

בְּתוֹלָה נִשְׂאֵת לַיּוֹם הַרְבִּיעִי.

וְאֶלְמָנָה לַיּוֹם חֲמִישִׁי שְׁפָעָמִים בְּשַׁבַּת דִּינִים יוֹשְׁבִים בְּעִירוֹת בְּשָׁנֵי וּבְחֲמִישִׁי שָׁאֵם הָיָה לוֹ טַעֲמוֹ בְּתוֹלִים הָיִי מִשְׁפִּים לִב"ד כְּלוֹמֵר לְאַלְתֵּר דְּחִיָּשִׁינֵן לְאַקְרוּרֵי דַעַת' כְּדַאיִתָּא הָתָם בְּגִמְרָא.

וּפְרָשׁ"י ז"ל וּמִתּוֹךְ שִׁיבָא לִב"ד שְׁמָא יְבוֹאוּ עֲדִים וְיִתְבַּרֵּר הַדְּבָר שְׁזִינְתָּ תַחֲתֵי מִשְׁמַע דְּטַעֲמָא מִשׁוּ' שְׁמָא יְבוֹאוּ. עֲדִים הָא לָאו הֵכִי לָא מְהִימֵן אֶפְּלִי לְאַסְרָה עָלֵי וְדִינָא הוּא דְהָא תְּרֵי סְפִיקָא הוּא.

כְּדַאיִתָּא בְּגִמְרָא שְׁלָנוּ אֵלָא בְּאַשְׁת כְּהֵן אוּ בְּאַשְׁת יִשְׂרָאֵל שְׁנִתְקַדְּשָׁה פְּחוּתָה מִבַּת שְׁלֵשׁ שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד. מִיְהוּ קָשָׁה הָא דְאַמְרִינֵן בְּגִמְרָא גְבִי הֵהִיא דְרַבִּי אֶלְיעֶזֶר דְאַמֵּר הָאוֹמֵר פְּתַח פְּתוּחַ מְצֵאתִי נְאֻמָּן לְאַסְרָה עָלֵי דְאַתִּי לְמִיפְשֻׁטָה מִמִּתְנִי' וְלָא אֲדַחֵי לָהּ.

אֵלָא מִשׁוּם דְאַמְרִינֵן דְמִתְנִי' בְּטוֹעֵן טַעֲנַת דְמִים. מ"מ הֵיכִי דְתַהֲוֵי אוּ טַעֲנַת דְמִי.

אוּ טַעֲנַת פְּתַח פְּתוּחַ. מִשְׁמַע ע"פ עֲצָמוּ שְׁמַעִינוּן לָהּ.

וְנִרְאָה לֹאֵר דְּוִוְדָאֵי הֵכִי הוּא דְעֵיקָר תְּקֻנָּה מִשׁוּם הֲנֵךְ הָיִי שְׁהוּא נְאֻמָּן עָלֵיהֶם ע"פ עֲצָמוּ דְהֵינֵנוּ אֲשֶׁת כְּהֵן אוּ שְׁנִתְקַדְּשָׁה פְּחוּתָה מִשְׁלֵשׁ שָׁנִים. מִיְהוּ אֵלוּ לִיכָא לְמִיחֻשׁ אֵלָא לְהֲנַךְ וְלָא לְאַחֲרִינֵי כָּלֵל מִשׁוּם הָיִי וְוְדָאֵי לָא מְתַקְנֵי רַבְּנָן.

אֵלָא כִּינֵן דְמְהִימֵן בְּהֵי אִפִּי' ע"פ עֲצָמוּ. וְכוּלְהוּ אִיכָא סְרְכָא דְחֻשְׁשָׁא דְלָמָא אֲתֵי סְהָדֵי תַקְנוּ בְּכוּלְהוּ.

וְהֵינֵנוּ פְּשִׁיטוּתָא דְאַתִּי לְמִיפְשֻׁט מִמִּתְנִי' דְמִתְנִי' לָא סְגִי דְלָא מְהִימֵן ע"פ עֲצָמוּ. אוּ בְּטַעֲנַת פְּתַח פְּתוּחַ אוּ בְּטַעֲנַת דְמִים.

הַלְכָף תְּקֻנָּה דִיּוֹם הַרְבִּיעִי אֲכוּלְהוּ הִיא. וּבְמִתְנִי' לָא תְּנֵן אֵלָא טַעֲמָא דְבְּתוֹלָה דְקַבִּיעֵ.

וְלָאוּ טַעֲמָא דְאַלְמָנָה. דְאַמְרֵי' עֲלָה בְּגִמְרָא דְהָיִי מִשׁוּם בְּרַכָּה אוּ מִשׁוּם שְׁקִדּוּ דְלָא קַבִּיעֵי טַעֲמָא.

דָּאֵי אָדָם בְּטַל לִיכָא מִשׁוּם שְׁקִדּוּ. וְאִי אֲמַר לָא אִיכָפַת לָהּ.

לִיכָא נְמִי מִשׁוּם בְּרַכָּה כְּדָמוּכַח בְּגִמְרָא. וְהֵינֵנוּ נְמִי דְלָא תְּנִי טַעֲמָא דְבְּרַכָּה בְּבְתוֹלָה.

וְלָא טַעֲמָא דְשְׁקִדּוּ מִשׁוּם דְלָא פְּסִיקָא לָהּ דָּאֵי טְרִיחַ לִיָּה לִיכָא מִשׁוּם שְׁקִדּוּ כְּדַאיִתָּא בְּגִמְרָא. אֲמַר רַב יוֹסֵף אֲמַר רַב יְהוּדָא אֲמַר שְׁמוּאֵל מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ בְּתוֹלָה נִשְׂאֵת לַיּוֹם רְבִיעִי פִירוּשָׁא דְהָאֵי שְׁמַעַת' הֵכִי מְסַתְּבָרָא דְבַעֲנֵי' דְרַב יוֹסֵף לָאוּ אֲשָׁאֵר יָמִים הָיִי כְּלוֹמֵר לָמָה אָמְרוּ בְּרַבִּיעִי וְלָא בִּשְׁאָר יָמִים.

אִי מִשׁוּם הָאֵי טַעֲמָא דְתְּנֵי בְּהִדְיָא שָׁאֵם הָיָה לוֹ טַעֲנַת בְּתוֹלִים יִשְׁכִּים לִב"ד אֵלָא עַל כְּרַחֲךָ בְּעִי' דְר"י הֵכִי הוּא לָמָה הֲוֹנְכֵר יוֹם רְבִיעִי יוֹתֵר מִבְּאַחַד בְּשַׁבַּת דְהָךְ טַעֲמָא שְׁיָךְ נְמִי בֵּא' בְּשַׁבַּת וּמְהַדְרִינֵן לְפִי שְׁשִׁנֵּנוּ הִגִּיעַ זְמַן וְלָא נִשְׂאוּ אוּכְלָת מִשְׁלוֹ וְאוּכְלָת בְּתֵרוּמָה יְכוּל הִגִּיעַ זְמַן בְּאַחַד בְּשַׁבַּת יְהִי מַעְלָה מְזוֹנוֹת לְכָף שְׁשִׁנֵּנוּ בְּתוֹלָה נִשְׂאֵת לַיּוֹם הַרְבִּיעִי כְּלוֹמֵר לָאוּ לְעִנְיָן נִשְׂוִאִין.

דלעגן נשואין ונדאי באח' בשבת פמו בד' בשבת אלא לעגן מזונות דד' בשבת ראוי
לנשואין יותר שאם הגיע זמנה באחד בשבת אין מעלה לה מזונות ואם הגיע ברכיעי
בשבת מעלה לה מזונות אבל לכנסה ודאי רשאי באחד בשבת ברכיעי בשבת: אמר רב
יוסף מרי' דאברה' תלי תני' בדלא תני' הי תני' והי לא תני' כו' אלא תלי תני' דמפר'
טעמ' כו' פלומ' האיך הוא יכול לתלות משנתנו שדברים מפנרשים דיום רביעי ראוי
לנשואין ולא יום אחר.

ויאמר שלא יהא יום רביעי שנוי לעגן הדין שהזכר עליו דהיינו לעגן נשואין. ויהא
דוקא לעגן אחר שלא הזכר עליו כלל.

דהיינו לעגן מזונות שלא הזכר בה יום רביעי כלל אלא הגיע זמן סתם משמע כל שהגיע
ביום ראוי לנשואין ובכלל קושני' נמי היא גופה מ"ט פיון דאמרת דאחד בשבת ראוי
לנשואין.

אם הגיע הזמן בא' בשבת אמאי אין מעלה לה מזונות. ומהדרינן אלא אי אתמר הכי
אתמר אר"י מר שמואל מ"מ אמרו בתולה נשאות ליו' ד' דוקא.

דאי משו' השקמה לב"ד. תנשא בא' דאית' נמי להאי טעמא.

דנדאי ליו' רביעי לעגן נשואין ולעכב תני' ומהדרי שקדו חכמי' על תקנות בנות ישראל.
שיהא טורח בסעודה פלומר משום הא דתני שקדו חכמי' על תקנות בנות ישראל שיהא
טורח בסעודה ג' ימי' א' בשבת ב' בשבת ג' בשבת.

ובד' פונסה. ולאו סברא דשמואל היא.

דהא מתני' היא בהדני'. אלא דמפרש לה במתני' ממתניתא.

והכי מוכח מהא דאמרינו לקמן. והא בעינו שקדו.

דטרח לי וכו'. ואמרינו מאי שקדו דתני'.

אלמא לאו דשמואל היא. והאי דקרי לי' תקנת בנות ישראל כדן שיהא פנוי בשבעה ימי
המשטה לשמח עמה: א"נ לפי שאין אדם טורח בסעודה ומפסידה.

ואמטו להכי א' בשבת לא קא חזיא. שאין אדם טורח בסעודה אלא אותה שבת.

והיינו דאמרינו לקמן מן הספנה אילך נהגו העם לכנס בג'. ולא נהגו בא' בשבת משום
דבעינו שקדו מאי דאפשר.

ובג' איכא שני ימים מיתה. והיינו דאמרינו ובשני לא יכנס.

דג' עדיף דאיכא שקדו טפי. ובירושלמי אתמר עלה אינו דומה משתהא יו' א' למשתהא
ב' ימי'.

ומ"מ טעמא דנהגו העם לכנס בג' ולא בא' בשבת משום שקדו הוא כדפרישית. וכיון
דא' בשבת לא חזיא.

ליכא נמי דחזי בשאר יומי אלא ברכיעי כדקתני טעמא. שאם הי' לו טענות בתולי' הי'
משכפי' לב"ד.

וְעַכְשָׁיו שְׁשָׁנֵינוּ שְׁקֵדוֹ לְאוֹ בְּמִתְנִיתִין קְאָמְרִי דְכִי לִית' בְּמִתְנִי' מֵאֵי הָוִי. הָא מִתְנִיתָא הִיא בְּהִדְיָא.

אַלְא פְּלוֹמֵר וְהִשְׁתָּא דְאִיתְנָה לֵן בְּמִתְנִי' טַעְמֵי דְשְׁקֵדוֹ אַע"ג דְּמִתְנִי נְמִי קְתַנִּי לְנִישְׁוֹאִין יו' רְבִיעֵי. אִי לְאוֹ שְׁקֵדוֹ ה"א דְּרְבִיעֵי דְתַנְן לְאוֹ דְּוִקָא דְהָא.

טַעְמָא דְקְתַנִּי. בֵּא' בְּשַׁבַּת נְמִי מִיִּשְׁוֹף שְׁיִיָּד.

וְלֹא תַנִּי רְבִיעֵי אֶלְא לְאִפּוֹקִי שְׁאָר יָמִים דְּלֹא שְׁיִיָּד בְּהוּ הָאִי טַעְמָא דְקְתַנִּי. אֲבָל הִשְׁתָּא דְאִתְנִין מִתְנִיתָא דְשְׁקֵדוֹ.

וְאִיתְבְּרַר לֵן מִיָּגָה טַעְמָא דְמִתְנִי' דְהִקָא דְרְבִיעֵי דְוִוִקָא. וְכִינּוֹן שְׁכּוֹן אוֹתָהּ שְׁשָׁנֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא נִשְׁאוּ אוֹכְלָת מְשָׁלוֹ וְאוֹכְלָת בְּתֵרוּמָה.

הִגִּיעַ זְמַן בְּאַחַד בְּשַׁבַּת. מִתּוֹךְ שְׁאִין יָכוֹל לְכַנּוֹס אִין מַעְלָה לְהַ מְזוֹנוֹת.

לְפִיכָךְ חִלָּה הוּא. אוֹ חִלָּתָה הִיא.

אוֹ שְׁפִירְסָה נְדָה אִין מַעְלָה לְהַ מְזוֹנוֹת: הָא דְאָמְרִינּוּ א"ר אָמְרָה לִיה נְסַתְפָּחָה שְׁדָהוּ. פִּירִש"י ז"ל פְּלוֹמֵר מְזִלָּה גְרָם.

וְאִיכָא דְקָשְׁנִי לִיה אֲדַרְבָּה חִלָּה הוּא נִימָא מְזִלָּה גְרָם. וְלֹא יַעֲלָה לְהַ מְזוֹנוֹת.

וְכִדְאָמְרִינּוּ גַבִּי קְטֻלְגִיתִי. דְאִיכָא מ"ד מְזִלָּה גְרָם.

וְתִירְצוּ דְשְׁאֵנִי הֵתֵם דְהֵתֵם גַּבִּי מִיתָה אִיכָא לְמִימֵר מְזִלָּה גְרָם. דְמִיעֲגָנָא וְנִתְבִי אַרְמְלוֹ.

אֲבָל גַּבִּי חֲוִלִי אִפִּי' חוֹלָה דִּינְדָה דְלִיכָא אֶלְא בִּיטוּל פְּרִיָּה וְרַבִּיָּה. פִּינּוֹן דְאִיהִי לֹא מִיפְקֵד'.

וְאִיהוּ מִיפְקֵד מְזִלוֹ הוּא וְקוֹשְׁנִי' מַעֲיָקְרָא לִיתָא דְהִקָא לְאוֹ מְשׁוּם מְזִל מְמַשׁ אֲתִינּוּן עֲלָה אֶלְא לּוֹמֵר דְכִינּוֹן דְמָטָא זְמַן נִשְׁוֹאִין וְעַפְכָּה לְאוֹ דִּינְדָה. אֶלְא דְלֹא חֲזִיָּה לִיה פְּסִידָא דִּינְדָּי' הָוִי.

וְדִינָא הוּא דִּינְהִיב לִיה מְזוֹנָא. וְהִכִּי דְאִיק לִישְׁנָא דְרִש"י ז"ל.

וְאַע"ג שְׁשָׁנֵינוּ בְּמִשְׁנֵתֵינוּ וְהִיא אוֹמְרַת מְשַׁאֲרֵסְתַנִּי נְאָנְסְתִי וְנְסַתְפָּחָה שְׁדָהוּ אִינוּ עֲנִין לְהַ דְהֵתֵם הָוִי כְּמוֹ מוּם. וְכִינּוֹן דְמִתְחִתִּיו נּוֹלֵד בָּהּ שׁוֹתָה בְּעַצִּיצוֹ אֲבָל כָּאֵן לְעֲנִין מְזוֹנוֹת מְזוֹנוֹת בְּנִישְׁוֹאִין תְּלִיא מְקִלְתָא.

וְכִינּוֹן דְלֹא חֲזִיָּה לִיה אֲפִשֵׁר דְלֹא יְהִיב לְהַ מְזוֹנִי: (דָּרָף ב' ע"ב) לֹא נִשְׁאוּ לֹא קְתַנִּי כְּגַמ' דֵּא"כ ה"ל לְמִתְנִי אוֹכְל' מְשַׁלְּהֵם. אָמַר רַב אֲשִׁי לְעוֹלָם כֹּל אֲוִנְסָא לֹא אֲכָלָה.

וְדָקָא מַעֲפְבִי אִינְהוּ. אֶלְא אִיִּדִי דְתַנִּי רִישׁ בְּדִידָהִי.

תְּנָא סִיפָא נְמִי בְּדִידָהִי וְכֵן הִלְכְתָא: (שָׁם) אָמַר רַבָּא וְלַעֲנִינּוּן גִּיטִין אִינוּ כֵּן. אֶלְמָא קְסָבֵר רַבָּא אִין אֲוִנְסָא בְּגִיטִין.

מְנָא לֵן לְרַבָּא הָא. אֶלְיָמָא מְהָא דְתַנּוּן ה"ז גִּיטָף אִם לֹא בָאֲתִי כו' דְלָמָא לְעוֹלָם אִימָא לָךְ תְּלָה נְמִי אִינוּ גֵט.

והיא גופא קמ"ל דאין גט לאחר מיתה. כלומר אפי' היכא דליפא טענת אונס כגון דליפא תנאי דקאמר זה גיטא אה מתי.

וקשיא לן וממתני' היכא שמעינן לה דהא אתינן השתא למימר דיש אונס וכינן דכו מתני' תיפוק ליה משום דיש אונס. ולעולם אימא לך יש גט לאחר מיתה.

ויש מתרצים דאע"פ דנימא בעלמא דיש אונס במיתה ודאי אמרינן דאין אונס. משום דלא ניחא ליה דתיפל קמי יבם.

ודינא הוא דלקוי גט. אלא דאין גט לאחר מיתה.

וה"ה לחלה דאינה גט. ומשום דיש אונס וליתא דאפתי לא קים לן האי סברא אכל אפשר לפרש דה"ק והיא גופא קמ"ל.

מדנא תני סלה. ותני מת דדוקא מת.

ומשום דאין גט לאחר מיתה. נאפי' בלאו טעמ' דיש אונס וכגון דאתני בהדני' והא דאמרי' דילמא לאפוקי מרבותי' קשיא לן ולאפוקי מרבותינו מרישא שמעת מינה דאלו לרבותי' כינן דסוברי' זמנו של שטר מוכיח עליו ה"ז גט כדקתני סיפא מעכשיו אם מתי הרי זה גט וכ"ת פי קאמרי' רבותי' מחיי' אכל רישא דתל' במית' לא משו' דגלי אדעתיה דלא ניחא ליה דתיחול גיטא מחיים דהא לא מגרש לה אלא משום יבום.

ודלמא לא ניחא ליה נמי במעכשיו אלא אי אמר לה בהדני'. רבותינו בשיטתא דר' יוסי אמרוהו ור' יוסי אפילו לאחר מיתה נמי אמר כדתנן הכותב נכסיו לבנו צריף שייכתוב לו.

מהיום לאחר מיתה רבי יוסי אומר אינו צריף ושמעינן ליה נמי לר' יוסי דלא שני ליה בין גיטין למזון מהא דאמרינן התי' בגיטין בפ' מי שאחזו אהא דנה גיטא אם מתי אמר ר' הונא חולצת: ואמרי' דסבר לה כר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו ופרכינן אי כר' יוסי חליצה נמי לא תיבעי.

ואמרינן דמספקא ליה לר' הונא אי הלכה כר' יוסי בעל פה או לא נאלו בין גיטין למתנה לא מפלגינן כלל. אע"ג דהתי' תליא במיתה הוא ותו שמעינן להו לרבותינו נמי דאית להו האי סברא דר' יוסי אפילו על פה כדמוכח בהדני' סוגיין דהתי' וי"ל דרבי יוסי עדיפא לה מרבותי' דר' יוסי אית ליה זמנו של שטר מוכיח עליו אפי' לאחר מיתה נאלו רבותי' לא אשכחן להו האי סברא אלא במקיים והוי אמינא דשני לן בינייהו והיננו דלא סגי לן ברישא דבהא אפשר דאפי' רבותינו מודו בה לרבנן כינן דלאחר מיתה הוא.

אבל סיפא מפקא מינייהו דהא סיפא דאפי' מחיים לא אמרינן אכל קושטא דמילתא דלא שני לן בינייהו כלל. והיננו דלא מפלגינן כלל התי' בגיטין: והרב רב יוסף הלוי בין מאגש ז"ל: תירץ דאי מרישא אמינא שהוא בשמת בתוך זמנו כגון שכתוב בו סתם חדש או שנה ולא נזכר יום בחדש או בשנה דתו ליפא למימר זמנו של שטר מוכיח עליו שהרי מת תוך החדש או השנה אבל מסיפא משנה יתירא יוסי וסברי נמי אין אונס בגיטין ופליגא רבנן אתרניהו ולא נהיר כדכתובנא בגיטין פרק מי שאחזו בס"ד ותו קשיא לן מדרבותינו גופא שמע מינה דהתירוה לינש' אלמא אית להו אין אונס בגיטין ואיכ' דמתרצי דרבותי' דלמא תרתי סביר' להו לקול' דסברי לה כר' יוסי וסברי נמי אין אונס

בגישתו ופליגא רבנן אפרניהו ולא נהיר דאדרבה פיון דפליגי רבנן אחדא ולא אאידיך
אמרין מרבתינו נשמע לרבנן ותו דהא האי סברא דאין אונס בגישתו לאו פלוגתא דתנאי
דנהי דרבתינו דאמורא היא דהיינו ר' יהודה נשיאה ואם אית' דרבתינו סברי לה הכי
ודאי עדיפא לן לאיתויי מינ' מדשמואל ואיפא למימ' דרבתינו איירי בכה"ג פגון דאתני
בהדיא אבל הא דהדר מותבינן מסיפא מעכשיו אם לא באתי ליפא לדחויי בדאתני דהא
משום משנה יתירא הוא דאתינן עלה דהא תו למה לי היינו רישא מהיו' אם וכו': אלא
רבא סבר' דנפשי' קאמר משום צנועות ומשום פרוצו' מעיקרא נמי הכי אית לן למימר
מאי טעמא דבגישתו הוא דאמר האי סברא.

ולא אתי למימר השתא אלא דלית ליה לרבא הא אלא מסברא. והא אמרינן משום צנועו'
ומשום פרוצות פלוג' דאלו מוקמינן להו אדינא אמרי' דיש אונס.

ומיהו מסתמא לית לן למיחש לאונס והיינו דאיפא משום צנועו' ומשום פרוצות. דזימנן
דלא אנסי ומדינא שרי אפי' מסתמ'.

וזימניו דהוי הכי קושטא. וסברא דאנסי דחיישא להכי לפני משורת הדין שלא תבא לידי
תקלה ומשום פרוצו' דזימניו דאנסי ודינא דלא להוי גיט' ואמרה לא אנסי.

דבעי' למיקם אדינא ודינא הוא דלא חיישינן לאונס. וקיימא ומנסבא.

ונמצא גט בטל ובני' ממזרים. ובגישתו שייכא האי תקנת'.

אבל לא בקידושין. דבקידושין כה"ג מן הדין היא מקודשת.

פגון שאמר לה הרי את מקודשת לי אם לא באתי מכאן ועד יו' פלוני דלית לן למיחש
לאונס. דאלו אנסי ונדאי לא הוי קידושין פיון דאמרת יש אונס אלא דלא חיישינן להכי
ומיקדשא מדינא וכיון דמדינא מקודשת תו ליפא משום צנועות ופרוצות דלא צנועות הן
דהא מדינא מעגין ופרוצות נמי הא אסירן הילכף בקידושין לא משפחת לה האי חשש'
ואלו קאמר נמי אם באתי תהא מקודש' ונאנס ולא בא בזו דברי הפל אין אונס ואפי'
בגישתו לכולי עלמא בין לקניי' הגט בין לבטל הגט.

ואע"ג דבבבטול הגט לא שייך טעמא דצנועות ופרוצות אפ"ה בהא דאמר אם באתי ונאנס
ולא בא לדברי הפל אין אונס שפיון שנתבטל אע"פ שנתבטל מתוך אונס ליפא למימר
דחשבי' ליה פאילו לא נתבטל דמ"מ הרי לא נתקני' התנאי וראיה לדבר איצטלית דלא
סגי' לה בדמי' ובטל גיטא דנתינה בע"כ למ"ד הת' לא שמה נתינ' ובטל גיטא דמ"מ הרי
לא נתקני' התנאי ולא אמרינן נמי יש אונס אלא בתולה בדע' עצמו פגון אם לא באתי
אם לא עשיתי כה' וכו'.

או אם באתי או אם עשיתי כה' וכו'. וכן בתולה בדעתה דלגבי הא מלתא פחד נינהו.

אבל בתולה בדעת אחרים פגון אם יבא פלוני אם לא יבא לא אלא פל היכא דנתקניי'
התנאי הרי נתקניי' ואין אונס, וטעמא דמילתא משום דתולה בדעת עצמו הי' סבו' לקניי'
התנאי וכשהוא אונס עכשיו עליו שלא הי' יכול לקניי' תנאו הרי הוא פנאנס על עיקר
המעשה למפרע והיינו דאמרינן יש אונס וזה ראוי לומר בתולה בעצמו אי נמי בתולה
בדעתה אם תבוא אם לא תבוא ומיהו בתולה בה ונדאי לא שייך למימר בה פלל תקנתא

לעולם משא"כ בתולה בדעת אחרים וכן הדין במתנה וכן במקרה והוי יודע דאע"ג דאמרינו טעמא דאין אונס בגיטין משום צנועות ופרוצות טעמא דעיקר תקנתה אמרי' אבל לא פלוג רבנן וה"ה אפי' היכא דליכא למיחש משום צנועות ופרוצות וכגון דאמר לה זה גיטך אם באתי ונאנס ובא דבהא ליכא למיחש משו' צנועות ופרוצות דהא אתא אפ"ה לעולם אין אונס ושמעין ליה מהנהו תרי לישני דרב יוסף דבפרק כל הגט ביהו דאמ' אי לא מפיקסנא עד תלתין יומין להוי גיטא ופינסא ולא איפייס' ואיתמר בה תרי לישנא משמיה דרב יוסף חד אמ' דהוי גיטא וחד אמ' דלא הוי גיטא ואיתמר עלה הא כמ"ד יש אונס בגיטין הא כמ"ד אין אונס בגיטין ובההיא דהתם ליתא להאי טעמא אלא לאו דנודאי לא שניא כדפרשית מ"א נ"ר (דף ג' ע"א) ומ' איכא מידי דמדאורייתא לא הוי גיטא ומדרבנן שרי' אשת איש לעלמא אין כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואיפקעינהו רבנן לקידושי' מיניה הא תינח דקדוש בכספא קדוש בביאה מאי איכא למימר איכא דמפרש דקדוש בכסף דקדושין מדרבנן וליתא כדכתב רש"י ז"ל אלא תינח דקדוש בכספא דהפקר ב"ד הפקר אבל קדוש בביאה מאי איכא למימר ותמה פניו דאמר כל דמקדש אדעתא רבנן מקדש מה לי כסף מה לי ביאה הרי הוא כעל מנת שירצה אבא והא לא רצה וא"נ דהכי קאמר תינח דקדוש בכסף דכיון דהפקר ב"ד הפקר איכ' למימר דעל דעתם קדי' פניו דברשותיהו לאפקעינהו אבל קדוש בביאה מאי פסקא על דעתם קדוש דהא לאו מילתא דתליא ברשותיהו היא ומתדר' שוניה רבנן לבעילתו בעילת זנות פלומר הא דאמר כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש לאו משו' הכריחא הוא אלא מדעתם שכל אדם רוצה לעשות דבריו כרצון חכמים ואם תאמר ביאתו מה תהא עליה שוניה רבנן בעילתו בעילת זנות.

והעיקר כפשוטן של דברים דהכי קאמר קדוש בביאה מאי איכא למימר פלומ' מה תהא על ביאתו ואהדר ליה שוניה רבנן וכו'. דכיון דאדעתיהו קדוש הנה ליה כעל מנת שירצה אבא והא לא רצה.

ומאן דמפרש שוניה רבנן לבעילתו בעילת זנות משו' דאמרינו בקידושין דרב מנגיד אמאן דמקדש בביאה ליתא דהא קיימ"ל מנגיד כרב ואצטריף גיטא כשמואל. והקשה רבי שמואל ז"ל אם פן יכולין ממזרי' לטהר ועוד הבא על אשת איש היאך נסקלין על ידה התראת ספק הוא והא דאמרינו נמי בגיטין בטלו מבוטל דברי ר' רשב"ג אומ' אינו מבוטל.

ומפרשינו התם דכל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפקעינהו רבנן לקידושי' מיני' קשיאן בה כל הני ועוד נמצ' דיכול לחפות על בת אחותו וי"א דכי אמרי' אפקעינהו רבנן לאו למימר דמפקעי להו לגמרי אלא פלומ' דכיון דברשותיהו דרבנן לאפקועי גמר וניהיב גיטא דלא לישוניה בעילתו בעילת זנות ואפי' בקידושי פספס בארוסה איכא למימר משום דלא לאפקועי קידושי' וכי אתי לידי נישואין לא לישוניה בעילתו בעילת זנות וכי תימא דלמא משום תקנת בת אחותו לא גמר וניהיב גיטא ומבטל ליה משום דניתי לידי אפקועי קידושי דהא בהכי ניחא ליה איכא למימר פניו דבהא דהכא ליכא משום מחפה על בת אחותו דהאי מילתא לא הוי בכונה ואי משום ההיא דבטלו פניו דביטוליה לאו אדעת' דהדר ליה אלא משום אפקועי קידושי' בהא ביטוליה לאו ביטול ולא פלום הוא אבל לאו

למימר דמפקעי רבנן קדושי' וכי תימא וְהָא אֲשַׁפְחוּ לָהּ בְּבָבָא בְּתָרָא דְאָמְרִי הַת' תְּלִי
וְקַדִּישׁ לָאוּ קִידוּשִׁין מְשׁוּם טַעְמָא דְכָל דְּמִקְדָּשׁ אֲדַעְתָּא דְרַבְּנָן מְקַדָּשׁ.

וְהָתָם נָמִי בִּיבְמוֹת אָמְרִין הַכ' בְּהֵיאָ דְאִיקְדָּשָׁא פְּשִׁיזָה קִטְנָה וְגַדְלָה וְיִתְבִּי אַבִּי פְּוֹרְסִיא
וְאַתָּא אֲחֵרִינָא וְחִטְפָּה וְלֹא אֲצָרְכוּהָ גַט מְשַׁנִּי מֵהָא טַעְמָא י"ל הַת' הוּא שְׁהִקְדוּשִׁין שְׁלֹא
בְּרִצּוֹן חֲכָמִים.

וְכִינּוּ דְכוּ אֶקְפְּעִינָהּ וְלֹא אֲצָרְכוּהָ גִיטָא. אַבְל פֶּל הֵיכָא דְמִיקְדָּשָׁא בְּרִצּוֹן חֲכָמִים א"א
לְהוֹצִיאָהּ בְּלֹא גַט: וְרַבִּינוּ אוֹמְרֵי דְהָא לֹא אִיכְפַת לָן אִם יְכוּלִי מְמַזְרִי לִיטְהַר.

וְהִלְנָא שְׁיִטְהַרוּ. וְהָא דְאָמְרִי נָמִי שְׁיִכּוּל לְחַפּוֹת עַל בֵּת אַחוּתוֹ הָא נָמִי לֹא אִיכְפַת לָן.
דְּהָא תְּשַׁנְתָּא עֲדִיפָא לָן שְׁלֹא תְּבֵא לִידֵי קִיְלָקוּל וְלֹא אִיכְפַת לָן אֲלֵא שְׁלֹא? הָא מְחַפָּה עַל
בֵּת אַחוּתוֹ. וְלֹא מִן דִּינָא כִּי הָתָם.

מֵאִי אִיכָא מְשׁוּם הַתְּרֵאת סָפֵק. הָא נָמִי לִית' דְּכָל מִיּוֹדֵי דְהוּי מְחַנְסֵר מַעֲשֵׂה.

וְעוֹד שְׁהַדְבָר הַתְּלוּי בְּרִשׁוֹת אֲחֵרִים. לֹא מְקַרִי הַתְּרֵאת סָפֵק.

תַּדַּע שְׁהֵרִי נְזִיר שְׁשִׁטָּה יֵין לֹקְהָ. וְאֵע"ג דְּמַצִּי לְאִיתְשׁוּלִי אַנְיָדְרִי.

וְכַדְקִי"ל הָתָם דְּאֶפְּלוּ אַכְלָה פְּוֹלָה נְשָׂאֵל עֲלֵי. וְלַעוֹלָם הָא דְהֵכִי אֶפְּקוּעֵי קִידוּשִׁין לְגַמְרִי
הוּא.

וְלַעֲנֵן קְרוּבוֹת מְסַתְּבָרָא פִּינּוּ דְאֲצָרִיכָא גִיטָא הוּא אָסוּר בְּקְרוּבוֹתֵי וְהִיא אָסוּרָה בְּקְרוּבֵי
מְדַבְּרֵי סוֹפְרִי, אַבְל מִן הַתּוֹרָה מוֹתֵר. אַבְל בְּהֵנָּה דְלִיכָא גַט פְּלַל מוֹתֵר אִפִּי מַד"ס.

וְרַבִּינוּ תָּם ז"ל כְּתִב דְּהָא תְּשַׁנְתָּא דְרַבְּנָן הִיא. וְכָל הֵיכָא דְאִיכָא מְמַזְרִים אוּ מְשׁוּם מְחַפָּה
עַל בֵּת אַחוּתוֹ לֹא תִקְנוּ רַבְּנָן.

וְלֹא נִהֵר. דְּאִטּוּ הֵיכָא דְאִתִּי כִּי הֵא עוֹבְדָא בְּאֶקְרָא בְּעֵלְמָא בְּלֹא כְּוֹנָה פְּלַל מִי לֹא אָמְרִי
דְּאֶפְּקוּעֵי קִידוּשִׁין וְלֹא חִי'שִׁינּוּ אִי אִיכָא מְמַזְרִי אוּ מְשׁוּם בֵּת אַחוּתוֹ.

וְזוּ אִינָה מִדַּת חֲכָמִי. דֹּא"כ נִתְּתָ דְבָרֵיהּ לְשִׁיעוּרִין.

אַבְל אֶפְּשֵׁר לִפ' ע"ד זֶה פְּלִשׁוֹן הֵרָאשׁוֹן לְמִימַר דְרַבְּנָן לֹא מְפָקְעֵי קִידוּשִׁין לְעוֹלָם. וְאִי
מֵהֵיא דְהָתָם בְּגִיטִין אֶפְּשֵׁר דְהָתָם לֹא חִי'שִׁינּוּ לְהֵכִי פְּלוֹמֵר דִּילְמָא מְשׁוּם בֵּת אַחוּתוֹ לֹא
גָּמַר וְיִתְיָב גִּיטָא אֲדַעְתָּא דְרַבְּנָן כִּי הֵיכִי דְלִיתִי לִידֵי אֶפְּקוּעֵי קִידוּשִׁין מְשׁוּם בֵּת אַחוּתוֹ
דְּלִיכָא לְמִיחַשׁ לְהֵכִי דְאֵלוּ מְכוּוֹן לְהֵכִי בְּהָא לֹא אֶפְּקוּעֵי רַבְּנָן לְקִידוּשִׁין וְכִוּוּן דְּכוּן תּוּ
לִיכָא לְמִיחַשׁ לְהֵכִי.

דְּהָא לֹא מְהַנִּי לִי מִיּוֹדֵי. וְכִוּוּן דְּלֹא מְהַנִּי מִיּוֹדֵי וְנָדָא גָּמַר וְיִתְיָב גִּיטָא מ"א נ"ר: (שָׁם)
אִיכָא דְאָמְרִי אָמַר רַבָּא וְכוּן לְגִיטִין אֶלְמָא קִסְב' רַבָּא יֵשׁ אֲוֹנָס בְּגִיטִין כו' ק"ל הָא וְנָדָא
רַבָּא יֵשׁ אֲוֹנָס ס"ל מְמַאי מְדָאמְרִי בְּמַס' גִּיטִין פ' מִי שְׁאֲחִזוּ הֵא גְבָרָא דְזִבְיָן אֲרַעָא
לְחִבְרִי קְבִיל עֲלֵי פֶל אֲוֹנָסָא דְמִתְיַלְדָּא לְסוֹף אֶפְּקוּ בֵּה נִהֵרָא אִיגְלָגַל מִקְלֵתָא וְאִתִּי לְמִי
דְּרַבָּא וְאִמ' לִי אֲוֹנָס' דְּלֹא שְׁכִיחַ הוּא וְה"ה לְעַנְנֵן גִּיטִין פְּדָמוּכַח הָתָם דְּמוֹתְבִי עֲלָהּ.

וכ"ה האי דהתם אונסא דלא שכיח והאי דהכא אונס דשכיח האי נמי הא אמרי' הכא בדהדי' דלכ"ע אין אונס ואפי' להאי לישנא בתרא דרב כדאמרי' אונס' דשכיח הוא דאיבעי לאתנויי ולא אתני.

ומסתברא דתלתא גוונא אונס הו' היכא דשכיח פי האי דפסקא מברא ד"ה אין אונס דה"ל לאתנויי: היכא דלא שכיח פלל פי האי דגיטין ד"ה יש אונס לעולם אפי' בתולה בדעת אחרי' כדמוכח התם וטעמין דלא ה"ל לאסוקי אדעתיה' אלא הני תרי לישנא' אגריא בגוונא דשכי' ולא שכיחי ולענין הלכתא אשפחו לגאוני' ו"ל דפסקי אין אונ' בגיטין ואע"ג דלישנא' בתרא דרבא אמרי' דיש אונס.

ובגיטין פ' כל הגט בההוא דאמ' להו אי לא מפייסנ' עד ל' יומין להוי גיטא לישנא' בתר' דר' יוסף דיש אונס וטעמין מעובדא דפ' השולח בההוא דאמר אי לא נסיבנא עד תלתין יומין להוי גיטא פי מטו תלתין יומין א"ל הא קא טרחנ' ואמרי' למאי גיחו' לה אי משום אונס אין אונס בגיטין וזהו דא"ל אי לא נסיבנא עד ריש ירחא דאדר להוי גיטא וא"ל אנא ריש ירחא דניסן אמ' ואמרי' למאי גיחו' לה אי משום אונס אין אונס בגיטין משמע דהכי הלכתא ואע"ג דאיכא דמדחי לה דהתם אונס' דשכיח הוא מ"מ מדאמר סתמא אין אונס בגיטין משמע דהכי הלכתא ואיכ' דקש' מהא דאמרי' במס' נדרים ההוא דאמר אי לא אתינא עד תלתין יומין לבטלין וכוונתי ואיתנא ולא אתי אמר ר"פ בטלין וכוונתי איתביה רבא והא אונס דאורייתא הוא דכתיב ולנערה לא תעש' דבר ומותבי' עליה דרבא מההו' עובדא דהכא דא"ל אי לא אתינא עד תלתין יומין להוי גיטא ואתי ופסקי' מברא ואמר שמואל לא שמי' מתי' ונדחי' דשאני התם דאונס' דשכיח הוא ובמסקנ' פסקי' הלכתא אסמכתא קניא והוא דלא אגיס אלמא קיי"ל דיש אונס.

וי"ל דהתם הוא לענין ממון ואנן בגיטין קיימי': וכי תימא הא מקשי לי מהא דגיטין. ולא מתרצי' דשני ליה בין גיטין לממון משום דשני ליה לרנוחא דמלת' (שם) אמר שמואל בר יצחק לא שנו אלא מתקנת עזרא ואילך שאין ב"ד קבועין בכל יום אלא בשני ובחמישי.

אבל קודם תקנ' עזרא שב"ד יושבין בכל יום. אשה נשאת בכל יום פ' ואפי' בתמישי ואע"ג דא' בירוש' אין דנין בע"ש מיזן הוא דלא דייגי' משום דאלימא מילתא ודילמא אתי לאימשוכי ולאומנועי מצרכי שבת קבולי טענתיהו מקבלין ולבתר שבתא מעייני' בדינייהו ודייגי' להו.

והא דאמרי' התם נמי בב"ק לא מקביע' זמנא לא במעלי שבתא ולא במעלי יומא טבא ה"מ מקבע זמנ' הוא דלא קבעי' להו אבל אי אתי קמן ציייתי' להו ולפום הכי אף ע"ג דלא דייגי' במעלי שבתא מיכנפי ויתבי וקביעי לקבולי טענותא מיהת (שם ע"ב): והא בעי' שקדו דטרח ליה מאי שקדו דתניא מפני מה אמרו בתולה נשאת ליום רביעי שאם היתה לו טענת בתולים היתה משפם לב"ד ותנשא באחד בשבת ואם היתה לו טענת בתולים היתה משפם לב"ד שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא טורח בסעודה ג' ימים אחד בשבת וב' בשבת ושלישי בשבת ובד' כונסה ומן הספנה ואילך נהגו העם לכנס בשלישי ולא מיחו בידם חכמים ובשני לא יכנס ואם מחמת האונס מותר.

ומפרישין את החתן מן הכלה כל לילי שבת תחלה מפני שהוא עושה חבורה. מאי ספנה
אילימא דאמרי בתול' נשאת ברביעי תהרג נהגו לגמרי ניעקרי אמר רבא דאמרי בתולה
נשאת ברביעי תבעל למושל תחילה.

האי ספנה אונס הוא משום דאיכ' צנועות דמסרו נפשיהו לקטלא ואתיאן לידי ספנה
פירו' דקסברי דאיכא עבירה בהכי ואפי' פרוצות משום האי חששא אף ע"ג דלא מסרו
נפשיהו מינס אנסון ופרכי לדרוש להו דאונס שרי לומר שמוטר להן כיון שהוא מחמת
האונס ותו לא מסרו נפשיהו וליכא ספנה אבל מ"מ אפי' דרשי להו הכי וליכא ספנה
מאי דנהגו העם לכנס בשלישי שפיר נהוג כיון דאתיאן לידי אונ' ולא קשיא לן אלא
לישנא דספנה דנקט ומהדרי איכא פרוצות ואיכא נמי פהנות פי' תרתי קאמר איכא
פרוצות דאי דרשי' להו דליכא עבירה בהכי אזליו לרצון ונפקא מינה חורפה דאשתכח
דמיתסרו ותו דאפתי שייך לישנא דספנה דאפתי קא איכא פהנות דלא סגי' דלא מיתסרו
לבעליהן וצנועות דידהו מסרו נפשיהו לקטלא והיינו דקרי לה ספנה דלא סגי' בלאו
ספנתא דכהנות מיהת וכ"ת ותפוק לי' משום עבירה גופא דהא קיימא לן דבשעת גזירה
אפי' ערקתא דמסאנא יהרוג ואל יעבור י"ל דהא קיימא לן אסתר קרקע עולם הית' וכי
הכי דסגי' לן האי טעמא לגלוי עריות סגי' לן נמי לשע' הגזירה (וליעקרא גזירה עביד
דבטיל תסנתא דרבנן מקמי גזיר' לא מבטלי אי הכי בשלישי נמי אחי ובעיל מספקא לא
עקר נפשי' ובשני לא יכנס): ואם מחמת האונס מותר מאי אונס אילימא הא דאמרינו.

התם קרי ליה סכנ' הכא אונס ותו התם נהגו והכי מותר לומר התם קאמר דנהגו משמע
דכולהו נהוג והתם אמר מותר דמשמע דיחיד שפא לעשות כן דמותר הוראת שעה ואינו
דבר קבוע.

אמר רבא דאמרי שר צבא בא לעיר פי' ביו' רביעי היכי דמי אי דאחי וחליף לעכב
פלומר אי דאחי וחליף בו ביום ליעכב עד דחליף ובתר הכי לינסוב אבל אי לא חליף בו
ביום לא אמרי ליעכב עד יום רביעי איך דאחי דא"כ אפילו טובא נמי דמאי פסקא
ואמרי דאחי וקבע ופרכינן בשלישי מיהא לכנס ומתדרינו איספרוה דידהי בשלישי
אחי הלכך ליכא אלא יום שני והא דאמר רבא דמשום שר צבא קיימינו דלא פנסינו
ברביעי.

היכי דליתיה לטעמא דמושל אמר פגון בטר דבטיל גזירה ותמה מאי טעמא דרבא דלא
מוקי לה להא דאמרינו ובשני לא יכנס אפי' בעידנא דאיתיה גזירה דמושל והיינו דרביעי
לא חזי.

ומאי מחמת האונס דאמרי שר צבא בא לעיר ביום שלישי ותו דילמא רבא גופא הכי
קאמר דהא רבא פי קאמר שר צבא בא לעיר לא מפרש אימת ומאי האי דמקשינו להא
בשלישי מיהא ליכנס.

ומסתברא דמתניתין משמע להו הכי דקתני ומן הספנה ואילך נהגו העם לכנס העם
בשלישי פלומר אף בשלישי ולא מיחו בינדם חכמים ואפי' שלא בשעת הגזירה לאחר
שנתבטל דאפי' אח"כ נהגו לכנס בין בשלישי בין ברביעי ואהא קאמר ובשני לא יכנס

לעולם ואם מחמת האנוס מותר בשני והינו דמקשי מאי הוא האנוס דאתי בג' וד' ומשני שר צבא בא לעיר בד' ואספרווי דידן' בג' ר' אחאי ז"ל: (שם).

ואיבעית אימא מאי מחמת האנוס כדתנא הרי הנה פתו אפויה וטבחו טבוח ויינו מזוג ומת אביו של חתן או אמה של פלה מכני' את המת לחד' ואת הקחן ואת הפלה לחנף' ובוועל בעילת מצוה ופורש.

פרש"י ז"ל וקוברין את המת לאלתר לאסר שבעל וכיון דחיילא עליה חתונה הנה פרגל ותו לא חיילא עליה אבילות ותמה דא"כ ה"ל יום מיתה וקבורה וקיי"ל שהוא מן התורה וכן הספיקו הגאונים ז"ל וא"כ היכי אתי עשה מדבריהם ודחי אבילות דאורייתא.

ויש שפירשו שמלינו אותו היום וקוברו למחר ותו ליפא מידי דאורייתא. ואע"ג דהלנת מת עשה ולא מעשה.

הכא הוי ליה פמלינו לכבודו דמותר והנכון כדברי רש"י ז"ל ואל תתמה שהרי חכמים מתנין לעקור דבר מן התורה בשב ואל מעשה וכיון דבעל קודם שנקבר. איך דשב ואל תעש' הוא אכל עדיין לפי מה שכתבו הגאונים ז"ל שהקובר מת ב"ט שני כיון שהוא מדבריהם ונהנה ליה יום מיתה וקבורה דמדאורייתא חייב לנהוג בו אבילות.

מאי שנא הא מהא דהא נמי מדבריהם הוא. ואפשר לומר דשניא הא שהוא מקו' שמח' ואין אבל במקו' שמח' דה"ל פרגל.

א"נ דאי נהיג השתא אבילות' האי יומא דהוי דאורייתא. ונהיג בתר הכי ששה לא ה"ל רצופין והא דאמרינו נמי ונהיג שבעת ימי המשטה וא"כ כ"כ נהיג ז' ימים אבילות תמה לפי מה שכתבו הגאונים ז"ל דהקובר מתו פרגל ב"ט אחרין אינו נהיג אבילות.

כל היכי דלא הוי יום מיתה וקבורה ואף עכ"פ עולה לו לל' ז' ימי אבילות. ואם פן הכי נמי אמאי אין עולין לו וי"ל דשאני הכא דאלו היו עולין לו.

נמצא שאינו מקיים אבילות כלל וליפא נמי לאפרושי בניהו אי נמי דשניא ההיא דהוי ספק דדבריהם. וספק אבילות לקולא וכיון שפן עולה דהא פי אתי יום שביעי מספקא ליה אי הוי יום ז או יום שמיני.

דדילמא לאו י"ט פלל הוא. אבל הכא דהוא ודאי דבריהם.

והם ימי שמחה דינם פרגל. ומפסיקין ואינן עולין והאי תירוץ נמי סגי לקושיא קמיינתא רבינו נר"ו: וכל אותן הימים הוא י' בין האנשים ואשתו ישנה בין הנשים ואין מונעים תכשיטין מן הפלה כל ל' יום.

ופירש"י בשביל אבל זה. וליתא דמאי שנא פלה אפי' שאר נשים נמי קיימ' לן דאסר שבעה לאלתר הן מותרות לעולם לספ' ולכבס' וה"ה לשאר תכשיטין.

אלא ודאי פלה של שלשים יום אין מונעין תכשיטין ממנה משום אבל שארע לה. ואפי' בתוך שבעה חוץ מיום ראשון.

ודוקא פשהו יום מיתה וקבורה. ודוקא אביו של חתן או אמה של פלה דליפא אינש דטרח לה.

ואע"ג דאָנן לאַ איַכפּת לן אַלאַ משום פּסדִיָהוּ: וְכִדְאָמְרִינּוּ דְבַעֲיִנּוּ נְתָן מִים עַל בְּשָׂר.
אָפְשָׁר דְאָמְהָ שָׁל כְּלָה נְמִי אִיפּא פּסִידָא.

דְאִיפּא תְכַשִׁיטִין וּבְשָׂמִים וְתַמְרוּקֵי הַנְּשִׁים דְלֵא מִןזְדַבְּנִי וּמִפּסְדֵי הִיא. וְתוּ לִיכָא נְמִי דְטָרַח
לְהוּ עֲלִיָהוּ.

אַבְל אִיפּכָא לֹא פִי שְׁמַת אָבִיו שָׁל כְּלָה. אוֹ אִמּוֹ שָׁל חֲתָן אִינוּ נוֹשָׂא בְתוּךָ ז' יְמֵי אַבְיָלוֹת.

ואע"פ שְׁאִין לוֹ אִשָּׁה וְהוּא בְּחוּר. דְהֵכָא בְּבַחוּר אִיגְרִי מְדַקָּא אָמְרִינּוּ שְׁהוּא צָרִיךְ לְאָבִיו.

אַבְל בְּתוּךְ שְׁלֵשִׁים נִרְאָה שְׁהוּא מְוֹתֵר. וְהֵכִי דִיגְק לְיִשְׁנָא דְהֵכִי דְאָמַר אַבְל אִיפּכָא לֹא דְלֵא
אָסוּר אַלָּא בְּתוּךְ שְׁבַעַה תַּדַּע דְהָא הֵכָא שְׁרִי לִיה מִשׁוּ' פּסִידָא אִפִּי' בְּתוּךְ שְׁבַעַה.

כֹּל דְכֵן דְאִיפּא לְמִשְׁרֵי לִיה לְאַחַר שְׁבַעַה מִשׁוּם מְצָנָה. וּמִיָּהוּ בְּאַבְיָלוֹת אִשְׁתּוֹ לֹא שְׁרו
לְמַסַּב אַחֲרִיתֵי בְּתוּךְ שְׁלוֹשִׁים.

ואע"ג דְאָמְרִינּוּ בִּפ' מִשְׁקִין דָּאָם אִין לוֹ בְּנִים מְוֹתֵר לְיִשָּׂא לְאַלְתֵּר לְאוּ לְאַלְתֵּר מִמֶּשׁ
לְאַחַר שְׁבַעַת קָאָמַר אִפִּי' בְּתוּךְ שְׁלֵשִׁים. אַלָּא לְאַחַר שְׁלֵשִׁי' וּמֵאִי לְאַלְתֵּר לְאַפּוֹקֵי שְׁאִין
צָרִיךְ לְשִׁהוּת ג' רְגָלִים דְהֵכִי תַנְיָא הֵתָם מֵתָה אִשְׁתּוֹ אָסוּר לְיִשָּׂא אַחֲרֵת עַד שְׁיַעֲבְרוּ עָלָיו
ג' רְגָלִים.

ר' יְהוּדָא אוֹמַר רֵאשׁוֹן וְשְׁנֵי אָסוּר וְשְׁלִישִׁי מְוֹתֵר. וְאָם אִין לוֹ בְּנִים מְוֹתֵר לְיִשָּׂא לְאַלְתֵּר.

הַנִּיחָה לוֹ בְּנִים קְטַנִּים מְוֹתֵר לְיִשָּׂא לְאַלְתֵּר הֵאִי לְאַלְתֵּר וְדֵאִי לְאַחַר שְׁלֵשִׁים יוֹם.
וְכִדְאָמְרִינּוּ עֲלָה מַעֲשֵׂה וּמֵתָה אִשְׁתּוֹ שָׁל יוֹסֵף הַכֹּהֵן.

וְאָמַר לְאַחֲוֹתָהּ בְּבֵית הַקְּבָרוֹת לְכִי וּפְרַנְסִי בְּנֵי אַחֲוֹתָהּ וְאֵעִפ"כ לֹא בָּא עֲלֶיהָ אַלָּא לְאַחַר
זְמַן וְאָמְרִינּוּ עֲלָה כְּמָה זְמַן מְרֻבָּה שְׁלוֹשִׁים יוֹם. וְע"ג דְּמַתְּנִי' קַתְּנֵי הַנִּיחָה לוֹ בְּנִים קְטַנִּים
מְוֹתֵר לְיִשָּׂא לְאַלְתֵּר.

וְלִיכָא לְמִימַר דְּמַעֲשֵׂה דְיוֹסֵף הַכֹּהֵן מִשׁוּם אַבְיָלוֹת דִּיזְדָּה הָנִי. כִּדְאָמְרִינּוּ הֵתָם בֵּיכְמוֹ' חוּז
מִן הָאֲלַמְנָ' מִפְּנֵי הָאִיבּוֹל וְלֹא שְׁנֵי לֵן בֵּין אַבְיָלוֹ' (דְּבַעַל) לְשָׂאָר אַבְיָלוֹת.

וְאַפִּי' לְאַרְס אָסוּר. וְלֹא בָּא עָלַי דְקָאָמַר אִפִּי' לְשֵׁם קִידּוּשִׁין וְטַעֲמָא דְמִקְלֵת' מִשׁוּ' דְגַבִּי
דִּיזְדָּה לִיכָא טַעֲמָא דְטִירַח' דְבְּנִים קְטַנִּים וְלֹא טַעֲמָא דְמַצּוֹת.

דְאִיָּהִי לֹא מִיפְקֵד' אִמְצוֹת פְּרִי' וְרַבִּי'. דְהָא לִית' מְהָא דְתַנְיָ' בְּמַס' שְׁמַחֲוֹת.

מֵתָה אִשְׁתּוֹ אָסוּר לְיִשָּׂא אַחֲרֵת אִפִּי' לְאַחַר שְׁלֵשִׁים יוֹם מְכָלֵל דְאַפִּילוּ לְדִידִי' אָסוּר בְּתוּךְ
שְׁלֵשִׁים יוֹם. וְנִרְאָה דְנוֹדָאֵי דְבְּאַבְיָלוֹת אִשְׁתּוֹ הִחְמִירוּ לְיִשָּׂא אַחֲרֵת כֵּש' שְׁהַחְמִירוּ עָלָיו
בְּשִׁישׁ לוֹ בְּנִים גְּדוּלִים לְשִׁהוּת שְׁלֵשׁ רְגָלִים לְפָנֵי מְשׁוֹרֵת הַדִּין: (שָׁם) אָמַר רַבְרָם ב"פ
א"ר חֲסֵדָא לֹא שָׁנּוּ אַלָּא שְׁנָתָן מִים ע"ג בְּשָׂר.

אַבְל לֹא נְתָן מִים עַל גַּבִּי בְּשָׂר לֹא דְמַזְדַּבּוֹן. אָמַר רַבָּא וּבְכַרְךָ אַע"פ שְׁנָתָן מִים ע"ג בְּשָׂר
מַזְדַּבּוֹן.

אָמַר ר' פָּפָא וּבְכַפֵּר אַע"פ שְׁלֵא נְתָן מִים ע"ג בְּשָׂר לֹא מַזְדַּבּוֹן אַלָּא דְרַב חֲסֵדָא הִיכָא
מְשַׁכַּחַת לָהּ. אָמַר רַב אֲשִׁי כְּגוֹן מֵתָא מַחְסִי' דְמַפְקָא מְכַרְךָ.

ומפקי מכפר. (שם) אמ' מר הוא ישן בין האנשי ואשתו ישנה בין הנשים.
מסייע ליה לר' יוחנן דאר"י אע"פ שאמרו אין אבלות במועד. אבל דברים של צנעה
בוהג.

דרש רב יוסף ברי' דרב' משמין' לא שנו אלא שלא בעל אבל בעל אשתו ישנה עמו. והא
הא דבבעל עסקינו וקתני הוא ישן בין אנשי ואשתו ישנה בין הנשים.
כי קאמר רב יוסף אפירסה אשתו נדה קאמר. והא וכו' קתני.

ה"ק וכו' מי שפירסה אשתו נדה ולא בעל הוא ישן בין אנשים והיא ישנה בין הנשים.
כתב הרב אבן מגא"ש ז"ל מפאן שהנדה אין ראוי' לחופה.

שאין חופה אלא חוד וזו אינה מותרת להתנחל והרב בעל עיטור ז"ל הוסיף עוד לומר
שאפילו לא נכתבה כתובה אינו ראוי' לחופה דהא שויה רבנן בעילתו בעילת זנות. וזו נדאי
אינו דהא אמרינן בהדיא אמיה' שרי למיבעל בתחלה בשבת.

אמרו ליה והא לא פתיבי כתובה. אמר להו אתפסיה מטלטלי וכשר הנה נישאת.

ואפשר דבכתובה בלחוד דליפא איסורא פולי האי אלא משום דלא סמיכה דעת' דהא
איהי מתנאי ב"ד אית לה. ואע"ג דלא כתב לה כמאן דכת' לה דמי הילכך נדאי מותרת
להתנחל ותו דכיון דלא סמיכה דעתה ודמיה' לה פנויות מסתמא לא מפקרא נפשה לגבין'
בלא כתובה.

ויש מביאין ראיה לדברי הרב ר' יוסף ז"ל מהא דאמרינן לעיל פירסה נדה מהו אלמא
דנדה לא חזי לנישואין. ואי מהא לא איריא דאפשר דחזני' לנישואין ולחופה.
ואיהו מעכ' משום דלא חזי ליה לביאה. וקאמר פיון דהיא לא חזי לביאה אם מעלה לה
מזונות אם לאו.

ולקמן בפ' אע"פ. אמרי' נכנסה לחופה ופירסה נדה מהו חיבת חופה קונה.

א"ד חופה דחזני' לביאה כו' ע"כ לא מבעי' ליה אלא לענין קנין. אבל מפשט פשיטא ליה
דחופה מעלייתא היא.

ואפשר דשאני התם דהא עולה לה לחופה מיהת מיקמה דפרסה נדה ובהאי שעת' קני
ליה דאע"ג דבעינן חופה ראוי לביאה. לא בעינן חופה פדי ביאה דכיון דנכנסה לחופה
הרי כאשתו לכל דבר.

תדע מדקאמר נכנסה לחופה ופירסה נדה. ולא קאמר נדה שונכנסה לחופה ומ"מ לאו
ראי' היא דאיפא למימר דעדיפא מינה נקטה דאפילו נכנסה לחופה ופירסה נדה מבעי'
ליה.

אם זוכה בתוספת וה"ה אם פירסה נדה ואח"כ נכנסה לחופה. ומיהו במסכת' סנהדרין
אמרינן בת ג' שנים ויום א' מתקדש' בביאה ואם נשאת לכהן אוכלת בתרומה.

ופירש"י ו"ל דוקא בת ג' שנים ויום א' אבל פחות מכאן לא שאין חופה קונה בה שאין ראוי לביאה ואפשר דהתם בנשואין הבאין לאחר קידושי ביאה קאמר. והיינו דנקט בת שלש שנים דבציר מהכי לא הזי'.

א"נ אפשר דשאני התם דאינה ראוי' כלל. ומ"מ מסתברא מילתא דרבינו ו"ל לכתחל' אבל בדיעבד פיון דקי"ל דיש חופה לפסולות פגון אלמנה לכ"ג כל דכן לזו.

ועוד דהא חזינא בהדיא דחופה קונה אע"ג דליתא יחוד מדאמר' לקמן באלמנ' מן הנשואין דלית לה אלא מנה אע"פ דעדי' מעידי' לה שלא נסתרה ולא נבעלה אלא חופה ודאי לא הוי אלא בית המינוח לנשואין פלומר שמכניס אותו הבעל לרשותו ונפקא לן מדכתב ואם בית אשה נדרה: (שם ע"ב) למימרא דאבילות קילה ליה מנד' והאמר ר' יצחק בר חנינא א"ר הונא כו' מאי קילותא אלימא משום דקתני בועל בעילת מצנה ופורש.

התם משום דאפתי לא חיילא עלי' אבילות. ואע"ג דכה"ג בעלמא הוא אסור בתשמיש המטה פדמוכח בדינכת'.

ה"ק דאפתי לא חיילא עלי' אבילות מדינא. ואע"ג דאקילו לי' בהא לא אפתי לזלוזלי מינה לשבעת ימי אבילות שהיא אסור בהן מן הדין.

אלא משום דקתני ונוהג ז' ימי המשטה ואח"כ נוהג ז' ימי אבילות: (שם) תניא מי שמת חמיו או חמותו אינו רשאי לכפות אשתו להיות כוחלות ופוקסו'. אלא כופה את מטתו ונוהג עמה אבילות.

וכן היא שמת חמי' או חמותה אינה רשאי להיות כוחלות ופוקסות אלא כופה מטתה. ונוהגת עמו אבילות.

וקיי"ל דלא אמור לכבוד אשתו אלא לחמיו ולחמותו בלבד. וילעולם מותר להתנחד עמה. והוא שכב' בעל לבד מחתן דקילי ליה (שם) טעמ' משום ברכה אבל משום אקרורי דעת' לא חיישינו. ונפקא לן מינ' דכיון דמשום ברכה הוא.

אי אמרי תרנוייהו דלא איכפת להו שמעינו להו ונבעלת ברביעי וקשי' לן פיון דכן תנשא בשלישי ותבעל לאור רביעי היכא דטריח ליה דליכא משום שקדו. דהא אמרת דבהכי ליכא משום אקרורי דעת'.

וי"ל הני מיל' פשנבעלת ביום רביעי עצמו דליכא אלא מקצת היום. אבל כאן דאיכא פולו יום רביעי ואור ה' בהא חיישינו לאקרורי דעת'.

וכ"ת א"כ איך התירו ליבעול בתחלה בשבת. ואממר דאורי הכי אפילו הנה במקום שפתי דינים קבועים בכל יום.

והא איכא פולה שבת ואור א' בשבת. והיא פשכנסה מזמן מרובה שלא קבעו חכמים זמן אלא לנשואין, אבל לא אסרו עליו שלא יבעול אלא ביום שהוא ראוי לב"ד.

ולפ"ז צריך תלמוד מה שנהגו עכשיו לישא בששי. שמן הנראה בכאן שהוא פהלקה.

ונ"נ לומר טעם המנהג הוא מאותה שאמרו ומן הספנה ואילך נהגו העם לכנוס בשלישי ולא מיחו בידם חכמים ופרושא דלא מיחו בידם אפי' אחר הספנה ושלישי נמי לדין שבת דנין קבועין בכל יום כג' בשבת לדידהו.

ולפיא למיחש לשמא ישחוט בן עוף. מדאשפחו מתניתא לקמן דשרו רבנן לבעול בתחלה בשבת ולא חשו לשחיתת בן עוף וקיי"ל פנותיהו: (שם) אי הכי אלמנה נמי תיבעל בתמישי הואיל ונאמר בו ברכה לדגים פ"ה השתא דאמרת דמאי דאמר בר קפרא עיקר טעמא הוא וסמכת עליה למימרא דכיון דנקט האי טעמא דנדאי משום האי טעמ' הוא ולא משום איקרורי דעתא.

אלמנה נמי תיבעל בתמישי הואיל ונאמרה בו ברכ' לדגים כיון דחשיבא לה האי ברכה דבשלמא לדין לא ק"ל דסברי' דמאי דאמר בר קפרא לאו לעיקר טעמא הוא אלא אסמכתא בעלמא דברכה לדגים לא חשיבא לו אבל השתא קשיא ומתריצי ברכה דאדם עדיפא ליה.

אי נמי משום שקדו דתניא מפני מה אמרו אלמנה נשאת בתמישי ונבעלת בשלישי שאם אתה אומר תבעל בתמישי למחר משפם לאומנתו והולך שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא שמת עמה שלשה ימים תמישי בשבת ושלישי בשבת וזה דאמרין אי נמי משום שקדו איפא לפרושי דלאו לבר קפרא קאמרין אלא טעמא דנפשין דאי לבר קפרא קשיא דאם כן בר קפרא תרי טעמא אית ליה אהא.

א"כ מאי האי דדייקין עליה לעיל טעמא משום ברכה הא משום אקרורי דעתא לא חיישינן דלמא תרי טעמי' אית ליה עלה אלא נדאי כדפרושא. אי נמי אפשי לי לומר דאפי' לבר קפרא קאמרין.

ואפי' הכי דייקין עלה לעיל שפיר משו' דהכא הוא דאיפא למימר תרי טעמי דהא צריכין לתרנייהו דאי משו' ברכה אם רצה לכנוס בשלישי בשבת רשאי דהא איפא משום ברכה והשתא דאית לן שקדו אינו רשאי.

ואי משום שקדו נמי אדם בטל או יום טוב שחל להיות בערב שבת רשאי הלכנוס. והשתא דאיפא משום ברכה אינו רשאי אבל בההיא דלעיל דהיינו בבתולה אי ס"ד אית ליה לבר קפרא טעמא דאקרורי דעתא הא תו למה לי טעמא דברכה דהא אידך טעמא רנוח טפי וכיון דכן הכי נקט האי טעמא ושבקה לאידך.

אלא לאו ש"מ דלית ליה אלא האי טעמא דבר קפרא ולכך לא תנא אלא טעמא דנבעלת בתמישי בבתולה ושלישי באלמנה ומ"מ השתא דתניא לבר קפרא מסתיין האי טעמא דבר קפרא לנישואי בתולה ברביעי ולא באחד בשבת כדי שתבעל בתמישי ביום ברכ' אלו רצה הוא לכנוס באחד בשבת יכולה היא לעכב על ידו עד יום רביעי כדי שלא יהא יכול לבעול אלא ביום שיש בו ברכה תדע והא אלמנה נמי יכולה לעכב שלא יהא יכול לכנוסה עד יום תמישי כדי שלא לבעול אלא ביום שלישי ולפיא למידחי דאלמנה משום נישואין הוא שלא יהו אלא ביום ברכה דהאי טעמא דברכה דידה נמי אנבעלת בשלישי איתמר והאי נדאי הוא עיקר טעמא תדע מדפרכינן אלמנה נמי תיבעל בתמישי כלומר

ותינשא ברכיעי ולא תינישנין לנישואין דליהווי ביו' ברכ' וכי תימא הכי קאמר תיבצל ביום חמישי.

יהא יכול לבעול ביום חמישי כדאמרינן לעיל הנשאת ברכיעי ונבעל' ברכיעי פלומר יכול לבעול ביום רביעי ולעולם תינישנין דליהווי ביום ברכה. הא ליתא דא"כ הא קילא ליה לתרוצו דטעמ' דמלתא משום דתייהו לה תרתי ברכה דדגים לנישואין ובבעילה ברכה דאדם אלא לאו ודאי כדפרישנא.

ועוד ראיה מהא דמתרצי' ברכ' דאדם עדיפא ליה ולא מתרצינן כדי שיהא הנישואין ביו' ברכ' ש"מ דאנישואין לא קפדינן אלא שתהא נבעלת ביו' שרכ' ובדין הוא דהנה לן לתמודא למימר ליה לעיל להאי טעמא דבר קפרא אלא חד מתרתי טעמא נקט ובר קפרא נמי ודאי אית ליה טעמא דשקדו אלא בר קפרא לאו טעמא דנישואין קאמר אלא טעמא דנבעלת בחמישי ומפ' משום ברכה ודאי מנה דלית לי' טעמא דאיקרורה דעתא כדפרישנא לעיל אבל טעמא דשקדו ודאי אית ליה וכן באלמנה אית' לתרנוייהו דתרנוייהו צריכי ליה כדפרישנא: (שם) מאי איכא בין ברכה לשקדו.

א"ב אדם בטל א"נ י"ט שחל להיות בע"ש, פלומר ובא לקונסה ברכיעי. וה"ה חל בחמישי ובא ליכנס בשלישי דלתרנוייהו משום שקדו ליכא ואיכא משום ברכה.

נהרי הוא יכול לעכב ואין מעלה לה מזונות. והשתא לא מבעיא לן אלא מאי איכא בין ברכה לשקדו למימ' אי משפחין מידי דאיכא משום ברכה וליכא משו' שקדו.

ואהא הוא דמהדרין א"ב אדם בטל. א"נ י"ט שחל להיות בע"ש דבשניהם משום ברכה איכא.

ומשום שקדו ליכא. אבל לא מבעיא ליה איכא למימ' אי משפח' מידי דאיכא משום שקדו וליכא משו' ברכ' דהא פשיט' לי'.

והיכי דמי כגון שפא לקנסה בששי. וליבעול בו ביום דהוא יום ברכה.

א"נ דאמרי תרנוייהו דלא איכפת להו בברכה ואפתי איכא משום שקדו. והא פשיטא ליה.

ואע"ג דתני נישאת בחמישי לאו למעוטי ששי גופיה לענן ברכה אלא דנקט דקדים ונהוא עדיף לי'. ומיהו קשי' לן הא דאמרינן לעיל אבל קודם תקנת עזרא דב"ד קבועים בכל יום אשה נשאת בכל יום.

ופרכינן הא בעינן שקדו. ואמרינן דטריח ליה.

ואפתי הא איכא משום ברכה. ואפשר דכי פרכינן והא בעינן שקדו ה"ה דמצי למפרד משום טעמא דברכה.

והיינו טעמא דלא פרכינן. משו' דמקשה הוי ס"ל דטעמא דשקדו תקנ' דרבנן היא.

ואף על פי שבטל דבר לא בטלה גזירה דהא ודאי קים ליה למקשה. דאפשר דליתא לטעמא דשקדו.

וכגון דטריח לי'. אלא דקסבר דאפילו הכי אית' לאותה תקנת'.

ובתנ' דשני דטריח ל'. פלומר דלא הוי תשנת' דרבנן מעיקרא אלא היכא דאית' לטעמין' תו ליכא לאקשוי משום טעמא דברכה, דמילתא פשיט' הוא דאיכא לפרוקי דכי אמרינן אנשה נישאת בכל יום.

היכא דלית' לטעמא פגון דאמרי לא איכפת לן. וה"ה דסגי האי טעמא לשקדו.

פלומר דלא בעינן שקדו היכי דתרנוניהו אמרי לא איכפת לן. ונדקא תרנוניהו דתשנת' דשקדו לתרנוניהו אית' בין לבתולה בין לאלמנה.

דבתולה דניח' לה דלהוי לי' פנאי למיטרח שפיר דיקרא דידה נמי הוא. דאלמנה נמי ניח' לה בשמחה שלשה ימים ובאלו שהם ימי בטלה דלית לי' פסידא.

ומיהו צ"ע הא דאמרינן לעיל דטריח ליה וקנימ' לן ונדאי דאית ליה למיטרח לפי פבודה ולפי פבודו דקנימא לן עולה עמו ואינה יורדת עמו דלא סגי ליה לכונסה בלאו הכי דתקנת חכמים לתקנות בנות ישראל.

וכן כתב הרב ר' יוסף הלוי בשם הרב רבי אלפאסי ז"ל. וכיון דכן כל היכ' דלא טרח לא מצי למכנס' וכל היא דטריח ליה רשאי א"כ מאי האי דפרכינן דבעינן שקדו.

ומשנינן דטריח ליה אטו פשנשאת ביום רביעי מי לא בעינן דטריח לי' ותופינן דבעינן דטריח ליה מאי תשנתא שנייה ניהוי אנו. ומסתברא דבעלמא דהיננו נשאת ברביעי כי אמר טריח ליה מהימן.

אבל פשנשאת לכנס בשאר ימים אי חזינן דטריח ליה אין אי לא לא רב אחאי ז"ל. אי נמי אפשר' שחכמי' הטילו עליו לטרוח ולהכין צרכי סעודתו קודם שישא פדי שיהא פנוי בשמחתו לשמח' ונתנו לו שלש' ימים אלו פדי שישנמן לו ולפיכך לא קבעו לו זמן נישואין עד יום רביעי: (דף ו' ע"ב) מאי לאו דאי לא בעיל מצי למיבעל פירו' מדקתני משנה יתירא עד מוצאי שבת ד' לילות.

תיתי קאמר דאי בעיל אית לה ארבעה לילות. ואי לא בעיל מצי בעיל עד מוצאי שבת. והא נמי דאמרי' והא עד מוצאי שבת ארבעה לילות קתני. פי' לישנא יתירא נמי דאי.

דאי תנא עד מוצאי שבת הנה אמינא לבד משבת וג' לילות הוא דנותנין לה ואי תנא ארבעה לילות נמי ותו לא הנה אמינא ארבעה לילות לבד משבת אבל השתא דתנא ארבעה לילות עד מוצאי שבת לא סגי דליתיה לשבת בכלל.

והא דאמרינן אי בשבעל ומאי קמ"ל פלומר בהאי לישנא יתירא דתנא. וק"ל דהא במסכת' גדה אמרינן דשמעינן מינה דשמ' בימים לא הפסידה לילות מלישנא יתירא דקתני עד מוצאי שבת ארבעה לילות ולא קתני ארבעה לילות ותו לא וכיון דכן לימא ליה דהא קמ"ל.

י"ל דהא אתנא אליבא דמ"ד הת' שמשה בימים הפסידה בלילות. תו קשי' לן הא דאמרינן ה"א קמ"ל דשרי למיבעל בשבת פדשמואל דאמר פרצה דחוקה מותר ליכנס בה בשבת ואע"פ שמשיר בה צרורות והתם דאמרינן קמ"ל דשרי למיבעל בתחלה בשבת פדשמואל דאמר פרצה וכו' דמדמי האי דשמואל לבעילה בתחלה.

וי"ל דהקא קס"ד דדמ חבורי מ'חבר. וכיון דכן אע"פ שבעל עדיין הוי פירצה דחוקה.
אבל ה'תם אמרינו לה אליבא דהלכת' דדמ מ'פקד פ'קיד. וכיון דכן אפי' בתחלת בעיל'
אינה חשוב פתח גמור אלא פירצה דחוקה: רבינו נר"ו: (שם) ה'א דאמרינו אבל ח'יב
בכל מצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין מפני שגאמר בהם פאר.
איסורא לאו מהקא הוא אלא מדאמרינו ה'תם מדקאמר ר'חמנא ליחזקאל פ'ארך חב'ש
עליה מ'קלל דכ"ע א'סירי. אלא הכ' טעמא דמילתא קא י'היב.
מ"ט אסור בתפילין טפי משאר מצות. מפני שגאמר בהן פאר.
מר סבר טרד' דלא בעל טרדא הוא. ומר סבר לאו טרדא הוא פ'לומר מ"ס טרדא דלא
בעל טרדא הוא כיון שעדיין יבא זמן שיבעול.
אע"פ שעכשיו אין יכול לבעול טרד' דמצוה שמה ופטור ומ"ס לאו טרד' הוא. פ'לומר
אין ראוי להיפטור עלי' כיון שעכשיו אין יכול לבעול גר' רש"י ז"ל: אם פן טורד למה.
לשאינו בקי. יאמרו בקי מותר שאינו בקי אסור רוב בקיאים הם.
פירש"י ז"ל כיון דבקיאים למה הוא טורד ליפטו' מק"ש. ומ'הדרינו לשאינו בקי.
יאמרו בקי מותר ושאינו בקי אסור פ'לומר כיון דהכי הוא האיה התירו סתם ליבעול
בתולה בשב'. יאמרו בקי מותר שאינו בקי אסור.
ואמרינו רוב בקיאים הם. וק"ל א"כ הדר' קוש' ל'דוכת' כיון דרוב בקיאים הן טורד למה.
אטו מתני' דתנו סתמא חתן פטור מק"ש לא אתי' אלא למיעוטא. ותו ה'א דאמרי' גמי לא
פל הרוצה ליתול את השם יטול דמחזי כ'נהרא כיון דרובא קרו מאי י'נהרא איכא.
ותו ה'א דאמרו לו תלמידיו לר"ג שנית לנו רבינו חתן פטור מק"ש. דלמא ר"ג בקי ה'ה.
ותו ק"ל ה'א דאמרי' ה'קא דאין מותר ליבעול אלא אותן שבארץ ישראל. דרובן בקיאים
אבל שאינו בקיאים אסור.
וכיון דכן היכי פסקי הלכתא דמותר לבעול בתחלה בשבת בסתם ולא חלקו בו בין בקי
לשאינו בקי. ותו כיון דהכי הוא.
דכיון דאפשר בהט' לישתרי. אפי' בלא הטי' גמי.
דומ' דהאי דאמרי' במס' שבת. גורר אדם מטה פסא וספסל.
ובלבד שלא יכנון לעשות חריץ. וכיון דאפשר בלא חריץ אפי' כי עביד חריץ שרי.
ה"נ כ'אן דאפשר בהט'. לכולהו הוא דינא דג'שתרי ור"ת ז"ל פי' כדפירש"י ז"ל אלא
דכי מקשינו.
יאמרו בקי מותר שאינו בקי אסור קס"ד דמקשה דכי א"ל לא פהלוו בבליים שאור
בקיאים בהט' אין לומר שבבליים הללו אין בועלין לעולם אלא שלא בהט'. ולדידהו
פסיק רישא הוא.

והינינו דא"ל פנינו דהכי הוא דבבניי' אינו בקיאים כלל האיך התיירו לבעול בתחלה בשבת. ולדידהו ליתסר.

דקס"ד דלדידהו הוי פסיק ריש' ולהכי אהדר ליה רוב בקיאים הם פסבורים שאי אפשר. אבל בני ארץ ישראל פלומר לאו כקס"ד דאנא אמינא דבבליי' לא מזדמני להו כלל בהט'.

אלא רוב העולם בקיאים הו בנה. ובקיאים לאו דוקא למימרא דקים להו דינדעי בנדאי להטות אלא פלומר שמזדמנת להם תדיר הטי' נאפי' לבבליי'.

וכי אמרי לך לא פהלוו בבליי' שאין בקיאים בהט'. הכא קאמינא מתוך שאין מפירין בדבר.

ואף כשהוא מזדמן להם פסבורים שא"א. אבל בני ארץ ישראל מפירין בענין הטו' ויודעין שנה דבר שאפשר הוא.

ושהוא מזדמן לרוב עולם. נאפילו לבבליי' אלא שאין מפירין בדבר.

ולפיכך מותר לכולן לבעול בתחל' בשבת פניו דאפשר בלא דם. ואע"ג דאיכא מיעוטא שלא תזדמן להם הטי' לעולם.

ולדידהו הוי פסיק רישא. אחר הרוב לעולם נידון.

א"כ אפשר דלכל עולם הטו' מזדמנת ונקט רוב דהכא אורח' דתלמודא ומ"מ טרדא איכא לכולהו. שאין מוחזקין בעצמן.

וכי אהדרי לך גבי טורד למה לשאינו בקי פלומ' לשאינו בקיא בעצמו. פלומר דלא מוחזק בנפשי'.

אבל רוב העול' בקיאי' בדב' לומ' שהוא דבר המזדמן להם. ואין בקיאים בעצמן: (שם) אמר ליה רבה בר רב חנן לאביי.

אלא מעתה שושבינו למה. מפה למה פלומר פניו דאפשר בהט' מה הועילו בכך.

א"ל שמא יראה ויאבד ולפום ספרי' דאית בהו ולטעמך מפה למה ה"פ. ולטעמיך דמקשת לי משושבינו.

מ"ט לא מקשית לי ממפה. מפה למה.

פניו דרוב בקיאים הם. אלא מפה היינו טעמא שמא יבעול בלא הטי' ויראה ויאבד.

ה"נ שושבינו היינו טעמא שמא יבעול בלא הטי' ויראה ויאבד. ולפום האי פירושא לא קשיא לן כלל הא דמקשו.

בתוספ' דהכא משמע דמילת' דאפשר הוא לבעול בלא הטי'. והתם במס' גדה אמרינו גבי שמואל דקאמר יכולני ליבעול כמה בתולת בלא דם.

אמרינו שאני שמואל דרב גוברי' דהכא לא אמרינו אלא דמילת' דאפשר הוא. ונימניו דמתרימי הכי אבל שמואל הנה בקי ליבעול כמה פעמים בלא דם בנדאי.

ואָהָא אָמְרִינּוּ דְרַב גּוּבְרִי'. אַבְל בְּתוֹסָפוֹ פִּירְשׁוּ דְהָכָא אָמְרִינּוּ בְּעִילָה בְּהֵטְלִי.

אַבְל דְּשִׁמוּאֵל בְּעִילָה פְּדֻרְכָּה שְׁהִיא מִתְעַבְרַ' מִמְּנָה וְאֵהָא וְנִדְאִי יִישָׁר חִילִי'. (שָׁם) הַמְּפִיס מְוֹרָסָא בְּשַׁבַּת וְכוּ' תָּמָה וּמֵאִי תִּיּוּבְתִי' דְּהָא אָמְרִין דְּתַנָּאִי הִיא וְהִינּוּ דְלֹא פְּרַכִּינּוּ מֵהִיא דְלַעִיל לְרַב דְּתַנָּי' הַפּוֹנֵס אֶת הַבְּתוּלָה לֹא יִבְעוּל בְּתַחֲלָה בְּשַׁבַּת וְחֻכְמִי' מִתִּירִין וְאָמְרִי' מֵאֵן חֻכְמִי' ר' שְׁמַעוֹן הוּא.

וְת"ק דִּידְנִי' ר' יְהוּדָא. וְרַב דְּאָמַר כּו"ש וְשָׂרִי אֵלָא דְהָא אֲשַׁחֲסֵן תַּנָּאִי דְּפִלְגִי עָלָה.

וְטַעֲמָא דְּפִלְגִין נִינְהוּ דְּאֲפִשָׁר דְּאָפִי' לְר"ש לִיתְסַר וְאָפִי' לְר"י לִישְׁתְּרִי וְאִיכָא לְמִימַר מֵאֵן חֻכְמִי' ר"י. וְכִינּוּ דְכֵן הָא מֵאִי קוּשְׁלִי' אַע"ג דְּגַבִּי מְוֹרָס' מוֹתֵר הָכָא אִסוּ' דְּדָם חֲבוּרִי מִיחֲבַר.

וְאֲפִשָׁר לֹמַר דְּר"ח בְּר אָמִי דְּמִקְשֵׁי הִינּוּ לְדָבִי רַב שְׁמוּאֵל דְּאָמְרִי אִינְהוּ דְּאָסוּר. וְסָבַר לָהּ פְּר"ש וְהָכָא הִינּוּ טַעֲמָא מִשּׁוּם דְּדָם חֲבוּרִי מִיחֲבַ' וְהִינּוּ דְּקִשְׁלִי' לִי' מ"ש מְוֹרָסָא וְאָמְרִי' דְּלֹא דְמִי דְּהַכ' פְּקִיד וְעָקוּר מִן הַבְּשָׂר וְהוּא פּוֹנֵס בְּעִין.

וְהַכ' פְּקִיד דְּנִפְקִי הִינְיָא מִיְהוּ לֹא עָקִיר מִן הַבְּשָׂר דְּחֲבוּרִי מִיחֲבַר: (ד' ז' ע"א) ר' אָמִי שָׂרָא לְמַבְעַל בְּתַחֲלָה בְּשַׁבַּת אָמְרוּ לִי' רַבָּנָן וְהָא לֹא אִיפְתּוּבָא פְּתוּבָה אָמַר לְהוּ אֲתַפְשׁוּהָ מְטַלְטְלִי. וְכִי תִימָא וְהָא הִנּוּ לִיָּה פְּקוּנָ' קִנְיָן בְּשַׁבַּת אִיכָא לְמִימַר פִּינּוּ דְּהָא פְּכָר מְחֻיָּב הוּא בְּכַתּוּבָת' וְאִינּוּ אֵלָא מִשְׁפּוֹן פְּדִי שְׁתֵּהָא דַּעַת' סוּמְכַת.

בְּמִקּוּ' מַצְנָה מִיַּת' וְאֲפִשָׁ' דְּכָל בְּמִקּוּם מַצְנָה מוֹתֵר פְּדֻמוּכַח הֵתָם בְּגִיטִין בְּפָרֶק הַזּוֹרֵק דְּאָמְרִינּוּ וְתִזְיִל אִיְהִי וְתִחְוֹד וְכוּ'. וְהֵתָם אִיכָא מַצְנָה כְּגוֹן שְׁהִיָּה יָבָם שְׁאִינּוּ הִגּוּן לָהּ.

וְאַע"ג דְּאָמְרִינּוּ הֵתָם בִּירוּשָׁ' הִנְיָ דְּכֻנְסִין לְאַרְמְלִין צָרִיכִין לְמַכְנֵס יְתֵהוּן מִבְּעוֹד יוֹם שְׁלֹא יְהִי פְּקוּנָה קִנְיָן בְּשַׁבַּת. אֲפִשָׁר דְּשִׁאֲנִי הֵתָם דְּהוּי מִילְתָא בְּפִרְהֶסְיָא.

אִי נְמִי אֲפִשָׁר דְּהָכָא מִבְּעוֹד יוֹם הִנְיָ וְלֹא הִנְיָ שְׁהוּת בִּיּוֹם לְכַתּוּב פְּתוּבָה. וְאִמ' לְהוּ לְאַתְפוּסִי מְטַלְטְלִי.

וְקַמְאִי עֵינְךָ: (שָׁם) וְהִלְכְתָא מוֹתֵר לְבַעוּל בְּתַחֲלָה בְּשַׁבַּת הָא דְּאָמְרִינּוּ הוֹתֵרָה שְׁלֹא לְצוּרָךְ פִּי' שְׁלֹא לְצוּרָךְ אִנְכֵל נֶפֶשׁ וְהוּא שְׁיֵהָא צוּרָךְ הַיּוֹם אוּ שְׁאָר הַנְּאוֹת שְׁבַגּוּף וְהוּא שְׁיֵהָא כְּעִין אִנְכֵל נֶפֶשׁ בְּכָל דְּבַר כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ שְׁיֵהָא שְׁנָה.

וְכָל עֵנִין אֲכִיל' דְּבַר הַשְּׁנָה הוּא לְכָל נֶפֶשׁ פְּדֻמוּכַח הָכָא וּבְמִקּוּמוֹ אַבָּא' עוֹד בַּעַ"י: וְתוּ לֹא מִיָּדִי: (שָׁם) אָמַר רַב חֵלְבּוֹ אָמַר רַב הוּנָא אָמַר ר' אַבְא בְּר זְבִדָא אָמַר רַב אַחַת בְּתוּלָה וְאַחַת אֶלְמָנָה טְעוּנָה בְּרָכָה וּמִי אָמַר רַב הוּנָא הִכִּי וְהָאֵמַר רַב הוּנָא אֶלְמָנָ' אִינְהָ טְעוּנָה בְּרָכָה וְאַסִּיקְנָא מֵאִי אִינְהָ טְעוּנָה בְּרַכ' דְּקָאֵמַר בְּרַב הוּנָא כָּל שְׁבַעָה אַבְל יוֹם אַחַד טְעוּנָה אֵלָא הָא דְּקַתְנִי' שְׁקִדוֹ חֻכְמִים עַל תְּקִנַּת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל שְׁיֵהָא שְׁמַח עִמָּה שְׁלִשָּׁה יָמִים בְּמֵאִי אִי בְּבַחוּר הָא אָמַרְתָּ שְׁבַעָה אִי בְּאַלְמָנָה הָא אָמַרְתָּ יוֹם אַחַד.

אִיבְעִית אִימָא בְּבַחוּר שְׁבַעָה לְבָרְכ' וְשְׁלֹשׁ לְשַׁמְח' אִיבְעִית אִימָא בְּאַלְמוֹן יוֹם אַחַד לְבָרְכָה וְשְׁלִשָּׁה לְשַׁמְחָה. מְדַקְאָמְרִינּוּ אִיבְעִית אִימָא וְאִי בְּעִית אִימָא שְׁמַעִינּוּ מִינָּה דְּהִנְי לִישְׁנִי לֹא פְּלִגִי אַהֲדָדִי הִלְכְּךָ בַּחוּר שְׁנַשָּׂא אֶלְמָנָ' שְׁבַע' לְבָרְכָה וְשְׁלִשָּׁה לְשַׁמְחָה וְאַלְמוֹן וְאַלְמָנָה יוֹם אַחַד לְבָרְכ' וְשְׁלִשָּׁה לְשַׁמְחָה וְהִנְי מִיָּלִי אֶלְמָנָה אַבְל בְּתוּלָ' לְעוֹלָם יֵשׁ לָהּ שְׁבַע' לְבָרְכ'

כְּדֹאֲמַרְיֵנּוּ הֵכָא בְּהִדְיָא לִיכָא בְּתוּלָה דְּבַצְיָרָא מְשַׁבְּעָה וְהוּא הִדִּין לְשִׁמְחָה שְׁעִיקָר תְּקַנְתּוּ שְׁמִיחָה מְשׁוּם בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הִיא כְּדֹאֲמַרְיֵנּוּ שְׁקִדוּ חֲכָמִים עַל תְּקַנְתּוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל שְׂיֵהָא שְׁמִיחָה עִמָּה שְׁלִישָׁה יָמִים וְאִין מוֹסִיפִין לָהּ כְּשִׁנְיָשׂוּאת לְבַחֲוֹר.

וְאִין פּוֹתְחִין לָהּ בְּאַלְמוּן. וְכֵן בְּתוּלָה יֵשׁ לָהּ לְעוֹלָם שְׁבַעָה לְשִׁמְחָה וְלְבָרְכָה.

וְכ"כ הֵרַב ר' יוֹסֵף הַלְוִי ז"ל. וְשִׁמְחָה זֹו דְּאֲמַרְיֵנּוּ מְסַתְּבָרָא דְּהֵינּוּ שְׂיֵהָא בְּטַל מְמַלְאֲכָתוּ.

וְהָא דְּאֲמַרְיֵנּוּ לְעֵיל לְמַחֲר מְשַׁפִּים לְאַנְמָנְתוֹ וְהוּלָךְ שְׁקִדוּ חֲכָמִי עַל תְּקַנְתּוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל כּו' דְּמְשַׁמַּע דְּמֵן הִדִּין הוּא מוֹת' בְּמַלְאָכָה אִיכָא לְמִימַר דְּמְשׁוּם דְּתַקּוּן רַבָּנָן שְׂיֵהָא בְּטַל מְמַלְאֲכָתוֹ תְּקַנּוּ לֹו בְּיָמִים שְׂאִינָן בְּנֵי מְלָאָכָה.

וּבַתּוֹסְפֹתָא אָמְרוּ הִתְקִינוּ שְׂיֵהָא בְּטַל שְׁלִישָׁה יָמִים חֲמִישִׁי וְעָרְב שַׁבַּת וְשַׁבַּת שְׁלִישָׁה יָמֵי בְּטָלָה. נִמְצָא שְׂיֵהָא שְׁמִיחָה עִמָּה שְׁלִישָׁה יָמִים.

וּבְאַגְדָּה אֵיתָא הִתְתַּן דּוּמָה לְמַלְךָ. מַה מְלָךְ אִינוּ יוֹצֵא מְפַתַּח בֵּיתוֹ אִף תַּתָּן אִינוּ יוֹצֵא מְפַתַּח בֵּיתוֹ.

מַה מְלָךְ הַפֵּל מְקַלְסִין לְפָנָיו. אִף תַּתָּן הַפֵּל מְקַלְסִין לְפָנָיו מַה מְלָךְ לּוֹבֵשׁ בְּגָדֵי כְבוֹד אִף חֲתָן לּוֹבֵשׁ בְּגָדֵי כְבוֹד מַה מְלָךְ שְׁמִיחָה וּמְשַׁתָּה לְפָנָיו אִף חֲתָן שְׁמִיחָה וּמְשַׁתָּה לְפָנָיו כָּל שְׁבַעַת יָמֵי הַמְשַׁתָּה: (שָׁם) בְּרַכַּת אִירוּסִין מְאִי מְבַר' רַבָּנָן וְרַבָּה בְּנֵי רַב אֲדָא תְּרַנְיָהּוּ מְשַׁמֵּי דַר' יְהוּדָה אָמְרֵי בְּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִנְנוּ עַל הָעֲרִי' וְאָסַר לָנוּ הָאֲרוּסוֹ' וְהִתִּיר לָנוּ אֵת הַנְּשׂוּאוֹת עַל יְדֵי חֲנוּפָה וְקִידּוּשִׁין.

רַב אֲנִיא בַר' דְּרַבָּא מְסִיִּים בַּהּ הָכִי מְשׁוּם רַב יְהוּדָה בְּרוּךְ מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל כּו'. ק"ל הִיכָא אֲשַׁכְּחֵן בְּרַכ' כְּגוֹן הָא דְּמְבָרָךְ אֲמַאי דְּאִתְסַר.

אִטוּ מְבָרְכִין שְׂאָסַר לָנוּ אֲבָר מִן הַסִּי. וְהִתִּיר לָנוּ אֵת הַנְּשׂוּאוֹת.

וְמַה עֲנִין עֲרִיּוֹת לְכָאן. וְתוּ אֲמַאי לֹא מְבָרְכִין בְּקִידּוּשִׁין בְּמַטְבַּע קֶצֶרָה כְּשִׂאָר הַמְצֻוֹת.

וּמְסַתְּבָרָא דְּהֵינּוּ דְּלֹא מְבָרְכִין אֲמַצְנ' בְּשַׁבִּיל שְׂאִין זֹו הַמְצֻוָּה אֲלֵא הַנְּשׂוּאוֹת וְאִין מְבָרְכִין עַל מְצֻוָּה אֲלֵא א"כ גּוֹמַר אוֹתָהּ וּכְשֵׁהוּא בָּא לְיַדֵי חֲנוּפָה אִי אֲפֻשֶׁר לּוֹ לְבָרָךְ עַל הַמְצֻוָּה שְׂיָבְרָךְ אַק"ב עַל קִידּוּשִׁין וְחֲנוּפָה שְׂכָבְרָךְ נִתְּן קִידּוּשִׁין מִזְמַן מְרוּבָה.

וְאִינוּ מְבָרְכִין עֲלֵיהֶן לְמַפְרַע. וּכְשֵׁבָא לְקַדֵּשׁ וּלְכַנֵּס כֹּאח' לֹא תְּקַנּוּ לּוֹ מְטַבַּע בְּפָנֵי עֲצָמוּ.

וּלְפִיכָךְ תְּקַנּוּ לּוֹ בְּרַכָּה עַל קִדּוּשָׁתוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁקַדֵּשׁ אוֹתָנוּ וּפִירְשָׁנוּ מִן הָעֲרִיּוֹת וְאָסַר לָנוּ אֵת הָאֲרוּסוֹת וְכִינּוּן שְׁהַנְּפִיר אִיסוּרָן רְאוּי לְזַמַּר הַתִּירָן. וּלְפִיכָךְ הוּא אוֹמ' וְהִתִּיר לָנוּ אֵת הַנְּשׂוּאוֹת כְּלוּמַר הַנְּשׂוּאוֹת לָנוּ עַל יְדֵי חֲנוּפָה וְקִידּוּשִׁין פִּי' וְקִידּוּשִׁין שְׁקַדְמוּ לָהּ.

וַיֵּשׁ אוֹמַר עַל יְדֵי חוּפ' בְּקִידּוּשִׁין וְכִינּוּן שְׁכָן אִין לְחֲתוּם בַּהּ מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חֲנוּפָה וְקִידּוּשִׁין דְּכִינּוּן דְּקִידּוּשִׁין שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא בָּא לְזַמַּר הָא אִיכָא עֲרִיּוֹת נְמִי כְּדְּמְבָרְכִי' וְצִנְנוּ עַל הָעֲרִיּוֹת אֲלֵא מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְתוּ לֹא.

וְכֵן הִשְׁיֵב רַבִּינוּ הֵאִי גָאוֹן ז"ל שְׁכָן מְנַהֵג בְּשִׁתֵּי יְשִׁיבוֹת. תַּדַּע לָךְ שֶׁהוּא כֵן שְׂאִין זֹו בְּרַכַּת הַמְצֻנ' שְׁהִרִי לֹא מְצִינוּ בְּשׁוּם מְקוֹם בְּכַרְפַּת הַמְצֻוֹת שְׁזַהּ מְקַיִים מְצֻוָּה וְזַהּ מְבָרָךְ עֲלֵיהָ.

וּלְפִיכֶם נִהְיָה לְבָרֵךְ אַחַר עֲשִׂיתֶה וְהָיָה מוֹכַח לְיִשְׁנָא דְאַמְרֵי מִיַּדֵּי דְהִנָּה אַקִּידוּשֵׁי בְּעֵלְמָא
וְכַתֵּב הַנְּגִיד רַב שְׁמוּאֵל הַלְוִי זצ"ל דְּבִבְרַכְיָא לֹא בְּעֵי י' דְּלֹא אִיתְמ' אֱלֹא בְּבִרְכַּי חֲתַנְי
וְנִרְאִין דְּבְרֵיו: (ע"ב) תְּנוּ רַבְּנֵי מְבָרְכִין בְּרַפְת חֲתַנִּים כָּל שְׁבָעָה.

אָמַר ר' יְהוּדָא וְהוּא שְׁבָאוּ פְּנִים חֲדָשׁוֹת נִרְאָה דְּפְנִים חֲדָשׁוֹת הוּא שְׁלֵא הָיָה שָׁם כָּלֵל וְכֵן
כָּתֹב בְּמִקְצֵת גְּנוּסְחָאוֹת לְפָנֵינוּ מִשְׁפַּחַת לֵה בְּפָנִים חֲדָשׁוֹת דְּלֹא הוּוּ תַּמָּן מְעִיקְרָא. וּבְמוֹעֵד
קָטָן אָמְרוּ וְאִם בָּאוּ פְּנִים חֲדָשׁוֹת חוּלְצִין וּפְיִרוּשׁוֹ שְׁלֵא הָיָה שָׁם כָּלֵל וַיֵּשׁ אֹמֵר שְׁאִין
מְבָרְכִין בְּפָנֵי חֲדָשׁוֹת אֱלֹא בְּשַׁעַת סְעוּדָה כְּדִאמְרֵינוּ לְקַמָּן.

כִּי תִנְיָא הָיָה בְּבִרְכַת הַמְּזוּז. וְלֹא אֲשַׁפְּחוּ לֵה בְּשַׁעַתָּא אַחֲרֵיתֵי.

וְלִית' דְּהָא בְּמִסְכַּת' סוֹפְרִים אָמְרִין בְּהִדְיָא וְנִהְיָו רַבּוּתֵינוּ לֹמַר בְּרַפְת חֲתַנִּים בְּבִנְיָן עַל
הַפּוֹס בְּעֲשָׂרָה וּפְנִים חֲדָשׁוֹת כָּל שְׁבָעָה. וְכֵן בְּעֶרְב לְקוּדָם סְעוּדָה.

וְהִינּוּ טַעְמָא לְפִי שְׁבָאוֹתָה שְׁעָה הָיָה דְרַפְּנָן לְבֵיא לְשַׁמְח' עִמָּה וּבְשַׁעָה שְׁהִיוּ בָּאִין לְשַׁמְחָה
הָיוּ מְבָרְכִין. וְכִדְאמְרֵינוּ בְּיִרוּשְׁלַיְמֵי מְבָרְכִין בְּרַפְת חֲתַנִּים כָּל שְׁבָעָה ר' יִרְמְיָה סִבַּר מִימַר
מִפְּקִין כָּלֵתָה כָּל שְׁבָעָה.

א' לִיהֵ ר' יוֹסִי וְהָא תְּנִי ר' חִיָּיא מְבָרְכִין בְּרַפְת אַבְלִים כָּל שְׁבָעָה אִית לָהּ מִימַר מִפְּקִין
מִתָּא כָּל שְׁבַע' מֵאֵי קָדִין מַה כָּאֵן מְנַחֲמִין עִמּוֹ. אַף כָּאֵן מְשַׁמְחִין עִמּוֹ.

מַה כָּאֵן מְשַׁפְּרִין אַף כָּאֵן מְשַׁפְּרִין. נִרְאָה דְּכְשָׁבָאִין לְשַׁמְח' זֹו הִיא שַׁעַת בְּרַכָּה וְעַכְשָׁו נִהְיָו
לְבָרֵךְ בְּשַׁעַת סְעוּדָה.

לְפִי שְׁבָאוֹתָה שְׁעָה הֵם מְתַפְּסִין לְשַׁמְח עִמָּה וּמְבָרְכִין בְּיוֹם רֵאשׁוֹן בְּבִקְרָא שְׁהוּא עֵיקַר
שְׁמִחָה שְׁמוּצִיאִין הַחֲתוּן וְהַכֵּלָה וְכוּלָן בָּאִין עִמָּהֶם וּבְשַׁבַּת בְּבִקְרָא אַע"פ שְׁפָרְכוּ בֵּיו רֵאשׁוֹן
שְׁסוּמְכִין לְהוֹן שְׁאֵי אֲפָשֶׁר שְׁלֵא יְהֵא שָׁם פְּנִי חֲדָשׁוֹת שְׁלֵא הָיוּ שָׁם בְּחַוְפָה.

וַיֵּשׁ אֹמְרֵי שְׁשַׁבַּת גּוּפָה הָיָה פְּנִים חֲדָשׁוֹת כְּדִאמְרֵינוּ בְּאַגְדָּה אָמַר הַקַּב"ה פְּנִים חֲדָשׁוֹת
בָּאוּ לְכָאֵן אָמְרוּ שִׁירָה. וְנִרְאָה שְׁאִין מְבָרְכִין בְּרַפְת חֲתַנִּים אֱלֹא בְּחַוְפָה כְּדִאמְרֵינוּ הֵתֵם
בְּסוּפָה וְנִתְבּוּ בְּסוּפָה וְלִיחַדֵּי בְּסוּפָה.

אִין שְׁמִחָה אֱלֹא בְּחַוְפָה. וְכַתְּבוּ בְּתוֹסְפַת שְׁאִם בָּאוּ פְּנִים חֲדָשׁוֹת כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם חָשׁוּב
בְּיוֹם רֵאשׁוֹן וְכָל הַיּוֹם מְבָרְכִין בְּרַפְת חֲתַנִּים.

וְנִרְאִין דְּבְרֵיהֶם וְהוּא שְׁיִהִיוּ בְּשַׁעַת בְּרַכָּה בְּבִקְרָא וּבְעֶרְב אַבְל הִלְכוּ לְהֵם אִין מְבָרְכִין אֱלֹא
בְּזִמְנָן שְׁהֵם שָׁם. וְכַהֲהִי דְאַמְרֵי הֵתֵם בְּמ"ק אִם בָּאוּ פ"ח חוּל וּמְנִיח אִפִּי' ק' פְּעָמֵי'.

אַלְמָא דְפ"ח לֹא מְהַנִּי מִיַּדֵּי אֱלֹא דְאִיתְּנָהוּ הֵתֵם וּבְמִסְ' סוֹפְרֵי אָמְרוּ שְׁאִין מְבָרְכִין בְּרַכְיָא
חֲתַנְי וּבִה"מ עַל כּוֹס א' לְפִי שְׁאִין אֹמְרִין ב' קְדוּשׁוֹ' עַל כּוֹס א' וְכֵן אָמְרוּ שָׁם בְּבִרְכַּי
הַחוּד' שְׁהִיוּ מְבָרְכִין וּמִיָּהוּ בְּגַמ' דִּילָן לֹא אִיתְמ' אֱלֹא בְּבִרְכַּי הַמְּזוּז וּקְדוּדוֹ כְּדִאִי הֵתֵם
בְּפִסְחֵי'.

וְכַת' הָרַב בְּעַל הָעֵיטוֹ ו'ל דְּאֵי מְהֵא לֹא אִירְיָא דְהַת' הוּא בְּב"ה שְׁהוּ אַח' סְעוּדָ' וּקְדוּשָׁ'
מִקְמֵי סְעוּדָ' הִיא וְהָא לֹא דְמִיָּא אֱלֹא לְהָא דְאַמְרֵי הַת' דְּקְדוּשָׁ' אַבְדְּלֵת' אַחְדָּא כְּסָא שְׁפִי
דְּמִי וְכָל וְכָל דְּכֵן הָא דְהִינּוּ בְּרַכְיָא חֲתַנְי' שְׁאִין' טַעוּנָן' כּוֹס וְטַע' שְׁל בְּרַכְיָא הִלְלוּ בְּבִרְכַּי'

אַשֶׁר בַּר' וַיּוֹצֵר הָאֵד' וְאֲשֶׁר יָצַר שֶׁהוּן פּוֹתְחוֹ בְּבְרוּף אַע"פ שֶׁהוּן סְמוּכוֹ מִשּׁוֹ דְאֲשֶׁר בְּרָא
פְּעָמַי שְׁאֵינָה סְמוּכָ לַחֲבֵרָת' כְּגוֹן דְּלִיכָּ פ"ח דְּקִי"ל דְּמִבְּר' א' ב'.

וַיּוֹצֵר הָאֵד' נְמִי ה"ט דְּפּוֹתְחַ בְּבְרוּ' מִשּׁוֹ דְּהָנִי מִטֵּב' קִצְר' וְכִינּוּ דְּלִיכָּ חֲתִימ' לָא סְגִיָּא בְּלֵא
פְּתִיחָ. וְא"י נְמִי ה"ט שְׁפּוֹתְחַ בְּבְרוּף.

לַחֲל' בֵּין יָצִיר' לִיצִירָה שְׁלֵא יִרְאֶה כְּבִרְכָּה א' וְאֵלוּ הוּן ב"ח שְׁאֵין מְבָרְכִין אוֹתוֹן אֱלֵא בִי
וּלְאִפּוֹקִי שְׁהַשְׁמַח' בְּמַעֲוֹנוֹ דְּלֵא מְקַרְנִי ב"ח וְא"צ אֱלֵא ג' תַּדַּע שְׁהָרִי בְּרַכְתָּ חֲתַנִּי אֵין
מְבָרְכִין אוֹתוֹן אֱלֵא כָּל שְׁבַעָה וְהָא כָּל דְּמַחְמַת הַלּוּלָא בֵּין קוֹדֵם נְשׁוּאִין וּבֵין לְאַחַר נְשׁוּאִין
עַד תְּלִיסַר יָרְחֵי שְׁתָּא.

אִפִּי בְּבִי מְהוּלָא סְבַר לְבְרוּכִי אֵי לָאו טְרַדָּא דִּינּוֹקָא וּמִיָּהוּ בְּעֵינּוּ דְּאִיפָּא אִינְשֵׁי אַחֲרֵינִי
דְּלָאו בְּנֵי בֵּיתָא לְאִפּוֹשֵׁי שְׁמַחָה הוּא. וְהָכִי דִּינָא לִישְׁנָא דְּאִמְרִינּוּ בֵּין אָמַר לְהוּ מַחְמַת
הַלּוּלָא.

בֵּין לָא אָמַר לְהוּ מַחְמַת הַלּוּלָא וּמְבָרְכִין אוֹתָהּ מִשְׁעַת אִירוּסִין. וְהוּא דְּטָרִיחַ לִיָּה שְׁהוּא
סְמוּפָ לְנְשׁוּאִין.

דַּה"ל מַחְמַת הַלּוּלָא. וְאִירוּסִין דְּקִאֲמְרִינּוּ בְּקִידּוּשֵׁין וּדְבִי מְהוּלָא פְּקִידּוּשֵׁין דְּמִי דְּאִיכָּ
מַעְשָׂה דְּמַצְוָה דְּשְׁמַחָה.

וְהֵינּוּ דְּרַבִּינָא דְּבְרִיף מִשְׁעַת אִירוּסִיָּה שְׁהִי קְרוּב זְמַן הַנְּשׁוּאִין וְסְמוּפָ אֲנַפְשֵׁי. וְאֵע"ג
דְּלֵא טָרִיחַ לִיָּה לְאִינְסוּבִי לְהָא זִימְנָא.

וְלֵא אִסְתַּיִעַ מִלְּתָא וְהִדְרִי בְּהוּ שְׁלֵא לִישְׂא בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁהִי סְבוּר. אֲבָל וְדָאֵי אֵין מְבָרְכִין
אֱלֵא בְּקִידּוּשֵׁין: (דָּף ח' ע"א) דְּמַר סוּבַר חֲדָא יָצִירָה הָנִי.

וּמַר סְבַר שְׁתֵּי יָצִירוֹת הָנִי פִירִשׁ"י ז"ל דַּמ"ד דְּחֲדָא יָצִירָה הוּא ס"ל כַּמ"ד דּוּ פְּרָצוּפִין
הָיָה וּמ"ד דְּשְׁתֵּי יָצִירוֹת הָנִי ס"ל כַּמ"ד זָנַב הִי. וּמִמְנֵוּ נְבִירָאֵת' וְתַמָּה הָא הֵתֵם מְקִשֵׁי
לְמ"ד זָנַב הָיָה.

קָרָא דְּכַתִּיב וַיּוֹצֵר בְּשָׁנֵי יוֹדִין. וּמֵאֵי דְּכַתִּיב זָכַר וּנְקִיבָה בְּרָאֵם וּנְיַחָא לְמ"ד דּוּ פְּרָצוּפִין.
וַיֵּשׁ לְפָרֵשׁ דְּהָאֵי דְּקִאֲמַר הֵינּוּ דְּכַת' וַיַּיְצֵר כְּלוּמַר שְׁהִתְהָא יָצִירָה אַחַת שְׁעַלְתָּה לְשִׁתְנִי'.
אֱלֵא לְמ"ד זָנַב מֵאֵי וַיַּיְצֵר שְׁלֵא הָיָה תַחֲלָה אֱלֵא יָצִירָה אַחַת בְּלַבַּד.

וּמִיָּהוּ בְּסוּפָ לְמ"ד זָנַב הָיָה חֲשִׁי'שְׁתֵּי יָצִירוֹת דְּשְׁתֵּי יָצִירוֹת חֲלוּקוֹת הָיוּ. וּמ"ד דּוּ פְּרָצוּפִין
לֵא חֲשִׁיבָא אֱלֵא יָצִירָה אַחַת.

וּמַחְנוּרְתָא אִיפְכָּא: (שָׁם) א"ר יִצְחָק א"ר יוֹחָנָן חֲתַנִּי מִן הַמְּנִינִי. וְאֵין אֲבָלִים מִן הַמְּנִינִי.
מִתְבִּי חֲתַנִּים וְאֲבָלִים מִן הַמְּנִינִי. כִּי תַנִּי הָאֵי לְבְּרַכְתָּ הַמְּזוּן כְּלוּמַר לְהַצְטַרֵּף לְזִימּוֹן.
וּמְדָלָא מִשְׁנִינּוּ הָכִי לְרַב ש"מ דְּרַב ס"ל דְּאִפִּילוּ לְזִימּוֹן אֵין מַצְטַרֵּפִין. וְהַטַּעַם לְדַעַת
הַגְּאוּנִים ז"ל שְׁפִירְשׁוּ.

לְפִי שְׁהָיוּ אוֹמְרִים בְּבְרַכְתָּ הַזִּימּוֹן בְּרוּף מְנַחֵם אֲבָלִים. וַיֵּשׁ מִהֵן אוֹמַר שְׁזָה טַעוֹת הוּא.

אֵלָא לְפִי שְׁהִיָּה אֹמֵר בְּבִרְכַּת הַטּוֹב וְהַמְטִיב אֵל אֵמֶת דִּינָן אֵמֶת. וְאִין אַחֲרֵי רוּצִים לְכַלּוֹל עֲצָמָם עִמָּהֶם.

וְלֵהֲכִי בְּעֵינָן שְׁיַעוּרָא לְבַר מְנִיָּהּ. וְכֹן נִרְאָה בְּבִרְכּוֹת.

וְלִית הִלְכְתָא פָּרַב אֵלָא כַּר' יוֹחֲנָן וְלִבְרַכ' הַזִּמּוֹן מְצַטְרָפִי'. וְכִי תִנִּי דְאִין מְצַטְרָפִין בְּרַחֲבָה דְאִיפָא בְּרַכַּת אַבְלִים.

וְהָא דְתִנִּי נְמִי מְבָרְכִין בְּרַכַּת אַבְלִים כָּל שְׁבַעָה וְאִין אַבְלִים מִן הַמְנַנְן מִשְׁכַּחַת לִיהִי בְּפִנִּי חֲדָשׁוֹת. וּמֵאִי נִיגְהוּ בְּרַכַּת אַבְלִים הִנֵּי דְאִיתְמַר בְּגִמְרָא.

אַרְבַּעָה קְפִיָּתָא הָאֵל הַגְּדוֹל בְּרוּב גְּדוּלוֹ וְכוּ' בְּרוּךְ מְחִיָּה הַמְתִּים. תְּנִיָּתָא אַחֲרֵינוּ הַמְיַנְגְעִים וְכוּ' בְּרוּךְ מְנַחֵם אַבְלִים תְּלִיתָאֵי אַחֲרֵינוּ גּוֹמְלֵי חֲסָדֵי טוֹבִים וְכוּ'.

בְּרוּךְ מְשַׁלֵּם הַגְּמוּל בְּתַרְיִית' רַבּוֹן עוֹלָמִים פְּדָה וְהַצֵּל וְכוּ' בְּרוּךְ עוֹצֵר הַמַּגְפָּה. וְהִרְאִישׁוּנָה פּוֹמַחַת בְּבְרוּךְ וְאִידָךְ כָּל חֲדָא סְמוּכָה לְחַבְרָתָה.

וְכֹן פִּירֵשׁ"י ז"ל. וְהָא דְאִמְרִינָן קוּם אִימָא מְלִתָּא סִידוּרָא בְּעֵלְמָא א"ל אַבְל הִנֵּי בְּרַכּוֹ מְעִיקְרָא אִיתְקוּן: (שָׁם ע"ב) הַחֲזִירוּ אֶת הַדָּבָר לִישְׁנֵנוּ הַפִּי הַנִּכּוֹן שְׁבִטְלוּם לְגַמְרֵי שְׁלֵא הָיוּ שׁוֹתִין אֵלָא כְּדִי צָרְכָן: (דָּף ט' ע"א) אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָאֹמֵר פֶּתַח פְּתוּחַ מְצֵאתִי נְאֻמָּן לְאַסְרָה עָלָיו פִּירֵשׁ"י ז"ל כְּשֶׁאִין שָׁם טַעֲנוּ דְמִי פְּגוֹן שְׁאֵבְד' הַמְפָּה אוֹ פְּגוֹן שְׁהִיא מְמַשְׁפַּחַת דּוֹרְקֵטִי מִשְׁמַע מִיָּנָה דְטַעֲמָא דְלִיכָא דָּם הָא אִיכָא דָּם לָא מְהִימָן.

וְלִיתָא אֵלָא דְבִין הַכִּין וּבִין הַכִּי נְאֻמָּן לְאַסְרָה עָלָיו כִּינּוּן דְאִמְרִינָן דְמַקִּים קִים לִיהִי מְהִימָן דְהָא שׁוּנָה אַנְפְּשִׁיָּה חֲתִיכָה דְאִסּוּרָא וְדָם דְאִתִּי מְחַמַּת צְדָדִין הוּא אוֹ דָּם אַחַר הוּא שְׁהַכְּנִיסָה שָׁם: וְאִין הַדְּמִים רְאָיָה.

וּמוֹקְמִינָן לָהּ בְּאַשְׁתַּת פְּהֵן אוֹ בְּאַשְׁתַּת יִשְׂרָאֵל שְׁנַתְקַדְשָׁה פְּחוּתָה מִבֵּית ג' שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד דְּבִהֲכִי הָיוּ חַד סְפִיקָא. וְק"ל בְּאַשְׁתַּת פְּהֵן נְמִי תְּרִי סְפִיקֵי נִיגְהוּ סְפִיק מְנַכַּת עֵץ סְפִיק דְרוּסַת אִישׁ וְאִם תְּמַצָּא לּוֹמֵר דְרוּסַת אִישׁ שְׁמָא אִין תַּחְתָּיו.

וְנִיחָא לָן דְהָא בְּאַשְׁתַּת פְּהֵן לָא הָוִיא סְפִיקָא לְהַתִּירָא שְׁמָא אִין תַּחְתָּיו דְאִפִּי לָא הָיָה תַּחְתָּיו אִיכָא חֲשִׁשָׁא לְאִסּוּרָא שְׁמָא נִבְעָלָה לְפִסּוּל לָהּ. אִפִּי לר"ג בְּדִלָא טַעֲנָה הִילְכָךְ לִיכָא סְפִיק סְפִיקָא לְהַתִּירָא.

אֵלָא אִי קִשְׂיָא הָא קִשְׂיָא בְּאַשְׁתַּת יִשְׂרָאֵל שְׁקַדְשָׁה פְּחוּתָה מִבֵּית שְׁלֵשׁ שָׁנִים וַיּוֹ אֶחָד הָא וְדָאֵי סְפִיק סְפִיקָא הוּא סְפִיק דְרוּסַת אִישׁ וְסְפִיק מְנַכַּת עֵץ. וְאִם תְּמַצָּא לּוֹמֵר דְרוּסַת אִישׁ שְׁמָא בְּאֹנָס שְׁמָא בְּרַצוֹן.

וַי"א מְנַכַּת עֵץ פְּתִיחָה סְתוּם וְכִינּוּן דְקָא טַעֲנִין פְּתַח פְּתוּחַ לָא סְגִיא דְלָאו דְרוּסַת אִישׁ הִיא. וּמִיָּהּ אִפְתִּי ק"ל הָא דְאִמְרִינָן לְקַמָּן מֵאִי לָאו דְטַעֲנִין פְּתַח פְּתוּחַ לָא דְקָא טַעֲנִין טַעֲנַת דְמִי אֵלְמָא דְבִטְעֵנוּ דְמִים נְמִי נְאֻמָּן לְאַסְרָה עָלָיו.

וּבְהָא וְדָאֵי סְפִיק סְפִיקָא הוּא כְּדִאֲמָרָן. וַי"ל דְהֲכִי קָאֵמַר דְקָא טַעֲנִין טַעֲנַת דְמִים וּבְאַשְׁתַּת פְּהֵן דְבִהָא לִיכָא אֵלָא חֲדָא סְפִיק' כְּדִאֲמָרָן אַבְל בִּירוּשְׁלַמִי אָמְרוּ שְׁהַפְתַּח פְּתוּחַ בֵּין בְּעֵץ

בין באדם ואפשר דמוכת עין לא שכיחא והיינו דלא קא חיישינו לה והכי אמרינו בירושלמי בריש פירק ב' וקשו לומר שמה מופת עין היא.

לא קשו לדב' שאינו מצוי. ואע"ג דאמרינו לקמן פולהו חבוטי מיחבטן אפפשר דלא משום מילת' דשכיחא אלא משו' דאמר סומכוס דסומ' אין לה טענת בתולים.

ופרישנא טעמיה משום דמיחבטא ופרישנו פינו דחיישת להא לחבטא נחוש נמי לאידך ומפרקינן פולהו רואות ומראת נאמן ז אינה רואה ואינה מראה לאמה.

ותו דהא איכא רבנן דלית לה האי סברא אפ' בסומה. אי נמי אפפשר דהא דפרקינן התם כולהו רואות ומראות פלמר פולהו רואות ולא שכיחא לה חבטא נפיש' פלי האי וכי אתי להו מראות לאמן ותרת' קאמר זו אינה רואה ושכיחא לה וכן אינה מראה לאמה.

ומיהו אפתי קשיא דהא תרי ספקי הוא שמה קודם שתגדיל. ואם תמצא לומר אחר שהגדיל שמה באונס שמה ברצון אבל מקמי הכי בין באונס בין ברצון שריא דקיימא לן פיתוי קטנה אונס הוא ואיכא דאמר דכלהו חדא ספק הוא ספק אונס ספק רצון.

ואפשר דלא חשיב ספק ספיקא אלא בגדול' שנתקדשה דאיכ' למימ' שמה לא זנתה באיסור פלל אם זנתה בשאין תחתיו. ואם זנתה לאיסור בעצמה שמה לא זנתה באיסור לבעלה שמה לא היה אלא באונס אבל זו ודאי זנתה באיסור לעצמ'.

ליכא פלל אלא חדא ספקא אם זנתה באיסור לבעלה אם לאו: (שם) מי אמ' ר' אלעזר הכי והאמר ר' אלעזר אין האשה נאסר' על בעל' אלא על עסקי קינוי וסתירה וכמעשה שהיה ותיסברא מעש' שהיה קינוי וסתיר' מי הנאי ועוד מי אסרוה על דוד דאלו היה ראוי שתאסר על אוריה על דוד נמי היתה אסורה דקיימא לן כשם שאסורה לבעל כד אסורה לבעל.

הא לא קשיא הכי קאמר אין האשה נאסרת על בעלה פלומר על הספק אלא על עסקי קינוי וסתירה שאע"פ שהוא ספק אסורה לפי שרגלים לדבר שהרי קינא לה ונסתרה ממעשה שהיה דלא הנה קינוי וסתירה אבל עדי סתירה היו שם דהכי סתמא דמילתא שהיו שם מבני הבי' שראו כשנסתרה ואף על פי כן לא נאסרה על דוד ומינ' דלא איתסרה על אוריה דאלו איתסרה עלי' הוא הדין דאיתסרה לדוד כדאמרן.

אבל ליכא לפרושי ולא איתסר על אוריה. דהא אורי' לא הספיק כדי לאסרה עליו וכי תימא ולדוד אמאי לא איתסר דהא קים ליה במילתא דאלו קים ליה לאוריה פי האי גונא הוא מיתסר'.

זו ודאי שאלה היא והיינו דמקשינו לקמן ואם תאמר מעש' שהיה מפני מה לא אסרוה ובידין היא דהכי נמי מצי מקשי לה אלא דעדיפא ליה מקשי מ"מ קאמר קינוי וסתירה אין פתח פתוח לא פלומר דקאמר דלא מיתסרה מספיק' לעול' אי לאו בספיק' דקינוי וסתיר' ובכלל לא דידיה פתח פתוח דספק נמי הוא.

ולטעמך קינוי וסתיר' אין עדים לא פלומ' ספק דקינוי וסתיר' הוא דאסר להו ולא ספק דעדים פגון ראוה עדים שנבעלה ואינו יודע אם באונס אם ברצון אינה נאסר' על הספק כשאינה טענת פי האי אלא ה"ק אין האשה נאסרת על בעלה בעד אחד אלא בשני עדים

בר מקינא לה ונסתרה שאם יש עד אחד שנטמאת אסורה דרגלים לדבר שהרי קינה לה ונסתר' ופתח פתוח פשני עדים דמי שהרי בידוע שנבעלה ואם תאמר מעשה שהיה מפני מה לא אסרוה על דוד פיון דמשום טענת פתח פתוח דקים ליה אסרינו ליי כל' דכו הָכָא דְהָא הוּי קים ליה במילתא.

ואלו קים ליה לאורי' פנותי' נודאי מיתסרא עליה התם אונס הוי. ואע"ג דהוא מזיד.

פל זמן שאינה אסורה לבעל אינה אסורה לבעל דבדידי' תליא מילתא, והאי דאמרינו וא"ת לאו לישאנא דר"א הוא. דאם פן משמע דתהוי פירכא לפום מאי דקאמרי והא ליתא.

דלא אתי שפיר לפום לישאנא דר"א דקאמר והא ליתא. דלא אתי שפיר לפום לישאנא דר"א דאמר וכמעשה שהי'.

אלא לפום האי אוקימתא דאמרו. ר"א ה"ק אין האש' נאסרת על בעל' אלא על עיסקי קנוי וסתירה ולא כמעשה: שהיה ואמאי דקאמ' וכמעשה' שהיה ואין האשה נאסר' קאי.

והשתא מפרשי' אמאי לא איתסר' במעשה' שהיה ומהדרי' משום דאונס הוי: מ"א נ"ר: (שם) ואיבעית אימא פי הא דאמר רב שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן פל היוצא למלחמת בית דוד גט פרייתות כותב לאשתו פי' על תנאי מעכשיו אם לא ישוב מן המלחמה בשוב שאר עם הצבא ולא היו אומר אם מתי כדי שלא תהא צריכה לעידי מיתה ובנדאי פיון דהאי לישאנא קאמרי אם לא ישוב ולא קאמרי' אם מתי תו לא בעי מעכשיו דהא מופטרין ממה נפשך דאי לא מאית גט מחיי' הוא ואי מאית הא מופטרא ממיתת הבעל ולא היו צריכין לכתב מעכשיו אלא משום יבם דאי לאו מעכשיו א"ע גב דמפטר' מבעל במיתתו נפלה קמי יבם.

ואע"ג דהא הדר אורי' לא שמי' מתי' דלא הנה קאמרי אלא אסוף המלחמ' מיהו קשיא לן דהא קיימא לן מה היא באותן הימים הרי היא פאשתו לכל דבר. י"ל דהא אליבא דרבנן דאמרי מגורשת לכל דבר ובלבד שימות ור' יהודה סבר לה פהאי לישאנא קמא דאמרינו אונס הנה.

אי נמי אפשר דלא פליגי אלא במתנ' מהיום אם מתי או במתנה מחיים והא דאמרינו התם שהיו אמרי' לו דוד הבא על אשת איש מיתתו במה מלביני' היו פניו דהא לא סגי' בלאו הכי דלא אתא אספק אשת איש דמי יימר דמיית דהא לא קים ליה: (שם ע"ב) אמר רב יהודה אמר שמואל האומר פתח פתוח מצאתי נאמן להפסידה פתובתה ואמרי' איתמר נמי אמר ר"נ אמר שמואל משום ר' שמעון בן אלעזר חכמים תקנו להם לבנות ישראל לבתולה מאתים.

ואלמנה מנה והם האמינוהו שאם אמ' פתח פתוח מצאתי נאמן. א"כ מה הועילו חכמים בתקנת'.

אמר רבא חזקה אין אדם טורח בסעודה ומפסיד' פר"ח ז"ל בשאין שם טענת דמים. כגון שאבדה המפה דאמר בהדיא אדמים לא ידענא מיהו קים לי דפתח פתוח הנה אי נמי בשתיקה ממשפחת דורקטי.

אָבֵל אֵי אֵיכָא דָם לָא מְהִימֵן. וַיֵּשׁ אֹמֵר שְׂאֵם לֹא מְשַׁמֵּשׁ אִפִּי מְצָא דָם נְאֻמֵּן לֹמֵר פְּתַח פְּתוּחַ מְצָאֵתִי: דְּכֵינֵן דְּלֹא מְשַׁמֵּשׁ אֵינֵן דָּם זֶה רְאִיָּה לָהּ שְׂמָא דָם צְפוּר הוּא.

אָבֵל בִּירוּשְׁלַמִּי אָמְרוּ אֵהָא דְמַתְנִי פֶל שְׂלֵא נֶהֱג כַּמְנַהֵג הִנֵּה אֵינֵן יְכוּל לְטַעֲוֵן טַעֲנַת בְּתוּלִים כְּאֵן קִינִינֵן בְּשְׂלֵא פִינְשָׁפֵשׁ. נְמַצָּא שְׂהִיא אֹמְרִי דָם בְּתוּלִי וְהוּ אֹמֵר דָּם צְפוּר.

הוּא הוֹרַע פַּחוּ שְׂלֵא נֶהֱג כַּמְנַהֵג הִנֵּה. פִּי דְכֵינֵן דְּנֶהֱגוּ לְמְשַׁמֵּשׁ וְהוּא לֹא מְשַׁמֵּשׁ אֵיֵהוּ הוּא דְאַפְסִיד אַנְפְּשִׁיָּה.

וְכֹן בְּגַלִּיל שְׂאֵינֵן מְמַשְׁמֵשִׁין כָּלֵל כֵּינֵן שְׂמַצָּא אֵינֵן חוֹשְׁשִׁין לְדָם אַחֲרֵי. וְאִמְרִינֵן עַלֵּה הִדָּא דְתִימֵר שְׂלֵא לְהַפְסִיד בְּכַתְוִבְתָּהּ אָבֵל לְקִינִינֵי אֵינֵן רְשָׁאֵי מְשׁוּם סַפְק סוּטָה וְכוּ' עַד וְכַלְהוֹן מִן הִהִיא דְמֵר ר' הִילָא בְּשֵׁם ר' אֶלְעָזָר מְצָא פְתַח פְּתוּחַ אִסוּר לְקִינִינֵי מְשׁוּם סַפְק סוּטָה.

פִּי דְכֵינֵן דְקָאֵמֵר דָּם צְפוּר וְאֵיֵהוּ קִים לִיָּה בְמִילְתָּא. הָא שְׁוִיָּה אַנְפְּשִׁיָּה חֲתִיכָא דְאִסוּרָא.

מ"מ גְּמָרִי מִינָה דְאֵע"פ שְׂלֵא מְשַׁמֵּשׁ כֵּינֵן דְהָא אֵיכָא דָּם אֵינֵן נְאֻמֵּן לְהַפְסִידָהּ כְּתוּבְתָהּ. אֵע"ג דְקָא טַעֲוִין בְּבָרִי דְקָאֵמֵר דָּם צְפוּר מְשׁוּם דְלֹא הִנֵּי טַעֲנַת בְּרִיא וּמִילְתָּא דְקִים לִיָּה.

מַה שְׂאֵינֵן כֹּן בְּפִתְחַ פְּתוּחַ. וּמִיָּהוּ בְהָא פְּלִיגָא בִירוּשְׁלַמִּי אֲגַמֵּי דְלָן.

דְהֵתֵם מְשַׁמֵּע דְאֵפִי בְסַפְק סְפִיקָא נְאֻמֵּן לְאַסְרָה עֲלִיו. וְאֵנֵן לִית לָן אֶלָּא כַגַּמֵּי דְלָן.

וְקוֹשְׁיָא לָן וְהִיכָא מְהִימֵן וְהָא אִמְרִינֵן בְּמַתְנֵי דר"ג ור' אֶלְעָזָר דְאֵיֵהוּ מְהִימֵנָא וְקִינִינֵי לָן כְּוִנְוִיָּהוּ. וַיֵּשׁ לֹמֵר דְהֵתֵם הוּא דְקָא טַעֲנָה אֵיֵהוּ דְהִנֵּה לִיָּה בְרִי וְשְׂמָא דְאֵיֵהוּ לֹא קִים לִיָּה אֵי הִנֵּי מְנַכַּת עֵץ אִו נְאֻמֵּסָה מְשַׁנְתָּאֲרָסָה וְאֵיֵהוּ קִים לָהּ אָבֵל הִכָּא מִינֵר בְּשׁוֹתְקַת אִו בְּמַכְחִישָׁתוּ שְׁטוּעֵנִי בְתוּלָה שְׁלֵמָה נְבַעֲלַתִּי דְהִנֵּה לִיָּה בְרִי וּבְרִי.

וְכֵינֵן דְכֹן עַלֵּיהּ לְהִבִּיא רְאִיָּה כְּדִקְוִינֵי לָן בְּעַלְמָא הַמוֹצִיא מִחֲבִירוּ עֲלִיו לְהִבִּיא רְאִיָּה. וְכֹן מְפִרְשׁ בִירוּשׁ ר' יְרֵמְיָה בְּעֵי מַעֲתָה אֵינֵן טַעֲנֵי בְתוּלִים כר"ג ור' אֶלְעָזָר בְּשׁוֹתְקַת אִפִּי תִימָא בְּמַדְבְּרַת בְּאוֹמֵר מְצָא וְאִבְדוּ.

וְתֵהָא נְאֻמֵּנַת. לִית יְכוּל דְמֵר ר' הִילָא בְּשֵׁם ר' אֶלְעָזָר מְצָא פְתַח פְּתוּחַ אִסוּר לְקִינִינֵי מְשׁוּם סַפְק סוּטָה.

הִכָּא אִיִּתְמֵר נְאֻמֵּנַת. וְהִכָּא אִיִּתְמֵר אֵינֵן נְאֻמֵּנַת כְּלֹמֵר מֵאֵי טַעֲמָא דְמַתְנֵי דְמְהִימֵנָא.

וְהִכָּא אִמְרַת דְלֹא מְהִימֵנָא. דְהָא אִפְתִּי לֹא פְרִישָׁנָא טַעֲמָא דְמַתְנֵי.

תַּמֵּן שְׁנִיָּהֵם מוֹדִים שְׁהַפְתַּח פְּתוּחַ. כְּלֹמֵר מַתְנֵי אֵינֵן מַכְחִישִׁין זֶה אֵת זֶה.

שְׁהִרִי אַף הִיא מוֹדָה כְּדִבְרֵי שְׁהַפְתַּח פְּתוּחַ. וְכֵינֵן דְכֹן בְּמֵאֵי דְקָאֵמֵר אֵי דְנְאֻמֵּסָה מְשַׁנְתָּאֲרָסָה אִו שְׁהִי מְנַכַּת עֵץ דְאֵיֵהוּ קִים לָהּ וְאֵיֵהוּ לֹא קִים לִי נְאֻמֵּנַת אָבֵל הִכָּא אֵינֵן שְׁנִיָּהֵם מוֹדִים שְׁהַפְתַּח פְּתוּחַ שְׁהִרִי שׁוֹתְקַת אִו מַכְחִישָׁתוּ וְטַעֲנָתוּ טַעֲנַת בְּרִי.

וּמ"ה אָמֵר ר' אֶלְעָזָר נְאֻמֵּן לְאַסְרָה עֲלִיו. וְהָא דְאִמְרִינֵן לְעֵיל וְתֵהָא נְאֻמֵּנַת כְּלֹמֵר מִי יִימֵר דְלֹא מְהִימֵנָא לר"ג אִפִּי בְשׁוֹתְקַת אִו בְּמַכְחִישָׁתוּ.

ומהדרי' לית יכיל. פלומר אתיא לן מדר' אלעזר דאשפחון דסבר נמי הכי דאמר מצא פתח פתוח אסור לקיימ' משום ספק סוטה אלמא לא אמר ר"ג דמהימנא לגמרי במכחישתו דהא אמר ר' אלעזר דאיהו מהימן.

ומינה דר' אלעזר לא אמר אלא בשותק' או במכחישתו אבל בטענ' מוכת עץ אני או משאר ספתי נאנסתי מודה ר' אלעזר דאינה נאסרת עליו. וכן בכיוצא בזה בעדים שראוה שגבעלה ואין ידוע להם אם באונס אם ברצון מכריעין הדברי' להתיר בשטענות נאנסתי דלא אשפחון לה בשום דוקתא דלא מהימנא איתתא למימר דמשתרי' פל היכא דליכא הכחשה.

ואפתי ק"ל תזקה דאין אדם טורח בסעודה ומפסידה. ורב יהודה אפשר דמודה לר' אלעזר אלא אדרב יהודה עדיפא דהא דרב יהודה איתא בכל הנשים שבעולם.

ודינא הוא לגבי איסורא תרי ספקי שמה באונס שמה ברצון. ואם תמצא לומר ברנון שמש לא נבעלה תחתיו אבל לגבי הפסד כתובתה ליכא תרי ספקי.

דאם תמצא לומר תחתיו. ואיכא למימר שמה ברצון.

וא"כ הפסידה כתובתה. ואם לא היו תחתיו אפי' באונס הפסיד' כתובתה.

ואם תמצא לומר פנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה לית לה כלל אף זו הפסידה הכל. ואת"ל יש לה כתובה מנה.

הפסיד' מנה. וליכא אלא חד ספיקא.

למתנתא דידה שמה נאנסת תחתיו. אבל מוכת עץ ליכא למימר.

דהא אמרו לעיל דלא חיישינו לה. וכינון שפן דליכא אלא חד ספיקא למתנתא דידה ואיכא תרי ספקי גבי פסידה דידה מפסיד לה כתובתה דבתולה מיהת דלית לה אלא מנה לכ"ע.

אבל לגבי האי מנה איכא למימר דתרי ספקי היא למאן דאמ' פנסת בחזק' בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה מנה שמה לא זינתה תחתיו. ואם תמצא לומר תחתיו שמה באונס.

ומיהו מסתברא לפום לישנא דרב יהודה דאפולה קאמר'. דקאמר סתמא הפסידה כתובה ודין הוא שלא נאמרו שני ספיקות להקל אלא באיסורין.

אבל בממון המוצי' מחבירו עליו הראיה. וכינון דכן פיתי ראיה דלא זינתה תחתיו ברצון וכל היכא דלית לה ראי' פסדא ומסתבר' דר' אלעזר נמי אית ליה פרב יהודה.

ומר אמר חדא ומר אמ' חדא ולא פליגי. ומיהו לא תלו אהדדי' כלל.

דאפשר דאיתה לדרב יהודה בלאו ר' אלעזר דרבנן הוא דהימנוהו להפסיד' כתובתה דהם אמרו והם אמרו. אבל לא לאוסרה עליו אפי' באשת כהן ואשת ישראל שנתקדש' פחותה מבת שלש שנים ויום אחד משום דלא קים ליה.

ואפשר נמי דלאוסרה נמי הימנוהו דהא שוין אנפשיה חתיכה דאיסור' אבל לא להפסיד' כתובתה אלא מוקמינו לה אדינא ומדינא לא פסדא. תדע מדאיתנו עלה משום דכתובה דרבנן הא דאורייתא לא מהימן.

ואפֿשר דֶּהֱכַל הֵיכָא דְלֵאָנְסְרָה מְהֵימֵן הוּא הַדִּין לְהַפְסִידָה פְּתוּבָתָהּ. וְאַפְתִּי אִימ' לָךְ דּוּק' בְּאַשְׁתּוּ כְּהֵן אוּ בְּאַשְׁתּוּ יִשְׂרָאֵל שְׁנַתְקַדְשָׁה פְּחוּתָהּ מִבֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד אַבְּל בְּאִידֶךָ לֹא מְהֵימֵן.

וְאַתָּא רַב יְהוּדָה לְאַשְׁמוּעֵינּוּ דְאַפִּי' בְּאִידֶךָ מְהֵימֵן. וְרַאֲיָה לְזָה דְלֹא תְּלִיאֵן הָא בְּהָא מְהָא דְאַמְרִינּוּ לְעִיל אַרְף אָנּוּ נְמִי תְּנִינָא בְּתוּלָה נְשִׂאת לְיוֹם רַבִּיעֵי.

לְיוֹם רַבִּיעֵי אִין לְיוֹם חֲמִישִׁי לֹא מֵאִי טַעַמ' מְשׁוּם אִיקְרוּרֵי דַעַת'. וְלִמְאִי אִי לְמִיתָב לָהּ פְּתוּבָה נִיתִיב לָהּ.

אַלָּא לָאוּ לֵאָנְסְרָה עָלִיו. וּמְדַקְאָמְרִינּוּ אִי לְמִיתָב לָהּ פְּתוּבָה.

שְׁמַעַת מִינָה דְאַפֿשר דְמְהֵימֵן לְהַפְסִידָה לָהּ פְּתוּבָתָהּ. אַע"ג דְלֹא מְהֵימֵן לֵאָנְסְרָה עָלִיו.

אַבְּל קְשִׁיָּא לָן דְמִשְׁמַע דְהָאִי דְמְהֵימֵן מְדַרְבְּנָן הוּ' וְלָאוּ מְדִינָא. פְּדָרִי' וְהֵם הֶאֱמִינוּהוּ שְׂאָם אָמַר פְּתַח פְּתוּחַ מְצִאתִי נְאָמָן.

וְהָא תְּמִיחָא מְדִינָא אִמְאִי לֹא. וְהָא וְדָאִי קְנִימ' לָן הַמוֹצִיא מִחֲבִירוֹ עָלִיו הֶרְאֵי' וְכִינּוּ דְכּוֹן תְּבִיא רַאֲיָה וְתִיטּוּל.

וְיֵשׁ אוֹמְרִים מְשׁוּם דְאַיכָּא מִיגוּ. דְאִי בַעִי' אָמְרָה מְנוּכַת עֵץ אָנִי.

וְלֹא נִהֵיר דְהָא תִּינַח מְדַבְּרַת שׁוֹתְקַת מֵאִי אִיכָּא לְמִימַר. וְאַיִפְשֵׁר דְכִי אִיִּצְטְרִיף טַעַמָּא דְמְהֵימְנוּתָא דְרַבְּנָן לְמְדַבְּרַת.

מִיְהוּ אַפְתִּי לֹא נִהֵיר דְהָא מִיגוּ בְּמִקּוּם חֲזָקָה הוּא וּבְכַבָּא בַתֵּר' הֵוִיא בַעִי' וְלֹא אִפְשִׁיטָהּ. וְאַיִכָּא לְמִימַר דְּוְדָאִי אִין כָּל חֲזָקוֹת שְׁוֹת וְאִין אוֹמְרִין בְּהֵן זֹו דוּמ' לְזוּ.

אִי נְמִי אִיכָּא לְמִימַר דְּהֵינּוּ הֵימְנוּתָא מְשׁוּם דְלֹא קִים לִיהָ. אַבְּל הַנְּכּוֹן דְּמְדִינָא וְנְדָאִי לֹא מְהֵימֵן מְשִׁם דְאַיכָּא רַבָּא וְחֲזָקָה דְרַבֵּי נְשִׁים בְּתוּלוֹת נִישְׂאוֹת.

וְאַיכָּא נְמִי חֲזָקָה דְגוּפָהּ. וְכִינּוּ דְכּוֹן אִי פְּתוּבָה דְאוּרִיזֵי' דִּינָא הוּא דְלֹא מְהֵימֵן אִי לָאוּ מְשׁוּם דְמְדַרְבְּנָן וְכּוֹן פְּתוּבָה הַגְּאוּנִים ו"ל שְׂאִינוּ נְאָמָן אֵלָּא לְעִיקָר פְּתוּבָה אַבְּל לְעַנְיָן תּוֹסְפַת שְׁכַתְּבָה לָהּ אִינוּ נְאָמָן דְמוֹקְמִינּוּ לָהּ אַדִּינָא.

וּמִיְהוּ הֵנִי מִיְלֵי דְמְהֵימֵן לְאַלְתֵּר אַבְּל לְאַחַר זְמַן אִינוּ נְאָמָן. תַּדַּע דְאַמְרֵי' הֵכָּא דְבִיְהוּדָא לִיכָּא טַעַנ' בְּתוּלִים פִּינּוּן שְׁנַתְיַחַד עָמָה וְלֹא טַעַן לְאַלְתֵּר.

וְכִי תִימָא הֵהוּא דְטַעֲנִין אַהֲשֵׁתָא לִיתָהּ. דְאַיְלוּ הֵנּוּ מְהֵימֵן לְמַטְעֵן אַהֲהִיא שְׁעֵתָא הוּא הַדִּין אַהֲשֵׁתָא דְמְהֵימֵן לְמִימַר לֹא בְּאַתִּי עָלִיָּה בְּאוּתָהּ שְׁעָה.

וְעַכְשָׁיו לֹא מְצִאתִי בְּתוּלֵי' וְכִינּוּ דְכּוֹן מִיגוּ דְאִי בְּעֵי טַעֲנִין הַשְׁת' מְהֵימֵן לְמַטְעֵן אַהֲהִיא שְׁעֵתָא אֵלָּא לָאוּ פִּינּוּן דְנִתְיַחַד וְלֹא טַעַן תּוֹ לָאוּ מְהֵימֵן לְמַטְעֵן כָּלֵל. וְכּוֹן אָמַר בִּיבְמוֹת בַּפ' בֵּית שְׂמַאי טַעַנַת בְּתוּלִים שְׁלֹנְשִׁים יוֹם דְבָרֵי ר' מְאִיר ר' יוֹסִי אוֹמַר נִסְתַּרְתּוּ מִיָּד לֹא נִסְתַּרְתָּה אַפִּי' אַחַר כְּמָה יָמִים.

וְלִמְאִי אִי לְמִימַר' עָלִיו. נִסְתַּרְתָּה אִמְאִי לֹא.

אֵלָא לָאוּ לְהַפְסִידָהּ כְּתוּבָתָהּ וְקַתְנֵי דְכִינּוּן דְנִסְתָּרָהּ תּוּ לָא מְהֵימֵן. וְהָכִי מוּכַח טַעְמָא דְלֹא הֵימְנוּהוּ אֵלָא לְפִי שְׂאִין אַד' טוֹרַח בְּסַעוּד' וּמְפִסִידָהּ, וְכִינּוּן דְכּוֹן לְאַלְתֵּר הוּא דְאַיְכָּא לְמִימֵר הָאִי טַעַמ' אַבְל בְּתֵר הָכִי לָא דְאַיְמְלוּכִי הוּא דְמִימְלִיךָ וְשְׂמָא עֵינְיוּ נָתַן לְגַרְשָׁה וְרוּצָה לְפִטְרָה בְּוֹלָא כְּלוּם.

מִיָּהוּ תְמִיחָא מְיֻלְת' דְקֶאָמֵר אִין אָדָם טוֹרַח בְּסַעוּדָהּ וּמְפִסִידָהּ מֵאִי פְסִידָא דִילְמָא נִיחָא לִיָּה בְּהָכִי לְאַפְסִידָהּ לְכַתְוִבָתָהּ. וּבְתֵר הָכִימְקִינִים לָהּ בְּמָנָה.

וְיֵשׁ לּוֹמ' דְּוֹנְדַאי פִּינּוּן דְטוֹעֵן עֲלָהּ הָכִי לָא סְגִי' דְלֹא מְפִיק לָהּ שְׂאִין אָדָם רוּקַק בְּכּוּס וְשׁוֹתְהוּ. וְהָא דְאַמְרִינּוּן חֲזַקָה אִין אָדָם טוֹרַח בְּסַעוּדָהּ וּמְפִסִידָהּ.

כְּלוּמֵר אִין אָדָם כּוֹ' הוּא דְמְהֵימֵן. וּבְהָאִי טַעְנָה נְמִי בְדָקָא טַעִין לְאַלְתֵּר שְׂבַעַל כְּדַפְרִישְׁנָא. וְכָל הֵיכָא דְטַעִין לְאַלְתֵּר שְׂבַעַל אִפִּי' לָא בְּעַל אֵלָא לְאַחַר כְּמָה יְמִי' מְהֵימֵן דְאַפְתִּי אִינְתִּי' לְהָאִי טַעְמָא. אַבְל אִינוּ נְאָמֵן לּוֹמֵר שְׂזִינְתָהּ.

וְכּוֹן בְּשָׂאֵר כָּל הַטַּעְנוֹת הַגּוֹרְמוֹת לְהַפְסִידָהּ כְּתוּבָתָהּ. אֵלָא הָרִי הוּא כְּטוֹעֵן לְחַבְרִי פְרַעְתִּיךָ.

וְיֵשׁ לוֹ שְׂטֵר שְׂגוּבָה. וְהָא דְאַמְרִינּוּן אִם כּוֹן מָה הוֹעִילוּ חֲכָמִים בְּתַקְנָתוֹן.

אִף עַל גַּב דְאַהֲנוּ לָן רַבָּנּוּן כָּל הֵיכָא דְאַיְכָּא דָם כְּדַפְרִישְׁנָא דְלֹא מְהֵימֵן אֵלָא הֵיכָא דְלִיכָא דָם. הָכִי קֶאָמֵר פִּינּוּן דְחַקוֹן רַבָּנּוּן כְּתוּבָה מֵאִי טַעְמָא הֵימְנוּהוּ כְּלָל.

וּמֵאִי אַהֲנוּ לְהַאֲדָהּ דְהָא כָּל הֵיכָא דְאַפְשֵׁר לִיָּה לְמַטְעֵן מְפִסִידָא לָהּ לְכַתְוִבָתָהּ. וּמְהֵדְרִינּוּן חֲזַק' אִין אָדָם טוֹרַח בְּסַעוּד' וּמְפִסִיד' וְלֹא אֲתִי לְמַטְעֵן אֵלָא מְשׁוּם קוּשְׁט'.

וְשְׂמַעִינּוּ מְהֵכָא וְוֹדַאי דְכַתְוִבָה כְּסַף מְדִינָה. וְשְׂמַעִינּוּ לִיָּה לְרַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל דְאַמֵּר כְּתוּבָה דְאוֹרִינְתָא.

עַד כָּאֵן לָא פְּלִיגִי אֵלָא אִי מְדְאוֹרִינְתָא אוּ מְדְרַבָּנּוּ. וְנִפְקָא לָן מִינָהּ לְהָא דְרַב יְהוּדָה וּלְהָאִי דְהָתָם נְמִי דְנִשְׂאֵא אִשְׁהָ בְּקַפּוּטְקִיא וְגַרְשָׁה בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל אַבְל לְכוּלִי עֲלָמָא כְּתוּבָה בְּמָנָה מְדִינָה הוּא.

וּבְתוּלָהּ כְּתוּבָתָהּ מְאֵתִים שְׁל מְדִינָה וְלָאוּ דְצוּרִי. וּבְשִׁלְהִי מְסַכְתָּן בְּדוּכְתָ' נְפָרֵשׁ לָהּ בְּסִינְעָת' דְשְׂמִיא: (דָּף יוֹד) הֵהוּא דְאַתָּא לְקַמִּיָּה דְרַב נַחְמָן אָמֵר לִי' ר' פְּתַח פְּתוּחַ מְצִאֲתִי אִמ' לְהוּ רַב נַחְמָן אִסְבּוּהוּ בְּנִפְרִי מְבַרְכָתָא חֲבִיטָא לִיָּה.

וְהָא רַב נַחְמָן אִמ' מְהֵימֵן. מְהֵימֵן וּמְסַבִּינּוּ לִיָּה בְּנִפְרִי.

רַב אַהֲאִי מְשַׁנֵּי כָּאֵן בְּבַחֲוֹר כָּאֵן בְּנִשְׁוִי. מְסַבְבְּר' דְאַיְדִי וְאַיְדִי מְהֵימֵן.

דְלֹא אֲתָא רַב אַחֲאִי לְאַיְפְלוּגִי בְּהֵימְנוּתָא מְדָלָא מְפָרֵשׁ לָהּ בְּהֵדְיָא. וְלֹא אֲתָא אֵלָא לְמִימְרָא דְבְּבַחֲוֹר מְסַבִּינּוּ לִיָּה בְּנִפְרִי וְלֹא בְּנִשְׁוִי.

וּמְקַנְתָּא נְמִי הִיא לְאַסּוּבִי לִיָּה בְּנִפְרִי בְּבַחֲוֹר מְשׁוּם דְהָאִי טַעְנָה הָנִי מִיְדִי דְלֹא קִים לִיָּה לְאַיְנִישׁ שְׂפִיר וּבְבַחֲוֹר מְסַבְבְּרָא דְלֹא בְּקִי. וְאַיְכָּא לְמִיחֵשׁ דְלֹא לִיְתִי כָּל חַד וְחַד לְטַעוֹן הָכִי.

ואע"ג דלא קים ליה שפיר אלא דדמי ליה. והשתא פיון דמסבינו לי' פופרי ליכא מניחש דלימא.

אי לא דידע דקושטא קאמר ואי ידע נמי לא מימנע משום הכי. איכא דאמרי דבבבוח לא מהימן ומשמע דאית להו למימר דלאפסידה פתובתה איתמר.

אבל לאנסר' לא דהה שניה אנפשי' חתיכת דאיסור' ותפוש לשון ראשון דאיכה משתבש דמה נפשך אי מברכתא חביט' ליה ליהמנוהו וליסבוהו פופרי ואי לא לא להימנוהו נמי ולא ליסבוהו פופרי ההוא דאתא לקמיה דרבן גמליאל ברבי אמר לו פתח פתוח מצאתי אמר לו שמה הטית אמשול לך משל למה הדבר דומה לאדם שמהלך באישון לילה באפילה הטח מצאו פתוח לא הטח מצאו נעל איכא דאמרי וכו': (שם ע"ב) ההוא דאתא לקמיה דרבן גמליאל ברבי אמר לי' ר' בעלתי ולא מצאתי דם אמרה ליה ר' עדיין בתולה אני אמר לה הביאו לי שתי שפחות אחת בתולה ואחת בעול' הביאו לו שתי שפחות והושיבן על פי חביות של יין בעולה ריחה נודף בתולה אין ריחה נודף הושיבה ואין ריחה נודף אמר לו לך זכי במקסחך וליבדוק מעיקרא בגו' דידה גמר' הנה שמיע' ליה מעשה לא הנה חזי וסבר לא קים ליה בגוה דמלת' שפיר ולאי אורח ארעא לזלזולי בנות ישראל.

ההוא דאת' לקמין דר"ג הגזן אמ' לו ר' בעלתי ולא מצאתי דם אמר' בתול' שלמ' נבעלתי אלא ממשפחת דורקטי אני שאין לה' לא דם נדה ולא דם בתולי' בדק ר"ג בקרובותיה ונמצא פדבריה אמר לו לך זכה במקסחך אשריה שזכית לדורקטו.

אמר ר' חנינא פנחומין של הכל נחמו ר"ג לאותו האישה דתני ר' חייא פלשם שהשאור יפה לעיסה כף דמים יפין לאשה ותנא משום רבי מאיר כל אישה שדמיה מרובין בגיה מרובין.

איתמר ר' ירמין אמר זכי במקסחך אמ' לי' ר"י בר אבון אמ' נתחייבת במקסחך אמ' לי' בשלמ' למ' ד נתחייבת היינו דר"ח אלא למ' ד זכה מאי זכות' דלא אתי לספק נד' ההוא דאת' לקמין דר' א"ל בעלתי ולא מצאתי דם אמר' לי' ר' בתול' הייתי ושני בצרות הני ראה ר' שפניהם שחורים צנה עליהם והכניסום למרחץ והאכילום והשקום והכניסום לחופה ובעל ומצא דם א' לי' לך זכה במקסחך קרא עליהם ר' צפד עור' על עצמם יבש היה כעץ: מתני' בתולה פתובתה מאתים ואלמנה מנה בתולה אלמנה גרושה נחלוצה מן האירוסין פתובתה מאתים ויש להם טענת בתולי' הגיורת והשבוני' והשפחה שגפדו ושנתגיירו שנשתחרו פחותות מבנו' ג' שנים ויום א' פתובתן מאת' ויש להן טענת בתולים: גמ' ומי הוואי פלומ' בימי משה א"ר אכל תמרי' אל יור' ואע"ג דמעליאן בתר נהמא לפי שעתא טרדן מידי דהנה אחר' : מתני' (דף יא) הגיורת והשבוני' וכו' א"ר הונ' גר קטן מטבילין אותו על דעת ב"ד.

פ' פשבא לפנינו להתגיייר ורוץ' מעצמו בדבר ואע"ג דדעת' לא תשיב מקבלין אותו על דעת ב"ד דזכות הוא לו וזכין לאד' שלא בפניו. אר"י אם הגדילו יכולין למחו'.

מסתבר' דעד שיגדילו קאמר. ואמרי' פיון שהגדיל' שעה אחת ולא מיח' שוב אינ' יכול למחו'.

הָא דְפָרְכִינוּ וְהָא וְדָאֵי קִי"ל דְעֵבֶד' בְּהִיפָקֵר' נִיח' כְּלו' וְכ"ש א"י מ"מ בְּדִיעֵבֶד עֵדִי לִי
בְּצֵא' מֵעֵבֶדוֹ לְחִירוֹ וְזָכוֹת הוּא לֹו וְהָכִי מוֹכַח לְעֵיל. מְתִיב רַבָּא אֱלוּ נְעֻרוֹת שְׂאִין וְכו'.

לְכִי גְדֻלָּה אֲשַׁגְרַת לִישָׁן הוּא וְנִקְט שִׁטְתָּ דְלַעִי' לָאוּ דְוִוְקָא דְהָכָא וְדָאֵי בְּגִדּוּלָה עֲסִיקִי'
כְּדִקְתָּנִי אֱלוּ נְעֻרוֹת וְקִוְשִׁין לִיתָא. אֲלָא מִשׁוּ דְקַס"ד וְלְכִי גְדֻלָּה נְמִי מְצִיָּא מִיְמַתְנָא
וְנִפְקָה.

אֲבִי לָא אָמַר כְּרַבָּא הָתָם קָנְס תְּקִינוּ לָהּ וְרַבְּנִין שְׁלָא יְהָא חוּטָא נְשַׁפֵּר. קִוְשִׁיָּא לֹן דְהָכָא
מִשְׁמַע דְרַב' לִית לָהּ הָאֵי סְבָרָא וְאֱלוּ בְּכַבָּא קָמָא קִשִׁי' לֹן דְר' מְאִיר אֲדַר"מ דְאֱלוּ הָתָם
אָמַר ר' מְאִיר בְּשׁוּר שְׁלֵא אִינוּ יְהוּדִי שְׁנַגְח שׁוּר שְׁלֵא יִשְׂרָאֵל שְׁמִשְׁלֵם נְזַק שְׁלֵם וְשְׁלֵא יִשְׂרָאֵל
שְׁנַגְח שְׁלֵא א"י פְטוּר.

וְאֵע"ג דְשְׁמַעִי לָהּ לר' מְאִיר דְכֹוֹתִין גְּרִי אָמַת הֵם וּמְהַדְרִי' קָנְס הוּא שְׁקָנְס בְּמִמוֹנִין.
וְהִוְיִין בְּהָ וּמִי קָנְסִים וְהָא תְּנִין אֱלוּ נְעֻרוֹת שְׁיִש לָהֶם קָנְס.

וְנִדָּא מְנִיָּהוּ כּוֹתִית. וּמִשְׁנִינִין דְהַת' קָנְס תְּקִינוּ לָהּ רַבְּנִין שְׁלָא יְהָא חוּטָא נְשַׁפֵּר.

יֵש לֹוֹמַר הָתָם הוּא דְאִינוּ מְדִינָא אִית לָהּ. וּמִשׁוּם קָנְס קָנְסִין לָהּ.

וְהָכָא גְבִי כְּוֹתִין אֲוִקְמִינִין אֲדִינָא כְּדִי שְׁלָא יְהָא חוּטָא נְשַׁפֵּר. אֲבָל הָכָא דְמְדִינָא לִית לָהּ.

לָא יְהִיבִין לָהּ כְּדִי שְׁלָא יְהָא חוּטָא נְשַׁפֵּר. וְאֲבִי ס"ל דְאֲפִי' בְּהָא קָנְסִין: הַגְּדוּל שְׁבָא עַל
הַקְטָנָה.

וְקִטְוִן שְׁבָא עַל הַגְּדוּלָה. וּמִוֹכַח עֵץ כְּתוּבָתוֹן מְאִתִּי'.

דְּבַר ר' מְאִיר וְנַחְמִים אֲוִמְרִי' מְוֹכַח עֵץ כְּתוּבָתָהּ מְנָה. בְּתוּלָה אֲלִמְנָ' גְרוּשָׁה וְנַחְלִיצָה מִן
הַנִּישׁוּאִין כְּתוּבָתוֹן מְנָה.

וְאִין לָהֶם טַעֲנַת בְּתוּלִים. הַגְּיוּרַת וְהַשְׁבוּיָה וְהַשְׁפָּחָה שְׁנַפְדוּ וְנִשְׁתַּחֲרָרוּ וְנִתְגַּיְרוּ יְתִירוֹת
עַל בְּנַת שְׁלֵשׁ שָׁנִים יוֹם אֶחָד.

כְּתוּבָתוֹן מְנָה. וְאִין לָהֶם טַעֲנַת בְּתוּלִים.

קִטְוִן שְׁבָא עַל הַגְּדוּלָה. רַב אָמַר עֲשֵׂאָה מְוֹכַח עֵץ.

וּשְׁמוּאֵל אָמַר אִין מְוֹכַח עֵץ בְּבִשְׁר. וְהַלְכָת' כְּוֹתִין'.

הָא דְאָמַר רַבָּא ה"ק גְּדוּלָה הָבָא עַל הַקְטָנָה וְלֹא כְּלוּם. דְּפָחוֹת מִכֹּן כְּוֹתִין אֲצַבַּע בְּעִין
דְּמִי.

לָא צְרִיכָ' לֹן הָא בְּעֵרָף תִּירוּצָא. אֲלָא אִיִּדִי דְאִתִּי לְפָרוּשִׁי לְמַתְנִי' פָּרִיש לָהּ כְּוֹלָה.

וְדְכֹוֹתָא בְּתַלְמוּדָא: אָמַר רַמִּי ב"ח מְחַלְוֹקַת בְּהַפִּיר בְּהָ. דְר' מְאִיר מְדַמִּי לָהּ לְבוּגְרַת.

וְרַבְּנִין מְדַמִּי לָהּ לְבַעוּלָה אֲבָל לָא הַפִּיר בְּהָ ד"ה וְלֹא כְּלוּם. מְתִיב רַב נַחְמִין הִיא אֲוִמְרָ'
מְוֹכַח עֵץ אֲנִי וְיֵש לִי וְכו'.

לִיכָא לְפָרוּשִׁי דַה"ק הִיא אֲוִמְרַת מְוֹכַח אֲנִי וְכֹף הַתְּנִיתִי עִמָּךְ. דַא"כ ת"ל מְתִנִי' כְּרִי וְכְרִי.

ובקא לא אמר ר"ג דמהימנא. ודלא כדברי הירושלמי: והכי מוכח מתני' דקתני ל"כ אלא דרוסת איש את.

ולא קתני לא התניתי עמי. אלא אמר רבא לר"מ בין הפיר ביה בין לא הפיר ביה מאתים. לרבנן הפיר ביה מנה. לא הפיר ביה ולא פלוג.

ואסיקנא אלא לאו ש"מ הדר בי רבא מההיא והכי הו' דקאמר. לר"מ בין הפיר ביה.

בין לא הפיר ביה מאתי'. ולרבנן בין הפיר ביה בין לא הפיר ביה מנה.

ומתניתא רבנן דקתני נמצא מופת עץ יש לה פתובה מנה ומתניתא דקתני היא אומר' מופת עץ אני ויש לי. בין לרבנן בין לר"מ ולר"מ יש לי מאתי'.

ולרבנן מנה. וכ"ת אמאי לא מוקי למתניתא אפי' לר"מ ואימ' הכי לר"מ הפיר ביה מנה ואמאי מתני' ומתניתא בין לר"מ ובין לרבנן.

י"ל דהא לא אפשר לר"מ. דממ"נ אי מקח טעות הוא פוליהו מאתן אית לה ובירושלמי כפולגת' דידן (שם) ת"ר פנסה ראשון לשם גישואין ויש לה עדי' שלא נסתר'.

אי נמי נסתרה ולא שקהתה עמו פדי ביאה. אין השני יכול לטעון טענ' בתולי' שהרי פנסה ראשון.

(ד' י"ב) אמ' רבא זאת אומר' כנס' בחזק' בתולה ונמצאת בעולה יש לה פתובה מנה. רב אשי אומר לעולם אימא לך לית לה ושאני הכא שהרי פנסה ראשון.

אע"פ שעדי' מעידי' לה. ה"ק רב אשי דאפשר דהכא לא חשיב הא מקח טעות הוא פינו דנישא' בטל חיבה.

ואין נושאין אותה אלא בדמי בעולה. ותו לא איכפת ליה אי בתולה אי בעולה דליטעון עלה דתהוי מקח טעות והכי איתא בירושלמי.

ובמסקנ' אמרי' דמאן דמתני לה לדרב אשי אמתני' לא מתני ליה אמתניתא. דאמר אנא אעדים סמכי פלומר דהא עדיפא דאיכ' עדי' דלא נסתר' פלל ואפשר שהי' כנס' מפני חיבת ליל' הראשון אבל מתני' לא הא אסתתר' ואע"פ שהיא בחזק' שלא נבעל' אפשר שובעלה ותיפשוט להאי לישנ' מבריית' סברא דרבה דכנסה בחזק' בתולה ונמצא בעול' יש לה פתובה מנה.

וקיי"ל פהאי לישנ' דמתני לה לדרב אשי אברייתא ולית' לדרב' אלא כל שנמצאת בעולה מקח טעות הוא ולית לה פלל. ופרכי' וליחוש דילמ' שפא תחתיו זנת' כו' ק"ל דהא ספק ספיק' הוא ולית לן למיחש לה פדאמרי' לעיל.

ורש"י ז"ל פי' וליחוש שפא תחתיו זנת' היכי קאמר אין השני יכול לטעון טענת בתולי' משמע דאינו צריך פלל לבא לב"ד וליחוש עלה ויבא לב"ד ושפא מתוה פה יבאו עדי' ויתברר הדבר ע"י עדי' שזנת' תחתיו.

וליתני' להאי פי' דונדאי אין השני יכול לטעון טענת בתולי' לא משמע אלא דלא מהימן. ותו דמאי קושני' דהא ונדאי הכי אית' דא"צ פלל לבא לב"ד.

דְּכַל הֵיכָא דְלִית לֵיה סְהַדֵי לָא אָמְרִי לְבָא לְב"ד לְטַעוֹן עֲלֵיהּ פִּינּוֹן שְׁמֵן הַדִּין מְוַסְרֵי לֹו וּלְפִי דַעְתּוֹ תְּקַשֵּׁי לֵיה נְמִי הָא דְתַנּוּן הָאוּכַל אֲצַל חֲמִיו בִּיהוּדָא שְׁלֵא בְּעַדֵי אֵינוּ יְכוּל לְטַעוֹן טַעֲנַת בְּתוּלִים וְאִין אֲוֹמְרִי לְבָא לְב"ד שְׁמָא יִתְבַּרַר הַדְּבָר וְיָבֵא עֵדִים וְהָרַב ר' אַבְרָהָם ז"ל פִּירְשָׁה כְּגוֹן שְׁאָמְרֵי הִיא בְּשַׁעֲהָ שְׁנִישְׂאָא שְׁבַתוּלָה שְׁלִימָא הִיא.

וְהִינּוּ דְפָרְכִי פִּינּוֹן דְּאָמְרֵי אִיהִי גִיחּוּשׁ שְׁמָא תַחְתָּיו זַנְתָּ וְלִיתִיהּ דְּמֵאֵי קִשְׁיָתָא הֵיכָא מְשַׁמַּע דְּשַׁמַּע הָכִי מִמְּנָה דְּקִשְׁנִי לֵיה וְכ"ת שׁוּם דְּקָא פְּאָסִיק וְתֵאנִי אִין הַשְּׁנִי יְכוּל לְטַעוֹן טַעֲנַת בְּתוּלִי דְּמְשַׁמַּע לְעוּלָם.

א"כ פִּי מוֹקְמִי לָהּ כְּגוֹן שְׁקִדְשׁ וּבְעִיל לְאַלְתֵּר לּוֹקְמָא בְּדִלָא אָמְרָה וּלְפּוּם פְּשָׁטָא מְשַׁמַּע דְּאָפְשָׁר לְאוֹקוּמָה בְּאִשְׁתָּא פְּהוּן דְּלָא הָוִי אֲלָא חַד סְפִיקָא כְּדְפָרְשִׁי לְעִיל דְּלָא חִיְיָשִׁי לְמוֹפֶת עַץ. אֲלָא דְק"ל א"כ מֵאֵי הֵאֵי דְּמְשַׁנִּי כְּגוֹן שְׁקִדְשׁ וּבְעִיל לְאַלְתֵּר.

אֲפִתִּי אִיכָּא חֲדָא סְפִיקָא לְאִיסוּרָה דְּנוּדָאֵי גְבַעְלָה וְאִית לָן לְמִיחּוּשׁ שְׁמָא לְפָסוּל לָהּ גְבַעְלָה. וְהַנְּכוּן דְּכִי אָמְרִי וְלִיחּוּשׁ שְׁמָא תַחְתָּיו זַנְתָּה לָאוּ לְאִיסוּרָה עֲלִיו דְּהָא נוּדָאֵי לָא מִיִּתְסָרָא בְּהִי כְּדְפָרְנִי אֲלָא לְהַפְסִידָה כְּתוּבָתָה.

וְהָכָא בְּמֵאֵי עֲסָקִי בְּשׁוֹתְקָת וְלֹא בְּמַכְחִישָׁתוּ. וְכִינּוּן דְּכֵן אֲפִי ר"ג מוּדָה דֵּאֵע"ג דְּהָוִי סְפִיקָא.

הַמוֹצִיא מִחֲבִירוֹ עֲלִיו הֶרְאָהּ. וְהָרִי הִיא בְּעוּלָה לְפָנֶיהָ דְּהָא לִיכָּא דָם וּלְמוֹפֶת עַץ לָא חִיְיָשִׁי.

וְכִינּוּן שְׁכּוֹן תְּבִיא רֵאִי לְדְבָרֵיהּ שְׁלֵא גְבַעְלָה תַחְתָּיו וְתִטְוֹל נְאִי לָא תַפְסוּד. וְכ"ת וְהָא לְעִיל אָמְרִי זַנְתָּה מְעִיקְרָא יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָה מְנָה וְאֲמֵאֵי וְלִיחּוּשׁ שְׁמָא תַחְתָּיו זַנְתָּה י"ל הֵתָם זַנְתָּה מְעִיקְרָא בְּעֵדִים קְאָמְרִינּוּן כְּדְקַתְנִי מִיְהוּ אֲפִתִּי ק"ל הָא דְּאָמְרִי לְקַמְן טַעֲנַתִּיהוּ בְּמֵאֵי ר' יוֹחָנָן אֲמַר בְּמֵאֵי וּבְמֵי ר"א אֲוִי בְּמֵנָה וְלֹא כְּלוּם.

מֵאֵי הֵאֵי דְּקָאֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּמֵאֵי וּבְמֵנָה בְּמֵאֵי וְלֹא כְּלוּם. הֵנָּה לֵיה לְמִימָא דְּכִינּוּן דְּאִיהוּ טַעֲנִין דְּרוּסֵי אִישׁ אֶת לִיחּוּשׁ שְׁאָ תַחְתָּיו זַנְתָּה אִם אִית דְּצִיִּיתִי לֵיה.

י"ל דְּהָא דְר"י אִיירִי בְּדְקָאֲמַר בְּהִדְיָא דְּרוּסֵי אִישׁ אֶת מְעִיקְרָא כְּגוֹן שְׁקִדְשׁ וּבְעִיל לְאַלְתֵּר אוּ כְּגוֹן שְׁקִדְשׁ בְּבִיאָא. וְהֵאֵי דְּמְשַׁמַּע לֵיה הָכִי מִשׁוֹ לִישְׁנָא מִתְּנִיתִין דְּאִיק דְּלָא פְּלִיגִי אֲלָא אִי מְוַסְרֵי עַץ אוּ דְּרוּסֵי אִישׁ אֲבָל תְּרַנְיָהוּ מוּדָה דְּמִתְחַלֵּל קוּד' קִידוּשִׁין הוּא כְּדְמוּכַח לְקַמְן בְּפִלּוּגְמִיָּהוּ נְמִי כְּדָאֵי לְקַמְן תַּדַּע שְׁהָרִי הוּא דִּינָא דְּפָסְדָא כְּתוּבָתָא דְּהָא מִתְּנִי הָוִי נְמִי תְּרִי סְפִיקֵי.

וְהָא טַעֲנַתָּא בְּבָרִי. וְאֲפ"ה מִפְּס' כְּתוּבָתָא לְר"י דְּאָמְרִי הַמוֹצִיא מִחֲבִירוֹ עֲלִיו הֶרְאָהּ וְה"ה אֲפִי לְר"ג הֵיכָא דְּלָא טַעֲנִי וְאֵע"ג דְּאָמְרִי וְלִיחּוּשׁ שְׁמָא תַחְתָּיו זַנְתָּ דְּמְשַׁמַּע לִישְׁנָא דְּחִשְׁשִׁי דְּאִיסוּר פִּינּוֹן דְּאִיכָּא אִשְׁתָּא פְּהוּן דְּמִיִּתְסָר' בְּהִי וּלְכוּלָּהוּ נְשִׁי נְמִי אִיכ' פְּסוּד' דְּכְתוּבָתָא נְק' לִי הֵאֵי לִישְׁנָא דְּשׁוּי בְּכוּלָּהוּ וּמֵאֵי דְּמִהֲדָרִי בְּמִקְדָּא וּבְעִיל לְאַלְתֵּר שְׁלֵא לְהַפְסִידָא כְּתוּבָתָא לְאִשְׁתָּא יִשְׂרָאֵל אֲבָל לָאוּ לְעַנְיָן אִיסוּר' דְּאִשְׁתָּא פְּהוּן דְּאֲפִתִּי אִית' לְאִיסוּר' מְרַבִּינוּ גַּר וְתוּ לָא מִדִּי: מִתְּנִי הָאוּכַל אֲצַל חֲמִיו בִּיהוּדָא שְׁלֵא בְּעַדֵי אִין יְכוּל לְטַעוֹן טַעֲנַת בְּתוּלִי מְפָנִי שְׁמִתְּחַד עֲמָה.

מדקתני האוכל. מפלל דאיכ' דוכתי ביהוד' דלא אכלי אמר אביי ש"מ ביהודי' מקומו' מקומו' יש.

פדתני' אר"י ביהוד' היו מנחדין את הקתן והפל' שע' א' קוד' פניסתן לחופ' פדי שיהא לבו גס בה. ובגליל לא הי' עושין כן.

' ביהוד' פראשונ' היו מעמידין להם ב' שושבינו אחד לו וא' לה פדי למשמ' את הקתן והפלה. בשעת פניסתן לחופה.

ובגליל לא הנה עושין כן. ביהוד' פראשונ' היו שושבינו ישני' בבית שהקתן והפלה ישנים.

ובגליל לא היו עושים כן וכל שלא נהג כמנהג הזה אין יכול לטעון טענת בתולים אהניא אלימא ארישא כל שנהג מבעי ליה. אלא אסיפא כל שלא משמש מבעי ליה.

הפי' הנכון כמו שכת' אדוני זקני הרב ר' זרחני' הלוי ז"ל. דכל שלא נהג משמע שלא נהג כן.

אלא שנהג שלא לעשות כן. ואי דנהיג הכי בנודאי יכול לטעון טענת בתולים בגליל שלא היו נוהגין כן ובנודאי שהיו טוענין טענת בתולים אלא כל שלא משמש מבעי ליה דמשמע דלא הנה אלא באקראי בעלמ' דאף ע"ג דכולהו ממשמשי האי לאו אדעתה' ולא משמש ובהאי הוא דאינו נאמן לטעון טענת בתולי' פיון דכולהו אידך ממשמשי והיינו דקאמר רב אשי לעולם אסיפא ותני כל שלא משמש.

ותמה מאי אתא רב אשי לשנויי היינו דאביי דאמר תני כל שלא נהג אלא דהיינו דקאמ' רב אשי דכל שלא נהג דקתני כל שלא משמש נמי קאמר דליפא למידק הכי כדקאמרת דכל שלא נהג השת' קאמ' ולא למימר' דנהוג שלא למשמש.

ורבא תריץ כל שלא נהג מנהג גליל בגליל אלא מנהג יהודה בגליל אינו יכול לטעון טענת בתולים: (שם) מתני' אחד אלמנות פהנים ואחד אלמנו' ישראל כתובתן מנה בית דין של פהנים.

היו גובין לכתולה ארבע מאות זוז ולא מיחו בידן חכמים. תנא אלמנות פהנים כתובתה מאתים והא אנו תנו אחד אלמנות פהנים ואחד אלמנות ישראל כתובתן מנה.

אמר רב אשי ב' תקנות הוא. מעיקרא תקון לכתולה ארבע מאות זוז.

ולאלמנה מנה פיון דחזו דקא מזלזלי בהו. תקנו להו מאתי' פיון דחזו דקא פרישי מנייהו אמרי אדנסבי אלמנות פהנים ניזיל גינסוב בתולה בת ישראל אהדרינהו למילתיה.

אפשר דרב אשי גמר' גמור לה הכי. א"נ מדקתני מתנתא אלמנות פהים כתובת' מאתי' ולא קתני בתולות בארבע מאות זוז.

משמע ליה דלא אתקון בהדי הדדי ומשמע ליה דמתני' אחר תקנה. וכיון דכן לא סגי ליה אלא כדקאמר.

בית דין של פהנים וכו' אמר רב יהודה אמר שמואל לא ב"ד של פהני' בלבד אלא אפי' משפחות מיוחסות שבישראל אם רצו לעשות כדרך שהפהנים עושין עושין. מתיבי

הרוצה לעשות פְּדֻדָּה שֶׁהַכֹּהֲנִים עוֹשִׂין עוֹשָׂה כְּגוֹן בֵּת יִשְׂרָאֵל לְכַהֵן וּבֵת כַּהֵן לְיִשְׂרָאֵל
הַכִּי הוּא דְאִיכָּא צַד כְּהוֹנֵן אֲבָל יִשְׂרָאֵל לֹא.

לֹא מִיבְעִי קַאמ' לֹא מִיבְעִי בֵּת יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל דְּלֹא מְצִי אֲמַר לֵה עֲלוּנִי קַא מְעֲלִינָא לִיךְ
אֲבָל בֵּת יִשְׂרָאֵל כַּהֵן דְּמְצִי אֲמַר לֵה עוֹנִי קַא מְעֲלִינָא לִיךְ אִימָא לֹא קַמ"ל: (שָׁם ע"ב)
אֲמַר לֵךְ רַב אֲנָא אִפִּי לְרַבֵּן גְּמִלְיָאֵל ה"ג עַד כְּאֵן לֹא קַאמ' ר"ג הַת' אֲלֵא דְאִיכָּא לְמִימ' מִיגוּ
אֲבָל הֵכָא מֵאִי מִיגוּ אִיכָּא אִי נְמִי מְשׁוּם חֲזַקָּה דְּגוּפ' אֲבָל הֵכָא מֵאִי חֲזַק' אִית לִי הַהִיא.

וְאִיכָּא דַּמְפ' דְּהֵינּוּ מִיגוּ דְּכִי אֲמַרְהָ מְשַׁאֲרֵסְתָּנִי נְאַנְסְתִּי אִיכָּא מִיגוּ דְּאִיבְעִינָא אֲמַרְהָ מְנַפְתָּ
עַץ אֲנִי דְּלֹא פְּסֻלָּה נְפֻשָׁה מְכַהֲנָה. וְאִידָּךְ דְּקִאָּמְר' מְנַפְתָּ עַץ אֲנִי קוֹדֵם לְכֹן מִיגוּ דְּאִיבְעִינָא
אֲמַר' מְנַפְתָּ עַץ אֲנִי תַּחְתִּיךְ.

וְתַמָּה הֵאִי מֵאִי מִיגוּ הוּא דְּבִקְמִינָתָא דְּאֲמַרְהָ דְּנְאַנְסְתָּ דְּמְצִי אֲמַרְהָ מְנַפְתָּ עַץ אֲנִי וּמְהִימָנָה
לְר' אֶלְעָזָר דְּאֲמַר שְׁלֹא הַכְּשִׁירוּ אֲלֵא בְּהָ דְּאִית לִי הַחֲזַקָּה דְּגוּפָה כֵּינּוּ דְּסוּף סוּף עֵיקָר
הֵימְנוּתִי מְשׁוּם לְתַא דְּחֲזַקָּתָא גוּפִי הֵא תוּ לְמָה לִי מְשׁוּם מִיגוּ מְשׁוּ' חֲזַקָּה דְּגוּפָה נְמִי אִיכָּא
לִימְנוּ' דְּנְאַנְסָה תַּחְתִּיו וְאֶפִּי לְר' יוֹחָנָן דְּאֲמַר לְדַבְרֵי הַמְּכַשִּׁיר בְּהָ מְכַשִּׁיר בְּבִתָּה כְּנֻלָּה
מְשׁוּם חֲזַקָּה דְּגוּפָה דַּע"ג דְּבִתָּה לִית לֵה חֲזַקָּה דְּכַשְׁרוּת.

קִסְבֵּר ר' יוֹחָנָן דְּכֵינּוּ דְּמְכַשְׁרוּת בְּהָ לֹא סְגִיָא דְּלֹא בְּבִתָּה דְּעוֹבֵר יִרְךְ אֲמֹו הוּא וְחַד גוּפ'
הוּא. וְתוּ הֵאִי מֵאִי מִיגוּ הוּא דְּהֵא כִּי אֲמ' מְנַפְתָּ עַץ אֲנִי תַּחְתִּיךְ הִיא גוּפָה בְּפִלּוּגָת' דְּאֵלוּ
לְר' יְהוֹשֻׁעַ לֹא מְהִימָנָא.

וְאִידָּךְ נְמִי דְּאֲמַרְתָּ דְּהֵינּוּ דְּמְהִימָנָא כִּי אֲמַרְתָּ מְנַפְתָּ עַץ אֲנִי קוֹדֵם לְכֹן מִיגוּ דְּאִיבְעִינָא
אֲמַרְהָ מְנַפְתָּ עַץ אֲנִי תַּחְתִּיךְ הִיא גוּפ' מֵאִי טַעַמ'. אִילִימָא מְשׁוּם דְּהוֹנָא בְּרִי הַדְרָא לֵה
קוֹשְׁיִין לְדוֹכְתָא מִיְהָא וְאִי מְשׁוּם חֲזַקָּה דְּגוּפָה מְנַפְתָּ עַץ אֲנִי קוֹדֵם לְכֹן נְמִי הֵינּוּ טַעַמָא
דְּמְהִימָנָא וְלֹא מְשׁוּם מִיגוּ.

וְתוּ דְּלִקְמֵן מוֹכַח בְּהַדְרָא דְּבִהָא לִיכָּא מְשׁוּ' מִיגוּ דְּאֲתִיָּא כְּגוֹן שְׁקִינְדֵּשׁ וּבְעִיל לְאַלְתֵּר וּכְדַפְרֵי
נְמִי לְעִיל וַע"ג דְּבִאִידָּךְ פְּרָקִין אֲמַרִי לִי הַהִיא מִיגוּ בְּהֵנִי תַּרְתִּי. הַתָּם לֹא מְשׁוּם מִיגוּ
גְּמוּר אֲמַרִי לֵהוּ לְמִימָרָא דְּתִיגְנוּ הוֹמְנוֹת' דַּר"ג מְשׁוּ' הַכִּי.

אֲלֵא אֲלִיבָא דַּר' יְהוֹשֻׁעַ הוּא דְּאֲמַרִי לֵהוּ דַּע"ג דְּלֹא מוֹדִי ר' יְהוֹשֻׁעַ בְּהֵנִי. מוֹדָה הִיכָּא
דְּאִיכָּא מִגוּ גְּמוּר וְהוּא הַדִּין דְּרַבֵּן גְּמִלְיָאֵל גּוּפִיָּה נְמִי לֹא מְשׁוּם הֵאִי מִיגוּ בְּלַחוּד הוּא
דְּאִתִּי עֲלֵה אֲלֵא דַּמְדַּר"ג לֹא מְשַׁמַּע דְּלֹא נִימָא מִיגוּ בְּעֵלְמָא אֲבָל מַדַּר' יְהוֹשֻׁעַ מֵהוּ דְּתִימָא
כֵּינּוּ דְּפִלִּיג אֵהָא דְּסַבֵּר ר' יְהוֹשֻׁעַ דְּלֹא אֲמַרִי מִגוּ כָּלֵל.

קַמ"ל דְּבִהֵנִי הוּא דְּפִלִּיג לְמִימָרָא דְּלֹא מְהִימָנָא וַע"ג דְּאִיכָּא הֵאִי מִיגוּ אֲבָל בְּעֵלְמָא אִית
לִי מִיגוּ וְהֵא דְּאֲמַרִי קַמִּינָתָא דְּאִיכָּא לְמִימ' מִיגוּ לֹא מִיגוּ גְּמוּר הוּא. אֲלֵא דְּאֲמַרִי דָּאֵם
אִית' דְּמְשַׁקְרָא אִיְהִי דְּקִסְבֵּר' דְּמְהִימָנָא כְּדִקְאָמְרָה הֵאִי טַעַנָּה אֲמַאי לֹא אֲמַרְהָ אִידָּךְ דָּאֵם
אִיתָא דְּמְהִימָנָא עַדִּיפ' לֵה דְּרוּחָא טְפִי.

וְאִיכָּא נְוֹסְחֵי דְּלֹא גְּרָסִי לִי וְאִי גְּרָסִי לִי אִיכָּא לְפָרוּשֵׁי לְפִי הַדְּחַק דְּלֹא עֵיקָר טַעַמ'
הוּא. אֲלֵא אֲסַמְכָת' בְּעֵלְמָא דְּאֲסַמְכִיָּה בְּהֵנִי אִידָּךְ וְאִידָּךְ עֵיקָר.

דאָמרי' דעהתם הוא דאיפ' חזקה דגופ' פיר' והיינו דמהימנא לומר נאנסתי פתחיה דבחוזת בתול' עומד' ובחוזת הפשר ואמרי' דהשפא הוא דנבעלה ואנוסה הית' וכי אמר' מופת עץ אני.

אמרי' אוקמ' אחזקה דגופה ובחוז' הכשר היא ואינ' דרוסת איש. ומיהו דווקא בדקא טענת, דאי לא אי בטוען טענת דמי' נודאי פשיטא דמהימן ואי דליכא טענת דמי' פגון שאבד' המפ' וטוען טענת פתח פתוח היינו דאמרי' בגמ' דהם האמינוהו להפסידה פתובתה ואסיקנא דהכי נמי מסתברא דר' נחמן פרבן גמליאל ולא פליגי וקיימ' לן פתרוניהו וק"ל דנדאי הא דרב יהודה דשמואל היא ממאי מדאמרינן התם בפרק השואל את הפרה זה אומר שאולה מתה והלה אומר אינו יודע חייב ואמרינן עלה שמעת מינה מנה לי ביזדה והנה אומר אינו יודע חייב.

ואוקמה רב נחמן בפשיש עסק שבועה ביניהם וכן בפר' הבית והעליה ושמעי' ליה לשמואל דלית ליה מחויב שבועה שאינו יכול ליטבע משלם כדאיתא בפרק כל הנשבעין. וכיון דכו לא סגי דלית ליה מנה ביזדה והלה אומר אינו יודע חייב כדמוכח במתני'.

ואיכא דאמר דכי לית ליה לשמואל מחויב שבועה שאינו יכול ליטבע משלם הני מילי בשבועה דרבנן אבל בשבועה דאורייתא אית ליה. וליתא כדמוכח התם בפרק כל הנשבעין ושם תבאר בג"ה ותו קשי' דר' נחמן נמי היא דרב.

דנמי לית ליה מחויב שבוע' שאינו יכול ליטבע משלם. ומסתבר' דלא איכפת לן אי דרב אי דשמואל ולא אייתי ליה הכא אלא משום דמתמהין עלה אי איתה דרב נחמן דאמר כר' יהושע דקיימא לן פנותיה בדינ' נאנן קי"ל פרבן גמליאל כדפסק שמואל.

וכ"ת פנין דהא נדאי פרב יהודה דשמואל היא א"כ מאי האי דאמרי' דקשי' הלכתא אהלכת'. דקיימא לן הלכת' פרב נחמן.

ובהא אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה פרבן גמליאל. ומאי קושני' דשמואל פרב יהודה. הא ליתא דבר מיהא מאי קושני' הא רב יהודה גופ' הוא דאמר לה משמיה דשמואל אלא דהכי קאמר ובהא אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה פרבן גמליאל וקיימא לן פנותיה. וק"ל דהא נודאי לית ליה לשמואל בריא עדי' דהכי אמרי' התם בפר' שור שנגח את הפרה אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי סומכוס אבל חכמים אומרי' זה פלל גדול בדין המוצי' מחבירו עליו הראיה למה לו למימר זה פלל גדול בדין דאפילו גיזק בריא ומזיק שפא.

ותו דרב יהודה אדרב יהודה קושני' נמי. וי"ל דהא איכא לישנא אחריןא התם דמוקים לה למילתא אחרית' לשור שנמצא נגחן.

ואפתי קשה לי דהתם מתרץ רב נחמן בפשיש עסק שבועה ביניהן. ואשכחן התם בפרק כל הנשבעין דלית ליה לרב נחמן מחויב שבועה שאינו יכול ליטבע משלם דאמרי' התם אתא עובדא לקמיה דר"נ ואמר יחלקו.

וי"ל דהא לא איכפת לן דקסבר לה אליב' דנפשיה. אלא דמפר' לה אליבא דההוא תנא דהתם דאמר חזרה שבווע' למקומה דהכי קאמר חזרה שבווע' למחויב לה ודלא פמאן דאמר חזרה שבוועה לסיני.

פינן דכן מסתנייה בהכי דמוקי' לההיא דהתם פשיש עסק שבוועה ביניהן ואלבא דההוא תנא. מיהו ר"נ אליבא דנפשיה לית ליה הכי אלא יחלקו רבינו נ"ר: (דף י"ג) טענתיהו במאי ר' יוחנן א' במאתים ומנה ר"א אמר במנה ולא פלום.

תמה אמאי לא מוקים לה ר' יוחנן פרבון וכגון דאמרה מופת עץ אני תחתיך דאית לה מאתן. ור"א נמי אמאי לא מוקים לה במאתים ולא פלום כגון דאמרה איהי מופת עץ אני תחתיך והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את דהא קסבר פנסה בתוקת בתולה ונמצאת בעולה אין לה פלל.

ונראה דקסברי דמתני' מדלא מפרש בהדל' והיא אומרת מופת עץ אני תחתיך כדקתני באידך דכולה בין טענתא דידיה בין טענתא דידה בשאינה תחתיו. דלא פליגי איהי והוא.

אלא אי מופת עץ אי דרוסת איש אבל תרנויהו מודו דלאו תחתיו וכגון שקידש ובעל לאלתר או כגון שקידש בביאה. וקיי"ל כר' אלעזר דאמר במנה ולא פלום דכנסה בתוקת בתולה ונמצאת בעולה לית לה פלל: (שם) מאי מדברת זעירי אמר נסתרה רב אסי אמר נבעלה.

ולישנא מעליא נקט כדכתי' אכלה ומחתה פיה וגו' פי' ונזעירי דאמר נסתרה אתיא בין באומרת לא נבעלתי בין באומרת נבעלתי ולכשר נבעלתי. ור"ג מכשר אפי' בהא ור' יהושע פוסל אף באומרת לא נבעלתי.

ולא סגי נמי בלאו הכי דאם איתה דמכשר רבי יהושע בהא א"כ אפי' באומ' נבעלתי ולכשר נבעלתי מהימנא. מגו דאי בעא אמרה לא נבעלתי.

אלא ודאי אפי' בהא פוסל ר' יהושע. דסבר דכל דנסתרה בנודאי נבעלה היא.

ור"ג נמי מכשר אפי' באומ' נבעלתי דלא סגי נמי בלאו הכי. פינן דמכשר באומ' לא נבעלתי וכיון דכן כי אמרה נבעלתי ולהכשר נבעלתי לא סגי דלא מהימנא במגו.

והכי מוכחא מילתא במתני'. מדקת' מה טיבו של זה איש פלוני וכהן הוא.

אלמא דאמר' נבעלתי אלא דכשר הוא. ואפי' הכי לזעירי איצטריכא היתה מעונבת.

דנדאי נבעלה לפנינו ואין פאן מגו פלל ואפי' בהא מכשר ר"ג. הא דמקשי' הא דאמר רב מלקין על היחוד ואין אוסרין על היחוד לימא דלא כר' יהושע.

לזעירי בלחוד הוא דקשיא לן ולא לרב אסי. דלרב אסי הא אמ' נבעלה אבל נסתרה לא חיישינן לה.

וק"ל הא דלא פרבן גמליאל נמי היא. דע"כ לא מכשר ר"ג אלא בטענת אבל בשאינה טוענת לא כדאמרינן לקמן בהדיא דטעמיה דר"ג משום דאליה ליה בריא.

ואלו הכא אפי' בדלא טענא אמרינן דאין אוסרין על היחוד. י"ל דלר"ג לא קשיא.

דכינן דשמעינן מינה מיהת אליבא דרבן גמליאל דאין סתירתה ראיה על הטומאה. הלכך באשת איש לא בעיא טענת.

דכינן דאין סתירתה ראיה. אי משום אמירה דינדה לית בה חששא.

דאפי' אמרה טמאה אני לך לא מהימנא. דהא קיימא לן דהאומרת טמאה אני לך צריכה להבי' ראיה לדבריה.

וכינן דכן למה לי טענת. אבל הכא דינא הוא דנבעי טענת.

דאע"ג דמשום ראיה דסתירה לא מיפסל' דלמא אמרה נבעלה ולפסול לה ומיהימנא. אבל לר' יהושע דאמר דסתירה ראיה אטומאה.

א"כ אמאי אין אוסרין על הייחוד. דכינן דנסתרה הרי זו בחזקת נבעלה.

ומכל מקום שמעינן מהא דפלוגתיהו דר"ג ור"י. בין באומרת נבעלתי בין באומרת לא נבעלתי כלל.

דאלו הנה מודה ר' יהושע לר"ג באומר לא נבעלתי שהיא נאמנת למימרא דאין סתירתה ראיה על הטומאה. הכא נמי דינא הוא אפי' לר' יהושע דאין אוסרין על הייחוד כדפרישית.

ודלא כפי' רש"י ז"ל: (שם) אמרו לו הושפתנו על המעונבת מה תשיבנו על המדברת. אע"ג דאמרי' האי לישנ' דהושפתנו על המעונבת.

לאו למימרא דהדרו בהו. אלא הוה ליה כמ"ד הא תינח מעונבת דאיכא לדמויה לשבוני' מדברת מאי איכא למימרי'.

מיהו רבנן אליבא דנפשייהו סברי דאפי' מעונבת דוודאי נבעלה. לא דמיא לשבוניה דמעונבת מן הסתם איכא למימר שנבעלה לדעתה.

וכינן שפן אומר' שלא נבעלה אלא מכשר לה נאפי' במקום שפולן פסולין. דכינן דקיי"ל דהמכשיר בה מכשיר ברוב פסולין ל"ש לן בין רוב פסולין לכולן פסולין.

ומנ' תימרי' מדמקשי' ותיפוק לי' דהכא רוב פשרין אצלה והתם רוב פסולין אצלה ומפרקי' לה מה"ט דהמכשיר בה מכשיר אפי' ברוב פסולין. והפוסל פוסל אפי' ברוב פשרין.

ואם אית' אפתי תיפוק לי' דהת' גבי שבויה פולן פסולין. אלא נדאי לא שגי לן בין רוב פסולין לכולן פסולין.

דהמכשיר בה הוא הדין אפי' פולן פסולין. דכינן שנבעלה לדעתה מאמינין אותה במה שטוענת לכשר נבעלתי ואע"ג דהשת' בהאי דוכת' ליכ' כשר.

אמרינן ההיא שעתא איקרי לה ואשפחה כשר. וכ"ש במדברת שהיא נאמנ' לומר לא נבעלתי.

משא"כ בשבויה שנבעלת שלא לדעתה. שהיא בידם שיכולין לאנסה ואין בינדה כלום.

ואמר להו מדברת היינו שבויה דמחזיקין אותה בונדאי גבעלה. ואפי' אי נשאת תצא והולד חלל.

הקא נמי מחזיקין אותה בונדאי גבעלה. ומיהו אפי' לר' יהושע לאו פשבוני' ממש דאלו הת' אפי' בדיעבד דאפי' אם נשאת תצא ואלו הקא.

לכתחילה דווקא. כדאמרינו לעיל מעלה עשו ביוחסין ולא בדיעבד כדאמרינו אין אוסרין על הייחוד.

ודווקא בנסתרה. אבל בונדאי גבעלה אפי' בדיעבד פסלי לה.

שאף לזו יש עדים כמעונתה. והא נודאי הויא פשבויה לגמרי ואלקבא דר"י.

א"ל רוב א"י. וכיון שאין בינה כלום אלא בינן הויא לא בונדאי גבעלה.

אבל היכא דלאו שבויה אפי' ראויה שנתחזקה עם פסולי ישראל כשר' לדברי המכשיר בה ואפי' נשפית בינדם. והכי מוכח לי'שנא.

אבל ישראל לא ונאמנת בטוענת לא גבעלתה. אבל באינו יהודים פסולה בנשפית אפי' בנתחזד עמהן.

כדאית' בפ' אין מעמידן דחיישי' לבעילה דכיון דנתחזד סתם א"י אנס הוא. והכי תנן הת' לא תתניחזד אשה עמהן.

ואתנ' למימר הת' דאפי' בדיעבד וצ"ת. וקיי"ל כר' יהושע בן לוי דאמר לדברי המכשיר בה מכשיר אפי' ברוב פסולין.

והוא הדין כלן פסולין כדפרישית לעיל וקיי"ל נמי כר"י דאמר לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה: (שם) אמר שמואל עשרה פהגי' עומדין ופי' אחד מהן ובעל הולד שתוקי. מאי שתוקי אילמא שמשתקין אותו מנכסי אביו.

פשיט' מי ידעי' אבויה דהאי מנו. וא"ת ולוקמה דאיצטריך לן בדאי תפס.

כדאמרי' במ' קדושין בארוסה שעיקרה דהולד שתוקי. ואמרי' שמשתקין אותו מנכסי אביו.

ופרכי' פשיט' ומוקמי' לה דתפס י"ל התם הוא גבי ארוסה דיש רגלי' לדבר דמארוס הוה. אבל הקא אפי' היכא דתפס פשיט' לא צריכ' למימר אלא שמשתקין אותו מדין פהונה לומר שאם בן הוא אינו נושא את כפיו.

ואם בת היא אינ' אוכלת בתרומ' דבעינא זרעו מיןחס אחריו ומיהו מסתברא כדקא אמרה איהי לכהן גבעלתי ולא ידענא מנו. אבל היכא דא' אמר' בברי מאיש פלוני פהן מהימנ' לענין פהונה.

דקרינא ביה זרעו מיןחס אחריו. וא"ה דאיכ' לפרושי שתוקי דמתניתא שתוקי וכשר.

איתותב רב אשי מדתני בד"א בעדות אשה בגופ' אלמא דבאשה גופה פליגי. וקתני תרתי מדברת ומעונתה: (שם ע"ב) הוה ארוס נארוסתו דאתו לקמיה דר"י היא אמרה מיננה.

והוא אמר אין מנאי. א"ר יוסף למאי גיחוש לה קדא דה' קא מודו.

ועוד האמר ר"י א"ש הלכ' כר"ג. כלו' ועוד בלאו ה"ט דאמרן דהא קא מודו.
ולא למימר' דמהימנא היכא דמפחישא. דלא קאמ' ר"ג דמהימנ' אלא בברי ושמ' פגון
דליתיה קמן ארוס אבל ברי וברי לא: וקרב ר' יוסף הלוי אבן מאגיש ו"ל תירץ.
ועוד אפי' היכא דלא קא מודה ארוס אלא דאמ' אין באתי עלי' מיהו לא ידענא. אי אפקרה
נפשה לגבי אחרוני פדאפקרה לגבאי ולפי דבריו הודאה דארוס לא סגינא.
אלא דאמר לא זזה ידה מתוך ידי עד שנתעברה. ואינו מחנור.

ותמה דהא אמרינו התם ביבמות הבא על ארוסתו בבית חמיו רב אמר הולד ממזר
ואמרינו דאפי' היכא דבא עליה ארוס קאמר רב דאמרינו פי היכי דאפקרה נפשה לדידן'
אפקר נמי לעלמא.

וא"כ מאי אהני לן הודא' דארוס דאמרי' הכא דהא קא מודו. אלמא דכיין דק' מודי לכ"ע
כשר ואפשר דאפי' רב לא אמ' הת' אלא לגבי נלד דלית לי' חזק' דכשרו' אבל לגבי איהי
דאית לה חזק' דכשרו' פיון דקא מוד' ארוס אפי' רב מוד' א"נ אפי' דהתם היינו הוא
לישנ' קמא.

אבל הא אמרי' בלישנא בתרא דהיכי דבא עלי' פולי עלמ' לא פליגי דכשר. וקרב יוסף
פלישנ' בתר': (שם) אמר ליה אבני ובהא פי לא מודה מי מכשיר רבן גמליאל וקא אמר
ליה שמואל לרב הודא שיננא הלכ' כר"ג.

ואת לא תעביד בה עובדא עד דאיכא רוב פשרין אצלה וקס"ד דהכי קא'. דר"ג גופיה
לא אמר אלא ברוב פשרין והינו דקאמר הלכה כר"ג.

ואזדהר בה דלא תעביד בה עובדא עד דאיכא רוב פשרין. דר"ג גופיה לא אמר אלא הכי
ואמרינו ולטעמיה תקשי לך היא גופה הלכה ואת לא תעביד עובדא.

פלומר דאי כדקס"ד הנה לי' למימר ואף ר"ג לא אמר אלא ברוב פשרין. ואיהו לא אמר
אלא הלכה ואת לא תעביד בה עובדא.

ואי אמרת דהכי קאמר דלית הלכת' כר"ג אלא ברוב פשרין א"כ הנה לי' למימר הלכה
כרבן גמליאל והוא דאיכא רוב פשרין. אלא ודאי מדקא' הלכה כר"ג ואת לא תעביד
עובדא אלא ברוב פשרין.

לא סגינא דלא קאמר הלכה כר"ג בדיעבד. ואת לא תעביד עובדא לכתחלה אלא ברוב
פשרין.

ואע"ג דאמרינו בכמה דוכתי הלכה ואין מורין פן. ה"מ דקאמרינו אין מורין פן אלא
לכתחלה.

אבל הכא אי אמרינו ואת לא תעביד עובדא אפי' בדיעבד. א"כ למאי פן הלכתא.

אלא ודאי הא לכתחלה הא דיעבד. והא נמי פדיעבד דמי פי' רש"י ו"ל שנתעבר' ואתה
בא לפסול העובר ולאסרה על הארוס ואין אתה מאמינה.

והרי אתה מוציאה מבעלה. ארפכה אתרי רכשי.

ותמה דודאי לגבי להוציאה מבעלה דיעבד גמור הוא. ולגבי עובר נמי לכתחלה גמור היא.

ואפשר לומר לפי רש"י ז"ל דכיון דלגבי להוציאה מבעלה. הוי דיעבד גמור לגבי עובר נמי חשבי ליה פדיעבד.

דכיון דלא מפקי לה לא סגי דלא מכשרי לעובר. דאי לא אתה מוציא לעז עליה וגורם לבעלה לגרשה.

ואי נמי אפשר לפרש דהאי דאמרין פדיעבד דמי לגבי עובר קאמר. ואע"ג דעובר לכתחלה גמור הוא.

כיון דאי פסלת לי פסול לבא בקהל ואין לו תקנה. חשבי ליה פדיעבד.

אבל אשה דכי מפסלי לכהונה אית לה תקנה בישאל חשוב לן לכתחילה. ולעיל דפסלי בבתה דוקא באיסור קהונה.

והכי נמי מוכח מדשמואל דאמר במסכת קידושין. ארוסה שעיקרה הולד בדוקי.

לומר שבדוקין את אמו ואם אמרה לכשר נבעלתי נאמנת והולד פשר. ומשמע דלהרשירו לכתחילה איירי.

דלמיעבד עובדא קא. ואיכא דקשיא ליה וכיון דחשבי לה פדיעבד אפי' ר' יהושע מודה. כדאמרין לעיל מעלה עשו ביוחסין אבל דיעבד מודה ר' יהושע. והכי אמר ר' אליבא דמ"ד נסתרה דהלכתא פנותיה.

והא לית' כדפרישן לעיל וה"מ בנסתרה אבל בנבעלה אפי' פדיעבד פסיל ר' יהושע ובתחלה פסיל דכיון דאיסתרא אין אפערופו לעריות: רבינו נ"ר: (דף י"ד) רמי ליה אבני לרבה ומי אמר ר"י אינה נאמנת.

ורמינהי העיד ר' יהושע ור' יהודא בין בתירא. על אלמנת עיסת שהיא פשרה לכהונה.

הפי הנכון כגון שזרק בעל אמו הראשון לה גט ספק קרוב לו ספק קרוב לה ומת ונמצאת זו ספק גרושה ספק אלמנה. ונשאת לכהן והוליד ממנה בן.

הרי זה ספק חלל ונטמע במשפחה אחת ואין ידוע מי הם הפסולין והלכה זו ונשאת לאחד מהם. וכת אלמנה הוי ספק ספיק' ספק שמא אינו חלל מתחלה שמא אלמנה היתה.

ואם תמצא לומר גרושה היתה שמא זה שנשא זו אינו מהן. והיינו דאמרין אשה נשאת בודקת ונשאת שלא הנה מאותן הפסולין ופי' רש"י ז"ל אינו נכון.

וספק ממזרות נמי כי הא גונא כגון שנתגרשה אמו בגט ספק קרוב לו ספק קרוב לה. ספק נתין כגון שנש' נתין בת ישראל בתוך שלשה חדשי' למיתת בעלה והוליד לשבעה.

ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה לאחרון. אי נמי כגון נתינה מעוברת שילדה עם בת ישראל במחבא או שפחה מעוברת ונתערבו ולדותיהן ונטמעו במשפחה: (שם) הילכה לרבן גמליאל אלים ליה ברי דאפילו בחד ספיקא נמי מכשר.

וקיל ליה שְׁמָא דְאַפִּי בְּסַפְק סְפִיקָא נְמִי פְּסִיל. לר' יְהוֹשֻׁעַ אֵלִים חַד סְפִיקָא דְאַפִּי בְּבָרִי נְמִי פּוֹסֵל.

וקיל ליה סְפִיקָא דְאַפִּי בְּשְׁמָא נְמִי מְכָשֵׁר. תְּמָה הָא דְפְּסִיל ר"י בְּנִסְתָּרָה דְהוּי ס"ס שְׁמָא לֹא נִבְעֵלָה כָּלֵל.

ואת"ל נִבְעֵלָה שְׁמָא לְכָשֵׁר לֵה נִבְעֵלָה וי"ל דְהָא לֹא תָשִׁיב לר"י לְסְפִיקָא דְכִינּוּ דְנִסְתָּרָה אִין אֶפְטָרוּפִּי לְעָרִיּוֹת. וּמִיָּהוּ דְנִקָּא מְהָא טַעְמָא אֲבָל טַעְמָא קָמָא דְאַמְרִי אֲשֶׁה נְשִׂאת בּוֹדְקָת וְנְשִׂאת אִיפְרִיכ' לִי דְוּנְדָאִי אִפִּי בְּשׁוֹתְקָת מְכָשְׁרִי וְאַפִּי בְּאוּמָרְת שְׁאִינָה יוֹדַעַת וּמַעֲיָקָרָא לֹא דַק וְכִינּוּ דְלֹא סְלִיק לֹא אִיכְפַת לִיה: (ש"ס) תְּנוּ רַבָּנַן אִיזוּ הִיא עֵיפָּסָה.

כלו' דְמְכָשִׁיר לֵה ר"י דְאִיָּהוּ הוּא דְאֲדַכְר לִישְׁנָא דְאַלְמַנַת עֵיפָּסָה. וְעֵלְיָה קָאִי לִישְׁנָא כִּי מְדַכְר אִיזוּ הִיא עֵיס' וְאַמְרִינּוּ כָּל שְׁאִין בְּה לֹא מְשׁוּם מְמַזְרוּת וְלֹא מְשׁוּם נְתִינּוּת וְלֹא מְשׁוּם עֲבָדֵי מְלָכִים.

וּמְקָשִׁי לִיה הָא חָלָל כָּשֵׁר מ"ש הֵנָּה דְאוּרִינְתָא חָלָל נְמִי דְאוּרִינְתָא. וְתוּ אָמַר ר"מ כָּל שְׁאִין בְּה אֶחָד מְכָל אֵלוּ מְשִׁיאִין לְכַהֲנָה.

ר"מ הֵינּוּ ת"ק. תְּמָה לִימָא לִיה דֵּה"ק אִיזוּ הִיא עֵיפָּסָה שְׁהִיא מְחַלְוֹקָת ר' יְהוֹשֻׁעַ ור"ג.

כָּל שְׁאִין בְּה לֹא מְשׁוּם מְמַזְרוּת אֲלֹא מְשׁוּם חָלָל. וּבְהָא פְּלִיגֵי דְבְּאִידָהּ לַכ"ע פְּסִילִי וְאָמַר ר"מ שְׁמַעְתִּי כָּל שְׁאִין בְּה אֶחָד מְכָל אֵלוּ דְלִיכָא מְשׁוּם מְמַזְרוּת וְנְתִינּוּת וְעֲבָדֵי מְלָכִים.

מְשִׁיאִין לְכַהֲנָה אִפִּי לר"ג וְאֵה' הוּא דְאַתָּא לְאַפְלוּגֵי ר"מ לְמִימַר דְבְּהָא אִפִּי ר"ג מְכָשֵׁר. וְא"ל דְהָא לֹא אֶפְשָׁר דְהָא פְּרִישְׁנָא טַעְמָיָה דר"ג מְשׁוּם דְקִיל לִי שְׁמָא.

דְאַפִּילוּ בְּסַפְק סְפִיקָא פְּסִיל. וְא"כ בְּחָלָל נְמִי לֹא סְגִיָא דְלֹא פְּסוּל מֵה"ט.

וְתוּ דְאַכְתִּי קָשְׁיָא אִידָהּ דְמְקָשִׁינּוּ מ"ש הֵנָּה דְאוּרִינְתָא חָלָל נְמִי דְאוּרִינְתָא וְהָא דְאַקְשִׁי נְמִי בְּאִידָהּ דְאַמְרִינּוּ וְכֹן הִזְה ר' שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסֵּיאַ אָמַר כְּדַבְּרֵי אִיזוּ הִיא. כָּל שְׁנַטְמַעוּ בְּה סְפִיקָא חָלָל.

מְפִירִין יִשְׂרָאֵל מְמַזְרִים שְׁבִינֵיהֶם וְאִין מְפִירִי חָלָלִין שְׁבִינֵיהֶן: וְהָא אָמַרְתָּ רִישָׁא חָלָל כָּשֵׁר פִּיר' רש"י ז"ל דְרִישָׁא אֶסִיפָא מְקָשִׁי. דְרִישָׁא מְשַׁמַּע אִיזוּ הִיא עֵיפָּסָה כְּשֶׁרָה לר"י.

וּלְבַסּוּף אָמְרִינּוּ דְאִין מְפִירִין חָלָלִין שְׁבִינֵיהֶן דְמְשַׁמַּע מִנְּהָ דְפְּסוּל לַכ"ע. וְהוּא הִדִּין דְקָשְׁי' הֵינּוּ ת"ק.

אֲלֹא דְאִידָהּ דְמְקָשִׁי רִיש' אֶסִיפָא עֲדִיפָא לָן דְאִי מְשׁוּם הָא סְגִיָא לָן בְּמֵאִי דְמְקָשִׁי בְּדַר"מ הֵינּוּ ת"ק. וְאִיכָּא לְמְקָשִׁי וְלִימָא לִיה דְהִכִּי קָאֻמַר.

אִיזוּ הִיא עֵיפָּסָה שְׁנַחְלָקוּ בְּה ר"ג ור"י דְלר"י כָּשֵׁר וְלר"ג פְּסוּל סְפִיקָא חָלָל אֲבָל בְּאִידָהּ כָּשֵׁר אִפִּי לר"ג. דְלֹא פְּסִיל ר"ג אֲלֹא בְּחָלָל מְשׁוּם דְאִין מְפִירִין יִשְׂרָאֵל חָלָלִין שְׁבִינֵיהֶן.

וְנ"ל דְהָא לֹא אֶפְשָׁר לִיה לְתַרוּצֵי. שְׁהָרִי אָנוּ עַל הַסְּפִיקָא שְׁהוּא לְפָנֵינוּ אָנוּ בְּאִין לְדוֹן וְכִינּוּ שְׁכֹן אִין רְאוּי לְהַפְרִישׁ בְּהֵן מְזָה הַטַּעַם לֹאמַר שְׁהַמְמַזְרִים נִיכְרִים.

שְׁהָרֵי הַסִּפְּק לְפָנֵינוּ וְאֵין אָנוּ יְכוּלִין לַעֲמֹד עָלָיו: (שָׁם ע"ב) אָמַר ר' יוֹחָנָן מִמְּזַר צוֹנֵחַ וְחָלַל שׁוֹתֵמַק אִיכ' בִּינְיָהוּ. ת"ק סָבַר כָּל פְּסוּלָה דְקָרִי לִיָּה וְשִׁתִּיק פְּסוּל לַכ"ע וְנֹאֲפִי לַר"י. וְלֹא אִיפְּלִיגוּ אֱלָא בְּצוֹנֵחַ וְה"ק אִיזוּ הִיא עֵינְסָה שְׁנַחְלָקוּ בְּהוּ ר"י מְכַשִּׁיר בְּהָ פֶל שְׁאִין בְּהָ לֹא שְׁתוּקִי וְכו'. אֱלָא שְׁאִין צוֹנְחִין אֵין אָנוּ בָּאִין לְדוֹן עָלֵיהֶם אֱלָא עַל הַסִּפְּק שֶׁהוּא לְפָנָיו. אֲבָל הִיָּה בָּהֶם טַעֲנַת שְׁתִּיקוֹת הָיוּ פְּסוּלִין לְדַבְּרֵי הַפֶּל. וְקֹאֲמַר לִיָּה ר"מ הֲנֵה הוּא דְכִי שְׁתִּיקִי פְּסוּל.

לכ"ע דְקָא פְּסָלִי לִי מְקַהֵל. אֲבָל שְׁתוּק חָלַל פֶּשֶׁר.

לֹמַר שְׁאִין שְׁתִּיקָתוּ רְאִיָּה לְפְסוּלוֹ. וְקֹאֲמַר לִיָּה ר' שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר לַת"ק אִי שְׁמִיעַ לְךָ דְמְכַשִּׁיר ר"מ דְלֹא אִיכְפַת לִיָּה דְסָבִי מִמְּזַר קָלָא אִית לִיָּה דְבָהָא הוּא דְמְכַשִּׁיר דְבָהָא פְּסוּל לַכ"ע מִטַעֲם שְׁתִּיקוֹת' אֱלָא דְקָרִי לִיָּה מִמְּזַר וְשִׁתִּיק בְּשִׁתִּיקוֹתָא.

לְדַבְּרֵי ר"י לְחוֹדָא מְכַשִּׁיר. לָאו דְקָרוּ לִיָּה חָלַל וְשִׁתִּיק ר' יְהוֹשֻׁעַ וּפְסָל ר"ג.

וְלֹא מִטַעֲם שְׁתִּיקוֹתָא אֱלָא עַל הַסִּפְּק שֶׁהוּא לְפָנֵינוּ. וּמִשׁוּם דְקִיל לִיָּה שְׁמָא פְּדֹאִית' לְעֵיל.

אֲבָל חָלַל שׁוֹתֵמַק לַכ"ע פְּסוּל: וּמִתְנִיתָא הִכִּי קְתַנִּי וְכוּ הִיָּה ר' שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסִּיא או' פְּדַבְּרִיו אִיזוּ הִיא עֵינְסָה שְׁנַחְלָקוּ בְּהָ פֶל שְׁנַטְמַע בְּהָ סָפַק אֲבָל בְּמִמְּזַר וְשׁוֹתֵמַק פֶּשֶׁר לֹמַר שְׁאִין שְׁתִּיקָתוּ רִאִי עָלָיו לְפְסוּל כָּלָל.

מִשׁוּם דְמְכִירִין יִשְׂרָאֵל מִמְּזָרִים שְׁבִינְיָה'. וְהִיָּנוּ דְאִשְׁתִּיק וְלֹא חָלַל.

שְׁעַל סָפְקוֹ שֶׁהוּא לְפָנֵינוּ בָּאִין לְדוֹן עָלָיו. וְלֹא שְׁתוּ חָלַל, וְדוֹנָקָא בְּחָלַל הוּא דְלֹא פְּלִיגִי אֱלָא בְּסָפַק חָלַל וְלֹא בְּשִׁתוּק חָלַל, אֲבָל בְּמִמְּזַר וְשׁוֹתֵמַק פֶּשֶׁר שְׁאִין שְׁתִּיקָתוּ רִאִי לְפְסוּל מִשׁוּם דְמְכִירִין יִשְׂרָאֵל מִמְּזָרִים שְׁבִינְיָהם וְהִיָּנוּ דְאִשְׁתִּיק וְלֹא אִיכְפַת לִי מֵה שֶׁא"כ בְּחָלַל דְאִין מְכִירִין חָלָלִים שְׁבִינְיָהם וְכִינּוּן דְכוּן הִיא דְשִׁתִּיק מִשׁוּ דְהוּי קוּשְׁטָא.

כְּה פִירֵשׁ"י ז"ל וְעִיקָר. אֲבָל בְּתוֹסְפָתָא אָמַר ר"ש בֶּן אֶלְעָזָר או' מִשְׁמוּ וְכוּ הִיָּה ר"ש בֶּן מְנַסִּיא או' פְּדַבְּרִיו.

מְפָנִי מָה אָמְרוּ חֲכָמֵי עֵינְסָה פְּסוּלָה לְכַהֲנֹנָה. מְפָנִי שְׁסָפַק חָלָלִים נְטַמְעוּ בְּהָ.

וּפִי מְפָנִי מָה אָמְרוּ פְּסוּלָה עֵינְסָה לַר"ג מְפָנִי סָפַק חָלָלִים. כְּלוֹמַר וְלֹא מִשׁוּם שְׁתִּיקִית פְּלַל דְבָהָא מוֹדָה ר' יְהוֹשֻׁעַ.

וְדוֹנָקָא הִיא לִישְׁנָא הוּא דְאִיכָא לְפְרוּשֵׁי הִכִּי. אֲבָל הִיא לִישְׁנָא דְמִיָּתִינוּ הִכָּא דְקָתַנְי אִיזִי הִיא עֵינְסָה לָא סְגִיָּא לְפְרוּשָׁא.

אֱלָא פְּדֹאֲמָרוּ. אֲדַר' יְהוֹשֻׁעַ מְהַדַּר, דְהִכִּי דְאִיק בְּהִדְיָא.

וּמִכַּח לִישְׁנָא דְאִיזוּ עֵינְסָה. דְקָאִי אֲמַאי דֹאמ' ר"י אֶלְמַנַת עֵינְסָה פְּשִׁירָה לְכַהֲנֹנָה.

וּמִסְתַּבְּר' נְמִי מְדַמְיָתִי לָה לְמִתְנִי בְּגַמ' דִּילָן וְלֹא אִיָּתִי לָה לְהִיא לִישְׁנָא דְאִתְמ' הִתָּם. וְהוּי יוֹדַע דְכָל שְׁתוּקִי לָא מִיָּקְרִי לְעוֹל' סָפַק אֱלָא לְדַבְּרֵי הַפּוֹסֵל פּוֹסֵל וְנֹדַאי.

לְדַבְּרֵי הַמְכַשִּׁי מְכַשִּׁיר וְנֹדַאי. וְתַמָּה מֵאִי טַעֲמָא שְׁבַק ת"ק לְשִׁתוּק חָלַל דְכוּלָּהוּ תַנָּא לִיָּה.

והאי לא תנא. ואפשי דאית ליה לת"ק טעמ' דר' שמעון בן אלעזר בקא למימרא דטפי איפא למיפסל בקהל.

משום דאין מכירין חלליו שביניהן. וכיון דנקט הני לפסול כל דכן בההו.

אבל ממזר צונח וחקל שותק פסול והאי דאישתיק סבר מסתייה דלא מפקין ליה מקהל, פי אלומי אלים לטעמיה דהאי דשתק ודאי משום הודאה דהכי קושטא ותו דהכי עדיף לי למשתק סבר מסתייה, דלא מפקי ליה מקהל ואפשי שישתקע היום ומחר שאין ישאל מכירין חלליו שביניהן משיצנח שמה יעמדו עליו למנן ויתברר פסולו ותמה הא מנא ליה בממזר צונח דפסול.

וי"ל דסברא הוא כיון דשותק פשר צונח פסול ואע"ג דלר"מ ללישנא קמא מכשירי חלל שותק ולא פסלי ליה פשהוא צונח. זיל בתר טעמא.

חלל מאי טעמא דאמרי האי דשתק דלא איכפת ליה כיון דלא מפקי ליה מקהל. ומיהו לאו למימרי דליכא דאיכפת ליה אע"ג דלא פסיל ליה מקהל כיון דאפסל ליה מכהונה.

אבל הך גבי ממזר מאי טעמא דמכשירי דאמרי דלא איכפת ליה דקלא אית ליה. וכיון דכן כיון דאיכפת ליה קושטא הוא.

ותמה נימא ממז' שותק וחקל איכ' ביניהו דהכי קאמרי וי"ל אין ה"נ דממזר שותק נמי איפא ביניהו. אלא אמר ממזר צונח לרבותא.

דאיפא צונח דפסול לדברי הפל. ומינה דבממזר שותק נמי פליגי ואיכ' גסחי דכתיב בהו ממזר וצונח ממז' ושותק וחקל ושותק איכ' ביניהו לפום הא משמע דכולה חדא מילתא היא דלא פסלי ליה אלא כשקורין אותו ממזר וצונח.

וחזרין וקורין אותו ממזר ושותק. ודברי הפוסל בממזר שותק.

גרס פגון שקורין אותו ממזר וצונח. וחזרין לקרותו ממז' ושותק שאין נפסל בשתיקה. אלא בצנוחה. על פסול אחר ושותק על זה.

והאי דלא פריש אלא בדר"ש בן אלעזר דלשון דר"ש בן אלעזר הוא דפסיל בקהל. וא"ל עליה לישנא דר"י וכדאמרי.

אבל ממזר וצונח וחקל ושותק דברי הפל פסול מה שאין בן בדר"מ ללישנא קמא דאיהו פסול בממזר ומכשיר בקהל והנה ליה איפכא. אבל חלל צונח וממזר שותק דברי הפל פסול.

ולפום הך נטר לה עד רשב"א דשייך ליה לישנא דר' יוחנן. ובדין הוא דבכל חד וחד הנה ליה לפרושי בהדיא אלא דטריח ליה מילתא לפרושי בכל חד וחד צנוחה ושיתוק.

ומסתברא דכל ה"מ ליתנהו אלא במשפחה שנטמע בה פסול. אבל שאר משפחות שהן בחזקת פשוטי כל דשתיק מיוחס טפי כדאמרינן מיוחסתא דפומפדיתא שתיקויתא ולפי זה הלשון האחרון כיון דבכל שתיק' בעינ' צונח' על פסול אח' אפש' שהיא פהודא' לכולן.

רבינו' מר' ותו' לא: (דף ט"ו) אמר ליה הכי אמר רב יהודה בקרונה של צפורי הנה מעשה וכדבר אמי דאמר ר' אמי והוא שקי' סיעה של בני אדם פשרין עוברת שם וכד' ינאי דאמר ר' ינאי גבעלה בקרונות כו' בקרונות ס"ד אלא גבעל' בשעת קרונות פשרה לפקונה.

אבל פיר' אחד מצפורי ובעל הגלד שתוקי פי' הא דכי אתא רב דימי אמר זעירי אמ' ר' חנינא הולכין בממון אחר רוב העיר ואין הולכין אחר רוב סיעה כלפי לניא הני ננידי והני קביעי וקנימ' אלא הולכין אחר רוב העי' פנין דאיכא רוב סיע' בהדה ואין הולכין אח' רוב סיע' גרידתא.

ולא אחר רוב העיר גרידתא. מ"ט גזיר' רוב סיעה אטו רוב העיר.

ורוב העיר נמי אי דקאזלי אינהו לגבה כל דפריש מרובה פריש. לא צריכא דאיכא דאזלא אינהו לגביהו דהנה ליה קבוע ואמ' ר' זירא כל קבוע פמחצה על מחצה דמי.

ומי בעינן תרי רובי והתניא ט' חנויות פולן מוכרות בשר שחוטה וא' מוכרת בשר גבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזו מהן לקח ספיקו אסור ובגמזאת הלך אחר הרוב. וכ"ת בשאין דלתות מדינה נעולות.

הא"ר ר' זיראאע"פ שדלתות מדינ' נעולות. מעלה עשו ביוחסין.

ופי' רש"י ז"ל לעולם כר' יהושע ואע"ג דפסיל ר' יהושע אפי' ברוב פשרין. הלא בקרונה של צפורי הנה מעשה דאיכא תרי רוב' רוב העיר ורוב סיעה.

ובהא אפי' ר' יהושע מודה. ומסתברא דקסבר רש"י ז"ל מדקא מוקי לה כר' יהושע דקא דר' יהושע הוא מודה בקרי רוב' ולא ר"ג.

דר"ג אפי' בתרי רוב' נמי לא מכשר. דאלו הנה מוקמינן לה כר"ג אית לן לאוקמה בדלא טענה.

דאי בדטענה אפי' ברוב פסולין נמי מכשר. אלא ודאי בדלא טענה ובדלא טענה.

נמי מסתברא ליה דאפי' בתרי רוב' פסול ר"ג. כדאמר' לעיל קיל ליה שמה דאפי' ספק ספיקא נמי פסיל ה"נ קיל ליה שמה דאפי' בתרי רובי פסול ולא נהיר.

ותו קשיא להאי פירושא הא דמתמהי עלה לקמן ומי בעינן תרי רוב' אטו עד השתא לא שמיע לן דר"י פסול בחז רוב'. והא בהדא אמרי' עלה לעיל הפוסל פוסל אפי' ברוב פשרי' ומשום מעלה ביוחסין נמי שמעינן לה ותו דהכי הנה לי' למימר בהדא לעולם כר"י אבל הפי' הנכון דרב יהודה לכ"ע אתי לאוקמה בין לר"ג בין לר"י.

ומחנורתא דאוקמתא דמתני' אתיא בשאינה טוענ' דתינוקת הנות ולא דעה למטען באנוסה הנות ולא ידע' מנו. ותו דלא קתני ובאתה ואמרה לכשר גבעלתי.

ותו דקא פסיק ותאני ריב"ב אומר סתמא אם רוב העיר משיאין לכהונה ולא אדכר אי הנות טענת כלל משמע דכול' מילתא תליא בהכי. וכיון דאינה טוענת אפי' לר"ג בעינן תרי רובי.

ובתרי רובי פשרה לכ"ע. דלא אמרי' דקיל ליה שמה לר"ג אלא בספק ספיקא.

אַבְל מְעִיקָר' דקס"ד דבַּמְתַּנִּי לִיפֵא אֱלָא חַד רַבָּא. וְהִינּוּ דא' לִי רַבָּא לְרַב נַחְמָן ר' יוֹחָנָן בֶּן גּוּרִי דְאָמַר כְּמָאן.

אִי כר"ג כְּלוּ' וּבְטוּעָנָת וּאֵע"ג דְּלָא קְאָמַר לִי בְּהִדְיָא וּבְטוּעָנָת. דְּכִינּוּ דְקָאָמַר אִי כר"ג הֲכִי נְמִי קְאָמַר דר"ג לָא מְכַשֵּׁר בְּחַד רַבָּא אֱלָא בְטוּעָנָת.

וְהֲכִי מוּכַח בְּנִלְהָ סוּגְיָא דְמִשְׁמַע לּוֹ דר"ג מְכַשֵּׁר בֵּין בְּרוּב פְּסוּלִין. וְשָׁמְעִינּוּ לָהּ בְּבָרִי. וְלָא אִתְּמַר בְּשׁוּם דְּנִכְתָּא דְשַׁנִּי לָן בְּהוּ. וְתוּ דְהָא אֲמַרִּינּוּ דְקִיל לִיָּה שְׁמָא דְאַפִּי' בְּסַפְק סְפִיקָא פְּסוּל וְלָא עֲדִיף חַד רַבָּא מְסַפֵּק סְפִיקָא.

וְתוּ דְאָמַרִּי בְּפָרְק עֲשָׂרָה יוֹחֲסִין דְאָבָא שְׂאוּל הִי קוּרָא לְשִׁתּוּקִי בְדוּקִי. כְּלוּ' שְׁבוּדְקִין אֶת אָמוּ וּמוֹקְמִינּוּ לָהּ בֵּין בְּרוּב פְּסוּלִין בֵּין בְּרוּב כְּשָׂרִין.

וְהֵתָם מוּכַח דְאָבָא שְׂאוּל קָאִי בְּשִׁיטָתָא דר"ג. וְאִפּוּלְהוּ קְאָמַר דְבוּדְקִין אֶת אָמוּ.

וְהִינּוּ דְקָאָמַר אִי כר"ג וּבְטוּעָנָת אִפִּי' בְּרוּב פְּסוּלִין נְמִי מְכַשֵּׁר אִי כר"י וְאִתְּיָא פְּפִשְׁטָא וְשְׂאִינָה טוּעָנָת דלר"י לָא שַׁנִּי לָן בְּהוּ בֵּין טוּעָנָת לְשְׂאִינָה טוּעָנָת אִפִּי' בְּרוּב כְּשָׂרִין נְמִי פּוֹסֵל. אֵע"ג דְמַחְנוּרְתָא בְּשְׂאִינָה טוּעָנָת כְּדַפְרִי' מְעִיקָרָא.

מְקַשֵּׁי לְרַוּוּחָא דְמִלְתָּא לְמִימַר דְּלָא אִתְּיָא לָא כר"ג וְלָא כר"י. וְאַפִּי' אֲמַרְתָּ דְמַתְנִי בְטוּעָנָת.

וּמִשְׁנֵי דְבִקְרוּנָה שֶׁל צִיפּוּרִי הִנֵּה מַעֲשֵׂי דְאִיפָּא תְּרִי רַבִּי וְאַתְּיָא לְכ"ע. דְּבָהָא כּוּלְהוּ מוּדוּ דְכִשְׂרָה וּמַתְנִי פְּפִשְׁטָא בְּשְׂאִינָה טוּעָנָת.

וְהַשְׁתָּ אִתְּיָא שְׁפִיר הָא דְמַתְמַהוּ' וּמִי בַעִי' תְּרִי רַוּב' דלר"ג הוּא דְמַתְמַהוּ' הֲכִי דְאַפְתִּי לָא שְׁמַעִינּוּ לִיָּה לר"ג דְאַזְזִיל בְּתַר רַבָּא. דְּבְטוּעָנָת אִפִּי' בְּרוּב פְּסוּלִין מְכַשֵּׁר.

וְהַשְׁתָּא נְמִי דְאִינָה טוּעָנָת פִּינּוּ דְמְכַשְׂרִי' בְּתַרִּי רַבִּי מ"ט לָא מְכַשְׂרִי' אִפִּי' בְּחַד רַבָּא. דְאִי מִשׁוּם גְּזִירָה דְרוּב סִיעָה אִטּוּ רַב הָעִיר הָא חֲזִי' בְּעֵלְמָא דְלָא גְּזִירִין דְמְכַשְׂרִי' בְּנַמְצָא וְלָא גְּזִרִי' נַמְצָא אִטּוּ לִוְקַח.

וּמְהַדְרִי' מַעְלָה עֲשׂוּ בִּיּוּחְסִין. כְּלוּמַר דר"ג אִית לִיָּה בְּשְׂאִינָה טוּעָנָת מַעְלָה עֲשׂוּ בִּיּוּחְסִין כְּטַעַמ' דר"י בְּטוּעָנָת וְכֵן הִילְכְתָּא.

הִילְכֵּהּ בְּטוּעָנָת בְּדִיעְבַּד כְּשָׂרָה אִפִּי' בְּרוּב פְּסוּלִין וְאַפִּי' בְּנִלְן. וּלְכַתְחִילָהּ.

לָא עֲבָדִי בְּהָ עוּבְדִי' עַד דְאִיפָּא רַוּב כְּשָׂרִין. בְּשְׂאִינָה טוּעָנָת בְּעִינּוּ תְּרִי רַבִּי וּבְהֲכִי כְּשָׂרָה: לָא צְרִיכָא דְאִיפָּא תְּשַׁעָּה יִשְׂרָאֵל וּא"י אֶחָד בֵּינֵיהֶן דְהִנֵּה לִי' א"י קְבוּעַ וְכָל קְבוּעַ כְּמַחְצָה עַל מַחְצָה דְמִי אֵע"ג דְהָכָא לְחוּמְרָא הוּא.

וְהִינּוּ לְחוּמְרָא דְלָא קְטִלִי' לִיָּה. פִּינּוּ דְמִדְאוּרִייתָא הוּא.

בְּדְאוּרִייתָא לָא שְׂנָא קוּלָא וְלָא שְׂנָא חוּמְרָא: (שָׁם) אִיתְּמַר רַב חֲזִיָּא בְּרִי אֲשֵׁי אָמַר רַב הִלְכָה כר"י וְרַב חָנּוּן בְּרִי רַבָּא אָמַר רַב הוּרָא' שְׁעָה הִיָּתָה. כְּלוּמַר לְפִי מַה שְׂרָאוּ בְּאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה מִפְּנֵי הַכְּרַח שְׂאָר דְּבָרִים שְׁהִיוּ שָׁם הוּרוּ כִּף לְשַׁעָּה.

אָבֿל לְדוֹרוֹת אֵין פֿאַן הֶלְכָה: (שם) מְתִיבֵי ר' יִרְמְיָה וּלְיַחֲסִין לֹא פֿעִינן תְּרֵי רוֹב' וְהַתְּנֵן בְּטֶהְרוֹת מְצֵא בֶּה תִּינוּק מִן שְׁלֵף אִם רוֹב א"י א"י אִם רוֹב יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל. מְחַצֵּה עַל מְחַצֵּה יִשְׂרָאֵל.

וְאָמַר רַב חֶלְבוֹ לֹא שָׁנוּ אֱלָא לְהַחְיֹתוֹ. אָבֿל לִיחְסוֹ לֹא אִפִּי בְּרוּב יִשְׂרָאֵל.

אֲשַׁמְטִי הָא דְאָמַר רַב יְהוּדָא בְּקִרוּנָה שֶׁל צִיפּוּרֵי הָיָה מַעֲשֵׂה דְהָוֵי תְּרֵי רוֹב'. וְלִרְב חֲנָן בַּר רַבָּא דְאָמַר הוֹרָאֵת שְׁעָה הֵיטָה.

קס"ד דְשַׁמְיַע לִיה לִרְב חֲנָן הָא דְרַב יְהוּדָה וְקָאָמ' הוֹרָאֵת שְׁעָה הֵיטָה פִּי בָּעוּ כָּל הָאֵי. אָבֿל לְדוֹרוֹת לֹא פֿעִינן אֱלָא סַד רַבָּא.

קִשְׁיָא הֵךְ דְּמְצֵא בֶּה תִּינוּק מִן שְׁלֵף דָּאמ' רַב אָבֿל לִיחְסוֹ לֹא דְבַעֵי תְּרֵי רוֹב': דְּמַתְּנִי הָא לֹא מַתְּנִי הָא פִּי ר"ח ז"ל דְּמַתְּנִי הָא דְהוֹרָא שַׁע' לֹא מַתְּנִי דל"ש אֱלָא לְהַחְיֹתוֹ. אָבֿל כּוֹלְהוּ אֵית לְהוּ דְרַב יְהוּדָה דְקָאָמ' בְּקִרוּנָה שֶׁל צִפּוּרֵי הָיָה.

וְאִינוּ נִרְאֵה דְכִינּוּן דְכּוֹן דָּאֵית לִיה דְהָכִי הֵילְכְתָא דְבַח' רוֹב' סְגִיָא. מ"ט אֵית לִיה בְּקִרוּנָה שֶׁל צִפּוּרֵי הָיָה מַעֲשֵׂה דְהַשְׁתָּא הוֹיָא דְלֹא פְּהֵילְכְתָא.

וְתוּ דא"כ אֲשַׁתְּכַח דְלַגְבֵי דִינָא דִיּוּחְסִין פְּלִיגֵי אֲמוּרָאֵי וְאֵלִיבָא דְרַב. וְרַב חֲנָן דְסַבְר דְבַחַד רַבָּא סְגִי וּמֵאן דְּמַתְּנִי לֹא שָׁנוּ לְהַחְיֹתוֹ.

אֵית לִיה דְבַעֲיִנן תְּרֵי רַבָּא. וְכִינּוּן דְכּוֹן דְבַעֲיָקַר דִּינָא פְּלִיגֵי לִימ' אֲמוּרָאֵי נִיגְהוּ וְאֵלִיבָא דְרַב.

וכ"ת דְהֵינּוּ טַעְמָא דְלֹא אָמַר הָכִי מִשׁוּ דְהָיָה דְלֹא שָׁנוּ אֱלָא לְהַחְיֹתוֹ מַתְּנִי לֵה בְּלֹא אֲמוּרָאֵי. כָּל דְכּוֹן קִשְׁיָא הָא פִּינּוּן דְרַב גּוּפְלִי וְלֹא אֲמוּרָאֵי אֲחַרְיַנָּי מִשְׁמִיָּה.

הִכִּי אֲפֻשֶׁר לְמִימַר דְלֹא מַתְּנוּ לֵה. וְתוּ אֲמַאי מִשְׁוֵי פְּלוּגְתָּא בִּינֵיהוּ בְּכַדֵי דְנִימָא דְפְּלִיגֵי רַב חֲזִיָא בַר אֲשִׁי וּר' חֲנָן בַּר רַבָּא אֲדַרְבָּא.

מְסַתְּבָרָא דְהָכִי פִּירוּשָׁא מֵאן דְּמַתְּנִי הָא דְהוֹרָאֵת שְׁעָה הֵיטָה לֹא מַתְּנִי הָא דְאָמַר רַב יְהוּדָה בְּקִרוּנָה שֶׁל צִפּוּרֵי הָיָה מַעֲשֵׂה. וְמַר אָמַר חֲזָא וְמַר אָמַר חֲזָא וְלֹא פְּלִיגֵי דְרַב חֲזִיָא בַר אֲשִׁי אָמַר הֶלְכָה כר"י דְסַבְר לֵה כר' יְהוּדָה דְאִיפ' תְּרֵי רוֹב'.

וְרַב חֲנָן בַּר רַבָּא אָמַר הוֹרָאֵת שְׁעָה הֵיטָה לִיה דר"י וְקַסְבְּר דְלִיבָא אֱלָא סַד רַבָּא. וְהֵינּוּ דְקָאָמַר הוֹרָאֵת שְׁעָה הֵיטָה אָבֿל לְדוֹרוֹת פֿעִינן תְּרֵי רוֹב'.

וְרַב חֲנָן בַּר רַבָּא סַבְר דר"י וְנִדְאֵי כר"ג סְבִיר' לְהוּ וּבְשִׁאֵינָי טוֹעֵנוּ וְנִדְאֵי דכ"ע פֿעִינן תְּרֵי רוֹב'. אֱלָא שְׁהַכְשִׁירוּ בְּרוּב אָחַד לְפִי מַה שְׁרָאוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה.

וּמִפְּנֵי הוֹכַח' שְׁאָר דְבָרִים שְׁהִיוּ שָׁם לְהִתַּר לְמִימָרָא דְאֵי אִיפָא בִּי דִינָא דְאֵלִים וְחֲזִי נְמִי הָכִי מִפְּנֵי רְאִיּוֹת מוֹכִיחוֹת שְׁהִיוּ שָׁם הֶרְשׁוֹת בְּיָדוֹ. אָבֿל דר"י וְנִדְאֵי לֹא פְּלִיגָא דְמַעֲשֵׂה קָאָמַר וְאִין מַעֲשֵׂה לְסַתְּנָר: (ע"ב) גּוּפָא מְצֵא בֶּה תִּינוּק מִן שְׁלֵף אִם רוֹב א"י א"י אִם רוֹב יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל מְחַצֵּה עַל מַחְצֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר רַב ל"ש אֱלָא לְהַחְיֹתוֹ אָבֿל לִיחְסוֹ לֹא.

פִּי רַש"י ז"ל לֹא שָׁנוּ דְרוֹב יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל. אֱלָא לְהַחְיֹתוֹ אָב לִיחְסוֹ לֹא אָבֿל מַחְצֵי וּמְחַצֵּה אִפִּי לְהַחְיֹתוֹ לֹא.

וה"ה דאין מפקחין עליו את הגל דאיכא עבירה נאפי' רוב ישראל דווקא להחיותו דליכ' עבירה אבל לא לפקח עליו את הגל. ושמואל אמר לפקח עליו את הגל ברוב ישראל דארוב ישראל קיימי' אבל להחיותו אפילו במקצה על מקצה.

ואינו נכון דנודאי ליכא מאן דאמ' דרוב ישראל לא יהא דינו כישׂראל לפקח עליו את הגל. ובמסקת יומא אמרי' אמ' שמואל לא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב היכי דמי אי דאיכא תשעה ישראל וא"י אחד פשיטא.

אי נמי מקצה על מקצה ספק נפשות להקל. ואלא דאיכא תשעה א"י וישׂראל אחד ביניהם הא נמי פשיטא דכל קבוע במקצה על מקצה דמי.

ולפום האי פ' השתא אשתכח דלכ"ע מקצה על מקצה אין מפקחין. דאפי' ר"ש לא אמר אלא ברוב ישראל והא ליתא כדפרי'.

ותו דתנו בהדיא התי' ספק חי ספק מת ספק א"י ספק ישראל מפקחין. ואיכא לפרושי דרב ושמואל לאו ארוב ישראל קיימי אלא אפולה מתני' קיימי'.

והכי קאמר האי ישׂראל דאיתמר במתני' בין ברוב בין במקצה על מקצה להחיותו וה"ה נודאי דמפקחין עליו את הגל בין ברוב בין במקצה על מקצה. והכי קאמר להחיותו בעינו רוב ישראל או מחצ' על מקצה לאפוקי רוב א"י דאפי' להחיותו אין ב"ד מצווין עליו אפי' מת ברעב.

ושמואל אמ' לפקח עליו את הגל. פ' דווקא לפקח עליו את הגל הוא דבעינו רוב או מקצה על מקצה.

אבל להחיותו אפי' ברוב א"י: (שם ע"ב) ומי אמ' שמואל הכי והא אמ' שמואל אין הולכין בפקוח נפש אח' הרוב. אלא פי אוקמ' דשמואל אריש' איתמ' אם רוב א"י א"י.

אמ' שמואל ולפקח עליו את הגל אינו כן. פלומ' דאפי' ברוב א"י מפקחין.

והילכך בהא פליגי רב ושמואל דרב סבר דרוב א"י אפי' להחיותו נמי לא וה"ה לפקוח עליו את הגל ושמואל סבר דאפי' ברוב אינו יהודי מפקחין וה"ה להחיותו. והיינו דבעינו עלה לשמואל א"כ רוב א"י א"י למאי הילכתא.

ולפום האי פירושא לענין הילכתא מסתברא דהילכתא כרב דהילכת' כרב באיסור וא"כ קשי' למאי דפסקו פולהו גאונים ז"ל דהילכתא כשמואל דאין הולכין בפקוח נפש אחר הרוב ולפי דעתם אפשר לפרש דהאי דאמר להחיותו לאו כדקאמרי' דב"ד מצווין עליו להחיותו דהיינו פקוח נפש.

אלא לפרנסו כא' מעניי ישראל והיינו מילתא נתירתא. והשתא איכא לפרושי כפרש"י ז"ל, ל"ש דרוב ישראל ישראל אלא להחיותו פ' להטילו על גופה של צדקה דהא דווקא ברוב ישראל.

אבל יחסו לא אפי' ברוב ישראל ולענין פיקוח נפש לא איירי רב בהא. ושמואל אמר לפקוח עליו את הגל אבל להחיותו אפי' ברו' ישׂרא' לא.

ואקושי עליה מדידיה דאמ' לא הלכו בפיקוח נפש אחר הרוב דאפי' ברוב א"י מפקחין וכ"ש מחצה על מחצה. ואמרי' דהא דשמואל ארישא איתמר ואפ' דהשתא מודה רב לשמואל דלא קאמ' רב דבעינן רוב ישראל.

אלא להחיותו. אבל בפיקוח נפש אפש' דאפי' ברוב א"י מודה וכ"ש לומר שב"ד מצווין עליו להחיותו והלכת' פנותיה.

ואיכא דקש' ליה להאי פסקא ההי' סוג' דבמסכת יומא בפ' יום הכפורי'. דמשמע דשמואל פליג אדר"י דאמרי' התם אמ' רב יהודה אמר שמואל לא הלכו בפיקוח נפש אחר הרוב.

ומוקמינן לה כגון דאיכא תשעה א"י וישראל אחד ובדוכתיהו לא צריכא למימר דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. לא צריכא ליפרוש לחצר אחרת.

ומקשינן עליה מדר"י דאמר תשעה א"י וישראל אחד באות' חצ' מפקחין בחצר אחרת אין מפקחין. ומפרקי' הא דפרו' כולהו הא דפרוש מקצתיהו.

כלום' פרוש כולהו מפקחין אפי' בחצר אחרת דהא אתחזק ישראל. פרוש מקצת' אין מפקחין.

דכל דפרו' מרובה פרוש. ומקשי' עליה ומי אמר שמואל הכי והתנן מצא בה תינוק וכו' ושמואל אמר לפקח עליו את הגל ומוקמינן לה להיא דשמואל ארישא.

והשתא דאיתנן להכי לא סגי' דלא פליגי שמואל ור"י דתו ליכא לפרוקי כדפרקי' הא דפרוש כולהו הא דפרוש מקצתיהו. דהא תינוק הנה ליה כמו דפרוש מקצתיהו דהא איכא שאר ינוקי דקביעי בביתיהו ואפ"ה אמ' שמואל מפקחין.

וכיון דפליגי קיימ' לן כר' יוחנן דשמואל ור"י הלכה כר"י הילכף באות' חצר מפקחין משום קבוע. בחצר אחרת אין מפקחין.

אע"ג דפרוש כולהו. והולכין בפקוח נפש אחר הרוב.

וכן דעת מקצת המפרשים ז"ל. מיהו סוגיא דהתם לא משמע.

דהדרין מההוא תירוץ דאמרינן הא דפרוש כולהו. הא דפרוש מקצתיהו.

למימרא דשמואל ור"י לא פליגי. מדלא מפרש לה בהדיא ומיהו איכא למימר דתינוק כמאן דפרו' כולהו דמי.

דהא במאי עסקינן בשלא נראה תינוק זה פורש מן הבתים. והכי דאיך לישנא דמצא בה תינוק מושלף.

וכיון שכן שמצאוהו מושלף בשוק מרוב סיעה שבשוק הנה. דלא חשבינן פרוש מקצתיהו אלא כשנשאר קבוע בחצר ראשונה.

אבל האי כמאן דפרו' כולהו דמי. אי נמי איכא לפרושי.

כגון דאיתחזק ישראל באותו היום. דהנה ליה כמאן דפרוש כולהו דהא איתחזק ישראל.

והא דאמר' אים רוב אינו יהודי א"י למאי הלכתא. לשמואל פרכינן דאמר בהדיא לפקח עליו את הגל אינו כן.

דאפילו ברוב א"י מפקחין. וליכא למימר שלא להחיותו.

דקא אפי' מחצה על מחצה נמי אמרת לא. ואמרין להאכילו גבלות אבל באידה דאמרין אם רוב ישראל למאי הלכתא.

קשיא לן לפום האי פירושא בתרא דפרישנא אליבא דגאונים ו"ל דלהחיותו עדיפא מפיקוח נפש לימא להחיותו. וי"ל משום דלא פסיקא ליה.

דרב ושמואל לא פליגי: ואמר רב פפא להחזיר לו אבדה. ואע"ג דאין הולכין בממון אחר הרוב.

ה"מ להוציא מחזקתו. ואבדה אין לה בעלים להעמידה בחזקתו.

מחצה על מחצה ישראל למאי הלכתא דאי להחיותו הא אמרין לעיל דלא. ואמר ריש לקיש לנזקין.

היכי דמי אילימא דנגח תורא דידן לתורא דידיה לימא ליה אייתי ראיה דישראל את ושקול. לא צריכא דנגחי תורא דידיה לתורא דידן.

פלגא משלם. איד פלגא אמר להו אייתי ראיה דלאו ישראל אנא ואמתו לכו.

ודנקא מחצה על מחצה אבל רוב א"י משלם נזק שלם. ותמה אפתי לימא להו אייתי ראיה דלאו ישראל אנא.

דקא אין הולכין בממון אחר הרוב. איכא למימר דכינן דאם איתיה דהוי א"י לית ליה חזקה דממונא.

והשת' מספקא לן בגופה אי הוי א"י לא אמרין בהא אין הולכין בממון אחר הרוב דלא אתמר אלא להוציא מחזקתו. ולענין הלכתא ופסקא קיי"ל כר"ג דמכשר בין במדברת בין ברוב פסולין בין ברוב פשרים.

ומיהו ה"מ בדיעבד אבל לכתחילה בעינן רוב פשרי, ומסתברא דכי בעינן רוב פשרים לכתחילה. ה"מ בנבעלה אבל בנסתרה אפי' ברוב פסולין דקא ספק ספיקא הוא לר"ג דלית ליה טעמא דאין אפטרופו' לעריות.

ומיהו טוענת בעינן בין בנסתרה בין בנבעלה. אבל היכא דטוענת שמה אפי' בספק ספיקא פסלינן.

וה"מ בחד רובא אבל בתרי רובי אפי' בשאינ' טענ' פשרה פשנבעלה בפנינו. וכדבר יהודה דאמר בקרונה של ציפורי הנה מעשה ותו לא מידי: הא דאמרין לעיל דגזרינן רוב סיע' אטו רוב העיר.

ורוב העיר נמי גזרינן היכא דאזלי אינהו לגבה. אטו היכא דאזלה איהי לגבייהו.

איפא למימר דסבירא לי' דגזירה הוא מספיקא דחיישינן דלמא לא הנה הכי דאזלי אינהו לגבה דדלמא אזלה היא לגבייהו. אבל היכא דקים לן ונדאי דהכי הנה דאזל' אינהו לגבה פשר.

וקשיא להו אם פן מאי האי דמקשינן מדרבי זירא דאמר ובנמצא הלך אחר הרוב. דהתם ליכא לספוקי עלה.

אבל הכא חיישינן דלמא אזלה איהי לגבייהו כדפריש'. ומפרישי' דבנמצא נמי איפא למיחש דהא קיי"ל דלקח אסור.

וכיון דכון נמצא נמי איפא למיחש שפמא מן הלוקחין נפל ולא חיישינן. הכא נמי לא נחוש דלמ' אזלה היא לגבייהו.

וזה סבר' משונבשת דונדאי ברוב סיעה אפי' ידעו ונדאי שנבעל' מהם פסול. דכי אמרינן דגזרינן ברוב סיעה.

הכי קאמרינן בדידענו ונדאי כדקאמרן אין הולכין אחר רוב סיעה גרידא. ותו דכיון דבעינו רוב סיעה ונדאי במקום סיעה בעינו דנבעלח ובמקום סיעה פולהו אינשי דבההוא דוכתא ניידי וליכא קבוע וכיון דכון אפי' לא ידעינן לא סגי' דלאו פשר דאפי' הנה בועל מבני העיר כל דפריש מרובה פריש.

ואפי' אזלה היא לגבייהו דהכא פולהו ניידי וליכא קבוע. ובהא לא שני לן בין אזלי אינהו לגבה להכא דאזלה איהי לגבייהו.

ויש' אמרים דונדאי ברוב סיעה הוא דגזרינן ופסלינן אפי' בידיע שנבעל' מהם אטו רוב העיר גופיה היכא דאזלי אינהו לגבה פשר רוב סיעה דכל עיקר לא מיתסרא אלא אטו רוב העיר לא כל שפן.

ותו דמאי דפרכינן מדר"ז דאמר ובנמצאת הלך אחר הרוב לפי מאי דפרישנ' דקוששין משום דהת' לא גזרינן שפמא מן הלוקחין נפל ליתא. דאם פן קשיא היא גופא מ"ט לא חיישינן לה דהא חזא ספיקא היא שפמא מן הלוקחין שפמא מן המוכרין וספיקו דאורייתא לחומרא.

אלא ונדאי הא לית'. דאפילו נפל מן הלוקחין מותר שלא אסרו אלא בלוקח שפא הוא עצמו שנולד לו הספק לפנינו.

ואינו יודע מאי זה מהם לקח. דכיון דנולד לו הספק במקום הקביעות אמרינן כל קבע כמחצה על מחצה דמי אבל נמצא שהספק נולד לו עכשיו אחר שפירש כל דפריש מרובה פריש.

ואפי' ברואין שנפל מיד לוקח השתא הוא דמתילי' לן ספיקא. ועל שפעה זו נידון הספק לא על מקום הקביעות ומותר דאמרינן כל דפריש מרובה פריש.

וא"ת אם נפל מיד לוקח נחוש שפמא לא ידע מאי זה מהן לקח. יש לומר דהא לא שכיחא ולא חיישינן לה דמסתברא מאן דזבין ידע ממאן זבין אבל הנכון דכי פסלינן ברוב סיעה אפילו בידיע שנבעל' מהן.

וכן ברוב העיר אפ"י היכא דקים לן דאזלי אינהו לגבה פסלינו גזירה משום דאיכא דאזלה היא לגבייהו. והיינו דמפרכינן מהא דר"ז דאסר בלקח ושרי בנמצא.

ולא גזרינן נמצא אטו לקח ואמרין דמעלה עשו ביוחסין וזה נכון וברור: סליק פרקא קמא בס"ד פרק שני (ד' ט"ו ע"ב) האשה שנתאלמנה או שנתגרשה היא אומרת בתולה נשאתני והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך.

אם יש עדים שיצתה בהינומא וראשה פרוע פתובת מאתה. ומודה ר' יהושע באומר של אביה היתה ולקחתיה ממנו שהוא נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר.

ואם יש עדים שהיא של אביה והוא אומר לקחתיה ממנו אינו נאמן. וירושלמי ניקח נתגרשה נתאלמנה מי עורר היורשין.

פ"י ואפילו היכא דלא טעני אינהו טעני להו ליתמי כל מאי דמצוי טעין אבוקהון. תו אתמהי התם אם יש עדים שיצתה בהינומא וראשה פרוע פתובתה מאתה.

וחש לומר שפא בתולה מן הנשואין היא. זאת אומרת בתולה מן הנשואין אינה יוצאה בהינומא וראשה פרוע.

וחשו לומר שמ' מנפת עץ היא. אלא כר' מאיר דאמר פתובתה מאתה.

אמר ר"י לא חשו לדבר שאינו מצוי. כלומר ואפילו תימא רבנן ותמה אמאי לא חשיב יום רביעי לראי' אם נשאת בד'.

ובירוש' אמ' לית ד' כלום. כלום שאינ' תקנה קבועה.

דהא היכי דבתי דינין קבועין בכל יום אשה נשאת בכל יום אי טריח ליה. ותו דקיי"ל דמן הספנה ואילך נהגו העם לכנוס בשלישי ולא מיחו בידם חכמים ואפ"י אחר שבטלה גזירה.

וק"ל טעמא דאיכא עדים הא ליכא עדים הבעל מהימן. ומסתברא אפ"י בלא שבועה.

ואמאי לא הוי חייב שבועה משום מודה מקצת. דהא איהי טענת מאתה ואיהו טעין מנה. ובירושלמי אשפחן לה להאי קושיא ופירוקא דאמרין התם סלעין דינרין דאינון ונמחקו. אין פחות משנים.

מכאן ואילך מלנה אומר חמש ולנה אומר שלש בן עזאי אומר הואיל והודה מקצת. הטענה ישבע (נ"א והודה מין הטענה ישבע) וחכמים אומרים אין ההודאה מן הטענה מפני שאין הודא' מין הטענה.

הא אם הודא' מן הטענה? היא חייב וכאן לא כמי שהודיה מן הטענה היא. כל עמא מודו שהיא חייב מנה והיא פתובע בידו מנה אחר והוא אינו מודה לה המוציא מחבירו עליו הראיה ופירושו הכי הוא בן עזאי אומר הואיל הודה מקצת הטענה ישבע כלום דהנה ליה כמודה מקצת בעלמא ונשבוע.

וחכמים אומרי אין הודיה מן הטענה כלומר דאי משום שלישי דמוד' ליה משיב אבידה הוא דהכא ונדאי הנה יכול להעזי שלא יודה אלא בשמים משו' דמסייע לי' שטרא, וכ'ל

היכא דאיכא מידי דמסייע ליה לא אמרי' אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו אלא נודאי מעיז ומעיז.

ומדלא העיז משיב אביד' הוא. ואי משום שמים נמי חמוד' פיון דמדינא דשטר מיחייב בהו הנה ליה פהודא' בקרקעות דהא בהנהו שמים דקא מודה שיעבוד קרקעות הוא ואין נשבעין עליהו.

והיינו דקא' אין הודא' מן הטענה. דהוא תבע ליה חמש דאיכא בתביעתו מלנה על פה. דמדין השטר לא מיחייב אלא בשמים. ואיהו מודה ליה בשמים דהוי ומלנה בשטר ושיעבוד קרקעות.

ודכונותא בבא מציעא ודייקי' עלה טעמא לפי שאין ההודיה מן הטענה חייב א"כ במתני' אמאי אינו חייב דהא נמי שהודיה מן הטענה הנה דמתני' מסתמא במקום שפותרין פתובה הוא ולית לה שטר פתובה אלא תביעה על פה היא.

ואיהי טענת מאתים ואיהו טעין מנה ונהה ליה נודאי מקצת הטענה ודין הוא שיהא חייב שבווע'. ומהדרי' כל עמא מודו שהוא חייב לה מנה כלו' ה'א אע"ג דליכא שטר דינא כשט' שאין יכול לטעון פרעתי כדין שטר והפל מודים שהוא חייב לה מנה פלומר שאי אפשר לו לכפור בו ואין נשבעין עליו כשם שאלו היה בשטר דהאי נמי שיעבוד קרקעות הוא.

ונה עולה יפה לדברי הגאונים ז"ל שהם סבורי' דהא דאמרי' הטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר פלום. אפי' במקום שפותרין פתובה ואפי' אבדה פתובהה שאין שטר כותב' יוצא מתחת ידה אין יכול לומר פרעתי.

וכן לפי שטתנו במה שפרשנו לפנינו בהעווען אחר מעשה ב"ד לומר דאפילו במקו' שפותרין עליו להביא ראי' שכת' לה ואי לא הנה לי' פקוקו' שאין פותרין ונאמנו' לומר לא כתב לי וא"נ כתב לי לא נפרעתי מגו דאי בעיא אמרה לא כתב לי.

והשתא נודאי אית ליה ראי' לבעל פיון דפליגי בהו וכאן במתני' אע"ג דלית לה שטר פתובה. הניא פמאן דאית לה אכל והשתא נודאי אית ליה שטר פתובה.

הניא פמאן דאית לה אכל לדברי הרב אלפסי ז"ל שסובר שלא אמר הטוען אחר מעשה ב"ד אלא במקו' שאין כותבין. אכל במקום שפותרין אי נקיט פתובהה אין אי לא לא ויכול למטעון פרעתי.

א"כ לדידהו מתניתין פיון דליכ' שטר פתובה לא הוי שיעבוד קרקעות שהרי יכול לטעון פרעתי ובשלמא נתגרשה ניחא בשתבעה אותו לאלתר דבהא לא חיישי' לפירעון ואין נאמן לומר פרעתי אע"פ שאין לה שטר פתובה'.

דלא ניתנ' פתובה ליגבות מחיים ונהה ליה פאומר פרעתיך בתוך זמנו דקיימ' לן דאינו נאמן. אלא נתאלמנה קשיא ואם אומר דכתוב' אפי' אם בעל יכול לטעון פרעתי אין נשבעין עליה.

משום דק"ל דכתובה לעולם לא גבאי מן המטלטלין אלא מן השרקעות. בין מיניה דידיה בין מינתמי וכדאמר'י עלה בשבועות ש"מ משביע עידי קרקע חייב.

ולא מתוקמ' אלא בדתפשי מטלטלי. והאי נמי ונוקא מחיי' וכיון דלא גבאי לעולם אלא מן השרקע הויא פטענת קרקע ואין נשבעין על השרקע.

והא דפרכינן עליה בגמ' דניחוש דילמא מפק' פתובה בבי דינא אחרינא וגבאי בה. וליא קשיא לן מעיקרא היכי גבאי כלל כיון דלית לה שטר פתובה.

איכא לפרושי להו סברא בשחייב מודה פגון שהודה בשע' מיתה ומשום הכי גבאי הא לאו הכי לא גבאי כיון דליכא לשטר פתובה. א"נ איכא לפרושי ההיא רישלמי הכי כל עמא מודו דהוא חייב לה מנה פלומ' וטענתיהו לאו אהאי מנה דלא פליגי אהאי מנה כלל אלא אאידיה בלחוד דהיא טענה ליה והוא כופ' בכל ופטור ככופר בכל דעלמא.

אבל הרב ר' משה בן הרב ר' מיימון ז"ל כתב בזה שהיא חייב שבועה כדין מודה מקצ' ונרא' מדבריו: שהיא סובר שאם תפשה מטלטלין אין מוציאין מידה בין מחיים דבעל בין לאחר מיתה והילכך לאו טענת קרקעות הוא ומחלוקת ישנה הוא ובמקומו יתבא' עוד בג"ה: (דף ט"ז) גמ' טעמא דאיכא עדי' הא ליכא עדים בעל מהימן לימא תנו סתמא דלא כר"ג דאי כר"ג הא אמר איהו מהימנא.

אפי' תימא ר"ג עד כאן לא קאמר ר"ג אלא ברי ושמא אבל ברי וברי לא אמ'. כלומר דברי וברי איהו מהימן.

וק"ל דאמר' לעיל דהא דקאמר ר"י דהאומר פתח פתוח מצאתי נאמן לאסרה עליו ולהפסיד פתובה משום דהם האמיניהו ופרי' לה דטעמא משו' דכתובה דרבנן. הא אי פתובה דאורייתא לא מהימן.

והכא אמרינן דמהימנא ומשעמע דדינא קאמרינן וי"ל דהתם הוא כדפרי' דאי פתובה דאורייתא לא מהימן והכא אמרינן דמהימנא ומשעמע דמדינא קאמרינן וי"ל דהתם הוא כדפרי' דאי פתובה דאורייתא לא מהימן משום חזק' דגופה.

אבל הכא ליכא טעמא דחזקה דגופה וכיון דכון איהו מהימן ומדינא: (שם) הכי נמי מסתברא מדקתני מודה ר"י אי אמרת בשלמא איירי בה היינו דקתני מודה אלא אי אמרת לא איירי בה מאי מודה.

פרש"י ז"ל ה"נ מסתבר' דמתניתין אפי' ר"ג היא מדקתני מודה ר"י דברי שא דמתני' אודי ליה ר"ג לר' יהושע למימר' דאע"ג דפליג עליה בברי ושמא למימר' דאיהי מהימנא. בברי וברי מוד' דנודאי איהו מהימן ונהדר אודי ליה ר' יהושע לר"ג.

אלא אי אמרת לא איירי בה ר"ג ומתני' ר"ו ודלא כר"ג מאי מודה. היכי שייכא הכא הודאה דר' יהושע ואיכ' דלא ניחא ליה בהאי פירושא דכיון דחשבת לה למתני' קמיינתא הודאה דר"ג לר' יהושע אמאי לא תנא ברישא ומודה ר"ג.

וכ"ת הא לכולי עלמא קשיא כיון דמפרקינן דמתני' אפי' לר"ג אמאי לא תנא ברישא ומודה ר"ג. הא ליתא דלדין הא לא חשיבא הודאה דלא שייכא בפלוגתיהו דלא אפליגו

אינהו אלא בכריא ושמה אבל כריא וכריא ענין אחר הנה ודברי הפל הוא לפיכך שנו אותה סתם.

אבל לדידה דאמרת דהודאה היא דהא אמטו להכי תנא באידה ומודה ר' יהושע א"כ אמאי לא תנא כריש' ומודה ר"ג פדקתני באידה ומודה ר"י: אבל הרב אדוני זקני ר' זרחיה הלוי בעל המאור ז"ל פי' דה"ק ה"נ מסתבר' כמאן דקארי לה מדקתני דמוד' ר"י אי אמרת בשלמא איירי בה.

ולא גרסי' איירי בה ר"ג פלומר איירי ר' יהושע בלחוד ופליגא בה ר"ג היינו דקתני מודה דהכי קאמר אע"ג דפליגא עלה בקמיתא מודינא לה בהא. אלא אי אמר' לא איירי בה ר"י בלחוד אלא דכ"ע הוא.

מאי מודה היכי שייכא עלה הודאה דהא רישא נמי פולי עלמא היא. ואי גרסינו איירי בה ר"ג מפרשי' לה דהכי קאמ' איירי בה ר"ג בפלוגתא דמתני' ולאו למימרא דאיירי במתני' אלא דפליג אמתני'.

ותמא למאי דקס"ד דמאי דקאמ' השתא מאי מודה דקאמר ר' יהושע אי אמרת דלא קאי אמיתגו דפ"ק ואפשר דהשתא נמי קס"ד דאמיתגו דפרקין קמא קאי. ומיהו אפרקין קא סמך ובתר הכי אתא למימר שלא קאי אפרקין קמא.

א"נ אפשר לומר דקס"ד השתא דהיינו הודאה דקא מודה ר"י דה"ק אע"ג דפליגא עלה לעיל בכרי ושמה למימרא דשמה דידן' עדיף בהא מודינא לה דהאי כרי עדיף משום דהוי הפה שאסור הוא הפה שהתיר וטעמא משום דהוי כרי אבל אי הוי שמה פגון דקאמר שדה זו של אבותיה היתה ואינו יודע אם לקחתי מהם אינו מוציאין אותו מידו אבל השתא דקאמ' בכרי אע"ג דקאמר של אבותיה הית' שמעמיד אותו בחזקת אבותיו נאמן. אלא לרב אסי מאי מיגו איכא. תמה דהא איתותב רב אסי.

י"ל ה"ק תפשוט מינה דרב אסי לית לי' אפרקין קמא קאי. ואלו שמעינו ליה לרב אסי בהדיא ונדאי סמכינן עלה.

וה"ה השתא דאיתמר מפלגא. בשלמא לר"א מיגו דבעי אמרה מוכת עץ אני תחתייה ואית לה מאתן.

וקאמרה מעיקרא דלית לה אלא מנה מהימנא. לא דייקא דהא פרישנ' לעיל להא דקדיש ובעל לאלתר הילכף לא אפשר לה למימר מוכת עץ אני תחתייה אלא לרווחא דמילתא נקט ולא איכפת לי' דהא לא קיימא: (שם) מאי שנא התי' אין שור שחוט לפנייה ה"כא שור שחוט לפנייה.

פרש"י ז"ל הת' גבי שדה אין שור שחוט לפנייה שיעלה על לב בעליו לתבוע מי שחטו. כלו' אם שתק זה לא היו עוררי'.

הילכף אי לאו דבר פשוט שלקחה ממנו לא הנה אומר של אביה הית'. הילכף אמרינו מגו אבל גבי לא מצא בה בתולים שור שחוט לפנייה בתולים שלא מצא לה הכריחהו לבא לב"ד.

ואע"פ שיש לה להשיב טענה טובה מזו לא אמרינו מגו דדילמא לא אסקא אדעתה. אי נמי איצרומי מיערמי זהו לשונו.

וכוננו דבריו דר"י הפה שאסר הוא הפה שהתיר אית ליה דקתני במתני'. אבל מגו בעלמא על ידי תביעה דלאו הפה שאסר הוא לית ליה.

ותמהים דבריו א"כ לר"י לא שבקת חיי לכל ברי' שקל אחד זהא הולך ותוקף בשדה חבירו וטוען בקרי שלי הוא ויוציאו ממנו כל זמן שהלה מודה לו אלא א"כ יש לו עדי' ולא מציינו בשום מקום שיהא אדם צריך להביא ראיה אלא א"כ התובע מביא עדי' שיהא של אבותיו וזה אפי' תינוקו' של בי' רבן בקיאינ בו וא"צ ראיה ששנינו ראה טליתו ביד אחר או עבדו אמר לו מה טיבו אצלה אתה מכרתו לי אתה נתת לי נאמן וא"צ ראיה ואע"פ שהלה תובעו בהדי'.

ותו במתני' נמי מוכחא בהדיא מדקתני ואם יש עדי' שיהא שלו ולא קתני ואם הוא טוען בקרי. וי"א מעין דבריו דנודאי בעלמ' אמרינו מגו בין במודה ע"פ עצמי בין על ידי טענת אחרים.

מיהו ה"מ כגון הא דשד' דליכא ריעות' אבל גבי אשה דאיכ' ריעות' שיהי אין לה בתולי' אינה נאמנת דלית לן מגו היכא דאיכ' ריעות'. והיינו דקא' הת' דהיינו גבי שדה אין שור שחוט לפניה דליכ' ריעותא הכא גבי אשה שור שחוט לפניה דאיכא ריעות' ואעפ"כ אין זו כוונ' רבנו ז"ל כמו שמוכיח לשונו ועוד שפכת לפנינו וניתני מודה ר' יהושע וכו' והאכלתיו פ"ס פ"רעתי חציו שהוא נאמן בלא שבוע' הואיל ואין שור שחוט לפניה דנשמעינן רבות' דאע"ג דמודה מקצת פטור הואיל ואינו תובעו.

ותו במאי דאמרינו אי אליבא דרבנו הא אמרי משיב אביד' הרי פתב דאי כרבנו אפי' הוא תובעו. ומאי אנשמעינן ר"י באין שור שחוט אפי' שור שחוט נמי נאמן וגם האי פירושא נמי לא נהיר דהנה לי' למימר לישנא איכ' הכא אין שור שחוט לפניה דאה' קאי: והרב אדוני זקני ר' זרחנא הלוי בעל המאור ז"ל פירוש הם אין שור שחוט לפניה כלומ' התם גבי אשה היינו טעמא דלא מהימנא משום חזקה דממונ' דבעל דמרעה לה לדיבורא פי היכי דקיי"ל דבהמ' בחיי' בחזקת איסור עומדת ואתיא חזקת איסור מרעא לה לשחיטה עד שיודע לה במה נשחטה.

דכונת' נמי בהא נמי חזקה דממון דבעל מרעא לה לדיבורא עד דמיסווןרא מלתא כוונתה הכי גבי שדה שור שחוט לפניה. וכיון שכן בחזקת היתר עומד' עד שיודע במה נטרף.

ודכונתא בהא חזקת ממון מסייעא ליה דקאי שדה ברשותי' והיינו דמהימן. ולימנהו להני פירושי משום דנפק' לן מינייהו דדווקא משום ה"ט דאין שור שחוט לפניה הא לאו הכי מהימנא ומשום האי מגו ותקפשוט מינה דאמרינו פי האי מגו בעלמא אע"ג דהאי לאו מגו גמור הוא דהא פי אמרה מופת עץ אני תחתיה איברא דמהימנא דלא מיפסלה לענין פהונה אבל לא מהימנא לגבי ממנא ולא אשכחן פי האי מגו בשו' דיקתא אלא פי קא מהימן בהיהא טענה דהנה מצי למימר במאי דאתי' להימנ' השתא בטענת' דהשת' ובכולהו מגו דלעיל נמי דהא לא סתרי' לה אלא משו' דאמרי' דליכ' מגו לר"י ולר"א אבל היכ' דאיכ' לא אמרי' לי' אע"ג דלאו מגו גמור הוא דאיכ' להימנו' פי אמר לכש'

נבעלתי מגו דאי בעיא אמרה לא נבעלתי דהא פי אמר' לא נבעלתי לא מהימנא ובאידיך נמי דאמרה מןפת עץ אני והוא אומר דרוסת איש את ואמרי' מגו דאי בעי אמר' מןפת עץ אני תחתיך ואית לי ר' מאי מגו דהא פי אמר' נמי מןפת עץ אני תחתיך לר"י מהימנא אלא דהיננו מגו דאמרי' דאם איתה דשקר' לדידה דסבך' דמהימנ' האי טענ' הנה לה למימך' דאם אית' דמהימנ' פדקסבר' הו' טענת' עדיפ' דבהא רנוחא טפי ולפום הכי פירוש' דווקא' משום טעמ' דאין שור שחוט לפניה ה' לאו הכי אמרי' להו הני מגו ונפקא לן מינה בעלמ' היכא דליכ' טעמ' דאין שור שחוט לפניה אמרינן מגו פי הני והא לא אשכחן לה בכול' תלמודא ולא בשום דנוכתא.

אבל הפי' הנכון דהא דאמר אין שור שחוט לפניה משל הוא פלומר הדבר מחנור לפניה או אין הדבר מחנור לפניה. כענין שאמרו הרי מקנה חסר לפניה.

פלומר התם גבי אשה אין הדבר מחנור לפניה. שאין הדבר ברור דמגו דידה לאו מגו תרוצ' הוא כדפרשינן.

הכא גבי שדה שור שחוט לפניה. דמגו דידי' מגו גמור הוא.

דאלו אמר להד"מ דתהני דאבוה מהימן השתא נמי דאמר אין דאבוה היות מיהו זבנת' מינ' נאמן. השתא לפום האי פירוש' תפשוט מינה דאמרינן מגו לאפוקי ממונא.

דטעמ' משום דלאו מגו גמור הוא ה' לאו הכי מהמינן לי' אלמא אמרי' מיגו לאפוקי ממונא. ומיהו אכתי תמוהים מילת' לפום האי פרושא.

דהא קיי"ל כר"ג. ולר"ג אית לי' כל הני מיגו דסוגינן דהיננו טעמ' וי"ל דונדאי ר"ג טעמ' לאו משום מיגו.

תדע דהא איכא דליכא מגו. כגון היא אומרת מןפת עץ אני והוא אומר לא כי אלא דרוס' איש את.

דליכ' מגו פלל בין לר' יוחנן בין לר"א אליכ' דקושט' דבקיודש ובעל לאלתר מיירי. וכדפרשינן לעיל.

וכן היתה מעוברת. אלא ונדאי טעמ' דר"ג בכולהו משום חזק' דגופה.

ומיהו היא אמרת וכו' דקאי ר' יהושע עלה היינו דר' יהושע פליג אכנוליהו וקאמר דלא מהימנ' אהדא מינייהו. ולית לן חזקה דגופה ולית לן האי מגו.

וקאמר אע"ג דפלגינא בהאי מגו מודינ' במגו גמור אבל לר"ג דמהימנ' ליכא למשמע מינה דפליגא במגו פלל. ואפילו אהאי דלאו מגו גמו' הוא והיננו דלא שייכ' האי הודא' אלא לר"י ומיהו קושטא דטעמיה דר"ג לאו משום האי מגו כדפר' וכינן דכן שמעי' מינה דהא דאמרינן לעיל בפרקא קמא אמר לה רב נחמן אנא דאמרי אפי' לר"ג עד כאן לא אמ' ר"ג התם אלא דאיכ' מגו.

דלאו דווקא' דהא טעמיה דר"ג לאו משום האי מגו דלאו מגו תרוצא הוא פדאמרן. אלא דנקט לי' לטעמ' בעלמא ואאידיך סמיה דאמרינן אי נמי דאיכא חזקה בגופי' כדפרשינ' לעיל.

ואיכא גנוסחי דוקאני דלא גרסי ליה רבנו נ"ר: (שם) וכיון דרוב נשים בתולות נשאות
פי לא אתו עדי מאי הוי. אליכא דרב פרכיון דקסבר הולכין במזון אחר הרוב ואע"ג
דלית הילכתא פנותיה.

וכיוצא בה בתלמודא: (ע"ב) ולחוש דילמא מפקא עדים וגביא נהדר מפקא לה לכתובתה
כבי דינא אחרינא וגביא בה. אמר ר' אבהו זאת אומרת פותבין שובר.

ופרישנא במתני' דלא קשיא ליה פיון דליכא פתובה בינדה אמאי גביא מעיקר' כלל.
דאיכא לאוקמוה פשחייב מוד' כדפרישנ' במתני'.

וכ"ש לדברי הגאונים ז"ל שהם סבורים שהטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר פלום אפי'
במקום שפותבין פתובה. ואע"פ שאין שטר פתובה יוצא מתחת ידה.

וכן לפי דעתנו שהיא נאמנת לומר לא פתב לי. אבל לפי דעתנו קשה היכי ש"מ שפותבין
שובר דשאני הכא דלא אפשר דאפי' בעדי' נמי מציא גביא.

וכיון דכן אפי' מהדרא ליה שטר פתובה מאי אהני ליה דאפתי הוא צריך לשמרו מן
העכברים. דאי לא הא מציא למיגבא מיניה בסהדי.

וכיון דכן היכי תפשו' מינה בעלמא דשאני הכא דלא אפשר. ובמקום דלא אפשר נדאי
פותבין שובר.

וי"ל דאפי' הכי אלו הנה קים לן דאין פותבין שובר לעולם אינה גובה אלא א"כ מחזירתו
שטר פתובה. דאע"ג דלא מציי למימ' פרעתי בין הכי ובין הכי.

מ"מ קל עליה לתובעו פששטר פתובה יות' מע"י עדים. ולדברי האומ' אין פותבין
שובר לעולם מחמירין על המלן' כל מה שאפשי' לחוש שמא יחזור ויגבה ממנו.

וכיון דאמרת במתני' שגפרעת בעדים ש"מ דכותבין שובר נאפי' בעלמא. פשחייב מודה
נהלה אומ' אבד שטרי.

וכ"ת ובעלמא היכי פתבין שובר. ואמאי לא חיישי' שמא מכר שטרו ויבא הלוקח ויחזון'
ויגבה ממנו פיון דאיכ' ריעות' דשטרא לא בידיה י"ל הא לא איכפ' לן דהא קניימ' לן
דאית' לדשמואל דאמ' המוכ' שטר חוב לחבירו ויחזור ומחלו מחול.

וכ"ת א"כ תפשו' מינ' לדברי האומ' פותבין שובר דאית' לדשמואל. י"ל היכריחא לא
הוי דאיכ' לאוקמוה כגון שיש עדי' שאבד השטר דהשתא תו ליכ' למיחש פי היכי דלא
חיישי' פי אית' לשטרא.

דכתב לה איהו נראה שפרש"י ז"ל דכתב לה איהו בעדים דהכי פתב במתוצת' דאמרי'
אלא כל אבדה פהטמינ' בפנינו דמי נשרפה פתובה כו' נשרפ' בעדים אלמ' קסבר דכי
אמרי' נמי דכת' לה בעדי' קאמרי' דאי לא לא בעינו עדים בשרפה דכיון דבכתבי' ליכא
עדים רק אפומא מהימנא לומ' נשרפ' מיגו דאי בעיא אמר' לא פתב לי דהא מקום שאין
פותבין הוא ולדידנ' מפרשי' דכתב לה איהו בעדי' ומאי איבד' באור נמי בעדים.

ואינו נכון דא"כ מ"ט מוקמינו לה במקו' שאין פותבין אפ' במקו' שפותבין נמי כיון דיש עדים דנשרפ'. ובתוספו' פתבו דאיצטריך דאי במקום שפותבין כיון דנשרפה אע"פ שנסרפה בפני עדים.

הוי לה כשאר שטרות דעלמא ונאמן לומר פרעתי. ואף ע"ג דאית לה לאוקמוה בפשטיב מודה דהכי אית לן לאוקמוה לר' אבהו.

עדיפא ליה השתא דמוקמינו לה במקום שאין פותבין ואע"ג דכתב לה איהו כיון דנשרפה ע"י עדים הנה לה כמאן דלא כתב לה ואזלינו בטר מנהגא ואינו נאמן לומר פרעתי. וזהו לפי שטת הרב אלפסי ז"ל שלא אמרו הטוען אחר מעשה ב"ד אלא במקום שאין פותבין.

ולא במקום שפותבין כיון שאין פתובה בידה. ואף לפי שטתו אינו מחוץ כיון דנשרפה פתובה בעדים.

והפ' הנכון כמו שפירש הרב ר' אברהם אב"ד ז"ל דכתב לה איהו דקאמר' איהי דכתב לה איהו. ומאי איבדה איבדה באור דקאמר' איהי.

ומהימנא מגו דאי בעיא אמרה לא כתב לי. ולפום האי פי' הא דמפרכינן וליחוש דילמא מפקא ליה לכתובה אף על גב דמהימנא לדין במאי דקאמר' ומהימנא לה דאיבד' פתובה'.

מגו דאי בעיא אמרה לא כתב לי. הכי פרכינן אי איבד' מאי הוי כיון דאמרת השתא דאין פותבין שובר נחוש דילמא משכח לה ומפקא לה וגביא בה.

וכ"ת ולדין אמאי לא אוקמה אפ' במקום שפותבין וכשיש עדים שנסרפה. י"ל אי דאיכ' עדים לימרו עדים מאי הנה כת' בה ואי אמר' בשיש עדים לזו ולא לזו לא ניחא לן לאוקומי בהכי.

והכי שיטת' דתלמודא כדמוכח בבא בתר' גבי אומן אומ' שתיים קצצת לי. והא דאמר' ועוד הטמינה מאי איכא למימר השתא הוא דקשיא לן.

אבל מעיקרא קס"ד דהכי קאמר הטמינ' פתובה' אינה יודעת היכן הטמינה אבל כפשטא ליכ' למימר דבהא כ"ע ס"ל אין פותבין שוב'. אלא פל אבד' כהטמינ' בפנינו דמי ולא יתבינו לה נשרפה פתובה כו' פי' ע"פ עצמה ולעולם במקו' שאין פותבין ואמרה איהי דכתב לה ולא במקו' שפותבין ונשרפה ע"פ עדי' כדפרישנא ואמר' דאם שחקו לפניך או רקדו לפניך או העבירו לפניך כוס של בנשרת או מפה של בתולים אם יש עדים מכל אחד מאלו פתובה מאתים.

איכ' גוסחי דכת' להו לעיל אבדה פתובה' העמינ' פתובה' נשרפה פתובה' ולפום הא סלקא שפיר האי אוקמת' אבל לגסחי דגרסי' לעיל אבדה פתובה' נשרפ' פתובה' העמינ' פתובה' אמרי דהשתא תרוצי מתרצי' לה דהאי לא איכ' לפרושי דהכי קאמר דאבדה כהטמינה: (שם) וליחוש דילמ' מפקא עדי' כו' לרב פפא מקשי' בין אמתני' בין אמתנית' דקאמ' במקום שאין פותבין פתובה עסיקי' דכיון דכן פותבין שובר דליכא למיחש למידי דמאי טעמא אין פותבין שובר משום חששא השתא ליכא למיחש דהא ליכא פתובה.

ואפתי כי ליכא פתובה מאי הוי נחוש דילמא מפקא עדים בהאי בי דינ' וגביא וקדרא ומפק' עדים בהאי בי דינא וגביא. ומקדרי דהא לא אפש' ובמקו' דלא אפש' ונדאי כותבין שובר.

(שם) מאי פוס של בשור' אמר רב אדא בר אהב' פוס של יין של תרומה מעבירין לפניה ופריש רב פפא לומר זאת ראשית פתומה ראשית תניא ר"י אומר חבית של יין מעבירין לפניה אמ' רב אדא בר אהבה בתולה מעבירין לפניה סתומ' בעולה מעבירין לפניה פתוחה אמאי נעבר קמא בתול' וקמ' אלמנ' לא נעביר כלל.

זמנין דתפש' מאתים ואמר' אגא נמי בתול' הווי וקא דלא איזעברו קמאי איתנוסי הווי דאיתניס פרש"י ז"ל אונס שכרות וגבי הינומא וראשי פרוע ל"ל הכי דשע' נישואין הווי ואין נושאין אלא כן.

ותו דלאו שעת שכרות הווי וקא דאמרינו לקמן אלמנה מאי ותני רב יוסף ארמלת' דלית ליה פיסג' איכ' למימר דלפני סעוד' הוי באין שלא בשעת שכרות.

ויש ספרים שכתוב בהם ארמלתא דאית לה פיסג' ולא בתולה וזו היא ראיתה. וקא דאמרי' זמנין דתפש' מאתים פי' הרב ר' אברהם אב"ד ז"ל שלא בעדים דאי תפש' בעדים מאי הוי ק"ל תקפה אחד בפנינו מוציאין אותה מידו.

ואמרי' נמי תקפו כהן מוציאין אותה מידו. ואפשר דאפי' בעדים ושאני הכי דהרי מילתא דעבידא לאיגלוני היא וכבר כתבתיו שם: (שם) ר' שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת אמר ר' זירא קא מקסיף לן סבא פי נח נפשיה איפסיק ליה עמודא דנורא ביניה ובין עמא וגמירי דלא מפסי' אלא או לחד בדרא או לתרין בדרא.

אמר ר' זיר' אהניא ליה שוטייתה לסבא פרושו בבראשית רבא ונחת עמודא דנורא ואיתעבידא פמין שבישתא דהדס וזהו שהפירו' שזכה באותה מצנה: ת"ר מעבירין את המת מלפני פלה וזה מלפני מלך ישראל לא סוף דבר אמרו בדרה.

שהוא הדין לכל דבריהם שהפלה קודמת וכן אמרו במסכת שמחות בפירו' המת והפלה הפלה קודם. המת והמילה המילה קודם שזה כבוד הציים וזה כבוד הציים.

ואע"פ שאמרו אבל וחתן אבל קודם לא לענין אבל אמרו. אלא לענין אבל עצמו ולענין סעודתו ששתייהן כבוד הציים והטעם כמו שאמרו שם שזה אוכל ומאכיל אחרים וזה אינו אוכל עד שיאכילוהו אחרים וכן הדין אם באו להתפגס מקנפה של צדקה שהפלה קודמת וזה שלא כדברי הרב ר' משה בר מיימון ז"ל.

אמרו עליו על אגריפס המלך שעבר מלפני פלה ושפחוהו חכמים. שפחוהו מפלל דשפי' עבד והאמ' רב אשי אע"פ שאמרו נשיא שמחל על כבודו כבודו מחול מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול דכתי' שום תשים עליה מלך שתהא איתתו עליה היתם פרוש דרכים הוי.

ואע"ג דאגריפס לא הנה חזי למלכות כדאי' בסוטה בהדיא. כיון שנתמנה ראוי לנהג בו כדני מלכו: (דף י"ז) ת"ר מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת ולהכנסת פלה וכו' בד"א בשאין עמו כל צרכו אבל אם יש עמו כל צרכו אין מבטילין וכמה כל צרכו אמ' רב אינ'.

תליס' אלפי גברי ושיפת' אלפי שיפורי ואמרי לה תלוס' אלפי גברי ומינייהו שיפתא אלפי שיפורי עולא אמר כגון דחיצו גברי מאבולה ועד שיכרא רב ששת אמ' פנתינתה מה נתינתה בס' רבוא אף נטילתה בששיסריבוא דווקא להוצאתו וזו היא שעת הוצאתו בלבד הא לאו הכי אין מבטלין.

ואע"פ שאמרו מת בעיר כל בני העיר אסורין במלאכ' ה"מ לשאר בני אדם. להוציא תלמידי חכמי העסוקין במלאכ' שמים.

וי"א מבטלין רשות. והיינו דאמרי אמרו עליו על ר"י בר' אלעאי שהיה מבטל ואילו היה חובה לא הוצרכו לאומרו.

לפי דברי'ה' עול' יפה הא דאמרי' במגילה תלמוד תורה ומת מצוה מת מצו' עדיף דווקא מת מצוה אבל שאר מתים לא. וה"מ למאן דקארי ותאני אבל למתני לית ליה שעורה.

ומאן דלא קרי ותני פירשו הגאונים ו"ל דבעשרה סגיא. ואתתא ונדאי דבעשרה סגיא: (ע"ב) מתני' ומודה ר"י באומר לחבירו שדה זו של אביה היתה וכו': גמ' וכדבר הונא דאמר רב הונא אין מחזיקין בנכסי קטן ואפי' הגדיל הא דרב הונא לאו בפירו' איתמר אלא מפללא איתמר דאמר רב הונא התם בבבא מציעא אין מורידין קרוב לנכסי קטן.

ודאי'ק רבא משמע' קרוב הוא דאין מורידין הא אחר מורידין ולא חיישינן עליה ש"מ אין מחזיקין בנכסי קטן ואפי' הגדיל ומשום דמרב הונא אתיא לן נקט לה בדבר הונא. והא דאמרי' ורב הונא מתני' אתא לאשמועינן הכי קאמר רבא למה לי למידק מדבר הונא.

מתניתין היא ואמרי' דאפי' הגדיל קמ"ל דלא אתיא ממתני' אלא מדבר הונא מדלא חיישי' לה. ולישנ' אחריןא רב הונא דוקא דמתני' אתא לאשמועינן דרבא ה"ק.

ש"מ מדבר הונא דהכי דייקא ליה מתני'. ופירשו הגאונים ו"ל דהא דאמרי' ואפי' הגדיל. פלומר אפי' החזיק בה ג' שנים אחר שהגדיל. ורב הונא ה"ק אין מחזיקין בנכסי קטן בטוען לקחתיה מאבותיה אפי' אכלה שני חזקה לאחר שהגדיל דלא ידע במילי דאבנה פלום.

והיינו דאמרי' רב הונא אפי' הגדיל קמ"ל דאפי' אכלה אחר שהגדיל לית לה חזקה, אי נמי כגון דירד בה פשהוא קטן הרי ירד בה שלא בתורת מכר י"ל דהא דרב הונא בטוען מאביה לקחתיה שלפי דבריו לא אכלי מעולם שלא בתורת מכר או בטוען מבית דין לקחתיה שמכרו לכרגא ולמזונות או לכתובת אשה או לשטר רבית.

קמ"ל דאפי' הכי אע"ג דאכלה שני חזקה לאחר שהגדיל אינו נאמן דקטן במילי דאבנה לא ידע וכי תימא אמאי לא תנא בדידיה מודה ר' הושע באומר לחבירו שדה זו שלך היתה וירדתי פשהייתי קטן ואס"פ שהגדילתי לקחתיה ממך נאמן ואם יש עדים שהיתה שלו אפי' אכלה שני חזקה אחר שהגדיל אינו נאמן.

ואפשר לומר דהא עדיפא לן דתני באבנה, דאע"ג דהא דרב הונא איצטריכ' ולא אתיא לן ממתני'. מ"מ השתא בטר דקאמ' לן דרב הונא ונדאי מתני' דנקט לה באבנה רבותא קמ"ל.

דאף על גב דירד בה בסיי אביו בשעה שראויה ליחזק בה אפילו לאחר שהגדיל שליש שנים לא הוי חזקה: והרב ר' יוסף הלוי אבן מאגש ז"ל פי' ואפי' הגדיל במקצת שני חזקה שאכלה אחר פן אחת או שתי אכל אכלה שליש יש לו חזקה פנין דאכלה אחר שהגדיל שני חזקה.

ופירשה בטוען לקחתיה מאבותיה ופי' דהשת' אתי' לי' שפיר דליכא לאקשוני אמאי לא תנא מתניתין בדידן' דהשתא מילתא פשיטא טוב' היא בדידן' פנין דלא אכיל ליה אחר שהגדיל אלא שנה או שנים ולא שני חזקה ולא סגי' דלא מודה דירד בה שלא בתורת מ'ר וליתיה כדפרישנא.

ולדידה נמי איכא לתרוצי כדתריןנא דבאבוה עדיפא ליה. ומיהו ליתיה להאי פירושא דנודאי ה"ה אכל' כמה שני' אח' שהגדיל.

דקי איכא למיזק מדרב הונא דקאמר הא אחר מורידין. ואלו היתה חזקה בנכסי קטן לעולם.

למה מורידין נחוש שמא יאכל אותה שני חזקה אחר שיגדיל ויטעון שלקחה וכבר ישתפח קול הורדת בית דין כמו דחיישי בקרוב שאין מורידין אותו שחוששין שמא ישתפח קול הורדת בית דין אלא לאו נודאי כדפרישנא רבינו ג"ר (דף י"ח) וליתני מודה ר' יהושע באומר לחבירו מנה לויתי ממך ופרעתיו לה נאמן.

משום דקא בעו למיתנא סופא ואם יש עדים שלנה הימנו והוא אומר פרעתי אינו נאמן דקי"ל המלוה את חבירו בעדי' א"ל לפרעו בעדים: פתב הרב הנשיא הלוי ר"מ ז"ל מכאן יש להוכיח שאף הגזול חבירו בעדים א"צ להחזיר לו בעדים.

מדלא קא בעינו וליתני בגזילה ומודה ר"י באומר לחבירו מנה גזלתי ממך ופרעתי לה שהוא נאמן ואם יש עדים שגזלו הימנו והוא אומר' החזרתיו לה אינו נאמן אלא נודאי דה"ה להאי.

ותמה וליתני מודה ר"י באומר לחבירו שדה זו שלה הית' וירדתי בה שלא בתורת מ'ר וחרתי ולקחתיה ממך נאכלתיה שני חזק' שהוא נאמן. ואם יש עדים שהיתה שלו וירד בתחלה שלא בתורת מ'ר אינו נאמן.

ותו ק"ל וליתני מודה ר' יהושע באומר לחבירו מנה נתחייבתי לה והוחזקתי בו כפרן ופרעתי לה שהוא נאמן. ואם יש עדים שהוחזק בו כפרן אינו נאמן.

אי נמי ליתני מודה ר"י באומר לחבירו מנה לויתי ממך והיה זמני לפרעה לזמן פלוני וכבר פרעתי לה שהוא נאמן. ואם יש עדים שהיה חייב לו והוא אומר פרעתי תוך זמני אינו נאמן לטעון שפרע קודם זמנו.

דקי"ל דלא עביד איניש דפרע תוך זמניה אי נמי ליתני מודה ר' יהושע באומר לחבירו מנה הלויטני ומחלת אותו אצלי על מנת שאעשה כה וכה וקימתי תנאי וחובי מחול שהוא נאמן.

ואם יש עדים שהלוהו על אותו תנאי והא אומר קימתי תנאי אינו נאמן לומר שקיים תנאי בלא שבועה. ולא מהימן במיגו דיכול לומר פרעתי' דהו' טענה עדיפא שא"צ להעזי פניו.

וקי"ל דְּכַל כִּי הָאֵי מִיגוּ לָא מְהִימֵן בְּלֵא שְׁבוּעָה כְּמוֹ שְׁפַתְבְּתֵי בְּבָבָא קָמָא וּבְבָבָא מְצִיעָא
וְאֶפְשָׁר לִזְמַר בְּקַמְיָתָא בְּהָא פְּשִׁיטָא לִיה. א"נ בְּהוֹחֲזוֹק כְּפָרֵן לָא קָא מִיִּרֵי וְאִידָּה נְמִי דְּאֵי
לָא קָתְנִי.

וה"ה לתוּף זְמַן. מִיְהוּ מְסַתְּבָרָא דְשְׁמַעִינָן הֵינָה דְקָאָמְרִי מְקַצָּת רַבְּנוֹתָא ז"ל דְּבַקְנָנּוּ אֵינוּ
יְכוּל לִזְמַר פְּרַעְתֵּי לִית'.

דא"כ לִיתְנִי בְּקַנְנָן מוֹדָה ר"י בְּאוֹמַר לְחַבְרֵירוּ מְנָה נְתַסְיִיבְתֵי לָהּ בְּקַנְנָן וּפְרַעְתֵּי לָהּ נְאָמָן.
וְאִם יֵשׁ עֵדִי שְׁנַתְּחִינִי לֹו בְּקַנְנָן וְהוּא אֹמַר פְּרַעְתֵּיךְ אֵינוּ נְאָמָן אֲלֵא וְנֹדָאֵי לִיתָא.

וְלִיתְנִי מוֹדָה ר"י בְּאוֹמַר לְחַבְרֵירוּ מְנָה לְאָבִיךָ בְּיָדֵי וְהֶאֱכַלְתִּיו פֶּרֶס נְאָמָן פִּי וּלְפֹוֹם הָא
הָוָה תְּנִי סִיפָא וְאִם יֵשׁ עֵדִים שְׁהִלְוָהוּ אָבִיו אֵינוּ נְאָמָן הַשְׁתָּא וְנֹדָאֵי קס"ד דְּמִקְשָׁה דְרִישָׁא
אֶפְיִלוּ בְּטוֹעֵן נְמִי אִידָּה וְאֶפ"ה מְהִימֵן.

וְתְנִי סִיפָא וְאִם יֵשׁ עֵדִים אֵינוּ נְאָמָן אֲלֵמָא דְנוֹקָא בְּשִׁישׁ עֵדִים. וְכִינּוּן דְכֹן קִשְׁיָא הִיכִי
מִיתְנִי לִיה סִיפ'.

דְּכִינּוּן דְקס"ד הַשְׁת' דְּבִלָּא עֵדִי לָא הָוִי מוֹד' מְקַצ' וְאֶפְי' בְּטוֹעֵנוּ. כִּי אִיפָא עֵדִים נְמִי דְעֵיִדִי
דְהִלְוָה לָא מְהִימֵן לֹן מִיָּדֵי דְלָאוּ רֵאִי נִינְהוּ לְחַיִּיבֵי כָּלֵל כִּינּוּן דְקִי"ל דְיְכוּל לְפָרְעוּ שְׁלֵא
בְעֵדִים.

וְתִרְצוּ בְּתוֹסָפ' דְהֵינּוּ נְמִי דְאָמְרִינוּ אֲלִיבָא דְמָאן אֵי אֲלִיבָא דְרַבְּנָן הָא אָמְרִי מְשִׁיב אֲבִיָּה
הָוִי. כְּלוֹמַר וְלֹא מִיתְנָיָא לִיה סִיפָא דְבְּסִיפָא אֶפ' יֵשׁ עֵדִים שְׁהִלְוָהוּ אָבִיו נְאָמָן דְחֻשְׁבִּינוּ
כְּמִשְׁיב אֲבִיָּה וְלִיתְנִיָּה.

דְּכִינּוּן דְהָא אָמְרִינוּ לִיה לְעִיל. הָוָה לִיָּה לְמִימַר הַשְׁתָּא וּדְקָאָרִי לִי מֵאֵי קָאָרִי לִי'.

וְתוּ דְהָוָה לִיה לְמִיתְנִי הִיכִי בְּהִדְיָא דְלָא מִיתְנִי לִיה סִיפָא. וְכ"ת מְשׁוּם אִידָּה דְקָא מְקִשָּׁה
אֵי רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב הָא אָמַר שְׁבוּעָה בְּעֵי.

וְקִשְׁיָא אֶפְיִלוּ רִישָׁא. אִם כֹּן לִימָא הִיכִי בְּהִדְיָא אֲלִיבָא דְמָאן אֵי אֲלִיבָא דְרַבְּנָן קִשְׁיָא סִיפָא.
אֵי אֲלִיבָא דְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב הָא אָמַר כּו' קִשְׁיָא רִישָׁא וְסִיפָא וְאֶפְשָׁר דְמִיתְנָיָא לִיה
סִיפָא כְּגוֹן וְאִם יֵשׁ עֵדִים עַל הוֹדָאָת פִּיו כְּגוֹן שִׁישׁ עֵיִדֵי חַיִּיב בְּמָה שְׁהוּא מוֹדָה שְׁרָאוּ
שְׁהוֹדָה לוֹ כֹּן בְּשַׁעַת מִיתָה אוּ שְׁהוֹדָה לְזָה שְׁהָיָה חַיִּיב כְּפֹּה לְאָבִיו דְתוּ לָא מִיקְרִי מְשִׁיב
אֲבִיָּה וּבְנוֹדָאֵי דְקָא מִשְׁתַּבַּע וְאֲתָיָא כְּוָלָה בְּאֲבוּהָ: ר' אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב לִית לִיָּה מְשִׁיב
אֲבָדָה פְּטוּר.

כּוֹרֵשׁ"י ז"ל וְהָא אָנּוּ תְּנִן הַמוֹצָא מְצִיָּאָה הָרִי זָה לָא יִשְׁבַּע מְפָנֵי תִיקוּן הָעוֹלָם. וְאֵינוּ נְכוּן
דְהָא עֲלָה דְמִתְנִי הָתָם בְּגִיטִין אָמַר ר' יַצְחָק שְׁנֵי פִיסִין קִשְׁוִרִין מְצָאָת לִי וְהִלָּה אֹמַר לָא
מְצָאָתִי אֲלֵא אֶחָד חַיִּיב.

וּמְקִשְׁיָנּוּ עֲלִיָּה מִמִּתְנִי וּר' יַצְחָק לִית לִיָּה הַמוֹצָא מְצִיָּאָה לָא יִשְׁבַּע מְפָנֵי תִיקוּן הָעוֹלָם.
וּמְהִדְרִינּוּ הוּא דְאָמַר כּו' אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב.

וּמְקִשְׁיָנּוּ תוּ וּר' אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב לִית לִיָּה מְשִׁיב אֲבִיָּה פְּטוּר. וְאִם אִיתָה מֵאֵי קוּשְׁיָא
דְהֵינּוּ דְאָמְרֵן דּוּר' יַצְחָק דְלִית לִיָּה הַמוֹצָא מְצִיָּאָה לָא יִשְׁבַּע מְשׁוּם דְאָמַר כּו' אֲלִיעֶזֶר.

אלמא דר' אליעזר לית ליה מתני' דהמוציא מציאה. אבל הפירוש הנכון דלאו משום מתני' אתי על' אלא משום היא גופ' דהא מפשט פשיטא לי' דקנימא לן דמשיב אבדה פטור דהפה שאסר הוא הפה שהתיר הוא וקא דאורייתא הוא ולקמן נמי אמרינן דאפי' קרא לא צריך דסברא הוא אסרה והוא שרי לה.

והיינו דאמרינן התם ור' יצחק לית לי' המוציא מציאה לא ישבע מפני תיקון עולם. ומהדרין הוא דאמר רבבי אליעזר דלית ליה מתני'.

והדר מקשי' ורבי אליעזר בן יעקב לית ליה משיב אבדה פטור. ולר"א ב"י הוא דקשיא לן אבל לר' יצחק לא.

דקא ר' יצחק איירי' בטוענו כדפרי' התם אבל הא דר"א דקס"ד דמייירי בשאינו טוענו קשיא אם כן לית ליה משיב אבדה פטור: (שם) מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע פי' דקא חזינו בכמה מתני' ומתנית' וקנימ' לן ונדאי דכופר בקל פטור.

ומודה מקצת הטענה חייב. וכיון דכי כופר בקל פטור כשמודה מקצת אמאי חייב.

חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו. פי' כולה חזקה מילתא היא והכי קאמר חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו דהאי בכולי' בעי דלקפרי' אלא שאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו וכי תימא כיון שאין אדם מעיז פניו יהא נאמן עליו.

האי בכלי' בעי דלודי ליה ואשתמוטי הוא דמשתמיט ליה. סבר עד דהני לי זוזי ופרענ' ליה ואמר רחמנא רמי שבועה עליה פי' היכי דלודי לי' בכול' שאלו הנה יוצא מב"ד זכאי הנה מחזיק בטענתו.

ויכר פירשתי' במ' גיטין וכבא קמא בס"ד. דר"א סבר לא שניא בו ולא שניא בבנו אינו מעיז.

פלומר אע"פ שאין בו פרי שמכחיש לי אפי' הכי אינו מעיז. ורבנן סברי בו הוא דאינו מעיז דאיהו גופיה קים לי בענבדא ואין אדם מעיז פניו להכחיש את חבירו במה שהל' יודע בין במלנ' בין בפקדון אבל בבנו מעיז דלא קים לי' ומדלא העיז משיב אבדה הוא ואיכא דמפרש דקא דמפרשי' פלוגתנייהו בדרכה אתיא בטוענו קטן והיינו דקרי ליה ר"א בן יעקב מטענת עצמו ומיהו רבנן אפי' בגדול פליגי והכי דאיך לי' שנייהו וטעמ' נמי איתיה לגדול כדפרישנא ותו לא מדי: (דף י"ח ע"ב) אמר רמי בר חמא ל"ש אלא שאמרו אנוסין היינו מחמת ממון אבל אמרו אנוסין היינו מחמת נפשות הרי אלו נאמנין.

פי' ואע"פ שכתב ידן יוצא ממקום אחר אבל אנוסין היינו מחמת ממון אין נאמנין כיון שכתב ידן יוצא ממקום אחר משום דמשגי נפשיהו רשיעי. אבל ברישא דמתני' בשאין כתב ידן יוצא ממקום אחר הרי אלו נאמנין אפי' באנוסין היינו מחמת ממון דקס"ד השתא דכיון שאין כתב ידן יוצא ממקום אחר הנה לי' הפה שאסר הוא הפה שהתיר ומהימנ' אבל מאי דקאמרי.

וכ"ת השתא דקס"ד דאפי' בשכתב ידן יוצא ממקום אחר כל היכא דלא משגי נפשיהו רשיעי מהימני ומאי אנוסין דמתניתין מחמת ממון אבל מחמת נפשות מהימני. א"כ פי

קאָמרי' קטנים היינו אמאי אין נאָמנין דהא לא משוי נפשייהו רשיעי ונהו לי פאָנוסין היינו מחמת נפשות.

יש לומר דכי קא אמרינו דלא מהימני משוי דמשוי נפשייהו רשיעי. הוא הדין כל היכא דקא מודו דשלא פדין עשו השטר.

והיינו טעמא דקטנים. לאפוקי אנוסין היינו מחמת נפשות דליכא למימר שעשו השטר שלא פדין שפד יפה להם וכד חובתם.

ולפום האי לישנא דרמי בר חמא אי לן לפרושי פסולי עדות היינו דמתני' גזלנין או משחקי בקוביא דמשוי נפשייהו רשיעי אי נמי קרובים היינו ונתרחקנו דהוה לי פקטנים שעשו השטר שלא פדין אמר לי רבא וכיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד: וכ"ת ה"מ על פה אבל בכתב לא והאמר ר' שמעון בן לקיש עדי החותמין על השטר נעשה כמי שנתקרה עדותו בב"ד.

כלו' דכי היכי דבעל פה אחר שנתקרה עדותו בב"ד אינו יכולין לחזור בהו. אבל קודם לכן יכולין לחזור בהו ה"נ כיון דחתימי בשטרא הוי להו כמי שנתקרה עדותו בב"ד.

והכי איתא בירוש' העדים מה שהעידו בין לטמא בין לטהר בין לרחק בין לקרב בין לזכות בין לחייב בין לאסור בין להתיר אם עד שלא נתקרה עדותו בב"ד אמרו מבדין אנו. הרי אלו נאמנין ואם משנתקרה עדותו בב"ד אמרו מבדין אנו אין נאמנין.

ר"ל אמר עדים החתומין על השטר נעשה כמי שנתקרה עדותו בב"ד. ומיהו דהא דקתני במתני' נתקרה עדותו לאו דוקא אלא במידי דבעי תקירות נמי בשאר מילי ובשעשו תקירות אבל בעלמא כיון שהעידו שוב אין יכולין לחזור בהו וכן דעת רבינו ג"ר ונהל' קבועה היא והרב אלפסי ז"ל כתב' ביבמות בפ"ד אחין (שם) אלא אי איתמר אריש' איתמר הרי אלו נאמנין.

אמר רמי בר חמא לא שנו אלא שאמרו אנוסין היינו מחמת נפשות. אבל אנוסין היינו מחמת מומן אין נאמנין.

ואע"פ שאין כתב ידן יוצא ממקום אחר ונהו לי הפה שאסר הוא הפה שהתיר אין אדם נאמן לעולם לשום את עצמו רשע. והשתא לפום האי לישנא בתרא ליכא פרושי פסולי עדות דמתני' גזלנין.

אם כן אפי' בשאין כתב ידן יוצא ממקום אחר אין נאמנין כדאמרו אלא קרובים היינו ונתרחקנו. אי נמי משחקי קוביא כדפי' רש"י ז"ל.

דכיון דפסולה דרבנן הוא וטעמ' דפסולייהו ליתא אלא לפי שאין עסוקין בישובו של עולם הרי הוא פקטני' היינו שאין נאמנין: והרב ר' יוסף הלוי אבן מאגש ז"ל תירץ דאפי' תימא מאי פסולין היינו גזלנין.

כיון דקא מודי בגופי' דסהדות' ואין אומרינן שחתמו שקר בעדות זו. ואפילו בהו פסולה נמי דקאמרי.

לא אמרינו אלא היינו והשפת' לא הוי דעשה תשוב' מהימנא. וליתני' דאנוסין היינו מחמת
מזון אנוסין היינו קאמרי והשפתא לא.

דעשו תשובה וא"ה לא מהימני. ומה לי אי פסוליהו דקא מודו אהאי סהדויהו או
מילתא אחריתי.

וק"ל פיון דפלגי' דיבורא דאמרינו פתב ידן הוא זה אבל לא היו אנוסין. אימא הכי פתב
ידן הוא זה ואנוסין היו דפלגי' דיבור' ולא מהימן לן בהא דמחמת מזון אלא אימא מחמת
נפשות.

דקא אלו אתו ואמרי פתב ידנו הוא זה אבל אנוסין היינו לא מפדשי אי מחמת מזון אי
מחמת נפשות. קא ונדאי סתמא מספיק' לא גבי' בהו.

השפתא נמי לא ניהמניהו במאי דקאמרי מחמת מזון ותהוי פמאן דקאמרי אנוסין היינו
סתמא. ומסתברא לתרוצי דלא אמרינו פלגי' דיבורא אלא בשתי עדיות.

אבל בחד עדות לא. והכי אתיאן כולהו קא דסנהדרין דאמרינו פלוגי רבעו לאנסו.

הוא ואחר מצטרפין עליו להרגו. לרצונו רשע קא והתורה אמרה אל תשע רשע עד.

רבא אמר אדם קרוב אצל עצמו ואין אדם משים עצמו רשע פ' ואפי' אמר לרצונו לא
מהימני ליה בהא. כלו' דהנה לרצונו הוא ואחר מצטרפין עליו להרגו דהוי לי' שתי עדיות
חלוקין שאין צריכין זה לזה על שני ענינים חלוקים שיוצא מהן הני מעשים והן שני
דינין אפשר לזה בלא זה.

חד דפלו' רבע דהיינו חד עדות ואידך דמסהיד אנפשי' דנרבע לרצונו ואנן מהימנינו לי'
בקמא ולא באידך. פשם שאלו לא הנה מעיד אלא על עצמו והנה בא לב"ד להעיד על
עצמו שנרבע לרצונו.

שאינו נאמן על עצמו. ונאמן על אותו אחר ושאלו לא הנה מעיד עכשו על עצמו כלל
בעדות זו אלא שהי' אומר שפלוגי רבע ואינו צריכין להעיד מי ומי.

וכן אותה שאמרו ביבמות הרגתי והרגנוהו תנשא אשתו שאף זו שתי עדיות הן אחד
שמעיד שמת אותו איש. והאחד שמעיד על עצמו שהרג והן חלוקין שאין צריכין כלל
זה לזה.

שהרי אפשר שמתאנתו איש בלא שהרגוהו ואפשר שנהרג בלא שהרגו איש זה וכיון
שהן מעידין שמת אי זה ומעידין שהרגו את הנפש על מה שמעידין על עצמן אין נאמנין
ואעפ"כ נאמנין במה שמעידין על אותו איש.

והכי נמי אתיא מתני' דהכא דאמרי פתב ידנו הוא זה אבל אנוסין היינו שהן שתי עדיות
שהן מעידין שזה פתב ידן וזהו עדות אחד ואח"כ מעידין עדות זו שאנוסין היו מחמת
מזון בעדות זה והרי אין מעידין על עצמן שהעידו עדות שקר בשביל מזון בלא עדות
פתב ידן והרי אלו שתי עדיות חלוקות שמעידין שזה פתב ידן ושהעידו עדות שקר
בשביל מזון ואפשר לזה בלא זה.

לפיקוד מאמינין אותן בראשונה שזה כתב ידן ולא בזו שהם אומרים שעדו' שקר העידו בשביל ממון. פי הכי דאלו אתו בעלמא וקא מסהדי אנפשׂיהו הכי דלא מהימני.

ותו ליכא למימר דכי הימנינה דאנוסין היו ולא מחמת ממון אלא מחמת נפשות. דהא חד עדות הוא דעיקר עדות אנוסין היינו וכיון דאנוסין הוי לא סגי דלא הנה או מחמת ממון או מחמת נפשות.

איך או מחמ' נפשת פרושי הוא דמפרש ופי' בעלמא הוא. וכגון הא ונדאי הניא חד עדות ובחד עדות לא פלגי' דיבורא ודבר ראוי הוא ומוכרע מן הסברא.

ואל תשיבנו מאותה שאמרו בב"ב בפרק יש נוטלין בעל שאמר גרשתי את אשתי נאמן. ואיבעיא לן אמר למפרע מהו הימוניה להבא.

ופלגי' בה רב מרי ורב זביד חד אמר פלגי' דיבורא וחד אמר לא פלגי' דיבורא וקשני' לן ומאי שנא מדרבא דאמר רבא פלו' בא על אשתי הוא ואחר מצטרפין להרגו אבל לא להרגה. ומתריצין בתרי גופי פלגי' בחד גופא לא פלגינן דבו' עלמא אי לאו טעמא דחד גופי פלגינן.

ואע"ג דהוי כחד עדו' נאפי' בהא איכא מאן דאמר דפלגינן דיבורא. ואף על גב דחד גופי לא תיישינן עלה ואף ע"ג דהוי חדעדו' וי"ל דההיא.

דהת' מי מהיננו טעמ' דמאן דאמ' לא פלגינן עדו' וי"ל דההיא דהת' נמי היינו טעמ' דמאן דאמ' לא פלגינן ולא סוף דבר בין שני גופין לגוף אחד אלא ה"נ קאמר. התם שני גופין שהו שני עדיות שמעי' על אשתו ועל אותו פלוני אח' הכא חד גופי שהו חד עדות.

ולא נקט חד גופי אלא אידי דידיך תרי גופי. וה"ה לחד גופי' בשנת עדות.

ונקט ליה האי לישני' לארוחי טעמי' למימך' דלא דמיאן פלל. ואיך דאמ' התם פלגי' דיבורא משום דהימוניה דבעל משום טעמא דמתוך שבידו לגרשה.

וקס"ד דכיון דהימוניה משו' טעמ' חד דינא הוא דלמאי דקא סגי טעמ' מהימן לאיך לא מהימן ובה' פלגי' דיבורא אפי' בחד עדות כיון דמשו' טעמ' אתי' עלה. ואיך סבר ל"ש הכי ולא שנא הכי כיון דחד עדות הי' לא פלגי' דיבורא ולא מהימן וזהו הנכון: (שם) תנו רבנן אין נאמנין לפסלו דברי ר"מ ונחכמי' אומרים נאמנין בשלמ' רבנן פטעמייהו שהפה שאסר הוא הפה שהתיר.

אלא לר"מ מאי טעמא בשלמא פסולין מלנה גופ' מידק דיק וחתים. כלו' דאין דייגי' להו לפום מילתיהו דקא אמרי וכי קאמרי פסולין היינו הא קא מודו בשטר דקושטא הוא אלא דפסולין הוי.

ולפום מילתיהו דייגין להו דלפום טעמייה כיון דקא מודו דקושטא הנה תו ליכא להימנינהו דפסולין הוי דכיון. דקושטא הנה ונדאי מלנה מידק דייק ומחתים ולא אחת' אלא פשרים.

קטנים נמי כדריש לקיש דאמ' חזקה אין העדים חותמין על השטר אא"כ נעשה גדול פיר' וה"ה דאמרינן אליבא דר"מ שאין העדי' חותמין על השט' אא"כ נעשו גדולי' ורבנן

נמי אפש' דמודו לר"ל וא"ה פליגי בהא דליכא למימר חזקה אלא בהעדי פשרים דבהא איכא למימר חזקה דכינן דסהדי פשרים לעולם לא חתמו על שטר קטן מה שאין ראוי לומר כן גבי עדים פשהו קטנים דלאו בני דעת.

אי נמי אפש' דהכי נמי סברי רבנן דאפי' גבי עדים אמרי' לה שאין חותמין על השטר אא"כ נעשו גדולים. ומיהו לא אמרי' לה במקום מגו דכינן דאיכ' מגו דאין כתב ידן יוצא במקום אחר נאמנין.

וקיימא לן כר"ש בן לקיש אליבא דרבנן. והרב אלפסי כתב' בפ' זה בורר והכי אמרי' בבבא בתרא יפה ערערו בני משפחה לומר קטן הנה בשעת מיתה דכל היכא דאיכ' מגו שאין יכולין לקיים חתימת העדים נאמנין לערער בין בעל דין בין העדים עצמן לומר קטני' היינו או קטן הנה הלנה והמלן' וכן הלכה.

(דף י"ט) אלא אנוסין מאי טעמא קסבר ר"מ עדים שאמרו להם חתמו שקר ואל תהרגו יתרגו ואל יחתמו שקר. ק"ל והיכי קס"ד הא והא הלכ' רונחת היא שאין לה דבר שעומ' בפני פיקוח נפש אלא גילוי עריו' וע"ז ושפיקוח דמים.

וי"א דהשתא לאו מדינא אמרי' אלא מידת חסידו' דאע"ג דק"ל באידך דאין רשאי לנהוג מדת חסידות בעצמו שאם לא הנה עובר הנה מתחייב בנפשו בהא קס"ד דרשאי. ואמ' ליה השתא אלו אתו קמן מורינן להו דלעברו והיכי סמכי' תו אמידת חסידות.

ולפום האי פי' נפקא לן מינה דאית' להאי סברא דלענין עדות שקר אדם רשאי לנהוג חסידות בעצמו שיתרג ולא יעבור. וזה תמה דזה מנין לנו וי"א דרב חסדא אליבא דר"מ דקאמ' דקסבר ר"מ דבגזל נמי יתרג ואל יעבור והכי אית' בתוספת' אין לה דבר שעומד בפני פיקוח נפש אלא גילוי עריו' ושפיקוח דמים וע"ז ר' מאיר אומר אף הגזל.

ומאי דקא מותיב רבא השתא אלו אתו קמן לאימלוכי. כלומר דהא קים ליה דרבנן פליגי עליה דבי דינא כרבנן קא מורו וליתה.

ומחנונתא דמילת' כפשטה דה"ק קסבר ר"מ העדים שאמרו להם חתמו שקר ואל תהרגו יתרגו אל יחתמו שקר כלומר בנהג שבעולם שכל כף מכווער בעיניהם עדות שקר שהיו מוסרין עצמן למיתה קודם שיעידו עדות שקר.

וא"ל רבא השתא אלו אתו קמן לאימלוכי א"ל זילו חתמו ושטרניכו כלומר פנין דדינא הוא דלחתמו אלו אתו קמן אמרינן להו הכי השתא לא סמכי' אהא: ואמרי' אלא טעמיה דר"מ כדבר הונא דאמר רב הונא אמר רב מודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו פי' הרב בעל העיטור ז"ל דר"מ אית ליה דרב הונא דקסבר ר"מ מודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו.

וכן הדין בעדים פנין שהודו שזה כתב ידן שוב אינו נאמנין לערער עליו. ורבנן לית להו דרב הונא אלא מודה בשטר שכתבו צריף לקיימו.

וכן הדין בעדים אע"פ שהודו בכתב ידן שנאמנין במה שטוענין עליו. ואיכא דקושני' לן א"כ הא דאמר רב יהודה אמ' רב האומר שטר אמנה הוא זה אינו נאמן.

וק"ל דאמר מאן ומרקנין דקאמר לנה וכדבר הונא אמר רב דאמר מודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו א"כ מ"ע לא אוקמוה בדאמרי עדים וכגון שאין כתב ידן יוצא במקום אחר

וכדבר הוּנָא וְתוּ א"כ מאי האי דקאמר ר"נ אי סביר לך כר"מ אימא כר"מ לימא ליה
אנא דאמרי לדברי הכל דבלנה כ"ע מודו.

אלא מחנוורתא דמילת' כמו שפי' רש"י ו"ל, אלא טעמיה דר"מ כדבר הוּנָא פלומר דהאי
מתנית' נמי הכי עסקינו פשטיב מודה ותינו דקאמ' ר"מ אין נאמנין לפסלו דסבר לה
כרב הוּנָא וכיון שחייב מוד' הרי הוא כמקני' וכשם שאלו פתב ידן יוצא ממקו' אחר
אינו נאמנין.

ג"כ עכשיו אינו נאמנין. נחכמי' אומרים נאמנין.

דנרפנו לית להו דרב הוּנָא אלא דמוד' בשטר שפתבו צריף לקיימו לפיכך נאמנין. מיהו
ע"כ לא קאמ' רב הוּנָא אלא בלנה אבל בעדים אפי' ר"מ מודה לרפנו ואתיא שפיר
כפשטא הא דלקמן דאוקמוה בלנה אבל לא אוקמוה בעדים.

ול' הלכת' כרב הוּנָא אלא כר"נ דאפי' בלנה צריף לקיימו וכדאמרי' כי אתו לקמן אמרי'
להו קיימי שטרניכו ונחותו לדינ' דק"ל כרב נחמן בדיני ורב נחמן פליגא אדרב הוּנָא
לגמרי דעיק' מילתיהו דרב הוּנָא בלו' ור"נ אעיקר מילת' דרב הוּנָא פליג ועיקר כדפרי':
(שם) אביי אמר לעולם דקאמר מלנה וכגון שחב לאחרים וכדבר נחמן.

פלומר דאי לרפנו דפליגי עליה דר' נתן פינו שאין אותן אחרים שהו' חייב להן יכולין
לכופן אינו חב להן דבלאו הכי נמי מצי לאפקועי להו דקא פרעי בדלא ידעו אידך ומחיל
להו וקא מפקע מיניהו אבל השת' לר' נתן פינו דאינהו משתעבדי ליה דאוריית' ונדאי
מקרי חב לאחרי' בהא שהרי אף הו' יכולין לכופן בדין לפרען דבר תורה.

וק"ל אפי' כי חב לאחרים נמי אמאי לא מהימנ' מתוך שבידו למחול. כדשמואל דאמר
המוכר שטר חוב לחבירו וחסר ומחלו מחול ואפי' יורשמו חל.

וה"נ אמרינו התם בבבא מציעא מצא שבר בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל. ופרכינו
וליחוש דילמא זבנתה לכתובת' בטוב' הנאה ואמרי' ש"מ אית' לדשמואל דאמ' המוכ'
חוב לחבירו וחסר ומחלו מחול.

ואע"פ דמכירת שטרות דאוריית' כדמוכח בבבא מציעא במתני' ואלו דברים שאין להם
אונאה דפשטי' לה מדאוריית' נחדא מיניהו שטרות. תו קשי' לי בלאו ה"נ למה לי
מדשמואל תיפוק ליה דהא אי בעי מזבן ליה לאחריני למהו שטר חוב דתו לא גבי
מיניה.

דהא מטלטלי גינהו ומטלטלי דלקוחות לבעל חוב לא משתעבדי. וכ"ת בדאקני ליה נכסיה
פוליהו אגב מקרקע וכתב ליה דאקני ושטר' אקרי נכסי' ושעבוד' דאית ביה כדאית' בבבא
בתר'.

הא לא אפשר דאירי בהכי בסתמ' דלא מפרשין פלל אלא מסתברא לי לפרושי דאין
אדם נאמן במגו בטענה שהוא אומ' שאינה על שעה זו אלא על שעה ראשונה למפרע.
בזו אינו נאמן בשום מגו פינון שהשטר ברור לפנינו ואתיא דומיא דההיא דאמרי' בבבא
בתרא באמר גרשתי את אשתי דאי אמר למפרע לא מהימן להבא.

שעל טענה שאינה חלה אלא למפרע אינו נאמן מתוך שום דבר שיכול לעשות מכאן ולהבא בדבר שנתברר חיובו. כגון אות' גירושין שנתברר שהיא אשתו אע"פ שאינה פיוצא בה לגמרי.

אבל בדבר שאין החיוב מבואר כלל ויכול להכחיש החיוב לגמרי נאמן אפי' על טענה שאינה חלה אלא למפרע ודוק ותשכח. תו מסתבר לי דהיינו טעמ' דהאי דאמ' אבני באומ' שטר אמנה הוא זה דאינו נאמן אף שבדו למחלו לפי שאין אדם נאמן לסתור הודאתו שהודה לחיובו בשום מגו בעולם וכיון דכן מפי אפקיה האי להאי שטרא אודי דשטרא מעל' הוא וכי הדר נאמר שטר אמנה הוא זה אינו נאמן לסתור הודאתו והאי דינא מוכח מההוא דהעורר על השדה והוא חתום עלי' בעד.

והיא דשבועות דאמרינו באומ' לא לויית' באומ' לא פרעתי דמי וקוזק כפרן. (ע"ב) אמר רב נחמן אמנה היו דברינו אין נאמנין.

טעמא דאמנה משום דעולה הוא נאעולה לא חתימי כדאמרינו לעיל. ומודעא דאין נאמנין לאו משום עולה דהא ונדאי לאו עולה הוא.

אלא משום דקא עקר לי' לשטרא לגמרי וכיון דעקרי לשטראא לא למאי פתבי ליה. והא דרב נחמן ונדאי אפי' אין פתב ידן יוצא ממקום אחר דהנה ליה פאנוסין היינו מחמת ממון שאין נאמנין אפי' בשאין פתב ידן יוצא ממקום אחר כדאית' לעיל.

ומיהו כי אמרי' דאין נאמנין מ"מ בשאומר שידעו בדבר שחתמו. אבל אמרו שלא היו יודעין בשעה שחתמו אלא שאחר כך הודו בפניהם שאמנה היו דבריהם או מודעא נאמנין: מר בר רב אשי אמר אמנה היו דברינו אין נאמנין מודעא היו דברינו נאמנין מ"ט האי גיתן ליכתב והאי לא גיתן ליכתב.

פ' אמנה לא גיתן ליכתב דעולה הוא. ומודעא גיתן ליכתב להציל האנוס מיד אונוסו. אי נמי לאהדורי זוזי אפומ' דהני. ואע"ג דעקרי לסהדויתיהו מהימנ' דליכ' למימר א"כ אמאי פתבי ליה.

דהא גיתן ליכתב כדאמרן. וסבר' דרבותא בתראי ז"ל דהא דמר בר רב אשי אתיא בשאין פתב ידן יוצא ממקום אחר.

וההי' מחנורתא דמלתא א"ה באמנה לא מהימני. אבל במודעא מהימני אבל בשפתב ידן יוצא ממקום אחר תו לא מהימני כלל.

דלא עדיפא מודעא מאנוסין היינו מחמת נפשות דלא מהימני. והא דבעא מיניה רבא מרב נחמן תנאי היו דברינו מהו.

הכי נמי אתיא בשאין פתב ידן יוצא ממקום אחר. והאי דקאמרי סתמא משום דההי' דרב נחמן בשאין פתב ידן יוצא ממקום אחר נמי היא.

דבכתב ידן יוצא לא צריכ' לכולהו אידך דווקא בשאין פתב ידן יוצא. ומספק' לי' לרבנן בתנאי הנה דברינו אי דינייה כמודעא דקא עקר ליה לשטרא.

דהאי נמי קא עקר ליה לשטר א וכוון דכון מ"ט כתבי לי לשטר. או דילמא תנאי מילתא אחריתי הוא שיקרי ניתן לכתב שיקרי הוא קיים לכשיחקקים התנאי.

ואמר ליה רב נחמן דתנאי מילתא אחריתי הוא. והא נמי דעבד אומר תנאי ועד אומר אינו תנאי פולה בשאין כתב ידן יוצא ממקום אחר.

והיינו דאמר רב פפא תרנוניהו בשטרא מעליא קא מסהדי. האי דקא תנאי הנה ליה חד ואין דבריו של אחד במקום שנים כלו כיון שישניהם מודי בשטר נמצא שנתקיים שטר זה על פי שני עדים.

וכיון דכון האי דקאמר תנאי חשבי ליה כעבד דעלמא ונהו ליה עד אחד ועד אחד לא כלום. והשתא אתי שפיר לישנא דתרנוניהו בשטרא מעליא קא מסהדי דהשתא אפומא דהני מיקיים שטרא: ומתקוף לה רב הונא בריה דר"י אי הכי אפי' תרנוניהו נמי.

כלומר כיון דחשבת לה להאי סהדותיהו דתנאי אסהדותא אחרנינא. וכאלו הוי סהדי אחרני דעלמא דהיינו טעמא דחשבת ליה להאי חד לגבי תרי.

א"כ אפי' תרנוניהו אמרי תנאי הוי דבריני נמי נימא הכי כיון דהודו בהאי שטרא. לאלתר אקיים ליה אפומא דתרי סהדי.

אמרית נאי ה"ל סהדותא אחריתי ונהו להו כסהדי דעלמא ואפי' סהדי דעלמא כיון דאיקיים שטר' לא מהימני אלא דהוי תרי לגבי תרי ולא יהו נאמנין וכל שפן אינהו גופהו דבתר דאיקיים שטרא לא מהימן כלל דכיון דהגיד שוב אינו חוזר ומגיד: אלא אמרי' הני למעקר סהדותיהו קא אתו האי כו'.

כלומר אלא תרי מ"ט דלא חשבינן להו כתרי דעלמא דאמרי' הני למעקר סהדותיהו קא אתו. כלומר דכיון דאינהו דמיקיים שטרא אפומא אמרי' תנאי שהוא לא חשיב לן קיום דסהדותיהו הדר קא עקרי ומהימני דנהו ליה הפה שאסר הוא הפה שהתיר.

האי נמי למעקר סהדותיהו אתי וקיומיה דהאי לאו קיום דהא הדר קא עקר לי לסהדותי' וליכא אלא עד אחד והלכת' פנותיה: מיהו פי פליגי רב פפא ורב הונא ברי' דר"י הני מקלי בדלא מכחשי אהדדי.

אבל היכא דמכחשי אהדדי ה"ל עד אחד בהכחשי' ולא מהימן. ועד אומר תנאי ונתקיים התנאי ועד אומר אינו תנאי השתא ונדאי תרנוניהו בשטרא מעליא מסהדי וזה פשוט: (שם) תנו רבנן שנים החתומין על השטר ומתו וכאו שנים ואמרו ידענו שכתב ידן הוא זה אבל אנוסין היו פסולין היו קטנים היו.

ליכא לפרושי פסולי עדות גזלנין. דא"כ אפי' בשכתב ידן יוצא נמי נאמנין שיקרי נאמנין שנים להעיד על מאה בני אדם שהם גזלנין או חייבין מיתה.

אלא מאי פסולי עדות קרובי' היו ונתרחקו. וליכא להימניהו אפי' בשכתב ידן יוצא ממקום אחר מגו דאי בעו פסלי' לה בגזלנותא.

דעדי' לא מהימני במגו כל היכא דלא מהימני מתורת עדותם דלא מהימניהו רחנ' בהכי. ויש אומרים דאפי' גזלנין נמי דכיון שמתו אין עדותן על העדים אלא על גוף השטר.

ובשפתם יָדָן יוֹצֵא אֵין נְאֻמֵינִי אֲבָל בְּשֵׁאִין פֶּתַח יָדָן יוֹצֵא מִמֶּקוֹ אַחַר נְאֻמֵינִי. וְהוּא הִדִּין נְמִי שֵׁאִין נְאֻמֵינִי לֹמַר פֶּתַח יָדָן הוּא זֶה אֲבָל מוֹדְעָא אוֹ אִמְנָא הֵיּוּ דְבִרְיָהֶם: בְּרַם צָרִיךְ אֶת לְמִילָךְ.

הַעֲדִי שְׂאֵמֶר פֶּתַח יָדָנוּ הוּא זֶה. וּבָאוּ אַחֲרֵי וְנִאֲמָרוּ אֵינֹו פֶּתַח יָדָן מֵהוּ.

וְנִרְאָה לֹמַר דְּאֵלִיבָא דְרַבְּנָן דְּסַבְרֵי דְעַל מְנָה שְׂבִשְׁטֵר הֵם מְעִידִין הֵיּוּ לְהוּ תְרֵי וְתֵרֵי. וְאֵלִיבָא דְר' נְמִי דְסַבְר דְעַל כַּת' יָדָן הֵם מְעִידִין כִּינּוּן דְלֵא סְגִיא לֵיהּ בְּשֵׁאִין מְעִידִין זֶה עַל זֶה הֵיּוּ לְהוּ נְמִי תְרֵי לְגַבֵּי תְרֵי אֲבָל הֵם אוֹמְרִים אֵינֹו פֶּתַח יָדָן וְאַחֲרֵים אוֹמְרִים פֶּתַח יָדָן הוּא.

בְּשֵׁאִין עֵידי הַשְׁטֵר מְעִידִין זֶה עַל זֶה. נִרְאָה שְׂהֶאֱחָרוּנֵים נְאֻמֵינִי וְעֵידי הַשְׁטֵר לֹא מְעַלִּין וְלֹא מוֹרִידִין דְהֵיּוּ סַד לְגַבֵּי תְרֵי.

וְהָכִי אֲמַרְינּוּ בִירוּש' הֵן אוֹמַר פֶּתַח יָדָנוּ אֵינֹו זֶה וְאַחֲרֵים אוֹמְרִין פֶּתַח יָדָן הוּא תְנִי ר' חֲזִיָא לֹא מְעַלִּין וְלֹא מוֹרִידִין אִמְר' רִישָׁא דְמַתְנִי' אֲמָרָה כֵּן אִם יֵשׁ עֲדִים שְׂהוּא פֶּתַח יָדָן אוֹ שְׂהֵיָה פֶּתַח יָדָן יוֹצֵא מִמֶּקוֹם אַחַר אֵין נְאֻמֵינִי: וּמַגְבִּוּיָן כּו' עַד הַשְׁתָּא אֵילֹו הֵיּוּ קָמֵן לֹא הֵיּוּ מְשַׁגְּחָה בְּהוּ דְהֵיּוּא לֵה עֲדִי מְוַכְחֵשׁ הַשְׁתָּא דְלִיתְנָהוּ קָמֵן דֵּא"ל אֵילֹו הֵיּוּ קָמֵן הֵיּוּ מוֹדֵי מְהִימֵינִי.

מִסַּת' לְפוּם הָאֵי לִישְׁנָא דְרַב נַחְמָן לֹאוּ מְשׁוּם דְשִׁנִּי לִיהּ בֵּין הַזְמ' לְהַכְחֹשָׁה אֲלֵא דְקַסְבֵּר רַב נַחְמָן דְכִי אֲמַרְינּוּ אֵין מְזַיְמִין אֶת הַעֲדִים ה"מ דְתִיקְהוּ עֲלֵה תוֹרַת הַזְמ' גְּמוּרָה אֲבָל וְנִדְאֵי אֵין עוֹשִׁין מְעַשָׂה עַל פִּי עֲדוּתָם וּכְדָבְרֵי ר' אֲבָהוּ: (נַר ד) אֲלֵא אֲמַר רַב נַחְמָן אוֹקֵי תְרֵי לְבַהֲדֵי תְרֵי וְאוֹקֵי מְמוּנָא בְּחֻזְקַת מְרִיָה.

כּלו' וְאֵי תְפִיס לֹא מְפָקִי מִיְנֵיהּ. דֵּאֵי לֹא אֲלֵא לְמֵאֵי נְאֻמֵינִי אֲלֵא וְנִדְאֵי דֵּאֵי תְפִישׁ לֹא מְפָקִין מִיְנֵיהּ: וּפְיִרְשׁ הָרַב ר' אֲבָרְהָם אֲב בֵּית דִּין ז"ל דְתְפִישׁ שְׂלֵא בְעֲדִים וְאַפִּי' הָכִי בְרִישָׁא מְפָקִי מִיְנֵיהּ דְכִינּוּ דְמוּדָה דְאֵהָאֵי שְׂטֵרָא הוּא דְתְפִישׁ הָאֵי שְׂטֵרָא חֲסָפָא בְעֲלָמָא הוּא.

וּמִיָּהוּ הֵיכָא דְטַעֲיָן דְאֵמְלוּ' תְפִישׁ לֵיהּ אַע"ג דְשְׁטֵר' וַיִּיפָא הוּא. מְסַתְּבָרָא דְמִהִימֵן מְשׁוּם מַגוּ.

אֲבָל הֵיכָא דְלֹא טַעֲיָן אֲלֵא מְחַמַּת שְׂטֵרָא. שְׂטֵר חֲסָפָא לֹא כְלוּם הוּא וּמְפָקִי מִיְנֵיהּ: וְרַבִּינוּ נ"ר סוֹבֵר דְאַפִּי' בְעֲדִים נְמִי אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוּ.

מְשׁוּם דְכָל תְרֵי וְתֵרֵי לֹא אֲזַלִּין בְּהוּ בְּתַר חֻזְקָה דְנִימָא אוֹקֵי מְמוּנָא בְּחֻזְקַת מְרִיָה. אֲלֵא הֵיכָא דְקֵאֵי לִיקוּם.

וְהָכִי אֲמַרִי בִיבְמוֹת תְרֵי וְתֵרֵי סְפִיקָא דְאוֹרִיָתָא הוּא. וְלֹא אֲמַרִי אוֹקֵי אִיְתָת' אַחֲזָקָה.

וּמִיָּהוּ ה"מ בְּמַטְלִטְלִי. אֲבָל בְּקַרְקָעוֹת הָרֵי הֵן כְּתוּפִישִׁין בְּרִשׁוֹת בְּעֲלִים הָרֵאשׁוֹנִים.

וְהֵינּוּ דְאֲמַרְינּוּ בְנִכְסֵי דְבַר שְׁטִי' דְמוֹקְמִין תְרֵי לְהֵדִי תְרֵי וּמוֹקְמִין נִכְסֵי בְּחֻזְקַת בַּר שְׁטִיָא. וְהָא דְאֲמַרְינּוּ דֵּה"מ הֵיכָא דֵּאִית לֵיהּ חֻזְקָה דְאַבְהֵתִיָה אֲבָל הֵיכָא דְלִית לֵיהּ חֻזְקָה דְאַבְהֵתִיָה אֲמַרְינּוּ כְּשֵׁהוּא שׁוּטָה זָבֵן וְכְשֵׁהוּא שׁוּטָה זָבִין לְמִימַר דְלִית לֵיהּ חֻזְקָה דְנִפְשִׁיָה.

מסתברא דאם באו בעלים הראשונים שמכרום לבר שטיא. מוציאין אותן מידו כיון דלית ליה חזקה מנפשיה ואמרין כשהוא שוטה זכו.

מיהו כל היכא דלא אתו בעלי הראשונים לערער אין מוציאין אותן מיד הלוקח מספיק דהא לא קים לן אי זבין פשהו שוט' או כשהוא חלו' וכן דעת רבינו נ"ר: (שם) אם יש עדים שהיה פתב ידן וכו' עד אין מקימין את השטר משטר שקר' עליו ערער אא"כ הוחזק בב"ד קשי' לן הא פשיט' כיון דקרא עליו ערער כל היכא דלא איתחזק בבי דינא היכא סמכינו עליה.

ואפשר לומר דקמ"ל אפי' נשתק הערער. אי נמי אפשר דקמ"ל דאע"ג דתרי שטרי נינהו לא סמכי' עליהו לאחזוקניהו בקושטא למימר דכיון דתרי נינהו לא חיישי' תו לזיופא והכי אתיא פשטא דמילתא: (שם) אמרי נהרדעי אין מקימין את השטר אלא מב' שדות ושתי כתובות והוא שאכלו' בעליהם ג"ש ובשופי.

פי' נהרדעי סברי דאפי' לא קרא עליו ערער כלל אין מקימין אלא משתי שטרו' ובעי' נמי דווקא דליכ' ערער כלל. וכיון דליכ' ערער כלל מקימין אע"פ שלא הוחזקו בב"ד ואפי' הוחזקו בב"ד אין מקימין משטר אחד אלא משתי שטרו' וכן דעת הר' אברה' אב"ד ז"ל.

ולעולם אין מקימין אלא משתי שטרו' ואפי' הוחזקו בבית דין והיינו סברא דנהרדעי דאכלום בעליה' ג' שנים ובשופי כהוחזקו בב"ד דמי. ונהרדעי לא פליגי אדרב אסי דהא דר' אסי מתניתא היא אלא ר' אסי לא איירי מפמה שטרי איירי' ולא קאמר אלא שאין מקימין משטרות שקרא עליהו ערער אלא אם כן הוחזקו בבית דין אבל לא קרא עליהו ערער מקימין אף שלא הוחזקו בב"ד ודווקא נמי משנים: (שם) אמר רב שימי כו' עד מאי שנא מתסת ידו דלא דילמא זינף מתח' ידי אחר' נמי דילמ' אזיל ונחזא זינף.

פרש"י ז"ל מאי שנא פי נפקי הנהו שטרי דאתיבן לקיומי מינייהו מתסת ידו דלא מקימין מינייהו דילמא זינפי זינף. מתסת ידי אחר נמי דילמא אזיל ונחזא אתא זינף.

פולגי האי לא מצי מכונן. פלומ' כיון דיצא מתח' ידי אחר לא מצי מכונן אבל ביוצא מתסת ידי עצמו מצי מכונן דכיון דהוה פסת ידו קיל ליה מילתא לזינפי דחזי ליה פולגי יומא.

ודברי' אלו תמוהי' זה היאך אפשר א"כ נמצא שמי שיש לו חתימ' עדי' אפי' הוחזק בב"ד אי אפשר לו לשוב לחתום שטר באותן עדי' עצמן שאין מקימין לו מאותן עדי' דחיישי' לזיופא כיון דיצא מתסת ידו.

אא"כ אותן עדים עצמן מעידין עליה ונאפי' באותן עדי' עצמן איכ' למיח' כדאמרי' בבבא בתרא אין חתימ' ידי דידי היא מיהו מקמי רב אדא בר אבהו לא חתמי לי מעולם אא"כ זכורין ההלואה עצמו או בעדי' אחרים שמעידין שראו כשחתמו וזה אינו וי"מ מאי שנא מתסת ידו דלא דילמ' זינפי זינף.

פְּלוֹמֵר לְכוּלְהוּ שְׁטָרֵי וּשְׁלֵשְׁתָּן שְׁקָר וְאִינּוּ פְּתִיבַת אוֹתָן עַדִּי פְּלָל הַחֲתוּמִּין בְּהֵן וְשָׁמָּה אוֹתָן עַדִּי אִינּוּ יוֹדְעֵי לְכַתּוּב וְהוּא כַת' בְּכַתֵּב יָדוֹ שְׁלֵשְׁתָּן וְאֵע"פ שְׁאֲכַלְן ג' שָׁנִים וּבְשֹׁפֵי אַפְש' דְּאֶקְרָאֵי בְּעֵלְמ' הוּא.

א"ם גבר' אֵלְמָא הוּא. מִתַּחַת יְדֵי אַחַר נְמִי גִיחֻוּשׁ דִּילְמ' אֶזְל וְחֻזָּא וְאֶתָּא וְנִינְיָ.

וְאַף אֵלוֹ דְּבָרִים תְּמוּהִים א"כ הֵיכִי קס"ד לְדְמוּיֵי פְּלָל יוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי עֲצָמוֹ לְיוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי, אַחַר יוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי עֲצָמוֹ חֲזִינְשִׁינּוּ דִּילְמ' פּוֹלְהוּ שְׁיִקְרָא נִינְהוּ מְעִיקְרָא דְאִיהוּ כְּתִיבְנָהוּ לְכוּלְהוּ.

מָה שְׁאִין פֶּן בְּיוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי אַחַר דַּהַת' לִיכָּא לְמִימ' זִינְפוּנְהוּ וְכַתְּבִינְהוּ. דְּהַשְׁתָּא לָא אֶמְרֵי דִּיכּוּל אִינְיִשׁ לְזִיּוֹפֵי פְּתִיבָה דְּאַחַרְיָנָא לְכוּלְהוּ פְּלָל אֶלָּא דְּחִינְשִׁינּוּ בְּיוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי עֲצָמוֹ דִּילְמ' שְׁיִקְר' נִינְהוּ וְלֹא מְשׁוּם זִיּוּף.

וְנִישׁ אוּמ' דַּה"ק פִּינּוּ דְּחִינְשִׁי לְכוּלֵי הָאֵי דְּזִינְיָ תְּלַת שְׁטָרֵי וְכִינּוּ דְּדַמְיָאן אֶהְדְּדִי אַע"פ שְׁדָרָה הַמְזִינְיָפִין שְׁמַתְחַלְף בְּתַלְתּוֹ לִיחֻוּשׁ נְמִי לְהָא אַע"ג דְּיוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי אַח' דִּילְמ' פֶּנוּן וְזִינְיָ וְאֶמְרִינּוּ פֶּנּוּלֵי הָאֵי לָא מְכַוְנִין: (שָׁם) תְּנוּ רַבְּנָן כּוֹתֵב אֶדָם עֵדוּתוֹ עַל הַשְׁטָר וּמַעֲיֵד עָלֶיהָ אִפִּי לְאַחַר כְּמָה שָׁנִים.

הַפִּי הַנְּכּוֹן כְּמוֹ שְׁפִי הַר' אֶלְפָסִי ז"ל וְרַבִּי שְׁלֹמֹה ז"ל. כּוֹת' אַד' עֵדוּתוֹ עַל הַשְׁט' וְלֹא שְׁטָר גַּמּו' אֶלָּא לּוּמ' שְׁאֵם נְמָסֵר לוֹ עַדוֹ וּמַתְיָירָא שְׁמָא תַּשְׁתַּכַּח מְמַנּוּ כּוֹתְבָה עַל פְּנִיקְסוֹ בְּשְׁטָרֵי חֲשֻׁבְנוֹתָיו.

וּמַעֲנִי עָלֶיהָ אִפִּי אַח' כְּמָה שְׁנִי. אֶמֶר רַב הוּנָא וְהוּא שְׁזוּכְרָה עֲצָמוֹ וּבְרַאנִי הַשְׁט' גִּזְכָּר פֶּנּוּלֵי בְּדַקְדוּק.

אֶבֶל אִם לֹא הִי נֹזֵכ' מִעֲצָמוֹ אֶלָּא מִתּוֹךְ הַשְׁט' הִנֵּה לִי מְפִיָה וְלֹא מְפִי כְּתָבָם: וּר"י אִמ' אַע"פ שְׁאִין זֹכְר' מִעֲצָמוֹ אֶלָּא מִתּוֹךְ הַשְׁט' אֶבֶל אַחַר רְאִינֵת הַשְׁט' נֹזֵכ' יָפָה. שְׁאֵם לֹא גִזְכָּר פְּלָל זֹו וְנִדְאֵי דְּבָרֵי הַכֹּל הוּ' וּמְפִיָה וְלֹא מְפִי כְּתָבָם: (שָׁם) אֶמֶר רַבָּא ש"מ מִדְּר"י כּו' פְּלוֹמ' לָאוּ מִי אִמ' ר"י אַע"פ שְׁאִין זֹכְר' מִעֲצָמוֹ אֶלָּא מִתּוֹךְ הַשְׁטָר הַנִּינְיָ עַדוֹ גְּמוּר' דְּכּוֹנֹת' נְמִי אִי שְׁכַח וְהַזְכִּירוּ חֲבִירוֹ עֵדוּתוֹ עַדוֹ נְאֻתָנִי לְהָאֵי תּוֹסְפֵתָא דְּאֶמְרֵי אִם אֶמְרוּ מ"ש בַּשְׁט' זֶה שְׁמַעְנוּ וְשִׁפְחָנוּ.

פְּלוֹמ' עֵכְשָׁיו גִּזְכְּרָנוּ מִתּוֹךְ תַּנְשֵׁא אִשְׁתּוֹ. אַע"ג דְּהוּא שְׁטָרָא לֹא פְּלוּם הוּא פִּינּוּ דְּקָא מְדַבְּרֵי אִמְטוּלְתֵי הִנֵּי עֵדוּת: כּוֹת' אַד' עֵדוּתוֹ עַל הַשְׁטָר לְזַכְרוֹן וּמַעֲנִי עַלִּי אִפִּי לְאַח' כְּמָה שְׁנִי.

אַע"ג דְּאִי מְשׁוֹ הַהוּא שְׁטָר' לֹא פְּלוּם הוּא פִּינּוּ שְׁהוּא גִזְכָּר אַע"פ שְׁלֹא גִזְכָּר אֶלָּא מִתּוֹכֵי עֵדוּתוֹ עֵדוּת וְאֶפִּילוֹ אֶלִּיבָא דַּר' הוּנָא דְּבַעֲי זֹכְר' מִעֲצָמוֹ. אִיכ' לְפָרוּשֵׁי דְּהִקָּא גְּבִי מְמוֹן בְּעִינּוּ טְפִי מַעֲדוֹ אִשְׁהָ אִי נְמִי מִינְיָרֵי בְּזוּכְרִין מִעֲצָמוֹ שְׁרָאוּ שְׁמַת רַאוּבֵן וְאִינּוּ זֹכְרִין אִי זֶה רַאוּבֵן וּבְעֵלָה שֶׁל מִי.

וְאִיכָּא נְמִי לְפָרוּשֵׁי הַהוּ' וּרִישְׁנֵי לְפּו' הָאֵי שְׁטַת' כְּדְפָרִישׁ אֶלִּיב' דְּגִאוּנִי ז"ל. א"נ אִיכ' לְפָרוּשֵׁי דְּאֻתָנִי לְהוֹ שְׁפִיר טְפִי וְה"ק אֶתְיָא דְּרַב הוּנָא כַר' וּר"י כְּרַבְּנָן פְּלוֹמֵר דַּר' קָאמ' עַל כְּתֵב יָדוֹ הֵן מְעִידִין לּוּמ' שְׁאִין עַדוֹ כְּתֵב יָדוֹ עַדוֹ עַל עֵיקַר הַהִלְוָא וְאִין עֵדוּתוֹ אֶלָּא

על כת' ידו ואינו ראיה על מנה שבשט' ואין עדותו חשוב כלל אלא שהשט' מהני מדין עצמו מתורת שטר' וכינן שפן אף פאן פיוצא בו פשרוא' שטר זפרון זה אע"פ שזכר שזהו עדותו שכת' אין זה עדו' גמו' על עיקר המעש' וכינן שמדין שטר זה אינו חשוב שאין עליו תור' שטר אף עדו' זה אינו כלום וכינן שראו העדו' זה אינו כלו' לפי ששט' זה אין תור' שטר עליו אע"פ שזכר מתוכה הזכר' מתו' השט' זה אינו כלו' וה"ל מפיה' ולא מפי כתב' ור"י אמ' אע"ג שאין זוכר מעצמו דס"ל פרבנן קסב' דכינן שמעי' על כת' ידו הרי הוא ראי' על מנה שבשט' ועדותו הוא על מנה שבשטר וכינן שפן אף פאן פיוצא בו פין שזכור שזהו זפרון שלו שכתב בלא פחות ובלא יתר.

וידוע שבשע' שכתב עדות אמת כתב הרי זה עד' גמו'. לומ' שבנזכ' מתוכ' לא מיקרי מפיה' ולא מפי כתבם.

ומ"מ בלא הזר' מתוכ' לא סגי' דהניא ליה מפיהם ולא מפי כתבם. ואע"ג דהאי לאו שטר גמור ל"ק דהא בההו' מתני' קתני נמי ובשט' כתב מת פלוני לא תנשא אשתו.

אם אמרו מ"ש שבשט' זה והאי ונדאי לאו שטר גמו' הוא ואין עליו תור' שטר ה"נ תני סיפ' כות' אד' עדותו על השט' וכן נמצ' כתו' למקצ' הגאונים ז"ל שפך היא הגירסא. וכן אפשר' לפר' התוספ' דבריה' אם אמרו מ"ש בשטר זה שמענו ושפחנו אבל עכשיו נזכרנו מתוך שטר זה תנשא אשתו שהרי כות' אדם עדותו על השט' ומעי' עלי' חידדי בלא צירוף אח' והוא שזכר בין ע"י עצמו בין ע"י אחריו.

אלמא פין שזכרין רואין פאלו באין להעיד מתחלה ולא מפי השטר: (ע"ב) תנו ה"מ התלויו' וכו' עד מתוך שהנשי' קוברות שם נפלי' ומנכי שחין זרועותיהן עד נ' אמ' אנה איהי לחנודא טפי דברא איניש בהדה.

פירש"י ז"ל טפי דברא איניש בהדה ואם איתא דקברה בתל קלא אית לה למילתא פין דהנה אחרניא בהדה ומדלי תלה קלא ש"מ לבית הקברות אנה. והיינו טעמא דמתניתא דקתני התלויות הקרובות בין לעיר בין לדרך אהד חדשות ואהד ישנות טמאות.

קרובות לדרך נמי. משום דזמנין דמתרמי בין השמשות ומיקרי וקברי בתל: אף על גב דלא הויא לחודה ואית לה קלא אידי דשכיחא מילתא טובא חיישינן לה ואף על גב דלית לה קלא.

הרחוקות חדשות טהורות דכינן דרחוקות לא אנה בדלא דברה אחרניא בהדה. ואם איתא דקברה קלא אית לה למילתא.

ישנות טמאות דחיישינן דלמא פסק קלא וכי תימא ומספק' היכי מחזקינן טומאה. ליתא דכינן דהויא לה עיר בית הקברות ודרך בית הקברות אהד קרובות ואהד רחוקות בחזקת טומאה הו'.

אלא קרובות פין דדינייהו דתיגוי להו קלא ולית להו איתרע לה לחזקה ישנות פין דליתיה להאי טעמא מוקמי אסוקמיהו ובחזקת טומאה קיימן והאי דקא פשיט מינה לסהדותא אע"ג דנדאי קלא עביד דבטיל.

שְׂאֵנִי קָלָא דְטוֹמְאָה דְמִשׁוּם טְהָרוֹת זְהִיר' בֵּיהּ וְקָלָא דְלֹא פְסוּק הוּא וְהִינּוּ דְקִס"ד
דְכִסְהֵדוּתָא דְמִי אָבֵל רַבִּינוּ חֲנַנְאֵל ז"ל פִּי טְפִי דְבִרָה אֵינְשׁ בְּהֵדָה וְכִינּוּ דְאִית לָהּ צוֹנוֹת'
לְבֵית הַקְּבָרוֹת אֲזֵלָה.

וְהִינּוּ טַעְמָא דְמִתְנִיתִין דְקָרוּבוֹ' לְעִיר טְמֵאוֹת מְשׁוּם דְאֲזֵלָה לַחֲוֹדָה וְכִינּוּ דְהוּנִיא לְחֻדָּא
לֹא אֲזֵל' לְבֵית הַקְּבָרוֹ' אֲלֵא קְבָרֵי בְּתַל לְדָרָה נְמִי טְמֵאוֹ' דְזוּמְגִין דְמִתְרַמִּי בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת
וּמִקְרֵי וְקָבְרוּ בְּתַל אַע"ג דְלֹא הוּנִיא לַחֲוֹדָה.

רְחוּקוֹת חֲדָשׁוֹת טְהוֹרוֹת דְכִינּוּ דְרְחוּקוֹת בֵּין לְעִיר וּבֵין לְדָרָה לֹא אֲזֵלָה בְּדָלָא דְבִרָה צוֹנוֹת'
בְּהֵדָה. וְכִינּוּ דְאִית לָהּ צוֹנוֹת' לְבֵית הַקְּבָרוֹת קָא אֲזֵל' יְשֻׁנוֹת טְמֵאוֹת דְכִינּוּ דִישְׁנוֹת בֵּין לַר'
מְאִיר בֵּין לַר' יְהוּדָה אַע"ג דְהַשְׁתָּא רְחוּקוֹת חֲזִישִׁינּוּ שְׁמ' קָרוּבוֹ' הָיוּ וְנִתְרַחְקוּ שְׁהֵינָה
תְּחִילָה שְׁם עִיר אוֹ בְּתִים בְּסֻמוּף.

וְהַשְׁתָּא אֲתִי שְׁפִי לְפּוּם הָאִי פִירוּשָׁא פְּשִׁיטוּתָא דְרַב חֲסֵד. ' דְהַשְׁתָּא' אִיכָא לְדַמּוּנֵי
לְסֵהֲדוּתָא וְהָא אֲנִי חֲזִישִׁינּוּ שְׁמָא הֵינָה שְׁם עִיר אוֹ בְּתִים.

וְנִשְׁתַּפַּח הַדְּבָר. וּמִיָּהּ לֹא נִהִיר הִיכִי חֲזִישִׁינּוּ לָהּ וְהָא קִי"ל דְמִסְפּוּק' לֹא מְחַזְקִין טוֹמְאָה
אָבֵל בְּתוֹסְפֵת' אִיתָא הִיכִי שְׂאֵנִי אוֹמֵר עִיר אוֹ דָרָה הֵינָה שְׁם וְשְׁמָא שְׁכַחוּ.

וְאִפְשָׁר דְשִׁנְיָא הָא. דְמִלְתָּא דְשְׁכִיחָא הִיא שְׁהָעִיר מְתַרְבָּה אוֹ מְתַמְעָטֶת בֵּית אֶחָד אוֹ שְׁנֵי
בְּתִים: (שְׁם) זֶה אוֹמֵר זֶה כְּתָב יְדֵי וְכו' כְּשִׁתְּמַצ' לֹאמֵר לְדְבָרֵי ר' עַל כְּתָב יְדֵי וְכו': (דָּרָה
כ"א) אָבֵל אֲמַגְלִתָּא לֹא דְלָמָּא מְשַׁפַּח לָהּ אֵינִישׁ דְלֹא מְעַלִּי וְכַתִּיב עָלֶיהָ מֵאֵי דְבַעֲי.

וְאַע"ג דְאִפְשָׁר אֲרִישָׁא דְמַגְלִתָּא. דְהָא תוּ לִיכָא לְמִיחַשׁ עֲלָהּ.

אֲנִי אֲחַסְפָּא מְחַתְמִין לִיהּ דְלָמָּא אֲתִי לְמַחְתֵּם בְּסוּף מַגְלִתָּא. וְהָא דְאֲמַרִּין דְתַנּוּ הוֹצִיא
עָלֵינוּ כְּתָב יְדֵי שְׁהוּ חֲזִיב לֹא גוֹבָה מְנַכְסִים בְּנֵי חוֹרִין אִפִּי לְמ"ד דִּיכּוֹל לֹאמֵר פְּרַעְתִּי.

הִכָּא חֲזִישִׁינּוּ דְלָמָּא טַעִין כִּי קוּשְׁטָא דְלֹא הָיוּ דְבָרִים מְעוּלָם. תוּ לֹא יְכִיל לְמִימַר פְּרַעְתִּי
דַּה"ל הוֹחֲזֵק בְּכָרוּ.

אִי נְמִי חֲזִישִׁינּוּ דִילָמָּא כְּתָב בְּהַ נְאֻמָּנוֹת אוֹ דְכְּתָב בְּהַ זְמַן דְלֹא יְכוֹל לְמִימַר פְּרַעְתִּי. שְׂאֵנִי
אָדָם נְאֻמָּן לֹאמֵר פְּרַעְתִּי בְּתוֹף זְמַנִּי.

וּמִיָּהּ קוּשְׁטָא דְלֹא לְמִימ' פְּרַעְתִּי כְּדְכְּתִיב הֵתֵם בְּס"ד: (שְׁם) אָמַר רַב יְהוּדָה א' שְׁמוּאֵל
עַד וְדִינּוּ מְצַטְרְפִין פִּי כְּשִׁבְאוּ שְׁנֵי עֲדִים דְעֲלָמָא וְהָעִידוּ עַל כְּתָב עַד אַחַר וְכְתָב דִּינּוּ אֶחָד
אוֹ עַל כְּתָב הַדִּינּוּ וְבָא הָעַד עֲצָמוּ וְהָעִיד עַל כַּת' יְדֵי.

אָבֵל הַדִּינּוּ לְבַדּוֹ אֵינּוּ נְאֻמָּן לְהָעִיד עַל כְּתָב יְדֵי דְבָהּ אִפִּי רַבִּנּוּ מוֹדָה לָהּ: (שְׁם) אָמַר
רַמִּי בַר חֲמָא כְּמָה מְעַלִּיא הָא שְׂמַעְתָּ וְאָמַר רַבָּא מֵאֵי מְעַלְיוּתָא אֲמַאי דְקָא סְהִיד סְהִידָא
לֹא קָא סְהִיד דִּינָא וְאֲמַאי דְקָא מְסִהִיד דִּינָא לֹא קָא מְסִהִיד סְהִידָא.

פִּירִש"י ז"ל שְׁהָעַד מְעִיד עַל מְנָה שְׁבַשְׁטָר וְהַדִּינּוּ מְעִיד עַל כְּתָב יְדֵי. פִּי לְפִירוּשׁוֹ שְׁהָעַד
מְעִיד עַל מְנָה שְׁבַשְׁטָר וּלְפִיכָה דִּינּוּ בְּעִדּוֹתוֹ יְחִידִי.

וְהַדִּינּוּ מְעִיד עַל כְּתָב יְדֵי כְּלוּמַר וְעִיקַר עִדּוֹתוֹ קִיּוּם חֲתִימַת עֵדִי. הִיגְלַף כְּתָב יְדֵי דְאִינְדָּה
לִית לָן אֲלֵא עַד אֶחָד וְאֲנִי בְּעִינּוּ קִיּוּם שְׁטָרוֹת בְּשְׁנֵי עֲדִים.

ואפי' לרבנו בעדים דעלמא. הילכה ש"מ דבשני דינין סגי לו.

וכל שפן עד אחד מעיד על פתיבתו ושנים אחרים מעידין על פתב ידו של חבירו וזה פשוט וא"צ לפנים ומכל מקום שמעין מינה שקיום ב"ד צרי' קיום: ואע"ג דתנן התם בשביעית אמרו לו אין מעשה ב"ד צרי' קיום התם אדר' יהודה קאי ולאפוקי מינה דאמר דפרוזהל צריה לחתום עדים ודינין.

אמרו לו שאינו צריה אלא או דינין או עדים ואינו ענין לשאר קיום דעלמא. וי"מ קיום קיום ממש.

ובפרוזהל בלבד נאמרו דברים משום טעמא דלא שביק התירא ואכיל איסורא. ולשון אמרו לו אינו נוח לפי שטה זו ואיכ' גוססתי דלא גרסי ליה.

ובירושלמי אמרי' בפרק דיני ממונות בתרא. אשר הדינין מהו שיהא צריה קיום ב"ד.

רב הושעיא אמר בשם שמואל יתקיים או בכתיב ידי העדים או בכתיב הדינין וחרנה אמר אפי' בכתיב עד אחד דינין אחד. והיינו פפלוגתא דהקא דר' הושעיא פרבא ואידהו פרב יהודא וקיי"ל פרבא: (ע"ב) אמר רב הונא אמר רב שלשה שישבו לקיים כו' עד שלא וכו' אלמא מייחזי פשיקרא הקא נמי מייחזי פשיקרא.

מעיקרא נמי הנה משמע דהיינו טעמא דרב הונא אמר רב. אלא דהנה קס"ד דקסבר רב דמשחתמו מייחזי פשיקרא אבל מקמי הכי לא מייחזי פשיקרא.

והיינו דקשי' לן מקמי הכי איכא למיחש לשיקר' כדר' ומתריצין לה דמקמי פתיבה וחתמא קאמר ותמה דהא קיי"ל דליתא פדאית' בהדנ' לקמן בפר' הפותב ובמס' גיטין בפר' כל הגט.

וכיון דליתא לדרב פפי וקיי"ל דלמייחזי פשיקרא לא חיישינן. מינה נמי דליתא לדרב הונא אמר רב ואשפחן להו לכולהו ז"ל דפסקו פנותיה.

ואפשר לומר דנודאי טעמא דסוגיין משו' הכי הוא משום דמייחזי פשיקרא. מיהו כיון דקיי"ל דליתא לדרב פפי איכא למימר דלאו היינו טעמא דרב הונא אמר רב אלא היינו טעמא משום דכיון דחתמו עד שלא העידו בפניו.

א"כ אשתכח דלאו מותב תלתא פחדא הני. שהרי בשעה שחתמו לא היה שלישי זה מצטרף עמהן.

והיינו דכתבו רבנותא ז"ל לישנ' קמא דרב הונא דדווקא משחתמו ולא אידהו לישנא דקאמר משפתבו וחתמו. ומיהו סוגיין דהכ' נקטו ליה להאי דרב פפי אליבא דרב'.

ובפרק המגרש משמע לן בסוגיין דהתם דפליגא דרב'. ולא דאיתמר בהדנ' ואהיהא סמכינן.

כדאשפחן בהדנא דליתא לדרב פפי: (שם) ש"מ עד נעשה דיין כלו' אחר שהעיד. שהרי שנים אלו המפירין חתימות ידי עדים העידו בפני שלישי שאינו מפיר כמו שפי' רש"י ז"ל.

ואעפ"כ מצטרפין לקניינם השטר. והכי מוכח בגיטין בפ' ראשון פההיא דאמר: וש"מ דינין המכירין חתימות ידי עדים אין צריכין להעיד בפניהם דטעמא משום דשלישי זה לא היה מכיר.

הוא שהוצרכו אותן שנים אחריו להעיל בפניו. אבל אם הי' אף אותו שלישי מכיר לא היה צריכין לעדות קלל.

אלא מקיימן ע"פ עצמן. וש"מ דינין שאין מכירין חתימות יד עדים צריכין להעיד בפני קל אחד ואחד.

לומר שאע"פ שהשנים יודעין בדבר וכיון דתרי ידעי ונדאי הימנותא גבייהו אפ"ה אינו סומך עליהו. אלא א"כ מעידין בפניו בתורת עדות וכ"ת הא מאי למימ' פשיט'.

ואפשי' דאטעמא דמסקנא סמיך משום דקיום שטרו' דרבנן. מתקירף לה רב אשי בשלמא עד נעשה דיין וכו' דלמא לעולם אימ' לך צריכין ושאני הכא דהא מקיימא הגדה בחד נראה דה"ק דאייקיימא לה תורת הגדה בחד מיתה.

והיינו דאמרין באידך ושאני הכא דלא מימיימ' הגדה קלל. לומר דליכא הגדה קלל.

ואפשי' לפרש דהא מימיימא הגדה בחד דאמטו האי חד מימיימ' הגדה בכולהו. שיהי שנים אלו מעידין לשלישי זה והרי הן כמעידין לאותו שלישי וכמעידין לעצמן וכיון שהעידו נתקיימא הגדה בכולן.

ותמה היאך מתקיימת עדותן בפני שלישי והא שלשה בעינן ואפילו ביחיד מןמחה שראוי לדון דיני ממונו' יחידי. נראה שאין קיומו קיום מהא דאמר' לקמן ודילמא רבנו דבי רב אשי כשמואל סביר' להו: (שם) אמר ליה רב ספרא לר' אבא ועד נעשה דיין והתנן ראוהו שלשה והן ב"ד יעמדו שנים ויושיבו מחביריהו.

אצל היחיד. וכו' עד בדוכתיה וליקדשה.

קשיא לן עלה בדוכתא ולא תהא שמיעה גדולה מראיה. ומפרקינן ליה כשראוהו בלילה. פלומ' דכיון דראוהו בלילה בשע' שאינה ראוייה לדין חשיבו להו כעד המעי' ואין עד נעשה דיין אחר שהעי'. ומיהו פי חשיבי להו כעד המעי' דווקא השנים שהן צריכין לעדות דלא סגי' בלאו הכי מה שאין כן בשלישי.

ולפיכך השלישי מצטרף עם חביריהם. וי"מ דהיינו טעמא דראוהו בלילה משום דעד הבא לדון על פי ראיתו.

א"כ קיימ' לי ראיתו במקו' קבל' עדו' ואין מקבלין עדו' בלילה לפיכך אינו יכולין למח' לדון ע"פ ראיתו ואותו הג' אינו דן ע"פ הגד' חביריו ודברי פולן אם היו ה' שני' מהן נעשין עדי' וג' דינין כדאמ' ר' טרפון בהחובל מקצתו נעשין עדי' ומקצתו נעשין דינין ואפ' לר"ע דעד כאן לא פליג ר"ע אלא בדיני נפשות דבעינן עדה שופטת ועדה מצלת.

וכיון דחזו דקטל נפשא תו לא חזו ליה זכות'. אבל בדיני ממונות מודה.

הכא איתנן למפשט מינה דאין עד נעשה דיין. והתם בהחובל איתנן למפשט מינה דעד נעשה דיין.

ולא קשיאן אהדדי דהכא איירינן בעד המעי' שיעשה דיין לאחר שהעיד. והת' איירינן בעד הרוואה והיינו דאחינו למיפישט מיני' דנעש' דיין כינון ששלישי זה מצטרף עם שאר חבריהם.

שקרי עד הרוואה הוא. וקשי' לן הא דאמרינן ואי ס"ד עד נעש' דיין ליתבו בדין כתיבה וניקדשוה.

ומאי קושיא שאני הכא דלא מקימ' הגדה כלל. ואפשר לימר דהכי קאמר.

אם אית' דעד נעשה דיין למה מקדשין החדש ע"פ אחרים ולא ע"פ עצמן וכגון שיושיבו אחד מחבריהם אצל שנים מהן ואח"כ מעידין השני' כל אחד מהן בפני שלשה כל אחד ואחד. ואח"כ מקדשין את החדש הם עצמן שראוהו בלא צירו' אחרים שפבר שמעו עדות בדבר ומיהו לישנא לא נהיר דקאמ' וליתבו בדין כתיבה וניקדשוה.

אפש' לומר דנקוט ליה האי לישנא סתמא משום דאפתי קשיא ללישנא קמא דלאו דרב אשי נמי קשיא פדאמרון. אי נמי איכ' למימר דשאני הכא גבי קידוש הקדש אם אית' דעד נעשה דיין תו לא צריך דלא בעינן הגדה אלא בדיני ממונו' דבמזון הוא דכתיב אם לא יגיד אבל בקידו' החדש לא אמרו אלא כזה ראה וקדש.

וכן פתב הרב רבינו שלמה והרב רבינו אברהם אב"ד ז"ל. ובהאי תירוץ נמי מיפרקו לן הא דקאמ' רב אשי בדינין המפירין חתימות ידי עדי' שצריכין להעיד בפניהו.

ולית ליה דלא תהא שמיצה גדולה מראי' דבמזון הגדה בעינן ומיהו מחנורת' דמילת' דלית לן לישנא דרב אשי דאמר שאני הכא דלא מקימ' הגדה כלל דדחייה בעלמ' הוא ולא הילכתא: אמר ליה אף לדידי וכו' עד דרבנן ובקיום שטרות דרבנן עד נעשה דיין באפילו לאחר שהעיד.

וכ"ש דיני קיום שיכולין להיות דינין על עיקר המלוה ולענין הילכתא ופסקא דשמעת' איכא מאן דאמ' דהילכתא פלישנא קמא דרב אשי דהא דרב אשי דחיא' בעלמא ניגהו.

ואם אית' פלישנא קמא אשתכח דלא בעינן הגדה כלל ואפי' במזון ואתיא כי ההוא לישנא דהחובל דמוקמינן לההיא דתניא סנהדרין שראו באחד שהרג את הנפש מקצתו נעשין עדים ומקצתו נעשין דינין כשראוהו בלי'ה הא ראוהו ביום פולן נעשין דינין ואיכא מאן דאמר אע"ג דקיימ' לן פלישנ' קמא דרב אשי דווקא בקיום שטרות דרבנן אבל בעלמא בעינן הגדה ולא נהיר.

דלא שני לן בהא בין קיום שטרות' לשאר דיני ממונות: (שם) אמר רב הונא אמר רב שלשה שישבו לקיים את השטר וקר' ערער על אחד מהם עד שלא חתמו מעידין עליו וחזתם משחתמו אין מעידין עליו וחזתם.

פי' רבינו חננאל ז"ל אין מעידין עליו אפי' אחרים משו' דכי קר' ערער על אחד מהם אחר שחתמו נתבטל מושב שלשתן. והיינו דאמרינן ערער דמאי.

אי ערער דגזלנותא תרי ותרי ניגהו. פלומר ולא מיפסלי בהכי דאמרי' אוקי תרי להדי תרי ואוקי גבר' אחזקתיה וכינון שלא יצא זה מעולם מחזקת הפשר גלויי מילת' בעלמא הוא פלומר וכל דכן הוא דלא הוי אלא גלויי מילתא בעלמא.

ומהדר'י לעולם ערער דגזלנותא. וקא אמרי הני אנו ידעינו ביה דעבד תשובה.
פלומ' דלא קא מכחשי אפסול דמסהדי קמאי דלא הווי. אלא דאמרי אנו ידעינו ביה
דבטר הכי עבד תשובה.

ולפיכך דין הוא שיתבטל מושב שלשתן. ולפי זה נרא' מפאן שאין הכשרו של אדם אחר
שנפסל משעה שעוש' תשוב' אלא משעה שהעידו לו בב"ד עלי'.

דאי לא תימ' הכי א"כ אפתי מאי אהני לן דהא ונדאי פבר עשו תשובה קודם שימנה
עמקו ואפש' לידחו' דאפ"ה פינו דהאי פסול' דקא מסהדי עליה קמאי קושט' הנה וקושט'
הוא דהו' ליה שעת פסול ומודו עליה אידך נמי.

דין הוא שנתבטל מושב שלשתן קמאי עיק': אבל רבינו שלמה ורבינו אלפסי ז"ל פירשו
דטעמא דמשתתמו אין מעידין עליו וחותרם משום דכיון דחתמו הוי להו פנוגעין בעדותן.

והיינו דאמרי' ערער דמאי אי ערער דגלנותא תרי ותרי הא. פלומר וכיון דכן תרי ותרי
מספיק' פסול הוא ואפי' קודם שחתמו נמי אין נאמנין להכשירו דכל תרי ותרי לא
מוקמינו ליה לגברא אחזקתיה.

אי ערער דפגם משפחה גלויי מילתא בעלמא הוא. פלומר בהא ודאי פשר הוא דכיון
דכולה משפחה קא מסהדי בהא דאזלינו בטר חזקה ובהא אפי' משחתמו ראוי שיהו
נאמנין דגילוויי מילת' בעלמ' הוא ואמרינו לעולם ערער דגזלנות' וקא אמרי הני אנו
ידעינו ביה דעביד תשובה פלומר לאו דקא מכחשי אהדדי דבהא הוי פסול פדאמרו.

אלא דקא מודו להו דונדאי אפסיל אלא דעבד תשובה ובהא דינא הוא דמהימני ומיהו
משחתמו אין מעידין עליו דהו להו פנוגעין בעדותן. ואיפא מאן דאמר נמי דה"ה לכל
פסולי עדות שהעידו בעודן בפסול ואח"כ הוכשרו לאותה עד' דאין נאמנין עליה חשיבי
לה פנוגעין בעדותן פינו שפבר העידו.

והביא ראי' הרב ז"ל לפירושו למימרא דכל תרי ותרי לא אמרי אוקי גברא אחזקתיה
מהא דאמרינו לעיל אין נאמנין ומגבינו ביה תרי ותרי נינהו. ומאי קושט' נוקמינהו לקמאי
אחזקתיהו דלא הוי פסולין ותמהים דבריו דגבי עדים גופייהו לא שייך למימר הכי דמאי
חזית דמוקמת להו לקמאי אחזקתיהו דלאו פסולין.

אדרבה אוקמינהו להנה בטראי אחזקתיהו דלא מסהדי עדות שקר. ולא אמרי' אוקמי
אחזק' אלא כשמעדין על איש אח' אלו אמרי' פסול ואלו או' כש' דאיכ' למימר אוקי הני
לבהדי הני ואוקי גברא אחזקתיה.

אבל גבי עדים גופייהו ליכא למימ' חזקה דלאידך נמי איכא חזקה ותו דהא פרישנא לעיל
דפסולין דאמרינו התם לאו פסול דגזלנות'. אלא לומר קרובי' היו ונתרצחו וכיון שכן
בהאי ליכא למימ' חזקה דגברא.

פי תימא דטעמיה דרבי' אלפסי ז"ל לאו אפסולין היו אלא אקענים היו. ולא אמרי'
אוקמינהו לקאי אחזקתיהו פריש לקיש דאמר אין העדים חותמין על השטר אלא אם כן
נעשה גדול הא נמי לית' דלא אלימ' להו לרבנן האי חזקה במקום עדים ולא במקום מגו
ואין אומר בחזקות זו דומה לזו ות דדילמא לא סברי לה רבנן לדרי' לקיש אלא בעדים

גדולים שיש לומר עליהן חזקה שאין חותמין על השטר אלא אם כן נעשו הלנה והמלנה גדולים.

אבל פשהו קטנים אין לומר עליהן חזקה דלאו בני דעת נינהו ויש מביאין ראיה לפר"ח ז"ל מהא דאמרי' התם בבבא בתרא שני פתי עדים המכחישות זו את זו באה בפני עצמה ומעידה וזו באה בפני עצמה ומעידה.

מ"ט לאו משום דמוקמינן להו לכל תדא וחדא אחזקתייהו. ולית' דהתם לאו היינו טעמא אלא משום דכיון דבאין זה אח' זה אמרי' לאו הני הוא דפסולה.

ודכונותה דהיא דאמרי' התם בפסחים לענין טומאה אם באו לישראל שנים בבת אחת טמאים בזה אחר זה טהורים. ומיהו כרבנן חננאל ז"ל קיימ' לן דאוקי תרי להדי תרי ואוקי גברא אחזקיה והכי מוכח לקמן גבי מעלין לכהונה ע"פ עד אחד.

והא דאמרינן ביבמו' תרי ותרי ספיקא דאורייתא הוא ולא אמרי' אוקי אתת' אחזקה. הא אסיקנא התם דמדינא ונדאי מוקמינן אלא מדרבנן בלחוד ומשום חומרא דרבנן ומסתברא דדווקא נמי באשת איש: (דף רב) אמר ר' זירא מילתא כו' עד במיתב תלתא פחדא הוינא וחד ליתוה.

נקט ליה לישנ' רוניחא ולא למימ' דצריף ליה למיכתב הכי דמסתייה בדכתיב במוטב תלתא. תדע דהא קיי"ל דאי פתיב בי דינא תו לא צריף.

וכל דכן פי פתיב ביה בהדיא במוטב תלתא. וכתיב הרב בעל העקטור ז"ל דהיכא דבא לקיים כת' הדנינן ולא מצא לקיים אלא שנים מהן מסתברא ליה דתו לא צרי' ולא חיישי' אאידי דילמא זייפא הוא ולא הווי להו אלא תרי.

ואע"ג דלא פתיב ביה במוטב תלת' ולא בי דינא. וראיתו מההיא דאמרי' לעיל עד ודיין מצטרפין ולא חיישי' לזיוף ורבא נמי לא פרכת אלא משום דיין אחד.

הא בשני דינין מודה דוודאי שני דינין כעד אחד ודיין אחד. וליתא לפרכ' דהא.

ולא חיישי' דילמא מזוהר הוא ומיהו צ"ת בדיין אחד טעמא מאי קס"ד דלא חיישי' דילמא מזוהר הוא ואיכא למימר דאתיא דומיא דאידי דקיימא לן בשני' חתומין על השטר ולא מצאו לקיים אלא כתב אחד מהן שהו' קם לשביע' אע"ג דאלו הנה בלחוד לא פלום הוא דעד אחד בכתב לא פלום הוא ה"נ לא חיישי' וטעמא ונדאי משום דקיום שטר' דרבנן וליכא למידחי דכי מודה רבא בשני דינין ודווקא דכתיב ביה במוטב תלתא פחדא דהא רבא אפי' בדיין אחד בהדי עד אחד הנה מודה.

אי לא משום משום טעמא דלא מסהדי אחדא מילתא. וגבי דיין אחד לא מהני לן במוטב תלתא אלא בתרי דהווי להו תרי מגו תלתא.

ודומיא דהכי מוד' ונדאי בתרי והיינו אע"ג דלא פתיב ביה במוטב תלתא וזהו הנכון וממנה את' דן אפי' לעד ודיין פגון שפא לפנינו עד אח' והעי' על כתב ידן של עדי'. וכת' ידו של דיין יוצא ממקו' אחר השתא ונדאי מהני דהשתא אמאי דמסהיד האי מסהיד האי.

ואית לן תרי סהדי אחתמות ידי העדים. מסתברא לענין קיום שטרות דצריף לכתוב העדים המעידין על כתב ידן פדי שיהא אפטר להכחישן.

ותו דהא קנימא לן הדינין חותמין בשטר אע"פ שלא קראוהו. וכיין שכן שפא עידי קיום אלו קרובים היו אבל בדיעבד פטר בי דינא בתר בי דינא לא דיניק: (שם) אמר רב נחמן בר יצחק וכו' עד דכתיב ביה בי דינא דרבנא אשי.

אי אפש' לפרש דה"ק דבי דינא דרבנא אשי לא הוי ב"ד חצוף דא"כ מאי האי דמהדרי' דדילמא בי דינא דרבנא אשי פדשמואל ס"ל הא אפי' לשמואל ב"ד חצוף מיה' הוי אלא ה"ק דכת' בי דינ' דרבנ' אשי וכיין דקנימא לן דליתא לדשמואל בי דינא דרבנא אשי לא ס"ל מידי דלא פהלקתא נאפ"ה ק"ל דילמא בי דינא דרבנא אשי פשמואל ס"ל נאמרין דכתיב ביה אמ' לנא רבנא וכו' פלומר להזקיקנו על קיום שטר זה נאמינא ליה לרבנא אשי דניתו לאזדקוקי עלה או דאשתמודעיןא ליה לחתמות ידיהון דכיין דאמעולתי' אזדקוקו עלה נודאי אפימי' אקנים וכסבריה.

רב אשי נודאי לית ליה דשמואל ומיניה דלית הילקתא פשמואל. וכן פתבתי במסכת' סנהדרין בראיו' ברורו' בס"ד ותו לא מידי: (שם) מתני' האשה שאמרה אשת איש וכו' אמ' רב אסי מנין להפה כו' עד והוא שרי לה פי' וקרא הוא דלא צריף אבל מתני' נודאי צריכה לאשמעין.

אלא פי איצטריף קרא לכדרב הונא אמר רב מנין לאב שנאמן לאסור את בתו מן התוך שנא את בתי נתתי לאיש הנה לאיש אסרה. ודין הוא שהרי בידו לקדשה.

וקמ"ל דאע"ג דתלי בדעת אחרים נאמן. הנה למה לי ההוא מיבעי לי' לכדר' הונ' הנה ולא ליבם דמוצי' שם רע על נישואי אחיו פטו' תמה ולימא ליה דכיאצטריף קרא באומ' אחר זמן לפלוני קדשתיה דלא קאמר לאלתר דכיין דכן לא הוי ליה הפה שאסר הוא הפה שהתיר וקמ"ל דאפ"ה מהימן.

ואיכא למימר דהא פשיטא ליה. דכיין דנאמן לאוסרה נאמן להתיב' ולהכי עדיפא ליה לאוקמי קרא לכדר' הונא: (שם) תניא אמרה אשת איש אני וחזרה ואמרה פנויה אני אינה נאמנות.

פלומ' אע"פ שפותרת דבריה שאמרה שלא הייתה אשת איש מעולם דליכא טעמא דהפה שאסר הוא הפה שהתיר' ואם נתנ' אמתל' לדבריה נאמנת. פלומר בדברים הנזכרים אצלנו אמת אע"פ שאין ידועין לנו.

ואיפשר באומרת מקודשת אני לפלו' לא סמכינן באמתלא שפבר הודת לו ושוב לא פל הימנה לחוב לו. והא דבעי מיניה שמואל מרב אמרה טמאה אני וחזרה ואמרה טהור' אני מהו מספק' ליה בהא משום דאפשר בתקנתא: אי נמי משום דכל לגבי בעל הנה לה למימרא מילת' כדאית' וא"ל אף בזו כו': (ע"ב) תנו רבנן שנים אומרים וכו' עד באומר ברי לי'.

פירש"י ז"ל שאין לבי נוקפי ומחזקני בו שאלו הנה קנים הנה בא. ואין אשם תלוי בא אלא במי שלבו נוקפו.

ואין דבריו מחנורים וקא נודאי לא חשיבא ידיעה לאפוקי נפשא מספיקא דתרי ותרי.
והנכון באומ' פרי לי שראתה אותו מת.

וא"ת א"כ אמאי לא מהימנא וקא קנימא לן האשה שאמרה מת בעלי נאמנות. ואפשר
דקא קשיא לרבינו ו"ל ואי משום קא לא ארי' דה"מ היכ' דליכ' עדים אבל במקום עדים
ונודאי אמירה דינדה לית בה ממש'.

ובהא לא קשיא לן לכתחלה אמאי לא תנשא. דבהא נודאי דינא הוא דכיון דתרי ותרי
גינהו דינא הוא דלא נייעב' מידי אפומניהו ולכתחלה לא תנש' ואם נשא' לא תצא.

ומדקאמרי' הבא עליה באשם תלוי קאי שמעינו מונה דכל תרי ותרי לא אזלינו בטר
חזקה. דאי לא א"כ ה"כא במאי עסקי' אי דקנימא בחזקת אשת איש.

כיון דאתו תרי ותרי הנה ליה לאוקמ' אחזקת' דקנימ' בחזקת' אשת איש ואשם נודאי מבעי
ליה. ואי דקנימא בחזקת פנויה אפי' אשם תלוי ליכא בדמוקמי לה אחזקתה.

אלא לאו נודאי פדאמרן. ומיהו תמיהא מילתא דקא ה"תם ביבמות אסיקנא בהדיא דמדינא
דאוריית' ונודאי אמרי' אוקי תרי להדי תרי ואוקי אתת' אחזק'.

אלא דמדרבנן בעלמ' היכא דהוי לחומרא לא אמרי' אוקי אתתא אחזקה. ומשמע נמי
דדווקא באשת איש וכיון דכונן דכונן דקרא קושטין לדוכת' היכי איכא אשם תלוי.

ואיכ' למימר דלא דאיך דכיון דלחוד לישנא דהת' איכא אשם תלוי. ולאידך לישנא מכלל
איסורא דרבנן מיהת לא נפיק נקט הבא עליה באשם תלוי ולא דק ודכונות' בתלמודא:
(שם) אמר ר' יוחנן שנים וכו' עד סיפא עד אומר נתגרש' ועד אומר לא נתגרש' תרנוניהו
באשת איש קא מסהדי והאי דקאמר נתגרשה הנה ליה חז ואין דבריו של אחד במקום
שנים.

קשיא לן קא למה לי פשיטא. ובלאו טעמא נמי דחד במקום שנים אטו עד אח' בגירושין
פלוג הוא.

וי"ל כגון שאינה בחזקת אשת איש אלא ע"פ אלו ולהכי איצטריו למימר משום דהנה
ליה חז ואין דבריו של אחד במקום שנים. וקשיא לן השתא נמי היכי מיתוקמא אשת
איש אפומא דהנה.

דקא פנין דקא מכחשי אהדדי לא סגינא דליכא חז פסול. וכיון דכונן הכא ליכא אלא עד
אחד פשר דמוקמי לה בחזקת אשת איש והכא מוכח ה"תם בבבא בתרא בעדות המוכחשת
דכל אותה עדות פסולה.

תירצו בתוספות דהכא אי דקא מכחשי אהדדי לגמרי ה"נ אלא הכא במאי עסקי' דלא
מכחישי אהדדי לגמרי אלא שזה אומר נתגרשה בגט קרוב לה וזה אומר בגט קרוב לו
דקא לא חשיבא הכחשה למפסלינהו לסהדי דעבידי אינשי דטעו בהכי ולשון רחוק הוא.

ואי קא מפרשי' לה בדלא מכחשי אהדדי אלא שזה אומר נתגרשה וזה אומר אינו יודע
בגירושין כדפרישנא לעיל בעד אומר תנאי ועד אומר אינו תנאי אתיא שפיר אלא דלא
גיחא לן.

משום דר'ישא בעד אומר מת ועד אומר לא מת לא אתיא אלא בהכחשה ואפשר דר'ישא תנא ליה אפי' בהכחשה וסיפא תנא ליה בלא הכחשה דווקא והא א"ש. ואפשר עוד לפרש דוודאי בהכחשה גמורה איירינן ומיהו פגון דקא אמרה איהי אשת איש הייתי וגרושה אני דשניא נפשה חתיכה דאיסורא וכינן דכין תו לא מהימנ' לומ' גרוש' אני דהשת' ליכ' טעמ' דהפה שאס' הוא הפה שהתי' פיון דאיכ' עדי' פלל'.

אע"ג דהני עדי' לאו כלו' הוא פדפרישנ'. מ"מ פיון דאיכ' עדי' פלל' ליכ' הפה שאס' דלא ניתא לה למימ' פנוי' אני במקום עדי' דהא פוליהו מודו בהא מיהת דאשת איש הנות.

והא אתי' פשיטתא דרב פפא דלעיל דאמ' תרנוייהו בשטר' מעלי' מסהדי. והאי דקאמ' תנאי הנה ליה סד ואין דבריו של א' במקו' שני'.

ואפשר' לפר' דאפי' לרב הונא ברי' דרב יהושע דעד פאן לא אמר רב הונא ברי' דרב יהושע לעיל דאיכ' למימ' למעקר סהדתייהו וקא אתי'. אבל הכא דכ"ע סהדות' אחריתי הוא שהרי אין עוקרין עדותן לומ' שלא הית' אשת איש.

משא"כ באו' תנאי שעוק' עדותו דכיון שהיה תנאי בדבר אם לא יתקינ' נמצא הדבר בטל למפרע מעיקרו. ואם איתא להאי סברא א"כ נפק' לן בשני' אומר' כת' ידינו הוא זה וא' מהם אומר פרוע שאינו נאמן דהשתא איכ' למימ' תרנוייהו בשטר' מעליא מסהדי והאי דקאמ' פרוע הנה ליה סד ואין דבריו של א' במקום שנים.

דהשתא ונדאי פרועון סהדותא אחריתי הוא וכן עיקר: רבא אמר לעולם תרי ותרי וראה ר' יוחנן דבריו וכו' כלומ' ובשנשאת לאחד מעידיה ובאומר' ברי לי רב אשי אמר פגון דאמר' עדים כו'.

תנו רבנן שנים אומר' נתקדשה וכו' עד: (דף ד) אמר רב פפא תרגומא בעד א' עד אחד אומר נתקדש' ועד א' אומ' לא נתקדש' תרנוייהו בפנויה קא מסהדי והאי דקאמ' נתקדש' הנה ליה סד ואין דבריו של א' במקו' שני'.

קשיא לן בלאו ה"נ אטו עד א' בקידושין כלו' הוא. ורבינו נר"ו תיר' דרב פפא לטעמיה דאמ' ה'תם במס' קידושין דהמקדש בעד א' קדושיו קידושין.

ומיהו אפתי קשיא לן היכי דמי אי דלא מכחשי אהדדי הא אמר' דרב פפא סבר דקידושיו קידושין. ואי דקא מכחשי אהדדי הא פשיט' דהנה ליה עד א' בהכחש' וכ"ע לא פלום הוא: ובתוספ' פירשו דלאו מכחשי אהדדי לגמרי אלא דהני אמרי זרק לה קידושין קרוב לה נאלו אומר' קרוב לו וכל כי האי גונא לאו הכחשה גמורה הוא פדפרישנ' לעיל והיינו דקמ"ל.

והאי תירוץ' דהכא לא מהני לן מידי אי הכחש' גמר' או לא פיון דהכחש' מיהת היא. דבשלמ' לעיל דקא מצטרף לן דלא מיפסלי סהדי פי היכי דתיגוי חזק' דהאי איתת' דהו' מיתוקמ' בחזק' אשת איש אפומייהו דהנהו תרנוייהו שווי אהדדי, והוי חזקה מעלית' מיפרק' לן ונדאי בהכי פיון דלאו הכחשה גמורה לא מיפסלי להו דעבידי אינשי דטעי בהכי וכדאמר' בפסחי' ומהימני במאי דקא שווי אהדדי.

אָבֵל הַשֶּׁת׳ בְּהַאי סְהַדוּת׳ גַּבֵּי מַאי דְּמַכְחֵשׁי אֶהְדְּדִי מַה לִּי אִי הוּנְא הַכְּחֵשָׁה גְּמוּרָה אוּ לֹא.
מ״מ הָנָה לִי עַד א׳ בְּהַכְּחֵשָׁה וְלֹא כְּלוּם הוּא.

וְאַפְשׁ׳ לומ׳ דְּרַב פֶּפְא הֵינּוּ קמ״ל לְטַעְמִיה דְּסב׳ דְּהַמְקַד׳ בְּעַד א׳ קְדוּשׁוֹ קִידּוּשִׁין מַהוּ
דְּתִימ׳ פִּינּוּ דְּהָכִי הוּא דְּאָמְרִי׳ נְמִי דְּתִיגְהוּי הֵימְנוּת׳ גַּבֵּיהּ וְאֵלּוּ הֵיכָא דְּקָא אָתִי בְּקַמְיִת׳
נִיהַמְנִי פְתָרִי וְכִי אָתִי אֵיךְ ה״ל גַּבֵּי הָאִי חַד בְּמַקּוּם שְׁנַיִם דְּוּמְל׳ דְּעַד אומ׳ מַת וְעַד אומ׳
לֹא מַת דְּהֵימְנוּהָ רַבְּנָן לְקַמָּא פְתָרִי וְתוּ לֹא מְהֵימֵן אֵיךְ וְתִיתְסַר אַפְנוּמִיהָ קמ״ל דְּכִי קִינִימ׳
לְן דְּעַד א׳ נְאָמֵן בְּקִדּוּשִׁין לומ׳ שְׁהוּא כְּשָׂאָר אִיסוּרִין דְּקִינִימ׳ לְן בְּהוּ דְּעַד א׳ מְהֵימֵן וְכָל
מַקּוּם דְּאִיכ׳ אַחְרֵינִי דְּמַכְחֵשׁ לִי לֹא מְהֵימֵן כָּלֵל.

דְּעַד אַח׳ בְּהַכְּחֵשָׁה לֹא כְּלוּם הוּא. הֵיךְ ה״נ לֹא מְפַקִּינּוּ לָהּ בְּהָכִי וְאַפ״ה לְכַתְחִילָהּ מִיַּת
לֹא תִינְשָׂא.

וְלֹא דְּמָא לְהֵיא דְּלַעִיל דְּאָחַד אומ׳ מַת דְּאָמְרִי׳ דְּהֵימְנוּהָ רַבְּנָן כְּבִי תְרִי וְחֻשְׁבִּינּוּ אֵיךְ
גַּבֵּי חַד בְּמַקּוּם שְׁנַיִם. דְּהַתָּם הוּא דְּאֵלּוּ מְדִינָא בְּתָרִי בְּעֵינּוּ וְכִינּוּ דְּהֵימְנוּהָ רַבְּנָן וְנִדְּאִי
בְּמַקּוּ׳ תְרִי קָאִי וְכְבִי תְרִי חֻשְׁבִּינּוּ לִיָּה אָבֵל הָכָא אֵלִיבָא דְּרַב פֶּפְא וְנִדְּאִי הָרִי הוּא כְּשָׂאָר
אִיסוּרִין וּמְדִינָ׳ נְמִי עַד א׳ מְהֵימֵן וְכִינּוּ דְּאִיכ׳ אַחְרֵינִי דְּקָא מַכְחֵשׁ לִי בְּכִי הָא וְנִדְּאִי חַד
בְּהַכְּחֵשָׁה לֹא כְּלוּם הוּא וְכֵן דְּעַת רַבִּינוּ נר״ו.

וְהָכָא אִינְרִינּוּ בְּשׁוֹתְקַת דְּאִי לֹא בְּלָאוּ הַחֵשָׁה דְּאֵיךְ נְמִי לֹא מְהֵימֵן: וְהָא דְּנִקְט טַעַמ׳ דֵּה״ל
חַד בְּמַקּוּם שְׁנַיִם וְלֹא קָאָמַר ה״ל עַד אָחַד בְּהַכְּחֵשָׁה. הֵינּוּ כְּדְּפָרְשֵׁינָן דְּמִשׁוּם דְּאָתִי לְאַפּוּקִי
דְּלֹא תִימָא דְּעַד אָחַד בְּקִדּוּשִׁין הֵימְנוּהוּ בְּתָרִי.

וְהָנִי אֵיךְ גַּבֵּיהּ חַד בְּמַקּוּם שְׁנַיִם נִקְט לִיָּה הָאִי לִישְׁנָא דְּאֵדְרַב׳ הָאִי דְּקָאָמַר נְתַקְדָּשָׁה
חֻשִׁיב לְן לְגַבֵּי אֵיךְ חַד בְּמַקּוּם שְׁנַיִם. וּמִשׁוּם אֵיךְ דְּקָאָמַר בְּסִיפָא זֶה אוֹמַר נְתַגְרָשָׁה
זֶה אוֹמַר וְכוּ׳ דְּנִקִּיט הָאִי לִישְׁנָא וּמִיָּהוּ אִיכ׳ גְּנוּסְחֵי הַתָּם דְּגָרְסִינּוּ בְּהוּ רַב פֶּפְא.

וְרַב פֶּפְא לְחוּד וְרַב פֶּפְא לְחוּד. וְאַפְשׁ׳ דְּרַב פֶּפְא כְּהִילְכַת׳ ס״ל.

וּמִיָּהוּ מְסַתְבָּרָא דְּאֵלִיבָא דְּהִילְכַתָּא נְמִי אַפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּהָכָא וְנִדְּאִי בְּדְלֹא מַכְחֵשׁי אֶהְדְּדִי
וְרַב פֶּפְא הָאִי טַעַמָּא דְּקָאָמַר לֹא אִיצְטְרִיף לְן הֵיכָא דְּאָתִי לְאַסְהוּדִי בְּפָנוּי׳ דְּהָא וְנִדְּאִי עַד
אָחַד בְּקִדּוּשִׁין לֹא מְהֵימֵן לְן.

וְלֹא אִיצְטְרִיף לְן הָאִי טַעַמ׳ אֵלֹא לְזֶה אוֹמַר אִישׁ אִישׁ הִית׳ וְנְתַגְרָשָׁה וְנְתַקְדָּשָׁה וְזֶה אוֹמַר
אִישׁ אִישׁ הִית׳ וְנְתַגְרָשׁ׳ וְשׁוּב לֹא נְתַקְדָּשָׁה דְּמַהוּ דְּתִימָא הַשְׁתָּא תְּרַוּוּיָּהוּ דְּקִינִימָא בְּחֻזְקַת
אִיסוּרָא וְלִיכָּא אֵלֹא חַד דְּמוּקִי לָהּ בְּחֻזְקַת הִיתָר.

וְהֵינּוּ מֵאֵן דְּאָמַר נְתַגְרָשָׁה וְשׁוּב לֹא נְתַקְדָּשָׁה. אָבֵל אֵיךְ הָא קָאָמַר וְנְתַקְדָּשָׁה.

וְהָא נְמִי מוֹדָה דְּאִישׁ הַנּוֹת וְכִינּוּ דְּכֵן הָנָה אֲמִינָא לִיָּהוּ הָאִי דְּמוּקִים לָהּ בְּחֻזְקַת הִיתָר
כְּחַד לְגַבֵּי שְׁנַיִם קמ״ל. דְּאֵדְרַב׳ אָמְרִינּוּ לְאֵיךְ גִּיס׳ דְּתְרַוּוּיָּהוּ בְּפָנוּי׳ קָא מְסַדֵּי דְּהָא קָא
מוֹדוּ תְּרַוּוּיָּהוּ דְּנְתַגְרָשָׁה וְהָאִי דְּקָאָמַר נְתַקְדָּשָׁה הָנָה לִיָּה חַד וְאִין דְּבָרִיו שְׁל אָחַד בְּמַקּוּם
שְׁנַיִם.

והאי דאיצטרייך רב פפא לדחוקי נפשיה בְּהאי טעמא. משום דמתניתא סתמ' קתני דאיתיה להאי דינ' לעולם ואפילו אתו לאסהודי כי האי גוונא דאמרן והשתא אתיא שפיר לישנא דקאמר פרונייה בפניה קא מסהדי והא דקאמר אשת איש הוה ליה חד.

ואין דבריו של אחד במקום שנים: (שם) סיפא עד אומר נתגרשה ועד אומר לא נתגרשה. כדפריש לעיל: קמ"ל דעבידי אינשי דמגרשי בציונע'.

תמיהא לן ומאי שנא לא ראינוה שנתגרשה. אפילו אמרו ראינוה שלא נתגרשה נמי הכי דינ'.

כדאמרין לעיל שנים אומר' נתגרש' ושנים אומר' לא נתגרשה הרי זו לא תנשא ואם נשאת לא תצא. ומיהו מתניתא לא קשיא דרבית' קמ"ל דאפילו בְּהא לא תנשא לכתחילה.

אבל האי טעמא דאמרין עלה דקמ"ל. דעבידי אינשי דמגרשי בציונעא בלאו הכי נמי הכי דינא.

ואפשר לומר דה"ק אפי' לא נשאת לאחד מעידיה אלא לאיניש אחרינא דעלמא או אינה אומרת פריא לי. דאי דקאמרו ראינוה שלא נתגרשה בְּהני תצא אבל השתא לא תצא.

ולשטתיה דרב אשי נמי איפא למימר כגון דאמרי עכשיו גרשה ובהא פינו דלא אמרי אידך אלא לא ראינוה לא אמרינו לא אחווי גיטא. אבל אלו הני קא אמרי ראינוה שלא נתגרשה תצא דאמרי' אחוי גיטא: (שם) אמרה נשביתי וכו' ר' הושעיא מתני לה אריש' וכו' עד מאן דמתני לה אריש' אית ליה דרב המנונא ומאן דמתני לה אסיפא לית ליה דרב המנונא כו'.

קשי' לן ולמאן דמתני' לה ארישא פינו דאית ליה דרב המנונא א"כ מאי שנא נשאת ואח"כ באו עדים אפי' באו עדים תחילה נמי תנשא לכתחילה. וכ"ת הא דרב המנונא לא הוה לכתחילה אלא דייעבד אפתי קשי' לן דמתני' משמע דטעמ' דנשאת קודם שְבאו עדים הוא דלא תצא אבל באו עדים תחילה תצא.

וכיון דאי' לן דרב המנונא אמאי. ויש אומר' דהא דרב המנונא לא הוה אלא באשה שְבאה היא ובעלה ממדינ' הים דמיגו דיכולה למימר לאו בעלי הוא השתא נמי כי אמרה בעלי הוא וגרשני מהימן וכיון דנשאת קודם שְבאו עדים לא תצא משום דבדין נשאת דהיא שעתא מהימנא הנות.

ארף על גב דהשתא באו עדים פינו דאיפא חזקה נמי דאין אשה מעיזה פניה בפני בעלה. פינו דנשאת בההיא שעתא דהוה מהימנא לא תצא.

וליתיה דאם פן טעמיה דרב המנונא משום מיגו ואינהו נקיט ליה טעמיה משום חזקה. ותו הא דרב המנונא מתניתין היא ורב המנונא מתניתין אתא לאשמעינו.

וכ"ת רב המנונ' דיוקא דמתניתין אתא לאשמעינו למימרא דאריש' מתני לה. אפתי לא הוה ליה למימר האי לישנא אלא הכי האשה שאמרה לבעלה גרשתי נאמנת אע"פ שְבאו עדים אח"כ דהא ה"ק במתני'.

ותו דהא במסכת' גדרים אתינו למשפט' להא דרב המנונא מדתנו הת' ג' נשי' יוצאת
ונוטלות כתובה האומרת טמאה אני לה ומתני' ונדאי ביושבת תחת בעלה איירינו.
ופרכינו ליה נמי מדתנו הת' השמים בני לבינה אינה נאמנת.

ומאי קושץ' ההיא ביושב' תחת בעלה וכי קאמר ורב המנונא באשה שפאה ממדינת הים
ומשו' מגו. אלא לאו ש"מ דלא שגא.

ותו דאמרינו התם ביבמות בפרק האשה שלום היכי דמי קטטה בינו לבינה. ואמרי' פגון
דאמרה לבעלה גרשתני והוינו בה וליהמנ' מדר' המנונ' ואם אית' מאי קושץ' דהא אמרת
דלא קאמר רב המנונא אלא בבאה ממדינת הים ותו אמרינו התם בגיטין בעל אומ'
לגירושין ושליש אומר לגירושין והיא אומר' נתן לי ואבד.

ומקשי' עלה וליהמנ' מדרב המנונא שמעינו מפל הני דהא דרב המנונא ביושבת תחת
בעלה ורבינו מפר' דהשת' נמי קס"ד דהא דרב המנונא לא איתמר אלא בפניו פדאמרי'
פדקאמר טעמא בהדיא אין אשה מעינה פניה בפני בעלה.

מיהו קסבר ר' אושעיא דכיון דאמר רב המנונא האשה שאמר' לבעלה גרשתני נאמנת
בפניו ומשמע לן דאפי' לינשא לכתחיל' שלא בפניו נמי פיון דליכא עדים בשעה שגשאת
ונשאת בהיתר ואע"פ שפאו עדים אח"כ לא תצא דסמכי' עלה למימר' דמעיקרא דייקא
ואינסב' דמירתת' דילמא אתי בעל וכי אתי אינה יכולה להעזי פדקנימא לן אין האשה
מעינה פניה בפני בעלה וסמכינו עלה אהא מיהת דכיון דנשאת לא תצא.

אבל פאו עדי' תחילה לא דמהימנותא דרב המנונא לית' אלא בפני בעל'. והכי אתיא
ההיא דגיטין דאמרינו למימר מדר' המנונא דהאשה שפשטה ידה וקבלה קידושין מאחר
מקודשת לשני ואפי' שלא בפניו להצריך' גט מן השני.

אבל ונדאי אינה מותרת לינשא לו בלא גירושין ראשון דהא מתניתין היא ואם יש עדים
שתינה אשת איש והיא אומרת גרושה אני אינה נאמנת ואפי' פי אמרה בהדיא וכ"ש
בקבלת קידושין מאחר.

וכיון דכן ונדאי תפשוט מינה דליכא מאן דאמר דחשי' לן שלא בפניו פאלו הוא בפניו
דאלו הנה בפניו כשקבלה הקידושין. בנדאי לכ"ע שהיא נשאת לו.

אלא דבההיא דהתם נמי לאו דאמרינו דהא דרב המנונא לא איתמר אלא בפניו. אלא
דסברי' דכיון דאית' לדרב המנונ' בפניו שלא בפניו נמי חיישינו לה להצריכה גט מהאי
טעמ' דאמרן דאפי' שלא בפניו מירתתא לכי הוי בפניו דבעל.

ומסתברא דהא דרב המנונא אפי' לינשא לכתחילה איתמר פדאמרן. מדמדמינו לה התם
למתני' דשליש נשים יוצאות ונוטל' כתובה ומתני' לכתחילה היא ה"נ דכונתה לכתחילה
קא אמרינו אי מהימנא.

אע"ג דלאו היכריחא הוא דאפשר דהת' להוציא' מרשות בעלה בלחוד הוא דקא מיבעיא
לן ודומיא דמתני' דהת' דהני נמי צריכות גט. אבל עיקר ראיה מההיא דגיטין דפרכינו
וליהמנ' לדידה מדרב המנונא ומוכח התם בהדיא דאפי' לכתחילה.

וכיון דכן משמע לן דמהימנא נמי לענין פתובה. דכיון דנשתריא לאינסובי.

ואיך סבר דהא דרב המנונא לא איתמ' לענין נישואין אלא להוציאה מבעלה ואתיא שפיר ההיא דגיטין דמאן דסבר נמי התם דהא דרב המנונא בין בפניו בין שלא בפניו לא קאמר אלא להצריכה גט.

ולפי שיטה זו אפשר גם פן שגאמנות ליטול פתופתה דכיון דמן הדיו מותרת להינשא אף ע"פ שאין רצון חכמי' להאמינה כל פה להינשא על פיה'. לכשתנשא כו' קרינא.

ומיהו לא נהירא ולשון זה נאה ומתקבל לומ' שלא סמכו חכמי' בכף לענין נישואין ועולין דברי הגמ' יפה בפשוטן. (שם) ואם משנישאת כו' אמר אבנה דשמואל כו' תניא אמרה נשבתתי כו'.

ולא אמרי' תניא פנותי' דשמואל. משום דשמואל קאי אפי' ארישא לחד לישנא.

וממתני' ליפא ראיה אלא לשבויה: הנה שבויתא כו' עד אמר רב אשי. וההיא דנדריים לאו ר' היא כדפרישנא לעיל.

וההיא דגיטין נמי לאו ראי' היא כדכתיבנ' התם בס"ד. אמר רב אשי עידי טומאה אתמר קשיא לן ולמאי דקס"ד מעיקרא דעידי שבויה אתמר א"כ מאי קאמר והא איפא עדים במדינת הים ומהדרי השתא מיהת לא איתנהו דהא איתא לשבויה קמן ואפ"ה אמר ר"י לרב שמן בר אבא זיל איטפל בקרובתה ואנו אין לנו עידי שבויה גדולי' מזה שפולן רואין אותן בינן אף זו הרי היא לפנינו בינן.

י"ל דאנו לר"י לא קשיא לן דר"י שפיר קאמר ואלקבא דהילכתא אלא לר' חנינא ומעיקרא קס"ד דכי אשרי ליה לרב חנינא מקמי דעל שבויהו הוא דאשרי ליה הכי. ולבתר דעל שבויהו אמר ר' חנינ' בנן דמורין אינו לפי שידעו לעשו' פן והכי אמרו למילתיה התם ולא מכרעא אי לאיסורא או להתירא.

והנינו דאקשו ליה מקמי הכי דעל שבויהו היכי שרי ליה והא איפא עדים במדינת הים כלומ' דאיפא קלא דהווי עדים במדינת הים ואיהו אהדר דכיון דהשתא מיהת ליתנהו לא איכפת לן.

והנינו דקשיא לן מאי האי דאהדר להו הכי דהשתא ליתנהו ואפי' איתנהו פיון דשריה מאי הוי והאמ' שמואל פיון שהתירוה לינשא אע"פ שלא נשאת ואמר רב אשי עידי טומאה איתמר.

ואתיא השתא כולה שפיר כפשטה. והאי דלא חש לה ר' חנינא לקול אף על גב דבעלמא חיישין לה משום טעמא דבשבויה הקלו: (ע"ב) שתי נשים ת"ר אני כו' עד אלא פשיטא דאיפא עדים.

רישא דאמרי' אני טמאה וחברתי טהור' שפיר אתיא לן בין בעדים בין שלא בעדי' דאפי' בלא עדים מהימנא עלה ואפי' בעדים משתר' חברתא אפומא דידה. אלא איך הוה דמוקמינן לה דאיפא עדי' וכ"ת אי דאיפא עדי' א"כ אמאי אינ' נאמנת על חברתה לומ' שהיא טמאה.

וי"ל דלאו דוק קאמר אלא כלומ' אין אנו צריכין לנאמנות פיון דאיפא עדים. וכ"ת א"כ מאי האי דמקשי' אמציעתא אני וחברתי טמאה כו' עד אי דאיפא עדים אמאי לא מהימנא.

לימא ליה מאי אינה נאמנת דקתני אין אנו צריכין לנאמנותה. ואפשר לומר דלא דמיאן דברי שא דתני עלה וכתב רתה אינה נאמנת.

אידי דתני עלה אינה נאמנת כללה לתבנתה בהאי לישנא ולמימרא דאין אנו צריכין לנאמנותה קאמר. אבל מציעתא דאלו בדידין קתני נאמנות וכתב רתה אינה נאמנות כלל משמע: אלא פשיטא דליכא עדים.

אימא סיפא כו' עד איהי שנייתה לנפשה חתיכא דאיסורא. תבנתה משתריא אפומא דיגדה. כלומר והוא דאמאי איהי ברישא. דכיון דקבלגיה לסהדות דידה ואשתריא לה אפומא דיגדה הויא לה פשני' ותו לא מהימן אידך אלא כחד במקו' שנים.

ואע"ג דהאי איש וקמא אשה. אבל היכא דאתו בהדי הדדי לא.

והכי מוכח ה"מ במס' סוטה. אלא דקשני' לן אידך דאמר' אני טהורה ותבנתה טמא ואמר לה עד את טמאה ותבנתה טהורה איהי כיון דאיכא עדים לאו כל כמינה.

תבנתה משתריא אפומא דעד. משמע לפום לישנא דעד דשרי לא אתי בתר'.

ולכא למימ' דשני לן בין עד פשר לעד פסול למימרא דעד פשר מהימן לן אפילו במקום הכחשה דעד פסול. דהא בהדיא מוכח ה"מ בירושלמי דיבמות דלא שני לן ביניהו כלל. ואפי' בין שפחה לעד פשר. אלא דאיכא למימר דלישנא לאו דווקא ולעולם כגון אתי עד דשרי לכתחלה.

אי נמי אפשר דבשבוייה הקילו להאמין עד פשר בהכחשה דעד דלאו פשר. אבל בשוין אין לנו.

ותבנתה טמא וכו' ופירש"י ז"ל הוא הנכון: (שם) וכן שני אנשים כו' כל הני למה לי צריכי כו' והא דאמרינן אבל עדים דליכא דררא דמונא אימא לא כלומ' גבי דיגדה. והא דאמרי' נמי אבל אשת איש דאיסורא ואפשר דאפילו תנא אשת איש נמי ממונא מאיסורא לא ילפינן ולא איסורא מממונא.

אי נמי אפשר דלא פפלינן לה לאצרכת' ודכונות' בתלמוד'. והא דאמרי' ושתי נשים שנשבו למה לי מהו דתימ' נישחוש לגומלין קא משמע לן כלומ' דאפי' לרבי יהודה דחייש לגומלין.

בהא מודה דלא חיישינן וטעמ' משו' דבשבוי' הקלו: (דף ד"ד) תנו רבנן אני כהן ותבנתה כהן נאמן להאכילו בתרומה ואינו נאמן להשיאו אשה כו'. קשיא לן להשיאו אשה אמאי לא.

דפסול' קהל לא חיישי' מסתמ'. והכי אמרינן ה"מ ביבמות זיל גלי.

או נסיב בת מינה. אלמ' דאי גלי מוקמי ליה בחזק' פשר ומנסבי ליה.

אי משו' פסולי כהונה נמי הא קי"ל לא הוזהרו פשרות לנישא לפסולין. ואיכא דמוקינן לה כגון דנפק עלה קלא דפסלו'.

ואע"ג דקיימא לן דאין ערער פחות משנים. ה"מ לפסולין ממש אבל לעגן יוחסין חיישי' דמעלה עשו ביוחסין והיינו דנאמן לתרומה ולא להשיאו אשה.

ואיכא מאן דאמר דמתני' ר"מ דאמר כל המשפחות בתזקת פסולות. ופליגא רבנן דקסברי דכל המשפחות בתזקת פשרו' וקיי"ל פנותייהו.

ונהו שנוהגין עכשיו להשיא כל אד' ע"פ עצמו. דנודאי נאמן לומר ישראל הוא פדמוכח בפסחים בההוא עובדא דאמרי' בההוא א"י דהנה סליק ואכיל פסחים בירושלים.

וכיון דנאמן לומר שהוא ישראל הרי הוא בתזקת פשר רבנן. ורבי' יעקב ז"ל פי' להשיאו אשה לאו דווקא אלא פלומר לעגן יוחסין.

שיהא אצלנו בתזק' מיוחס להעלות בנו לעבודה או לסנהדרין או להשיא בתו לכהן הבא לישא ורוצה לבדוק. ולפי דעת רבינו נ"ר חוב' עליו לבדוק שאין שום פהן רשאי לישא בלא בדיקה משו' משפחה שאינה מוחזקת כמו שמוכיח במסכת' קידושין ואינו נאמן אצלנו שיהא בתזקת מיוחס ע"פ עד אחד בלא שנים.

ופרישנא דר' יהוד' ורבנן במעלין מתרומה ליוחסין קא מפלגי לאו אדינא פליגי פלומר אי דינא לאסוקי מתרומה ליוחסין דאם פן אשתכח דבלא כלום פליגי. אלא בהא פליגי דר"י סבר דחיישי' דילמא אתי לאסוקי מתרומה ליוחסין ולאן מן דינא אלא דמאן דחזי ליה דאכיל תרומה מחזיק ליה בכהן פשר ומיוחס ויבא להעיד עליו ליוחסין הילכף כל אסוקי לתרומ' נמי כאסוקי ליוחסין דמי.

וכיון דכן לאסוקי לתרומה נמי בעינו שנים. ורבנן סברי אין מעלין דקסברי דלא חיישי' דילמא אתי לאסוקי מתרומה ליוחסין הילכף לאסוקי לתרומה בעד אח' סגי' לן.

והא דאמרינן היכי דמי אילימא דכתיב ביה אני פלוני פהן עד מאן קא מסהיד עילגיה. פירשו בתוספת' דדווק' ליוחסין הוא דאמרי' האי טעמ' אבל לתרומה מהימן דלא גרע ממסיח לפי תומו ואלכף' דרבנן דסברי אין מעלין מתרומה ליוחסין דאלו לרבי פינן דליוחסין לא מסקי' ליה הוא הדין לתרומ': איבעי' להו מהו לעלות משטרות ליוחסין היכי דמי אילימ' דכתי' ביה הכי אני פלוני פהן עד מאן מסהיד עילגיה.

לא צריכא דכתיב ביה אני פלוני פהן לויתי מפלוני וחתמי סהדי מאי. אמנה שבשטר מסהדי או דילמ' אפולה מילת' מסהדי.

רב הונא ורב חסדא חד אמר מעלין וחד אמר אין מעלין. פירו' האי דמספק' לן דווק' בלישנ' דידיה כי האי דאמ' אני פלוני פהן.

אבל בלישנ' דמסהדי נודאי מהני, וכי מספק' לן נמי דווק' בהו' דשיני' למידק בשמא דידיה אבל אידו' מילי דמיתמרי בשטר' משמא דחד ובלישנ' דידנ' הא נודאי לא לאסהודי סהדי אתא אלא דאינהו אמר להו הכי: (שם) איבעיא להו מהו לעלות מנשיאת כפי' ליוחסין.

פלומר אי חיישינן דילמ' אתי לאסוקי ליוחסין. תיבעי למ' ד מעלין הני מילי תרומה דעון מית'.

פְּלוֹמֵר דְּכִינּוֹן דְּחִמְרָא פּוֹלֵי הַאי דִּינָא הוּא דְּנִיחוּשׁ דִּילְמָא אֲתִי עֲצַמִּי לְמִיטְעִי לְאַסּוּקִי מִינְהָ לְיִוְחָסִין אֲבָל נְשִׂאוֹת פְּפִים דְּאַיְסוּר עֲשֵׂה לָא. וְכִינּוֹן דְּכִן מַעְלִין לְנְשִׂאוֹת פְּפִים בְּעַד אֲחָד.

אוּ דִּילְמָא אִפִּי לְמִ"ד אִין מַעְלִין ה"מ תְּרוּמָה דְּמִתְאַפֵּל בְּצִינְעָא אֲבָל נְשִׂאוֹת פְּפִים דְּבִפְרִיטָא פּוֹלֵי הַאי לָא מְחַצִּיף אִינִישׁ: וּבִקְאָ וְנִדְאִי דִּינָא הוּא דְּחִינְיָשִׁי דִּילְמָא אֲתִי לְמִיטְעִי עֲלִמָא בְּתִרְיָה לְאַחְזוּקִי בְּכַהֵן גְּמִיר לְאַסּוּקִי לְיִוְחָסִין.

וְכִינּוֹן דְּכִן לָא מְסַקִּינּוּ לְנְשִׂאוֹת פְּפִים אֲלָא בְּשִׁנֵּי עֲדִים דְּוּמְלָא דְּיִוְחָסִין לְאַסּוּקִי לְנְשִׂאוֹת פְּפִים פְּאַסּוּקִי לְיִוְחָסִין דְּמִי פְּדִאָמְרוּ. וְהִינּוּ נְמִי בְּעִינּוּ מְעִיקְרָא אִם מַעְלִין מְנִשְׂאוֹת פְּפִים לְיִוְחָסִין אִי בְּעִי לְהַעֲלוֹתוֹ לְנְשִׂאוֹת פְּפִים שְׁנִים אוּ מַעְלִין ע"פ עַד אֲחָד דְּהָא בְּהָא תְּלִיא כְּדָפִי: כִּינּוֹן דְּפְרָסִי יְדִיָּהּ אֲתוּ לְאַסּוּקִינְהוּ דְּמִשְׁמַע לֹן דְּבִבְבָל בְּכָל דִּינֵי פְּהוּנָה הִיוּ נוֹהֲגִין בְּכָל מַה שְׂאִיפֵשׁ בְּחוּצָה לְאַרְצָא וְהִינּוּ דְּקִשְׂיָא לֹן נִיחוּשׁ דִּילְמָא אֲתִי לְאַסּוּקִינְהוּ.

וְכ"ת וְאַמְאִי לָא קִשִׁי לִיָּהּ הִיא גּוֹפִי כִּינּוֹן דְּפְרָסִי יְדִיָּהּ אֲמִאִי לָא אֲסַקִּינְהוּ. י"ל דְּהָא ל"ק לִיָּהּ דְּעִזָּרָא לְפִי מַה שְׂרָאָה בְּבָבֶל חֲזַקְתּוֹן בְּכָל אֲחָד נְהַג בְּהוֹן אִיְהוּ יְדַע טַעַמָא אֲמִאִי לָא אֲסַקִּינְהוּ דְּלֵא הוּי מְוַחְזָקִין גְּבִי בְּמַעְלִי, אֲבָל הָא אֲפִתִּי קִשִׁי לֹן כִּינּוֹן דְּהִכִּי הוּי אֲמִאִי לָא חֲאִישׁ עִזָּרָא דִּילְמָא אֲתִי לְאַסּוּקִינְהוּ כִּינּוֹן דְּפְרָסִי יְדִיָּהּ אִם אִיתִי דְּקִימָא לְדְּמַעְלִין מְנִשְׂאוֹת פְּפִים לְיִוְחָסִין.

וּמְהַדְרִינּוּ שְׂאִנֵּי הִכִּי דְּרִיעַ חֲזַקְתִּיָּהּ. וּמְסַתְּבָרָא לְפָרוּשֵׁי לְפִי שְׂאָבֵד כְּתִב הַיְחֻסִּים שְׁלָהוֹן חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא נְאָבֵד לְדַעַת וְדָבָר מְפִוּרָסִים הִי וְיָדוּעַ לְפָל.

וְרַבִּי שְׁלֵמָה ז"ל כִּתְּ דְּרִיעַ חֲזַקְתִּיָּהּ כִּינּוֹן שְׁלֵא הִיוּ אוֹכְלִים בְּקִדְשׁ קִדְשִׁי וְהִרְאִישׁוֹן מְחַנּוֹר יוֹתֵר: (דָּרָא דְּהָא) אֲלָא מֵאִי גְּדוּלָּה חֲזַקָּה פִּי רַשִׁי ז"ל אִם כִּן מַה לְנוּ לְחַוֵּשׁ עֲלֵיהֶם כְּדִי לְבַטֵּל חֲזַקְתּוֹן שְׁלֵא לְהַעֲמִידוֹן עַל חֲזַקְתּוֹן.

וְנִרְאָה לְפִי דְּעַתּוֹ דְּקוֹשְׁטִין דְּגִמְרָא הִיא אֲלִיבָא דְּכ"ע בֵּין אֲלִיבָא דְּאִידָא דְּמִתְרַצִּי לָהּ דְּכוּלָּהּ קִשִׁי לֹן לְרַבָּא דְּקִסְבֵּר דְּאִין מַעְלִין מְנִשְׂאוֹת פְּפִים לְיִוְחָסִין. כִּינּוֹן דְּכִן לְמָה לִי טַעַמָא דְּגְדוּלָּה חֲזַקָּה בְּלָאוּ הִיא נְמִי מֵאִי אִיכָא לְמִיחַשׁ עֲלֵיהוּ לְאַפּוֹקִינְהוּ מִחֲזַקְתִּיָּהּ וּלְאִידָא נְמִי דְּאִיתִּי לָהּ מַעְלִין מְנִשְׂאִי פְּפִים לְיִוְחָסִין דְּמִתְרַצִּי דְּטַעַמָא מְשׁוּם דְּרִיעַ חֲזַקְתִּיָּהּ.

כִּינּוֹן דְּאִיכָא הִי טַעַמָא נְמִי דְּרִיעַ חֲזַקְתִּיָּהּ תּוּ לִיכָא לְמִיחַשׁ עֲלֵיהוּ וְכִינּוֹן דְּכִן מֵאִי גְּדוּלָּה חֲזַקָּה דְּלֵא שְׁיָיָהּ לִישְׁנָא דְּגְדוּלָּה חֲזַקָּה אִי לָא הִנּוּהּ מִיָּדִי דְּחִזִּי לְמִיחַשׁ עֲלֵיהּ וְלֵא חִינְיָשִׁין מְשׁוּם טַעַמָא דְּגְדוּלָּה חֲזַקָּה אֲבָל הַשְׁתָּא דְּאַמְרִינּוּ דְּלִיכָא לְמִיחַשׁ לְמִיָּדִי מֵאִי גְּדוּלָּה חֲזַקָּה אִי מְשׁוּם דְּקִימִי בְּחֲזַקְתִּיָּהּ הָא לָאוּ פְּלוּם הוּא דְּלֵא סְגִיָּא בְּלָאוּ הִכִּי.

וּמְפָרְקִינּוּ דְּמַעֲיָקְרָא אֲכָלוּ בְּתִרוּמָא דְּרַבְּבִין וְהַשְׁתָּא אֲכָלוּ בְּתִרוּמָה דְּאוּרִייתָא דְּלַעֲנָן תְּרוּמָא אוֹקְמִינְהוּ אֲחַזְקִינְהוּ וְהִינּוּ גְּדוּלָּה חֲזַקָּה. וְאִי בְּעִיתִי אִימָא הַשְׁתָּא נְמִי בְּתִרוּמָה דְּרַבְּבִין אֲכִיל בְּתִרוּמָה דְּאוּרִייתָא לָא אֲכִיל.

וְכִי מְסַקִּינּוּ לְיִוְחָסִין כּוּ פְּלוֹמֵר הַשְׁתָּא דְּאַתִּינּוּ לְהִכִּי הָא דְּאַמְרִינּוּ לְעִיל לְמִ"ד מַעְלִין דְּמוּכַח דְּאִיתִּיהּ לְטַעַמָא דְּרִיעַ חֲזַקְתִּיָּהּ מְמָאן דְּאַמְרִינּוּ מַעְלִין מְתִרוּמָה לְיִוְחָסִין אִי מְהָא לָא אֲרִיא דְּכִי מְסַקִּינּוּ לְיִוְחָסִין בְּתִרוּמָה דְּאוּרִייתָא מְתִרוּמָה דְּרַבְּבִין לָא מְסַקִּינּוּ.

וְהָא מוֹכַח דְּלִרְבָּא נְמִי מְהַדְרִינָן דְּהָא הָאֵי טַעַמ' דְּאִמְרִינָן וְכִי מְסַקִּינָן וְכו' לְרַבָּא הוּא דְּמִיּוֹצְרֵיהּ: אֵלָא מַאי גְדוּלָּה חֲזַקָּה דַּאֲע"ג דְּאִיכָּא לְמִיגְזוֹר מְשׁוּם תְּרוּמָה דְּאוּרְיִית' לָא גְזוֹר וְהִינּוּ גְדוּלָּה חֲזַקָּה וְלִמָּאן דְּאִית לֵיה טַעַמָּא דְרִיעַ חֲזַקְיָהּ אַפ"ה אִמְרִי בְּה גְדוּלָּה חֲזַקָּה דְּבָהָא הֵנָּה לָן לְמִיחַש טְפִי מְשׁוּם דְּאִתִּי לְמִיחַלֵּף מַאי לָאו לְיוֹחֲסִין לָא לְתְרוּמָה פְּלוּמַר וְאַלְיָבָא דְרַבְּנָן דְּקִסְבְּרִי אִין מַעְלִין מְתְרוּמָה לְיוֹחֲסִין דְּאֵלו ר"י פִּינָן דְּקִסְבְּר מַעְלִין מְתְרוּמָה לְיוֹחֲסִין כֹּל אֲסוּקִי לְתְרוּמָה פְּאֲסוּקִי לְיוֹחֲסִין דְּמִי וְכֹל הֵיכָא דְלָא מְסַקִּינָן לְיוֹחֲסִין לָא מְסַקִּינָן לְתְרוּמָה: קִסְבְּר חֲלָה בְּזִמְן הַזֶּה דְרַבְּנָן וְתְרוּמָה דְּאוּרְיִית' וְכַדְאָפוּדָּה לְהוּ רַב הוּנָא בְּרִיה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ לְרַבְּנָן.

קְשִׁי לָן וְכִינָן דְּכֹן אֲמַאי נְקֻט אַכִּילַת חֲלָה בְּסוּרְיָא אַפִּי' בַּח"ל נְמִי. וִי"ל דְּאַפ"ה אַע"ג דְּהָא נִוְדַאי דְרַבְּנָן דְּוֹקָא בְּסוּרְיָא הוּא דְּהוּי רְאֵיהּ דְּאִית לָה עֵיקָר מִן הַתּוֹרָה.

דְּכִינָן דְּכֹן אַפִּי' הָאִינְדָּן דְּהוּי דְרַבְּנָן דְּיִיקִי בְּה מַה שְּׂאִין פֶּן בַּח"ל דְּכִינָן דְּלִית לֵיה עֵיקָר בְּדְאוּרְיִית' כֹּלָּל לָא הוּי רְאֵיהּ: רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר אַף אֶלְפִסְנְדְרִיָּא שֶׁל מְצָרִים בְּרֵאשׁוֹנָה קְשִׁי לָן בְּרֵאשׁוֹנָה מַאי דְּהוּהּ הָהּ.

וִי"ל שְׂאֵם יֵשׁ לוֹ עֲדִים שְׁנַשְׂאוּ אַבּוּתִיו כְּפִיָּהֶם בְּאֶלְפִסְנְדְרִיָּא שֶׁל מְצָרִים הָרִי זֶה חֲזַקָּה וְהָא דְּאִמְרִי קִסְבְּר תְּרוּמָה בְּזִמְן הַזֶּה דְרַבְּנָן וְחֲלָה דְּאוּרְיִיתָא אֶפִּילוּ הֵכִי בְּעֵינָן בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל דְּאִכָּא עֵיקָר בְּדְאוּרְיִיתָא.

כְּדַפְרֵי שְׂנָא לְעִיל: (שָׁם) אָמַר רַב הוּנָא בְּרִיה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ אֲשַׁכְּחִיתָהּ לְרַבְּנָן כִּי עַד שְׁהָרִי שְׁבַע שְׁפִיבְשׁוּ וְשְׁבַע שְׁחִילְקוּ נִתְחַיְיְבוּ בַּחֲלָה וְלֹא נִתְחַיְיְבוּ בְּתְרוּמָה. כְּתַב רַבִּינּוּ חֲנִנְאֵל ז"ל פִּירֵשׁ אַפִּי' כְּשֶׁהִיטָה מְקַצֵּת הָאֶרֶץ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וּמְקַצְתָּהּ בְּיַד הָא"י כְּמוֹ עֵתָה בְּזִמְן הַזֶּה נִתְחַיְיְבוּ בַּחֲלָה מִן הַתּוֹרָה.

אַבְל אִין חֲיִיבִין בְּתְרוּמָה עַד שְׁתָּהָא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כֹּלָּה בְּיַד יִשְׂרָאֵל. וְאַמִּינָא לְהוּ אֲנָא אִיפְכָא כּו' דְּתַנְי' כִּי תְבוֹאוּ יְכוּל מְשַׁנְכְּסוּ מִרְגְּלֵי בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל חֲיִיבִין בַּחֲלָה תְּלִמוּ' לוֹמַר בְּבוֹאֲכֶם בְּבִיאַת כְּוֹלְכֶם וְלֹא בְּבִיאַת מְקַצְתְּכֶם וְכִי סְלִיק עֲזָרָא לָאו כֹּלָּהוּ סְלִיק ע"כ.

פִּי' בְּבוֹאֲכֶם בְּבִיאַת כְּוֹלְכֶם אֲמַרְתִּי דְּבְבוֹאֲכֶם מְשַׁמַּע בִּיאַת כְּוֹלְכֶם. מִיְהוּ מְשַׁמַּע מְשַׁמַּע הַתְּחִלַּת לְהִיכְנֹס לָהּ.

אַבְל כִּי תְבוֹאוּ מְשַׁמַּע אַע"ג דְּלָאו כֹּלָּהוּ אֵלָא שְׁנַכְנְסוּ לָהּ לְגַמְרִי אוֹתָן שְׁעִתִּידִין לְהִיכְנֹס וְהִינּוּ דְּאִמְרִינָן בַּחֲלָה דְּכְתִיב בְּה בְּבוֹאֲכֶם דְּנִתְחַיְיְבוּ בְּה בְּשְׁבַע שְׁפִיבְשׁוּ וְשְׁבַע שְׁחִילְקוּ מִפִּינָן שְׁהִתְחִילוּ לִיכְנֹס לָהּ וּבְבִיאַת עֲזָרָא פְּטִירִי אֶפִּילוּ לְאַחַר דְּאִתּוּ כֹּלָּהוּ וְהֵכִי אִיתָא בְּסַפְרֵי כְּמוֹ שְׁכְּתַב רַש"י ז"ל: (ע"ב) הֵהוּא דְּאִתָּא לְקַמְיָה דְר' אַמִּי כּו' עַד שְׁקָרָא אַחֲרֵיו לְוִי בְּמַס' גִּיטִין בְּכַר' הַנִּזְקִין אִמְרִי' אִין שָׁם כְּהֵן נִתְפָּרְדָּה חֲבִילָה.

וַיֵּשׁ שְׁפָרְשׁוּ שְׂאִין לְוִי קוּרָא כֹּלָּל וּלְפִי זֶה עוֹלָה זֶה יָפָה דְּכִינָן דְּקָרָא לְוִי כָּאן הָרִי זֶה רְאֵיהּ שְׁקָרָא כָּאן כְּהֵן הֵהוּא דְּאִתָּא לְקַמְיָה דְר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לְוִי כּו' עַד לְלוּיָהּ עַל פִּיו: רַבִּי ור' חֲזִיָּא חַד הֶעֱלָה בֶן עַל פִּי כּו' עַד הָרִי שְׁבָא וְאָמַר בְּנִי זֶה וְכֵהֵן הוּא נְאָמָן לְהַאכִּילוּ בְּתְרוּמָה וְאִינוּ נְאָמָן לְהַשְׂיֵאוּ אֲשֶׁה דְּבְרִי רַבִּי קִשְׂיָא לָן דְּהָא תְּנִן הֵתָם בְּמַס' קִידוּשֵׁין אֲשֶׁה נְשִׂאתִי בְּמִדֵּינַת הַיָּם וְאֵלוּ בְּנֵיהּ צָרִיף לְהַבִּיא רְאֵיהּ עַל הָאֲשֶׁה וְעַל הַבְּנִי: וְאִיתְמַר עֲלָה בְּהַדְּיָא דְּאַפִּי' לְעַנְיָן קַדְשֵׁי הַגְּבוּל תְּנִן דְּלָא מְהִימָן וְאִיכָּא דְּאִמְרִי ר' תַּנָּא הוּא וּפְלִיג.

ורבינו נ"ר תירץ דהיא דבמחזק לן בנהו דהו בניה וכיון דכן תו לא מהימן עליהו. אבל הכא פגון דלא ידעינן ליה ומגו דאי בעי אמר לאו בני הוא ויכול להעיד עליו להאכילו בתרומה.

השתא נמי דאמ' בני הוא וכהן הוא נאמן: ורבי חייא סבר פיון דקא מוד' דבנו הוא שוב אינו נאמן להעיד עליו ור' סבר שהפה שאסר הוא הפה שהתיר כדאמרי' בשבועה דמהימן'. ור' חייא סבר דלא דמי דשאני התם דשתיקות' מתירת'.

ומיהו תמיה' לן הא דקאמר ר' חייא אם אתה מאמינן להאכילו בתרומה האמינו להשיאו אשה. מאי קאמ' וכי לא שמיעא ליה הא דלעיל דבין לרבנן בין לר' יהוד' עד א' אינו נאמן להשיאו אש' וי"א דר' חייא פליגי דקסבר דעד א' נאמן אף להשיאו אשה אבל פאן אינו נאמן לפי שהוד' שהוא בנו ואמר לו ר' אני מאמינו להאכילו בתרומה שבידו להאכילו בתרומ' ואין אני מאמינו להשיאו אשה פרש"י ו"ל שבידו להאכילו בתרומה שהרי זה ה' פהו ונותנין לו תרומ' וכיון שפן הרי הו' יכול להאכילו ואינו נכון דלאו מגו מעלי' הוא דהא תינח היכ' דאיתיה אבל פי מת אואזיל ליה למדינת הים מאי איכ' למימ' ואפ' לפרש שבידו להאכילו בתרומה פלומר שאלו רצה לא הנה מודה שהוא בנו ונהנה מעי' עליו שהו' פהו ונאמן להאכילו בתרומה שהרי מעלין לתרומה על פי עד אחד.

ואינו נאמן להשיאו אשה שאין בידו להשיאו אשה שאפ' אינו אלא כעד א' דעלמא אינו נאמן ליוחסין ואינו נראה דפלוגתיהו בהא דמר סבר דעד אח' נאמן ליוחסין ומר סבר דלא מהימן.

ונראה לפרש דר' ה"ק מעיקרא נאמן להאכילו בתרומה כעד א' דעלמא. ואינו נאמן להשיאו אשה אפ' בצירוף עד אחד דהו תרי והיינו דקשני' ליה לר' חייא פיון דבתרומה מהימן לך כעד א' דעלמ' להשיאו אשה נמי ליהוי כעד דעלמ' ואם איכא אחרני' ביהדי' ניהמני'.

ואמר לו ר' אני מאמינו להאכיל בתרומ' שבידו להאכיל' בתרומה פלומר שאלו הנה רוצה לא הנה מודה שהו' בנו ומעי' עליו שהו' פהו ונאמן וכיון דכן השת' נמי מהימן במגו. ואינו נאמן לענין להשיאו אשה שאין בידו להשיאו אשה על פיו אפ' הוא רחוק בלא צירוף אחר וכיון שפן הרי זה עדות גמור ואין קרוב נאמן.

ובירושלמי מפורש זה הטעם שכתבנו כמה שאמרה שבידו להאכילו בתרומה. וכך אמרו שם חז בר נש אתא לגבי ר' אמר ליה בני הוא זה וכהן הוא.

א"ל בנהו הו' אלא שאינו פהו. אמר ליה רבי חייא רבי אם מאמינו את שהוא בנו האמינו שהוא פהו ואם אין את מאמינו שהוא בנו אל תאמינו שהו' פהו ונעשה בהרחק עדות ויהא נאמן עליו.

אמר ליה בנו הוא אלא שאני אומ' בן גרוש' או בן חלוץ' הו' הרי זו מפור' בדברי ר' חייא שאמ' ויעש' בהרחק עדו' כלו' יהא נאמן מתוך שאם רצה הנה נעש' בהרחק עדות שלא הי' מודה שהו' קרובו ונהנה נאמן להעלותו על פיו.

השיבו שפיון שהודה שהוא בנו שוב אינו נאמן להעיר עליו וזהו כמו שפי' אלא שמוחלפת שם השיט' מדרבי לר' תיא רבינו נ"ר והא דאמרי' ה"א דאע"ג דקיימא לן דהוי בנו קיישי' שהו' בן גרוש' או בן חלוצה כדאמרינו נמי החולק תרומה עם אחיו הפהנים בב"ד אינה חזק' ה"מ היכא דלית' לאחת' ה"א כי ההי' דקדושין דאמרינו אשה נשאתי במדינת הים ואלו בניה צריף להבי' ראיה על האשה ועל הפנים דלא קים לן בההיא איתת' כלל.

אבל היכ' דאיתיה ה"א דידעונו לה מעיק', מיהו לא קים לן בה אי פשיך' היא או פסול' מסתמ' מוקמינו לה בחזק' פשיך' דאלו הנת פסול' מסתמ' קלא הנה לה למילת' והיינו דאמרינו כגון דמוחזק לן באבוי דהאי דכהן הוא ונפיק עליה קלא.

טעמ' דנפיק עליה קלא הא לא ה"א הכי מוקמינו לה בחזק' פשרו': (דף כ"ו) תניא ר"ש בן אלעזר אומ' כשם שהתרום' כו' עד בטר דקנסיהו עזרא הפירו' הנכון דפלוגמיהו דר"א ב"ע ור"ע בדיני דאוריית' דר"ע סב' דמן התור' מעש' ראשון ללוי.

ור' אלעזר בן עזרי' סבר דמדאוריית' אף לכהן כדאמרינו התם דר' אלעזר בן עזרי' סבר דבעשרי' ושלש' מקומות נקראו פהנים לויים. הילכך פי קנסיהו עזרא לר"א בן עזריה דסבר דמדאוריית' מעשר ראשון אף לכהן קנסא דעזרא הנה לכהן דווקא ולר"ע דסבר דמדאורייתא ללוי דווקא דקנסא דעז' הנה אף לכהן.

והיינו מוקמינו לה כר' אלעזר בן עזריה. ורבינו שלמה ז"ל פי' דפלוגמיהו דר' אלעזר בן עזריה ור"ע הוא דמוקמינו בטר דקנסיהו עזרא.

והיינו דקא' ר"ע מעשר שני ללוי פלומר אף ללוי ור' אלעזר בן עזריה אומר לכהן דווקא ולישנא לא ניחא לי. והא דאמרינו התם ביבמות בגינתא דהנה לר' אלעזר בן עזריה ונהה יתיב מינ' מעשר ראשון לכהן ואהדרי לה ר"ע פתח' לבית הקברות אע"פ שהיה אחר קנס עזרא ואף לדברי ר"ע הנה יוצא ידי חובתו בכך דהא אפי' לר"ע בטר דקנסיהו עזרא אף לכהן הוא.

אפשר שעשה כן להוציא מלבו שהוא סבור שאחר שקנס עזר' אין דין מעש' ראשון אלא לכהן וי"א דלר"ע לית לי' קנס עזרא דכיון דקסבר ר"ע דמדאורייתא דווקא ללוי לא הי' אפשר לצאת ידי תורה בנתינת כהן ואי אפשר שתקנו עזר כף ואינו נרא' והנכון כמו שכתבנו: והא דאמ' רב חסדא ה"א במאי עסקינו דמוחזק לן באבוי דהאי כהן הוא ונפק עליה קלא וכו': אלא קאמר דהשת' אפילו לר' עקיבא איתא: (שם) מתני' ר"י אומר אין מעלין כו' והאמ' ר"ו אין ערער פחות מב איתמ' עליה בקידושין דכי אמר ר' יוחנן היכא דאית ליה חזקה דאבהתו אבל היכ' דלית לי' חזק' לא.

והא דקא פריף לר"א מינ' הוא משו' דקס"ד דוונדאי ר' אלעזר ור"ש בן גמליאל היכא דאית ליה חזקה דאבהתיה פליגי. דהיכא דלית ליה חזקה כלל הנה לי' האי דקא מסהיד עליה דכהן הוא עד א' בהכחשה ודכ"ע ע לא כלום הוא.

אלא ונדאי כי פליגי היכא דאית ליה חזקה דאבהתו' והיינו דקאמר ר"ש בן גמליאל אין ערער פחות משנים דכיון דאית ליה חזקה דאבהתיה אמרינו אוקי חד לגבי חד ואוקי גברא אחזקתיה.

ולר' אלעזר קס"ד דקסבר דכינן דהאי דקא מסהיד עליה דכהן הוא הנה לי' עד א' בהכחשה פינן איפא ערער פלל. לא אמרינן ואוקי גברא אחזקתיה והיינו דמקשינן והא אמר ר"י אין ערער פחות משנים פלומר דכינן דליפא אלא ערער חד.

דכ"ע אמרינן אוקי חד לגבי חד ואוקי גברא אחזקתיה והא ר"י לא אשפחן עיקרה בשום דוכת' דכל היכא דאזינן לה איתמר' בהאי לישנא. ואיכ' לפרושי דברי הכל דברי פל באי עולם.

ובירושלמי משמע דאהא איתמר ואכ' לפרושי והאמר ר"י אמתני'. ונסחת הספרים ר"ש בן גמליאל היינו תנא קמא.

וגירסת רש"י ז"ל היינו ר"א. ולגוסח' דספרי איכ' לפרושי נמי הכי היינו ת"ק דידיה דהיינו ר' אלעזר.

וא"ת ואימא דמת"ק דר"י קאמר דאית לי' מעלין ע"פ עד א' פדאי' במתני' וכ"ת איכ' בינייהו דת"ק לא תאיש לגומלין. ורשב"ג תאיש לגומלין.

ומאי חזית דאמרת הכי דרשב"ג תאיש לגומלין ופליגא דת"ק ואתי' כר' אלעזר אדרבה אימ' רשב"ג לא תאיש לגומלין ופליג' בהא אדר' אלעזר ודר' יהודי'. י"ל דהכי אתי משמעו' דלישנא דהכי בדליפא למיחש לגומלין מדתני לה ת"ק בהדני' במעידין זה את זה קתני סתמא מעלין לפהונה ע"פ עד אח' והיינו דקשי' לן רשב"ג היינו ר"א פלומר דרשב"ג נמי נודאי לא אמר אלא נודאי היכא דליפא עוררין דהיכא דאיפא ערער תרי הא פשיט' וליכ' מ"ד.

אלא נודאי רשב"ג היכ' דליפא ערער קאמר ואם פן היינו רבי אלעזר: אלא הכא בדמוחזק לן באבויה דהא דכהן הוא. מעיקר' נמי הכי משמע לן אלא משום אידך נקט לי'.

והא דאמרינן נפק עליה קלא פי שהוא דגיטין דיצא שמה מקודשת ומיהו ומסתברא דדווקא לעגנן יוחסין או לעבודה או לסנהדרין הא לאו הכי קלא פלום הוא וכן דעת רבינו נ"ר: (ע"ב) והכא בהא קא מיפלגי ת"ק סבר פינן דאחתני' לא מסקינן ליה דחיישינן לזילות' דבי דינא פירש"י ז"ל דטעמ' דזילות' דבי דינא משום דהא אחתוני' תרי זימני, נאי מסקינן לי' תו היינו זילותא ולייתה פדמוכח בבא בתרא בפ' חזקת הפתים דאפי' בחד זימנ' איכ' זילות' דבי דינא.

אלא נודאי פל היכא דהא דאיתנין למיעב' איפכא בדינא דלא מיתעבי' אלא מספיקא מקרי זילותא דבי דינא דסתרינן לי' לעובדא דבי דינא מספיקא. ורשב"ג סבר אגון אחתני' ואגון מסקינן לי' ולזילותא דבי דינא לא חיישינן.

קשיא ליה לרש"י ז"ל והיכי מסקינן לה והא תרי ותרי נינהו. וניחא ליה אוקי תרי לבהדי תרי ואוקי גברא אחזקתיה והא אוקימניה בחזקת פהן אפומא דעד א' דאתא ברישא.

אלמא ס"ל דחזקה דהאי גברא לא הוה אלא אפומי' דהאי עד קמא אכל חזק' דאבוה דה"ל לא מהני לן וכן פירש"י ז"ל גבי ינאי דאמרי' עלי' בקודשין במודיע' ויבוק' הדבר ולא נמצא.

מאי ולא נמצא אילימא דתרי אמרי אשתבאי וב' אמרי לא אשתבאי ב' וב' גינהו מאי חזי דסמכ' אהני סמוך אהני. וליכא למימר אוקי תרי לבהדי תרי ואוקי ינאי אחזקתיה שערער זה מתחילת פריית' יצא עליו ולא היה לו חזקת פשרות מעולם והא ליתא דחזק' דעד גופי' לא פלום הוא אלא הרי זה כגופו של עדות ובבבא בתר' נמי אמרינו זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי האי אייתי סהדי דאבהתיה היא ואכלה שני חזקה.

והאי אייתי סהדי דאכל' שני חזקה. אומר רב נחמן אוקי אכילת' בהדי אכילת' ואוקי ארע' בחזקת אבהתה.

הדר אייתי אידך סהדי אבהתיה היא אומר רב נחמן אנו אחתינו' ואנו מסקינן לי לזילות' דבי דינא לא חיישינ'. ואם איתיה אמאי מסקינן ליה אמאי אוקיתרי לבהדי תרי ואוקי ארעא בחזקתיה דאיתחזק בה אפומי' דקמאי.

אלא ונדאי חזקה דמחמת עדים לאו חזקה היא אלא הרי הוא כגופו של עדות. תדע דאילו אתו בי תרי ומסהדי בחד דכהן הוא ולא מוחזק לו ביה כלל ואסקיניה.

ואתי בי תרי ואמרי דלאו כהן הוא מי איכא מ"ד דכהן הוא הא ונדאי ליכא מ"ד אכל הנכון דהכא מוקמינו תרי לבהדי תרי ומוקמינו לי' להאי אחזקת' דמוחזק לן באבוה דהאי דכהן הוא.

וההיא דהתם דינא' התם טעמא אחריןא איכא כדפרישנא התם. וה"נ מוכח בהאי פ"י דלן הא דמתקיף לי' רב אשי אי הכי אפי' תרי ותרי נמי.

ואי כטעמא דרש"י ז"ל מאי קושיא דהא הכי איצטרביכא לן לאוקמי לי' אחזקת' דאיתחזק אפומי' דעד א' דאת' ברישא. ואיכא מ"ד הכי קאמ' אפי' אתו בסוף תרי מאי שניא דנקט לה בחזקת' וליתיה דהא מאי קושיא דאי הנה בתרי דאתו בסוף אם כן הנה בעינו חמשה חז דאתי ברישא דהא כהן.

ובתר הכי תרי דבן גרושה וכן חלוצה. ובתר הכי תרי דכהן ואי סגינא לן בד' מאי קושיא דנימא לה בחמשה.

ולכא למימר נמי אמתניתין מקשי אמאי תני לה בעד א' דהיינו טעמא דמתניתין משום דבעי' עד א' דאתי ברישא דמוקים לה בכהן. אבל לדידן אתיא שפ"י דלפום פ"י דפריש הא ונדאי קשיא מ"ש דנקט עד א' ברישא אפי' בתרי ותרי נמי ומאי שניא.

ואנו הא דהנה מוקמינו לה הכי משום מתני' דקתני בעד א' ואפתי קשיא לן אמאי לא תנא הכי דהאי אפילו בתרי ותרי נמי הכי הוי וזה הנכון אלא אומר רב אשי הכא במצטרפין לעדות קא מפלגי כו' עד דבריו: מתני' (שם) האשה שנוחבשה על ידי א"י על ידי ממון מותר לבעלה.

נרא' מפרש"י ז"ל דמפרש לה באשת ישראל והיינו דקאמ' ע"י ממון מותר לבעלה דכיון דע"י ממון לא נהגו בה מנהג הפקר. וכיון שלא נהגו בה מנהג הפקר.

מן הסתם לא ניתרצי' להם. ע"י נפשות אסורה לבעלה דכיון דע"י נפשו' נחבש' נוהגין בה מנהג הפקר וכיון שפן חוששין שמ' נתרצי' להם.

וזה ליתני' דהא אמרינו עלה בגמ' לא שנו אלא בזמן שידי ישראל תקפה על א"י אבל בזמן שאינו יהודי תקפה על עצמן אפי' ע"י ממון אסורה לבעלה. ואי באש' ישראל הא מי איכא מאן דאסר.

נהרי שבוייה שבאשת ישראל מותר מדאמרי' לקמן ובאשת ישראל איפרוקיניה ואותבינה לי לאינתי והיא גדולה מזו שהיא ברשותם לגמרי ונהרי היא ביד' לגמרי ותו דהא במסכת ע"ז מותבינו מתני' דהכא אמתני' דהתם דתנו לא תתיחד אשה עמה.

ופשטי' מינה דשני לן בין לכתחלה לדיעבד דמתני' דהתם דתנו לא תתיחד אשה עמה אמרינו לכתחלה אינו ראוי להתיחד עמה. אבל בדיעבד אין חוששין שנבעלה.

ואתני' למימר מינ' דבהמה שנתחדה עמה פשיטה לקרבו דדיעבד לא חיישינו ואפי' הכי לכתחלה לא חזי ליחודי בהדיניהו. ואי כפירש"י ז"ל מאי קושלי' ממתני' דהתם להא דהכא.

דהא בהכא לא אמרינו דלא נבעלה. אלא שלא נתרצי להם אעפ"י שראוי לחוש שנבעלה אין לאוסר'.

ולפיכך אמר שם שלא תתיחד עמהן שהרי ראוי לחוש שלא תבעל. ובהדיא אמרינו התם דדיעבד דלא חיישינו דנבעלה כלל.

ודומיא דהא אתינו אבהמה שנתחדה עמה דלא חיישינו לה כלל בדיעבד אע"פ שאסור לייחדה להם לכתחילה. ותו קשיא הא דמתרצי' עלה הת' דשאני הכא דמשום הפסד ממונו מותרת והיינו דלא חיישינו לה להא דהכא.

אבל בהא דהתם היינו טעמי' משו' דליכ' חששא דהפסד ממונ. כלומר ובהא אפי' בדיעבד גמי לא והכי אפשר לומר שכל אשה כיון שנתחדה עם אינו יהודי תיאסר לבעלה אפי' הוא ישראל והאיכא שבוייה דליכ' טעמא דהפסד ממונו: ותו דאמרינו לקמן הני נשי דגנבי גנבי שריאן לגבריהו והא קא ממטו להו נהמא.

מתמת יראה. והא קא ממטו להו גירי מתמת יראה.

שבקינהי ואזלן מנפשיהו ונדאי אסירן. והא התם דכל היכ' דלא שבקינהי שריאן ואין חוששין להם.

ותו בהא דאמרינו לעיל בתולה הנישאת ברביעי תבעל למושל תחל' ולידרוש להו דאונס בישראל מישרא שרי ולא חיישינו שפא נתרצית לו באחת מביאותיו. ובאסתר אמרו שהיית' עומדת מחיקו של אחשורוש וטובלת שוככת בחיקו של מרדכי ולא הייה חושש שפא נתרצית לו פעם אחת אלא ונדאי כל ישראל קדושי' וכיון שהיא אנוסה לפנינו אין חוששין לה שפא נתרצית.

אם תאמר ומשנתנו באשת כהן היא שבוייה וכן פירשוה הגאונים ז"ל. ולפיכך על ידי ממון מותרת לבעלה דכיון דעל ידי ממון אין נוהגין בה מנהג הפקר ומחזיקין אותה שלא נבעלה כלל.

על ידי נפשות אסורה לבעלה דכיון דעל ידי נפשות הוא נוהגין ביה מנהג הפקר וחוששין שמה נבעלה ואלו פן הרי היא אסורה לבעלה כהן אפי' הוא באונס. והשתא אתיא שפיר הא דאמרינן בגמ' דאפי' על ידי ממון בזמן שיד א"י תקיפה על עצמן אסורה דכל היכא דליכא טעמא דחששה דהפסד ממוני אסורה והיינו פטעמא דהת' דאמרינן שאני התם דמשו' הפסד ממונו מירמת הא כל היכ' דליתיה להאי טעמא אסורה.

וא"ת אם פן מאי האי דתנא האש' סתמא. י"ל משו' דכולה מתני בכהן איירינן.

וכי תימא אפתי מאי שניא לבעלה דנקט לכל כהן דעלמא נמי. יש לומר ריבנותא קמ"ל דאפי' יש לה בעל על ידי נפשות אסורה נבעלה ולא מירתתי אע"ג דאיכא בעל.

אי נמי דאפי' ע"י נפשות דבעל נמי אסורה אי נמי הא עדיפ' ליה למיתני דמפקי לה מבבל' ודומיא דאידיד מתני' דתנן כל כהנות שבתוכה פסולות והוא הדין שאר נשי' שהן פסולות לכהונה אלא הא עדיפא ליה כדפרישנא.

אבל בתוספות פירשו על ידי ממון מותרת לבעלה אפי' הוא פהו שלא נבעלה כלל. על ידי נפשות אסורה לבעלה אפי' ישראל דכיון דעל ידי נפשות מתוה שנוהגין ביה מנהג הפקר חוששין שמה נתרצית להם לדעת כיון שהיא יודעת שנגמ' דינה למית' לא שיתרצה מחמת יראה.

דלא מיתסרא לה בהכי כדאמרו בהני נשי דגנבי גנבי דכל היכא דלא שבקינהי שריאן ואע"ג דממטיאן להו נהמא וגירי דאמרינן דמחמת יראה אלא שמה תתרצה לדעת. והא דאמרינן בגמ' דבזמן שיד א"י תקיפה על עצמו אפי' על ידי ממון אסורה נבעלה לכהן קאמר.

ודאמרינן נמי דבעינן נגמר דינה לאנסרה אפי' לישראל אבל לכהן בלאו הכי נמי כל היכא דלאו על ידי ממון. ואינן עולות יפה לפרש שמועתנו סירוגין סירוגין והנכון כמו שכתבנו: (שם) גמ' אמר שמואל בר רב יצחק כו' עד לבעלה ועידיה מעידין אותה שלא נסתר' ושלא נטמאה ואמרו להם חכמים אם אתם מאמינין אותה שהייתה כו'.

ונדאי עדים דהכא עדים פשרים נינהו. שאינ' נאסרת בשבויה או בהורהנה אלא על פי עדי' פשרי' שלא סמכו על פי עבד ושפחה אלא להקל וכיון שפן בדין הוא אפי' לא היו אותן עדי' עצמן אלו שמעידין שלא נטמאה אלא עדים אחר' אף הם נאמינין אלא מעש' שהי' כף הי' על ידי נפשות כו' אמר רב פגון נשי דגנבי ולוי אמר פגון אשתו של בן דינאי מסתבר' דלוי פליג אדרב דלוי סבר דווקא אשתו של בן דינאי שהי' רוצח.

ודחזקי' ור' יוחנן נמי פליגי בהדי' מיהו לא מכרעא פלוגתייהו בפלוגת' דרב ולוי כלל דתרונויהו אפשר דסביר' להו פרב ותרנויהו אפשר דסביר' להו פלוי ואפי' לחזקי' דבעי נגמר דינן להריגה.

איכא למימר הא דלוי דדוקא אשתי של בן דינאי אבל דגנבי אע"פ שנגמר דינן להריגה כיון שלא נתחייבו על ענין חמור אלא על עסקי ממון אין נוהגין בשלו מנהג הפקר ולא באשתו.

וא"ת ולחזקיה בשלא נגמר דינו להריגה אפתי היכי שריאנו. ונשי דגנבי נמי ללוי אע"פ שנגמ' דינו להריגה ואלקבא דחזק' וקא במס' ע"ז אסקינ' דכל היכ' דליפא טעמ' דמשום הקפסד ממונו מירפת.

חיישינו לה אפי' בדיעבד ומחזקינן לה בנבעלה. י"ל ה"ל ה"ל הוא בנתיחד מדעת עצמה שפינו שפן אין מתיראין עליה שהרי לדעת עצמה ה"ה נאונסין אותה על פרוסה אבל פ"א שפחבשה למלכות פ"ל זמן שלא י"הא פ"ל שלו הפקר מדין המלכות מתיראין שפ"א ת"הא צונחת למלכות ושומעין אותה: (ד"פ כ"ז) מתני' עיר שפכשה כו' ורמינהי בולש' כו' עד פ"א בכרקו' של אות' מלכו' פ"א בכרקו' של מלכות אחרת פירש"י ז"ל משנתנו בכרקו' של מלכות אחרת שפינו שפן אין המלכות מקפיד עליהם לפי שאינו סבור שהעמיד בידי אחר שהיא מלכו' אחרת ורש"אין להפקיר הפ"ל כפי מה שירצו אבל מתני' דה"ה בכרקום של אותה מלכות ובזו אינה רוצה להשחית את העיר אלא לכבשה בידו להיותם לו לעבדים.

ולפיכך אמרו שהם מותרת לפי שאין פנאי לנסף מפני פחד המלכו' שאין רוצה להזיק העם שבתוכ' וגריס ובכרקום של אות' מלכו' נמי אי אפשר דלא מישתמיט חד מיניהו ובעיל פ"לומר אע"פ שלא ניתנה רשות לכל לחבל א"א שלא נשמט אחד מהם ובעל ומהדרינו כשיש משמרו' רואות זה את זה ובדמהדר לה למת' שישולח וכלב' וגז' ואונזא ואין זה הפ"ל נכון דמאי האי דנקט אי אפשר דלא משתמיט חד מיניהו ובעיל.

אי אפשר דלא משתמיט חד מיניהו ומנס' ה"ה לי' למימר. דה"ה מתני' דה"ה דינו נסוף הוא דאוקמינא בינו נסוף.

ולהאי חששא ונדאי לא מסתיין פירווק' דמשמרת דה"ה חזינון לה לחביות סתומות דנפתחו וכינון שפן כשם שנפתחו ולא הרגישו משמרת כ"ה אפשר לנסף ומדברי רש"י ז"ל נראה דר' יצחק בן אלעזר משמ' דחזק' לאו לאיפלוגי אדר' מרי את' דונדאי אית לי' הקפדושא דר' מרי בין לנסף ולבעול.

א"ל לאיפלוגי בלבטול גופי'. למימרא דשני לן בי' בין פרקו' של אותה מלכות לכרקום של מלכות אחרת.

ואפתי ליתיה להאי פירושא דא"כ מאי האי דמקשה אי אפשר דלא משתמיט חד מיניהו ובעל ומי' מתסרן בהכי וקא לקמן אתינון למימר דאין שם אלא מחבואה אחת מצלת על פ"ל הפהגות פולן נאפי' אינה מחזק' אלא אחת.

ותו דשינויא לא סליק שפיר דמפרקינן במשמרות. שאין דר"ה במשמרות אלא סביבות העיר אבל לא על פ"ל מבוי ומבוי ועל פ"ל בית ובית בכל דוכתא ודוכתא שושילתא וכלב' ואונזא.

ולישנא נמי מוכח דלאו בתוך העיר קא אמרינן אלא סביבותי' דקאמר דמהדר לה. אבל הנכון כמו שפיר' רבינו חננאל ז"ל דבכרקום של אותה מלכות מיתסרן דר"ה יחי להו שעתא.

יש להם פנאי לפי שהם קרובים למקומן ואלו בא עזר לעיר הם קרובים לנוס ולהנצל ולפיכך יש להם פנאי לבעול אבל בכרקו' של מלכות אחרת לא מיתסרן לפי שהם רחוקים ממקומן ולבם חרוד עליהם ואין פונתם אלא לשלול לבז' ולשו' למקומן ולפיכך אין להם פנאי אף לבעול ופרכינן ובכרקום של אותה מלכות נמי אי אפשר דלא מישתמט' חדא מינייהו והכי אית' גוסחא דגאונים ז"ל.

פלומ' אף בכרקו' של אותה מלכו' אע"פ שיש להם פנאי לבעול למה נאסרו, שהרי אי אפשר שלא נשמפ' אחת וברח' וכינן שפן ראוי נחלות היתר בכולן כמו שאמרו שאם יש שם אפי' מחבוא' אחת מצלת על כל הפהנות פולן.

ומפרקינן פשיש משמרו' רואות זו את זו ובדמהדר לה למתא שושילתא וגזא וגזא פלומ' סביבו' העיר דהשתא לא יכלו למערב ותינו דמיתסרן פולה. ובהא פליגי ר"י נשיאה ורפנן דחד לא חשיב לי' קושץ' דאי אפשר' דלא מישתמט' חדא מינייהו וערקא דלא שכיח לה ולא יכלו בלאו פשי' נמי דמשמרו'.

וכן מוכח ביוש' כל' הנה שפירשנו וכן אמרו שם איזהו פרקום ר' בשם רבי חייא בר אשי פגון זווגין ושלשלי' וכלבי' נאנוזות ותרגולין ואטריגות מקיפין את העיר כו' מעשה הנה וברח' משם סומה אחת הנה שם פירצה אחת מצלת את הכל.

ר' זעירא ר' בא בר ובדא יצחק חקולא בשם ר' יודן נשיא ובלבד פרקו' של אותה מלכות אבל פרקו' של מלכו' אחר' פלאיסטי' הוא. ולענן הילקת' פסק הרב אלפסי ז"ל פרב מרי וטעמין' משו' דרמינן לה להא התם במס' ע"ז ומפרקי' לה כדר' מרי ולא מיייתי לה לאידך משמע דס"ל (נ"א דלא ס"ל) דרי"בא ורב מרי פליגי (נ"א דר' מרי פליגי) דלר"י ל"ש בין הנס' ולבעול והמהי' דבריו פינן שפן היכי דחי לה להא דר' יצחק מקמי דר' מרי והא חזקיה והא ר"י ושמואל ור"י נשיאה ורפנן פולהו אית להו דר' יצחק לפיכך נראה דר' יצחק ונדאי לא פליגי אדר' מרי דמודי ר' יצחק דשני לן בהו בטעמא דאמ' דאיפא היפרישא בין גוסוף ולבעול דלנסף אין פנאי לעולם אפילו בכרקום של אות' מלכו'.

ומתני' דהתם בין בכרקום של מלכות אחרת בין בכרקום של אותה מלכות אלא ר"י אלבעול קאי ובהא פליגי אדרב מרי. דרב מרי סבר דלעולם לנסף אין פנאי לבעול יש פנאי לעולם אפי' בכרקו' של מלכו' אחרת ור' יצחק ונדאי פליגי אהא למימר' דכי אמרי' לבעול יש פנאי.

ה"מ בכרקום של אותה מלכות אבל בכרקום של מלכות אחר' לא. וכ"ת וריב"א משמיה דחזקיה' היכי קאי אדר' מרי והא קדי' לי' טובא.

י"ל דר"י לאו אדרב מרי קאי אלא דר"י אמתני' איתמר' למימר' דמתני' לא אתי אלא בכרקו' של אות' מלכו'. ובדין הוא דה"ל למימר ל"ש דאמתני' קאי וה"נ משמע לן דר' יצחק פי אמרה למילתיה ל"ש קאמר נאמתני' קא' אלא דמאן דמסדר תלמודא אמרי אדרב מרי ואמרוה לדרב מרי מעיקרא משום דבדרב מרי מיפרקו מתני' דהכא ודהתם ובתר הכי אמרי' לה עלה הא דר' יצחק פאלו איתמרא עלה.

למימרא דרב מרי אמר דההיא דהתם לעגנו גיסוה אין פנאי לעולם והא דהכא לעגנו פהנו דווקא ומשום דלבעול יש פנאי לעולם. והיינו דאתי עלה הא דר"י בהאי לישנא דאמר פאן וכאן.

למימרא דלא תימ' דמתני' דהתם לעגנו גיסוה דווקא דאפי' תימא לבעול פאן בכרקו' של אות' מלכו' פאן בכרקו' של מלכו' אחר'. דמתני' דהת' זימנין דהוי אפי' לעגנו פהנו' בכרקו' של מלכו' אחר' דלא אמרינו לבעול יש פנאי מיהו מתני' דהכי בכרקו' של אות' מלכות דווקא ומתני' דהתם לעגנו זין גסוה אפי' בכרקו' של אותה מלכות אית' דלגסוה אין פנאי לעולם.

וקיימ' לו פרב מרי ואלקי' דר' יצחק ב"א והיינו דלא אייתי' התם אלא לישנ' דרב מרי דהתם לא איכפת לן אלא דינא דיין גסוה והא אימת' לי' פינן דאמרי' לגסוה אין פנאי ולעול' ד"ה הוא והכ' מרונחי' בה דהשת' שני לן בכהנ' בין פרקו' של אות' מלכו' בין פרקום של מלכות אחרת והכי מוכח לישנ' דירושלמי דהא דר"י אמתני' קאי ולא אייתי' התם הדין גסוה פלל אלמא דלאו אוקמת' הוא לפירוק' דתרנונייהו אלא כדפרישי' וזה נראה נכון.

(שם) אמר רב אידי בר אבין אר"י בר אשיאן יש שם מחבוא' א' מצלי על פל הכהנו' פולן איפא לפרוש' במחזק' פולן א"נ במחזק' מיעוטן אי במחזק' פולן קמ"ל אע"ג דהני' מילת' דלא שכיח' דנימ' דכולהו אזלו להתם אפ"ה תלינו לקול' א"נ במחזק' מיעוטן והא קמ"ל דאף ע"פ שאינה מחזק' אלא מיעוטן מצל' ואכתי מספק' לן באינ' מחזקת אלא א' משום דמיקוזי כשיקר' דנימ' בכל חד' וחד' היינו הך והא דבעי ר' אשי אמרה לא נחביתי ולא נטמאתי מהו איפא לפרושי דאאינ' מצלת אלא א' קאי ואת"ל מצלת אמרי' דבהא איכ' לספוקי דלא ניהמנ' במגו דלאו מגו מעליא הוא דהא עדיפא לה טפי מדקא אמר' אנא איהי דהנאי או דילמא מהימנא דהא אי בעי שתקא ומשתרי ומקשי' ומאי שנא מההוא מעשה כו' פלומר דה"נ פינן דקא מודה דלא נחבאת אנן סהדי דפסולי ומהדרי' דשאני הכא דלאו ונדאי הו' אלא ספק טומא' ותו לא הוי במקום עדים ולעגנו פסקא דמילתא מסתבר' דאזלי' בה לקול': (ע"ב) מתני' אם יש להם עדי' כו' ואפי' שפח' דידיה מהימנא ורמינהו.

לא תתיחד כו' עד בשפחתה. רב אשי אמר כו' עד תרתי לא עבד' אלא דר' פפא לימ' תנאי היא.

פירש"י ז"ל אי מפרקי' לה פדלעי' דאמרי' שפחת' דיד' כעצמ' דמיא ה"נ פינן דאמרי' חוץ מהיא ובעלה הרי בכלל שפחת' או איפא תירוץ' אחרני': אבל הנגיד ז"ל תירץ דהכא ליכא לפרוקי כדעיל דקתני בכלל' סתמא ואין אדם נאמן ע"י עצמו איכ' למימ' דשפחת' כעצמ' דמי' דהא במאי דקאמ' ע"י עצמו שמעי' איהי ובעל' וכגון שפן אפשר דה"ה נמי לשפחתה אבל השתא דקאמר בהדי' חוץ מהיא ובעלה מסתמ' דהני תנו ותו לא.

פי תניא הדין במסיח' לפי תומ' ואפ"ה איהי ובעל' לא מהימנא. וכ"ת ומאי שנא מהא דאמרן לעיל שמעלין לכהונ' במסיח לפי תומו.

י"ל דְשַׁאנִי הַת' דְלִי לִי חֲזָקָה לְפָסְלוֹ אֲבָל הֵכָא דְאִית לֵה חֲזָקָה דְפָסְלוֹ אִיְהִי וּבְעַלְּ לָא מְהִימְנִי דְבְעֵינָן עֲלֵה עֲדוּ וְאִין אֲד' מְעִיד ע"י עֲצָמוּ (שָׁם) מִתְנִי אֲמ' ר' זְכַרְנִי בְּן הַקְּצָב כו'. תְּנָא אַף עַל פִּי כֵן יַחַד לֵה בֵּית כּו' עַד בְּסוֹף בְּנִיָּה וְכ"ת אֲפִתִּי מֵאִי הָוִי וְהָא אֲמַרִּי לְעֵיל אֲבָל לֹא בְּנָה וּבֵת' י"ל הַת' הוּא לְעֵנָן עֲדוּ שְׁחוּשְׁשִׁין לְהֵם שְׁלֹא יַעֲיֵדוּ עֲדוּ שְׁק' בְּשִׁבְלִי אֲבָל וְנֹדָאֵי לְעֵנָן יַחוּ אִין חוּשְׁשִׁין לֵה שְׁתַּבְּעוּל בְּפְנִיָּהֶם וְכִי מְקַשִּׁי לְעֵי אֲמַתְנִי מִמֵּתְנִי דֵּהַת' דְלֹא תִתִּיח'.

מק"ו פְּרָכִי דְהִשְׁתָּהַת' לְעֵנָן יַחוּ לֹא מְהִימְנִי כ"ש הֵכָא בְּמִתְנִי לְעֵנָן עֲדוּת דְהָוִי דִּינָא דְלֹא מְהִימְנִי בְּעֵי אֲבִי כו' עַד חֲצַר שְׁל שְׁנִיָּה מֵהוּ. לֹא דְהָוִי בִּינִיָּהוּ בְּשׁוֹתְפ' אֲלֵא פְלוּמ' שְׁחַצ' שְׁפָל א' דָּר בּו הו' נִדְח' מְפָנִיָּה מִיַּבְעָנִי לָן הֵיכָא דְהָוִי חֲצַר שְׁפָל א' דָּר בּו בְּשִׁלּוֹ וְזֵהוּ א' מִן הַמְּקוּמוֹ שְׁיֵשׁ בְּתַלְמוֹ ל' אַח' בְּב' מְקוּמוֹ וּפְיָרְשׁוּ מִתְחַלְל' דְהָכִי בְעֵי דְמִימ' חֲצ' שְׁפָל א' דָּר בּו בְּשִׁלּוֹ וּבְטַלְמ' דְאֲמַרִּי חֲצִי שְׁל שְׁנִיָּה ר"ל שְׁהִי מְשׁוֹתְפ' בִּין שְׁנִיָּהֶם: ת"ש הִיא נִדְחִי מְפָנִי כו' עַד דְגִיָּסִי אֶהְדִּי: (ד' ד"ח) מִתְנִי וְאֵלוּ נֶאֱמַנִין כו' א"ר הוּנָא בְרִי כו' עַד אֲבָל אֲחִיו דְלֹא כו' קמ"ל דְכִינּוּ דְקִיּוֹ שְׁטָרוֹ דְרַבְּנָן הֵימְנוּ רַבְּנָן בְּדַרְבְּנָן וְכִינּוּ דְאֲפִי בְּאֲחִיו מְהִימְנִי ה"ה לְאֹנָן אֲחֵרִינִי דְעֲלָמ' וְהָא דְבְּעֵי הֵכָא גְדוּל.

גְדוּל הוּא דְבְּעֵי אֲבָל רְחוּק לֹא בְּעֵינָן דְלִקְיֹו שְׁטָרוֹ לֹא בְּעֵינָן רְחוּקִי אֲלֵא אֲפִי קְרוּבִי וְהָא דְאֲמַרִּי הַכ' טַעַמ' דְכִינּוּ דְקִיּוֹ שְׁטָרוֹת דְרַבְּנָן הֵימְנוּ רַבְּנָן בְּדַרְבְּנָן לֹא קְרוּבִי אֲלֵא לְפִי שְׁמַעֲיָדִין עַל שְׁעָה שְׁהִי קְטַנִּי שְׁהִי פְסוּלִין לְכָל בִּירוּש' אֲמַרו קְרוּבִי אִין מְעִידִי לֹא זֵה ע"ז וְלֹא עִם זֵה וְלֹא בְּפָנֵי זֵה וְאֲמַרו הַטַּע' שָׁם לְפִי שְׁאֵם הוּזַמ' מְשַׁלְמִין עַל פִּיה' וּלפ"ז כַּת' א"ז הָרַב בְּעַל הַמָּאוֹ ו"ל דֵּה"ט דְבָקִיּוֹ שְׁטָרִי קְרוּבִי פְשָׁרִי לְפִי שֵׁא"א בְּהֵן פְלוּמֵר בְּעִידִי הַשֵּׁט' בְּהִזְמָ' שְׁאִין הִזְמָה אֲלֵא בְּעַל פֶּה דְהִזְמָ' חֲדוּ הו' וְאִין לָהּ בּו אֲלֵא חֲדוּשׁוּ בְּלִבְד אֲבָל אִין שְׁטַת גְּמַרְתָּנוּ כֵּן שְׁהָרִי אֲמַרו בְּמַס' סְנֵהְדְרִין הָרִי אֵלוּ ג' עֲדוּיוֹ וְהֵן עֲדוּ א' לְהִזְמָ' וְאֲמַרִּי דְהִזְמָא מִיְלִת' אֲחֵרִיתִי הִי וּלְפִי גְמַרְתָּנוּ טַע' פְסוֹ קְרוּבִי גְזִיב' מְלָה הו' וְכֵן הִדִּין בְּעִידִי קִיּוֹ שְׁהו' צָרִיף שְׁלֹא יְהִי קְרוּבִי זֵה אֵל זֵה וְלֹא לְבַעֲלִי הִדִּין וְלֹא לְדִינִין לֹא לְדִינֵי הַקִּיּוֹ וְלֹא לְדִינֵי הַמְּלָן אֲבָל לְעִדִי הַחֲזוּתִמִּין עַל הַשֵּׁט' אִין לְנוּ לְפִי שְׁהָעִדִי כִינּוּ שְׁחַתְמוּ הָרִי הֵם כְּאֵלוּ נִסְתַּלְקוּ מִכָּאן וְהֵימְנִיָּהוּ רַבְּנָן.

וְרִאוּ לְסַפֵּק בְּעִדִי שְׁהָעִידוּ בְּב"ד וְנִחְקַר עֲדוּתָן אִם נֶאֱמַנִי קְרוּבִים לְהָעֵי עֲלֵיהֶ כֶּף וְכֶף הָעִידוּ פְלוּנִי וּפְלוּנִי בְּב"ד שְׁל פְלוּנִי. אֲבָל וְנֹדָאֵי הַדִּינִין עַל עֵינָר הַמְּלָן אִינּוּ רְשָׁאִין לְהִיּוֹ קְרוּבִים לְעִידִי הַשֵּׁט' פְּדִי שְׁלֹא יְהֵא כָּל הַמְּעַשׂ נִגְמ' ע"פ קְרוּבִי וְאֲשַׁתְּכ' הַשֵּׁט' דְכּוֹלֵי מְמוֹנ' מְפָקִי ע"פ קְרוּבִי אֵלוּ הִיּוּ עִידִי הַשֵּׁט' וְדִינֵי הַמְּלָנָה קְרוּבִי וְכֵן דַּעַת רַבִּינוּ נ"ר וְדִינֵי הָהִיּוֹ יְכוּלִין לְהִיּוֹ קְרוּבִי לְעִידִי הַשֵּׁט' וְאֲפִי בְּדִינֵין ע"פ עֲצָמָן בְּמַפְרִין חֲתִימָתָן.

וְדִינֵי הַמְּלָן יְכוּלִין לְהִיּוֹת קְרוּבִים לְדִינֵי הַקִּיּוֹם וּבְלִבְד שְׁלֹא יְסַמְכוּ עַל פִּיהֶם אֲלֵא ע"פ אֲחֵרִים הַמְּפִרִין חֲתִימָתָן אוּ ע"פ עֲצָמָן: וְלִיְחֻוֹשׁ דִּילְמָ' עֶבֶד כֵּהֵן הוּא. כְּלוּמֵר וְלִיְחֻוֹשׁ דְאִי יְהִיבִינוּ לִיָּה הַשְׁתָּא תְרוּמָה אֲתִי לְאֲסוּקִי וְאֲמַרִּי כֵּהֵן הוּא: (ע"ב) תְּנֵן כַּר"י דְאֲמַר אִין חוּלְקִין תְרוּמָה לְעֶבֶד אֲלֵא א"כ רַבּוּ עֲמוּ דְסַבְּר מְעַלִּין מִתְרוּמָ' לְיוֹחֲסִין וְא"כ הֵאֵי דִיְהִיבוּ לִי בְּלֹאוּ רַבּוּ בְּנוֹדָאֵי לֹא עֶבֶד הוּא.

וְהָא דְאָמְרִינן בְּמִקְוֹמוֹ שֶׁל ר' יוֹסִי לֹא הָיוּ מַעְלִין מִתְרוּמָ' לְיִחוּסֵין אִיכָּא דְקִשְׁיָ' לִי אַפְתִּי הֵיכִי חוֹלְקִין תְּרוּמָה לְעֶבֶד אִם אֵין רַבּוֹ עִמּוֹ וְהָא נִפְיָק מִינְהּ חוֹרְבָא דְזִימְנִין דְנִפְיָק לְחִירוֹת אוּ דְזַבִּין לִי לְיִשְׂרָאֵל וְאֶזְל וְשִׁקִּיל תְּרוּמָה יֵשׁ לֹאמֵר לְשַׁחְרוּר לֹא חִיִּישִׁינן פִּינּוּ דְקִימָא לֹן כֹּל הַמְשַׁחְרַר עֶבְדוֹ עוֹבֵר בַּעֲשָׂה.

דְנִפְיָק נְמִי בְּשׁוֹן וְעִין לֹא חִיִּישִׁינן דְמִילְתָ' דְלֹא שְׁכִיחָא הוּא. דְזַבִּין לִי לְיִשְׂרָאֵל נְמִי לֹא חִיִּישִׁינן דְמִשְׁנֵי נִפְשֵׁיהּ בַּעֲוֹן מִית' דְקָא אָכִיל.

פִּינּוּ שְׂרַבּוֹ חֲזִיב בְּמִזְוֹנוֹתֵיו. וְהָא דְאָמְרִינן דְמַהֲיָמְנִי לֹאמֵר שְׁהִמְקוּם הִנֵּה בֵּית הַפָּרֶס.

לִיכָּא לְפְרוּשֵׁי כְּגוֹן שְׁהִיָּה בְּחֻזְקַת טוֹמָאָה. דְאֵהָא לֹא מְהִיָּמְנִי לְאַפּוֹקִי מִחֻזְקָה דְאֹרְיִיתָ'.

אַלָּא כְּגוֹן שְׁהִיָּה בְּחֻזְקַת טְהָרָה וּבְזוֹ נְאֻמְנִים לַעֲשׂוֹתוֹ בֵּית הַפָּרֶס לֹאמֵר שְׁהוּן תּוֹלִין עֲלֵיהּ לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין פִּינּוּ שְׁהוּא מְדַבְרִיהֶם. וְהָא דְהָאֵמֵר רַב יְהוּדָ' מְנַפֵּחַ אָדָם כּו' עַד בְּרַגְלָא כְּתִיבָנָא לְהַ בְּעִירוֹבִין וְעַד כָּאן הָיִינוּ בְּאֵין בְּשַׁבַּת כּו' עַד סוּף פְּרָקָא וְתוֹ לֹא מִיָּדִי: סְלִיק פְּרָקָא בַּס"ד פְּרָק וְאֵלוֹ נְעֻרוֹת (שָׁם) גַּמ' הִנֵּי נְעֻרוֹת הוּא דְאֵית לְהוּ קִנְס כְּשֵׁרוֹת לֹא.

ה"ק אֵלוֹ נְעֻרוֹת פְּסוּלוֹת יֵשׁ לְהֵן קִנְס. לֹא דְנוֹקָא דְהָא אִיכָּא בְּמִלְתָּי דְלֹא פְּסוּלוֹת כְּגוֹן גִּירוֹת וְשַׁפְחָה וְשִׁבּוּיָה אֵלָּא כְּלוֹמֵר אֵלוֹ לְעַדוֹ פְּגוּמוֹת שְׁכַל אֵלוֹ הַשְּׁנוּיֹ' בְּמַשְׁנֵיתֵינוּ פְּגוּמוֹת הֵן שְׁלֹא נִזְרְעוּ בְּתוֹלֵיהֶן בְּיִשְׂרָאֵל.

וּי"מ דְפְּסוּלוֹת לְכַהֵן קָא אָמְרִינן וְלִיתֵיהּ דְשִׁבּוּיָה שְׁנַפְדִּית פְּחוּתָה מִבֵּת שְׁלֵשׁ אַפִּי לְכַהֵן הִיא מוֹתֶרֶת כְּדֵאִית' הֵתָם בִּיבְמוֹת וְתוֹ דֹא"כ הִנֵּה לִיָּה לְמַתְנֵי נְמִי פְּסוּלֵי כְּהוֹנָה כְּגוֹן אֶלְמָנָה לְכַהֵן גְּדוֹל גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדְּיוּט: (שָׁם) נַעֲרָה אֵין קִטְנָ' לֹא תַמָּה וּמַמַּאי דְנִטְרוֹ' דְמַתְנֵי לְאַפּוֹקִי קִטְנָ' דִּילְמָ' לְאַפּוֹקִי בּוּגְרָת וּי"ל דְהָא פְּשִׁיט' לִי וְאִי מִשׁוֹ' הָא לֹא הִנֵּה צִרִי לְמַתְנֵי נְעֻרוֹת אֵלָּא וְתַנִּי שְׁיֵשׁ לְהֶם קִנְס וְאַפְשֵׁ' נְמִי לּוּמ' דְמַסִּיפָ' שְׁמַע לִי דְקַתְנֵי כ"מ שְׁיֵשׁ מְכָר אֵין קִנְס וְכָל מְקוּם שְׁיֵשׁ קִנְס אֵין מְכָר וְנִקְיֵט לְהַ אַרִישֵׁ' דְמַסִּיפָא שְׁמַעִינוּ דְנַעֲרָה דְקַתְנֵי בְּמַתְנֵי לְאַפּוֹקִי קִטְנָה נְמִי: אָמֵר רִישׁ לְקִישׁ גִּרִי נַעֲרָה הַנַּעֲרָה חַד לְגוֹפְיָה וְחַד לְאִיתוּיִי חֲזִיבִי לְאוּיִן וְחַד לְאִיתוּיִי חֲזִיבִי כְּרִיתוֹת פִּירֵשׁ"י ז"ל בְּחַד קִרָא כְּתִי' כִּי יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָ' בְּתוֹלָ' וּבְאִידָךְ כְּתִי' וְנָתַן לְאָבִי הַנַּעֲרָ' וְתִרְוֹנֵיָהּ פְּתִיבִי נַעֲרָ וְקִרִינָן נַעֲרָה חַד לְגוֹפְיָה כְּלוֹמֵר קִרָא קִמָא דְכְּתִיב כִּי יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָ' אִיִּצְטְרִי' לְגוֹפְיָה אִידָךְ לֹא הִנֵּה צִרִיָּךְ לְמִיכְתַּב הַנַּעֲרָה דְהָא הִנֵּה יְכוּל לְמִיכְתַּב וְנָתַן לְאָבִיָּה וְתוֹ נְמִי דְלֹא הִנֵּה לִי לְמִיכְתַּב הַנַּעֲרָה אֵלָּא וְנָתַן לְאָבִי נַעֲרָ' הוּוּ לְהוּ תְּרִי וְתוֹרִי חַד לְאִיתוּיִי חֲזִיבִי לְאוּיִן וְחַד לְאִיתוּיִי חֲזִיבִי כְּרִיתוֹת וּבְהָא דְאָמֵר רַב פְּפָא נְמִי בְּתוֹלָה בְּתוֹלוֹת הַבְּתוּלוֹ' חַד לְגוֹפְיָה כּו' פִּירֵשׁ"י ז"ל דְתִרִי קִרָאֵי כְּתִיבִי חַד קִרָא כְּתִיב כִּי יִפְתָּה אִישׁ נַעֲרָה בְּתוֹלָה וּבְאִידָךְ כְּתִיב פְּסָף יִשְׁקוּל כְּמוֹהֵר הַבְּתוּלוֹת חַד לְגוֹפְיָה כְּלוֹמֵר דְקִרָא קִמָא לְגוֹפְיָה דְהָא אִיִּצְטְרִיָּךְ לִי לְמִיכְתַּב נַעֲרָה בְּתוֹלָה אִידָךְ הִנֵּה מְצִי לְמִיכְתַּב פְּסָף יִשְׁקוּל כְּמוֹהֵר וְתוֹ לֹא יְחִי נְמִי הִנֵּה יְכוּל לְמִיכְתַּב כְּמוֹהֵר בְּתוֹלוֹת מַאי הַבְּתוּלוֹת ש"מ תְּרִמִי אֲבָל בְּתוֹלָה בְּתוּלוֹת לֹא דְרִישׁ לִי דְלֹא קִפִּיד קִרָא בְּהִכִּי כְּלוֹמֵר אִי נִקִּישׁ בְּלִשׁוֹן רַבִּים.

חַד לְאִיתוּיִי חֲזִיבִי לְאוּיִן וְחַד לְאִיתוּיִי חֲזִיבִי כְּרִיתוֹת וְאִיכָּא דְקִשְׁיָא לִי לְהֵאִי פְּרוּשָׁא לְרִישׁ לְקִישׁ נַעֲרָ נַעֲרָה הַנַּעֲרָה דְמְפָרְשֵׁי דְהִנֵּה יְכוּל לְמִיכְתַּב וְנָתַן לְאָבִיָּה וְלֹא לִיכְתָבוּ

נערה כלל וְהָא ליתא דְהָא מִיבְעֵי לֹן בְּבַגְרָה עַד שְׁלֵא עֲמָדָה בְּדִין שְׂאִין לָהּ קִנְס דְּבַעֲיִנן
נערה בְּשַׁעַת נְתִיבָה וְהָכִי דְרָשִׁינן לְקַמְן וְתוּ דְלֵא הָוָה לֹן לְמִימַר הָכִי נַעַר נַעְרָה הַנַּעֲרָ'
דְהָא תַרְנֻיָּהוּ פְתִיבֵי נַעַר וְקָרִינן נַעַר' וּבְכוּלְהוּ הָוָה לֹן לְמִימַ' נַעַר נַעַר הַנַּעַר אוּ נַעְרָה
נַעַר' הַנַּעֲרָ' וּמְפָרְשֵׁי דְנִפְקָ' מַחַד קָרָא דַּה"ל לְמִיכְתַּב נַעַר וּכְתִיב נַעַר' בַּה' הַנַּעֲרָ' וְזֵה
דְּחוּק אֱלָא עֵיקַר פִּירוּשׁ' כַּדְפַרְשֵׁי ו"ל וּדְקָא קְשִׁיָּא לְהוּ דְלֵא יְכוּל לְמִיכְתַּב יְנַתֵּן לְאַבִּיָּה
דְקָא מִיבְעֵי לֹן לְמִכְתַּב הַנַּעֲרָה לְאַפּוּקֵי בְּגָרָה עַד שְׁלֵא עַמַּד' בְּדִין לִית' דְּאִי פְתַב נְמִי לְאַבִּי
הָכִי מִיְדְרִישׁ דְּלֵהָבִיָּה נְמִי הָכִי מְשַׁמַּע דְּאַנְעַר' דְּלַעֲלֵל קָאִי מְדָלָא פְתַב לְאַב וְאִידָּהּ נְמִי דְקִשְׁנִ'
לְהוּ מְנֻסַּח' דְּסִיפְרֵי נֻסְחֵי דְּוּקְאֵנִי דְּגֵאִינִי' ו"ל לְאוּ הָכִי אִיתְנַהּוּ אֱלָא בְּכוּלְהוּ גֶרְסִי' נַעַר
נַעַר הַנַּעַ' וְדַר"פ נְמִי שְׁפִיר הָוָה אֲתִי' אֵלּוּ כְּתִיב פְּסָרְף יִשְׁקוּל כְּמוֹהַר וְתוּ לֵא וּמֵאִי דְקָא
אַמְרֵי אִינְהוּ בְּפִירוּשָׁם לְאוּ מִקְלָת' הִיא וְהַשְׁתָּא אֲתֵיָּא לָהּ שְׁפִיר לְהֵאִי פִירוּשׁ' כּוּל' סְגִינָן
הֵינְנוּ דְקֵאמְרֵי' וְרַב פְּפֵא מֵאִי טַעַמ' לֵא אָמַר כְּרִישׁ לְקִישׁ וּמְפָרְקִינן הַהוּ' מִיבְעֵי לִי
לְכַדְאַבֵּי דְאַמַר בָּא עָלֵיהָ וּמַת' פְּטוּר שֵׁנ' וְנַתֵּן לְאַבִּי הַנַּעֲרָ' וְלֵא לְאַבִּי הַמַּת'.

דְהָא דְאַבֵּי נֻדְאִי לֵא הָוָה נִפְקָ' לֹן מְלִישְׁנָא דְאַבִּיָּה וְכַל הִיכָא דְאִית' אַבִּיָּה וְאִיֶּצְטְרִיָּה נַעַר'
לְאַפּוּקֵי מַתָּה וְרִישׁ לְקִישׁ מֵאִי טַעַמ' לֵא אָמַר כְּרַב פְּפֵא הֵהוּא אִיבְעֵי לִי' לַג"ש פְּלוּמַר
וְאַלְיָב' דַּר' יוֹסִי הַגְּלִילִי דְאִי לַר' עֵקִיב' הָא נִפְקָא לִי' מְדוּכָת' אַחֲרִיתִי מְאַשֵׁר לֵא אֲנִרְשָׁא
לֵא אֲנִרְשָׁ' כְּדֵאִי' לְקַמְן וְאַסִּיקְנִ' אֱלָא שְׁתֵּיָּא קְרָאִי פְתִיבֵי נַעַר נַעַר הַנַּעֲרָ' בְּתוּל' בְּתוּלוֹ'
הַבְּתוּלוֹת תְּרִין לְגוּפִי' פְּלוּמַר נַעַר דְקָרָא קָמָא דְכְתִיב כִּי יִמְצָא אִישׁ נַעַר' וּבְתוּל' נְמִי דְקָרָא
קָמָא דְכְתִיב כִּי יִפְת' אִישׁ נַעַר' בְּתוּל' הֵנִי תְרִין לְגוּפִיָּהוּ פְּשׁוּ לְהוּ אַרְבַּעַ' נַעַר הַנַּעַר
בְּתוּלוֹת הַבְּתוּלוֹת.

חַד לְכַדְאַבֵּי דְאַמַר בָּא עָלֵיהָ וּמַתָּה פְטוּ' מְדָלָא פְתִיב יְנַתֵּן לְאַבִּיָּה וְלֵא לִיכְתַּב' נַעַר' כְּלָל וְחַד
לַג"ש דְּמִקְשִׁינן אֲוֹנָס לְמַפְת' מְדְכְתִיב הָתָם בְּתוּל' וְהָכָא בְּתוּלוֹ' וְלֵא כְתִי' כְּמוֹהַר וְתוּ לֵא
וּמִיָּהוּ בְּתוּלָה בְּתוּלוֹת לֵא מְדְרִישׁ לֹן אִיתְרוּ לְהוּ תְרִי רִיבּוּיָא דַּה' דְהַנַּעַר וְה' דְהַבְּתוּלוֹת
חַד לְאַיְתוּנִי חֲטִיבֵי לְאוּיִן וְחַד לְאַיְתוּנִי חֲטִיבֵי כְרִיתוֹת וְלַר' עֵקִיבָא דְלִית לִי' ג"ש דְּבְתוּלֵי'
דְנִפְקָ' לִי' מְאַשֵׁר לֵא אֲנִרְשָׁ' לֵא אֲנִרְשָׁ' אִיכָּא לְמִימַר דַּה' לֵא דְרִישׁ וּכְיִנן דְכֹן לֵא הָוּוּ לְהוּ
אַלָּא אַרְבַּעַה וּלְפּוּם הָא לִית לֵיהָ נְמִי דְאַבֵּי וְאַפְשֵׁר דְלַרְבִּי עֵקִיבָא דְרָשִׁינן בְּתוּלָה בְּתוּלוֹת
וְשְׁתֵּיָּא קְרָאִי פְתִיבֵי כו': וְהַשְׁתָּא רַב פְּפֵא וְרִישׁ לְקִישׁ לֵא פְלִיגִי אַהֲדָדִי אֱלָא דְמַר מִיְיְתִי
לִי קָרָא לְחֲטִיבֵי לְאוּיִן וְחֲטִיבֵי עֲשֵׂה דְחַד טַעַמ' הוּא דְלִיכָּא לְאַפְרוּשִׁי בִּינִיָּהוּ וּמַר מִיְיְתִי
לִי קָרָא לְחֲטִיבֵי כְרִיתוֹת וּלְמִימַר' דְלֵא בְעֵינָן אֲשֶׁה הָרְאוּנִ' לְקִימָ' וְאַפִּי' אֲשֶׁה שְׁיֵשׁ לוֹ בַּה
הִנְיָה נְמִי לֵא בְעֵינָן וּכְיִנן דְכֹן הוּא הַדִּין נְמִי לְחֲטִיבֵי מִיתוֹת אֱלָא דְקָם לֵיהָ בְּדַרְבָּה מְיֻנְיָה.

וְלַר' עֵקִיב' דְאַמַר אִין קִידוּשִׁין תּוּפְשִׁין בְּחֲטִיבֵי לְאוּיִן מֵאִי בִּינִיָּהוּ תַמ' דְהָא שְׁמַעוֹן הַתִּימָנִי
לִית לִי' דַּר' עֵקִיבָא וְהָכִי אִית' הָתָם בְּהַדְיָא בִּיבְמוֹת דְאַמְרִינן הָתָם אִיזָה מְמֹזַר כָּל שְׂאֵר
בְּשֵׁר שְׁהוּא בְּלֵא יְבֵא דְבְרֵי ר' עֵקִיבָא שְׁמַעוֹן הַתִּימָנִי אֹמַר כָּל שְׁחֲטִיבִין עָלֵיו מִיתָה בִּיְדֵי
שְׁמַיִם וּכְיִנן דְכֹן מֵאִי קוּשְׁיָא דְהָא טוּבָא אִיכָּא בִּינִיָּהוּ וְאַפְשֵׁר לוֹמַר דַּלַּר' שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסִּיא
פְּרָכָא וְלֵאוּ מֵאִי בִּינִיָּהוּ בְעֵיק' דִּינָא קְאָמְרִי'.

אַלָּא לְעַנְיִן דְרָשָׁא דְקָרָאִי פְּלוּמַר ר' שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסִּיא אִם אִית' דְסַבַּר לָהּ כַר' עֵקִיבָא אֲמַאי
לֵא מְדְרִישׁ לִי' כְּשְׁמַעוֹן הַתִּימָנִי דְלִימָא אֲשֶׁה שְׁיֵשׁ לוֹ בַּה הִנְיָה דְהָא לֵא נִפְקָא לִי' מִינָא
מִיְדֵי דְהָא לִיכָּא אִינ' רְאוּנִ' לְקִימָא דִישׁ לוֹ בַּה הוּי' וְיֵשׁ פִּינְצָא בְּזוּ בִּיבְמוֹת בְּפָרְק יֵשׁ

מותרות אי נמי איכ' לפרושי דלאו לדידהו פרכינן מאי בינייהו אלא לר' עקיבא אי נמי לדידן אי סבירא לן כר' עקיבא מי נפקא לן מינה מידי בדרשא דקרא אי אשה שיש בה הוי' או הראוי' לקימ' ומאי בינייהו דקאמרי' לאו אתנאי אשמעון התימני ור' שמעון בן מנסיא אלא אדרשי מאי בינייהו מאי איכא למימר בין האי דרשא לאידך: וזה נכון מ"א נ"רי: (נ"ף ל' ע"ב) רב אשי אמר בזר שאכל תרומה שלו וקרע שיראין של חבירו פירש"י ז"ל וקסב' מית' לזה וממון לזה פטור.

ובמס' סנהדרין בפ"ק אמר רב יוסף הביא הבעל עדים שזינתה והביא האב עדי' והזימום לעידי הבעל נהרגין ואין משלמין ממון. חזר והביא הבעל עדים והזימום לעידי האב עידי האב נהרגין ומשלמין ממון.

ממון לזה דהיינו בעל. ונפשות לזה לעידי הבעל שהיו באין להרגו.

פירש"י ז"ל דקסבר רב יוסף מיתה לזה וממון לזה חייב אלמא קסבר דפלוגתא היא. והכי נמי התם בפרק בן סורר ומורה דאמרינן ר' יוחנן בן שאול אומר רודף שהיה רודף אחר חבירו להרגו ויכול להציל באחד מאיבריו ולא הציל נהרג עליו.

מאי טעמיה דר' יוחנן בן שאול. דכתי' כי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה ואמר ר' אלעזר במצות שבמיתה הפתוב מדבר.

וכתיב בתריה אם אסון יהיה. ואפ' הכי אמר רחמנא לא יהיה אסון יענש.

אי אמרת בשלמא יכול להציל באחד מאיבריו לא ניתן להצילו בנפשו. הכא נמי משפחת לה יענש ביכול להציל באחד מאיבריו.

אלא אי אמרת יכול להציל באחד מאיבריו נמי ניתן להצילו בנפשו אמאי יענש. ואמרי' דילמא שאני הכא דמיתה לזה ומשלומין לזה.

פלומר והיינו טעמא דחייב. ומתדרי' לא שנא דאמר רבה רודף שהיה רודף אחר חבירו כו'.

הא דאמרינן לא שנא ופשטינן ליה מדרבה דהוא רבה בר נחמני פליג' אדרב יוסף וקסבר רבה מיתה לזה ומשלומין לזה פטור וליתא דהא מתני' היא דתנן יש חייב על מעשה שורו ופטור על מעשה עצמו.

פיצד שורו שהדליק את הגדיש בשבת חייב. והוא שהדליק את הגדיש בשבת פטור מפני שמתחייב בנפשו.

והא התם דמיתה לחד ומשלומין לאח' שהוא חייב ומשלומין לבעל הגדיש וחייב מיתה לשמים לפי שהדליק בשבת שהרי היה אפשר להזיק זה בשאר ימים ולא ידליק בשבת. מה שאין פן בתרומה שאי אפשר להזיק' באכילה שלא יתחייב מיתה ולא להתחייב מיתה עליה אלא במזיק' באכילה.

ואם פן בפלוגתא דאמוראי תיקוני' היא תיובתיה דרב יוסף. ותו תיובתיה מההיא דתנן הנה עבד פפות לו וגדי סמוך לו ונשרף עמו פטור.

וְהָא הָתָם דְּמִיתָה לְזָה וּמְמוֹן לְזָה שְׁהוּא חֲזִיב מִיתָה לְעֶבֶד וְתִשְׁלוּמִין עַל הַגְּדִישׁ וְאֶמְרִינָן דְּפִטוּר. וְרַבִּינוּ תָּם ו"ל פִּירֵשׁ דְּוִנְדָּא בְּכָל הַתּוֹרָה כּוֹל' מִיתָה לְזָה וּמְמוֹן לְזָה פִּטוּר.

דְּהָא קָרָא הוּא דְּכָתִיב וְלֹא יִהְיֶה אֶסוֹן עֲנֹשׁ יַעֲנֹשׁ. הָא אִם יִהְיֶה אֶסוֹן לֹא יַעֲנֹשׁ.

וְהָא הָתָם דְּמִיתָה לְזָה וְתִשְׁלוּמִין לְזָה מִיתָה לְאִשָּׁה וְתִשְׁלוּמִין לְבַעַל וְאֶפְרָיִם הָכִי פִּטוּר. וְדָקָא קִשְׁיָא לָן הֵיא דְּהָתָם דְּרַב יוֹסֵף דְּמַתְּחִיב.

שְׂאֵנִי הָתָם גְּבִי עֲדִים זִוְמִין דְּהַתּוֹרָה אֶמְרָה וְעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַר לַעֲשׂוֹת לְאֶחָיו וְאִי אֶפְשָׁר לְקַיִים בְּהֶם כַּאֲשֶׁר זָמַם לְזָה וְלֹא לְזָה. דְּמָה חֲזוּת וְהֵם מְחִיבִין מְמוֹן לְבַעַל וּנְפִשׁוֹ לְעִידֵי הַבַּעַל וְצָרִיךְ לְקַיִים בְּהֶם כַּאֲשֶׁר זָמַם עַל שְׂנֵיהֶם.

וְאֵע"ג דְּבְרִישָׁא בְּעִידֵי הַבַּעַל שְׁהוּזְמוּ נְהַרְגִין וְאִין מְשַׁלְמִין מְמוֹן. דְּשְׂאֵנִי הָתָם דְּעֵלָה דִּידָהּ בְּלַחוּד הוּא דְּמִתְחִיבֵי הַגְּבִי תַרְתִּי הוּי מִיתָה וּמְמוֹן לְאֶחָד.

וְכִינּוּן דְּמִתְחִיבִין בְּהוּ כַּאֲשֶׁר זָמַם בְּעֵיקָר הַעֲדוּת דְּהֵינּוּ מִיתָה בְּהַכִּי סָגִי לָן. אֲבָל בְּסִיפָא דְּהוּי מִיתָה לְזָה וּמְמוֹן לְזָה בְּעֵינֵינוּ לְקִיּוּמֵי בְּהוּ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאֶחָיו בְּכָל חַד וְחַד.

וְשִׁתִּי תְּשׁוּבוֹת בְּדָבָר חֲדָא דְּמֵאִי שְׂנָא עֲדִים זִוְמִין אִטוּ בְּקָרָא כְּתִיב לְקַיִים תִּרְוִיחֵיהוּ וְאִי לֹא אֶפְשָׁר לְקִיּוּמֵי בְּהוּ וְעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאֶחָיו תִּיְהִי לָהּ עֲדוּת שְׂאִי אִתָּה יְכוֹל לְהַזְיָמָה וְתִיבְטֹל.

וְמֵאִי דְּקָאֵמַר נְמִי דְּמִקְרָא שְׁמַעֲיָנוּ לָהּ הָא לִיתָה דָּאִם כּוֹן כִּי קָא מְקַשְׁיָנוּ הָתָם בְּפָרְק כּוֹן סוּרָר דְּלָמָא שְׂאֵנִי הָתָם דְּמִיתָה לְזָה וּמְמוֹן לְזָה. וְאֶמְרִינָן לֹא שְׂנָא וּמִיִּיתֵינוּ רְאִיָּה מְדַרְבָּה.

אֲדַמְיִיתִי לִיָּה מְדַרְבָּה לִיָּיתִי לִיָּה מְקָרָא וְעִידִפָּא לִי. אֲלָא כִּלְוֵי לְדָרְוֵי זֶה דְּאֶדְרַבְּ בְּכָל הַתּוֹרָה מִיתָה לְזָה וְתִשְׁלוּמִין לְזָה חֲזִיב כְּדַרְבַּי יוֹסֵף.

מִיָּהוּ לֹא חֲשְׁבִינָן מִיתָה לְזָה וּמְמוֹן לְזָה אֲלָא כִּי הָא דְּהָתָם דְּעֲדִים זִוְמִין שְׁהֵם חֲזִיבִין מִיתָה לְעִידֵי הַבַּעַל שְׁהֵיוּ בְּאִין לְהַרְגֵן וּמְמוֹן לְבַעַל. אֲבָל כְּשֵׁהוּא מַתְחִיב מִיתָה לְשָׂמִים הָא מִיתָה וּמְמוֹן לְאֶחָד חֲשְׁבִינָן לָהּ.

וְהֵינּוּ הָא דְּרַב אֲשִׁי דְּהָכָא דְּהִיא מִיתָה לְשָׂמִים. וּמַתְנֵי דְּשׁוּרוֹ שְׁהַדְלִיק אֶת הַגְּדִישׁ בְּשַׁבַּת חֲזִיב וְהוּא שְׁהַדְלִיק הַגְּדִישׁ בְּשַׁבַּת פִּטוּר.

וְהֵיא דְּהָתָם דְּכּוֹן סוּרָר וּמוֹרָה דְּאֶמַר רַבָּה רִוְדָף שְׁהִנָּה רִוְדָף כּו'. הֵיא כְּמִיתָה וְתִשְׁלוּמִין לְאֶחָד חֲשְׁבִינָן לָהּ.

שְׁהֵרִי גִיתָן לְהַצִּילוֹ בְּנִפְשׁוֹ וְכָל הַקּוֹדֵם לְהַרְגוֹ זָכָה. וְכִינּוּן שְׁכּוֹן הָרִי הוּא חֲזִיב מִיתָה לְכָל הָעוֹלָם.

וְלֹא גְרָסִינָן עֲלָה הָתָם וְלֹא שְׂנָא לָן. דְּמִשְׁמַע דְּלֹא שְׂנֵי לָן מִיתָה וּמְמוֹן לְאֶחָד.

לְמִיתָה לְזָה וּמְמוֹן לְזָה לְמִימְרָא דְּדָא וְדָא אַחַת הִיא. דְּהָא לִיתָא אֲלָא וְלֹא הִיא דְּגְרָסִינָן כְּלוּמַר וְלֹא הִיא דְּהָא לֹא הוּיָא מִיתָה לְזָה וּמְמוֹן לְזָה אֲלָא מִיתָה וְתִשְׁלוּמִין לְאֶחָד לְפִי שְׁהוּא רִוְדָף כְּדַרְבְּרֵי וּמִיִּיתִי לִיָּה מְדַרְבָּה.

ומתני' נמי דהתם דהיה גדי סמוך לו ועבד פפות לו ונשרף עמו פטור היינו טעמא נמי לפי שהוא רוצח והוא מתחייב מיתה לכל העולם והיינו דחשיב לן מיתה וממון לאחד. ומאי דקא מסתייע מקרא מדכתיב ולא יהיה אסון ענש יענש הא אם יהי' אסון לא יענש.

והא התם ממון לזה ונפשות לזה אע"ג שהוא רוצח דהא מוקמת לה ביכול להציל באחד מאיבריו וכי איתת למימר דיכול להציל באחת מאיבריו ניתן להצילו בנפשו. יש לומר התם נמי פיון דאשה ונולדות חד גופ' הוא כמית' ותשלומין לאחד חשיב והיינו דכי איפא אסון דאש' מיקפטר.

והא דאמרין עלה התם דילמא שאני התם דממון לזה ונפשות לזה. לאו משום אשה אלא משום חבירו שמתעצם עמו.

דקא אנו קשיא לן עלה התם פי ליפא אסון דאש' נמי פיון דמתעצם עם חבירו להרגו דבמצות שבמיתה הפתוב מדבר ליפטר שיהי' ניתן להצילו בנפשו והרי מתחייב בנפשו אלא לאו ונדאי תיפשוט מינה דיכול להציל באחד מאיבריו לא ניתן להצילו בנפשו.

והתם אמרינן ביכול להציל באחד מאיבריו לא ניתן להצילו בנפשו ועלה איתנו למידחי מאיבריו והיינו דלא ניתן להצילו בנפשו. ועלה איתנו למידחי דילמא שאני התם דממון לזה ונפשות לזה.

דגבי ההוא גברא דקא מינצי בהדי' ממון לאחד ונפשות לאחר הוא. אבל פי איפא אסון דאשה אע"ג דיכול להציל באחד מאיבריו ולא ניתן להצילו בנפשו.

לגבי אשה ונולדות נפשות וממון לאחד חשבינן לה. וכי תימא וכי איפא אסון אמאי יענש שיהי' רודף אחר חבירו הוא.

יש לומר לר' יונתן בן שאול ביכול להציל באחד מאיבריו. ולרבנן נמי אפשר דלית להו לר' אלעזר דאמר התם במצות שבמית' הפתוב מדבר.

אלא לאו איפא אסון דאש' אף על פי שאינו חייב מית' שיהי' לא נתפונלהרוג כלל פטור והו' לי' חייבי מיתות שוגגין ונדבר אחר ופטור כף פירשו בתוספות: (שם) ה'א איפא אש' לאכילה בלא הגבהה דאי בעי גחין ואכיל מסתברא דהוא הדין נמי היכא דלא סגי' ליה בלא הגבהה.

וכגון שהיה ראשו אסיר שאינו יכול לשוח וליתלנו אם לא יגביהנו בידו. אלא הא אכפת לן משום דאין אנו קפידין על המעשה היאך הוא אלא על המלאכה היאך היא ראוייה שמתעשה ואכילה ונדאי ראוייה שמתעשה בלא שישות.

וקא אמרינן השתא דכיון דהגבהה לאו צורף אכילה היא לא חשבינן לה להגבהה שעתא דאתחלת דחייב. והשתא לא משמע לן לישנא דאי בעי לאהדוריה אי מצי לאהדוריה לא שני לן ביניהו כלל.

דק' סלק' דעתך השתא דאף על גב דאי בעי לאהדור' מצי מהדר ליה מפל מקום פיון דלא אפשר לאכילה בלא הכנסת פיו. שעת הכנסת פיו היא שעת התחלת החיוב.

ומשעה שמתחיל להתחייב בנפשו ראוי שיפטר. מה שאין פן בהגבחה דאפשר בלא הכי והיינו דאמרין אי נמי התם אי בעי לאהדורי לא מצוי מהדר ליה. הקא מצוי מהדר ליה. פלומר וכיון דמצוי מהדר ליה לא תשיב לן אתחלת דחייב עד שעת בליעה.

והיינו פשיטת דלעיל דאמרין היכי דמי אי דמצוי לאהדוריה ניהדריה פלומ' ומדלא מהדר ליה מיתחייב בתשלומין. ומתחייב בנפשו לא הוי עד שעת בליעה אי דלא מצוי מהדר ליה אנוס הוא פלומר נאפילו אתרומה לא מיתחייב.

ומוקמינן לה דמצוי לאהדוריה על ידי הדחק. ומ"מ אתרומה מיתחייב דהא לא אנוס גמור הוא.

ואתשלומין לא מיתחייב דכיון דלא מצוי לאהדוריה שפיר אלא על ידי הדחק ונדאי מסתמא אימאס ליה במיני דגן וליכ' לאיחויביה אלא על הנאת גרונו ובני מעיו. וההיא שעת חייב נפשו וחייב תשלומין באין כאחד.

והיינו פהאי לישנ' בתרא דהקא וזה נראה נכון. ומיהו טעמא דמצוי לאהדורי' על ידי הדחק צ"ת (שם) גופא אמר ר' אבון הזורק חץ מתחלת ארבע לסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו פטור שעקירה צורף הנחה היא.

מתיב רב ביבי בר אבוי הגויב פיס בשבת כו' עד ואמאי הקא נמי הגבחה צורף הוצא' הוא. קשיא לן ומאי קושיא דהא ללישנא קמא אפשר לה להוצאה בלא הגבחה דאי בעי גריר ומפיק.

כדאמרין טעמא דאפשר לאכילה בלא הגבחה דאי בעי גסון ואכיל. להו לישנא נמי דאמרין דאי בעי לאהדוריה לא מצוי מהדר ליה.

הקא נמי ליתיה להאי טעמא דהא אי בעי לאהדורי מצוי מהדר ליה. ועיקר תירוץ קושיא זו שאין עיקר הפונה אם אפשר לזה בלא זה או אי אפשר.

אלא שפכר התחיל להתחייב בנפשו כשמתחייב בתשלומין כגון עקירה והנחה. דוודאי משעת עקירה התחיל להתחייב בנפשו משום דבחיוב שבת פיון דבעינו עקירה והנחה אחר שעשה אותה מלאכה אין אומרין שחייבו על ההנחה שזה אינו שאין חייבו על ההנחה יותר מן העקירה אלא בין שניהם.

וכיון שהוא חייב על העקירה כהנחה משעת עקיר' הוא פשוט שהוא מתחייב בנפשו מאותה שעה. הא למה זה דומה לקוצר דבעינו שיעור ואין ספק כי כל ממון שמתחייב משעה שמתחיל לקצור עד שנגמ' שיעורו הוא נדון במתחייב בנפשו ופטור מן התשלומין.

אע"פ שאין חייבו עד שעת גמר השיעור. ולפיכך בזו אע"פ שאפשר לזה בלא זה שאפשר להוצאה בלא הגבחה.

מ"מ עכשיו שהוא בהגבחה התחלת חייבו משעת הגבחה הוא. ואין לחוש אם אפשר בדרך אחרת.

שִׁמְכֵל מְקוּם כָּל מְמוֹן שְׁאֵדָם מִתְחַיֵּיב עֲלָיו מִשְׁעָה שֶׁהִתְחִיל לְהִתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ פְּטוּר. אָבֵל בְּאֲכִילַת חֶלֶב עַל הָאֵמֶת אֵין הִתְחַלַּת חַיִּיבוֹ כִּלְל עַד שְׁעַת בְּלִיעָה.

אָבֵל לְמַעַלָּה עֲלָה בְּדַעַת לֹאמֵר שֶׁהִגְבֵּהָ צִוְּרָה אֲכִילָה הִיא. הָרִי שְׁעַת הַגְּבֵהָ (חֲשׂוּבָה שְׁעַת הִתְחַלַּת הַחַיִּיב אַע"פ שְׁאִינוֹ כֹּן בְּדִין.

וְחִזְרוּ לֹאמֵר שְׁזָה אִינוֹ שְׁאִין הַהִגְבֵּהָ צִוְּרָה אֲכִילָה. כִּינֹן שְׁאֲפֹשֶׁר בְּלֹא כֹן דָּאִי בְּעֵי גִחִין וְאֲכִיל.

וְעַדִּין יֵשׁ לְלַמּוּד מִמֶּנּוּ בְּהִגְבֵּהָ הוּא שְׁאֲפֹשֶׁר בְּלֹא כֹן. אָבֵל אֵלוֹ גִּחִין וְאֲכִיל פְּטוּר.

אַע"פ שְׁאִין אֵמֶת הִתְחַלַּת הַחַיִּיב אֵלֹא מִשְׁעַת בְּלִיעָה. כִּינֹן דָּהָא וְנִדְאִי לֹא סְגִיא לָהּ לְאֲכִילָה בְּלֹא הַכְּנָסָה לְפִיו זֹו וְנִדְאִי חֲשׂוּב הוּא לָנוּ הִתְחַלַּת חַיִּיבוֹ.

וּבְזֹו הוּא שֶׁהִנְצָרְכוּ לְטַעַם זֶה לִידוֹן שְׁיֵהָא חֲשׂוּב הִתְחַלַּת הַחַיִּיב מִשְׁעָה זֹו. אַע"פ שְׁאִין כֹּן עֵינָר הַדִּין עַל הָאֵמֶת.

אָבֵל בְּזֹו כָּל שְׁכֹן הוּא שְׁהִיא כְּפֹשֶׁע' וְכֹן הוּא מְעִינָר הַדִּין שֶׁהִתְחַלַּת חַיִּיבוֹ מִשְׁעַת הוֹצָאָה. וְשׁוּב אֵין לְחֹוֹשׁ אִם אֲפֹשֶׁר בְּדָרָה אַחַר אִי לֹא.

שְׁעִינָר הַכְּנָסָה בְּזֹו וּבְזֹו שְׁכֹן הִתְחַלַּת חַיִּיבוֹ מִשְׁעָה שְׁמִתְחַיֵּיב בְּמִמוֹן. וְהָא דְאֲמַרִּין לְעִיל בְּעַנְיָן עֵקֶרָה וְהַנְּחָה.

הֵתָם אִי אֲפֹשֶׁר לְהַנְּחָה בְּלֹא עֵקֶרָה לֹא דְוִוְקָא. אֵלֹא כְּלָפִי אֲכִילַת חֶלֶב אֲמַרוּהָ שְׁאֲפֹשֶׁר לְאֲכִילָה בְּלֹא הַגְּבֵהָ תַדַּע שְׁהָרִי אֵין כֹּן הַלְּשׁוֹן בְּדַבְּרֵי ר' אָבִין בְּעֵינָר הַשְּׁמוּעָה שְׁהוּא לֹא אֲמַר אִי אֲפֹשֶׁר לְעֵקֶרָה בְּלֹא הַנַּח' אֵלֹא הַנְּחָה צִוְּרָה עֵקֶרָה הִיא כְּלוּמ' שְׁכֹן חַיִּיבוֹ עַל הַעֵקֶרָה בְּהַנְּחָה כְּמוֹ שְׁפִירְשָׁנוּ.

וְהַשְּׁתָא מְקַשֵּׁי שְׁפִיר לְלִישָׁנָא קָמָא כְּדָאֲמָרֵן וּמְסַתִּין בְּהִכֵּי רַבִּינוּ נ"ר: הַב"ע בְּשַׁעֲמַד וּבְעוֹמֵד לְפִוֶּשׁ אֵלֹא קְאָמַרִּין וְדַכְּוִתִּיהָ בְּתַלְמוּדָא: (ע"ב) אֵלֹא הָא מְנִי כֹן עֲזָאִי הוּא דְאֲמַר מְהֵלָף כְּעוֹמֵד דְּמִי וְאִיכָא דְקַשְׂיָא נל' אִם כֹּן אֵלִיבָא דְכֹן עֲזָאִי מְעַבִּיר אַרְבַּע אַמּוֹת בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים הִיכִי מִשְׁפַּחַת לָהּ וּבִירוּשְׁלָמִי אֵימָה לְהָאִי פִּירְכָא וּמוֹקִים לָהּ בְּקוּפִץ מְגַרֵר וְיוֹצֵא אִיצְטְרִיכָא לָהּ פִּי' אֵלֹא כְּדָאֲמַרִּין מְעִינָרָא דְהַשְּׁתָא אֲפִילוּ דְלֹא כְּכֹן עֲזָאִי מְתוֹקְמָא וּקמ"ל דְדָרָה הוֹצָאָה בְּכָף וּבְמַצִּיעֵי וְסוּגִין דְלֹא כְּהַלְכַת' דְאֵלִיב' דְהַלְכ' וְנִדְאִי קִינִימָא לֹן דְאֲפִי בְּמַצִּיעֵי בְּהַגְבֵּהָ הוּא דְמִינִי וְלֹא בְּמִשִּׁיכָה דְכָל הִיכָא דְאֲפֹשֶׁר בְּהַגְבֵּהָ לֹא מִינִי בְּלֹא הִכֵּי אֵלֹא בְּהַגְבֵּהָ.

וְכֹן מוֹכִיחַ שֵׁם בַב"ב בְּפִירוּשׁ דְאֹוְקְמוּהָ לְהָא בְּמִינֵי דְבָעוּ מִתְנָא. וְאֲפִי' בְּבַהֲמ' שְׁאִין דְרַכ' אֵלֹא בְּמִשִּׁיכָה.

הַנְּצָרְכוּ לֹאמֵר טַעַם שְׁתָּהָא נְקִינִית בְּמִשִּׁיכָה וְלֹא תָהָא צְרִיכָה הַגְּבֵהָ' כְּבַהֲמָה דְקָה. מִשׁוּם דְּמִיִּסְרָפָא אָבֵל כָּל מִינֵי דְאֲפֹשֶׁר בְּהַגְבֵּהָ'.

בְּהַגְבֵּהָ' אֵין בְּמִשִּׁיכָה לֹא וְהָאִי אֹוְקְמָתָא דְהִכָא נְמִי לֹא קִינִימָא דְהָא רַבִּינָא וְרַב אֲשִׁי דְמִתְרַצִּי לָהּ בְּאִנְפֹן אַחֲרִינִי. וְאִיכָא דְקַשְׂיָא לִי' מְגַרֵר וְיוֹצֵא הִיאָהּ הוּא מִתְחַיֵּיב לְעַנְיָן שְׁכַת.

וְהָא אַמְרֵינוּ הֵתֵם הַאי זִירְזָא דְקִנְי רְמָא וְנִקְפָּא רְמָא וְנִקְפָּא פְטוּר. וְיֵישׁ אוּמְרִים דְשִׁאנֵי הֵתֵם דְלִיכ' עֵקִיר' וְהִנְח' פְּאֻחַת שְׂאִין רֵאשֵׁן הָאֶחָד נֶעְקֵר לְעוֹלָם וְיֵישׁ שְׁפִירְשׁוּ טַעְמָא בְּמִקוּמ' מְשׁוּם דְאַנְן לְעַנְנֵן שְׁבֵת בְּעֵינֵן עֵקִיר' שְׁלֵשָׁה טַפְחִים כְּדַמוּכ' הֵתֵם וְהִינוּ טַעְמָא דְזִירְזָא דְקִנְי דְלִיכָּא עֵקִירָה שְׁלֵשׁ טַפְחִים: וְזֶה שְׁלֵא כְּדַבְרֵי הֶרֶב ר' מִשֵּׁה בֶן הֶרֶב ר' מִיְמוֹן ז"ל שֶׁהוּא סְבוּר שְׁלֵא אָמְרוּ אֱלָא בְּרִשׁוֹת אֶחָד.

אַבְל מְרִשׁוֹת לְרִשׁוֹת אֶפְיָלוּ לְמַט' מִשְׁלֵשׁ חֲשִׁיבָה עֵקִיר'. וְאִין דְבָרֵיו נְכוּנֵי כְּמוֹ שְׁמוּכִיח בְּמִקוּמוֹ.

וּלְפִי שְׁטָה זֶה אֶפְיָשֵׁר לְפָרֵשׁ שְׁכֵן דְרַף פְּתַחֵי הָיוּ גְבוּהִים מִן הַקְּרָקַע ג' טַפְחֵי וְהִילְכָף אִיכָּא עֵקִיר' לְמַעַל מִשְׁלֵשׁ'. וְתוּ לֹא קִשְׂיָא הֵהִיא דְהֵתֵם דְזִירְזָא דְתַנִּי כַּד וּדְאַפְקֵן לְהִיכָּא אִי דְאַפְקֵן כו' עַד אַבְל לְעַנְנֵן מְקַנָּא קְנֵי מְאִי טַעְמָא דְלֹא שְׁכִיחֵי רַבִּים.

אִיכָּא לְמִשְׁמַע מִינ' דְמִשְׁיכ' מְרִשׁוֹת שְׂאִינוּ קוּנָה בְּמִשְׁיכ' לְרִשׁוֹ הַקּוּנ' אִינוּ צָרִיף לְמִשׁוּף אַחַר שְׁיָהָא שָׁם בְּמִלּוּאוֹ. אֱלָא כִּינּוּ שְׁהַכְּנִיסוּ לְשָׁם בְּמִשְׁיכ' קְנָה.

דְּאִי לֹא תִימָא הָכָא א"כ אִינּוּ בְּאִין פְּאֻחַד דְהָא כִּינּוּ דְאַפְקִיָה אִיחֲסִיב לִי'. מְקַנָּא לֹא קְנֵי עַד דְמִשְׁפ' בְּמִלּוּאוֹ אֱלָא לֹא ש"מ כְּדַפְרֵי: (שָׁם) רַב אָשִׁי אָמַר כְּגוֹן שְׁצִירְף יְדוֹ לְמַטָּה מִשְׁלֵשׁ וְקַבְלוֹ.

וְכַדְרָבָא דְאָמַר רַבָּא יְדוֹ שֶׁל אָדָם חֲשׂוּבָה לוֹ כְּאַרְבַּעַ עַל אַרְבַּעַ פְּרִשׁוֹ י"ל לְעוֹלָם בְּרִשׁוֹת הֶרֶבִים וּכְגוֹן שְׁצִירְף יְדוֹ לְמַטָּה מִשְׁלֵשׁ סְמוּף לְקַרְקַע דְכָל לְמַטָּה מִשְׁלֵשָׁה כְּלָבוּד דְמִי נַחֲשִׁיב' לָהּ הַנַּח' עַל גְּבִי קַרְקַע וְהִינוּ דְמִיחֲסִיב לְעַנְנֵין שְׁבֵת.

וּלְעַנְנֵן מְקַנָּא נְמִי קְנֵי כְּדַרְבָּא דְאָמַר רַבָּא יְדוֹ שֶׁל אָדָם חֲשׂוּבָה לוֹ כְּאַרְבַּעַ עַל אַרְבַּעַ. וְכִי הִיכִי דְאָמַר רַבָּא לְעַנְנֵן הַנַּחַת שְׁבֵת דִּידוֹ חֲשׂוּב' לוֹ לְעַנְנֵן מְקַנָּא נְמִי הָיוּ מְקוּם חֲשׂוּב לְמִקְנֵי כְּאֵלוֹ הַגְּבִיָּה לְמַעַלָּה מִשְׁלֵשׁ'.

וְאִינוּ נְכוּן דְלַגְבֵי קְנִינִית יְדוֹ מִי בְּעֵינֵן טַעַמ' אַחֲרֵינֵי וְרֵאזֵי כָּלֵל. וְהָא קְרָא פְּתִיב בְּהַדְּיָא וְנָתַן בְּיָדָהּ.

וְאִי יְדוֹ לֹא קְנֵי אֱלָא מְאִי קְנֵי. וְנִרְאָה מִתּוֹף דְבָרֵיו דְאִי מִשׁוֹ קְרָא הֵנּוּ אֲמִינָא ה"מ בְּהַגְּבִיָּה שְׁלֵשָׁה.

דְּקַסְבֵּר רַבִּינוּ ז"ל דְהַגְּבָהּ בְּעֵלְמָא לֹא קְנֵי אֱלָא לְמַעַלָּה מִשְׁלֵשָׁה וְהִינוּ דְפִשְׁטִינוּ מְדַרְבָּא דְאַפִי לְמַט' מִשְׁלֵשָׁה קְנֵי וְהָא נְמִי לִית' דְהַגְּבָהּ וְנִדְאִי אֲפִי לְמַטָּה מִשְׁלֵשׁ' קְנֵי. וְהָא פְּשִׁיטָא וּכְבָר פְּרִישְׁנָא לִי בַב"ק וְתוּ נְמִי פְּשִׁיטָא דִּידוֹ בְּכָל עַנְנֵן קְנֵי.

וּלְעַנְנֵן מְקַנָּא נְמִי לֹא שְׁיָיָף טַעַמ' דְמְקוּם חֲשׂוּב. וְתוּ כִּינּוּ דְאִית' לְדַרְבָּא לְמָה לִי תוּ טַעְמָא דְצִירְף יְדוֹ דְהָא מְדַרְבָּא הָיוּ דִינָא דְלִיחֲסִיב נְמִי לְעַנְנֵן שְׁבֵת.

וְאִיכָּא דְגָרִיס כְּגוֹן שְׁצִירְף יְדוֹ לְמַטָּה מִשְׁלֵשָׁה אִי נְמִי כְּדַרְבָּא. וְזֶה עוֹלָה יָפָה דְהִיכִי קְאָמַר שְׁצִירְף יְדוֹ לְמַטָּה מִשְׁלֵשָׁה וְקְנֵי דְהָא בְּיָדוֹ הוּא.

וּלְעַנְנֵן שְׁבֵת מִתְחִיב דְכִינּוּ דְהָיוּ לְמַטָּה מִשְׁלֵשׁ' חֲשִׁיבָא לָהּ כְּמִנְחָה עַל גְּבִי קַרְקַע אִי נְמִי אֲפִי לְמַעַלָּה מִשְׁלֵשָׁה וּלְעַנְנֵן מְקַנָּא קְנֵי כִּינּוּ דְהָיוּ בְּיָדוֹ. וּלְעַנְנֵן שְׁבֵת נְמִי חֲסִיב מְדַרְבָּא.

אָלאַ שאַין פֿון גַּנּוּסח הַסְפָּרִים. וּלְפִי גַרְסַת הַסְפָּרִים נִרְאֶה דֶּהֱכִי קְאָמַר פֿגּוֹן שְׂצִירָף יָדוּ לְמִטָּה לְמַפְתָּן הַבַּיִת שְׁלִישֵׁה טְפָחִי כִּי הֵיכִי דְתִיָּהוּ ג' טְפָחִים וְאַפִּי הוּא גְבוּהַ מִן הַקְּרָקַע ג' חֲזִיב מְדַרְבָּא דְאָמַר יָדוּ שֶׁל אָדָם חֲשׂוּב' לֹא לְעֵנִין הַנֶּחֱטָה דְשַׁבַּת דְּבַעֲיָנָן מְקוּם חֲשׂוּב פְּאַרְבַּעַל עַל אַרְבַּעָה.

וְהָיָה דְאִיפְּלֵי רַב אֲשֵׁי לְפָרוּשֵׁי עֲקִירָה. מִשׁוּם דְּעַד הַשְּׁתָּא דְלֹא קַס"ד פְּשָׁצִירָף יָדוּ מִסְתַּמֵּי וְיִנְדָּאֵי הֵיךָ עֲקִירָה ג' שְׁפֹן דְרַף פִּתְחִיהוּן שְׁהִיֹּ גְבוּהִין מִן הַקְּרָקַע ג' טְפָחִים פְּדֹאמָרָן לְעִיל.

אַבְל הַשְּׁתָּא דְפָרְיִשְׁנָא בְּצִירָף יָדוּ אִיפָא לְפָרוּשֵׁי דְהֵנִי לְמִטָּה מְשַׁלְשֵׁי וְהַשְּׁתָּא אֲתִיא שְׁפִיר דְאֹקְמָתָא דְצִירָף יָדוּ וְהָא דְרַבָּא תְרַנּוּיָהוּ לְטַעֲמָא דְחִיּוּב דְשַׁבַּת. וְלַעֲנָנָן מְקַנָּא הָא פְּשִׁיטָא דְיָדוּ מְקַנָּה קְנִי וְלֹא צְרִיכָא לְמִימַר רַבִּינוּ נ"ר: (שָׁם) לְעוֹלָם בְּרִשׁוֹת הֶרְבִּים וּבְרִשׁוֹת הֶרְבִּים גְּמִי קְנָה.

תְּמִיחָא מִיְלָתָא וּמִי אִיכ' מ"ד דְמְשִׁיכָה בְּרִשׁוֹת הֶרְבִּים קְנִי. וְכ"ת הָא לֹא מְדִין קְנִי אָלָא לְהַתְחִיב בְּאַוּנְסִין.

הָא לִיתָא דְלֹא מְשַׁמַּע וְיִנְדָּאֵי דְמַהֲאֵי טַעֲמָא. אֲתִי עֲלָה.

וּמִסְתַּבֵּר לְפָרוּשֵׁי דְבַעֲלָמָא וְיִנְדָּאֵי מוֹדָה רַבִּינָא דְמְשִׁיכָה בְּרִשׁוֹת הֶרְבִּים לֹא קְנָא. וְלֹא פְּלִיג אָלָא אֲהָא דְקִסְבַּר דְכִי הָאֵי קוֹנ' פִּינּוֹן שְׁמוּצִיאָו מְרִשׁוֹ הַבְּעֵלִים לְרִשׁוֹת שְׁאִינָה שְׁלֵהֶם בְּלִי דַעֲתָם בְּכִי הָאֵי גוֹנ' קְנָא בְּרִשׁוֹת הֶרְבִּים וְצ"ת מ"א נ"ר וְתוֹ לֹא מִיָּדִי: (שָׁם) מְתַנִּי הֵבָא עַל אַחֲוֹתוֹ וְכו' וְרַמְיָנְהִי אֱלוֹ הֵן הַלּוֹקִין כּו' וְקִי"ל דְאִין אַד' לּוֹקָה וּמְשַׁלֵּם: קְשִׁיא לֹן וְלָמָּה לִיָּה לְמַקְשֵׁי מְסִיפ' וְלֶאֱתוּיִי מִמְתַּנִּי דְלֹאֹ דְבָרֵי הַכֹּל.

דְאִיפָא ר' יִצְחָק דְפְּלִיג עֲלֵיהֶּ דְקִסְבַּר חֲזִיבֵי פְרִיטוֹת לֹא הִיּוּ בְּכָלֵל מְלַקּוֹת אַרְבַּעִים. וְהֵנָּה יָכוֹל לְתַרְוָצִי לִיָּה מְתַנִּי ר' יִצְחָק הִיא דְפְּלִיג עֲלֵיהֶּ וְלֹא אֶקְשִׁי לִיָּה אַרְיִישָׁא דְקַתְנֵי הֵבָא עַל הַמְּזוּרַת דְאִיפָא מְלַקּוֹת לְכּוֹלֵי עֲלָמָא.

וְאַפְשָׁר לֹזְמַר דְכּוֹלוֹ קְשִׁיאָן לִיָּה. וְאַלּוּמֵי אֱלִים לִיָּה לְקוֹשְׁיָה דְאַפִּי סִיפָא קְשִׁיאָ וְלֹא יָכוֹל לְשַׁנּוּיָה הָא מְנִי ר' יִצְחָק הִיא דְאַפְתִּי קְשִׁיאָ רִישָׁא.

וְכִי תִימָא מֵאֵי קוֹשְׁיָא וְהָא אֹקִימָנָא מְתַנִּי לְעִיל כּר"מ דְאָמַר נַעֲרָה וְלֹא קְטַנָּה. וּר"מ סָבַר אָדָם לּוֹקָה וּמְשַׁלֵּם.

י"ל דְלֹא מִיְתוּקְמָא לִיָּה סִיפָא כּר"מ דָּאֵם פֿון קְשִׁיאָ בְּתוֹ. וְאַיפָא דְקְשִׁיאָ לִיָּה פִּינּוֹן דְאִתּוּקְמֵי רִישָׁא כּר"מ א"כ הָא דְאָמְרִינוּ לְקַמָּן אֵי רַב יִצְחָק קְשִׁיאָ מְזוּרַת.

מֵאֵי קוֹשְׁיָא דְהָא רִישָׁא ר' מֵאִיר הִיא דְאִית לִיָּה אָדָם לּוֹקָה וּמְשַׁלֵּם. וִי"ל דְלֹא נִיחָא לִיָּה לְאֹקְמֵי בְּתַרִּי תַנְאֵי וְכִי הֵנָּה אֲתִינּוּ לְאֹקְמוֹ' כּר' יִצְחָק קַס"ד דְר' יִצְחָק סָבַר לֵה כּר' מֵאִיר דְנַעֲרָה וְלֹא קְטַנָּה: (דָּף לֵב) אָמַר עוֹלָא לֹא קְשִׁיאָ פֿאַן כּו' עַד בְּמַפְּוֹתָה אָלָא קְאָמְרִי דְכִינוּ דְאָמְרִינוּ בְּמַפְּוֹתָה תּוֹ לֹא בַעֲיָנָן שׁוּטָה דְכִינוּ דְמַפְּוֹתָה דְמַדַּעֲתָה עֶבֶד הָא קָא מְחַלָּה.

וְהָא דְאָמְרִינן הַשְׁתָּא דְאַתִּית לְהֵכִי אִפִּי תִימָא אַחוּתִי נַעֲרָה בֵּיתוּמָה שׁוּטָה מְפֹתָה. פִּירֵשׁ"י
ז"ל דְּלֹא גָרְסִינן שׁוּטָה דְכִינּוּן דְאֹקוּמְנָא בְּמִפְתָּה אִפִּי בְּלֹאוּ שׁוּטָה הָא עֲבָדָה מִדְעֻתָה
וּמְחֻלָּה כְּדָאֲמָרוּ: וְרַב שְׁמוּאֵל הִלּוּי הִנְגִיד ז"ל כְּתַב יְתוּמָה.

לָאוּ דִּוּוּקָא יְתוּמָה אֲלֵא מֵאֵי יְתוּמָה לַעֲנִין קָנְס שְׁנַתְאַרְסָה וְאַלִּיבָא דַר"י הַגְּלִילִי דְאָמַר
נְתַאֲרָסָה וְנִתְגַרְשָׁה אִין לָהּ קָנְס. וּבְשֵׁישׁ לָהּ אָב אִיגְרִי וְהִינּוּ דְקָאֵמ' בֵּיתוּמָה שׁוּטָה
וּמְפֹתָה יְתוּמָה לַעֲנִין קָנְס.

שֵׁישָׁה שְׂאִין לָהּ בְּנִשְׁתּוּ וּפְגָם. וּמְפֹתָה שְׂאִין לָהּ צַעַר דְּאֵי לֹא פִינּוּ דִישׁ לָהּ אָב מְחִילָה דִינְדָה
לֹא פְלוּם הוּא דְהָא יֵשׁ לָהּ אָב.

וּקְשִׁיָא לִן וְנוֹקְמָ' בֵּיתוּמָה גְּמוּרָה וּמְפֹתָה דְכִינּוּן דְהִי יְתוּמָה גְּמוּרָה הִי שְׁלָה וּמְפֹתָה
עֲבָדָה מִדְעֻתָה וּמְחֻלָּה. וִי"א דְלֹא יָכוֹל לְאֹקְמֵי הֵכִי דְאִפִּי בְּהָא אִיפָא מְמוּנָא.

דְהָא אִיפָא קָנְס וּקָנְס לֹא מְצִי מְחֻלָּה שְׁלֵא זִנְכָת' אוֹתוּ תוֹרָה עַד שְׁעַת נְתִינָה כְּדַכְתִּיב וְנִתְּן
וְלִיתִינָה כְּדַבְּעִינּוּ לְמִימ' קָמוּ. וְתוּ קְשִׁיָא לִי אִפְתִּי לֹקְמ' בֵּיתוּמָה גְּמוּרָה שְׂאִין לָהּ אָב.

וְכוּ לַעֲנִין קָנְס כְּגוֹן שְׁנַתְאַרְסָה וְנִתְגַרְשָׁה וּמְפֹתָה דְכִינּוּן דְלִיפ' אֲלֵא בְּנִשְׁתּוּ וּפְגָם וְהִי דִינְדָה
וְנִדְאֵי מְצִיָא מְחֻלָּה. וְאִפְשָׁר לֹמַר דְבְּעֵי לְאֹקוּמָה אִפִּי בְּשֵׁישׁ לָהּ אָב וְהִשְׁת' דְאַתִּינּוּ לְהֵכִי
אִפִּי תִימָא דְקָנְס מְצִיָא מְחֻלָּה וְלֹא בְּעֵי לְאֹקוּמָה בֵּיתוּמָה וּמְפֹתָה דְנִיחָא לִי לְאֹקוּמָה
אִפִּי בְּשֵׁישׁ לָהּ אָב.

וּמִיָּהוּ מְחַנּוּרְת' דְמִקְלֵתָא דְשׁוּטָה לָאוּ דִּוּוּקָא אֲלֵא אֲשַׁגְר' לִישָׁן הוּ' וּנְקֻט לָהּ אִיִּדִי דְאָמַר
בְּקַמְיִת' שׁוּטָה וּמְפֹתָה: (שָׁם) מָה לַעֲדִים זֹמְמִין שְׁפֹן אִין צְרִיכִין הִתְרִיאָה. וְאִי מְמוּנָא
לְקוּלָא הוּא שְׁפֹן לֹא עָשׂוּ מַעֲשָׂה הָאֵי דְקָא חֲשַׁבִּינּוּ כִּי לֹא צְרִיכִי הִתְרִיאָה חוּמְרָא.

וְכִי לֹא עָשׂוּ מַעֲשָׂה לְקוּלָא. מְשׁוּם דְהִתְרִיאָה דְאַנּוּ הוּא דְלֹא מְצַרִיכ' לְהוּ הִינּוּ חוּמְר' דְמַחְמְרִי גְּבִייהוּ בְּהָא.

אֲבָל לֹא עָשׂוּ מַעֲשָׂה דְהֵכִי הוּא דְאִין עוֹשִׁין מַעֲשָׂה הִינּוּ קוּלָא. כְּלוּמַר רְאוּי לְהַקְלַל עֲלֵיהֶם
שְׁהֵרִי לֹא עָשׂוּ מַעֲשָׂה: מָה לְהַצִּיד הַשְׁנָה שְׁבָהוּ שְׁכֹן יֵשׁ בְּהֵן צַד חֲמוּר.

וְאִי מְמוּנָא לְקוּלָא הוּא שְׁפֹן לֹא עָשׂוּ מַעֲשָׂה. קְשִׁיָא לְהוּ לְרַבְנוּתָא ז"ל אִי פְרִכִי צַד חֲמוּר
אִם כֵּן בְּטַלְתָּ כֹּל מָה הַצִּיד שְׁבָכֵל הִתְלַמוּד.

וִי"א שְׂאִין מְקַשִּׁים צַד חֲמוּר אֲלֵא כְּשַׁחְמוּרוֹת אֵלוּ חֲמוּרוֹ' שְׂאִין כִּיּוּצָא בְּהֶם בְּכָל הַתּוֹרָה
כְּגוֹן אֵלוּ שֶׁל חוֹבֵל וְשֶׁל עֲדִים זֹמְמִין שְׁהֵרִי חוֹבֵל סְיָיב בְּחַמְשָׁה דְבָרִים. וְעַדִּי זֹמְמִין אִין
צְרִיכִין הִתְרִיאָה שְׂאִין כִּיּוּצָא בְּהֵן בְּכָל הַתּוֹרָה.

אֲבָל בְּעֲלָמָא אַע"ג דְאִיפָא צַד חֲמוּר גְּמַר מְחַנּוּרְתִּיהוּ. וְזֵה אִינוּ דְהָא דְהָא וְנִדְאֵי אֲשַׁכְּחוּ
דְכּוֹנוּתִיָּהוּ בְּצַד הַקָּל דְאָמְרִי בְּחוֹבֵל שְׁכֹן הַחוּמַר מְפָלְלוּ.

וְעַדִּי זֹמְמִין שְׁכֹן לֹא עָשׂוּ מַעֲשָׂה שְׁהֵרִי חֲלָב חִיָּה שְׁהוּת' מְפָלְלוּ. וְהֵרִי אֲשֵׁת אָח שְׁהוּת'
מְפָלְלוּ אֲצֵל יָבָם.

וְהֵרִי נִשְׁבַּע וּמִימַר וּמְקַלֵּל אֶת חֲבִירוֹ בְּשֵׁם וּמְסִית שְׁלֵא עָשׂוּ מַעֲשָׂה. וְתוּ דְהָא בְּמַסְכַּת
פְּסָחִים בִּפ' כִּיּוּצָא צוּלִין אֲשַׁכְּחוּ דְפְרִכִי נְמִי צַד חֲמוּר.

דאָמרינון מה לפסח ותמי' שפן יש בהם צד חמור פסח שפן פרת. תמיד שפן תדיר וכליל
ואם איתא להאי פללא מאי קושיא אטו חומר דכרת לא אשפחון.

וכ"ת דבטל עשה פגון פסח לא אשפחון. והא מילה.

ואפשר לומר דכיון דבשאר קרבנות לא אשפחון ועליהו דנגנן מסתיין בהכי. ואפתי קשיא
הנה דהכא.

ומדברי רבינו שלמה ז"ל במסכת' סנהדרין נראה שהוא סובר דכי פרכי' צד חמור. ה"מ
פשאין חומר' בלמד שאינה במלמדין.

ויש חומר' במלמדין שאינה בלמד. אבל כל מקום שיש חומר' בלמד שאינה במלמדין
לא פרכי' צד חמור.

והכא ליכ' חומר' בלמד שאינה בשני המלמדין. אע"פ שיש בו חומר' שאינה באחד מהם.

שקרי עשו מעשה ולא הותרו מקלן מה שאין פו במלמדין שקרי חובל הות' מקללו
ועדים זוממין לא עשו מעשה. מ"מ אין בו חומר' שאינה בין שניהם שקרי חובל עשה
מעשה ועדים זוממין לא הותרו מקלן.

ויש חומר' באילו שאינה בלמד. אע"ג דאיכא הכא בהאי למד פרת.

פרת מעלמא אתי להו ואינו חומר' שבעצמן. מה שא"כ בחומרין אלו שבחובל ועדים
זוממין וכו' לענגן צד השל אין קולא בלמד שאינה במלמדין בשניהם אע"פ שבאחד מהם
דהא בלמד איכא קולא שהו צריכין התראה ושאינו חייבין בתמשה דברים.

מה שא"כ במלמדין אלו. שחובל חייב בה' דברים.

ועדים זוממין שאין צריכין התראה. אלא שאין בין שניהם.

שפן חובל צריף התראה ועדים זוממין בתמש' דברים פגון שקרו מעידין פלוני חבל
לתבירו ונמצא זוממין ויש קולא באלו שאינן בלמד. חובל שפן הותר מקללו ועדים
זוממין שפן לא עשו מעשה.

מיהו קשיא עליה ההוא דאמרי' בפסחים דפרכינן צד חמור בפסח ותמיד. פסח שפן פרת.

תמיד שפן תדיר וכליל. והא ונדאי איכא שאר חומר' בשאר קרבנות שאינן באלו שקרי
שאר קרבנות מכפרין מה שאין פו בפס' שאינו מכפר: ואיכא עומר' ושתי הלחם שפן
מתירין בהדש משא"כ באלו.

ואפשר לומר פסח פיון דאיכא הרצאת דמים ונדאי מכפר הוא א"נ האי לא איכפ' לן
דאית' באידך דונדאי תמיד מכפר הוא. עומר' ושתי הלחם גמי הא אמרינן עליה התם
פירכא אחריתי דבלאו הכי גמי לא אתו מינגייהו.

ול' רחוק הוא. ותו קשיא לן עליה דונדאי הכא גמי איכא בלמד קולא שאינה במלמדין
דהא אי בעי מודו ומפטרי כדקיימ' לן דמוד' בקנס פטור ולי בזה פירו' נכון כתבתי במס'
מכות בס"ד: (ע"ב) שלא השם המביאין לידי מכות מביאין לידי תשלומין.

קשׁיָא לן וּבְעֵלְמָא מִי לֹא אָמַר ר"מ. וְהָא אָמְרִי הֵתִם בְּבָבָא מְצִיעָא הַחוּסָם פִּי פָּרָה וְדַשׁ בָּהּ מְשַׁלְּמִים שְׁלִשְׁתָּ קַבִּין לְפָרָה וְאַרְבַּעָה קַבִּין לְחִמּוּר.

וּמוֹקְמִינן לָהּ הֵתִם אֵלֶיבָא דר"מ דְּקִסְבָּר אָדָם לֹוּקָה וּמְשַׁלְּמִים. וְהָא הֵתִם מְשִׁים אֶחָד הוּא. יֵשׁ לֹוּמַר הֵתִם נְמִי מְשִׁים שְׁנֵי שְׁמוֹת נִינְהוּ. דְּמִשׁוּי לֹא תַחְסֹן מִיְחִיב אִמְלָקוֹת וּמְשִׁים וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזִילָה מִיְחִיב אִתְשַׁלְּוּמִין: (שָׁם) וּר' יוֹחָנָן מֵאִי טַעְמָא לֹא אָמַר כְּעוֹלָ'.
דְּעוֹלָ' לֹא קִשְׁיָא לִי מֵאִי טַעְמָא לֹא אָמַר כר"י דְּטַעְמָיָה דְּעוֹלָא שְׁפִיר אִתִּי דְּהָא גָּמַר ג"ש.

אָבַל דר' יוֹחָנָן קִשְׁיָא לִי מ"ט לֹא אָמַר כְּעוֹלָא פִּינָן דְּאִיבָא ג"ש.

וּאֵע"ג דְּאִיבָא סְמוּכִין לר' יוֹחָנָן. סְמוּכִין כֹּל הִיבָא דְּלֹא מְפוּנָ' וְלֹא מוֹכַח ג"ש עֲדִיפָא כְּדְמוּכַח בִּיבְמוֹת: מְשִׁים דְּלֹאוּ בְּנֵי הַתְּרָאָה נִינְהוּ.

אִי מְשִׁים דְּרַבָּה אִי מְשִׁים דְּאַבְיִי. מ"מ פִּינָן שְׁאִין בְּהֵם הַתְּרָאָה תוּ לֹא צְרִיכִי קְרָא דְּמָמוֹן מְשַׁלְּמִים וְלֹא לְקִי דְּכִינּוֹן דְּאִיבָא בְּהוּ שְׁתִּי רְשִׁיעוֹת וְאִי אֲפִשְׁר לְקִיּוּמִי בְּהוּ אֵלֹא חֲדָא מִיְנִינְיָהוּ הָא פְּשִׁיטָא דְּהִיָּא דְּאִתִּיא לְהוּ מְדִינָא מְקִינְיָמִי לְהוּ.

וְהִינּוּ מְמוֹן וְלֹא מְלָקוֹת דְּאִתִּי בְּהוּ בְּלֹאוּ דִּינָא כֹּל הִיבָא דְּאִיבָא לְמִיעֲנַשְׁנָהוּ בְּמִיּוֹדֵי אַחְרִיתִי. אָבַל הִיבָא דְּלֹא אֲפִשְׁר דְּלִיבָא עוֹנָשׁ אַחְרִינָא וְנִדְּאִי מְלָקִי לְהוּ: (דָּף לֵג) וְהָא דְּאָמַר אַבְיִי לֹאוּ מִיְלִתָּא הִיא דְּאָמְרִי הִכִּי גְּנוּסְתָּא דְּסִיפְרָ' וּפִירוּשָׁא מְשִׁים דְּפִרְכָ' אַבְיִי לְדְרַבָּה דְּאָמַר דְּלֹא אֲפִשְׁר לְמִיעֲבַד בְּהוּ הַתְּרָאָה וּא"כ מְנָא לָן תוּ דְּלֹא בְּעֵי הַתְּרָאָה אִימָא דְּבְעֵי הַתְּרָאָה הִינּוּ דְּקָאֻמַר אַבְיִי לֹאוּ מִיְלִתָּא הִיא דְּאָמְרִי דְּנוּדְּאִי עֲדִים זֹוּמְמִין לֹא צְרִיכִי הַתְּרָאָה.

דְּהָא אִינְהוּ בְּעוּ לְמִיקְטְלִי בְּלֹא הַתְּרָאָה. וּבְעֵינָ' וְעֵשִׂיתֶם לוֹ כְּאֲשֶׁר זָמַם לְעֵשׂוֹת לְאַחִיו.

וְאַפְתִּי בֵּין לְאַבְיִי בֵּין לְרַבָּה דְּהָא לְכוּלְהוּ לִיבָא בְּעֲדִים זֹוּמְמִין הַתְּרָאָה. דר' אֲלַעְזָר שְׁפִיר אִתִּיא דְּמָמוֹן הוּא דְּאִיבָא לְחִיּוּבִינְהוּ דְּאִתִּי בְּהוּ מְדִינָא: (ע"ב) אֵלְמָלֹא נְגַדִּינְהוּ לְחַנּוּנְיָה מִשְׁשָׁל וְעֲזָרְיָ' פְּלַחוּ לְצַלְמָא.

אִיבָא דְּאָמְרִי דְּגוּזְמָ' קָאֻמַר כְּלוּמ' דִּילְמָ' אִי נְגַדִּינְהוּ לֹא מְצִי לְמִיקָ' בְּהִימְנוּתִיָּהוּ וְלִיתָא דָּאָם כֹּן לֹא הָוִי לִי לְרַב לְמִימַר הִכִּי. וְרַבִּינוּ תָּם ז"ל פִּי דְּהִינּוּ טַעְמָא דְּהָא מְפָנִי דְּצָלָם שְׁהִקִּים נְבוּכַדְנֶצַּר לֹאוּ ע"ז גְּמוּרָה הָיָה אֵלֹא לְכַבּוּד כְּעִין אַנְדְּרִטִי שֶׁל מְלָכִים.

וְהִינּוּ דְּאָמְרִי נְמִי הֵתִם בְּפִסְחִים מָה רָאוּ חַנּוּנְיָה מִשְׁשָׁל וְעֲזָרְיָה שְׁהִפִּילוּ עֲצָמָן לְתוּף כְּבָשׁוּן הָאֵשׁ. וְאָמְרִינָן נְשָׂאוּ ק"ו בְּעֲצָמָן מְצַפְרֵדְעִים וְאֵלֹו ע"ז הָיָה טַעְמָא בְּעֵי.

אֵלֹא כְּדָאֻמְרָן וְהִינּוּ דְּמְפָרֵשׁ טַעְמָא מְשִׁים דְּנְשָׂאוּ ק"ו בְּעֲצָמָן מְצַפְרֵדְעִים כְּלוּמַר שְׁלֹא נְתַפְוּנוּ אֵלֹא לְקַדֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם לְפִי שְׁהִי מִיִּשְׂרָאֵל סְבוּרִים שְׁהוּא ע"ז וְכַוּוֹנָתָן לְשֵׁם ע"ז. וְאֵלֹו לֹא מְסָרוּ חַנּוּנְיָה מִשְׁשָׁל וְעֲזָרְיָה עֲצָמָן.

הָיוּ סְבוּרִין שְׁהִתִּירוּ פְּרוּשִׁים אֶת הַדְּבָר אִפִּי כְּפִי כַוּוֹנָתָן תַּדַּע שְׁאֵלֹו הָיָה ע"ז הִיאָף הָיָה אֲפִשְׁר שְׁלֹא הָיוּ אַחְרִים בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר בְּכָל יִשְׂרָאֵל שְׁמָסְרוּ עֲצָמָן לְמִיתָה קוּדָם שְׁיִשְׁתַּחֲוּוּ לְע"ז.

אֵלֹא לֹאוּ נוּדְּאִי כְּדְפְרִישְׁנָ': (שָׁם) וּמֵאִי טַעְמָיָהוּ דְּרַבְּנָן דְּפִטְרִי. דְּלֹא מְשַׁמַּע לָן דְּפְלִיגִי רַבְּנָן אֲדַרְשָׁא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל וּר' חִזְקִיָּה מְדָלֹא פְּלִיגִי אֵלֹא בְּשַׁבַּת מְשַׁמַּע דְּטַעְמָיָהוּ

משום שבת: (דף לד) השוחט בשבת וביום הכיפורים אף ע"פ שמתחייב בנפשו שחיטתו כשרה איכא דקשיא לי שוחט בשבת שחיטתו אמאי כשרה.

והא הנה לי א"י לחלל שבתות בפרהסיא דקנימא לן דשחיטתו פסולה. ובתוספות אומר דכיון דבשחיטה זו הוא דנעשה א"י.

אינו א"י גמור שתאסר שחיטה זו אלא משחיטה זו ואילך. ומביאין ראיה לדבריהם מההיא דאמרין במסכת חולין השוח' ראשון לשלחנו ושני לע"ז חייב ומוקמינן לה דלא אתרו ביה דאי אתרו בי' הנה לי חיי' מית' בידי ב"ד ואין אד' לוק' ומת ואפתי אמאי חיי' והא הנה לי שחיט' שאינ' ראוי'ה אלא ונדאי שחיטה ראשונה שבה נעשה א"י אינה נאסרת ואינה ראיה דהא אוקימנא דלא אתרו ביה.

וכיון דכן אפשר דהכי קאמרין' דלא אתרו ביה ולא הוי מזיד אלא שוגג. וכיון דכן אפשר דלא הוי כלל א"י ושחיטה ראוי'ה היא.

אלא דלא נהיר דהתם משמע דלא אוקמוה בדלא אתרו ביה אלא כי היכי דלא ליהוי חייב מיתה ומשום טעמא דקנימא לן דלא עבדי' ביה תרתי. אכל יש לומר דאי משום הכי לא אריא.

דאיכא למימר דהיא דהתם באומר בגמ' זביח' הוא עובדה שפכר נשחטה לנדם שיעשה א"י. אבל הכא כיון דשחט בה פורתא נעשה א"י אשתיכח דכי קא שחיט א"י קא שחיט.

מיהו מסונורתא דמילתא דכי קנימא לן דמחלל שבתות הרי הוא כא"י ה"מ בפרהסי' דהכי אית' התם בהדיא והכא במאי עסיקין בצנינעה. (שם) המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל פירוש בשוגג יאכל אפ"י הוא עצמו ואפ"י בו ביום.

והכי מוכח מדאמר' התם במסכת' שבת בראשונה היו אומר' המבשל בשב' בשוגג יאכל וה"ה לשוכח. משרבו המשקים במזיד ואומר' שוכחים אנו גזרו על השוכח וכיון שהוא אומר שהיו מערימים תחילה לומר שהם שוכחים מוכח דלדידן' נמי שריא דאי לא אין אדם חוטא ולא לו: במזיד לא יאכל כלומר בין הוא בין אחר בו ביום.

אבל למוצאי שבת מותר בין לו בין לאחרים. ומנא תימרא מדאמרין התם בחולין בהא דהשוחט בשבת.

שבת דומיא דיום הכיפורים קתני מה יום הכיפורים בין לו ובין לאחרים ליומיה אסיר'. אף שבת בין לו ובין לאחרים ליומא אסור' ושחיטתו כשרה קתני לא שנא לו ולא שנא לאחרים.

למוצאי שבת פ"י אפ"י לו ובו ביו' אסירי אפ"י לאחר'. והכי מוכח מדבעינן התם מאי טעמ' לא מוקמינן לה בשוגג כר"י.

אלמא דבשוגג דר"י הכי נמי דינייהו. במזיד לא יאכל עולמי'.

פ"י הוא.

אַבְל אַחֲרֵים אוֹכְלִין לְמוֹצָאֵי שַׁבַּת מִמָּאֵי מִדְּלָא מוֹקְמִינן לָהּ בְּמִזִּיד וְאַלִּיבָא דִּר"י וְכֵן פִּירֵשׁ"י ז"ל שֶׁם וְכָל הֵיכָא דְאֶסְרִינן הֵכָא בּוּ בֵּיּוֹם לִמ"ש אִינוּ מוֹתֵר אֱלָא בְּכַדֵּי שְׂעִיעָשׁוּ דְאִי לָא אֲשַׁתְּכַח דְּמִיתְהַנִּי מִמַּעֲשֵׂה שַׁבַּת.

וְיַשׁ חוֹלְקִין בְּדָבָר וּבִמְקוֹמוֹ יִתְבָּאַר עוֹד בִּג"ה: פְּלִיגֵי בְּהָ רַב אַחָא וְרַבִּינָא חַד אָמַר מַעֲשֵׂה שַׁבַּת דְּאוֹרְיִתָא וְחַד אָמַר דְּרַבְּנֵן. מְחַנּוֹרְתָא דְּמִילְתָא דְּאַלִּיבָא דִּר"י הַסְּנֵדְלָר פְּלִיגֵי.

וְכַדְאָמְרִי וְלִמָּאן דְּאָמַר דְּרַבְּנֵן מָאֵי טַעֲמִיָּהּוּ דְּרַבְּנֵן דְּפִטְרִי וְכַדְאָמְרִינן לְעִיל מָאֵי טַעֲמִיָּהּ דִּר"י הַסְּנֵדְלָר וְלִיכָא הִיכְרִיחָא מִינֵי דְּתִיגְהוּ הִילְכְתָא כְּנוֹתִיָּה אַע"ג דְּפְלִיגֵי בְּטַעֲמִיָּהּ דְּנַפְקָ' מִינָה נְמִי דְּרַבְּנֵן דְּפִטְרִי.

וְאִיכָא דְּמַפְרָשֵׁי דְּרַב אַחָא וְרַבִּינָא אֲלִיבָא דְּכֻלְהוּ פְּלִיגֵי. וּמַפְרָשֵׁי טַעֲמָא דְּקָרָא לְכָל חַד וְחַד לִר"י הַסְּנֵדְלָר כְּדַאָמְרוּ.

לִר"מ נְמִי דְּאָמַר בְּמִזִּיד לָא יֵאכֹל הֵיכִי דְּרִישׁ מְחַלְלִיָּהּ בְּשַׁעָה שְׁמַתְחַלְלַת אֲסוּרִין מַעֲשֵׂי'. וְלִר' יְהוּדָה נְמִי דְּאָמַר בְּמִזִּיד לָא יֵאכֹל דְּרִישֵׁינן הֵרִי מְחַלְלִיָּהּ.

וְלִמְחַלְלִיָּהּ הוּא אֲסוּר לְעוֹלָם וְאַחֲרֵים לִר"מ וְלִר' יְהוּדָה דְּרַבְּנֵן. וְהֵכִי נְמִי שׁוֹגֵג דְּרַבְּנֵן לְכֻלֵּי עֲלָמָא.

וְהָא דְּאָמְרִינן עֲלֵה מָאֵי טַעֲמִיָּהּ דִּר' יוֹחָנָן הַסְּנֵדְלָר. מְשׁוּם דְּמִתְנִיתָא מִיתוּקְמָא כְּנוֹתִיָּהּ.

וְלִיתִי' מִדְּלָא פְּרִישׁוּ בְּהַדְּי' בְּגִמְרָא טַעֲמִיָּהּ דְּכָל חַד וְחַד. אַבְל הַנְּכֹחַן כְּמוֹ שְׁפִרְשָׁנוּ: וְסָבַר לָהּ כִּר' שְׁמַעוֹן דְּאָמַר דְּבַר הַגּוֹרֵם לְמָמוֹן כְּמָמוֹן דְּמִי קִשְׂיָא לָן וְלִר"מ לָמָּה לִי טַעֲמָא דִּר' שְׁמַעוֹן.

דְּהָא ר' מָאִיר הוּא דְּאִית לֵיהּ דִּינָא דְּגֵרְמִי וְדִינֵיהּ עֲדִיפ' אֱלוּ שׁוֹרְףֵי שְׁטְרוֹתֵיו שְׁל חֲבִירֵיו לִר"מ חֲיִיב לִר' שְׁמַעוֹן פְּטוֹר דִּר"ש לָא אָמַר אֱלָא בְּדָבָר שְׁגוּפֵוּ מָמוֹן וְר"מ קָאָמַר בְּכָל מִיָּדִי. יֵשׁ לוֹמ' אִפִּי' הֵכִי בְּעֵינֵן דִּר"ש דְּאִי מִדְּר"מ לָא נִפְקָא לָן אֱלָא דְּמַחְיִיב עֲלֵיו מְשׁוּם תַּשְׁלוּמֵי גִזְקָא.

אַבְל לָאו לְמִימְרָה דְּחָשׁוּב לָן כְּגוּפוֹ מָמוֹן. וּבְתַשְׁלוּמֵי כְּפָל בְּעֵינֵן גּוּפוֹ מָמוֹן.

אַבְל לִר"ש כֵּינֵן דְּקִסְבַּר דְּבַר הַגּוֹרֵם לְמָמוֹן כְּמָמוֹן דְּמִי חֲשָׁבִינן לִי כְּגוּפוֹ מָמוֹן וְחֲיִיבִין עֲלֵיו תַּשְׁלוּמֵי כְּפָל: (שָׁם) רַבָּה אָמַר לְעוֹלָם בְּטוֹבַח ע"י עֲצָמוּ וְר"מ כו'. פִּי' אֲלִיבָא דִּר"מ הוּא דְּמַפְרָשׁ וְטַעֲמָ' דְּנַפְשֵׁיהּ הוּא דְּקָאָמַר וְלָאו לְתַרוּצֵי מִתְנִי'.

וְלִקְמָן מִקְשֵׁינן לָהּ עֲלֵיהּ מִתְנִיתֵן כְּמָאן מוֹקִיָּם. וְהָא דְּאָמַר רַבָּה הִנֵּה גְדִי גָנוּב לוֹ וְטָבַחוּ בִּשְׁב' פִּירֵשׁ"י ז"ל גָנוּב לוֹ מְעַרְב שַׁבַּת: וְגַב וְטָבַח בְּשַׁבַּת כְּגוֹן שְׁהִיָּה מְגֵרֵר וְיֹוצֵא וְדָלָא כִּר' נָתַן דְּקִסְבַּר חִי נוֹשֵׂא אֶת עֲצָמוּ אִי נְמִי אִפִּי' לִר' נָתַן בְּכַפּוֹת.

דְּהַשְׁתָּא הוּוּ לֵיהּ אִיסוּר גְּנִיבָה וְאִיסוּר שַׁבַּת בָּאִין כְּאַחַד. הִילְכֵּהּ כִּי קָא טָבַח פְּטוֹר דְּאִם אִין גְּנִיבָה אִין טְבִיחָה וְאִין מְכִירָה.

וְדוֹנוּקָא טָבַח בְּשַׁבַּת אַבְל טָבַח בְּחוֹל אַע"פ שְׁגָנַב בְּשַׁבַּת בְּשַׁעָה שְׁנַתְחִיב בְּנַפְשׁוֹ. כֵּינֵן דְּאִפְתִּי אִיתָה לָהּ בְּעֵינן כָּל הֵיכָא דְּאִיתָא דִּמְר' אִיתָה וְהַשְׁתָּא הוּא דְּמִיחְיִיב אֲגִיבָה וְטְבִיחָה וּמְכִירָה.

וְזוֹ הִיא שִׁיטְתוֹ וְאִין צָרִיךְ דְּאָפְשֵׁר לְפָרֵשׁ גָּנֵב וְטֵבַח בִּשְׁב' פְּגוֹן שֶׁהִי בְּהֵמַת חֲבִירוֹ בְּרִשּׁוֹתוֹ וְטֵבַחָה דְּגָנִיב לִי הִיא שְׁעָמָא בְּטֵבִיחָה דְּגָנִיב' וְטֵבִיחָה וְאִיסוּר שְׁבַת בְּאִין כֹּאח': (ע"ב) וְצָרִיכָא דְּאִי אֲשַׁמְעִינוּ שְׁבַת מִשׁוֹ דְּאִיסוּרָה אִיסוּר עוֹלָם פִּירִשׁ"י ו"ל דְּאֲצָרְכְּתָא אֲפִטוּרָה דְּקָאֵר קָאִי וְאֲשַׁמְעִינוּ שְׁבַת וְאֲשַׁמְעִינוּ מִחֲתָרַת.

וְקִשְׂיָא לָן וְכִי לְזוֹ הֵנְצֵרְכֵנוּ. וְהָא כְּמָה מִתְנִי' דְּתַנּוּ בְּהוּ בְּהֵדִיא פְּטוּר' דְּשְׁבַת וְחָדָא מִינְיָהוּ וְהוּא שְׁהַדְלִיק אֶת הַגְּדִישׁ בְּשְׁבַת פְּטוּר מִפְּנֵי שְׁמִתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ.

וְאִיכָא דְּמִפְּרִשׁ דְּאֲצָרְכְּתָא אַחִיוּבָא דְּמִחְיֵיב אֲטֵבִיח' וְיִמְכִירָה בֵּין בְּשְׁבַת בֵּין בְּמִחֲתָרַת קָאִי דְּעֵבְדִינוּ בְּהַ תְּרַתִּי. וְאֲשַׁמְעִינוּ שְׁבַת דְּעֵבְדִינוּ בְּהַ תְּרַתִּי.

וְאֲשַׁמְעִינוּ מִחֲתָרַת וְלֹא נִהִיר. מְדָקָא נְקִיט בְּטַעֲמֵיהָ דְּאֲצָרְכְּתָא דְּלֹא אֲתִיאֵן חָדָא מֵאִיד' חוּמְרָא דְּשְׁבַת וְחוּמְרָא דְּמִחֲתָרַת.

וְאִם אִיְתָה אֲדַרְבָּה קוּלִי הֵנָּה לִי לְמִנְקֵט וְלְמִימֵר דְּמִחֲתָרַת לֹא אֲתִי מְשַׁבַּת דְּשְׁבַת הוּא דְּעֵבְדִינוּ בְּהַ תְּרַתִּי דְּקִיל דְּבַעֲיָנוּ הִתְרָאָה אֲבָל מִחֲתָרַת דְּלֹא בַּעֲיָנוּ הִתְרָאָה לֹא. אִי נְמִי אִיפְכ' דְּמִחֲתָרַת הוּא דְּאִין אִיסוּרוֹ אִיסוּר עוֹלָם.

אֲבָל שְׁבַת דְּאִיסוּרוֹ אִיסוּר עוֹלָם לֹא. וְלֹא הֵנָּה לִי לְמִינְקֵט חוּמְרֵי כְּדִנְקִיט הַשְׁתָּא דְּכָל הֵיכָא דְּחִמִּיר טְפִי כָּל דְּכֵן דְּלִיכָא לְחִיּוּבֵי תְּרַתִּי.

וְאָפְשֵׁר לְפָרֵשׁ דְּוֹנְדֵי אֲפִטוּר' קָאִי וְאִי צָרִיךְ לְאֲשַׁמְעִינוּ הֵכָא דְּקָמ"ל דֹּאע"ג דְּמִיחְיֵיב בְּעֵלְמָא דְּבִקְנֵס אֲדָם מֵת וּמְשַׁלֵּם. הֵכָא כִּינּוּ דְּפִטוּר הַקְּרָן פְּטוּר אֲתַשְׁלוּמִין ד' וְה' וְלֹא אֲמִרְנוּ דְּכִינּוּ דְּדִינָא הוּא דְּמִיחְיֵיב אֲקָנְסָא מִיחְיֵיב נְמִי אֲקָרָן.

וְאֲשַׁמְעִינוּ הָא בְּתַרְוִיָּהוּ דְּבַתְרִוּיָּהוּ בֵּין בִּשְׁב' בֵּין בְּמִחֲתָרַת בְּהָא פְּטוּ' וצ"ת: (שָׁם) אָמַר רַבָּא הִנִּיחָה לְהֵם כּו' עַד מֵאן דְּמִתְנִי' לָה אַרְיִשָׁא כָּל שְׁפָן אֲסִיפֵי מֵאן דְּמִתְנִי' לָה אֲסִיפָא אֲבָל אַרְיִשָׁא לֹא וְהִינּוּ דְּרַב פְּפָא פִּי' מֵאן דְּמִתְנִי' לָה אַרְיִשָׁא דְּהִינּוּ בְּמִתָּה דְּאֲפִי בְּהָא קָאֵמַר דָּאֵם הִנִּיחָה לְהֵם אֲבִיָּהֶם אַחֲרֵינָהוּ נְכָסִים חֲיִיבִין לְשַׁלֵּם.

וְכָל שְׁפָן אֲסִיפָא דְּעַבְחוּהָ וְאֲכְלוּהָ. וּפְלִיגָא דְּרַב פְּפָא דְּקָאֵמַר דְּאִין חִיּוּב עַד שְׁעַת הָאֲוֹנָס אֲלֵא וְוֹדֵי מְשַׁעַת מְשִׁיכָה מִתְחַיֵּיב בְּאֲוֹנָסִיהָ.

וּמִיָּהוּ דְּוֹנְקָא כְּשֶׁהִנִּיחַ לְהֵם אֲבִיָּהֶם אַחֲרֵינָהוּ נְכָסִים. אֲבָל לֹא הִנִּיחַ לְהֵם אֲבִיָּה' אַחֲרֵינָהוּ נְכָסִי לֹא דְּמִטְלִטְלֵי דִּיתְמ' לְבַע"ח לֹא מְשַׁתְּעָבְדִי.

מֵאן דְּמִתְנִי' לָה אֲסִיפָא דְּהִינּוּ טְבַחוּהָ וְאֲכְלוּהָ דְּוֹנְקָא מְשַׁתְּעָבְדִי. מֵאן דְּמִתְנִי' לָה אֲסִיפָא דְּהִינּוּ טְבַחוּהָ וְאֲכְלוּהָ דְּוֹנְקָא אֲסִיפָא הוּא דְּמִיחְיֵיבִי.

אֲבָל אַרְיִשָׁא לֹא כְּטַעֲמֵיהָ דְּרַב פְּפָא דְּקָסְבַר דְּאִין חֲיִיבִין בְּאֲוֹנָסִיהָ עַד שְׁעַת הָאֲוֹנָס. וְכִינּוּ דְּכֵן אֲפִי' כִּי אִיכָא אַחֲרֵינָהוּ נְכָסִים לֹא מִיחְיֵיבִי דְּהָא לֹא מִיחְיֵיב עֲלָה אֲבִוּהוֹן כָּלֵל וְאִינְהוּ נְמִי לֹא מִיחְיֵיבִי דְּהָא לֹא שׁוֹאֲלִים נִינְהוּ.

וְהָאִי דְּמִיחְיֵיבִי אֲסִיפָא פִּירִשׁ"י ו"ל דְּהוּוּ לָהוּ פּוֹשְׁעִין דְּהֵנָּה לִיהוּ לְמִיזְדָּק. וְקִשְׂיָא עֲלֵיהָ א"כ מ"ש הִנִּיחַ לְהֵם אֲבִיָּהֶם אַחֲרֵינָהוּ נְכָסִים כִּינּוּ דְּפּוֹשְׁעִים חֲשְׁבִינוּ לָהוּ אֲפִי' לֹא הִנִּיחַ לְהֵם

אַבְיָהֶם נָמִי אֶבֶל הַנְּכוֹן דְּאִינְהוּ וְיִוְדָאֵי לָאוּ פּוֹשְׁעִים כְּלָל נִינְהוּ אֶבֶל אַבְיָהֶם הוּא דְחֻשְׁבֵּי פּוֹשַׁע דְּהִנְהוּ לִי לְמִימַר בְּשַׁעַת מִיתָה.

וְשִׁמוּעֵינוּ מִינְהָ דְכִי קֵאָמַר רַב פֶּפְאָ דְּאִין חֲזִיבִין עַד שַׁעַת הָאֲוֹנָס לָאוּ שַׁעַת הָאֲוֹנָס מִמֶּשׁ קֵאָמַר דָּאֵם פֶּן הֵיכִי מִיחֲזִיב הֵכָא וְהָא בְּשַׁעַת הָאֲוֹנָס לִיתִיהָ לְאָב אֶלָּא מְשַׁעַת פְּשִׁיעַת הָאֲוֹנָס. וְאִיכָא דְקֻשְׁיָא לִי וְכִי לֹא הִנֵּיחַ לְהֶם אַבְיָהֶם אַחֲרֵינָהוּ נְכֻסִים אִינְהוּ הֵיכִי מִיחֲזִיבֵי עֲלֵיהָ כְּלָל.

וְהָא קִי"ל הַגּוֹזֵל וּמֵאֲכִיל אֶת בְּנָיו וְהִנֵּיחַ לְפָנֵיהֶם פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם וְלִיתָא דְהָא אוּקְיָמַן הֵתָם לְאַחַר יָאוּשׁ וְהִפְּהָ שְׁאֵלָה הוּא וְלִיכָא יָאוּשׁ. מִיָּהוּ אַפְתִּי קֻשִׁי פִּינָן דְּלִיכָא יָאוּשׁ אַמְאִי דְמִי בְּשׁוּר בְּזוּל וְתוּ לָא.

וְהָאֲמַרִּין הֵתָם גְּזוּל וְלֹא נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים וְכָא אַחַר וְאֶכְלִי רְצָה מְזַה גּוֹבָה רְצָה מְזַה גּוֹבָה. וִי"ל הֵתָם בְּמִידַי דְּמִשְׁתַּרְשִׁי לִי לְגַמְרֵי כְּגוֹן פֶּת וַיִּין שְׁאֵפִי בָּא לְקַנּוּתוֹ הִזְה אוּכַל כְּמָה שְׁאֵכַל עֶכְשָׁיו מִשְׁלָם נָמִי כְּגוֹן דְּאֶכִּיל.

אֶבֶל הֵכָא דְהָא דְאִינְהוּ לָא הוּוּ פּוֹשְׁעִים כְּלָל דְּקִסְבְּרֵי דְדִידְהוּ קָא אֶכְלִי לִיכָא לְחִיּוּבִינְהוּ אֶלָּא דְמִי בְּשׁוּר בְּזוּל דְּקָא מִשְׁתַּרְשִׁי לְהוּ. וּמִיָּהוּ הָא דְקֵאָמַרִּין אַרִּישָׁא דְאִין חֲזִיבִין בְּאֲוֹנָסִיהָ בְּמִתָּה וְנִדְקָא מִיתָה דְאִינְהוּ לָאוּ שׁוֹאֲלִים נִינְהוּ אֶבֶל וְדָאֵי מְסַתְּבְּרָא דְשׁוּמְרֵי שְׁכָר מִיָּהוּ הוּוּ וְלֹא גְרַעֵי מְאֻבְּדָה דְקִי"ל דְּהִנְי שׁוּמַר שְׁכָר.

(דַּרְ ל"ה) וְהָא תְּנָא דְבִי חֲזַקְיָה מִכָּה אָדָם וּמִכָּה בְּהֵמָה כּו' קֻשְׁיָא לָן וּמֵאִי קוּשְׁיָא וְהָא אֲמַרִּין הֵתָם בְּמִסְכַּת סְנֵהֲדָרִין דְּהָא דְחֲזַקְיָא מִפְּקָא מִדְר' וּמִק' מְדַרְבְּנָן דְר' סָבַר נִתְפָּנָן לְהַרְגָּא אֶת זֶה וְהַרְגָּא אֶת זֶה חֲזִיבֵי מִיָּהוּ וְחֲזַקְיָה אִית לִי דְפְטוּר מִמִּיתָה וּמִמּוֹן.

וְכִינּוּן דְּכּוֹן מֵאִי מִקְשִׁינָן לִיה מִינְהָ לְר' יוֹחָנָן דְּהָא ר' וְרַבְּנָן לִית לְהוּ דְחֲזַקְיָה וַיֵּשׁ לּוּמַר דְּרַבְּנָן עַד כְּאֵן לָא פְּלִיגֵי עֲלֵיהָ דְחֲזַקְיָה אֶלָּא בְּמִתְפָּנָן לְהַרְגָּא אֶת זֶה וְהַרְגָּא אֶת זֶה חֲזִיבֵי מִיָּהוּ אֶבֶל וְנִדְאֵי אִית לְהוּ דְחֲזַקְיָה דְמִקְשִׁינָן אָדָם לְבִהֵמָה לְגַבֵּי הָא דְלֹא תַחְלוּק בּוּ לְעוֹלָם לְחִיּוּבֵי מִמּוֹן אֶלָּא לְפִוְטָר' מִמּוֹן וְאִפִּי ר' נָמִי אֶפְשָׁר דְּלֹא פְּלִיג אֲדַחֲזַקְיָה אֶלָּא דְוּוֹק' בְּנִתְפָּנָן לְהַרְגָּא אֶת זֶה וְהַרְגָּא אֶת זֶה שְׁרִיבְתָהּ בּוּ תוֹרָה מִמּוֹן בְּמִקּוּם מִיָּהוּ כְּדָאִית' הֵתָם.

אֶבֶל בְּאִידָד מוֹזְדָה וַא"כ הָא דְאֲמַרִּין הֵתָם בְּסִנְהֲדָרִין בְּפָרְק אֵלּוּ הֵן הַנְּחַנְקִין הַנִּיחָא לְמֵאן דְאִית לִי דְחֲזַקְיָא אֶלָּא לְמֵאן דְלִית לִיה דְחֲזַקְיָה מֵאִי אִיכָא לְמִימַר לָא מְשַׁפְּחַת לָה דְלִית לִיה דְחֲזַקְיָה אֶלָּא לְהָאֵי לִישְׁנָא קַמָּא דְר"י הוּא לִית לִיה לְחֲזַקְיָה וְלֹא נִהֲרִי.

אֶלָּא מְסַנְוֶרֶת' דְר' וְדָאֵי פְּלִיג אַחֲזַקְיָא וְהִינְוּ דְקֵאָמַר הַת' אֶלָּא לְמֵאן דְלִית לִי לְתַנֵּי דְבִי חֲזַקְיָא מִדְר'. וּמִיָּהוּ אַפְתִּי מִקְשִׁינָן מִינ' לְר' יוֹחָנָן דְר"י לָא קֵאָמַר דְּלֹא כְּרַבְּנָן וְכַדְר' וּמִיָּהוּ אַפְש' דְר"י מְסַבְּר' דְנִפְשִׁי פְּלִיג אַחֲזַקְיָא אֶלָּא דְקוּשְׁיָא לָא מְדַחֲזַקִּי אֶלָּא מְדַרְשִׁי וְר"י מ"ט דְּלֹא מוּד' בְּהָאֵי דְרַש'.

וְהִינְוּ נָמִי דְאֲמַרִּי לְקַמָּן אִי מְהָאֵי דְרַש' מֵאִי הִיכְרַח' דְדַלְמָ' בְּשַׁבַּת פְּתִיב דְבִבְהֵמָה גּוּפָא אִיכָא לְאִיפְלוּגֵי דָאֵי בְּמִזִּי פְטוּ' נְאִי בְּשׁוּגַג אִימ' לָהּ דְחֲזִינ' דְחֲזִיבֵי מִיתוּ' שׁוּגְגִין חֲזִיב

וּמְהֵרָא דְעַל פְּרָחָהּ בְּחֹל מִיָּרֵי הַיְלָפָה שְׁמוֹעֵינָן מִיָּנָה מְהֵרָא דְרַשׁ דְּבַמְפִּי אַד' לִיכ' לְאַיְפְלוֹגֵי דְלְעוֹל' פְּטוֹר מִמָּמוֹן.

וּק"ל וּמ"ט לֹא אֶקְשִׁי לִי לַר"י מִמְתְּנֵי דְקִתְנֵי אַע"פ שֶׁהֵן בְּהַפְרַת אֵין בְּהֵן מִיתַת ב"ד הָא אִיפָא מִיתַת ב"ד פְּטוֹ. וְאוֹקְמֵי ר"י גּוֹפְנִי לְעֵיל דְלֹא אֶתְרוּ בִי וְכַה"ג קֵאמ' דְּאֵלוּ אִיכ' מִית' ב"ד פְּטוֹר אַע"ג דְלֹא אֶתְרוּ בִי וְהוּוּ לְהוּ חֲזִיבֵי מִיתו' שׁוֹגְגִין.

וּי"ל מִתְנֵי ה"נ קֵאמֵר אַע"פ שֶׁהֵן בְּהַכְר' שֶׁהֵן מְזִידִין לְעֵנִין פְּרַת הָרֵי הֵן פְּטוֹרֵי לְעוֹל' עַד שְׁתֵּה' מִיתְתָן בִּידֵי ב"ד וְהִיכִי דְמִי בְּדִאֶתְרוּ בִי וּמ"מ אֶכְתִּי קִשִׁי א"כ סִיפ' דְקִתְנֵי הָכֵא עַל בְּתָן פְּטוֹ. לְיִפְלוֹג וְלִיתְנֵי בְּדִידֵי בַד"א בְּמִזִּי אֶבֶל בְּשׁוֹגֵג לֹא.

וְאַפְשָׁר דְעֵדִיפֵא לִי לְמִקְשִׁי מִדְתְּנֵי דְבִי חֲזַקְנִי דְמִיפְרֵשׁ בְּהֵדֵי מְהֵרָא דִיוֹק' א"נ אֶפְשָׁר דְהָא תַנ' לִי מִתְנֵי מִדְקִתְנֵי וְאֵין בְּהֵם מִיתַת ב"ד דְהִכִּי קֵאמ' דְלְעוֹל' חֲזִיב עַד שֶׁתְּהָא מִיתְתוּ בִּידֵי ב"ד: אֶתִּי רְשָׁע רְשָׁע רְבָא אֶמֵר אֶתִּי מְכַה מְכַה תְּמַה וְרִי"ו מ"ט פְּלִיג אֶהָא דְהָא מִתְנֵי' הִיא בְּהֵדֵי בַמִּס' מְכו' דְתְנֵי לָהּ לְהָא הִיקְשִׁי' דְרְשָׁע רְשָׁע וְאַפְשָׁר דְקִסְבֵּי ר"י אַע"ג דְאִיתְקוּשׁ חֲזִיבֵי מִלְקוֹת לְחֲזִיבֵי מִיתָה לֹא גְמָרִי לְהוּ לְהָא מִילְתָא דְפְטָרִינָן לְהוּ מִמָּמוֹן אֶלָּא חֲזִיבֵי מִיתָה דְאִיתְרַבּוּ בְּהֵדֵי'.

וְלֹא חֲזִיבֵי מִלְקוֹ מִשׁו' דְכִי פְתִיב רְשָׁע גְבִי מִלְקוֹ הוּא דְכְתִי וְלֹא גְמָרִי מִיָּנָה לְמָמוֹן וְלְהִכִּי נְמִי נְאִדִי רְבָא מְטַעְמִיָּה דְאַבְיִי וְלֹא מִיָּתִי לָהּ מְרְשָׁע רְשָׁע וּמִיָּתִי לָהּ מְמַכָּה מְכַה דְאֵלִיבָא דַר"ל לֹא פְתִיב בְּמִיתָה אֶלָּא בְּמָמוֹן וּמֵאִי יוֹמַת בְּמָמוֹן: (ע"ב) אִי כַר' נְחוּנְיָא בְּן הַקְנָה קִשְׂיָא אַחוּתוֹ.

אֶבֶל מִמְזַרְת לֹא קִשִׁי לַר' נְחוּנְיָא דְאַפְשָׁר דַר' נְחוּנְיָא לֹא אַמ' אֶלָּא בְכַר' וְלֹא בְחֲזִיבֵי מִלְקוֹ וְכ"ת וְהָא רַבְּנָן דְפְלִיגֵי עֲלֵי דַר' נְחוּנְיָא דְפְלִיגֵי בְכַר' וּמוֹדוּ בְּמִלְקוֹ וְכִינּוֹן דְהִכִּי כ"ש לַר' נְחוּנְיָא דְקֵאֵי בְכַר' דְמוֹד' בְּמִלְקוֹ הָא לֹא הִיכְרִיחָא הוּא דְהִינּוּ לְרַבְּנָן דְחֲמִי לְהוּ עוֹנ' דְבִידֵי אַד' בְּלַחוּד וְקִסְבֵּי דְכָל הִיכ' דְעֵנְשׁוּ בִידֵי אָדָם ל"ש מִית' וְלֹא שְׁנָא מִלְקוֹ לֹא עֲבָדִין בִּי אֶלָּא רִשְׁע' אַחַת וְלֹא חֲשִׁיב לְהוּ עֲנִיֵשׁ בִּידֵי שְׁמַיִם.

אֶבֶל לַר' נְחוּנְיָא בְּן הַקְנָה חֲשִׁיב לִי פְרַת כְּמִיתָה. וְלֹא תִימ' פְרַת כְּמִיתָה אֶלָּא אֵלִיב' דַר' נְחוּנְיָא בְּן הַקְנָה הִיא דְגָמֵר לָהּ מִדְקֵאמְרֵי פְרַת שְׁלִי כְּמִיתָה שְׁלָכְמ.

אִי נְמִי אָסוֹן אָסוֹן. וְכִינּוֹן דְכֵן אַע"ג דְקֵאמ' ר' נְחוּנְיָא בְּן הַקְנָה כְּמִיתָה דְחֲמִירָא בְּמִלְקוֹת לֹא אֶמֵר וְכֵן פִּירֵשׁ"י ז"ל.

וְאִיפָא דְקִשְׂיָא לִי וְלוֹקְמָא כַר' נְחוּנְיָא בְּן הַקְנָה וְכַגוֹן שְׁבָא עֲלֵיהָ בְּשׁוֹגֵג דַר' נְחוּנְיָא בְּן הַקְנָה לֹא אֶמֵר אֶלָּא הִיכָא דְאִיתְיָה לְכַרְת. וְלִית' דְהָא נוֹדָאֵי אֵלִיב' דְרִישׁ לְקִישׁ דְקִסְבֵּר חֲזִיבֵי מִלְקוֹת שׁוֹגְגִין פְּטוֹר לֹא סָגִיא בְּדִלָא קֵאמְרִינָן אֵלִיבָא דַר' נְחוּנְיָא בְּן הַקְנָה נְמִי דְחֲזִיבֵי פְרִיתוֹת שׁוֹגְגִין פְּטוֹר דְהָא טַעְמִיָּה דְרִישׁ לְקִישׁ מִדְאִיתְקוּשׁ חֲזִיבֵי מִלְקוֹת לְחֲזִיבֵי מִיתוֹת.

אֵלִיבָא דַר' נְחוּנְיָא בְּן הַקְנָה נְמִי הָא אִיתְקוּשׁ חֲזִיבֵי פְרִיתוֹת לְחֲזִיבֵי מִיתוֹת. וְכִינּוֹן דְכֵן הִינּוּ נְמִי דְקֵאמְרִינָן בְּשְׁלָמָא אִי סָבַר לָהּ כַר"י מְתַרְץ לָהּ כַר"י.

פְּלוּמֵר וּמוֹקֵים לָהּ בֵּין פְּרַבְנָן דְּאֵלוּ הֵן הַלּוּקִין הַבָּא עַל אַחוּתוֹ. בֵּין כַּר' יִצְחָק אוֹ כַּר' נַחוּנְיָא בֶּן הַקֵּן אֱלָא אִי סָבַר לֵה פְּרִישׁ לְקִישׁ כְּמָאן מְתַרְץ לָהּ דְּלְרִישׁ לְקִי' לִיפָא לְאוּקְמוּהָ קְפֻד.

הַיְלָפֵה קוֹשְׁי' מַעֲיָקֵר לִיתָהּ: אֲבָל הֶרַב אֲדוּנֵי זְקוּנֵי ר' זְרַחְיָה הַלּוֹי בְּעַל הַמְּאוּר ז"ל פִּי דְּאַלְיָבָא דַּר' נַחוּנְיָא בֶּן הַקֵּנָה בֵּין לַר"י בֵּין לַר"ל חֲזִיבֵי פְּרִיתוֹת שׁוּגְגִין פְּטוּר. וְאֵע"ג דְּפִלְיָג ר"י בְּחֲזִיבֵי מַלְקוֹת שׁוּגְגִין אֵע"ג דְּאַיְתְּפוּשׁ לְחֲזִיבֵי מִית' שְׁאֲנֵי הַת' דְּמַלְקוֹ מִלְּתָא אַחֲרִיתִי הִיא וְקִסְבַּר ר"י דְּאַף ע"ג דְּאַיְתְּפוּשׁ לְחֲזִיבֵי מִיתָה לֹא פְּטָרִינָן מִמָּמוֹן.

אֱלָא חֲזִיבֵי מִיתָה דְּאִינְהוּ גּוֹפִיָּהוּ אִיְתְּפוּשׁ לְמַכָּה בְּהַמָּה. וְהִיִּקְיָא דְּמַלְקוֹ וּמִיתָה אֲתֵיָא לִי לְמִלְּתָא אַחֲרִיתִי כְּדִרְשִׁינָן לִי הֵתָם בַּמַּס' מַכּוֹת.

אֲבָל פֶּרַת אֲלִיבָא דַּר' נַחוּנְיָא בֶּן הַקֵּנָה בֵּין דְּאַיְתְּרַבִּי לֹא מִלְּתָא אַחֲרִיתִי הוּא אֱלָא הִיא הִיא. וְהוּא פֶּרַת וְהוּא מִיתָת ב"ד דְּלֹא שְׁנֵי לִיָּה בֵּין מִיתָת ב"ד שֶׁל מְטָה לַב"ד שֶׁל מַעְלָה.

דְּדָא וְדָא אַחַת הִיא. וְכִינּוּן דְּכּוֹ בֵּין דְּאַיְתְּפוּשׁ חֲזִיבֵי מִיתוֹת ב"ד לְמַכָּה בְּהַמָּה הֵנָּה לִי נְמִי כְּמָאן דְּאַיְתְּפוּשׁ חֲזִיבֵי פְּרִיתוֹת גּוֹפִיָּהוּ כְּדִרְשִׁינָן וְדָא וְדָא אַחַת הִיא.

וְיֵשׁ מַקְשִׁים לְדַבְּרֵי מַהֲהִיא דְּאַמְרִינָן בְּכִסְחִים הָאוּכַל תְּרוּמוֹת חֲמִץ בַּפִּס' בְּשׁוּגְג מְשַׁלֵּם קָרוֹן וְחוֹמֶשׁ. בְּמַזִּיד פְּטוּר מִן הַתְּשַׁלוּמִין וּמִדְּמֵי עֲצִים.

וְאַתֵּינָן לְמַפְשֵׁט מִיָּנֵה דְּבַעֲלָמָא תְּשַׁלוּמֵי תְּרוּמָה לְפִי מִיָּדָה הוּא מְשַׁלֵּם דְּאִי סְלָקָא דַּעֲתָדָה לְפִי דְּמִים א"כ הֵכָא בְּשׁוּגְג הִיכִי מְשַׁלֵּם חֲמִץ בַּפִּס' בַּר דְּמִים הוּא. וּמוֹקְמִינָן לָהּ כַּר' יוֹסִי הַגְּלִילִי דְּאָמַר חֲמִץ בַּפִּסַּח מוֹת' בְּהִנְאָה וּמִקְשִׁינָן אִי ר' יוֹסִי הַגְּלִילִי אִימָא סִיפָא בְּמַזִּיד פְּטוּר מִן הַתְּשַׁלוּמִין וּמִדְּמֵי עֲצִים.

וְאִי ר' יוֹסִי הַגְּלִילִי אִמָּאֵי פְּטוּר מִן תְּשַׁלוּמִין וְאַמְרִינָן סָבַר לָהּ כַּר' נַחוּנְיָא בֶּן הַקֵּנָה וְאַפִּי' הֵכִי קְאָמַר בְּשׁוּגְג מְשַׁלֵּם קָרוֹן וְחוֹמֶשׁ אֲלָמָא חֲזִיבֵי מִיתוֹת שׁוּגְגִין לַר"נ ב"ה חֲזִיבֵי. וּמ"מ אִפִּי' לְפִי דְּבְרִיָּהֶם הִיא לֹא אֲפֻשֶׁר דְּאַתֵּיָא לַכ"ע אֱלָא כַּר"י דְּהֵכָא.

דְּאֵלוּ לַר'י לְקִישׁ בֵּין דְּקִסְבַּר חֲזִיבֵי מַלְקוֹ שׁוּגְגִין פְּטוּרִין מְדִאִיְתְּפוּשׁ. אֲלִיבָא דַּרְנ"בֵּה נְמִי לְפּוּם הָאִי טַעְמָא לֹא סָגִיא דְּלֹא קִסְבַּר דְּחֲזִיבֵי פְּרִיתוֹ שׁוּגְגִין חֲזִיבִין.

מִיָּהוּ לִיתָא לְהָאִי קוֹשְׁיָא דְּהָא כְּבָר פִּירְקָא רַבִּינוּ ז"ל הֵתָם דְּשְׁאֲנֵי הִיא שְׁהָרִי בְּפִירוּשׁ רַבְתָּה תוֹרָה הֶקְדֵּשׁ לְתְּשַׁלוּמִין דְּאִי לֹא תִימָא הֵכִי אִם כֵּן לַר' נַחוּנְיָא בֶּן הַקֵּנָה לֹא מְשַׁפְּחַת לָהּ נְהִנָּה מִן הֶקְדֵּשׁ דְּמְשַׁלֵּם חוֹמֶשׁ וְאַשְׁמֵם דְּהָא אִיפָא מִיתָה אֱלָא דְּרַחֲמָנָא רַבִּינָה.

וְכִינּוּן דְּאַיְתְּרַבִּי לַעֲנִין הֶקְדֵּשׁ אֵע"ג דְּאַיְפָא חַיּוּב פֶּרַת בְּלָאוּ טַעְמָא דְּהֶקְדֵּשׁ בֵּין דְּאַיְתְּרַבִּי אִיְתְּרַבִּי וְכִי תִימָא הָא נִיחָא לַאֲבִי דְּגָמַר אָסוֹן אָסוֹן וְקִסְבַּר דַּרְנ"בֵּה. אִפִּי' בְּמִיתָה בִּידֵי שְׁמִים קְאָמַר וְכִינּוּן דְּכּוֹן וְנֻדְאִי לֹא סָגִיא בְּדָלָא קְאָמְרִינָן דְּרַחֲמָנִי'.

הוּא דְּרַבִּינָה. אֲבָל לְרַבָּא דְּקִסְבַּר דּוֹנְקָא פֶּרַת אֲבָל מִיתָה לֹא דְּלֹא אָמַר רַחֲמָנָא אֱלָא פֶּרַת שְׁלֵי פְּמִיתָה שְׁלַכְּם.

אִם כֵּן אִי מְשׁוּם הֶקְדֵּשׁ לִיפָא רִיבּוּיָא. דְּהָא בְּעַלְמָא אוּכַל תְּרוּמָה מְדִינָא הוּא חֲזִיבֵי דְּבְמִיתָה בִּידֵי שְׁמִים אִית לָן אָדָם מֵת וּמְשַׁלֵּם.

וכיון דכוּ בְּהָא פִּינּוּ דְאִיפָא פֶּרֶת דְחַמֵּץ אפִּי בְּשׁוּגְג לִיפְטֹר. דְּהָא אֲמַרְתָּ דְלִר' נְחוּנְיָא בְּוּ
הַקְּנָה אִין אָדָם חֵיב פֶּרֶת וּמְשַׁלֵּם אפִּי בְּשׁוּגְג.

אִי מְשׁוּם הָא לֹא אֲרִיא דְהָא דְהֵתָם נְמִי אֲבִי הוּא דְקֶאֱמַר לָהּ דְלִפִּי דְמִים מְשַׁלֵּם וּלְפּוּם
הֵהוּא טַעֲמָא נְמִי הוּא דְבַעֲיָנוּ לְאוּקְמוּהָ כִר' נְחוּנְיָא בְּוּ הַקְּנָה. וְתוּ דְבָלְאוּ הֵכִי נְמִי לֹא אֲכַפְתָּ
לָן אפִּי' אֲתִיא הֵהִיא דְהֵתָם פֶּאֲבִי דְלִיפָא לְמִימַר מִינָהּ אֲמַאי לֹא אֲמַרִּינוּ הֵתָם וּלְרַבָּא מַאי
אִיפָא לְמִימַר.

דְּהָא אוּקְמִנָא לָהּ הֵתָם פְּתַנְאִי. תַּדַּע דְּהֵכִי אִיתָהּ מְדַנְקֵט הַת' תְּרוּמ' חַמֵּץ דְּאֵלוּ לִר' נְחוּנְיָא
חֵיבִי פְּרִיתוֹת שׁוּגְגִין חֵיבִין אֲמַאי נְקֵט לָהּ בְּתְרוּמָה לִיתְנִי בְּחַמֵּץ בְּפִסְחָא אַע"ג דְּלֹא
תְּרוּמָה דְּהָא אוּקְמִנָא כִר' יוֹסִי הַגְּלִילִי דְקֶסְבֵּר חַמֵּץ בְּפִסְחָא מְוֹתֵר בְּהִנְאָה.

הִלְכָּהּ בְּשׁוּגְג מְשַׁלֵּם קָרוֹן וְחוּמְשׁ דְּהָא קִינְיָא לֹן דְּחֵיבָא פְּרִיתוֹת שׁוּגְגִין חֵיבִין בְּמִזִּיד
פְּטוּר דְּאִין אָדָם חֵיב פֶּרֶת וּמְשַׁלֵּי כִר' נְחוּנְיָא בְּוּ הַקְּנָה אֵלָא וְנִדְאִי פְּדַפְרִישְׁנָא. דְּאִי בְּחַמֵּץ
בְּעֻלְמָא בִּין בְּשׁוּגְג בִּין בְּמִזִּיד פְּטוּר.

דְּחֵיבִי פְּרִיתוֹת פְּחֵיבִי מִיתוֹת ב"ד. דְּקִי"ל ל"כ"ע דְּבִין שׁוּגְג בִּין מִזִּיד פְּטוּר אֵלִיפָא דִר'
נְחוּנְיָא בְּוּ הַקְּנָה' וְהִינּוּ דְתַנּוּ לָהּ בְּתְרוּמָה דְּהַשְׁתָּא בְּשׁוּגְג דִּינָא הוּא דְלַחֲיִיב לְפִי שְׁנַתְרַבֵּת'
לְתַשְׁלוּמִין.

אֲבָל בְּמִזִּיד מִדִּין תַּשְׁלוּמֵי תְּרוּמָה לֹא מִיחֵיב שְׁלֵא רַבְתָּה תוֹרָה תַּשְׁלוּמֵי תְּרוּמָה אֵלָא
דְּשׁוּגְג. וְאִי מְשׁוּם דְּחַמֵּץ בְּפִסְחָא בִּר דְּמִים הוּא פִּינּוּ דְאִיפָא פֶּרֶת אִין אָדָם חֵיב פֶּרֶת וּמְשַׁלֵּם
נְזָה נְכוּן וּבְרוּר.

וְאִיפָא נְמִי דְאֲמַר דְּנוּדְאִי מִתְנִי' לֹא מִיתוּקְמָא בְּשׁוּגְג בְּכֶרֶת. מִמַּאי מְדַקְתְּנִי אַע"פ שְׁהוּ
בְּהַפְּרֵת וְלֹא קִתְנִי שְׁיֵשׁ בְּהוּן פֶּרֶת.

אֵלְמָא דְאֲפִי' אִיתִיהָ לְכֶרֶת אִיירִינוּ: וְהָא דְאֲמַרִּינוּ עַל פְּרִיחָהּ כִר' י"ס. ל. קִשְׁיָא לִיהָ לְרַבִּי
נ"ר וְלִימָא אֲפִילוּ כְּרִישׁ לְקִישׁ.

וְאַע"ג דְּאִית לִי לִר' ל דְּחֵיבִי מִקוּ' שׁוּגְגִין וְדְבַר אַחַר פְּטוּר. ה"מ פְּגוֹן דְּהַפְּהוּ הַפְּאָה שְׁאִין
בְּהָ שׁוּם פְּרוּטָה וּבְהַדִּי דְמַחֲנִי' קִרְע שִׁירָאִין דִּילְיָה דְּחֵיב מְלָקוֹת וּמְמוֹן תְּרוּנוּיָהוּ לֹא מַחֲד
מִקְלָתָא קָא אַתּוּ.

אֲבָל בְּהָ דְּחֵיב מְלָקוּ' וּמְמוֹן מַחֲד מִקְלָת' הוּא סְבַר לָהּ פְּעוּלָא דְאֲמַר כָּל הֵיכָא דְאִיפָא
מְמוֹן וּמְלָקוֹת מְמוֹנָא מְשַׁלֵּם מְלָקָא לֹא לְקִי. דְּוּמִיָּא דְהָא דָאמ' רִישׁ לְקִישׁ נְמִי לְעִיל בְּחוּבָל
בְּחִבְרוּ בְּהַפְּאָה שְׁיֵשׁ בְּהָ מְמוֹן דְּמְמוֹנ' מְשַׁלֵּם מְלָקָא לֹא לְקִי.

וְנִיחָא לִיהָ דְּלֹא אֲמַרִּינוּ הַשְׁתָּא כְּמָאן מְתַרְץ לָהּ אֵלָא מִדִּר' יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ וְלֹא נִיחָא לָן
לְאוּקְמָה פְּעוּלָא. אִי נְמִי אַפְש' דְּקָא מְשַׁמַּע לִיהָ דְּעוּלָא וְרִי' לְקִישׁ וְנִדְאִי פְּלִיגִי וְנִדְאִי מְפָקָא
מֵאִידָהּ.

דְּעוּלָא קֶסְבֵּר בְּכָל דְּנוּכְתָא כָּל הֵיכָא דְאִיפָא מְמוֹן וּמְלָקוֹת מְמוֹנָא מְשַׁלֵּם מְלָקָא לֹא לְקִי
אפִּי' הַפְּהוּ הַפְּאָה שְׁאִין בְּהָ שְׁנָה פְּרוּטָה וּבְהַדִּי דְמַחֲנִי' קִרְע שִׁירָאִין דִּילְיָה וְאֲפִי' בְּחֵיבִי
מְלָקוֹת מִזִּידִין.

וריש לקיש סבר בכל דוכת' דחייבי מיתו' וחייבי מלקות שוין לגמרי וכל היכא דאיכא מלקו' פטור ממזון ואפי' בשוגג לבר מחובל בחבירו דווקא דרבתא בו תורה. אבל בעלמא אפי' בגון חובל בחבירו פלומר דמייחייב מלקות ומזון משו' חדא מילתא כל היכא דאיכא מלקות פטור ואיכא דקשי' לי' ולוקמ' אפי' לריש לקיש ואלויבא דר' יצחק וממזר שששא ממזרת.

ומיהו בירוש' מוקמינן לה הכי אבל שיטת' דגמרא דלן לאו הכי הוא. דהא פשיטא מאי למימר' היינו ישראל וישראלית בעלמא.

והא דאמרין לריש לקיש דאמר בפירוש רבתה תורה חייבי מלקיות מאן תנא דפליג עליה ר' נחוניה בן הקנה לר"ל הוא דקשיא לן ולא לר' יוחנן. והא אתי' שפיר לר"ז זה ז"ל דקסבר דאליבא דר' נחוניה בין לרי' לקיש בין לר"י חייבי פרייתות פחייבי מיתות ואפי' שוגגין פטורין.

הלכך לר' יוחנן תנא דפליג עליה דר' נחוניה רבנן דקסברי דחייבי פרייתות היו בכלל מלקות ארבעים ואין אדם לוקה ומשלם וכגון שהוא שוגג. דלרבנן חייב דהשתא ליכא מלקות וקסברינן השתא דחייבי מלקיות שוגגין חייבין.

ולר' נחוניה בן הקנה פטור דאיכא פרת וחייבי פרייתות אפי' שוגגין פטורין פחייבי מיתות. אבל לריש לקיש דלא מצי למימר דרבנן פליגי עליה דהא איהו קאמר דחייבי מלקות שוגגין פטור.

קשיא מאן תנא דפליג עליה דר' נחוניה. ואפי' תימא חייבי פרייתות שוגגין חייבין לר' נחוניה בן הקנה.

איכא לפרושה דלר' יוחנן שפיר אתיא דרבנן הוא דפליגי עליה וכגון שלא אתרו בו למלקות. והוא מזיד לענן פרת דאיתיה לכרת וליכא מלקות הילכך פיון דליכא מלקות משלם ואע"ג דאיכא פרת דלרבנן אדם חייב פרת ומשלם ולר' נחוניה בן הקנה פטור פיון דאיכא פרת דאין אדם חייב פרת ומשלם: (דף ל"ו ע"ב) מתני' הבא על בתו ועל בת בתו כו' קשיא לן ולמה לי טעמא דמתחייב בנפשו תיפוק לי' דקנסה דידיה הוא.

ולמאן קאן משלם. ואיכא מ"ד מתני' בנתארס' ונתגרשה ואלויבא דר' עקיבא דמתני' דאמר יש לה קנס וקנס' לעצמ'.

וקשיא להאי סברא דהא נודאי דכנותה גמי אי' לן לאוקומי ההיא דלעיל דקתני הבא על אשת אחיו בנתארס' ונתגרשה דאי לא הוה איכא מיתת ב"ד דאשת איש אלא נודאי בנתארסה ונתגרשה.

וי לר' עקיבא דמתני' דקסבר קנס לעצמ' הוה מוקמינן לה במסכת סנהדרין לרב פפא במפותה דאי באנוסה גיפתו להצילו בנפשו ומיתת ב"ד איכא. וכיון דהכי אמאי אית לה קנס דהא אוקימנא בנתארסה ונתגרשה דהוי לעצמה וכיון דמפותה הוה קא מחלה.

ואיכא דאמרין רישא לאו ר' עקיבא דמתני' אלא ר' עקיבא דברייקא דאית ליה יש לה קנס וקנסה לאביה. הילכך אע"ג דמפותה לית לה למחול פלל אבל הוה מתני' אית לה דר"ע דמתני' דקסבר קנסה לעצמה.

וליתיה דהך מתני' נמי אית לן לאוקמה במפנה דאי באנוסה מאי שנא הני דחייבי מיתות אפי' הכי דלעי' דחייבי פרת פיון דאנוס' הוי להו פחייבי מיתו' ב"ד דהא ניתן להצילו בנפשו.

אלא ונדאי במפנה וכיון דאמר דסבר לה כר' עקיבא והוי לעצמה פיון דמפנה למה לי טעמא דמיתתו בידי ב"ד תיפוק ליה דהא קא מחלה. ואפשר לומר דכולה כר"ע דמתני' ובשוטהומפנה.

שוטה דלאו בת מחילה היא. ומפנה דתו לא ניתן להצילה בנפשו.

ובתוספת מתרצים דאפי' בלאו שוט' נמי רישא היינו טעמא דאית לה קנס. אע"ג דמפנה' משום דקנס לאו ממונא הוא למחלו שאין אדם זוכה בו עד שעת העמדה בדין.

והא דאמרינו לקמן בפרק נערה שנתפתתה לאביה נמי פשיט' מדקא יהיב מפנה דאי לעצמה אמאי יהיב מפת' מדעתה עבד'. מפשת לאביה משום קנסא דאיכא.

יש לומר הא נמי פשיטא דהא בקנס ופג' הוא דקאמר דהא ונדאי ממונ' הוא ומחלה. וכי תימא תנא לאביה משום קנסא דאיכא יש לומר הא נמי פשיטא דהא בקנס קרא פתיב בהדיא.

וליתה פדבעינו למימר קמן. ויש אומרים דהכא במאי עסקינו כגון שבג' קודם שעמד בדין או שמת אביה דקיי"ל דהניא לעלמא קמ"ל דלא יהבי ליורשיו.

ובירוש' אמרינו אלו אחר בא עליה קנסה לא של אביה הוא. ובירוש' אמרינו אלו אחר בא עליה קנסה לא של אביה הוא.

תפתר כגון שפא עליה עד שלא מת אביה ומת אביה כר' יוסי הגלילי. ברם כר' עקיבא יש לה קנס וקנס' לעצמה.

פלומר אליבא דר' יוסי הגלילי בעינו למימר האי תירוץא דבא עליה בתי אביה. אבל לר' עקיבא בלאו הכי נמי אתיא שפיר דהא אית לי דיש לה קנס וקנסה לעצמה פלומר וכדפרי' בשוטה ומפנה או משום דקנס לא יכלה מחלה: (דף ל"ז) אשה מזנ' כו' אפשר דהשתא נמי משמע לן דיוצאה בשן ועין לא נאפילו מתהפכת נמי אינה.

אבל עיקר קושנין מעיקרא לאו משו' יוצאה בשן ועין דאיכא למימר אין הכי נמי אלא משום אידה דאם פן אית לן למימר לפום טעמא קמא דאפילו אנוסה ומפנה נמי ושמענו לי לר' יוסי בהדיא דמתיר בהו.

דגבי טעמא דמוך פיון דמפקינו מינה יוצאה בשן ועין וכ"ש אנוסה דלא ידע' פלל בשעת אנוסה. אבל השתא דאמרינו טעמא דמתהפכת איכא למימר אנוסה ומפנה אין אבל יוצא' בשן ועין לא דלא איכפ' לה דהא לא סבר' דנפק' לתירו' רבינו ג"ר ותו לא מדי: (ע"ב) ולאו ממילא שמעת' מינה לא תשקול מינה ממונא ותופטריה.

פלומר למה לי מריבוייא דכל חרם ממילא ש"מ דהא קרא כתי' ולא תקחו כפר לנפש רוצח והיינו מיתות קלות שניתנ' שגגתו לכפרה. אמר רמי בר חמא איצטריה סד"א ה"מ הרגו דרף עליה דלא ניתני שגגתו לכפרה.

אָבֵל הֵיכָא דְהֶרְגוּ דְרָף יְרִידָה דְנִיתְנָה שְׁגָגְתוֹ לַכַּפֶּר־ אִימָא נִישְׁקוּל מְמוֹנָא מִינֵיהּ וְנִיפְטָרִי פִירֶשׁ וְהִשְׁתָּא אִית לֹן אַרְבָּעָה קְרָאִי. תְּרִי דְכָל חָרָם דְדִרְשִׁי לְתֵרִי מְרֻבּוּיָא דְכָל.

וְלֹא תִקְחוּ כֹנָפֶר לְנֶפֶשׁ רֹוּצָח וְלֹא תִקְחוּ כֹנָפֶר לְנוֹס. וּמוֹקְמִינֵן חַד לְחִיבֵי מִיתוֹת תְּמוּרוֹת פְּגוֹן חוֹבֵל בְּאַבּוּי גוֹנֵב נֶפֶשׁ שְׂאִין בְּמִינֵן פְּפָרָה.

וְחַד לְחִיבֵי מִיתוֹת קִלּוֹת שְׂיִשׁ בְּמִינֵן פְּפָרָה פְּגוֹן רוּוָצָח בְּדִרְף עָלֵיהּ. וְחַד לְדִרְף יְרִידָה וּבְמִזִּיד דְהִיא גוּפָה נִיתְנָה בְּשׁוּגָג לְכַפֶּרָה.

וְאִידָף לְשׁוּגָג גוּפָה דְחִיבֵי גְלוֹת וְהִינּוּ תִקְחוּ כֹנָפֶר לְנוֹס. וְקִשְׂיָא לֹן וְאַכְתִּי פְּלוּי הָאִי לְמָה לִי דְהָא בְּרוּוָצָח קְרָא כְּתִיב בְּהִדְיָא וְלֹא תִקְחוּ כֹנָפֶר לְנֶפֶשׁ רוּוָצָח.

וְכִינּוּ דְכּוֹן כָּל דְכּוֹן מִיתוֹת תְּמוּרוֹת. אִם פֹּן קְרָא לְמִיתוֹת תְּמוּרוֹת לְמָה לִי הָא מְסִתְיִין בְּתִלְתָא קְרָאִי.

חַד דְהָא כְּתִיב וְלֹא תִקְחוּ כֹנָפֶר לְנֶפֶשׁ רוּוָצָח דְהִינּוּ מִיתוֹת קִלּוֹת וְכָל דְכּוֹן תְּמוּרוֹת. וְאִידָף לְרֻבּוּיֵי אִפִּי בְּמִזִּיד בְּדִרְף יְרִידָה דְנִיתְנָה שְׁגָגְתוֹ לַכַּפֶּר־ וְאִידָף לְאִיתּוּיֵי שׁוּגָג גוּפָה פְּדַכְתִּיב וְלֹא תִקְחוּהוּ כֹנָפֶר לְנוֹס.

וְאַפְשָׁר דְאִיפְטָרָף דְלֹא אֲתִי לֹן חוֹבֵל בְּאַבּוּי מְרוּוָצָח וְרוּוָצָח מְחוֹבֵל. דְאִי כְּתִיב חוֹבֵל אֲנָא אֲמִינָא הֵנִי מִיְלִי חוֹבֵל בְּאַבּוּי דְמִיתוֹת תְּמוּרוֹת.

אָבֵל רוּוָצָח דְמִיתוֹת קִלּוֹת שְׂיִשׁ בְּמִינֵן פְּפָרָה לֹא. וְאִי כְּתִיב רוּוָצָח הֵנִי אֲמִינָא אַדְרַב־ רוּוָצָח תְּמוּרָא שְׁפֹן הֶרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ.

אָבֵל חוֹבֵל בְּאַבּוּי לֹא דְבַכָּל חַד אִיפָא חוּמְרָא: (דָּף ל"ח) אָמַר לִי רַבָּא הָא מְדַתְנָא דְבִי חֲזַקָא נְפָקָא כּוֹ' תְּמִיָהּ מִיְלְתָא אִימַר דְשְׁמַעִינּוּ מִינָהּ מְדַתְנָא דְבִי חֲזַקָה דְלֹא תַעֲבִיד בֵּיהּ תְּרַתִּי. אָבֵל דְלֹא תִשְׁקוּל מִינֵיהּ מְמוֹנָא וְתִיפְטָרִיהּ מְנָא לֹן.

וְאַפְשָׁר לֹמַר מְדַתְנָא דְבִי חֲזַקָה נְפָקָא לֹן דְלֹא תַחֲלוּק בּוּ בִין שׁוּגָג לְמִזִּיד בִּין דְרָף יְרִידָה לְדִרְף עָלֵיהּ בִּין מְתַפְּוִין לְשְׂאִין מְתַפְּוִין. מִיְהוּ אַכְתִּי קִשְׂיָא פִּינּוּ דְהִכִּי הוּא לְמָה לִי קְרָא נְמִי דְלֹא תַקַּח כֹנָפֶר לְנוֹס דְבְּשׁוּגָג מְדַתְנָא דְבִי חֲזַקָה נְפָקָא דְלֹא תַחֲלוּק בּוּ בִין שׁוּגָג לְמִזִּיד.

וְאַפְשָׁר דְמִשׁוּם דְעֵיקָר קְרָא דְאַשְׁפָּחֵן בְּמוּמוֹתִין בִּידֵי שְׂמִים שְׁנוּתְנִין מְמוֹן וּמְתַכְּפֶר לְהֵן הִינּוּ אִם כֹנָפֶר יוֹשֵׁת עָלֵיו דְהֵנָה לִיה פְּהוּרָג בְּשׁוּגָג דְהָא לֹא אִיהוּ הֶרַג אֲלֵא שׁוּרוֹ אִימָא דְהֵנָה לִיה פְּמֵאן דְגִלִי בִיָה רַחֲמָנָא בְּהִדְיָ דְבְּשׁוּגָג נִישְׁקוּל מִינֵיהּ מְמוֹנָא וְנִיפְטָרִיהּ.

מִשׁוּם הִכִּי אִיפְטָרִיהּ אִי נְמִי אִי כְּתִב רַחֲמָנָא שׁוּגָג הֵנִי אֲמִינָא דְוּוֹק' שׁוּגָג דְאַפְשָׁר לִיה לְגָלוֹת וְגָלוֹת מִיְהֵת מִיְחִיבֵי. אָבֵל מִזִּיד דְלֹא סָגִיא אֲלֵא בְּקִטְלָא דְקִטְלִינּוּ לִיה פִּינּוּ דְגִלִי רַחֲמָנָא בְּמִיתָ' בִּידֵי שְׂמִים דְמְתַכְּפֶר לוֹ אֲמִינָא דְכּוֹן בְּמִיתָה בִּידֵי אָדָם.

לְהִכִּי אִיפְטָרָף רוּוָצָח בְּמִזִּיד וּבְשׁוּגָג' וְכִי תִמָּא פִּינּוּ דְתַנָּא דְבִי חֲזַקָה לְמָה לִי וְלֹא יְהֵנָה אֲסוֹן דְלֹא תַעֲבִיד בֵּיה תְּרַתִּי. וְלְמָה לִי קְרָא דְלֹא תִישְׁקוּל מִינֵיהּ מְמוֹנָא וְנִיפְטָרִיהּ.

הָא נְפָקָא לֹן מְדַחֲזַקָה דְלֹא תַחֲלוּק בְּמַכָּה אָדָם לְחִיבּוֹ מְמוֹן לְעוֹלָם. י"ל אִי לֹא לֹא יְהֵנָה אֲסוֹן וְלֹא תִקְחוּ כֹנָפֶר.

אָנא אַמינא לאידך גיסא דלא תחלוק בו לפוטרו ממון אלא לחיבו ממון. אַבל השתא דכתיב ולא יהיה אסון ולא תקחו פּוֹפֶר לחיבו ממון לא מצית אַמרת.

אַלא נודאי אַמרינו לפוטרו ממון (שם) אַלא אַמר רמי בר חמי איצטריף סד"א הני מילי היכא כו' פלומר חד מהנהו קראי דלעיל דכל חרם ולא תקחו פּוֹפֶר לאו להכי הוא דאמי אַלא דלאו תעביד ביה תרתי וכ"ת ל"ל פּוֹלֵי האי דהא כתי' ולא יהיה אסון איצטריף סד"א ה"מ סימא את עינו וכו' אַבל סימא וכו' א"י רבא וקא נמי מאידך דתנא דבי חזקיה נפקא דתנא דבי חזקיה עין תחת עין ולא עין ונפיש תחת עין.

פלומר ומאיידך תנא דבי חזקיה נפקא לן דסימא את עינו ונהרגו בה פטור דהא קאמר דתחת עין ולא נעביד עין ונפיש. וליכא למימר הא עין ונפיש תחת עין ונפיש הוא דלא דהיינו סימא את עניו ונהרגו בדרף אחר.

אַבל פינן דהרגו בה תחת עין בלחוד מיקרי דתחת עין פתב רחמנא סתם וסינו דקא מט' ליה אַמטולתי' וכיון דכּוּן מהך תנא דבי חזקיה נפקא לן סימא את עינו ונהרגו בה ומהאי דמפה אדם ומפה בהמה הרגו בדרף אחר דהא אייתר לי' ואוקמי' רב אשי לקנס לאשמועינן דלא תעביד בה תרתי.

ואף ע"ג דתנא דמתניתין נקיט קרא לקנס ולא יהיה אסון. פתר דאיתא לן מרובוי' דקראי אפי' לקנס.

שפיל איכא למנקט חד קרא הי' דליהוי דאין אדם מת ומשלם דהא ק"ל דמפל מילי קאמ' וזה נכון וכן פירש"י ו"ל (שם) מתני' נערה שנתארסה כו'. הא אישתני גופה וקא לא אישתני גופה.

פלומר פינן דכּוּן הא עדיף לן לקיומי דניחא דבעינן דלא אישתני גופה: (ע"ב) בעי רבא יש בגר בקבר או אין בגר בקבר. יש בגר בקבר ודבנה הני.

או אין בגר בקבר ודאבו' הני. קשי' לן הא קיי"ל מדלאו ממון הוי להורישו לבניו.

ורבינו נר"ו מפרש דהאי דקאמר דבנה הני לאו דווקא. אלא פלומר דבנה בעי למיהוי. ופקע אב. ודווקא דאית לה בן דכּוּן דאיכא בן דראוי לירשו אע"ג דאין לו פקע זכותא דאב.

אַבל פי לית לה בן פינן דאיהי לית לה יד ולא לירתא בתר'. זכותא דאב לא פקע אלא פדקאי קאי.

ובמסקנא אתינו למימר דאפי' לית לה בן נמי: והרב אדוני זקני ר' זרחיה הלוי ו"ל פירשה אליבא דר"ש דקסבר דאפי' עמד בדין אם בגרה קודם נתינה לאב הרי היא לעצמה. שלא זיפת' תורה לאב עד שעת נתינה.

ומיהו פינן דעמד בדין ממון הוי לגבי דיודה. דאלו זכיא ביה היא מורישו פשאר ממון שלה.

דלא איתמר דליכא זכי' עד שעת נתינה אלא גבי אב. והכי במאי עסקינן כגון שעמד בדין וסינו דקאמ' יש בגיר בקבר וזכי' בה איהי וזכי' ביה ברא מחמתה.

או דילמא אין בגיר בקבר והא דבעינו יש בגר בקבר ופקע אב או לא איגרי בשלא עמד בדין דאי בשעמד בדין דאב הוא ממה נפשך. וזהו הנכון.

ואפשר עוד לומר דרבא אמרי הכי סתם למילתיה יש בגר בקבר ודבנה הוי. או אין בגר בקבר ודאבוה הוי.

וכוננתו דדבנה הוי לאו דווקא אלא דבנה בעי למיקהוי. ופקע אב וקא שגא אית לה בן או לית לה כדאסיקנא בסופה ושמע השומע וטע' וקסבר דבנה הוי ממש ופרכיה למימרא דלא אפשר דאית לה בן ומפרקינן דרב' נמי מעיקרא הכי נמי קאמר.

דלאו דשני לן בין אית לה בין לית לה. והא דאקשו ליה הכי ולא אקשו ליה ומי הנה ממון להורישו לבניו דעדיפא ליה האדלית ליה בן כלל.

וכיון דכן הא תו למה לי לגבי האי דינא אי הוי ממון או לא. אי נמי הכי הנה דמצי לאקשוני ליה מהא דכיון דאיכא תרתי דקשיאן עליה מאי היכריח' איכא אין מקשי' מחדא מינייהו וזה נכון: (דף ל"ט) שלש נשים משמשות במוך: פירש"י ו"ל מותרות לשמש במוך ואינן כמשחיתות זרע.

הא שאר נשים אע"ג דאינהו לא מיפקדו אפרי' ורבי' אסו' להן להשחית זרע בעליהן מיהו ליתיה להאי פירוש' דאם כן לפום האי טעמא רבנן אסרי והא מאי טעמייהו פיון דמסתפני'. ואמרין נמי התם ביבמות לחד לישנ' דאלו מתעברת ונדאי מתה.

וכיון דכן רבנן פי קאמרי מן השמים ירחמו היינו דלא מיעבר'. דאי מיעבר' לא סגינא דלא מתה וכיון דכן מאי טעמא לא שריא לה במוך.

אלא ונדאי חייבות לשמש במוך קאמרין. ובלא מוך אסורות הן לבעליהן.

וחכמים אומרים דאינן אסורות אבל הרשו' ביזן אבל אסור לבעליהן ליכא שיהי הן אינן משחיתן. ותו משום עונה נמי מותר.

וקשיא לן ומאי קושיא דהא אסיקנ' התם ביבמות דה"ק שפא תתעבר ופשא תמות. אבל איכא דמיעבר' ולא מתה.

ויש אומרים דהא אמרין עלה לפום האי לישנא דבנים הרי הן הן פסימנין. ומשום הא מפרשינן לה דה"ק בנים הרי הן פסימנים משעת עיבור.

פלומר דאחר שילדה היא פנערה גמורה משעת עיבור. וכיון דכן אפי' כי מפרקי' לן הכי מאי אהני לן דהא הויא לה נערה משעת עיבור.

וכיון דכן פי קא ילדה לה הויא לה בוגרת. כדקיימי לן דאין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד.

וכי תימא אם כן הא דקאמרין התם דאיכא מאן דאמר בנים עדיפי פסימנין. ואמרין למאי נפקא מינה דאפי' ר"י דאמר עד שירבה שחור על הלכין בבנים מודה.

וכיון דכן לפום האי טעמא אפי' למאן דאמ' בני' הרי הן פסימני' מודה ר' יהודה דהא משעת עיבור קאמרי' וכיון דכן פי קא ילדה הא הויא לה בוגרת כדקאמרי' ובבוגר' ליכ' מ"ד דהא פולו עלמא מודה דאינה יכולה למאן.

וי"ל נפקא לן מינה פגון שמיאנה פשהיא מעופרת. דלמאן דאמר פנים הרי הו פסימנין
מיאונה מואון.

ולמאן דאמ' פנים עדיפי פסימנין מיאונה ולא כלו' הוא ומיהו קא ונדאי פסוגנין משמע
לן דאם תתעב' תמות בונדאי קאמ' פלישנא קמ' דהת' והאי דלא שני' לי' הכי הוא פנדאמרן
והיכי דבא עליה ואחר פד נתארסה חגיב וקנסה לאביה דאירוסין לא מפקי מרשות אבי':
(שם) מתני' המפתה נותן שלשה דברים כו'.

צער דמאי ופריש אבני צער דחבטה על גבי קרקע. ואידחיה לה ופירשה רב נחמן אמר
רבה בר אבוה צער של פסוק רגלים: אי הכי מפתה נמי פלומר בשלמא למאי דקס"ד
צער שהחבט' היינו דמפתה לית לה.

דמפתה דלדעת עצמה ליכא חבטה. אבל השתא דאמרת צער פסוק רגלים.

במפתה נמי איתיה להאי צערא. ומאי שני לן בין אונס לרצון וליכא למימר הא קא
מחלה דהא דאבן' הו' ומתרצינו דמפתה דברצון לית לה צער פולי האי פלומר שיהא
ראוי לתשלומין: (שם) מתני' אונס נותן מיד והמפתה לכשיוצא.

מתמהינן עלה לכשיוצא אשתו היא. פלומר אפתי לא עיילת' אפיקת': אמר אבני אימא
לכשלא יכנס.

תניא נמי הכי כו' עד אמר אבני פדי שלא יהא חוטא נשפר. רבא אמר ק"ו ומהו מפתה
כו' עד כל שפן.

אע"ג דהא איתקוש להדדי. שאני הכא לגבי הא מילתא דחזית בהו רחמנא.

שהרי אונס שותה בעצינו. והמפת' אם רצה להוציא מוציא.

וכינו דכו הנה אמינא להא מילת' גלי רחמנא דלגמרי מהדדי. ומפתה לדעתו איהי נמי
בעי לדעתה ונדעת אביה.

אבל אונס לא פדקאמר אבני נאפילו הכי קאמר רבא דק"ו הוא. והאי טעמא לא חשיב
דאדרבה ק"ו נינהו ובהא מילתא נמי דינא הוא דגמרי מהדדי כי היכי דגמרי לשאר מילי.

ואבני אמר טעמא דשלא יהא חוטא נשפר. תניא אידך אע"פ שאמרו אונס נותן כו' עד
לא בעינ' דהא דאמרינו פשתצא אין לה עליו פלומר פשתצא לרצונה דאלו על פרתה
אינו רשאי: (שם) מתני' פיצד שותה בעצינו כו' אמאי וניתי עשה ונידחי לא תעשה
פירש"י ז"ל ליתי עשה דלו תהי' לאשה ולידחי לא תעשה דלא יבא ממזר דאאינה ראוי'
לבא בישראל קיימינו.

ותמה דהא ליכא עשה דמעשה גופיה קא מימעט דהא אמרינו רחמנא לא אמר לי' לעשה
היכא דאינה ראוי לבא בישראל ויש אומרים דאנמצא בה דבר ערוה קאי דלא קאמר
רחמנא אשה הראויה לו אלא בשעת הנייה אבל מקל מקום לעולם איתיה לעשה דינה
ואינו מחנור אבל הנכון נראה לומר דונדאי מלו תהיה לאשה ליכ' מעוט' פלל.

דמאי משמע אלא דסברא דרבנן היא ומפרשי קרא וסמכי' לטעמייהו. פלומר אע"ג דכתיב ולו תהיה לאשה אשה הראויה לו קאמרין ולאו דפשוטיה דקרא הכי מידרש דהא ונדאי ליתה.

והיינו דקשיא לן מאי טעמא דרבנן דאמרי מצא בה דבר ערוה או אינה ראוי' לבא בישראל איני רשאי לקיימ'. ואמאי לייתי עשה ונדיחי לא תעש' וגדולה מזו במסכת' פסחים ובמסכת סוטה כמו שפירשתי שם בס"ד.

והא דמקשי' לעיל בריש פרקין קרי פאן ולו תהיה לאשה אשה הראויה לו. לאו משום דרש' דמתבי' דדרשינו לה הכי דהא אמרן דלאו מקרא הוא דמידרש להו אלא הכי קאמרין פיון שאמר הכתוב לישא אותה אימא שאין לה קנס אלא פשאני יכול לקיים בה ולו תהיה לאשה.

ומפרקינן דאיתרבו להו וקסברי רבנן דאע"ג דאיתרבו לענן קנס אינו רשאי לקיימה אלא כשהיא ראויה לו. והיינו דקשיא לן אמאי לא איתי עשה ונדיחי לא תעש'.

ומפרקינן כי איתי עשה ונדיחי לא תעשה כגון מילה בצרעת דלא איפשר דלא לקיימה בעשה. אבל הכי אי אמרה לא בעינא מי איתא לעשה כלל.

ופירש"י ז"ל וכיון שפן מלמדין אותה לומר אינו רוצה. ותמה ואי לא בעי אמרה מהו.

ואפש' דכייפינו לה עד דקא אמרה לא בעינ' ליה וכיון דכו אנו סהדי דלא ניתא ליה דהא כל היכא דלדידה איכא איסורא לדידה נמי איכא איסורא וליתה. אבל הנכון דלא אמרינן דאיתי עשה ונדיחי לא תעשה אלא בעשה קיים דלא סגי' דלא לקיימי' כדאמרין הכא כגון מילה בצרעת דלא איפשר דלא לקיימיה לעשה.

דהא לא אפשר דלא לקיימיה מצות מילה ובהא הוא דקיי"ל. דאלים למידחי לא תעשה. אבל הכא אי אמרה לא בעינא מי איתיה לעשה כלל וכיון דכו כי האי עשה לא קיימ' לן דנדיחי לא תעשה. ואע"ג דאיכא עשה דציצית דנדיחי לא תעשה דכלאים.

ואי בעי פטור נפשיה בטלית של צמר. שאני התם דנהי נמי דאפשר ליה למקפטר במידי אחריתי מפל מקום לעולם איתיה לעשה דהא אם לבוש טלית של פשתים לא סגי' לי' דהשתא איתיה לעשה אבל הכא הא ליתה למצוה כלל דאיסתלקא לגמרי פיון דאמרה לא בעינא.

ובכי הא ונדאי לא איתי עשה ונדיחי לא תעשה וזה הנכון: (דף מ"ב) מתני' יתומה שנתארסה ונתגרשה ר' אליעזר אומר האונס חייב והמפתה פטור. אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן ר' אלעזר בשטת ר' עקיבא רבו אמר' דאמר יש לה קנס וקנסה לעצמה.

ממאי מדקתני ר' אלעזר אומר האונס חייב והמפתה פטור יתומה פשיטא. הא קמ"ל דנעזר' שנתארס' ונתגרשה כיתומה.

מה יתומה לעצמה אף נער' שנתארסה ונתגרשה לעצמה זו קשה לדברי בעלי התוספות ז"ל שהם סבורי' שאין אדם יכול למחול קנס קודם העמדה בדין דהא הכא דקסבר ר' אליעזר דנעזרה שנתארסה ונתגרשה לעצמה קתני האונס חייב והמפתה פטור.

ואלו לא הִיָּה אָדָם יְכוּל לְמַחֹל קִנְס. אם כֵּן הָרִי הוּא חַיִּיב לְגַמְרֵי בְּאוֹנָס עַל הַקִּנְס הוּא שְׁהָרִי אֵין אָדָם יְכוּל לְמַחֹלוּ.

וְעַל בְּנִשְׁת וּפְגָם וְצַעַר גַּם כֵּן הוּא חַיִּיב דְּהִנֵּי דְאַבִּיָּה הוּוּ. וְתוּ בֵּיתוּמָה נְמִי כִּי קִתְּנֵי הַמְּפֻתָה פְּטוּר לֹא אֶפְשָׁר לְמִימַר אֶקְנֶס דְּהָא אֶמְרִינֵן דְּלֹא מְצִיָּא מְחַהֵל.

וְחִירְצוּ דְּוִנְדַּאי הִכִּי הוּא דְּהָא דְּאֶמְרִינֵן הַמְּפֻתָה פְּטוּר לֹא הַקִּנְס קְאָמְרִי' אֶלָּא בְּבִשְׁת וּפְגָם. וְדוּנְוִקָא אִיתוּמָה אַבְּל נְתַאָרְסָה וְנִתְגַּרְשָׁה הָרִי הוּא חַיִּיב בְּכָל.

וְאַנֵּן הִיכִי דְּיִקְיֵנוּ דִּר' אֶלִיעֶזֶר בְּשִׁיטַת ר"ע ס"ל מִמַּאי דְּקִתְּנֵי מִתְּנִי' יְתוּמָה שְׁנִתְאָרְסָה וְנִתְגַּרְשָׁה יְתוּמָה פְּשִׁיטָא פְּלוּמַר פְּשִׁיטָא לֵן דְּהִכִּי הוּא דִּינָא בֵּיתוּמָה כְּדִקְתְּנֵי. בְּלֹאוּ טַעַמ' דְּנִתְאָרְס' וְנִתְגַּרְשָׁה וְהָא תוּ לְמָה לִי לְמִתְנֵי נְתַאָרְס' וְנִתְגַּרְשָׁה כִּינֵן דְּתְנֵי יְתוּמָה.

אֶלָּא הָא קַמ"ל דְּנִנְעָרָה שְׁנִתְאָרְסָה וְנִתְגַּרְשָׁה כִּי יְתוּמָה לְעֵנִין קִנְס שְׁאַרְזוּ יֵשׁ לָהּ קִנְס כְּמוֹהָ וּקְנִסָה לְעֶצְמָה. אַבְּל בְּדִינֵן אֵינֵן שְׁוֹת וְלִשׁוֹן רְחוּק הוּא.

מִיָּהוּ בִּירוּשְׁלַמִי אֲשַׁפְּחוּן לָהּ לְהָאֵי סְבָרָא דְּאֶמְרִינֵן הֵתָם אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אֲתִיָּא דִּר' אֶלִיעֶזֶר כְּשִׁיטַת ר' עֲקִיבָא רַבּוּ. כְּמָה ר' עֲקִיבָא אָמַר יֵשׁ לָהּ קִנְס וּקְנִסָה לְעֶצְמָה.

כֵּן ר' אֶלִיעֶזֶר אָמַר יֵשׁ לָהּ קִנְס וּקְנִסָה לְעֶצְמָה. מַעֲתָה אִפִּי' בְּמַפְּוֹתָה.

אָמַר ר' יִרְמִי' בְּשֵׁם ר' אֶלִיעֶזֶר תְּפַתֵּר שְׁמַחְלָהּ. וְיֵשׁ אָדָם מוֹחֵל דְּבָר שְׁאִינֵן שְׁלוּ.

תְּפַתֵּר בֵּיתוּמָה וְתְנֵי דְּבֵית ר' כֵּן הִיתוּמָה ר' אֶלִיעֶזֶר אוֹמַר הָאוֹנָס חַיִּיב וְהַמְּפֻתָה פְּטוּר. וּפְרִירוּשׁוֹ דְּמוֹקְמִינֵן לֵן הֵתָם דִּר' אֶלִיעֶזֶר כִּר' עֲקִיבָא כְּדְאֶמְרִינֵן הִכָּא.

וּבְעֵינֵן מְפֻתָה אִמַּאי לִית לָהּ וְאֶמְרִינֵן תְּפַתֵּר שְׁמַחְלָהּ וְלֹאוּ דוּנְוִקָא אֶלָּא פְּלוּמַר מְפֻתָה הָא קָא מְחַלָּהּ. וּמְקַשְׁינֵן וְיֵשׁ אָדָם מְחֹוֹל דְּבָר שְׁאִינֵן שְׁלוּ פִּי' אֲבִישְׁת וּפְגָם קְאָמְרִינֵן שְׁהוּא שְׁל אֲבִיָּה.

וּמְהַדְרִינֵן תִּינְפַתֵּר בֵּיתוּמָה שְׁהַפֵּל לְעֶצְמָה תוּ מְקַשְׁינֵן הֵתָם וְיֵשׁ אָדָם מוֹחֵל דְּבָר שְׁאִינֵן בְּרִשׁוֹתוּ. כְּלוּ' וְאִפְתִּי הִיכִי מְצִיָּא מְחַלָּה קִנְס שְׁאִינֵה בְּרִשׁוֹת' שְׁאִינֵה זוּכ' בּוּ עַד שְׁעַת הַעֲמֻדָה בְּדִין.

וְאֶמְרִי' נְשַׁמְעִינֵן מִן הִדָּה דֹאמ' ר' בּוֹן בִּר' חַיָּיא בְּשֵׁם ר' זְעִיר' קִנְס אֵין כָּאֵן מִשַׁע' רֵאשׁוּנֵן'. דְּתְנִינֵן תְּמֵן עַמְד' בְּדִין עַד שְׁלֹא מַת הָאָב הָרִי הֵן שְׁל אָב.

מַת הָאָב הָרִי הֵן שְׁל אַחִין. אִם אוֹמ' אֵת כֵּן קִנְס מִשַׁע' רֵאשׁוּנֵן' הָרִי הֵן שְׁל אַחִין מִשַׁע' רֵאשׁוּנֵן' פְּרִירוּשׁ קִנְס אֵין כָּאֵן מְשַׁעָה רֵאשׁוּנֵן' שְׁאֵין אָדָם זוּכָה בּוּ מִשַׁע' רֵאשׁוּנֵן' עַד שְׁעַת הַעֲמֻדָה בְּדִין מְדַתְּנֵן עֲמֻדָה בְּדִין וְאֵלוּ הִי' אָדָם זוּכָה בְּקִנְס מִשַׁע' רֵאשׁוּנֵן' א"כ מ"ש עַמְד' בְּדִין אִפִּי' לֹא עֲמֻדָה בְּדִין נְמִי מַת הָאָב יְהָא שְׁל אַחִין אֶלָּא וְנִדְאֵי שְׁאִינֵן זוּכ' בּוּ עַד שְׁעַת הַעֲמֻדָה בְּדִין פְּלוּמ' וְכִינֵן דְּכּוּן קְשִׁיָּא הִיאָהּ הִיא יְכוּל' לְמַחֹל הַקִּנְס.

וּמְפָרְקִינֵן ר' אַבָּא בִּר חֲסָדָא בְּבִשְׁת וּפְגָם הָא מִתְּנִיתָא כְּלוּ' כִּי קִתְּנֵי הַמְּפֻתָה פְּטוּר מְבִשְׁת וּפְגָם קִאמ' וּמְקַשְׁינֵן מַה דִּר' מְנָא אָמַר מַהוּ הָאוֹנָס חַיִּיב וְהַמְּפֻתָה פְּטוּר הָאוֹנָס חַיִּיב בְּכָל וְהַמְּפֻתָה פְּטוּר מִן הַפֵּל פְּרִירוּשׁ מַה זֶה שֵׁאת' אוֹמ' דְּכִי אֶמְרִי' פְּטוּ' מְבִשְׁת וּפְגָם קִאמ' דִּר' מְנָא אָמַר בְּהִדְי' דְּבִמְתְּנֵי' חַיִּיב בְּכָל וּפְטוּר מִן הַפֵּל קְאָמְרִינֵן.

ומפּרָקִינן ר' בון אמ' ר' שְׁמַאי מְהוּ הָאוֹנֵס חַיִּיב וְהַמִּפְתֵּי פְטוּר הָאוֹנֵס חַיִּיב בְּכָל וְהַמִּפְתֵּה פְטוּר מִן הַבֶּשׂ וּמִן הַפֶּגֶם וְחַיִּיב בְּקִנְיָן וְהָיָה ר' עֲקִיבָא זֶה אָמְרוּ בִירוּשָׁלַיִם וּלְפִיּוֹם הָא דְפְלוּגְתָא הִיא דִירוּשָׁלַיִם דְר' בון בֶּשׂ ר' שְׁמַאי סָבַר דְקִנְיָן אֵין אָדָם יָכוֹל לְמַחְלוּ.

ור' מְנָא סָבַר שְׂיִכּוֹל לְמַחְלוּ. אָבַל נִרְאִין דְבָרֵי ר' מוֹנָא שְׂאֵע"פ שְׁלֵא זָכְתָהּ בּוּ עֲדִינן.

הִיא יָכוֹל לְמַחְלוּ שְׁהָרֵי לָמָּה זֶה דוּמ' לְאוּמ' לְאַרוּסְתּוֹ דִין וְדָבָרֵי אֵין לִי בְנִכְסֵיהָ בְחֵיפָהּ וּבְמוֹתֶיהָ דְקִי"ל דָּאָם מֵתָה אֵינוּ יוֹרֵשׁ דְנִחְל' הַבָּאָה לוֹ לְאָדָם מִמָּקוֹם אַחַר אָדָם מֵתָהּ עֲלֵי שְׁלֵא יוֹרֵשׁ' וְלֹא דְמָיָא לִירִוּשָׁתָא אָבִיו שְׁהִיא רְאוּיָהּ לוֹ.

וְכִינּוּן שְׂכָן אֵינוּ יָכוֹל לְהַתְנוּת עֲלֵי אָבַל פָּאן פִּינּוּן שְׂעֲדִינן אֵינ' רְאוּיָהּ לוֹ לְאָדָם יָכוֹל לְהַתְנוּת עַל זְכוּת אַחַד שְׁלֵא יְהֵא רְאוּיָהּ לוֹ. וְעוֹד שְׁהָרֵי זֶה פְּאוּמֵר קִרְעָה שִׁירְאֵין שְׁלֵי וְהַפְטֵר שְׁהָרֵי מִסֵּר' לוֹ גּוֹפ' לְעֵשׂוֹ בְּהַ פְּרָצוֹנוֹ וְאֵינוּ מַחֲלִילת הַקֵּנ' בְּלִבְד וְכֵן הַדִּין בְּנוֹדָאֵי וּלְפִי שְׂיִטְתָּנוּ זֹו עוֹל' יָפָה מַה שְׂאָמְרוּ בְּזֶה דְר' א"א בִּשְׁע' ר"ע דְקִסְב' נִתְאַרְס' וְנִתְגַּרְשׁ' יֵשׁ לָהּ קִנְיָן וְקִנְיָן לְעֵצְמָה מִמָּאֵי פְלוּ דְמִמְתַּנִּי אֲדָרְבָּה אֵיפְכָא מְסַתְבְּרָא מְדַקְתְּנֵי יְתוּמ' דְמִשְׁמַע טַעַמ' מִשׁוּם דְהוּא יְתוּמ' הֵא לָאו הֵכִי אַע"ג דְנִתְאַרְס' וְנִתְגַּרְשׁ' אֵין לָהּ קִנְיָן לְעֵצְמָה.

וּמְהַדְרִינן מְדַקְתְּנֵי הָאוֹנֵס חַיִּיב וְהַמִּפְתֵּי פְטוּר יְתוּמ' פְּשִׁיטָא כְּלוּ' הִיא גּוֹפ' פְּשִׁיטָא פְּלוּמ' לָמָּה לִי תִרְתִּי בִיתוּמ' בְּלַחֲוֹד סָגִיא דִיתוּמ' בְּלַחֲוֹד אֵית לָהּ הֵא דִינָא בְּנוֹדָאֵי וְהִינּוּ פְּשִׁיטָא.

וְלֹאוּ פְּשִׁיטָא דְלֹא לִיְצִטְרִיף לְמִתְנֵי פְּלָל קְאָמְרִי אֲלֵא דְבִיתוּמ' בְּלַחֲוֹד פְּשִׁיט' לָן וְהֵא תוּ לָמָּה לִי נִתְאַרְס' וְנִתְגַּרְשׁ' כְּלוּ' קִימ לָן דְהוּי הֵא דִינָא בְּלֹאוּ טַעַמָא דְנִתְאַרְס' וְנִתְגַּרְשׁ' דָּאֵי לְאַשְׁמַעִינוּ דְטַעַמ' דִיתוּמ' דָּאֵי לָאו הֵכִי דְאָבִי לִיתְנֵי לָהּ בְּהִדְיָא בְּנִתְאַרְס' וְנִתְגַּרְשׁ' דְאָבִי הוּי.

אֲלֵא נוֹדָאֵי דְתִרְתִּי קְתַנִּי יְתוּמָה אוּ נַעֲר' שְׁנִתְאַרְס' אוּ נִתְגַּרְשׁ' וְשְׁמַעִינוּ מִינֵי דְנַעֲרָה שְׁנִתְאַרְס' וְנִתְגַּרְשׁ' כִּיתוּמ' דְמָה יְתוּמ' לְעֵצְמ'. אַרְף נַעֲר' שְׁנִתְאַרְס' וְנִתְגַּרְשׁ' לְעֵצְמָה וּבְכָל חַד וְחַד הָאוֹנֵס חַיִּיב בְּכָל וְהַמִּפְתֵּה פְטוּר מִן הַכָּל וְזֶהוּ הַנְּכוּן: (שָׁם) מִתְנֵי אֵיזְהוּ בְּשֵׁת וּפְגָם כו' אֲלֵא מְסַתְבְּרָא לְאָבִיָּה הוּי דָּאֵי בְּעֵי מְסֵר לָהּ לְמַגְנוּל וּמִנְכָּה שְׁחִין.

מְסַתְבְּרָא דְהֵכִי קְאָמְרִין מַגּוּ דָּאֵי בְּעֵי מְסֵר לָהּ כְּשֵׁהִיא קְטַנָּה לְמַגְנוּל וּמִנְכָּה שְׁחִין. דְהֵא נוֹדָאֵי לְכוּלֵי עֲלָמָא אָדָם יָכוֹל לְקַבֵּל קִידוּשֵׁי בְתוּ כְּשֵׁהִיא קְטַנָּה.

וְהִינּוּ דְאָמְרִין הֵתָם בְּקִידוּשֵׁין דְאַתְּיָנן לְמַפְשֵׁט שְׁהָאָב זוּכָה בְּקִידוּשֵׁי בְתוּ כְּשֵׁהִיא נַעֲרָה שְׁיָהוּ שְׁלוֹ מִבְּשֵׁת וּפְגָם. וְשְׁמַעִינוּ לָהּ הֵכָא מִבְּתוּ קְטַנָּה וְכֵן פִּירֵשׁ רַב הֵא גְאוֹן ז"ל: הֵא לָאו הֵכִי הִנּוּ אֲמִינָא אֲפִילוּ קְטַנָּה וְהִכְתִּיב אִם אָמַת הִיָּה הַדְּבָר וְהוֹצִיאָו אֶת הַנַּעֲרָה וּקְטַנָּה לֹא בֵת עוֹנֵשֵׁין הִיא.

תַּמָּה וּמֵאֵי רְאָיָה הִיא. הֵהוּא קָרָא נוֹדָאֵי מִיִּירֵי בְּנַעֲרָה דְלֹאוּ הֵכִי לֹא חֲזִיָא לְעוֹנֵשֵׁין.

אָבַל הוּא שְׁהוֹצִיא שְׁם רַע אֲפִתִי מְנָא לָן דְאַפִּי אֲקִטְנָה לֹא מְשַׁלֵּם קִנְיָן. וְאַפְשֵׁר דְרִישׁ לָהּ מְדַכְתִּיב וְהוֹצִיאָו אֶת הַנַּעֲרָה וְלֹא כְּתִיב נַעֲרָה.

דְהַשְׁתָּא פִּינּוּן דְכְּתִיב הַנַּעֲרָה מְשַׁמַּע דְמַהִּיא דְלַעֲלִיל קְאָמֵר הַנַּעֲרָה אֲלָמָא נַעֲרָה דְלַעֲלִיל נְמִי דוּוּקָא נַעֲרָה וְלֹא קְטַנָּה. וּבְתוּסְפוֹת פִּירֵשׁוּ דְהֵא בְּהָא תְּלִיָא דְכָל הֵיכָא דְאֵיָה לֹא מִקְטְלֵי אֵיָהוּ נְמִי לֹא מְשַׁלֵּם קִנְיָן שְׁכָל עֵינְקֵר עוֹנֵשׁוּ עַל שְׁהִיָּה גוֹרָם לָהּ מִיָּתָהּ.

ואע"ג דאָמרינו הָתם בְּפָרְק יֵשׁ בְּעֶרְכֵּינּוּ מְצִינּוּ הַמוֹצִיא בְּפִיו חָמוּר מִן הָעוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה פִי שְׁהַעוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה כְּגוֹן אוֹנֵס וּמַפְתֵּה קִנְס שְׁלֵהֶם חַמְשִׁים וְשָׁל מוֹצִיא שֵׁם רַע מְנָה. וְאָמְרִינוּ עֲלֵה מִמַּאי דִּילְמָא מְשׁוּם דְקָא גְרִים לֵה קִטְל' פְּדַכְתִּיב וְהוֹצִיאוּ אֶת הַנְּעֻרָה.

אָמַר רַבָּא פִי הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל שֵׁם רַע שְׁהוֹצִיא. הָתָם אִסְמַכְתָּא בְּעֵלְמָא הוּא.

תַּדַּע דְּהָא מְקַשִּׁי לְהִדְיָא דִּלְמָא מְשׁוּם דְקָא גְרִים לֵה קִטְלָא אֶלְמָא קִים לָן דְלָא מִיסְתִּים אֶלָּא הֵיכָא דְקָא גְרִים לֵה קִטְלָא אֶלָּא אִסְמַכְיָנוּ לֵה מְדַקְאָמַר קָרָא פִי הוֹצִיא שֵׁם רַע: פְּגָם רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאֵלוּ הִיא שְׁפָחָה הַנְּמַכְרַת בְּשׁוּק.

הֵיכִי שְׁיִימִינוּ לֵה וְאָמְרִינוּ מְשֻׁמִּי דְאִבְוֵה דְשִׁמוּאֵל אוּמְדִין פְּמָה אָדָם רוֹצֵה לִיתָן בֵּין שְׁפָחָה בְּתוּלָה לְשְׁפָחָה בְּעוּלָה. קִס"ד דְלִשְׁמִשׁוּ קְאָמַר וְקִשְׂיָא לָן לְשִׁמְשׁוּ מַאי נְפָקָא לִיָּה מִיָּנָה.

וּפְרִיִשְׁנָא דְלִהְשִׁיָּאָה לְעַבְדוּ קְאָמַר וּבְעַבְדוּ שְׁיֵשׁ לוֹ לְרַבּוּ קוּרַת רוּחַ הַיָּמִינוּ: (דָּף מ"א) מִתְּנִי הָאוּמַר פְּתִיתִי כו' וְלִיתְנִי נְאֻנְסִיתִי כו' עַד לֹא כָּל הַיָּמִינוּ שְׁיִפְגְּוּם בְּתוּ שָׁל פְּלוּ' אָמַר לִי רַב פְּפָא לְאַבְיִי כו' עַד בְּמִדְיַת הַיָּם דְלָא נִיחָא לִי אַע"ג דְבָנִי מְשֻׁפָּחָה לֹא שְׁקִלִי מִיַּדִּי בְּבִשְׁתָּהּ וּפְגָמָה.

קִסְבַּר ר' שְׁמַעוֹן בְּהוֹן יְהוּדָה דְאַע"ג דְבְּעֵלְמָא אָדָם נְאָמֵן עַל עֲצָמוּ יוֹתֵר מִמַּאָה עֲדִים לְהַתְחַיֵּיב עַל פִּי הוֹדְאָתוֹ. בְּכָאן אֵינוּ מְתַחַיֵּיב עַל פִּי הוֹדְאָתוֹ לְכוּפּוּ בְּב"ד לְתַת דְלָאוּ כָּל כְּמִנְיָה דְקָא פְּגָמִים בְּנֵי מְשֻׁפָּחָה אַע"ג דְקָא מְתַחַיֵּיב מְמוֹן אֲבָל הֵיכָא דְאִיהוּ בְּעֵי לֵה.

וְהִלָּה לִיטְוֵל בְּהָא לִיכָּא מֵאן דְאָמַר שְׁאִין הָרְשׁוּת בִּידָן וְזָה א"צ לְפָנִים וְלִיתָא לְדַר"ש אֶלָּא הִלְכָה כְּרַבָּנוּ: הָאִי שְׁמַעְתָּא דְפִלְג' נִזְקָא אִי קִנְסָא אִי מְמוֹנָא פְּתוּבָנ' לֵה בְּדוּכְתָא בְּכָבָא קָמָא: הָא דְאָמְרִינוּ לְעֵיל אֶחָד הָאוֹנֵס וְאֶחָד הַמְּפָתָה בֵּין הִיא בֵּין אַבִּיהָ יְכוּלִין לְעַכְב אַעפ"י שְׁבִיד אַבִּיהָ לְקַדְשָׁה לֹאמַר שְׁאָם הִיתָה הִיא מְעַכְבַּת מְשֻׁלָּם קִנְס כְּמַפְּוֹתָה כְּגוֹן שְׁהִי אַבִּיהָ אוּמַר שְׁהוּא רוֹצֵה אֵלוּ הִיא רוּצ'.

וְאֵלוּ לֹא הִיתָה הִיא יְכוּל' לְעַכְב מִדִּין תוֹר'. פִּינוּ שְׁאִין אַבִּיהָ מְעַכְב מְעַצְמוּ אֶלָּא בְּשִׁבִילָהּ שְׁהָרִי הוּא אוּמַר שְׁהוּא רוֹצֵה אֵלוּ הִיא רוֹצֵה בְּנוֹדָאִי אֵינוּ מְשֻׁלָּם קִנְס כְּמַפְּוֹתָה מִפִּינוּ שְׁהוּא בָּא לִישָׂא אוֹת'.

וְכֵן אֵלוּ הִיתָה הִיא יְכוּלָה לְעַכְב וְהוּא לֹא הִנָּה יְכוּל לְעַכְב כָּל שְׁכָן שְׁכָל זְמַן שְׁהִיא רוֹצֵה אֵינוּ מְשֻׁלָּם קִנְס אֲבָל הַשְׁתָּא דְאָמְרִינוּ דְבֵין הִיא בֵּין אַבִּיהָ יְכוּלִין לְעַכְב פִּינוּ שְׁמַעְכְב הָאֶחָד אִי זָה מְהוּן שְׁיִהָי' מִיַּד חַיֵּיב לְשֻׁלָּם קִנְס כְּ נִרְאָה: סְלִיק פְּרָק שְׁלִישִׁי בִּס"ד פְּרָק רְבִיעִי (ע"ב) נְעֻרָה שְׁנַתְּפַתָּה כו' עַד הָרִי הָן שָׁל אַחִין הָא דְאָמְרִינוּ וְהַצֵּעַר בְּתַפּוּשָׁה אַע"ג דְקִי"ל דְצֵעֵרָה לֹא זְכִי לִיָּה רַחֲמָנ' כְּדָאמְרִינוּ בְּכָבָא קָמָא.

שְׁאִנִּי הָכָא שְׁהָרִי יְכוּל לְצֵעֵרָה בְּכָף שְׁהָרִי בִּידוֹ לְמוֹסְרָה לְבִיָּאָה לְמִי שְׁיִרְצָה וּמִתְנִי' דְלָא כו' שְׁמַעוֹן דְאִי ר' שְׁמַעוֹן הָא אָמַר אוֹנֵס אֵינוּ מְשֻׁלָּם אֶת הַצֵּע' שְׁסוּפָה לְהַצְטַעַר תַּחַת בְּעֵלָה: וְאַע"ג דְפְּלִיג ר' שְׁמַעוֹן בְּסִיפָא.

לָאוּ לְמִימְרָא שְׁמוּדִי בְּרִישָׁא. וְכֵן אָמְרוּ בִירוּשְׁלָמִי אִי נְמִי אֶפְשָׁרְדָּהּ הִיא דְלְעֵיל ר' שְׁמַעוֹן כֵּן יְהוּדָה מְשֻׁמִּיהָ דַּר' שְׁמַעוֹן.

והכא ר' שמעון גופייה. אבל אליבא דר' שמעון בן יהודה ונדאי פליגא.

והא דאמרין הרי הו' של עצמה אתפוש' קיימינו דאי מפותה אי מדידה הא קא מחלה. אי מדין ירושה הא לאו בת ירושה היא במקום אחין.

ובתפוש' נמי דווקא אקנס אבל בנשת ופגם הרי הו' של אחין שפמון גמור הו' ומשעה ראשונה זכה בהם האב להורישו לבניו. והא דקתני סיפא מעשה ידיה ומציאתה אע"פ שלא גבתה מת האב הרי הו' של אחין.

הוא הדין דמצי למיתני בדידה בבשת ופגם גופייה. אלא מעשה ידיה הוא דאיצטריכא ליה כדאימה בהדיא בגמרא.

אבל בתוספות אמרו דהרי הו' של עצמה דקתני בין באנוסה בין במפוחה במפוחה אקנס כטעמייהו דקנס לא מצא מחלה. אבל בשת ופגם לא דוודאי הא מחלה כדאמרין בהדיא בגמרא מפוח' מדעת' עבדי.

ובאנוסה אכל מילי נאפילו אבשת ופגם דכיון דקים לן דאין אדם זוכה בקנס עד שעת העמדה בדין. הוא הדין לבשת ופגם דהא מקנס איתרבו כדאמרין תחת אשר עינה מכלל דאיכא בשת ופגם.

וכיון דכו' ונדאי איתקוש אהדי וכיון דקיי"ל בקנס דאין זוכה בו עד שעת העמדה בדין. הוא הדין נמי להני וליתיה.

דאם כן לפום טעמייהו ליהוי נמי בקנס דקיי"ל דלא מציא מחלה. ונימא בבשת ופגם נמי שלא יהא אדם יכול למחול אותן.

והא ליתא כדאימה בהדיא בגמרא. ותו דטעמא נמי דפרישו משום דאיתרבו להו בשת ופגם מתח' אשר עינה ליתיה.

דוודאי לאו מהתם הוא דאיתרבו. אלא דמהתם ילפי' דליכא למימרא חמשים כסף אמר רחמנא מפל מילי.

אבל בשת ופגם מהיכא דנפק' לן לחובל בחבירו דעלמ' הוא דגמרי' ליה. אלא לאו ונדאי כדאמרן רבינו נ"ר: (דף מ"ב) ה"ג בעא מנייה אבני מרבה האומר לחבירו אנסת ופתיית את בתי והעמדתיה בדין ונתחייבת לי ממון.

והוא אומר לא אנסתי ולא פתייתי ולא העמדתני בדין ולא נתחייבתי לה ממון ונשבע והודה לר' שמעון מהו. כיון דעמד בדין ממונא הוי ומחייב עליה קרפן שבועה.

או דילמא אע"ג דעמד בדין קנסה הוי ומודה בקנס פטור. אמר ליה ממונא הוי.

וכן היא בספרים ישני'. ורש"י ז"ל לא גריס ומודה בקנס פטור ופירש ז"ל דאבני.

וודאי מפשי' פשיט' ליה דקנס אחר העמד' בדין ממונ' הוי לכל מילי להורישו לבניו ולענין נמי דאי מוד' בו חייב. ולא קא מפעיא ליה אלא לענין קרפן שבועה.

אי קא מיפטור משום דהנה ליה עיקרו קנס תדע דנקט קרפן שבועה וליתיה כדבעינן למימ' קמן. וכוליהו גסחי דספרי דוקאני נמי לאו הכי איתגהו.

אבל הנכון דאביי לכל מילי קא מבעיא ליה. קנס אחר העמדה בדין אי הוי קנס גמור לכל מילי לענן קרבן שבועה ולהורישו לבניו ולענן מודה בו פטור.

או ממונא הוי וכי תימא אם פן מאי שגא קרבן שבועה דנק' ולא אבעיא ליה היא גופה אי הוי ממונא לענן דאי מודה בו פטור. יש לומר פרונייהו קא מבעיא ליה.

אי הוי קנס אפי' לענן מודה בו דנימא דליפטור. או ממונא אפי' לענן קרבן שבועה.

ומשום דמספקא לן אי איכא לאפרושי בינייהו ומשוי' דבעי לאותובי לי' נמי מקרבן שבועה נקט קרבן שבועה. והא דבעא מיניה לר' שמעון משום דאליבא דרבנן ליכא למיבעי דהא רבנן אפי' בלא עמד בדין מחייבי קרבן שבועה בקנס הבת.

כדקת' מתני' דהתם בהדיא אנסת ופתית את בתי כו' ואמ' אמן חייב. ואלו העמדתיהו בדין לא קתני וטעמ' כדאיתא לקמן.

ומשום הכי קא מבעיא ליה לענן קרבן שבועה אליבא דר' שמעון דפליג קודם העמדה בדין אי קא מודה אחר העמדה דחשבינן ליה ממונא לחייב עליו קרבן שבועה. הוא הדין אליבא דרבנן להורישו לבניו ולענן מודה בו אם פטור או חייב.

ואמר ליה ממונא הוי סתמא סבר אביי למימר דלכל מילי קאמר לי' ואותביה מהא דתניא ר' שמעון אומר יכול האומר לחבירו אנס' ופתית את בתי כו' יצאו אלו שהן קנס מאי לאו כשעמד בדין פי' ואפי' הכי ממעט להו וחייב להו קנס.

וקסבר אביי דכי היכי דתני לענן קרבן שבועה דהוא הדין לשאר מילי דלא שני לן בינייהו. ואע"ג דאמרין דקא סלקא דעתין דמודה בו פטור אפי' אחר העמדה בדין איצטריך קרא למעוטי'.

אע"ג דהשתא פיון דאמרת דמודה בה פטור לעולם. אם פן אשתכח דלאו כפירת ממונא הוא אלא כפירת דברים בעלמא.

דהיא גופ' קמ"ל קרא דבקנס לעולם אין מחייבין עליו קרבן שבועה דלעולם איכא תורת קנס עליה ולעולם אי מודה בו פטור. וכיון דכן פטור מקרבן שבועה ודחינן לה בשלא עמד בדין.

ק"ל ואי דלא עמד בדין מאי למימרא דהא פשיטא דכל היכא דלא עמד בדין מודה בו פטור דנפקא לן מאשר ירשיעון אלהים פרט למרשיע את עצמו. וכיון דכן פשיטא נמי דליכא ביה קרבן דכיון דאי קא מודה בו פטור השתא דקא פפר ביה לאו כפירת ממונא הוא אלא כפירת דברים בעלמא: וי"ל דוודאי לשאר קנסו' לא איצטריך דהא פשיטא דליכא בהו קרבן שבועה ולא בעי קרא משום טעמא דפרישגא.

אלא פי איצטריך קרא לקנס הבת דאם אינו ענן לשאר קנסות תנהו ענן קנסה לקנס הבת. ושמעינן מיניה דבקנס הבת אע"ג דאיכא בשת ופגם דממונא הרי הוא פטור דכי קא תבע קנסה קא תבע דהא אמרו דלשאר קנסות לא איצטריך וכיון דכן וודאי להכי הוא דאתא והיינו דמקשינן ברישא דמרבי להו לחיוב דאי דלא עמד בדין כפילא מי איכא.

פלומו וְהִכִּי אֶפְשָׁר לְרִבִּינֵייהוּ לְחַיִּיב דְּהָא אֱלוּ קָא מוּדָה בְּהוּ מִקְפָּטֵר. וְכִינּוּ דְכּוּן לָא הָוֵי אֱלָא כְּפִירַת דְּבָרִים בְּעֵלְמָא.

אָבֵל הֵכָא דְמַרְבִּיאָן לְהוּ לְפִטוּר אִיפָא לְמִימֵר נְהִי דְלִשְׁאָר קְנִסוֹת לָא אִינְצִטְרִיהּ דְּהָא פְּשִׁיטָא אָבֵל לְקִנְס הַבַּת אִינְצִטְרִיהּ וְאֶפְשָׁר לױמֵר דְּבִדִּין הוּא דְהִנְה מְצִי לְאִקְשׁוּיֵי לִיה אִי דְלֵא עֲמַד בְּדִין מְאִי לְמִימְרָא אֱלָא דְעִדְפָא לִיה פְּרִיהּ וּבְרִישָׁא דְמַתְמַהִינּוּ אִי דְלֵא עֲמַד בְּדִין כְּפִילָא מִי אִיפָא.

לְאוּ הֵכִי הוּא דְקָא מַתְמָה דְּהָא לָא נִיחָא לְמִימֵר דְּאֶסִּיפִי אִישְׁתְּמִיטִיהּ דְּלֵא מִקְשָׁה לָהּ וְאִישְׁתְּמִיטִיהּ מִקְשִׁינּוּ לָהּ. אֱלָא אִישְׁתְּמִיטִיהּ הִינְנוּ דְמַתְמַהִינּוּ מִשׁוּם דְּקַתְנִי תְּשְׁלוּמֵי כְּפָל סְתָמָא וְכָל תְּשְׁלוּמֵי כְּפָל בְּמִשְׁמַע וְכִינּוּ דְכּוּן לָא סְגִי דְבִלָּא עֲמַד בְּדִין.

דְּהָא אִיפָא תְּשְׁלוּמֵי כְּפָל דְּשׁוּמְרִין דְּטוּעוּן טַעֲנַת גִּנְבָּה דְּלֵא מִיחְיִיב כְּפִילָא אֱלָא בְּשָׁבוּעָה וְאַחַר הַעֲמָדָה בְּדִין. וְאֶע"ג דְּאֶמְרִי יְכִילְנָא לְשַׁנּוּי לָהּ רִישָׁא בְּשַׁעֲמַד וְסִיפָא בְּשַׁלָּא עֲמַד כִּינּוּ דְלֵא קִימָא לָא אִיכְפַת לָן וְקָמָא עֵיקָר: (ע"ב) אֱלָא כְּוִלָּה בְּשַׁעֲמַד בְּדִין רִישָׁא רַבְּנָן סִיפָא ר' שְׁמַעוֹן.

קָשְׁיָא לָן אִם כּוּן מ"ש דְּלֵא נְקִיט כְּוִלָּהוּ חֲדָא מִקְלָתָא. דְּאֱלוּ ר' שְׁמַעוֹן נְקִיט קְנִס הַבַּת שְׁלֵשִׁים שָׁל עֶבֶד וְשָׁן וְעִין.

וּרְבָנּוּ נְקִיט תְּשְׁלוּמֵי כְּפָל וְתְּשְׁלוּמֵי ד' וְהוּא וְקִנְס הַבַּת וּמוֹצִיא שֵׁם רַע. וִי"ל דְּמִשׁוּם דְּפִלְגִי רַבְּנָן וְר' שְׁמַעוֹן בְּקִנְס הַבַּת אִפִּי קוּד' הַעֲמָדָה בְּדִין וּרְבָנּוּ מִיחְיִיבֵי וְר"ש פּוֹטֵר.

וּבְשַׁאָר קְנִס' אַחַר הַעֲמָדָה בְּדִין וּרְבָנּוּ נְמִי מִיחְיִיבֵי וְר' שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר. נְקִיט כָּל חַד וְחַד כְּפִיטְמִיָּה דֵר' שְׁמַעוֹן נְקִיט קְנִס עֶבֶד בְּהִדִּי קְנִס הַבַּת לְמִימְרָ' דְכִי הִכִּי דְבִקְנִס עֶבֶד וְנִדְאִי פִטוּר בְּלֵא עֲמַד בְּדִין מִיְהִת דְּהָא כְּוִלָּה קְנִסָא הֵכִי נְמִי קְנִס הַבַּת.

וּלְפּוּם דְּעַתְמִיהּ הוּא הִדִּין נְמִי אִפִּי עֲמַד בְּדִין. וּרְבָנּוּ נְמִי נְקִיט תְּשְׁלוּמֵי ד' וְהוּא בְּהִדִּי קְנִס הַבַּת לְמִימְרָא דְקִנְס הַבַּת כְּוִנְתִּיהּ מָה הָתָם אֶפִּילוּ לָא עֲמַד בְּדִין אִיפָא בְּוִדְאִי לִכ"ע קְרַבּוֹן שְׁבוּעָה.

דְּהָא אִיפָא קְרַנָּא דְקִינִי וְלֵא מִקְפָּטֵר מִינִיָּה לְעוֹלָ' הִילְכְּפָה בְּהָא וְוִדְאִי לִיפָא מ"ד דְכִי תְּבַע קְרַנָּא לָא קָא תְּבַע הֵכִי נְמִי בְּקִנְס הַבַּת אִפִּי לָא עֲמַד בְּדִין כִּי קָא תְּבַע מְמוֹנָא דְאִית בִּי קָא תְּבַע. וּלְפּוּם דְּעַתְמִיָּהוּ הִיכָא דְעֲמַד בְּדִין כְּוִלָּהוּ נְמִי חֲיִיב וְכִי קְאָמֵר רַבָּא מְמוֹנָא הָוֵי לְהוֹרִישׁוּ לְבָנָיו בְּשַׁאָר קְנִסוֹת.

דְּבִשְׁאָר קְנִסוֹת הָוֵי מְמוֹנָא לְהוֹרִישׁוּ לְבָנָיו אַחַר הַעֲמָדָה בְּדִין. אָבֵל קוּדָם הַעֲמָדָה בְּדִין לָא.

וְהָא דְכּוֹלֵי עֵלְמָא הוּא בֵּין רַבְּנָן בֵּין רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּלֵא פְּלִיגִי אֱלָא בְּקִנְס הַבַּת: (שם) יְתָן לְחוּד וְנָתַן לְחוּד אִיפָא מ"ד דְּמוֹצִיא שֵׁם רַע דְּכַתִּיב בִּיָּה וְנָתַנּוּ ה"נ אִין הָאָב זוֹכָה בּוֹ עַד שְׁעַת הַעֲמָד' וְלִיתִי' דְּוָנָתַנּוּ דְּהָתָם לְדִינִין קָאמ' רַחֲמֵנִי וְנָתַנּוּ דִידְהוּ הִינְנוּ חֲיִיבֵי דְמַחְיִיבֵי לִי: א"ה ת"ל וְכִיחַשׁ ת"ל וְנָתַן מִבְּעֵי לִיה פִּי הַשְׁתָּא דְאֶמְרִינּוּ דְשִׁנִּי לָן בֵּין קְנִס הַבַּת לְשַׁאָר קְנִסוֹת דְקִנְס הַבַּת לָא זָפְתָה תוֹרָה לְאָב עַד שְׁעַת נְתִינָ' וְאִינוּ מְמוֹן לְהוֹרִישׁוּ לְבָנָיו אִפִּי אַח' הַעֲמָדָה בְּדִין עַד שְׁעַת נְתִינָ' א"כ ה"ה נְמִי לְעִנֵּן דְאִי מוּדָה בִּי פִטוּר וּפְשִׁיטָא

דפטו' מקרבן שבועה דהא לא הו' אלא כפיר' דברים בעלמא וכ"ת דקמ"ל קרא בקנס הבת דאע"ג דאיכאפונשת ופגם דממונ' הוא אפ"ה כי תבע קנסא הוא דתבע ומש"ה מיפטור.

הא לית' דהא ליכא למישמע מקראי דקראי אתי לשא' קנסות לפוטרו מקרבן שבועה א"כ קנס הבת מסברא הוא דמיפטרי' והיגו דמתרצי' דאשמעי' קראי להכי משום דס"ל דלשאר קנסות לא איצטריף פינו דאוקימינ' להו קודם העמדה בדין אבל השתא דלשאר קנסות הוא דאיצטריף וכינון דלא סגי לן בקנס הבת בלאו סברא דקנסה הוא דתבע א"כ היכי מייתי לקרא דוכחש דהא מהתם לא נפקא לי' מידי גבי קנס הבת.

בשלמא א"א דלא שני לן בין קנס הבת לשאר קנסות בין דאוקימינ' כר"ש בשעמ' ובין שלא עמד בדין ניח' דאי מיירי בשעמד היגו דקמ"ל קרא דלא מחיי' עליה קרבן שבוע' משום דהוי קנס לכל מקלי או משום דאע"ג דלכל מקלי ממונ' הוא לענין קרבן שבועה קנס' הוא והא קמ"ל קראי אבל השת' היכי נקיט לה אקרא דוכחש דהא לא נפקא לי' מיניה מידי ומהא שמועינן דהא בהא תליא דכל היכא דאמר' דהוי ממון להורי' לבניו ה"ה דכי מודה מחייב דאלת"ה מאי קשיא דהא רבה לא אמר דשני לן קנס הבת משאר קנסות אלא להורי' לבניו דלגבי' הוא דהוי קנס ואפתי מנ"ל דלית ליה דאי מודה בי חייב ואם אית' דקסבר הכא הא נודאי לא מפשיט לן דפטו' מקרבן שבועה ואיצטריף לי' קרא דנשחט למיפטרה בשאר קנסות משום דהוי ממונ'.

להכי דאי מודה בי חיי' אלא ע"כ כדפרישנ' דכיון דקאמר דלא הוי ממונ' לענין להורי' לבניו ה"ה דאי מודה בי פטור דהא בהא תליא. ואם כן נודאי תו לא צריף קראי דוכח' כדאמרן.

וכ"ת אמאי לא מיתרצין לקראי בשאר קנס הוא דאיצטריף ולא משום קנס הבת דההוא פשיטא. וי"ל דהא לית' דמלישנ' דמתני' מוכח דקנס הבת היא עיקור דתני לי' ברישא ואידך תני אגב דידה דתני להו באו או: ולהכי עדיפא ליה מאי דמהדרינן דכי איצטריף קרא פגון שעמדה בדין ובגרה ומתה דכי קא גרית מינה דידה קא גרית דלא אימעייט קנס הבת אלא גבי דידה דלדידן' הוא דלא זכי ליה רחמנא עד שעת גתני' אבל גבי דידה גרי הוא כשאר קנסות ונהרי הוא זוכה בו משעת העמד' בדין כדן שאר קנסו' והאב יורש אותה.

ולהכי איצטריף קרא למעוטיה כדן שאר קנסות. ומקשינן אי הכי יצאו אלו שהן קנס ממון הנה פיר' השתא דאמרת ממון הוא להורי' לבניו והוא הדין גמי דמודה בו חייב אחר העמדה בדין ככל שאר קנסות ולא אימעטן אלא לענין קרבן שבועה.

א"כ אמאי קרי לה קנס הא ממון הוא. בשלמא לאבני' אתיא שפיר דהא אבני' הנה אתי למימר דמודה בו פטור אפי' אחר העמדה בדין היגו דקרי ליה קנס.

אבל לרבה אמאי קרי לי' קנס דהא ממון הוא לכל מקלי. והא אתיא לן שפיר לפום סברא דנן.

אָבֵל לְרֵשׁ"י ו"ל קִשְׁיָא דְפִירֵשׁ לְעִיל דְאַבְי מִפְּשֻׁט פְּשִׁיטָא לִיה לְכָל שְׁאָר מִלִּי דְהוּי
מְמוֹנָא וּמורִישׁוֹ לְבָנָיו וּמוֹדָה בּוֹ חֲזִיב אִם פֶּן מֵאֵי קוּשְׁנִי לְרַבָּה וּלְאַבְי מִי נִיחָא וּפִירֵשׁ
ו"ל אֵי הָכִי יֵצְאוּ אֱלוֹ כו'.

הַשְׁתָּא דְאוּקִימְתָּ בְּשַׁעֲמָדָה בְּדִין. וְלִיתְהִי דְהָא אַבְי נְמִי הוּא דְהוּא מְשַׁמַּע לִי מִתְנִיתָא
בְּשַׁעֲמָדָה בְּדִין וּמִקְשִׁי לִי לְרַבָּה פִי אֲתִי לְאוּקוּמָה בְּלֹא עֲמַד בְּדִין וּמֵאֵי הוּי דְמִקְשִׁי לִי
וְתוּ קִשְׁיָא מְהָא דְמוֹתְבִינֵן מְדַקְתְּנִי ר' שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר דְאַיְנוּ מִשְׁל' קִנְס עַל פִּי עֲצָמוֹ טַעֲמ'
דְּלֹא עֲמַד בְּדִין דְמִשְׁל' עַל פִּי עֲצָמוֹ קִרְבֵּן שְׁבוּעָה נְמִי מִיְחֲזִיב.

וּלְפִירֵשׁ"י ו"ל וּלְדִידִן מִי נִיח' וְהָא אַבְי סָבַר דְבַעֲמ' בְּדִין מִשְׁל' עַל פִּי עֲצָמוֹ. וְכִינֹן שְׁכֹן
קִשְׁיָא מִתְנִיתָּ אֶהְדְּדִי.

הָכָא מְשַׁמַּע דְּאֱלוֹ עֲמַד בְּדִין דְמִשְׁלָם ע"פ עֲצָמוֹ קִרְבֵּן שְׁבוּעָה נְמִי מִיְחֲזִיב. וְאֱלוֹ לְעִיל
קִתְנִי ר' שְׁמַעוֹן אוֹמֵר יֵצְאוּ אֱלוֹ שְׁהֵן קִנְס וּמִיִּירִי בְּשַׁעֲמַד בְּדִין דְּלֹא סָגִיא בְּלֹא הָכִי כְּדַפְרִין
בְּרִישָׁא וְקָא פֹטֵר לְהוּ קִשְׁיָאן אֶהְדְּדִי.

אֵלָא נִוְדָאֵי לִית' לְפִירֵשׁ"י ו"ל כְּדַאֲמָרֵן. וְהַשְׁתָּא מִקְשִׁי שְׁפִיר אֲלִיב' דְרַבָּה דְּאֱלוֹ אֲלִיבָא
דְאַבְי לֹא קִשְׁיָא דְלִדִּידָה לִיכָא לְמִימֵר הָא עֲמַד בְּדִין מְשַׁלָּם עַל פִּי עֲצָמוֹ קִרְבֵּן שְׁבוּעָה
נְמִי מִיְחֲזִיב דְהָא לְדִידִן לְעוֹלָם אִינֹן מְשַׁלָּם עַל פִּי עֲצָמוֹ.

וְהָא דְאַמְרִינֵן טַעֲמָא דְלֹא עֲמַד בְּדִין הָא עֲמַד בְּדִין מְשַׁלָּם עַל פִּי עֲצָמוֹ קִרְבֵּן שְׁבוּעָה נְמִי
מִיְחֲזִיב. לִיכָא לְפִירוּשֵׁי כְּפִשְׁט' דְאַהָא קָאֵי.

דְהָא ר' שְׁמַעוֹן בְּקִנְס הַבַּת מִיִּירִי וּבְקִנְס הַבַּת אֲמָרֵן דְאַפִּילוּ אַחַר הַעֲמָדָה בְּדִין אִין אֲדָם
זוֹכָה בּוֹ עַד שְׁעַת נְתִינָה. דְעַד שְׁעַת נְתִינָה דְקִנְס הַבַּת הוּי כְּעַד שְׁעַת הַעֲמָד' בְּדִין דְשֵׁא
קִנְסוֹת וְאִי מוֹדָה בּוֹ פֹטֵר.

וְכִינֹן דְכֹן לִיכָא לְמִזְדַּק עֲלָה הָא עֲמַד בְּדִין דְמִשְׁלָם ע"פ עֲצָמוֹ וְהָא לִיתָה כְּדַאֲמָרֵן אֵלָא
אִנֹן הָכִי קְאָמְרִינֵן דְהָא ר' שְׁמַעוֹן קִתְנִי טַעֲמָא מְשׁוּם דְאַיְנוּ מְשַׁלָּם קִנְס עַל פִּי עֲצָמוֹ. מְשַׁמַּע
דְּכָל הֵיכ' דְלִית' לְהַהוּא טַעֲמָא קִרְבֵּן שְׁבוּעָה נְמִי חֲזִיב.

וְהִינֵנוּ שְׁאָר קִנְסוֹת כְּשַׁעֲמַד בְּדִין אֲלִיבָא דְרַבָּה דְקִסְבַּר דְבָהָא מְשַׁלָּם ע"פ עֲצָמוֹ. וּמְהַדְרִי
דַר' שְׁמַעוֹן לְדַבְרֵיהֶם דְרַבָּנֵן קְאָמֵר לְהוּ.

וּקְשִׁי לֹן רַבָּה הֵיכִי מִיְחַלֵּף מִמִּילְתָּא לְמִילְתָּא דְהָא אַבְי בְּעָא מִיְנִיחָה בְּקִנְס הַבַּת וּלְעִנֵּן
קִרְבֵּן שְׁבוּעָה. וְאִיהוּ אֶהְדְּר לִיה מְמוֹנָא הוּי.

וְהִדְר אֲמֵר לִיה דְלֹא לְעִנֵּן קִרְבֵּן שְׁבוּעָה קְאָמֵר. וְהִדְר אֲמֵר לִי דְלֹא בְּקִנְס הַבַּת קְאָמֵר
אֵלָא בְּשְׁאָר קִנְסוֹ וְהָא קִשְׁיָא לְפִירֵשׁ"י ו"ל דְפִירֵשׁ דְאַבְי לֹא מִיְבַעֲיָא לִיה אֵלָא לְעִנֵּן
קִרְבֵּן שְׁבוּעָה דְלְכָל שְׁאָר מִלִּי הוּא פְּשִׁיטָא לִי וְא"כ הֵיכִי מְשַׁנֵּי בְּדִיבּוּרָהּ.

אָבֵל לְפִי פִירוּשָׁנוּ אֲפֻשֵׁר לְפִירֵשׁ דְבַעֲיָא דְאַבְי מְרַבָּה הָכִי הוּא קִנְס אַח' הַעֲמָדָה בְּדִין בִּין
בְּקִנְס הַבַּת בִּין בְּשְׁאָר קִנְסוֹת קִנְס' הוּי אוֹ מְמוֹנָא הוּי וּלְכָל מִלִּי מְמוֹנָא הוּי. וְאִם אִית' הָא
דְאַשְׁפָּחוּן לִיה לַר' שְׁמַעוֹן דְפִלִּיג בְּקִנְס הַבַּת קוֹדָם הַעֲמָדָה בְּדִין לְמִימָרָא דְלִיכָּ' קִרְבֵּן
שְׁבוּעָה אָבֵל אַחַר הַעֲמָדָה בְּדִין מוֹדָה דְאַפִּי תִימ' דְכִי תְבַע קִנְסָא קָא תְבַע הָא הִדְר לִיה
מְמוֹנָא.

או דילמא קנסא הוי וכי פליג ר' שמעון בקנס הבת לענין קרבן שבועה הוא הדין דאפי' אחר העמדה בדין נמי פליג. ואהדר ליה רבה ממונא הוי סתמא אפיי סבר לכל מילי אמר ליה כי היכי דאיהו מיבעיא לי' מיניה סתמ' לכל מילי ואותבין' מקרבן שבועה.

ואמר ליה רבה יכילנא לשנוויי לה אפילו לפום טענתה דהא דאקשית לי לאו היפריחא הוא. מיהו איברא דאנא לאו לענין קרבן שבועה אמינא אלא לשאר מילי תו אותבניה ואהדר ליה דאיהו לא אמר בקנס הבת אלא לשאר קנסות.

ומיהו דמסד' לה לגמ' לא ארנוח בה פולי האי פדבעי ליה. ונקט לה לקנס הבת לר' שמעון דבעי למימר בלישנא קלילא אבל שיטתין' דרבה ואפיי ונדאי הכי הוא פדאמרן.

וקשיא לן דהכא בסוגיין משמ' דאין אדם מורי'ש קנס לבניו אלא לאחר העמדה בדין והא אמרינן התם בבבא קמא בפרק מרובה בעא מיניה רבא מרב נחמן גנב שור של שני שותפין וטבח ויהודה לאחד מהם מהו.

תמשה בקר אמר רחמנ' ואפי' תמשי תצאי בקר או לא אמרי אפי' תמשה תצאי בקר. ואהדר לי' תמשה בקר אמר רחמנא ולא תמש תצאי בקר.

ואותבין' מדתנן גנב משל אביו וטבח ומכר ואחר כך מת אביו משלם תשלומי ד' וה' והא פנין דמת אביו זכה ליה במוטא בתלקא דנפשיה. ואי ס"ד תמשה בקר אמר רחמנא ולא חמש תצאי בקר אמאי משלם.

אמר לי' הכי במאי עסקינן כגון שעמד אביו בדין דאיחייב לי' לאביו. ומקשינן ליה מסיפ' ומסקנא תמשה בקר ואפי' תמשה תצאי בקר.

וכינן דכן השתא דאתינן להכי תו לא מוקמינן לה כשעמד בדין אלא בשלא עמד בדין נמי וקתני דמשלם תשלומי ד' וה' לאחיו. ואמאי והא אמרי' דכל קנס אין אדם מורי'שו לבניו אלא אחר העמדה בדין.

ויש אומרים דהא בפלוגתא דאמוראי היא דרבא ורב נחמן דהתם סברי דכל זכות שיש לו לאד' אדם מורי'שו לבניו חוץ מקנס הבת דכתיב ונתן לאבי הנערה לא זיפתה תורה לאב עד שעת נתינה.

לר' שמעון שעת נתינה ממש. ורבנן משעת העמדה בדין דנתינה קרי לה קרא אליבייהו. ואפיי ורבה ה'כא סברי דכל קנס בעולם אין אדם מורי'שו לבניו אלא אחר העמדה בדין. וקשיא לן דהא רבא הוא דאמר לעיל יש בגר בקבר ופקע אב ואם אית' אמאי פקע ואמאי לא זכי אב מפל מקו' או מיניה דידיה או מינה דידיה דהא אמרת' ד'יורש יורשו אליבא דרב' ורב נחמן דאע"ג דהוי קנס הבת ליכא למימר דלא זכי רחמנא בקנס הבת אלא גבי דידיה דבדידיה פתיב קרא אבל גבי דידיה הרי הוא פשאר קנסות וכדאמרינן ה'כא אליבא דר' שמעון כגון שבגרה ומתה דהתם פי קא ירית מינה דידיה קא ירית ואפשר לומר דשאני ה'כא דכינן דמתה אין לה יד לזכות ולזכו' לאביה אבל אלו זכת' בו מחיים ונדאי פשיטא לן דלא פקע אב דמינה דידיה מיתה קא זכו: ובירושלמי אית' להאי סברא בהדיא והכי אמרי' התם קונס אימתי הוא מתחייב.

ר' יונה אָמר מְשַׁעָה ראשונה ר' יוסי אָמר בַּסּוּף פּיר' מְשַׁעָה ראשונה והוא מְמוֹן גָּמור להורישו לְבָנָיו: ר' יוסי אָמר בַּסּוּף וְאִין אָדָם מוֹרִישׁוּ לְבָנָיו וְאוֹתִיב ר' יונה לר' יוסי על דַּעְתָּה דְתִימַר מְשַׁעָה ראשונה וְהָא תְנִינן מַת הָאָב הָרִי הֵן שָׁל אַחִין פּי' וְהוּא שְׁעָמַד בְּדִין אַלְמָא הַעֲמָדָה בְּדִין בְּעֵינָן וְאִי לָא לָא הָוִי מְמוֹן להורישו לְבָנָיו.

אָמר לִי מְטִית בְּהָ לַהֲהִיא דְתַנִּי ר' שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹסָאִי וְנָתַן לְנַעֲרָה וְנָתַן לְאָבִי הַנַּעֲרָה פּי' דְבִירוּשְׁלָמִי סְבָרִי דְאָפִי' לְדִידָהּ לָא זְכִי רַחֲמָנָ' עַד שְׁעַת נְתִינָה. לְרַבָּן פְּדָאִית לְהוּ וְהִינּוּ שְׁעַת הַעֲמָדָה.

וְלִר' שְׁמַעוֹן פְּדָאִית לִיהָ שְׁעַת נְתִינָה מִמֶּש. וְהָא דְלָא כְּסָבְרָא דְגַמְרָא דְלוֹן וְהִינּוּ דְקָאָמַר וְנָתַן לְנַעֲרָה וְנָתַן לְאָבִי הַנַּעֲרָה דְחָשִׁיב לִיהָ הָאִי דְכָתִיב וְנָתַן לְאָבִי הַנַּעֲרָה כְּמָאן דְכָתִיב גַּמִּי וְנָתַן לְנַעֲרָה.

וְר' יוֹנָה אוֹתִיב לר' יוסי עַל דַּעְתָּה דְתִימַר בַּסּוּף וְהָא תְנִינן בְּגָרָה הָרִי הֵן שָׁל עֲצַמ' וּבוֹגְרַת יֵשׁ לָהּ קָנָס כְּלוּמַר כִּינּוּן דְאִמְרַת דְאִין אָדָם זוֹכָה בּוּ אֶלָּא בַּסּוּף כְּשֶׁהִיא בּוֹגְרַת הָרִי אֵינָה רְאוּיָה לְקָנָס וְכִינּוּן דְהָאִי שְׁעָתָא הוּא דְקָא זְכָאִא בִּיהָ הִיכִי הָוִי דִּילָהּ וְהָא אֵינָ' רְאוּיָה.

וּמְתַרְץ מְטִית בְּהָ לַהֲהִיא דְתַנִּי ר' חֵיָא תַּחַת אֲשֶׁר עֵינָה לְרַבּוֹ' שְׁהִיָת' נַעֲרָה וּבְגָרָה. וְתוּ אֲמַרִינן הֵתָם אֲתִיאָן הֵלִין פְּלִיגּוּוֹת' פְּהֵלִין פְּלוּגּוּוֹתָא וְתַנִּינן קָמָן גָּנַב מִשָּׁל אָבִיו טַבַּח וּמְכַר וְאַחַר כֶּף מַת אָבִיו מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי ד' וְה' מַתִּיב ר' חַגַּאִי לְרַבִּי יוֹסִי עַל דַּעְתָּה דְאִימַר בְּעַמִּידַת ב"ד הַדְּבָר תְּלוּי גָּנַב מִשָּׁל אָבִיו וְטַבַּח וּמְכַר בְּחַיֵּי אָבִיו וְלֹא הִסְפִּיק לְעַמּוּד בְּדִין עַד שְׁמַת מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כְּפָל וְאֵינּוּ מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי ד' וְה' אֵינְתִינָה דְרַבִּי יוֹנָה כּוֹר' חַגַּאִי וְר' יוֹסִי כְּדַעְתִּיהָ.

שְׁמַעִי מֵהַכ' דְּפִלּוּגְתָּ' הוּא וְרַבָּא וְרַבָּן נַחֲמָן וְר' יוֹנָה וְר' חַגַּאִי דִירוּשְׁלָמִי סְבָרִי אָדָם מוֹרִישׁ קָנָס לְבָנָיו אִפִּי' קוֹדָם הַעֲמָדָה בְּהֵן חוּץ מְקָנָס הַבַּת דְכָתִיב בִּיהָ קָרָא. וְהִיא דְבְּבָבָא קָמָא מוֹקְמֵי לָהּ כְּפִשְׁט' קוֹדָם הַעֲמָדָה בְּדִין.

וְרַבָּה וְאַבְיִי וְר' יוֹסִי דְהֵתָם סְבָרִי אֵין אָדָם מוֹרִישׁ קָנָס לְבָנָיו קוֹדָם הַעֲמָדָה בְּדִין. וּמוֹקְמֵי לָהּ לַהֲהִיא דְהֵתָם כְּגוֹן שְׁעָמַד בְּדִין.

כֶּף נִרְאָה לּוֹמַר לְפִי גֵרְסָא יְרוּשְׁלָמִית. אַבְל אֵי מְשׁוּם הָא דְגַמְרָא דְנָן לָאו הִזְכְּרִיתָא הוּא דְאֲפִשְׁר דְכוּלְהוּ אִית לְהוּ הָכָא וְהַת' דְקָנָס לָאו מְמוֹן להורישו לְבָנָיו וְהֵתָם מֵאִי קִשְׁיָא לָן מְשׁוּם דְאֲתִינן לְאוֹקוּמָה לַהֲהִיא דְקַתְנִי גָּנַב מִשָּׁל אָבִיו וְטַבַּח וּמְכַר וְאַחַר כֶּף מַת אָבִיו מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי ד' וְה' כְּשְׁעָמַד בְּדִין מְשׁוּם הִזְכְּרִית' דְלָא תִּקְפְּשׁוּט מִינָהּ חַמְשָׁה בְּקָר וְאַפִּי' חַמְשָׁה חַצָּאִי בְּקָר וְא"כ דְכָל קָנָס אֵין אָדָם מוֹרִישׁוּ לְבָנָיו לִימָא לִיהָ רַב נַחֲמָן לְרַבָּא דְמוֹתִיב לָהּ וּלְדִידָהּ מִי נִחָא לְדִידָהּ גַּמִּי מֵאִי טַעֲמָא מְשַׁלֵּם וְהָא אֵין אָדָם מוֹרִישׁ קָנָס לְבָנָיו.

אֵין הָכִי גַמִּי דְהֵנּוּ מְצִי לְמִימַר הָכִי וְאַשְׁכַּחַן טוּבָא דְכַוְנָתָא דְתַלְמוּדָא דִיכוּלִין לְמִימַר וּלְטַעֲמִיהָ וְלֹא אֲמַרִינן לִיהָ. וּמִיָּהּ הָא דְהִזְדַּר בִּיהָ הֵתָם בְּמַסְקָנָא וְאָמַר לִיהָ חַמְשָׁה בְּקָר אָמַר רַחֲמָנָא וְאַפִּי' חַמְשָׁה חַצָּאִי בְּקָר.

איבְרָא דְהַשְׁתָּא דְאֵתִינֵן לְהֵכִי תוּ לֹא צָרְכִי מְשׁוּם הִיכְרִיחָא דְהָאֵי טַעְמָא לְאוּקִימָה פְּגוֹן שְׁעֵמֶד בְּדִין. אֲבָל מ"מ לֹא מִתּוֹקְמָ' בְּלֹא הֵכִי מְשׁוּ טַעַמ' אַחֲרֵינָ' דְהוּהָ לִי קִנְס וְאִין אָדָם מוֹרִישׁוּ לְבָנָיו אֲלֵא אַחַר הַעֲמֻד' בְּדִין.

וכ"ת וְהָא קְתָנִי סִיפָא גָּנַב מִשְׁל אָבִיו וּמַת אָבִיו וְאַח"כּ טָבַח וּמְכַר מְשַׁלְמֵ תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל וְאִינוּ מְשַׁל' ד' וְה' וְאִם אֵית' דְּבַעֲמֵד בְּדִין עַל הַגְּנֵיבָה מִיָּרִי וְאִי לֹא לֹא הוּהָ מְשַׁלְמֵ תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל. א"כ מֵאֵי שְׁנָא טָבַח אַחַר מִיתַת אָבִיו אִפִּי טָבַח בְּחַיֵּי אָבִיו.

דְּנַעֲשֵׁ' גִזְלָן וְתוּ לֹא מְשַׁלְמֵ תְּשֻׁלוּמֵי ד' וְה'. י"ל דְּמִיָּרִי פְּגוֹן שְׁעֵמֶד בְּדִין וְאָמְרוּ לוֹ צֵא תָן לוֹ דְלָא פְּסָקִיָּה בִּי דִינָא לְמִילְתֵּיהּ דְּהֵכִי אָמְרִי הֵתֵם בְּב"ק, וְהֵתֵם נָמִי בְּגַמ' בְּעֵינֵינוּ כִּי אֵתִינֵנוּ.

לְאוּקוּמָה בְּשְׁעֵמֶד בְּדִין א"כ אֲדַתְנֵי סִיפָא גָּנַב מִשְׁל אָבִיו וּמַת וְטָבַח וּמְכַר מְשַׁלְמֵ תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל וְאִינוּ מְשַׁלְמֵ תְּשֻׁלוּמֵי ד' וְה' לִיפְלֹג וְלִיְתָנִי בְּדִידָ' וְאָפִי טָבַח בְּחַיֵּי אָבִיו בְּמַה דְּכָרִי אָמוּרִי בְּשְׁעֵמֶד בְּדִין אֲבָל לֹא עֵמֶד בְּדִין עַל הַטְּבִיחָ' וְעַל הַמְּכִיר' פְּטוֹ' וּמְהַדְרִינֵנוּ דְּאִיִּדֵי דְתִנָּא רִישָׁא וּמַת אָבִיו אַחַר טְבִיחָ' וּמְכִירָה תִּנָּא סִיפָא מַת אָבִיו קוּד' טְבִיחָ' וּמְכִיר' פְּלוּמֵר וּסְתָמ' דְּמִילְתָא קְתָנִי שְׁעֵמֶד בְּדִין עַל כָּל מַה שְׁעֲשֵׂה בְּחַיֵּי אָבִיו רַבִּינוּ נר"ו: אֲבָל ר"י הִלְכֵן ז"ל פִּי דְכָל זְכוּת שְׁיֵשׁ לוֹ לְאָדָם יוֹרְשׁוֹ קָם תַּחְתָּיו.

בְּכָל דְּכָר. וְאַבְיֵי וְרַבָּה נָמִי אִי לְהוּ הָאֵי סַבְר' חוּץ מְקַנְס הַבַּת דְּבָקְנָ' הַבַּת וְנִדְאֵי מִתּוּף דְּקִי"ל דְּאִין אַד' מוֹרִישׁ זְכוּת שְׁבָבְתוֹ לְבָנוּ אַף קִנְס' אִין אָדָם מוֹרִישׁוּ אֲלֵא אַחַר שְׁנַעֲשֵׁ' מְמוֹן גָּמוּר.

לְרַבְּנָן אַחַר הַעֲמֻדָה בְּדִין דְּנַעֲשֵׁ' מְמוֹן גָּמוּר דְּמוּד' בּוּ חֲזִיב בְּשַׁאָר קִנְסוֹ'. וְלר"ש אַחַר גְּתִינָ' שְׁאִינוּ דוֹמָה לְשַׁאָר קִנְסוֹת פְּגוֹן קִנְס עֶבֶד שְׁהָרִי אָדָם מוֹרִישׁ גּוֹפּוֹ לְיוֹרְשׁוֹ וְכִינּוֹן שְׁכּוֹן אַף קִנְס שְׁלוֹ מַה שְׁאִין כּוֹן בְּקִנְס הַבַּת.

וְרַבָּה לֹא אִיִּחְלַף לִי לְאַבְיֵי לְמִילְתָ' דְּלַעֲנֵן קָרְבַּן שְׁבוּעָה הוּא דְּאֵהֲדַר לִי בְּכָל מֵאֵי דְקָאֵמ' לִי וְאַתִּי שְׁפִיר דְּאַבְיֵי בְּעָא מִיָּנָ' מְרַבָּה מְעִיקְרָא קִנְס אַחַר הַעֲמֻדָה בְּדִין בֵּין בְּקִנְס הַבַּת בֵּין בְּשַׁאָר קִנְסוֹ' מְמוּנָ' הוּי לַעֲנֵן קָרְבַּן שְׁבוּעָ' דְּאִי מוּד' בּוּ חֲזִיב אוּ דִילְמָ' קִנְסָה הוּי וְאָפִי אִי מוּד' בּוּ פְּטוֹ' וְכָל דְּכּוֹן תּוּ דְּלִיכָ' קָרְבַּן שְׁבוּעָה.

וְאַהֲדַר לִי בְּהַדְנָ' מְמוּנָא הוּי וּמִיִּחְזִיב עֲלֵיהּ קָרְבַּן שְׁבוּעָה. וְאוּתְבִיָּה מִמְתַּנִּית' דְּהֵתֵם דַּר' שְׁמַעוֹן וְאַהֲדַר לִיהּ מוּדִינָא לְה' לַעֲנֵן קָרְבַּן שְׁבוּעָה גְּבִי דִידָ' דְּרַחֲמֵנָה פְּטָרִיָּה מְנוֹכַחֵשׁ מְשׁוּם דְּגְבִי דִידִיָּה הוּהָ לִיהּ עִיקְרוֹ קִנְס וְכִי קָא אָמִינָא אָנָא מְמוֹן הוּי לַעֲנֵן קָרְבַּן שְׁבוּעָה לְהוֹרִישׁ לְבָנָיו פְּלוּמֵר לְגַבִּי בְּנָיו שְׁאֵם הוֹרִישָׁן אַחַר הַעֲמֻדָה בְּדִין וְהֵם קָבְעוּ אוּתוֹ אָנְסָתָּ וּפְתִית אַחוּתְנוּ וְהַעֲמִידָה אָבִי בְּדִין וְהִתְחַיְבַתְּ לוֹ מְמוֹן וְנִשְׁבַּע וְהוּדָה חֲזִיב קָרְבַּן שְׁבוּעָ' דְּגַבִּי בְּנָיו עִיקְרוֹ מְמוֹן שְׁהָרִי לֹא זְכוּ בּוּ אֲלֵא אַחַר הַעֲמֻד' בְּדִין וּמִיָּנָה דְּמְמוֹן הוּי דְּאִי מוּד' בּוּ חֲזִיב דְּאִי לֹא לֹא אָפְשֵׁר דְּלִיִּחְזִיב עֲלֵיהּ קָרְבַּן שְׁבוּעָ' דְּאֵלוּ הוּהָ מוּדָה מִיִּפְטָר אִם כּוֹן הַשְׁתָּא אֲשַׁתְּכַח דְּלֹא פְּפִירַת מְמוֹן הוּא אֲלֵא פְּפִירַת דְּכָרִים בְּעֵלְמָא: וְאוּתְבִיָּה מִמְתַּנִּית' דְּקַתְנֵי ר' שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אִי לֹא הִסְפִּיק' לְגַבּוֹת עַד שְׁמַת הָאָב הָרִי הֵן שָׁל עֲצָמָה אִי אָמְרַת מְמוּנָא הוּי לְהוֹרִישׁוּ לְבָנָיו לְעֲצָמָה אִמָּאֵי דְּאַחִין בְּעֵי לְמִיָּהוּי פִּיר' אִי אָמְרַת בְּשַׁלְמָא דְּקִנְס הוּי לַעֲנֵן קָרְבַּן שְׁבוּעָ' אִפִּי לְגַבִּי בְּנָיו הִיָּנוּ טַעַמ' דְּהוּי לְעֲצָמָ' דְּכִינּוֹן דְּאַפְתִּי תוֹרַת קִנְס עֲלִיו מִתּוּף שְׁאִין אָדָם מוֹרִישׁ זְכוּת שְׁבָבְתוֹ לְבָנוּ אַף זֶה אִין יוֹרְשִׁין זוֹכִין בּוּ אֲלֵא הָרִי

הוא לעצמ' אלא אי אמרת דממון גמור נעש' אצל בניו שיהרי חייבין עליו קרבן שבועה
פינו שיצא מתורת קנס לגמרי ונעש' ממון גמור לעצמ' אמאי דאחין בעי למיהוי שיהרי
היא כשאר ממון שיש לאב.

ומפרקי' דשאני קנס הבת דשעת נתינה דידיה פשעת העמד' בדין דשאר קנסות. וכיון
שפן בהאי אי אפשר דהוי ממון לענין קרבן שבועה דהא אי מוד' מיפטר ולא הוי אלא
כפירת דברים בעלמא.

והיינו דאמרי' דהוי לעצמ' וכי קאמ' רבה בשאר קנסו' דאביי בעא מיניה סתמא ואפוליהו.
ומקשינו אי הכי תלמוד לומר וכחש ת"ל ינתן מיבעי ליה פלומר השתא דאחינו להכי
דאמרינו דבקנס הבת עד שעת נתינה איכא עליה תורת קנס ואי מודה ביה מיפטר למה
לי קרא דוכחש כדפרישנא לדינו.

ומוקמינו לה כגון שעמדה בדין ובגרה ומתה דכי קא ירית מינה דידיה קא ירית ואפ' הכי
פטרנו ליה מקרבן שבועה. ואף על גב דאמרינו לעיל דלגבי יורשין קנס ממונא הוא
לענין קרבן שבועה.

שאני הךא גבי אב. דאף על גב דהשתא מינה דידיה קא ירית גבי דידיה עיקרו קנס הנה
ומקשינו אי הכי יצאו אלו שהן קנס ממון הוא.

פלומר השתא דאחינו להכי דאמרינו דממון הוי גבי בניו לענין קרבן שבועה ומינה דמוד'
בו חייב כדפרישי' אם פן אמאי קרי ליה קנס ממון הוא. בשלמא לאביי דסבר דמודה בו
פטור.

היינו דקרי ליה קנס אלא לרבה קשיא וכולה כדפריש' לדינו. והשתא שפיר דהא לא
שני רבה בדבורי' דהא לא אהדר ליה אלא לענין קרבן שבועה.

ואינו מחנור דלשון להורישו לא אתנא ליה ותו כדאימתא בירושלמי: (דף מ"ג) אלא
בשאינה נזונת מן האחין אבל נזונת היא מן האב דאי לא דאב נמי לא הוי. ומדרינו
בשאינה נזונת כו' מאי למימרא דמתניתין גופה לא איצטריכא לן דהא פשיטא דאי משום
דיוקא דטעמא בתיי האב הא לאחזר מיתת האב לעצמה בשאינה נזונת הא נמי פשיטא
דבשאינה נזונת אפילו אב נמי לא זכי בהו: איתמר נמי אמר רב יהודה אמר רב בת
הנזונת מן האחין מעשה ידיה לעצמה.

פירש בין מדרבנן בין מדאורייתא מדרבנן דלית ליה דרב ששת דלעיל דר' אבינא
דאיבעיא ליה מדרבנן קא מיבעיא ליה כדמוכח לישנא וסבר לה רב פנותיה דלא דמי
לא למנתו.

ומדאורייתא נמי לית לה כדפרישנא טעמא משום קרא דכתיב והתנחלתם אותם לבניכם
אחריכם אותם לבניכם ולא בנותיכם לבניכם מגיד שאין אדם מוריש זכות זכות שבתו
לבנו דהלכתא פנותיה דרב: (ע"ב) מתני' המאיר את בתו כו' טעמא דהשיאה וגירשה
השיאה ונתאלמנה הא נתאלמנה תרי זימני תו לא חזיא לאינסובי ואגב אורחיה קא סתם
לן תנא פרבי דאמר בתרי זימני הויא חזקה.

פירש"י ו"ל דתנא דידן הנה ליה למנקט להו בחד גונא או תרנוניהו בגירושין או תרנוניהו באלמנו' בשלמא תרנוניהו באלמנות לא נקט דהנה ליה לפורענות אלא תרנוניהו בגירושין ונדאי הנה ליה למיתני מדשני בדבוריה ותנא חדא בגירושין וחדא באלמנות שמעינן מינה דהיכא דתרנוניהו באלמנות אפתי איפא פורענות טפי דמקלקלא דלא חזיא לאינסובי.

וסתם לן תנא כר' דאמר בתרי זמני הניא חזקה. ואיפא מאן דאמר דלא קאמרינן אלא דלא חזיא לאינסובי אבל היכא דאינסובי אית לה פתובה לעולם.

והאי סברא דלא אליבא דגאונים ו"ל דהא אשפחן להו דכתבי בהדיא דקטלנית לית לה פתובה. וליתא נמי דמי עדיפא מנישואת לראשון ולא היו לה בנים לשני ולא היו לה בנים לשלישי לא תנשא ואם נשאת תצא בלא פתובה.

כל דכן הכא דאיפא סבתא. ואיפא מאן דאמ' דהכא הכי קאמר תו לא חזיא לאינסובי וכיון דכן פתובה נמי לית לה דבעינא לכשתנשאי לאחר תטלי מה שפתוב ליכי וליפא: והרב אב"ד ו"ל השיב מהא דאמרינן התם ביבמות אלמנה לכהן גדול יש לה פתובה ויש לה מזונות ויש לה פירות ויש, לה בלאות.

ומוקמינן לה התם לאחר מיתה דכהן. ואמרינן נמי לקמן בחזמה דביתהו דאביי דאתא לקמיה דרבא ופסק לה מזוני וכל היכא דלית לה פתובה מזוני נמי ונדאי לית לה.

ומיהו לאו היכריחא הוא דאיפא למימר דאלמנה לכהן גדול מיירי בהפיר בה ובאלמנה מבעל שני דאי מראשון וכהן גדול שני ליפא למימר הפיר בה דהא מדינא שריא ליה. אי נמי הכי בנתאלמנה מן האירוסין או דנפל מדיקלא ומית ואלמנה דמאן דאמר מעין גורם.

מיהו ההיא דחומה ונדאי קשיא דהא אמרי' התם דאביי שלישי הנה ונסבה משום דסמך אדר' יצחק דפסק התם הלכה פרשב"ג דאמר בתלת' זמני הניא חזקה. ואם פן שלישי אלמנה דרשב"ג הרי הוא כשני אלמנה דר' ואי לית לה פתובה משני אלמנה דרבי אלמנה דרשב"ג משלישי נמי לית לה.

ואפשר לדחוק דמ"מ פיון דקיימ' לן אלמנה דהילכת' בתרי זמני הניא חזקה ואביי הפיר בה דהווי לה תרי בר מיני' הא לא אטעיתי' והפיר בה חשבינן לה ודינא הוא דאית לה פתובה ולית'.

ותו דליכ' למימר האי טעמ' דאמר לכשתנשאי לאחר תטלי מה שפתוב ליכי וליכ' דלית' להאי טעמ' אלא פי קא מיעכב' איהי משום דאגיד' בה דלא חזי' לאינסובי משום זיקת הבעל.

אבל הכא דלאו מהאי טעמ' הוא הרי הוא כאלו היא חולה שאינה ראויה להינשא דהא ונדאי ליפא מ"ד דלא גבי' לכתובה' אבל דעת הגאונים ו"ל דלית לה פתובה. ודווקא משני ואילו שפבר הוחזקה אבל משני גופיה אית לה פתובה וכן כתבו בפ' בנשואת לראשון ולא היו לה בנים לשני ולא היו לה בנים דק"ל דלשלישי לא תינשא דאם נשאת אין לה פתוב' מן השלישי.

ואתני שפיר כפשטא ההיא דאמרי דאלמני לכהן גדול יש לה פתובה ואפלי לא הכיר בה נמי פדאמרן דמן השני דין הוא דיש לה פתובה. ובהיא דחזמה נמי השתא לפום האי שיטת' דינא הוא דיש לה פתובה ממה נפשך דאי פרשב"ג היא אם פן שלישי לדידן' פשני לר' ודינא הוא דאית לה פתובה.

ואי כר' אבני הכיר בה הנת אליב' דר' וקכי נמי מסתבר' ודלא פאיך דאמרי דאפילו משני לית לה דאם פן נודאי טעמ' משום דחשבינן לה מקח טעות. ולא נהירא האי סברא בטעמ' דאם אית' דקטלנית מקח טעו' הוא אם פן כי אתיא לשלישי דהא הויה לה קטלנית אפילו מראשון דינא הוא דלית לה דהא איגלי מילת' למפרע דהוי לה מקח טעות אפי' לראשון.

תדע דאלו אילונית דק"ל דהוי מקח טעות אלו נשאת ונתגורשה פחותה מבת עשרים דאפתי לא קים לן דתיקוהו אילונית וקויה לה פתובה לכי הוי לה בת עשרי' דמיגלי מילת' דהני' לה אילונית מי לא מיחייבי לאהדורה לכתובה'.

ולפום שיטת' דגמר' משמע דקטלנית אית לה פתובה לעולם מדינא דספיק' בעלמ' הוא ואין כאן טענת מקח טעות אלא מן השני ואילך לפי שאסרו עליה חכמים לינשא השתא הוא דחשבינן לה מקח טעות.

שהטעתו שנשאת שלא כדיון. אבל כל זמן שהיא רשאי לינשא יש לה פתובה כגון שני ואלקבא דרבנן ושלישי אלקבא דר' גמליאל ואתני' לה נמי בטעמ' דנשאת לראשון ולא היו לו בנים לשני ולא היו לה בנים לשלישי לא תינשא אלא למי שיש לו בני' ואם נשאת למי שאין לו בנים תצא בלא פתובה.

ואלו משני משמע נודאי דאית לה פתובה משום טעמ' כדפרישנא דה"נ ספיק' הוא ואין כאן טענת מקח טעות אלא לפי שאסרו חכמים הדבר שהטעתו בכך. תדע דכי נשאת למי שיש לו בנים יש לה פתובה ואלו אילונית כי האי גוונא נודאי לי' לה פתובה.

אלא נודאי כדפרישנ' דהכא פינן דאית לי' בני' ולא אסרו בה רבנן לאינסובי להאי תו ליכ' מקח טעו' ולהכי אית לה פתובה וזה נכון: (שם) מאי טעמ' דר' יהוד' רבה ורב יוסף דאמרי' תרנוניהו הואיל ומשעת אירוסין זכה בהן.

פירש"י ז"ל זכה בהן מתקנת' דרבנן דתקיננו לארוס' אע"פ שלא כתב לה בנשואה ובאיך לישנא דרבה ורב יוסף אמרינן הואיל וברשותו נכתבין שדרפן הנה לכתוב פתובה בשעת נישואין ואע"פ שיש לה מן האירוסין ואותה שבשעת נישואין היא עיקר לפיכך אין האב זוכה בה עד אות' של נישואין שהיא עיקר הכתו' ברשותו ומספקא לן מגבא מאימת גביא פלומר פינן דאמרי' דמן האירוסין אית לה מתקנת דרבנן ואפילו הכי הדרי וכתבי לה פשנישאת אלמנה וגרוש' מן הנישואין מאימת גביא.

ופליגי בה רב הונא ורב אסי. והאי פירושא אתיא דלא כגאונים דאליבניהו ז"ל ארוס' לית לה פתובה אלא כשכתב לה.

ולפום דעפתייהו אית לן לפרושי מתני' דאמרי' בה דאית לה פתובה בשפתב לה. והיגו דאמרי הואיל ומשע' אירוסין זכה בהו שפתב לה פשהיא ארוס' פשהיא נערה והיא ברשות האב.

ובאידיה לישנא אמרי' הואיל וברשותו נכתבין. שפך דרפן לעולם אפי' אותן שפותבין פתוב' לארוס' שחוזרין וכותבין לה פשישאת ואע"פ שפכר פתבו לה מ"מ אותה שבשעת נישואין היא עיקר פתובה.

ואין האב זוכה בה אלא אם פן אותה של נישואין שהיא עיקר הפתובה ברשותו. ומספקא לן מגביא מאימת גביא פלומר פינו דאית לה תרתי מן האירוסין ומן הנישואין מאימתי גביא.

אמ' רב הונא מנה מאתים מן האירוסין ותוספת מן הנישואין. ורב אסי אמר אהד זה ואהד זה מן הנישואין פי' ר"ח ז"ל בדכתב לה ואוספי' לה פה נכה אמנ' דאתי לה עלי מן האירוסין.

משמע דטעמ' משו' דכת' הדי לאו הדי לא אמר רב הונא מנה מאתי' מן האירוסין אלא אי בעיא בהא גביא פדאיתמר באידיה דרב הונא הוציא' עליו שתי פתובות אח' של מאתי' וא' של ג' מאות באח' לגבות מאתים גובה מזמן ראשון ג' מאו' גובה מזמן שני.

ומפרשישנא טעמ' מדלא פתב לה צביתי דאוספיית לה תלת מאה אמתל'. וה"נ בעינו דליכתוב לה אוספי' לה אמנ' מאתי' דאית לה עלי מן האירוסין והא לית' דא"כ לא הנה אמ' רב אסי בהא אהד זה ואהד זה מן הנישואין פינו דכת' לה בהדי' אמאיתי דאית לה עלי מן האירוסין: ורב שרירא גאון ז"ל הוסיף לומר דאליבא דרב אשי אפי' נתגרש מן האירוסין אינ' גובה מן המשועבדין והיגו טעמ' דקאמ' א' זה ואח' זה מן הנישואין דאע"ג דכת' לה מן האירוסין אדעת' דהדי הוא דכת' לה דלא תיגבי אלא מבני חורי.

והא לית' דהא ראב"ע דאי' ליה דארוס' אינ' גובה תוספ' משמ' דקסבר דגביא ממשועב' דקתני סתם בתול' גוב' מאתים ואלמנה מנה וכגובינ' אחרני' משמ' מסתמ'. אבל הנכון כמו שפירש"י ז"ל דהקא במאי עסקי' דכת' לה אמאי דאית לה עלי סתמ' ותו לא.

והאי לישנ' מסתמ' דינינן לי' דאמאי דאית לה עלי מדינא קאמ' ולפו' הדי חזינן עיקר דינא היכי ודינינן עליה לישנא. והיכא דנתגרש' מן האירוסין דכ"ע שקלה לה לכתובת' מן המשועבדין.

אבל השתא דנשאת פליגי דר' הונ' סבר דאפתי לא מחלה שיעבודא דמנ' מאתים דאית לה מן האירוסין אבל תוספת מחלה כראב"ע דאמר לא פתב לה אלא על מנת לכונס'. וכיון דכן פי אתיא לכלל נישואין לא אית לה אלא משעת נישואיןאפי' אליבא דרבנן דפליגי עליה דראב"ע דלא אמרי רבנן אלא בנתגרש' מן האירוסין.

אבל פי אתיא לכלל נישואין מודו רבנן דמחל' שעבודא דמאירוסין עד שעת נישואין דמוד' רב הונא לרב אסי בתוספ' וכיון דכן דהדי דינא אמרי' דמאי דכת' אמאי דאית לה עלי ה"ק מן האירוסין ודווקא' אמנה מאתי' הוא דאמרי' ולא אתוספ' דמאי דאית לה עלי

דכת' לה לאו אתוספ' קאמ' לה אף ע"ג דאפֿשר דהוי במשמע משו' דהא פֿרײַשנ' דאמאי דאית לה עלי מדינא ותוס' לאו דינא דתיגבי לי' מן האַרוסין אלא העיקר בלבד.

הכי סבר' דרב הונא דמדינ' לית לה מן האַרוסין אלא מנה מאתי' דאלימי דעיק' פֿתונב' ולא תוספ' ורב אסי סבר אח' זה וא' זה מן הנשואין דאע"ג דאלו נתגרש' מן האַרוסין אית לה לרבנן פֿל מה דכתב לה ולראב"ע מנה מאתים.

פי אתי' לכלל נישואין מחל' אפוליהו בין אַמנה ומאתי' בין אתוספת שיעבודא דאַרוסין עד נישואין ואית לה עלי דכתב לה מדינא קאמר. ומקשינן לי' לרב הונא מאידך דאמרין' הוציאה עליו שתי פֿתונבות אח' של מאתים ואח' של שלש מאות באת' לגבות מאתים גובה מזמן ראשון שלש מאות גובה מזמן שני.

ואמאי לא אַמרין דתיגבי מאתי' מזמן ראשון ומא' מזמן שני כי הא דאמרין' דגוב' מאתי' מן האַרוסין ותוספ' מן הנישואין. ומהדרין וילטעמך דלא קים לה טעמ' דהך שמעתא דרב הונא תיקשי לה אמאי לא גבי חמש מאה כולהי.

אלא חמש ה"ט דלית לה משום דאם פֿן הנה ליה למיכתב אוסיפית לה תלת מא' אמת' מדלא כתב לה הכי. הכי קאמר לה אי מזמן ראשון גבית גבי מאתי' אי מזמן שני גבית גבי תלת מאה.

מהאי טעמא נמי לא אַמרין דתיגבי מאתים מזמן ראשון ומאה מזמן שני. משום דאם פֿן הנה לי' למיכתב לה אוסיפת' לה מא' אמת' קמאי ומדלא כתב לה הכי ש"מ דאי בעי מידי בשטר שני אחולי אחליה לשיעבודיה דשטר ראשון.

אבל הָא ליפא למימר הכי דהא כתב לה דאית לה עלי. וכיון דאמר דדינא הוא דלא מחלה מאתי' דאית לה מן האַרוסין איפא למימר דלישנא ה"נ קאמר דאית לה עלי מן האַרוסין וגובה מאתים מן האַרוסין.

אבל תוספת אין לה פֿלל מן האַרוסין לעולם אפילו תוספת פֿתונבה זו שני' של נישואין מרונבה מן הראשונה דרב הונא אית לי' בתוספת סברא דרב אסי בין במאתים בין בתוספת. ולא אַמרין בהא לענין תוספת אי בעיא בהא גבאי ואי בעיא בהא גבאי ואע"ג דכתב לה בשניה אמאי דאית לה עלי סתמא דקא משמע נמי אתוספת לית לה תוספ' אלא מן הנישואין כדפֿרש'.

והיכ' דתוספ' פֿתונבה זו שני' אינה מרונבה על הראשונה וכת' בה אמאי דאית לה עלי גובה עיקר משעת אַרוסין ותוספת מן הנישואין ואַמרין דלהכי כתב לה תרת' ומיהו לא מיחונרא האי סברא דמשמע לפום האי שוטת' דהיכא דלא כתב לה בכתוב' שני' מן הנישואין תוספת פֿלל אַמרין ביטל שני את הראשון והא לא מסתברא דרב הונא סתמא קאמר מנה מאתים מן האַרוסין ולא קא מפליג בהו פֿלל.

וילהאי סברא נמי היכ' דלא כתב לה בכתונבה דאית לה עלי וכתב לה תוספת בכתונבה שני' אַמרין גבי עיקר פֿתונבה אי בעי' בהא גבאי ואי בעיא גבאי עיקר פֿתונבה בכתונבה ראשונה בלבד ואי בעיא גבאי עיקר ותוספת בכתונבה שניה והא נמי לא נהירא.

אָבֵל נִרְאֶה לומר דַּוְדָּאֵי הָא דַּרְב הוּנָא לְעוֹלָם אֵיתָא וְאֵע"ג דְּאַמְרִינוּן בְּעֵלְמָא אֵי בְּעֵינָא בְּהָא גְבִיָא וְאֵי בְּעֵינָא בְּהָא גְבִיָא. ה"מ בְּעֵלְמָא דְשִׁמְי פְּתוּבָת אַחַר נִישׁוּאִין לְמָה לִי וְנִדְאֵי אֵי שְׁוֹ אַהֲדָדִי מְשׁוּם דְּאִימְחַל שְׁיַעֲבוּד' קמ' אֵי בְּדִלָא שְׁוֹ אֵלָא דְּאִיְדָה יַתִּירַת' אַמְרִינוּן אֵי בְּעֵינָא גְבִיָא וְאֵי בְּעֵינָא בְּהָא גְבִיָא.

אָבֵל הָכָא לִיכ' לְמִימַר דְּלִבְטַל רֵאשׁוֹן פְּתָבוּ שְׁנֵי בְּדִשְׁוֹ וּבְדִלָא שְׁוֹ אֵי בְּעֵינָא בְּהָא גְבִיָא דְּהָא לִיכ' לְמִימַר תְּרַתִּי לְמָה לָה דְּהָכִי אֹרְחִינְהוּ דֵּאֵע"ג דְּאֵית לָה פְּתוּבָה מִן הָאִירוּסִין כּוֹתְבִין פְּתוּבָה בְּשַׁעַת נִישׁוּאִין מְשׁוּם דְּעִיקַר פְּתוּבָה דְּנִישׁוּאִין הִיא וּמְשׁוּם דְּאִיפ' נְמִי דְּמוֹסְפִי לָה בְּשַׁעַת נִישׁוּאִין וְלֹא בְּשַׁעַת אִירוּסִין.

וְהִינּוּ דְּאֵמַר רַב הוּנָא מְאֵתִים מִן הָאִירוּסִין דְּלֹא מְחַלָּא שְׁיַעֲבוּדָא דְּאִירוּסִין וְתוֹסַפ' מִן הַנִּישׁוּאִין דְּתוֹסַפ' וְנִדְאֵי כִּינּוּן דְּאֵתְנִי לְכֻלָּל נִישׁוּאִין מַחֲל' לְשְׁיַעֲבוּדָא דְּאִירוּסִין. וְרַב אִסִּי סָבַר אַחַד זֶה וְאַחַר זֶה מִן הַנִּישׁוּאִין דְּכִינּוּן דְּאֵתְנִי לָה לְכֻלָּל נִישׁוּאִין אַכּוּלְהוּ מְחַלִּי לְשְׁיַעֲבוּדָא דְּאִירוּסִין.

וּמְקַשְׁיָנוּ לִי מְאִיְדָה דַּרְב הוּנָא מְשׁוּם דְּאֵכְתִי לֹא קִים לִי טַעַמ' וּפְרַכְיָנוּ וְתוֹסַפְר' חֲמֵשׁ מְאָה כּוֹלְהוּ תִּיגְבִי. אֵלָא הֵתָם הִינּוּ טַעַמָא מְשׁוּם דְּהִנּוּה לִי לְמַכְתָּב לָה בְּשְׁנֵי דְּאוּסִיפִי לָה תְּלַת מְאָה אַמְאֵתִי א"נ אוּסִיפִי לָה מְאָה אַמְאֵתִי.

וּמְדִלָא פְּתָב לָה לֹא הָכִי וְלֹא הָכִי וְנִדְאֵי אַמְרִינוּן דְּאֵי בְּעֵינָא בְּהָא גְבִיָא וְאֵי בְּעֵינָא בְּהָא גְבִיָא. וְהַשְׁת' דְּקִי"ל טַעַמָא דְּמִילְתָא וְנִדְאֵי פְּשִׁיטָא לִן בְּהָה דְּלַעִיל דִּל"ל בָּהּ בִּיטַל שְׁנֵי אֵת הֵרֵאשׁוֹן וְלֹא טַעַמ' דְּאֵי בְּעֵינָא בְּהָא גְבִיָא וְאֵי בְּעֵינָא בְּהָא גְבִיָא כִּינּוּן דְּהָכִי אֹרְחִינְהוּ.

וּמְעִיקַר' נְמִי לֹא הִנּוּה מְקַשְׁיָנוּ אַמְאֵי לֹא אַמְרִינוּן בְּהָא בִּיטַל שְׁנֵי אֵת הֵרֵאשׁוֹן וְלֹא אֵי בְּעֵינָא בְּהָא גְבִיָא דְּהָא לִיכָא לְמִימַר כְּדַפְרִישְׁנָא. אֵלָא קַשְׁיָא לִן הֵתָם מְאֵי טַעַמָא לֹא אַמְרִינוּן תִּיגְבִי מְאֵתִי מְזַמֵּן רֵאשׁוֹן וּמְאָה מְזַמֵּן שְׁנֵי דְּוּמִיָא דְּהָא דְּהָכָא דְּאַמְרִינוּן מְנָה מְאֵתִים מִן הָאִירוּסִין וְתוֹסַפְתָּ מִן הַנִּישׁוּאִין.

וּפְרִיִשְׁנָא טַעַמ' דְּשְׁנֵיָא הֵהִיא וְתוּ לֹא קַשְׁיָא מִיָּדִי. וְהָא דְּאַמְרִינוּן דְּהִנּוּה לִי לְמַכְתָּב לָה צְבִיִתִי וְאוּסִיפִית לָה תְּלַת מְאָה אַמְאֵתִי אוּ מְאָה אַמְאֵתִי כְּלו' דְּכַתְב לָה הָכִי בְּהִדְנִי אַמְאֵתִים קַמְאֵי אָבֵל הִיכָא דְּלֹא פְּתָב לָה הָכִי בְּהִדְנִי אֵלָא שְׁפַתְבוּ לְאִשְׁתּוּ פְּתוּבָה שְׁנֵי אַחַר נִישׁוּאִין כְּלִשׁוֹן פְּתוּבָת שְׁלָנוּ וְכַתְב לָה וְאוּסִיפִית לָה כְּדָה וְכָה לֹא הָכִי קְאֵמְרִינוּן בֵּין שְׁתוֹסַפ' בְּכֻלָּל וּבֵין שְׁתוֹסַפְתָּ בְּפִרְט וְלֹא אַמְרִינוּן אֵלָא דְּכַתְב לָה אַמְאֵתִי קַמְאֵי בְּהִדְנִי וּפְשׁוּט הוּא וְאִינוּ צְרִיף לְפָנִים וְזִהוּ הַנְּכּוֹן מ"א נ"ר: (דָּף מ"ד) גּוּפָא אָמַר רַב נַחְמָן שְׁנֵי שְׁטָרוֹ הִיוּצְאִין בְּזֶה אַחַר זֶה בִּיטַל שְׁנֵי אֵת הֵרֵאשׁוֹן אָמַר רַב פִּפְא וּמוֹדָה דְּאֵי אוּסִיף לִי דִּיקְלָא לְתוֹסַפְתָּ כְּתָבִי.

וּפִירִשׁ"י ז"ל וְאַמְרִי אֵי בְּעֵינָא בְּהָא גְבִיָא וְאֵי בְּעֵינָא בְּהָא גְבִיָא מְדִלָא כַּת' לִי וְאוּסִיפִית לָה דִּיקְלָא אִשְׁדָּה דְּזַבְנִית לָה וְאֵי בְּעֵי לְמִיגְבִי אַחֲרִיּוֹת דִּילִי מְזַמֵּן רֵאשׁוֹן לִית לִי אֵלָא שְׁדָה וְאֵי שְׁקִיל שְׁדָה וְדַקְל אֵין לוֹ אַחֲרִיּוֹת אֵלָא מְזַמֵּן שְׁנֵי דְּמַחִיל לִי לְשְׁיַעֲבוּדָה מְזַמֵּן רֵאשׁוֹן.

וְכֵן הִדִּין בְּמַתְנָה בְּאַחֲרִיּוֹת. אָבֵל מַתְנָה בְּלֹא אַחֲרִיּוֹת דְּלִיכָא לְמִימַר ה"ט דְּמְאֵי קָא מְחִיל לִי גּוּפ' דְּאַרְע' הָא לֹא אִפְשָׁר בְּמְאֵי קְנִי לָה אִפִּי בְּהַחֲזִיר לוֹ אֵת הַשְׁטָר קִי"ל דְּלֹא חֲזָרָה מַתְנָתוּ כְּדֵאִיתָא בְּפִרְק גֵּט פְּשׁוּט.

ומסתברא דאמרינו בה ביטל שני את הראשון וכן הדין במקרה היכא דאיךד שטרא גרע משטר ראשון: פשיטא ראשון במקרה ושני במתנה ליפות פחו הוא דכתב לי משום דינא דבר מצר' פלומר ליפות פחו נתכונן דאי בעי פביש לה להא ומפיק לה להא.

ונוןקא היכא דהאי לאו מצרן הוא אבל היכ' דהאי הוי מצרן תו ליכ' למימ' הכי. וכ"ש ראשון במתנה כלו' בלא אחריות ותני במקרה דאיכ' אחריות ונדאי שניה' במקרה שניהם במתנה ביטל שני את הראשון בדשוו אהדדי.

ובמתנה בלא אחריות אפי' לא שוו אהדדי פדפרישנא. מ"ט רפרם אמר אומר אודווי אודי ליה רב אקא אמר אחולי אהליה לשיעבודיה.

ומסתברא דרפרם ורב אקא לא פליגי אהדדי. למימרא דרב אקא אית לי' היכא דליכ' למימר טעמא דאחולי אהלי' לשיעבודיה.

והיכי דמי כגון מתנ' דלית בה אחריות דמאי קא מחיל. גופא דארעא ליכא למימר פדפרישנא.

אלא דקסבר רב אקא דכל היכא דאפשר למימר טעמא דאחולי אהלי' לשיעבודיה לא אמרינו טעמא דאודווי אודי לי' לאורועי סהדי: (שם) מאי בינייהו איכ' בינייהו אורועי סהדי. פ' אורועי סהדי גבי דידיה דהינו לוקח דאודי דהאי שטרא קמא שיקר' הוא ושיקר' אסהידו סהדי ואדם נאמן על עצמו.

הילכך פל שטרי דאית לי' דנכותי' מחתימות ידא דהני סהדי דאחתימו בתר האי שטרא פסילי. ונוןקא גבי לוקח דאיהו הוא דאודי ומיהימן אנפשי'.

אבל לא גבי אחרוני דעלמא דלאו כל כמיניה. ולא גבי מוכר דמוכר לא אודי ולא מידי.

אלא דניח' לי' דלימחול האיך שיעבודיה: אי נמי לשלומי פירי ולטסקא. והא דאמרנו לשלומי פירי ולטסקא.

פירש"י ז"ל דלמאן דסבר אודווי אודי לי'. הילכך שטרא קמ' שיקר' הנה ולוקח שלא פדין אכלה עד השת'.

וחיב לשלומי פירי למוכר. וכיון דמוכר נקיט פירי משלם נמי טסקא.

דאע"ג דלוקח לא מהימן אלא אנפשי' ולא לחוב על האחרים. וכיון דכו לאו דינא דמהימן גבי טסקא לחיובי מוכר לשלומי להשאני עסקא דהכי דינא דמלכות' דמאן דאכיל פירי משלם לה ומיהו דוןקא בדשוו פירי טפי מטסקא.

אבל אי טסקא טפי לא מהימן. ותו איכא בינייהו היכא דאשתכחו סהדי דשטרא איךד קרובים או פסולים.

למ"ד אודווי אודי ליה אם פן הדרא לה ארעא למוכר דהא ליכא שטרא. למאן דאמר אחולי אהלי' לשיעבודיה שיעבודיה הוא דאחיל מזמן ראשון עד השפא.

אבל ארעא דידיה הוא ובדידיה קיימא בשטרא קמא. אי נמי כגון דבשטר ראשון איכא כוליה שדה ובשני איכא חצי שדה.

למ"ד אודוניי אנדי לי לית ליה אלא חצי שדה. ולמ"ד אחולי אחלי' לשיעבודני' שיעבודני' הוא דאחיל מחצי שדה מזמן ראשון עד עכשיו.

אבל כוליה שדה אית ליה אבל בגמרא לא אמרי' אלא מאי דאיפא בינייהו בעדי' פשרים ובשני שטרות שוין. והיכא דעדי שטר שני היינו עדי שטר ראשון היינו נמי בפלוגתא.

דלמאן דאמר אודוניי אנדי ליה הכא נמי איכ' למימר הכי דאע"ג דהא הדר זבנה א"ל אודוניי אנדי לי דהיא שעת' פסולין הוו גזלנין או משחקי' בקוביא. והשתא הוו להו פשרים ואין לפקפק בדבר: כתב הרב אלפס ז"ל דהא דאמרינו שני שטר' היוצאין זה אחר זה ביטל שני את הראשון ודווקא בשטרי מקר או בשטרי מתנת קרקע דבהא איכ' למימר תרתי למה לי.

אי נמי פגון שתי פתובות דהוו להו נמי כשני שטרי מקר על שדה אחת. אבל בשטרי הלואה לא דעבד איניש דזיזיף ונהדר זיזיף.

וכי היכי דבדלא שוו אהדדי הא ונדאי ליכא למימר אי בעיא בהא גביא ואי בעיא בהא גביא. בדשוו אהדדי נמי ליכא למימר ביטל שני את הראשון דאיכא למימר שתי הלואות הן.

והביא ראיה לדבריו מהא דאמרינו התם בבבא בתרא האי מאן דנקיט תרי שטרי בר חמשין ואמר שניה ניהלי חד בר מאה משוינון לה, עבוד רבנן מילתא דניחא לי ללנה וניחא לי למלנה.

אבל אי נקיט שטר' חד בר מאה ואמר שניה ניהלי תרי בר חמשין חמשין לא משוינון לי. דלא ניחא ליה ללנה כדאיתא התם.

והא התם דשוו אהדדי ואמרינו דגבי לי פרונייהו. ואיכא דדחי לה דילמא הוה פגון שיוצאין ביום אחד בעדי שטר ראשון.

וליתא דנהי דליכא למימר אחלי' לשיעבודיה דמאי קא מחיל. אבל ונדאי איכא למימר טעמ' דאודוניי אנדי לי דסהדי הוה שעתא הוו פסולין גזלנין ובהוה יומא הדרו להו בתשובה.

אי נמי שטרא זיזיפא הוא ואיהו גופי' זיזיפ'. מיהו איברא דאי משום הוה לא אריא דהתם במאי עסקינן פגון שפתוב בכל אחד מהן שהעדים עצמן ראו המלנה כשמינה לו המעו'.

ושקוהו הלואות חלוקות פגון שפתוב בזו באחד בניסן ובזו בשני בניסן וכתוב ביה בזמניה פתבונה. אי נמי פגון שפתוב בשטר שני חוץ מן השטר הראשון דלא איכפת לן אי פתבי הכי דלא פסיד מידי.

דהא אפי' פרע' לשטר ראשון ונהדר מפיק לי להאיך וכתבי' בי חוץ משטר ראשון ואינו גובה אלא חמשים אלו. אלא א"כ מוציא שטר ראשון ואין כאן בית מייחוש.

ובירוש' אמרו לית הדא אמרה האי מאן דזיזיף מן סבריה וחסר זיזיף מיניה. צריף למכתב לי בר מן קרטיסא קמא דאית לך עלי אורח' דאיתתא למימר אבד פורנא עבד לי תורי

אַלָּא כּי אֹרְחָא דְּבַר נְשִׁי לְמִימַר אֲבָד קִרְטִיסָא עֲבַד לִי תוֹרֵי אֲלָא כּי אֲפֹשֶׁר יוֹדֵי לִיהּ וְאִינוּ מְוַסְפִּים עִם הַגְּמָרָא שְׁלָנוּ בְּטַעַם.

שְׁהָרֵי לְפִי אוֹתוֹ יְרוּשְׁלָמִי הַטַּעַם שְׁתֵּי שְׁטָרוֹת אוֹ שְׁתֵּי פְתוּבוֹת דְּחִיָּישִׁינוּ שְׁאָבַד הָרָאשׁוֹן. וְלֹא מִשׁוּם דְּאֲחֵלִי לְשִׁיעְבוּדָּהּ וְלֹא דְּאוּדֵי לִיהּ אֲבָל עוֹל' פְּדָבְרֵי רַבֵּינוּ ז"ל.

וְכֹן הֲדִין נוֹתֵן כָּל שְׁפָן שְׁאִין דְּבָרֵיו צְרִיכִין חִיזוּק. מֵאִי הָנִי עֲלָה בְּכַתְּנֹפֶה פִּי' בְּפְלוּגְתָּ דְּרַב אֲסִי וְרַב הוֹנ' מְגָבָא מְאִימַת גְּבִיָּא כו'.

ת"ש דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל מִשׁוּם ר' אֲלֶעָזָר ב"ש מְנָה מְאִמְל' מִן הָאִירוּסִין וְתוֹסֶפֶת מִן הַנְּיָשׁוּאִין וְחַכ"א אֲחַד זֶה וְאֲחַד זֶה מִן הַנְּיָשׁוּאִין וְהַלְכְּתָא אֲחַד זֶה וְאֲחַד זֶה מִן הַנְּיָשׁוּאִין: (ע"ב) וְאִם מָאן יִמָּאן אֲבִיָּהּ לְתַתָּה לֹא לְרַבּוֹת יְתוּמָה לְקַנְס דְּבָרֵי רִי" הַגְּלִילִי.

פִּיר' אֲלֵמָא לְאֲבִיָּהּ לָאו דְּוֹנְקָא. וְכ"ת מֵאִי קוּשְׁיָא דְּאֲבִיָּהּ דְּהֵתֵם פְּתִיב גְּבִי מִיָּאוֹן וְהָא אֲפֹשֶׁר דָּאע"ג דִּיתוּמָה הִיא יֵשׁ לָהּ קַנְס.

אֲבָל הֵכָא דְּבַקְנִס גּוֹפִיָּה פְּתִיב וְנִתְּנוּ לְאֲבִי הַנְּעֵרָה אֲפֹשֶׁר דְּמַמְעֵטִינוּ יְתוּמ' פִּירִש"י ז"ל דְּהָאִי קָרָא בְּמִפְּוֹת' כְּתִי' וּבְמִפְּוֹת' לָא כְּתִי' לְאֲבִי הַנְּעֵר' מִיְהוּ בְּאַנוּסָה כְּתִי' וְגַמְרֵי מְהַדְּדֵי וְלֵהֲכִי אִיצְטְרִיךְ קָרָא לְרַבּוּנֵי יְתוּמָה מְפֹת'.

וְקִשְׁי' לִי אֲפִתִּי מֵאִי קוּשְׁיָא שְׁאִנֵּי הֵתֵם דְּרַבִּי בִּי קָרָא בְּהַדְּדֵי וְנִיחָא לִיהּ הָא דְּוֹדָאֵי יְתוּמָה לָא מִתְּרַבִּי' מְהַכָּא. דְּהָא אֲפִיקְנִיָּה לְעִיל דְּדָרְשִׁינוּ מִיְנִיָּה דְּבִין הִיא בִּין אֲבִיָּהּ יְכוּלִין לְעַכְב.

אֲלָא וְוֹדָאֵי הָאִי תִּנָּא לָאו מְרִיבּוּיָא דְּקָרָא הוּא דְּקָא מִיְתִי לָהּ אֲלָא דְּסַבִּירָא לִי דְּלֵאֲבִי הַנְּעֵרָה לָאו דְּוֹנְקָא. וְכִי הִכִּי דְּאֲמַרִּינוּ בְּהוּא דְּקָרָא לָאו דְּוֹנְקָא.

הוּא הֲדִין לְהָאִי דְּמוּצִיא שֵׁם רַע וְהִיא קוּשְׁיָנוּ. וְכ"ת א"כ אֲמַאי נְקִט לִי תִּנָּא הָאִי קָרָא דְּוָאֵם מָאן יִמָּאן אֲבִיָּהּ דְּמִשְׁמַע דְּמִיְנֵי' אֲתִיָּא לָן.

י"ל דְּאִיצְטְרִיךְ דָּאִי לָאו וְאִם מָאן יִמָּאן הִנֵּה אֲמִינ' דְּהִיא אִינ' יְכוּל' לְעַכְב אֲלָא אֲבִיָּהּ וְאִם אִיְתָה וְוֹדָאֵי אֲפִי' תִּימָא דְּלֵאֲבִי הַנְּעֵרָה לָאו דְּוֹנְקָא. הָאִי זְמַנִּין דְּלֵא מְשַׁלֵּם קַנְס.

פְּגוֹן שְׁהִיא מְמַאֲנַת לִישָׂא אוֹתוֹ. דִּיְכוּל לְמִימַר דִּילְמָא אֵלוֹ אֲבִי' קִיָּים הִנֵּה יְהִיבֵי נִיְהִלִי וְתוֹ לָא מְשַׁלֵּם קַנְס.

וְלִדְיָדָה נְמִי לִיכָא לְמִימַר דְּכִיִּפִּינוּ לָהּ וּמְסַבִּינוּ לָהּ נִיְהִלָּהּ עַל כְּרַח' פִּינּוֹן דְּקִי"ל דְּאִינָה יְכוּלָה לְעַכְב. דְּהָא לָא אֲפֹשֶׁר דְּקִדּוּשִׁין בְּעַל פְּרָחָה לָא אֲשַׁפְחוּן בִּיתוּמָה.

אֲבָל הַשְׁתָּא דִּילְפִינוּ מְקָרָא דְּבִין הִיא בִּין אֲבִיָּהּ יְכוּלִין לְעַכְב. אִיְתְּרַבִּי לָן יְתוּמָה לְקַנְס גְּמוּר כְּנֵעֵרָה דְּעֵלְמָא.

פִּינּוֹן דְּקִי"ל דְּלֵאֲבִי הַנְּעֵר' לָאו דְּוֹנְקָא. זֶהוּ תוֹרָף פִּירִש"י ז"ל.

וְק"ל יְתוּמָה מְפֹתָה הִכִּי אֲפֹשֶׁר דָּאִית לָהּ קַנְס וְהָא מְדַעַת' עַבְד'. וְכִי תִימָא בִּין בְּמִפְּוֹתָה בִּין בְּאַנוּסָה קָאמַר דְּהָא גְּמַרִי מְהַדְּדֵי וּמְפֹתָה רְאוּנ' לִיטוּל וְאִין לָהּ דְּהָא מְחַלָּה וְאַנוּסָה פִּינּוֹן דְּלֵא קָא מְחַלָּה שְׁקִל'.

שתי תשובות בדבר חדא דכיון דמקרא לא מתרביא לה. אלא דשמועינין מינ' דבין היא בין אבי' יכולין לעכב.

למה לי למיתי עלה מהאי קרא דהא אנוסה בהדיא כתי' בה ולו' תהיה לאשה מדעתה. דהכי אמרינו לעיל בהדיא.

ותו אנוסה למה לי טעמא דבין היא בין אביה' יכולין לעכב. דהא קיי"ל האונס נותן מיד בין שכוונס בין שלא כוונס.

וי"מ בענין אחר דהא ונדאי הא דהכא ריבויא ממש הוא דמרבין מקרא ואע"ג דדרשין מנינ' לעיל דבין היא בין אביה' יכולין לעכב. אם פן ליכתוב קרא אם מאן ימאן אביה'.

למה לי ואם מאן ימאן ונדאי שמתע מינה נמי דמרבין יתומה לקנס. ולמאי אי לאנוסה קרא אחריןא פתיב דמרבין לה מינה כדאיטה בספרי תחת אשר עינה לרבות יתומה לקנס.

אי למפותה נמי מפותה לית לה דהא מדעתה עבד' וכיון דכן אם אינו ענין לא לאנוסה ולא למפותה תנהו ענין למוציא שם רע. ולא נהיר דאם פן הנה לי למתני' בהדיא האי טעמ' במתניתא פיון דאמרת דאמוציא שם רע קאמר ולימא בהדיא אם אינו ענין למפותה תנהו ענין למוציא שם רע.

ומחנורת' כרבינו שלמה ז"ל ואמפותה קא אמרינו. וכי תימ' מפותה הא מדעתה עבד' י"ל בקטנה ואליק' דרבנן דלאו בת מחיל' היא ומפל מקום ש"מ דלאבי הנערה לאו דווקא.

ובהא לא שני לן בין רבנן לר"מ. אי נמי בשוטה ומפותה ואליק' דכולי עלמא.

תדע דהא בפמכילת' בגזיקין דאית' לעיקר' דהא מתניתא תנינו לה הכי. ואם מאן ימאן אין לי אלא שיש לה אב אין לה אב מנין ת"ל ואם מאן ימאן מ"מ.

פי' אין לי שהיא יכולה לעכב אלא בחיי האב. אין לה אב מנין שתהא יכולה לעכב ת"ל ואם מאן ימאן מ"מ.

ש"מ דעיקר דרשא דהאי קרא לא מפקינו לי' אלא לעכבה דינדה לי' שהיא יכולה לעכב בין בחיי האב בין לאחר מיתת האב. וכי קא מרבי יתומה סברא דנפשיה הוא דלאבי הנערה לאו דווקא והתם דקא מרבי עכבה דינדה אחר מיתת האב אפשר דמזיתי לה מריבויא דהנה לי' למכתב אם מאן וכתב ואם מאן ימאן.

א"נ אפשר דהתם נמי אתינו עלה משום דקסבר דמאי דכתי' לאביה' לאו דווקא. וכי תימא אם פן למה לי רבוי' פלל לעכבה דינדה נימא לאביה' לאו דווקא.

י"ל שניא הא דכיון דהיא ברשות אביה' לקבל בה קידושין לכל מי שיירצה ה"א שפן הוא יכול לעכב ולא היא. אכל פיון דגלי רחמנ' דהיא יכול' לעכב בחייו ממילא אית לן תו דלאביה' לאו דווקא וכן הדין אחר מיתתו.

פי' היכי דקיימא לן נמי דלאבי הנערה לאו דווקא ולדידן השתא האי תנא לית לי' דרש' דספרי דדרש תחת אשר עינה לרבות יתומה לקנס דלדידן לא צריף קרא לרבוני. ומיהואמסקנ' לא קשי' דנדאי אמרי' דלאבי הנערה דווקא.

אָלָא מוֹצִיא שֵׁם רַע אַתְּרַבִּי מִדְּכַתִּי בְּתוֹל' יִשְׂרָאֵל כְּדַתְּנִי אִמִּי. וְאַנּוֹסָה מִדְּכַתִּיב תַּחַת אֲשֶׁר עֵינָהּ וּמִפְּנֵתָה מְשׁוּם דְּגַמְרֵי מִהֶדְדִי.

וּמִיָּהוּ אִיֶּצְטְרִיף אִם מָאָן יִמָּאָן לְרַבּוּנֵי דְהִיא יְכוּלָה לְעַכְבַּ דְּאֵלוּ לֹא הִיָּתָה יְכוּלָה לְעַכְבַּ מִפְּנֵתָה לִית לָהּ קִנְס כְּדַפְרִישׁ וּמִיָּהוּ אַכְתִּי קִשְׂיָא לָן לְפּוּם הָאִי פִירוּשׁ אִמָּאִי לֹא קִשִּׁי מִמִּתְנִי דְּאֵלוּ נְעָרוּ דְּקַתְּנִי גִיּוֹרְת וְקַתְּנִי יְתוּמָה שְׁנַתְּאַרְסָה וְנַתְּגַרְשׁ יֵשׁ לָהּ קִנְס אֶלְמָא לְאַבִּי הַנְּעֵרָה לָאו דְּוּוּקָא וִי"ל דְּאִי מִמִּתְנִי הִנּוּ אִמִּינָא מִתְנִי ר"ע וְאַלְיָבִין וְנִדְאִי לְאַבִּי הַנְּעֵרָה דְּאִנְס וּמִפְּתָה לָאו דְּוּוּקָא דְּהָא רַבִּי רַחֲמָנָא אֶלְיָבִיָּה בְּנַתְּאַרְסָה וְנַתְּגַרְשָׁה דְּאִף עַל גַּב דְּלָא שְׁקִיל אָב אִית לָהּ לְדִידָהּ.

יְתוּמָה נְמִי דְלִית לָהּ אָב דְּקָא שְׁקִיל שְׁקִילִי אִיָּהּ. דְּוּוּדְאִי לְאַבִּי הַנְּעֵרָה לָאו דְּוּוּקָא מִדְּאַתְרַבָּא נַתְּאַרְסָה וְנַתְּגַרְשָׁה לְקִנְס לְעִצְמָהּ, וְאַיְפָא לְמִימַר בְּאוּנְס וּמִפְּנֵתָה הוּא דְּגַלִּי רַחֲמָנָא דְּאִע"ג דְּלָא שְׁקִיל לָהּ שְׁקִיל אִיָּהּ.

אָבָל מוֹצִיא שֵׁם רַע לֹא דַהֲת' אֶמְרִי לְאַבִּי הַנְּעֵרָה דְּוּוּקָא. מְשׁוּם הִכִּי אֶקְשִׁי לִי מִדְּרַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי דְּהָא ר' יוֹסִי הַגְּלִילִי דְּאִית לָהּ בְּנַעֲרָה שְׁנַתְּאַרְסָה וְנַתְּגַרְשָׁה דְּאִין לָהּ קִנְס וְאַפִּין הִכִּי אֶמַר דִּיתוּמָה מִפְּנֵתָה יֵשׁ לָהּ קִנְס.

אֶלְמָא קְסַבֵּר לְאַבִּי הַנְּעֵרָה דְּאִנְס וּמִפְּתָה לָאו דְּוּוּקָא. בְּמוֹצִיא שֵׁם רַע נְמִי לָאו דְּוּוּקָא.

וּמִפְּרָקִי בְּבָא עָלֶיהָ וְאַח"כּ נַתְּיַתְמָהּ. כְּלוּמַר דְּוּוּדְאִי אֶמְרִי לְאַבִּי הַנְּעֵרָה דְּוּוּקָא הוּא.

וְהִיא מִתְנִי בְּבָא עָלֶיהָ וְנַתְּיַתְמָהּ דְּוּוּדְאִי לְאַבִּי הַנְּעֵרָה קְרִינוּן בִּיָּה כִּינוּן שְׁהִיָּה קִיָּים בְּשַׁעָה שְׂבָא עָלֶיהָ. וּמִרַבִּי לָהּ מִדְּאַתְרַבִּי אִיָּהּ לֹוֹמַר שְׂיִכוּלָה לְעַכְבַּ.

דְּאֵלוּ לֹא הִיָּתָה יְכוּלָה לְעַכְבַּ פְּטוּר אִע"ג דְּלָא מִיִּמְעֵטָא מְהָא דְּאַבִּי הַנְּעֵרָה כְּדַפְרִי'. וּלְפִירוּשׁ דִּידָהּ אִית לָהּ לְמִימ' דְּוּוּדְאִי מְשׁוּם דְּאַבִּי הַנְּעֵרָה מִיִּמְעֵטָא אִפִּי בָּא עָלֶיהָ בְּחִיּוֹ וְנַתְּיַתְמָה וּלְפּוּם הִכִּי אִיֶּצְטְרִיף רַבּוּיָא לְרַבּוּיָא מִדְּכַתִּיב וְאַם וְלֹא כַת' אִם וְגַמְרִי מִיָּנָה נְמִי לְמוֹצִיא שֵׁם רַע לְבָא עָלֶיהָ וְאַח"כּ נַתְּיַתְמָהּ.

אָבָל בָּא עָלֶיהָ אַחַר מִיתָה הָאָב זֹו אִין לָנוּ דְּהָא אִיִּמְעֵיט מִדְּכַתִּיב לְאַבִּי הַנְּעֵרָה וְתוּ לֹא אַרְבִּיא לָהּ וְלִיתִיָּה כְּדַאֲמָרוּן. כְּאִן נַעֲרָה הָא כָּל מְקוּם שְׁנֵא' נַעֲרָה כְּגוֹן אִנְס וּמִפְּתָה אִפִּי קַטְנָה בְּמִשְׁמַע.

: (שֵׁם) תְּנִי שְׂקִילָא שְׁלֵשׁ מִדּוֹת בְּנַעֲרָה בָּאוּ לָהּ עֵדִים בְּבֵית חַמִּיָּה שְׁזַנְתָּה בְּבֵית אָבִיָּה סוֹקְלִין אוֹת' עַל פְּתַח בֵּית אָבִיָּה. כְּלוּמַר רָאוּ גְדוּלִין שְׁגַדְלָתָם.

פִּי הִיָּינוּ מוֹצִיא שֵׁם רַע דְּכַתִּיב וְהוֹצִיאֵנוּ וְגו' אֶל פְּתַח בֵּית אָבִיָּה דְּלָא שְׁנִי לָן בֵּין שְׁהוּא ע"י הוֹצֵאתָ שֵׁם רַע בֵּין בָּאוּ עֵדִים מְאִילִיָּהוּן. אֶלָּא לְעַנְיָן מְאָה סְלַע שְׁחִיבִיב הַבַּעַל לְשֵׁלֵם כְּשֵׁהוּא גוֹרָם.

אָבָל הִיא בֵּין כְּפֹו וּבֵין כְּפֹו הִיא בְּסִקְלָהּ כְּדַאֲיָתָא לְקַמְן בְּהֶדְיָא. לֹא אֶמַר לְעֵדִים בָּאוּ וְהִיעִידוּנִי וְהִן מְעִידִין אוֹתוֹ מְאִילִיָּהוּן הוּא אִינוּ לֹוֹקָה וְאִינוּ נֹוֹתֵן מְאָה סְלַע הִיא וְזוּמְמִיָּה מְקַדְמִין לְבֵית הַסִּקְלָהּ.

בָּאוּ לָהּ עֵינֵיהִי בְּבֵית אָבִיהָ סוֹקְלִין אוֹתָהּ עַל פְּתַח שַׁעַר הָעִיר. כְּלוֹמֵר בָּאוּ לָהּ עֵדִים בְּבֵית אָבִיהָ שְׁזִינְתָה בְּבֵית אָבִיהָ סוֹקְלִין אוֹת' עַל שַׁעַר הָעִיר הַהִיא.

דְּהִי כִי פָתַח קָרָא בְּהֶדְיָא סְרָחָא וּלְבַסּוֹף בְּגָרָה תִּידוֹן בְּחֻנְקָא דְכִינּוֹן דְּאִישְׁתַּנִּי גּוֹפ' אִישְׁתַּנִּי קִטְלָא. וּמִקְשִׁינּוֹ מִתְנִיתָא דְתַנְיָא נַעַר' הַמְאֻרְסָה וְכוּ', וְהָא קִשְׁיָא דְקַתְנִי בְּהֶדְיָא אִפִּי' בְּגָרָה תִּידוֹן בְּסִקִּילָהּ.

וְאָמַר רַבָּא מוֹצִיא שָׁם רַע קְאָמְרַת שְׁאֵנִי מוֹצִיא שָׁם רַע דְחִידוּשׁ הוּ' דְהָא נִכְנְסָה לְחֻנְפָּה וְלֹא נִבְעֵלָה בְּעֻלְמָא וְזִינְתָה בְּחֻנְקָא וְאֵלּוּ מוֹצִיא שָׁם רַע בְּסִקִּילָהּ. פִּי' שְׁאֵנִי מוֹצִיא שָׁם רַע דְאֵלּוּ אֵלִיבָא דְשִׁילָא מוֹצִיא שָׁם רַע לֹא מִשְׁפַּחַת לִיהּ בְּלֹא חִידוּשׁ.

דְכִינּוֹן דְקִסְבֵּר שִׁילָא דְהִי דִינָא דְכָל הֵיכָא דְאִישְׁתַּנִּי גּוֹפ' אִישְׁתַּנִּי קִטְלָא. כָּל מוֹצִיא שָׁם רַע נְמִי הָא אִישְׁתַּנִּי דִינָא דְכִינּוֹן דְנִכְנְסָה לְחֻנְפָּה הָא אִישְׁתַּנִּי דִינָא דְהֵוָּא בְּחֻנְקָא אִפִּילוּ לֹא נִבְעֵלָה וְאִפִּי' הִיכִי לֹא אִישְׁתַּנּוּ קִטְלָא וְהֵוָּא בְּסִקִּילָהּ כִּי בְּגָרָה נְמִי לֹא אִישְׁתַּנִּי דִינָא וְהֵוָּא בְּסִקִּילָהּ.

אִי עַל גַּב דְבְּעֻלְמָא דִינָא הִיכִי דְכָל הֵיכָא דְאִישְׁתַּנִּי גּוֹפָה אִישְׁתַּנִּי קִטְלֵי שְׁאֵנִי הִכָּא דְגָלִי בִּיהּ רַחֲמָנָא וְקִשְׁיָא לָן וּמֵאֵי דְקִאֲרִי לָהּ מֵאֵי קִשְׁיָא לִי' מִמִּתְנִית' לוקְשִׁי' לִיהּ מוֹצִיא שָׁם רַע גּוֹפָא דְאִוְרִייתָא וי"ל דְמִקְשָׁה ס"ל דְמוֹצִיא שָׁם רַע דְאִוְרִייתָא לֹא קוֹשְׁיָא.

דְהָא שִׁילָא לֹא אָמַר אֱלֹא הֵיכָא דְאִישְׁתַּנִּי גּוֹפ'. אֲבָל אִישְׁתַּנִּי דִינָא מוֹדָה שִׁילָא דְאִפִּי' לֹא אִישְׁתַּנִּי קִטְלָא וְאִפִּי' בְּעֻלְמָא.

הִילְכִיךָ מוֹצִיא שָׁם רַע דְאִוְרִיית' לֹא חִידוּשׁ הוּא דְהָא הִיכִי דִינָא אִפִּי' בְּעֻלְמָא. וְהֵוָּו דְמִקְשִׁי לִי' מִמִּתְנִיתָא דְקַתְנִי בְּהֶדְיָא בְּגָרָה.

וּרְבִי אֶתָּא לְמִימַר דְלֹא הִיכִי הוּא אֱלֹא שִׁילָא בֵּין בְּאִישְׁתַּנִּי דִינָא בֵּין בְּאִישְׁתַּנִּי גּוֹפָה אִית לִי' דְהִיכִי הוּא דִינָא דְאִישְׁתַּנִּי קִטְלָא. הִילְכִיךָ מוֹצִיא שָׁם רַע גּוֹפָה דְלֹא אִישְׁתַּנִּי קִטְלָא חִידוּשׁ הוּא דְהָא אִישְׁתַּנִּי דִינָא.

וְכִינּוֹן דְכֹן ה"ה נְמִי לֹאִישְׁתַּנִּי גּוֹפָא. וּא"ל רַב הוֹנָא בְּרִי' דְרַב יְהוֹשֻׁעַ אִפִּי' לְפִי דְבְּרִיךְ דְמוֹצִיא שָׁם רַע חִידוּשׁ הוּא אִפִּיתִי הִיכִי מְצִי לְמִיגְמ' מִינִי' לְבְּגָרָה.

דִּילְמָא כִּי חֲדָתִית רַחֲמָנָא הֵיכָא דְלֹא אִישְׁתַּנִּי גּוֹפָה. הֵיכָא דְאִישְׁתַּנִּי גּוֹפָה לֹא חֲדָתִית רַחֲמָנָא. וְהִיכִי מְצִי תַנָּא לְמִיגְמ' חִידוּשִׁי רַבָּה מְחִידוּשׁ' זוּטָא. אֱלֹא וּוְדָאֵי טַעֲמָא דְתַנָּא עַל כְּרַחֲוִי מְשׁוּם דְקִסְבֵּר דֹּאע"ג דְאִישְׁתַּנִּי גּוֹפָה לֹא אִישְׁתַּנִּי קִטְלָא וְתִיבְתָא דְשִׁילָא: (דָּף מ"ה) אָמַר רַב נַחֲמָן בְּר' יִצְחָק אִישְׁתַּנִּי וְלֹא אִישְׁתַּנִּי כו' כְּלוֹמֵר אִי אֲזַלִּינּוּ בְּתַר הַשְׁתָּא אוֹ בְּתַר מַעֲיָקְרָא תַנָּאֵי הוּא דַר' שְׁמַעוֹן וְרַבְּנָן דְרַבְּנָן סְבָרִי דְאֲזַלִּי בְּתַר מַעֲיָקְר' וּר' שְׁמַעוֹן אֲזַלִּי בְּתַר הַשְׁתָּא.

וּפְרָקִינּוּ אִימ' דְשְׁמַעַתְּ לִי לַר' שְׁמַעוֹן דְאֲזַלִּי אִי בְּתַר יְדִיעָה. דְאֲזַלִּי בְּתַר יְדִיעָה וְלֹא אֲזַלִּי בְּתַר חֲטָאָה מִי שְׁמַעַתְּ לִיהּ.

א"כ פלומר דאזיל לגמרי בטר השתא לימי קרבן פדהשתא משיח פּר ונשיא שעיר פּשילא דאזיל לגמרי בטר השתא אלא ונדאי ר"ש בטר מעיקרא לגמרי קא אזיל. אבל שאני קרבן דלא חזיל חיוביה אלא בחטאה ובידיעה.

הילכך בטר מעיקרא לא אזלי דלא הנות ידיעה בטר השתא נמי לא דלא דינא הוא דניול בטר בסוף אבל בההיא דשילא כוליה חיוביה בשעתא דזנאי הנה וכינן דכו אזלינן בטר מעיקרא.

ואמרין הא אמר לי רבי יוחנן לתנא תני תידון בסקילה ולימה לדשילא: אבל מדברי הרב אלפסי ז"ל נראה שהוא מפרש מוצי' שם רע חידוש הוא פיון דקי"ל דנכנס' לחופ' ולא נבעלה בחנק, ואע"ג דהשתא נער' בתולה הוא אישתכח דרשו' הבעל משוי לה פאלו אישתמי גופה וה"ל פמי שפגור' ומשתמי קטל' וכינן שפן מוציא שם רע היכי משפחת לה לעולם אפי' מוקמת לה דווקא בשלא בעל נימא רשו' הבעל משנ' וה"ל פמי שפגרה ותדון פדהשת' לתנא דבי שילא דאי' ליה אישתמי גופא אישתמי קטל' אלא לאו ש"מ חידוש הוא פדקא פירש"י ז"ל אבל אין לשונו מוכרע יפה והנכון פלשון הראשון: ותמה על הרמב"ם ז"ל שכתב נער' שזינת' אחר פניסתה לחופה ובאו עדים מאיליהו בחנק.

הביא הבעל עדים הרי היא בסקילה. ונראה שהוא מפרש דברים כפושטן.

ואלו מוציא שם רע פי הא דאמרי' דהיינו נכנסה לחופה ולא נבעלה וזינתה בסקילה וזהו חידוש שבמוציא שם רע וזה תמה ומאי קאמ' וכי חזית בה כו' האי חידוש' מאי הוי אטו משום דחזית ביה רחמנ' בתנא מילתא אית לן לחזותי בה במילי אחרני.

אדרבה אית לן למימ' אין לה בו אלא חידושו ותו דלא אשכחן דש"ל במוצי' שם רע בין הביא הבעל עדי' לבאו מאיליהו אלא לענין מלקות ולשל' מאה סלע אבל לא ענין מיתה פלל ותו הא לזנו' בית אביה דממעטינן מינ' לקמן מסר האב לשלוחי הבעל וזינת' לומר שהיא בחנק במוציא שם רע כתיב ולימה לדברי הרמב"ם: (ע"ב) ת"ר נערה המאורס' שזינת' סוקלין אותה על פתח בית אביה אין לה פתח בית אביה סוקלין אות' על פתח העי' ההיא כלו' שזינתה בו אע"פ שזדונ' בעיר אחר' ובעיר שרוב א"י אפי' גזנת בעיר שזינת' בו סוקלין אותה על פתח בית דין.

ובע"א סוקלין אותו על שער שעבד בו פלומר אף על פי שזדון בעיר אחרת ובעיר שרובה א"י אפי' גזון בעיר שעבד בו סוקלין אותו על פתח ב"ד. ולא פפתח בית דין ממש אלא בסמו' פי היכי דתהוי לי הצלה כדפרישנא בסנהדרין: (דף מ"ו) תניא ופרשו את השמלה מלמד שבאין כו' עד דברים ככתבן שמלה ממש דברים כפושטן.

נראין דבעינן דבעל וטען טענת בתולים ומתוה טענת בתולים הביא עדים וכן הם דברים ככתבן. והא דתני רבי יונה את בתי נמתי לאיש הזה ולא ליבם.

אתניא דלא כר' אליעזר בן יעקב דאלו אליב' בלאו הכי נמי מקמעיט דהא ליפא טענ' בתולים דמוהארוסין ליפא למימ' דא"כ נמתי קרינא בי'. וי"א דלא בעי' אלא דבעל וראוי לפרוש השלמ' וראוי לטענת בתולים ואע"ג דלא טען וקמא עיקר.

והכי אית' בירוש' בהדיא: (ע"ב) מתני' האב זכאי בבתו כו' בנשת ופגם דאבוה נמי שנייה ביה. מסתברא דהכי קאמ' דאבוה נמי אית ליה בנשת ופגם.

ולאו למימ' דמשום הכי ליהגוי דשקיל ליה דאפי' בבעל דקיימא לן דהגוי פאשתו אמרינו לקמן דלא שקיל ליה לכוליה בשת'. אלא הכי קאמרינו פיון דשמעינו ליה לבנשת ופגם דהגוי דידן' מתוה שפידו למסרה למגנול ומנפה שחין פדאית' לעיל ליכ' למגמר מיניה דשאני התם דאיפא חומרא שכן אף הוא יש לו בנשת ופגם.

אבל רבינו שלמה ז"ל פי' דהכי קאמ' שאני בוש' ופגם דאבוה נמי שנייה ביה דמהאי טעמא שמעינו ליה דהגוי דאב מתוה שפידו למסרה למגנול ומנפה שחין. וכיון דכן תו ליכא לגמר מיניה דשאני התם דאיפא האי טעמא דאמרו.

ומיהו במסכת קידושין בכולהו גוסחי גרסינו שאני בנשת ופגם דאבוה נמי אית לי' צער' בגננה. והאי לישנא אתיא פלישנא קמא: מהפרת נדרים מיה' נפק' לי' דתנו נער' המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה.

פלומר הילקף הך נמי נפקא לה מרשותיה דאב: אבל רבינו חננאל ז"ל גריס מהא מקלת' הא נפקא לה לגמרי דאמר מר אין אדם מוכר את בתו לשפחה אחר אישות והא אתיא לה שפיר דהשת' הניא לה האי יציאה פי הך.

דזכי ליה רחמנא לאב למימסרה לחופה. פירש"י ז"ל דכתיב את בתי נתתי לאיש הזה וכל נתינות במשמע ואין צריך דכיון דזכי לי' רחמנא לקבולי ביה קידושי ממילא ש"מ דברשותיה למימסר' לחופ' דאי לא מאי אהני לי: נשא' יתר עליו הבעל שהיא אוכל פירות: ת"ר כתב לה פירות פסות וכלים שיבאו עמה מבית אביה לבית בעל' מתה לא זכה הבעל בדברי הללו.

משום ר' נתן אמרו זכה הבעל בדברים הללו. פירש"י ז"ל בארוס' וקס"ד דפליגי בפלוגמא דר"א בן עזריה ורבנן דר' נתן פרבנן דהתם ורבנן דהקא כר' אליעזר בן עזריה. ולבסוף אמרי' דר' נתן דאמ' אפי' כראב"ע דהתם הוא מדידה לדידה דאיהו ונדאי לא כתב לה אלא על מנת לכנסה. אבל הקא דמדידה לדידה דמשום איתתונו' והא איתתתנו להו.

ואי קשיא לה לפירש"י ז"ל והא קי"ל ונדאי בעלמא דארוסה אין בעלה יורשה. י"ל הני מקלי בנכסי דאית לה דלא כתבה לי' בכתובה.

אבל הקא דאיהו כתב לה כתובה וצמיה כתב ליה הני נכסי בכתובה גופ' אם פן הא במקום כתובת נישואין קיימא. וכי היכי דמאי דכתב לה איהו קניים וגב' לי' לגמרי.

ה"ה מאי דכתב איהי לדידה דזכי ביה איהו. ודווקא דכתב חמיה ליה בכתובה.

הא לאו הכי הא קיימא לן בהדי' אף על פי שכתובתה בבית בעלה אביה יורשה. והיינו דמוקמינו לי' לר' נתן פרבנן דהתם דקסברי דאפי' מן הארוסין גובה בין כתובה בין תוספת: אלמא דמאי דכתב לה איהו לדידה קניים לגמרי.

הָכָא נָמִי הָאֵי דְכְתַב לִיה חֲמִי בְכַתְּוֹב' קַיִם לְגַמְרִי. אָבֵל לְרַאב"ע דְקִסְבֵּר דְוּוּקָא מְנָה
מְאֵתִי אָבֵל תּוֹסְפֵת לִית לָהּ שְׁלֵא כְתַב לָהּ אֵלָא עַל מְנַת לְכַנְסָהּ.

אִיהוּ נָמִי לֹא זְכִי מִינָה דִינְדָה בְּמֵאֵי דְכְתַב חֲמוּהָ לִיה. דְאַמְרִינוּ נָמִי דְלֹא כְתַב לִי אֵלָא עַל
מְנַת נְכֻסָה וְכֵן פִּירֵשׁ"י ו"ל.

וְאִיכָא דְקִשְׁיָא לִיה דְהָא מְפָרְשִׁינוּ לְקַמֵּן טַעמֵינָהוּ דְרַבְּנֵן דְהָכָא דְפְלִיגִי עֲלֵיהּ דְר' אֲלֵעֶזֶר
בְּוַעֲרִיָה. וְאַמְרִינוּ דְהֵינּוּ דְגָבִיא בֵּין תּוֹסְפֵת בֵּין כְּתוּבָה דְמִשּׁוּם אִיקְרוּבֵי דְעֵתָהּ הוּא וְהָא
אִיקְרָבָא לִיה דְעַת' וְאֵלּוּ ר' אֲלֵעֶזֶר בְּוַעֲרִיָה פְּלִיגִי עֲלֵיהּ וּמֵאֵי שְׁנָא הָכָא דְקָא מוֹדוּ.

וְלִיתָהּ דְהֵינּוּ הָא דְפְרִיִשְׁנָא הָכָא בְּגַמ' דְכִי לִית לִי הָאֵי סְבָרָא לְרַבֵּי אֲלֵעֶזֶר בְּוַעֲרִיָה
מְדִידָה לְדִידָה. שְׁהוּא אִינוּ כּוֹתֵב לָהּ אֵלָא עַל מְנַת לְכַנְסָהּ שְׁיָהָא לּוּ שְׁפַחָה לְשִׁמְשׁוּ.

אָבֵל מְדִידָה לְדִידָה דְעַת' לְזְכוּוֵי לִי אַע"פ שְׁלֵא כְנָסָהּ. וְרַבְּנֵן דִּידָהּ פְּלִיגִי דְאַפִּי אִיהוּ
מְזַכֵּי לָהּ בֵּינוּ דְאִיקְרָבָא דְעַתָּי.

וּמִיָּהוּ הָא וְנֻדְאֵי קִשְׁיָא מֵאֵי שְׁנָא דְהֵתָם קָרִי לָהּ קְרוּבֵי דְעַת'. וּמֵאֵי שְׁנָא הָכָא דְקָרִי לִיה
אִיחְתוּנּוּ.

וַיֵּשׁ לֹאמֵר דְהֵתָם הוּא גַבֵּי דִידָה וְדִידָה לֹא שְׁיָיְהּ לִישְׁנָא דְחֲתָנוּת בֵּינֵיהוּ. אָבֵל הָכָא גַבֵּי
אָב אִיכָא לְמִימֵר לִישְׁנָא דְחֲתָנוּת תַּדַּע דְוּוּדְאֵי מְשַׁעַת אִירוּסִין נָמִי שְׁיָיְהּ לִישְׁנָא דְחֲתָנוּ'
כְּדָאמְרִי בְּעֵלְמָא בַּהֵיא הִנְאָה דְמַחְתָּנִי אַהֲדָדִי גַמְרִי וּמְקַנּוּ אַהֲדָדִי: וְרַבֵּינוּ תָּם ו"ל קִשְׁיָא
לִיה לְהָאֵי פִירוּשָׁא לִישְׁנָא דְאַמְרִי שְׁיָבֹאוּ עִמָּה מִבֵּית אַבִּיהָ לְבֵית בַּעֲלָהּ.

וְאִם אִית' דְכְתָבָהּ לָהּ הֵכִי הֵכִי קָא זְכִי. וְהָא בְּהֲדָדִי כְּתָבוּ לִיה הֵכִי שְׁאִינוּ מְזַכֵּי אֵלָא
שְׁיָבֹאוּ עִמָּה מִבֵּית אַבִּיהָ לְבֵית בַּעֲלָהּ.

וְלִית' דְלֹא קְאָמְרִינוּ דְכְתָבֵי לִיה הֵכִי אֵלָא הֵכִי קְאָמֵר פִּירוּת כְּסוּת וְכֵלִים שְׁתַּנְשָׂא בְּהֵם
שְׁיָהִי לָהּ בְּנֻדְנָנִת' וְלֹא דְקְאָמֵר לָהּ הֵכִי בְּהֲדָדִי. וְרַבֵּינוּ ו"ל פִּירֵשׁ' בְּנֻשׂוּאָה וּכְשִׁמְתָהּ
קוּדָם שְׁגָבָה הִבְעֵל וְהֵינּוּ דְמוֹקְמִינוּ לָהּ בְּפִלּוּגְתָא דְר' אֲלֵעֶזֶר בְּוַעֲרִיָה אֲזִיל בְּתַר אֲנוּמְדוּ
דְעֵתָא וְרַבְּנֵן לֹא אֲזִילֵי בְּתַר אֲנוּמְדוּ דְעֵתָא הִילְכָף רַבְּנֵן דְהָכָא אֲזִילֵי בְּתַר אֲנוּמְדוּ דְעַת' כִּר'
אֲלֵעֶזֶר בְּוַעֲרִיָה דְכִי הֵיכִי דְאַמֵּר ר' אֲלֵעֶזֶר בְּוַעֲרִיָה שְׁלֵא כְתַב לָהּ אֵלָא עַל מְנַת לְכַנְסָהּ.

הָכָא נָמִי אֲמַרִינוּ שְׁלֵא כְתָבוּ לּוּ עַל דְעַת שְׁאֵם תְּמוּת הִיא קוּדָם שְׁגָבָה הִבְעֵל שְׁיָזַכָּה בְּהֵם
ר' נָתָן לֹא אֲזִילֵי בְּתַר אֲנוּמְדוּ דְעַת' כְּרַבְּנֵן דְהֵתָם וְאַסִּיקְנָהּ דְכוּלְהוּ כִּר' אֲלֵעֶזֶר בְּוַעֲרִיָה
דְמוּדָה הָכָא ר' אֲלֵעֶזֶר בְּוַעֲרִיָה דְמִשּׁוּם אִיחְתוּנֵי הוּא וְהָא אִיחְתוּנּוּ לָהּ.

וְהָא דְתַנְיָא לְקַמֵּן אַרְף עַל פִּי שְׁכַתְּוּבָתָהּ בְּבֵית אַבִּיהָ מִתָּהּ בְּעֵלְהָ יוֹרְשָׁהּ. לְפּוּם הָאֵי שְׁיָטְתָא
אֲתִי כִר' נָתָן.

וְאַפְשָׁר לֹאמֵר דְאַפִּילוּ כְּרַבְּנֵן. דְלֹא אֲמַרִינוּ הָכָא אֵלָא בְּשְׁלֵא זְכָתָהּ הִיא עֲדִינָן בְּהֵם.

כְּגוּן שְׁלֵא הִקְנָה לָהּ הָאָב פִּירוּת וְכֵסוּת וְכֵלִים הִמְסוּנֵינָן. אֵלָא שְׁחִיב עֲצָמוּ לָהּ בְּכָף וְכָף
פִּירוּת וּבְכָף וְכָף כְּסוּת וְכֵלִים.

וְכִינוּן שְׁפָן מִתָּהּ הִיא קוּדָם שְׁגָבָה אוּתָן הִבְעֵל אִינוּ זוּכָה בְּהֵן. וּמִבִּיא רֵאֵיָה לְדְבָרֵי מְדָקָא
מְיִיתִינוּ לָהּ.

אמתני דקתני גישאת יתר עליו דמיירי בגישואין ואין זה הפירוש נכון דהא ונדאי לאו
אומדן דעת' הוא לכולו עלמא דהא גי'שאת. ומה לי אי ג'בה או לא ג'בה אם אומדן דעת'
דכי'ן דמתה לא זכה הבעל אפילו ג'בה נמי.

ותו דאמר' בסיפא דכולהו כר' אלעזר בן עזרי' ואפילו ר' נתן דהכא. דהתם הוא דאמר
ר' אלעזר בן עזרי' שלא פתב לה אלא על מנת לקונסה.

אבל הכא מוד' משום איסתוני הוא והוא איסתונו להו. ואם איסתה למה לי האי טעמא
לימא התם הוא דאמר ר' אלעזר בן עזרי' שלא פתב לה אלא על מנת לקונסה.

אבל הכא מוד' שפבר כנס' אלא ונדאי לית' ועיקר כדפירש"י ז"ל. ואי משום האי דתני
לה אמתני' משו' דשייכא בה במתני' דאלו במתני' משמע דבעל לא זכי אלא בגישואין.

ואליבא דר' נתן ונדאי דאמר זכה הבעל בדברים הללו פיון שיהו יורשה. נראין דברים
אף שהו' אוכל פירו' באירוסין והא מתני' דלא כר' נתן אלא פרבנו דפליגי עלי' ומסתבר'
דהא דפירש"י ז"ל בדכת' לי' אפנה דכלה לחתן בכתוב' ה"ה להיכא דלית לי' אב וכתבי
ליה איהי בכתוב' א"נ אפש' דאפי' בשט' אח' בל' הכתוב' לאפוקי אי אקני לי' בשט' אח'
דהא אהני לי' נאפי' לרבנו דר"נ מודו דה"ל פמתני' דאד' אח' דעלמ' וקיי"ל פרבנו דסתם
לו תנא במתני' פנותייהו.

וכ"כ הרב אלפסי ז"ל: סייב במזונותיה ובפרקונ' ובקבורת' ת"ר תקנו מזונות כו' עד
לשאינו מצוי. הא דקתני פרקונ' תחת פירו' לאו למימרא דפירות עיקר.

דהא ליתיה פדאמרינו לעיל. בשלמא בעל תקינו ליה רבנו פירי דאם פן מימנע ולא פריק.
אלמא עיקר תקנתא פרקונה. והכי נמי משמע הכ' במאי דאמרינו מהו דתימא מיכל לא
נכלינהו אנוחי ננחינהו דאם פן מימנע ולא פריק.

ואי אמרת דפירות עיקר אם פן הא לא הניא אלא עציה טובה בעלמ' דאמרין' לה ננחינהו.
והא היכי תיסק אדעתין אי בעי' תינח אי בעי' תיכול.

אלא ונדאי דפירקונה עיקר ותקנתא דידיה ודיד' היא. שאף הוא צריף שפחה לשמשו.
והיינו דאמרן מהו דתימא מיכל לא נכלינהו שלא? הא הבעל רשאי לאכלן. אבל יהא
יכול לכופה שאף היא לא תאכלם אלא שנייחו אותם.

ואם אולי תצטרף לפדיון יפדו אותה מהן. דאם פן מימנע ולא פריק.

פלומ' דאם פן פדאמרינו דאכיל להו אתי לאימנועי שיבא לעכב שלא? יהא רוצה לפדות
ואין הדבר מצוי לכופו בכל שעה בב"ד. והא עדיפא לה דקיימי בעין.

ומזמנא מילתא. קמ"ל דאדרבה הכי עדיפא לה דאי פדקאמרת דקא מנחינו להו זימנין
דלא מלי מדיד' ואם אית' דלא אכל להו פיון דלא אהניתי' איהי מדידה איהו נמי מימנע
ולא פריק.

אבל השתא פיון דאכלינהו ונדאי מפרק פריק ותו איכא ראיה מהא דאמרינו לעיל
בשלמא בעל תקינו לי' רבנו דאם פן מימנע ולא פריק. ומדקא מהדר ר' יוסי בר' יהוד'
אב נמי מימנע ולא פריק.

ומדאמרינו במתני דפרקונה הוי תנאי ב"ד והאי דקתני הכי אפשר דלא איכפת לי מדקא
בעי למיתנא בסוף לפיכך בעל אוכל פירות אלמא פרקונה עיקר. אי נמי דמפרקינן לה
כדמפרישינו רישא נמי לרב הונא דלקמן דקסב' מזונות עיקר.

והשת' דאתינן להכי היכא דאמרה איהי איני נפדית ואיני נותנת פירות אע"ג דפרקונה
עיקר אשכחן להו לגאונים ז"ל דלאו כל כמינה. דהא תקנתא דידיה נמי הוא כדפרישנא
שאף הוא רוצה שפחה לשמשו וכל זמן שזו קשורה בו אינו מוצא אחרת דומי' דקבורת'
תחת פתובתה דנודאי מסתבר' דלא תליא מילתא בחד מינייהו לא ברשותי' ולא ברשותה
שהוא אינו יכול לומר איני יורשה ואיני קובר כדמוכח לקמן שאינו יכול להפקיע ירושתו
שהוא יורשה אחר שנישאת אלא בעודה ארוסה.

וכן היא נראין דברים שאינה יכולה לומר שלא יירשנה ולא אמרו אלא במזונות: האי
תנא סבר מזונות דאורייתא מסתברא דלאו דמפיק בנודאי מהך תנא דלעיל דאפי' להאי
תנא דאית לי' מזונות דאוריית' ונדאי אית לי' דהך תנא דלעיל.

ומפרקינן לה כדמפרקינן לה לקמן לרב הונא. אלא לתנא דלעיל לא מוכרע אי אית לי'
מזונות דאורייתא או דרבנן.

ואפשר דאית לי' הכי ואפשר דאית לי' הכי. אלא האי תנא ונדאי אית ליה מזונות
דאורייתא.

ר' אליעזר בן יעקב אומר פסות' ועונתה לפי עונתה תן פסות' אמרו בירושל' ור' אליעזר
בן יעקב מזונות מנא לי'. ק"ו ומה דברים שאין הנפש תלוי' בהן חייב.

דברים שהנפש תלוי' בהן לא כל שפן. עונה מנא ליה ומה דברי' שלא נכנסה לכה חייב
דברים שנקנסה לכה לא כל שפן.

ולמאן דאית ליה מזונות דרבנן משמע דאית ליה דר' אליעזר בן יעקב ולית לי' קל נחומר.
אי נמי אפשר דמאן דאית לי' מזונות דרבנן סבר פי הא דתני רב יעקב שארה פסותה
קירוב בשך שלא ינהוג בו מנהג פרסיים וכו' עד ויתן פתובה ומוקים שאר לקירוב בשך
ומוקים פסותה לבגדי מטה שלא ישמש מטתו אלא במטה מוצעת.

והלכתא דמזונות דרבנן. (דף מ"ח) מתני' ה"ג רבי' תננאל ז"ל לעולם היא ברשות האב
עד שתקנס לחופה.

הלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל הרי היא ברשו' האב. מסרו שלוחי האב לשלוחי
הבעל הרי היא ברשות הבעל.

והיינו דמותבינן בגמ' לרב אסי ממתני' ומפרקינן מסירתה זו היא פניסתה לחופה. (ע"ב)
גמ' מאי לעולם לאפוקי כו' קמ"ל לעולם ואע"ג דמשנה היא בהדיא לקמן דמפיק ממשנה
ראשונה.

אורחא דתלמודא הוא הכי למיתני עיקר דינא אגב אורחיה: מסר האב כו' ובעינן מסירתה
למאי. שמואל אמר לירושתה ריש לקיש אמר לכתובתה.

וּפְרִי־שָׂנֵא פְתוּבָתָהּ מֵאַחַר מְנָה. דר"ל וּנְדָאֵי פְּלִיגָא אֲדִשְׁמוּאֵל דר"ל לִית לִיהּ דְּהוּיָא בְּרִשׁוּת הַבְּעַל אֲלֵא לְכַתּוּבָתָהּ בְּלִבְד לֹא מְרַמֵּר שְׁתֵּהּ לְכַתּוּבָתָהּ מֵאַחַר מְנָה אֲבָל לֹא לִירֻשָׁתָּהּ. אֲבָל דְּשְׁמוּאֵל אֲפֻשֵׁר דְּלֵא פְּלִיגָא אֲדֵר"ל אֵע"ג דְּאָמַר לִירֻשָׁתָּהּ אֲפֻשֵׁר דְּלֵא פְּלִיג לְכַתּוּבָתָּהּ דְּכָל דְּכֹן הִיא. אֲלֵא לְאַפּוּקֵי מִהֲנֵה דְּרַב אֲסִי וְדְרַב.

וְהָא דְּמוֹתְבִינֵן לְהוּ מֵהַד הַלֵּךְ הָאָב עִם שְׁלוּחֵי הַבְּעַל אוּ הִלְכוּ שְׁלוּחֵי הָאָב עִם שְׁלוּחֵי הַבְּעַל אוּ הִית' לֵה חֲצַר בְּדִרְךָ וְנִכְנָסָה עִמּוּ לְלוֹן אֵע"פ שְׁכַתּוּבָתָּהּ בְּבֵית בְּעֵלָה מִתָּה אֲבִיָּה יוֹרְשָׁה מְסֻרוֹ הָאָב לְשְׁלוּחֵי הַבְּעַל.

אוּ שְׁמֻסְרוֹ שְׁלוּחֵי הָאָב לְשְׁלוּחֵי הַבְּעַל. אוּ שְׁהִיָּתָה לֹו חֲצַר בְּדִרְךָ וְנִכְנָסָה עִמּוּ לְשֵׁם נִישׁוּאִין אַף עַל פִּי שְׁכַתּוּבָתָּהּ בְּבֵית אֲבִיָּה מִתָּה בְּעֵלָה יוֹרְשָׁה.

בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים לִירֻשָׁה אֲבָל לְתַרוּמָה אֵין הָאִשָּׁה אוּכְלָת בְּתַרוּמָה עַד שְׁתַּכַּנְסָה לְחֻפָּה. תִּיּוּבָתָּהּ דְּכִלְהוּ לְבַר מְדֻשְׁמוּאֵל.

דְּאֵלוּ שְׁמוּאֵל לִישְׁנָא דְּמִתְנִית' אָמַר לִירֻשָׁתָּהּ וְדַכּוֹת' אִיפָּא בְּתַלְמוּד' וְכִיּוֹן דְּפְרִישְׁנָא בְּדֻשְׁמוּאֵל דְּמוּדָה לר"ל דְּכַתּוּבָתָּהּ מֵאַחַר מְנָה. דְּכִיּוֹן דְּאָמַר לִירֻשָׁתָּהּ כָּל דְּכֹן הוּא לְכַתּוּבָתָּהּ.

הוּא הַדִּין נְמִי בְּמִתְנִיתָא דְּכִי קַתְנִי לִירֻשָׁתָּהּ הוּא הַדִּין לְכַתִּיבָתָּהּ. וּמִיָּהוּ תִיּוּבָתָּהּ דְּרִישׁ לְקִישׁ לֹא אָמַר אֲלֵא לְכַתּוּבָתָּהּ בְּלַחֲוִיד וְלֹא לִירֻשָׁתָּהּ וְאֵלוּ מִתְנִי קַתְנִי בְּהַדְנָה לִירֻשָׁתָּהּ.

וּמִיָּהוּ הָא דְּאָמְרִינוּ לִירֻשָׁתָּהּ לְרִשׁוּת הַבְּעַל הוּא דְּאָמְרִינוּ דְּלֵא נִכְנָס' אֲלֵא לְהַכִּי. אֲבָל מְרִשׁוּת אָב כִּיּוֹן דְּקִיָּמָא לֹו דִּישְׁנָא מְרִשׁוּתוֹ לְהַפְרַת נְדָרִים כְּדַקְתְּנִי בְּהַדְנָה תְּנָא דְּבִי ר' יְשְׁמַעֵאל הוּא הַדִּין נְמִי לְכָל מִילֵי וּמְרִשׁוּת הָאָב יֵצֵת'.

אֲבָל לְכָלל רִשׁוּ' הַבְּעַל לֹא נִכְנָסָה אֲלֵא לִירֻשָׁתָּהּ זְהוּ פִּרְשׁ"י ז"ל: אֲבָל רַבִּינוּ חֲנִנְאֵל ז"ל גְּרִיס וְהִיָּתָה לֵה וְהִיָּתָה לֹו. וּפְרִישׁ דְּתַנָּא דְּבְרִיָּתָא תַּרְוַנְיָהוּ קָא בְּעֵי חֲצַר דִּידָהּ וּמְסִירָהּ.

וְהִיָּנוּ תִיּוּבָתָּהּ לְכִלְהוּ נְאֻפִי דְּשְׁמוּאֵל דְּאֻפִי שְׁמוּאֵל הִנֵּי תַרְתִּי לֹא בְּעֵי דְּלֵא בְּעֵי אֲלֵא מְסִירָהּ, וְזֵה אֵינוּ נִכּוֹן דְּהָא מְאִי קוּשְׁיָא לְשְׁמוּאֵל דְּשְׁמוּאֵל אֲמַתְנִי קָאֵי. וְהָא אֲמַתְנִי נְמִי קִשִׁי דְּהָא בְּמִתְנִי דְּלֵא בְּעֵינוּ אֲלֵא מְסִירָהּ.

אֲלֵא מְאִי אֵית לָךְ לְמִימַר דְּכִי קַתְנִי מִתְנִי מְסִיר' בְּחֲצַר דִּידָהּ. דְּשְׁמוּאֵל נְמִי לֹא קוּשְׁיָא דְּשְׁמוּאֵל אֲמַתְנִי קָאֵי כְּדֻשְׁמוּאֵל אֲלֵא עֵינָר כְּדְפְרִי'.

וְהִשְׁתָּא אֲתָיָא שְׁפִיר לְפּוּם הָאֵי גְרָסָא דְּכַתִּיבָנָא הָא דְּדִיָּקִינוּ הָא גּוּפָה קִשִׁי אֲמַרְתָּ נִכְנָס' עִמּוּ לְלִין טַעְמָא דְּלִין הָא סְתָמָא לְשֵׁם נִישׁוּאִין אֻפִי בְּחֲצַר דִּידָהּ. אִימָא סִיפָא נִכְנָסָה עִמּוּ לְשֵׁם נִישׁוּאִין הָא סְתָמָה לְלוֹן אֻפִי בְּחֲצַר דִּידָהּ.

אֲבָל אִי גְרָסִינוּ אִיפְכָא דְּרִישָׁא חֲצַר דִּידָהּ וְסִיפ' חֲצַר דִּידָהּ כְּדַכְתִּיב בְּמַקְצַת נְוֹסְחִי. מְאִי קוּשְׁיָא דְּהָא שְׁפִיר אֲתִי דְּבְרִישָׁא הִנֵּי חֲצַר דִּידָהּ וְהִיָּנוּ דְּבְעֵינוּ דְּוֹקָא לְלוֹן דְּמִסְתָּמָא לֹא הִנֵּי אֲלֵא לְשֵׁם נִישׁוּאִין.

ובסיפא דהויה חצר דינדה בעינן לנישואין הא סתמה לליו דבהא ונדאי ליכא למימר ולא
כל דכן הוא פדלעיל דהא שפיר אתיא דחצר דינדה עדיף ונדאי לנישואין טפי מדינדה.
ואסקינו סתמא קתני סתם חצר דינדה לליו וחסצר דינדה לנישואין.

ומיהו איפא למיזק הא גופא קשי' אמרת רישא חצר דינדה סתמא לליו הא של שניהם
לנישואין ונהדר תני סיפא חצר דינדה סתמא לשם נישואין הא של שניהם לליו ויש לומר
דהא ונדאי ליכ' למימר דכיון דאמרינן דחצר דינדה לשם נישואין כל שפן של שניהם
דהויה לשם נישואין פיון שהם שותפין כל שפן שדעתן מתרצי' לישא בו וכן פשאמרו
דחצר דינדה לליו כל שפן חצר של אחרים: (שם) תאנא מסר האב כו' עד ואימא היכ'
דהדרא לבי נשי הדרא למילתא קמיינתא.

פירש"י ז"ל דאמסר האב לשלוחי הבעל קיימינן דקיימא לן מסר האב לשלוחי הבעל
ונונתה הרי זו בתנא. ואמרינן השתא מנא לן דאלו הדרא לבי נשי לא הדרא למילת'
קמיינתא ומיהו לאו קושיא היא דאימא הכי נמי.

ומאן אמר לה דהא אנו לא אמרינן אלא דכי מסר האב לשלוחי הבעל דינא בתנא. אבל
נתאלמנה או נתגרשה אחר מסירה והדרא לבי נשי לא.

אבל מסתברא לי למקשה דהכי קושטא דמילתא דלא הדרא למילתא קמיינתא. ואפשר
דקים לי דנודאי דהכי איתה אלא קשיא לי אמאי ומנא לן הא אב' אנשוואה לא קשיא לן
דנימא דהיכי דהדר' לבי נשי הדר' למילתא קמיינתא.

דהא פשיטא לן דלא הדרא וכדתנא דבי ר' ישמעאל מה ת"ל וכו' ונהלא מוצאת מפלל אב
ומוצא מפלל בעל: והרב ר' אברהם אב בית דין ז"ל פי' דהיינו טעמין דפשיט' לי' משום
דהא כתיב בה בנדרים בנעורי' בית אביה.

וכיון דנשאת תו לא קרינן בי' בנעורי'. אבל איפשר לומר דנודאי גבי נדרים בנשוואה הא
פשיטא לן דלא אמרינן דהיכא דהדר' לבי נשי הדרא למילתא קמיינתא וכיון דכבר
נתרוקנה רשות האב ממנה לגמרי ובאת' לרשות הבעל שהוא מיפר בלבד.

הא פשיטא לן דתו לא הדרא לרשות האב וגמרינן מינייהו. אבל פי' מספק' לן במס' האב
לשלוחי הבעל דה' כל עיקר לא נתרוקנ' רשות האב אלא בשביל רשות הבעל.

וכיון דלא הספיקה לבא לכלל רשות הבעל עד שחזרה לרשות האב בזו איפשר לספיקי
אם חזרה לרשות אביה אם לאו. ואמרינן הא כבר פסקא תנא דבי ר' ישמעאל דממעט
בהדיא אפי' במסר האב לשלוחי הבעל דלא אמרינן דהיכא דהדרא לבי נשי הדרא
למילתא קמיינתא.

אלא פיון שיצאה מרשות האב שעה אח' שוב אינו יכול להפר: אבל רבינו חננאל ז"ל
פירש דהאי קושיא אנשוואה מקשינן. וקאי אמאי דמקשינן ואימא פרט לשנכנסה לחופה
ולא נבעל'.

ואמרינן חופה בהדיא כתיבה. ואפתי קשיא לן אימא דלזנות אנשוואה קאי.

ואע"ג דנשוואה הא כתיבה נכנס' לחופה ולא נבעלה איצטריה. דאי לאו לזנות הנה אמינא
ה"מ בעודה נשוואה.

אָבֵל הֵיכָא דְנִתְאַלְמָנָה וְהֶדְרָא לְבֵי נָשִׁי תְּהִיְדֵר לְמִילְתָּא קַמְיִיתָּ וְקַמְ"ל לְזִנּוֹת דְּאֵע"ג
דְּהֶדְרָא לְבֵי נָשִׁי לֹא הֶדְרָא לְמִילְתָּא קַמְיִיתָּא. וּמִיָּהוּ ה"מ גְּשׁוּאָ' אָבֵל אַרְוִסָּה לְעוֹלָם אִימָא
לָהּ אַע"פּ שְׁמֶסֶר הָאָב לְשְׁלוּחֵי הַבַּעַל שְׁהִיא בְּסִקְלָה עַד שְׁתִּיכְנֹס לְחֹפָה.

וּלְפּוֹם הָא לִית לִי לְרַבִּינוּ חֲנַנְאֵל ו"ל הָאִי טַעְמָא דְּהֶרָאָב"ד ו"ל. דְּהָא קָא מִיְצְטְרִיף לִי
קָרָא דְּלִזְנוֹת לְגְשׁוּאָה אִי נָמִי אִיפְשָׁר דְּאִי לִי וְקֶסֶב' דְּלָא מִימְעִיט מִדְּכֶתִיב בְּנְעוּרֵי אֱלָא
גְּשׁוּאָה אַחַר שְׁנַבְעֵלָה דְּתוּ לֹא קָרִינֵן בִּי בְּנְעוּרֵי אָבֵל קוֹדֵם שְׁנַבְעֵלָה לֹא.

דְּהָא קָרָא קָרִי לָהּ בְּנְעוּרֵיהָ פְּדִכְתִּיב וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ בְּנְעוּרֵי מְלָחָם אָבִיהָ תֹּאכַל.
וְאַפְתִּי אִיְצְטְרִיף לְזִנּוֹת לְמַעוּטֵי נְכֻסָּה לְחֹפָה וְלֹא נַבְעֵלָה וְהֶדְרָא לְבֵי נָשִׁי.

וּמְהֶדְרִינֵן הֵהִיא כְּבָר פֶּסְקָא תְּנָא דְּבֵי ר' יִשְׁמַעְאֵל דְּתַנִּי דְּבֵי ר' יִשְׁמַעְאֵל וְנִדְרָא אֶלְמָנָה
וּגְרוּשָׁה מַה תְּלַמּוּד לֹמֵר וְהִלָּא מוּצְאָת מְכַלְלָא אָב וּמוּצְאָת מְכַלְלָא בַּעַל. כְּלוּמַר מַה ת"ל
בְּבוֹגְרַת שְׁהֵרִי כְּבָר יִצְאָה מְרִשׁוֹת שְׁנִיָּהֶם.

אִי נָמִי מַה ת"ל בְּשִׁנְשִׁאֵת וְנַבְעֵלָה אִפִּי הֶדְרָא לְבֵי נָשִׁי דְּהָא פְּשִׁיטָא שְׁהֵרִי מוּצְאָ מְכַלְל
אָב וּמוּצְאָת מְכַלְלָא בַּעַל וְנִפְקָא לָן מִבְּנְעוּרֵי דְּכִינּוֹן דְּנַבְעֵל' תוּ לֹא קָרִינָא בֵּיהּ בְּנְעוּרֵי. אֱלָא
הֵרִי שְׁמֶסֶר הָאָב לְשְׁלוּחֵי הַבַּעַל כּו' פִּי וְהַשְׁתָּא וְנִדְאִי הוּא דְּהִנָּה לִי לְמַנְג' לְתַנָּא דְּבֵי רַבִּי
יִשְׁמַעְאֵל אֱלָא פְּרִיט לְשְׁנַכְנֹסָה לְחֹפָה וְלֹא נַבְעֵלָה וְהֶדְרָא לְבֵי נָשִׁי.

אֱלָא הֵכִי נָמִי קְאָמֵר וְקֶסֶבֶר תְּנָא דְּבֵי ר' יִשְׁמַעְאֵל דְּכִינּוֹן דְּנִפְקָא לָן מְהֶכָּא אִפִּי מְהֶדְרָא לְבֵי
נָשִׁי בְּגְשׁוּאָה אִפִּי נְכֻסָּה לְחֹפָה וְלֹא נַבְעֵלָה. וּמְתַרְבִּי לָן נָמִי מְלִזְנוֹת בֵּית אָבִיהָ אַרְוִס'
שְׁמֶסֶר הָאָב לְשְׁלוּחֵי הַבַּעַל שְׁדִינ' בְּחֻנְקָא כְּגְשׁוּאָה הוּא הַדִּין נָמִי דְּאֶמְרִינֵן בְּהַ דְּהֵיכָא דְּהֶדְרָא
לְבֵי נָשִׁי לֹא הֶדְרָא לְמִילְתָּא קַמְיִיתָּא כְּגְשׁוּאָה.

וְהִינּוּ דְּנִקְט מְסֵר הָאָב לְשְׁלוּחֵי הַבַּעַל דְּעַדִּיפָא לִי. וּפִירִשׁ"י ו"ל מְחַנּוֹר מְמַנּוּ וְתוּ לֹא
מִיָּדִי.

אָמֵר רַב סִפְרָא אַף אָנּוּ נָמִי תְּנִינָא כְּלוּמַר דְּמְסֵר הָאָב לְשְׁלוּחֵי הַבַּעַל וְנִינְתָּה הֵרִי זֹו בְּחֻנְקָא.
הָבָא עַל נַעֲרָה כּו'.

אָמֵר רַב נַחְמָן בְּר' יִצְחָק אַף אָנּוּ נָמִי כּו'. עַד ש"מ: (דָּף מ"ט) מְתַנִּי הָאָב אִינּוּ חֲזִיב כּו'
עַד לְאַחַר מִיתַת אָבִיהֶם.

וּבְגַמְר' אֶמְרִינֵן בְּחִי הָאָב אִינּוּ חֲזִיב לֹא בְּמִזְנוֹת בְּתוּ וְלֹא בְּמִזְנוֹת בְּנוּ. מִיָּהוּ מְכַלְמִינֵן
לִי בְּהֵכִי כִי הָא דְּכִי הוּוּ אָתוּ לְקַמְי' דַּר"ח אָמֵר לְהוּ כְּפוּ לִי אִסִּיתָא בְּצִיבּוּרָא וְלִיקוּ וְלִימָא
עוֹרְבָא בְּעֵי בְנִי וְהָהוּא גְּבָרָא לֹא בָּעוּ בְנִי.

וְה"מ הֵיכָא דְּלָא אָמִיד אָבֵל אָמִיד פְּיִיפִינֵן לִי בְּתוֹרַת צְדָקָה כִּי הָא דְּרַבָּא אַכְפִּינָה לְרַב
נְתָן בְּר' אָמִי וְאַפִּיק מִינִי מָאָה זוּזִי: (דָּף נ') בְּאוּשָׁא הַתְּקִינוּ הָאִשָּׁה שְׁמַכְרָה בְּנְכֻסֵי מְלוּג
בְּחִי בַּעַלָה וּמְתָה הַבַּעַל מוּצִיא מִיַּד הַלְקוּחוֹת.

מוּצִיא מִיַּד זְכוּתָן קְאָמֵר. א"נ מוּצִיא מְמֵשׁ וּכְגוֹן שְׁכַתְּב לָהּ דִּין וּדְבָרִים אִין לִי בְּנְכֻסֵי
וּבְפִירוּתִיהֶן דְּקִי"ל דְּאִינוּ אוּכַל פִּירוּת וְהַחֲזִיקוּ הַלְקוּחוֹת בְּנְכֻסִים לְאַלְתֵּר כְּשִׁמְתָה בָּא
הַבַּעַל וּמוּצִיא מִיַּד וּבְלֹא דְּמִים כְּלָל דְּלָא חֲזִינָא עֲלֵיהּ שִׁיעֵבּוּד מְכִירָה כְּלָל קְאָמְרִינֵן.

ראי לדב' מהא דאמרי' ה'תם בב"ק ד'שמע'י' מינה דאית' לתקנ' אושא דקתני מעיד אני באיש פלוני שגיר' את אשתו ונתן לה פתנפת' ונהרי היא תחתיו ומשמשותו ונמצאו זוממין אין אומרין משלמין לה כל פתנפתה אלא טובת הנאת פתנפתה כמה אדם רוצה ליתן בכתנפתה של זו שאם נתארמלה או נתגרש' ואם מתה יירשנה בעלה ואי ס"ד ליתא לתקנת אושא אמאי אם מתה יירשנ' בעלה תזכי לגמרי ואם אית' להאי סבר' דבעל מהד' דמי ללקוחות.

אם פן ההיא דהתם אפי' תימא אית' לתקנת אושא קשי' אמאי לא משלמי עדים זוממים אלא בכדי טובת הנאת פתנפתה דהא לדידה טפי שני לה. דהא איכ' אלו דרחים לה ומזבין מינה הגי נכסי מלוג הוי כולהו דמי דינדה ולא דבעל כלל.

ואם איתא דמתה היא בתי' אית לי' לבעל לאהדורי זוזי להאי. וא"כ עדים זוממין אשתכח דכלהו דמי דנכסי מלוג קא מפסדי מינה אלא לאו שמע מינ' כדפרישית.

ותו איכא ראי' להאי סברא מהא דאמרינן ה'תם בב"ב דבעל כל היכא דאיכא פסיד' מינ' גבי אחרני' שניה רבנן פירש. ומקשינן עלה הא דר' יוסי בר' חנינא דאיכא פסיד' דלקוחות.

ומהדרינן ה'תם אינהו הוא דאפסידו אנפשייהו דלא הוה להו למיזבן מאתחא דיתבא תותי גברא. ואם איתה דבעל מהדר דמי מאי קושיא מדר"י בר"ח דהא ליכא פסידא אלא לאו ונדאי פדאמרו: וכתב הרב אלפסי ז"ל דאלו איתנהו להנהו זוזי הדרי ללוקח והא קושטא דבעל בהנהו זוזי לא זכי ולא מידי דחד פיר' תקינו לי' רבנן.

פירא דפירא לא תקינו לי' רבנן. וכדאמרינן נמי ה'תם ואם איתה דליתא לתקנת אושא תיזבון לנכסי מלוג דינדה ותיתיב לי' אלמא דאלו מזבנ' לית לי' לבעל רשותא בהו כלל.

ואם אית' דאכיל פירי פי מזדבנה מאי הוי הא הוי לבעל ואכיל פירי. אלא ודאי דלית לי' לעולם אלא חד פירא.

וכיון דכן פי איכא נמי לתקנת אושא לית לי' זכותא בהנהו זוזי כלל אלא דאי איתנהו הדרי ללוקח. א"נ דאיכא מידי מינייהו.

או דאית לי' לאתתא מידי לעצמה שלא י'הא לבעלה רשות בו כלל משתלם מינ' וזה ברור ומיהו צ"ת היכא דמכרה נכסי מלוג וקבלה על עצמה אחריו' מהו הנהו ונדאי לית לי'. היכא דנפלו לה לאחר מיכן נכסי מלוג מאי הוי.

ואיכא דאמרי דחולקין דהווי להו פלוה ולו' ואחר כף קנה דקיימא לן יחלוקו. וקא לית דלא דמי דה'תם הוא דכי קני לי' להאי ארעא הא מקמי הכי חל שעבודא דהני תרי מלוים מדיד' עליה.

אבל הכא זכותא דבעל לא אתי עד דאתו לנכסי מלוג ואידך קדים לי'. ודינא הוי דלוקח שקיל לי' לכולי'.

מיהו מסתבר' דרבנן אלמיה לזכותי' דבעל וכיון דאינהו הוא דאפסידו אנפשייהו דלא איבעי להו למזבן מאתתא דיתבא תותי גברא אלמיה רבנן לזכותיה. וכי נפלו השתא לאו איהי הוא דקא זכי' ובעל זכי' מינה אלא איהו הוא דזכי' מנפשי' ולא מדידה.

וכדאָמרינו לקמן ידו פּינדה. אי נמי ידו עדיפא מינדה אי נמי אפילו היכא דהוי להו שוין לגמרי לוקח ובעל דינ' הוא דלא טריף לוקח אחריות דידי' מינ' דבעל דכיון דהוי בעל פלוקח והוי להו שוין בזמן ולא חזינו בשום דוקתא בעל חוב דטריף מלוקח אלא מוקדס: (זה שינוי לדר' מ"ט ע"ב) אמר ר' אילע' אמר ר"ל באושא התקינו הכותב נכסיו כו' קשיא לן דהא התם מיבעיא לן הא מלתא דהינו לותה כשהיא פנוי' ונשאת בעל אי לוקח הוי או יורש הוי.

ואסיקנא דבעל שוין' רבנו פלוקח ושוניה רבנו פיורש כל היכא דאיכא פסידא לאחריני שניה רבנו פיורש. ומפרשינו דהינו טעמא דההיא דרבין משום דשניה פיורש משום פסידא דאלמנתו אוקמוה אדיני' דמעיקר דינא יורש הוא וכיון דכן מאי ראי' איכא תו ליה דהכא דאושא דהוא מקבל מתנה גמורה.

ועיקר הדין נותן כן שלא יזונו מהם. ואיצטריכא ונדאי להכי תקנת אושא.

ואלו בההיא דרבין מדינא הוי יורש גמור וכי אמר רבנו באלמנתו הוא הדין בכל מלנה על פה דעלמא דלותה כשהיא פנוי' דגביא מבעל. וכיון דכן מאי קושיא שאני התם דהא הכי דינא בכל מלנה על פה נמי דעלמא ואלמנתו פחד מינייהו.

מה שאין כן בזו בכותב נכסיו לבניו. דאלו מלנה על פה דעלמא לא גבי מיני'.

דבכל דוקתא מתנה כמכר לענון שיעבוד. ומחננרתא דמילתא מסתברא דהכא בסוגין דשמעתא דהמקש' לא קיימא לי' סברא דהתם דרב אשי דאמר דבעל לא תקון רבנו דהוי לוקח במקום דאיכא פסידא דאחריני.

אלא כדקס"ד התם מעיקרא דמספקא לן בעל אי הוי פלוקח גמור דעלמא. והינו דמקשינו הכא דהא בעל דהוי דינו פלוקח גמור דעלמא.

והא פשיטא דמלנה בעל פה לא גביא מיני' ובמקום מזונות אלמנה אפקוה מדיני' ועבדוה פיורש. אלמא דאחמור רבנו במזוני כל דכן הכא במתנת בנו דהוי דיניה דלישניה פיורש גבי אשתו.

וקושין מאשתו הוא ולא מדידי' דהא ונדאי אע"ג דשמעינו בעלמא דאיהי נזונות לא שמעינו מינה לדידיה דשני' הוא דלא מחלה כלל. אבל הוא דיהיב מדעתא אימא לא.

ומהדרין מהו דתימא התם הוא דליכא אינש דטרח. אבל הכא ניטרח לדידיה ולדידה קמ"ל.

ואיצטריף לאשמעינו תרנוייהו דאיהו לא אתי מינה ואיהי לא אתי מיני'. דאי מיני' הנה אמינא איהו הוא דיהיב מדעת' דנפשי' ומסתמא שיורי שייר.

אבל איהי לא. ואי אשמעינו איהי הנה אמינא איהי הוא דאית לה מזונות מן הדין אבל איהו לא ואסיקנ' דלית' לתקנת אושא.

וסתמא קא אמרינו דליתה בין לדידיה בין לדידה. ואע"ג דקיי"ל דאית' לדרבין ואמרי' הכא דגדולה מזו הוא ומשמע מינה דאם איתה לדידי' כל דכן הא דהכא.

י"ל דהשתא אמסקנא אית לן טעמא דרב אשי דהתם לא שוי' לבעל לוקח אלא במקום דליכא פסידא דאחרני' אבל כל היכא דאיכא פסידא אוקמא אדיני' ואלו מדינא בעל יורשהו. וכיון דכן תו ליכא למקשי מהא לתקנת אושא.

דשאני הכא דאלו מדינא יורש הוי וכל היכא דאיכא פסידא דאחרני' מוקמינן לי' אדיני'. אבל בההיא דאנשא מן הדין מקבל מתנה הוא ונהרי הוא פלוקח ודינא הוא דלא גבי' איהי מיני' פלל פלוקח אחר וכיון דכן לא מפקינן לי' מדיני'.

ולא תקשי לה אם פו מ"ט לא פרישו לה הכא במסקנ' בהדי' לההיא דרב אשי פיון דמינה דידה הוא דאני' לן. דאלו הנה דחינו לה לההיא דאנשא ממיקר' או משמעתיא.

בדין הוא דמרווחינו לה ומייתינו לה לההיא דרב אשי. אבל הכא עובד' אמרינו דאשפחו דלא דנו הכי אלמא ליטה לתקנ' אושא.

ותו לא פרישו עלה אי איתא להא דרבין או לית' ואי שייכון אהדי'. נאנו פיון דקיי"ל פרב אשי דהתם איתא לן שפיר דסברינו לה להא דרבין ולית לן לההיא דתקנ' אושא דהא לא שייכון אהדי' פלל פדפרי' וקיי"ל דהיינו נמי הוי סברא דר' יונתן דעבד עובדא דלא פתקנת אושא דאית לי' דרבין וכדאמרו.

והשתא דאמינו להכי דאמרינו דאם לנתה על פה ואכלה ונישאת דגבי' מיני' דבעל דשניה רבנו פיורש במקום פסידא. והו' הדין לנה האב על פה ואכל ומת והניח בת ונישאת.

ומכל שפן לנתה בשטר ואכלה ונישאת: ואיכא לעיוני' היכא דלנתה פשהיא פנוי' ונישאת ולנתה אחר שנישאת ונפלו לה נכסי מלוג. דהא מלוג ראשון אתי ומפיק מיד דבעל משום דקדים קודם נישואין ונהדר מלוג שני מפיק פלגא מיני' דהאי ראשון משום טעמא דלנה ולנה ואחר פה קנה.

וכל שפן היכא דמלוג של ראשון מלוג על פה ושני מלוג בשטר דאתי ראשון מפיק מינה דבעל משום דקדים לי' קודם נישואין ושנויה לבעל גביה פיורש. ונהדר אתי מלוג שני דהוא בשטר מפיק לגמרי מיד' דמלוג על פה.

דמלוג בשטר ומלוג על פה מלוג בשטר קודם כדאיתיה לקמן במכילתין. ונהדר אתי בעל מפיק מינדא דהאי דמלוג בשטר.

משום דאיהו הוא דאפסיד אנפשי' דלא הנה לי' למיזף לאתתא דיתבה תומי גבר' ונהה לי' בעל פלוקח ואי אפשר לבעל חייב לטרוף פאו דאינו מוקדם לו. ותו דלא חשביון לי' זוכה מינה כדפרישנא לעיל.

ונהדר אתי מלוג על פה גבי מיני' דבעל וחוזרין חלילה. ונראה בנדאי דמלוג על פה זכי דמלוג בשטר לגמרי פקע זכותי' גבי בעל ונהדר מלוג על פה גבי מיני' דבעל ולא מפעי' למה דתקון באנשא דבעל מוציא מיד הקוחות.

אלא אפי' ליטה לתקנת אושא דקיי"ל דלקוחות זוכין. ה"מ אחר מיתתה.

אָבֵל בַּחַי' וּבַחַי' הַבַּעַל. בַּעַל אוֹכַל פִּירוֹת דְּכִיּוֹן שְׁנֵשֵׁאת מְשׁוּעָבָד לוֹ קַרְקַע זֶה לְפִירוֹת וְהָרִי הוּא מוֹקֵדִם לְלִקְוֹחוֹת לְעַנְּנֵי פִירוֹת בַּחַי'.

כְּדָאֲמַרִּינּוּ בְהִדְיָא הָאִשָּׁה שְׁמַכְרָה בְּנִכְסֵי מְלוּג בַּחַי' בַּעֲלָהּ וּמֵתָה כּו'. אֵלְמָא דְאִינְהוּ לֹא אִינְצֵטְרִיכוּ לְתַקְוֵי אֵלָא לְאַחַר מִיתַתָּה דְלְעַנְּנֵי הַפִּירוֹת הָנָה לִי כְּמִקְבֵּל מִתְּנָה שְׁהִיא כְּנוֹתָנָת לוֹ גּוֹף הַקְּרַקַע כֹּל יְמֵי חַיֵּי.

וְכִיּוֹן שְׁכֵן אַחַר נִישׁוּאִין אִינְהּ יְכוּלָה לְמַפְנֹר זְכוּת הַבַּעַל שְׂיִישׁ לוֹ בַּחַי' שְׁהָרִי הוּא מוֹקֵדִם שְׂזָכָה בְּהֵן מְשַׁעַת נִישׁוּאִין. וּמִיָּהוּ ה"מ בְּשַׁעְבוֹ שְׁנֵשֵׁתְעָבָד' הִיא אַחַר נִישׁוּאִין שְׁכַבְרֵי זְכִי הַבַּעַל בְּנִכְסֵי אֲבָל שְׂיַעְבּוּד שְׁשַׁעְבָּדָה קוֹדֵם שְׁנֵשֵׁאת וְאִפִּי מְלוּגָה עַל פֶּה וְנֹדָאֵי לְאַלְתֵּר גְּבִיָּא לָהּ וְאִפִּי בַּחַי' וּמִפְסִיד מִמְּנוּ פִירוֹת שְׁאִין נִכְסֵי אֲבָל הַבַּעַל לְשִׁיעְבּוּד הַקוֹדֵם לַבַּעַל כְּמְשׁוּעָבָדִין אֵלָא כְּבַנֵּי חוֹרִין בֵּין מַסִּים בֵּין לְאַחַר מִיתָה.

וְכִיּוֹן שְׁכֵן רְאוּי הוּא שְׁהַקוֹדֵם לוֹ זָכָה. תַּדַּע דְּהָא קִיָּמָא לֵן גְּבִי אֵלְמֵנְתוֹ דְּנִיזוֹנוֹת מִנְכְּסֵי הַבַּת בֵּין אַחַר מִיתַתָּה בֵּין בַּחַי' וּסְתָמָא קְאָמְרִינּוּ בֵּין מַגּוּפָה שֶׁל קַרְקַע בֵּין מִן הַפִּירוֹת.

וְלֹא עוֹד אֵלָא דְפְשִׁיטָא לֵן מִקְלָתָא בַּחַי' טְפִי מְאַחַר מִיתַתָּה דְלְעוֹלָם עֲדִיף לוֹ זְכוּתוֹ אַחַר מִיתַתָּה לְפִי שְׁנֵתְרוֹקְנוּ הַנִּכְסִים אֲבָלוֹ לְגַמְרִי. וּמְפָרְשִׁינּוּ טַעְמָא דְהַתָּם בְּפָרְקֵי יֵשׁ נוֹחֲלִין מְשׁוּם דְּגְבִי אֵלְמֵנְתוֹ כִּיּוֹן דְּלִיכָא לְמִימַר טַעְמָא דְאִיָּהוּ הוּא דְאִפְסִיד אֲנַפְשִׁיָּהּ אוֹקְמוּהָ רַבְּנָן אַדִּינָן דְלִיָּהוּ כִּיּוֹרֵשׁ.

וְאִף עַל גַּב דְּלֹא גְבִיָּא מְשַׁעְבָּדֵי דְעֵלְמָא אֵלְמָא דְנִכְסֵי דְאִשָּׁה גְבִי בַּעַל בְּמִקוּם דְאִיכָא פְּסִידָא דְאַחֲרֵינֵי כֹּל הֵיכִי דְלִיכָא לְמִימַר טַעְמָא דְאִיָּהוּ הוּא דְאִפְסִיד אֲנַפְשִׁיָּהּ לֹא חֲשַׁבִּינּוּ לְהוּ מְשַׁעְבָּדֵי אַחַר מִיתַתָּה אִשְׁתוּ.

וְכָל שְׁכֵן בַּחַי' דְקִלִּישׁ זְכוּת' לְגַבֵּי מוֹקֵדִמִין כְּדְמוּכַח בְּהִדְיָא בְּסוּגֵינּוּ וְלֹא שְׁנָא אֵלְמֵנְתוֹ וְלֹא שְׁנָא מְלוּגָה אַחֲרֵינֵי דְעֵלְמָא. דְהַתָּם בְּבָבָא בְּתָרָא מְשׁוּינּוּ לְהוּ לְכוּלְהוּ וְחַד טַעְמָא לְכוּלְהוּ מְשׁוּם דְכָל הֵיכָא דְאִיכָא פְּסִידָא לְאַחֲרֵינֵי שְׁוֹנֵיהּ רַבְּנָן כִּיּוֹרֵשׁ כֹּל הֵיכָא דְלִיכָא טַעְמָא דְאִיָּהוּ הוּא דְאִפְסִיד אֲנַפְשִׁיָּהּ.

כְּלוּמַר שְׁקֵדָמָה הַנּוֹאֲתוֹ לְנִישׁוּאִין. וְכֵן בְּדִין שְׁלֵא יָפָה זְכוּתוֹ בַּחַי' מְאַחַר מִיתַתָּה בְּמָה שְׁשַׁעְבָּדָה קוֹדֵם שְׁנֵשֵׁאת וְהָרִי שְׂיַעְבּוּד בַּעַל חוּב מוֹקֵדִם: (שָׁם דָּרַךְ נ"א ע"א) מְנִי ר' מְאִיר הִיא דְאָמַר כֹּל הַפּוֹחַת לְבַתוּלָה כּו'.

עַד רִישָׁא ר' מְאִיר וְסִיפָא ר' יְהוּדָה. מִתּוּךְ פִּירֵשׁ"י ז"ל נִרְאָה דְהֵכִי מְקַשְׁינּוּ דְמְשַׁמַּע לֵן דְּמִתְנִי דְהֵכָא דְתַנִּי לֹא כְּתִיב לָהּ כְּתוּבָה לְאוּ פְלִל קְאָמְרִינּוּ אֵלָא כְּתוּבָה הִרְאוּנָא פְּגוּן לְבַתוּלָה מְנָה וְלֵאמֹר מְמִישִׁים וְלֹא כְּתִיב לָהּ לְדַעֲתָהּ לּוֹמַר שְׂיַדְעָה וְשְׂתַקָּה בְּתוּלָה גּוּבָה מְאִתִּים וְאֵלְמֵנָה מְנָה וְהָא כּו' דְקָסְבַּר ר' מְאִיר שְׁאִין הָאִשָּׁה יְכוּלָה לְמַחֲוֹל מִכְּתוּבָתָה דְהָא קְאָמַר כֹּל הַפּוֹחַת לְבַתוּלָה מְמִאֲתִים וְאֵלְמֵנָה מְמִנָה הָרִי זֶה בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְנוּת דְאִי כּו' יְהוּדָא הָא אָמַר דְמַצִּיא מְחֻלָּה.

וְכִס"ד הַשְּׁתָּא דְשְׂתִיקָתָה דְמִתְנֵן דְלֹא כְּתִיב לָהּ וְשְׂתַק' הִינּוּ מְחִילָה וּמְפָרְקִינּוּ בְּמִסְקָנָא דְאִפִּי לר' יְהוּדָא אֲתִי דְכִי אָמַר יְהוּדָא ה"מ כִּי מְחֻלָּה בְּהִדְנָא דְכְּתוּבָה לִיהּ הַתְּקַבְּלִיתִי. אֲבָל מִתְנֵי דְלֹא מְחֻלָּה בְּהִדְיָא מְסַתְמָא לֹא אָמְרִינּוּ דְמְחֻלָּה.

ואינו נכון דונדאי אפי' ר"מ לא קאמר במחילה דהא ונדאי פשיט' דיכלה מחלה שאין לה זכות שיהא לו לאדם ברשותו שלא יהא יכול נמחלו. ולא אמר ר"מ אלא שאם פנסה מתחלה על מנת שלא תהא פתובת' פראוי לה שתנאו בטל דימא דאיך דאמ' ר"מ בעלמא במקדש את האשה על מנת שאין לה עליו שאר פסות ועונה שהיא מקודשת ותנאי בטל.

ואילו הפונס את האשה ואחר שפנסה מחלה לי פסות אין ספק שמחילתה מחילה גמורה והכי מוכח לקמן בפ' אע"פ דלר' מאיר ונדאי אחר נישואין יכולה היא למחול אפי' הראוי' לה שתה' בעילתו בעילת זנות.

אבל לפי שיטתו אפשר לפרש דמשמע לן דמתני' דקתני לא פתב לה פתוב' פתוב' הראייה קאמ' ונשכנס' מתחלה על מנת כן וקאמר דבתולה גובה מאתים ואלמנה מנה. והא כר"מ ונדאי דאית לי' דאם פנסה מתחל' על מנת כן תנאו בטל.

ודלא כר"י דקס"ד השתא דלר"י יכול הוא לקנסה מתחלה על מנת כן בבתולה שלא תהא פתובתה אלא מנה ובאלמנה חמשים זוזי. ובמסקנא מפרקינן התם פתבה לי' התקבלתי הך לא פתבה לי' התקבלתי.

כלו' דאפי' ר"י לא אמר אלא שאחר שפנסה היא יכולה למחול מפתובת: ויכול לשהותה כן ומותר' לי ולית לי' סברא דר"מ דמשוי לי' בעילתו בעילת זנות. אבל מודה ר"י דאם פנסה מתחלה על מנת כן תנאו בטל ואית לה לבתולה מאתים ואלמנה מנה ואכתי לית' להאי פירושא דמאי קשי' לי' דמשמע לה למתני' הכי דהא פשטא דמתני' לא הוי הכי אלא דמשום דהוי תנאי ב"ד ואע"פ שלא פתב כמי שכתב דמי.

ואתני' בין לר"מ בין לר"י. אלא ונדאי פירושא הכי הוא דהא במתני' אמרינן דאע"פ שלא פתב כמי שכתב דמי ולכסוף בתולה גובה מאתים אלמנה מנה כמי שכתב דמי.

והא אתיא כר' מאיר דהא אמר ר"מ שאין אדם יכול לכנוס אשה להתנות עמה לפחות מפתובת' מתחילתה אבל לר' יהודה פנין דקסבר שהוא יכול לעשות כן ויכול לקונסה מתחלה על מנת שלא תהא פתובת' אלא מנה או חמשים או פחות היכי קתני מתני' בתול' גובה מאתים ואלמנה מנה ואמאי לא מהימן למימר מתחלה על מנת כן פנסתי' שלא תהא פתובתה אלא כד ותהא היא צריכ' להביא ראי' ואם לא יפטר בשבועה.

אבל אליבא דר"מ אע"ג דאמרינן דמציא מחלה אחר שפנסה פנין שאי אפשר לכנוס אשה אלא בפתוב' הראוי' אי קא טעין עלה מידי דמחלה לי' בתר הכי עליו להביא ראי' אימא סיפא פתב לה שדה שנה מנה תחת מאתים זוז ולא פתב לה פל נכסין דאית לי' אחראין לכתובתיה חייב שהיא תנאי בית דין אתאן לר' יהודה דאמר אחריות טעות סופר הוא דאי ר' מאיר הו' אמר אחריות לאו טעות סופר הוא בין בשאר שטרי בין בכתובה ואסיפא סמוך דתני לה בהדיא.

קשיא לן לר' יהודה מי ניחא אם כן למה לי דקתני טעמא מפני שהיא תנאי ב"ד תיפוך לי' מהאי טעמא דאמרינן דאחריות טעות סופר הוא ואפי' בשאר שטרי נמי הכי דינא. דונדאי מאי דקתני חייב שהיא תנאי בית דין טעמא דהא מלתא הוא דמשוי' הכי נכסיו אחראין מפני שהיא תנאי ב"ד.

ואתה בלחוד נמי קאי ולא סגינא נמי בלאו הכי לפום פשטא. ולפום מאי דפרשו לה פלהו רבננותא ז"ל דהכי קאמר דכתב לה פתובה הראוי לכתולה מאתים ולא למנה מנה וכתב לה בכתובה שדה שנה מנה ששיעבדו אותו שדה בלבד לכתובה ולא שיעבד לה שאר נכסיו חזיו על כל נכסיו מפני שהוא תנאי בית דין.

והא קשיא לן פינו דאמרינן דר' יהוד' הוא דאית לי אחריות טעות סופר הוא הא דמתני' היכי מתוקמ' אי אפותקי מפורש הוא אמאי אית לי הכא דהא בשאר שטרי פי האי גוונא לית לי אלא אותה שדה דינדע וקא מחיל.

ואי אישתידי נמי לא גבי משאר נכסיו ובהא נודאי לא שני לן בין פתובה לשאר שטרי דכתובה נמי נודאי מצוי מחלה אחר שפנסה בכתובה הראויה לה כדפני לעיל. ואי באפותקי סתם מאי אריא פתובה בשאר שטרי נמי איתה בנודאי דגבי משאר נכסיו ולמה לי טעמא דמפני שהוא תנאי ב"ד.

ונראה לפרש דמפני שהוא תנאי ב"ד. ונראה לפרש דמתני' הכי קאמר כתב לה שדה שנה כו' לומר שפנס' תחלה על מנת פן שלא תהא פתובה אלא שדה זה שהוא שנה מנה ונהרי הוא פאלו פנסי בפני על מנ' שלא תהא פתובה אלא מנה ונהו נודאי אליבא דר"מ תנאו בטל וכדאתי רישא נמי בהה טעמ' אלבי'.

וכיון דכן בדין הוא דיכול למימר דסיפא גופא לא אתיא אליבא דהאי תנא דהיינו ר"י אלא לר' מאיר ומשום דפרישנ'. דאלו לר' יהודה למאי דקס"ד השתא פינו דקסבר דאפשר לפחות לכתולה ממאתים כתב לה שדה שנה מנה תחת מאתים וזו אין לו אלא אותה שדה אלא דמיסונורא לי למקשי מסיפא ארישא דאתיא בהדיא כר' מאיר מלמידק סיפא גופא דאתיא בתרי תנאי.

ובמסקנא הא איפרקא שפיר והאי דתנא כתב לה שדה בדין הוא דהוה לי למתני פנסה על מנת שלא תהא פתובה אלא מנה אלא דאורחא דתנא למתני פתובה בקרקע. וכדאמרינן נמי באותן שלש שדות אחד שכותב לה בכתובה.

אי נמי אפשר דהאי דתנא להכי רבות' קמ"ל דכיון דקניי' לן בעלמא דאין אונאה לקרקעות הנה אמינא פינו דהכי הוא דהאי דכנסה על מנת שלא תהא פתובה אלא שדה זה ליקום האי שדה במקום מאתים.

קמ"ל דאנן נהי דאית לן דאין אונאה לקרקעות אכל דמי' יש להם. ואלו נתחייב אדם לחבירו בדמי שדה אחת סתם ב"ד שמיין ונותנין לו.

ארף בזה פינו שפנסה והתנה עמה שלא תהא פתובה אלא שדה זה סתם ודמי שדה זה אינו אלא מנה תנאי בטל וחיוב לה מאתים פאלו פנסה בפירוש על מנת שלא תהא פתובה אלא מנה שתנאו בטל וחיוב לה מאתים.

אבל אלו גרשה ונתן לה לכתובה שדה שנה מנה או חמשים נתקבלה פתובה ואין פאן אונאה שאין אונא' לקרקעות. ולא עוד אלא אפי' פנסה בכתובה הראוי לה וכשפנסה נתן לה בכתובה שדה שנה מנה או חמשים באפותקי מפורש אין לה אלא אותה שדה ואין פאן אונאה לפי שאין אונאה לקרקעו'.

פָּלְלוּ שֶׁל דָּבָר כָּל זְמַן שְׁנוֹתָיו לֵּה בְּשׁוּמַת דְּמִים שְׂדֵה אִפִּי' שְׁנֵה חַמְשִׁים בְּאַלְף זׁוּז נִתְקַבְּלָה פְּתוּבָתָהּ. וְכֵן בַּעַל חוֹב בְּחוּבוֹ.

אָבֵל נָתַן לֵה סֵתֵם אִין דְּנִין אוֹתָהּ אֵלֵא בְּשׁוּנוּיָהּ. וְהִשְׁתָּא דְאַתִּינוּ לְהִכִּי לֵא קִשְׁיָא לִן נְמִי מֵאִי דְקִשְׁיִנוּ לִר' יְהוּדָה נְמִי הִיכָא גִיחָא.

דְּמַתְנִי תְרַתִּי קְתָנִי לְוִמֵר שֵׁא ע"פ שֶׁהִתְנָה עָלֶיהָ בְּשַׁעָה שְׁפָנְסָה שְׁלֵא תִּהְיֵה פְּתוּבָתָהּ אֵלֵא מְנָה אוֹ שְׂדֵה שְׁנֵה מְנָה תְּנָאוּ בְּטַל וְכַתְּבוּתָהּ מְאֵתִים וְגוּבָה מִן הַמְּשׁוֹנְעָבְדִים וְהִכִּי מוֹכַח לִישְׁנָא דְמַתְנִי דְתָנִי וְלֵא פְתַב לֵה כָּל גְּכִסִּין דְאֵית לִי אַחְרָאִין לְכַתְּבוּתֵיהּ חֲזִיב שֶׁהוּא תְּנָאִי בֵּית דִּין פְּלוּמֵר חֲזִיב עַל כָּל פְּתוּבָתָהּ וְכָל גְּכִסִּין אַחְרָאִין וְעַרְבָאִין לֵה וְשֶׁהוּא תְּנָאִי ב"ד דְתָנִי קָאִי אַחְוּבָא דְכָל פְּתוּבָתָהּ.

אָבֵל לֵא מְשִׁיעָבוּד' דְכָל גְּכִסִּין שְׁיֵהוּ כָּל גְּכִסִּין אַחְרָאִין וְעַרְבָאִין לֵה. דֵּהָא לֵאֵו מְשׁוּם דְכַתְּבוּתָהּ תְּנָאִי ב"ד הוּא אֵלֵא מְדִינָא וְהָא כִר' יְהוּדָה דְלָא כִר"מ.

דְאִי ר' מֵאִיר הָא אָמַר לְקַמֵּן אִפִּי' בְּכוּתְבָהּ לֵה פְתוּבָהּ בְּפִירוּ' וְלֵא כֵת' אַחְרָאִין דְאִינָה גוּבָה מִן הַמְּשׁוֹנְעָבְדִין. אֵלֵא נִנְדָאִי דְרַבִּי יְהוּדָה הִיא דְאֵית לִי בְּכָל דְנִקְתָּא דְאַחְרֵיּוֹת טְעוֹת סוֹפֵר.

וה"נ פִּינוּן דְאֵית לִי לִר"י בְּהָא לֵא פְתַב לֵה פְתוּבָהּ מְאֵתִים דֵּה"ל כְּמוֹ שְׁפַתְבָּהּ לֵה פְתוּבָהּ שְׁל מְאֵתִים. פִּינוּן דְכֵן דְחִשְׁבִּינוּ לֵה כְּמֵאֵן דְאִינְפְתִיב' גוּבָה מִן הַמְּשׁוֹנְעָבְדִין דְאַחְרֵיּוֹת טְעוֹת סוֹפֵר הוּא.

וּמַתְנִי דְקְתָנִי טְעָמָא מְפָנִי שֶׁהוּא תְּנָאִי ב"ד לֵא אֵהָא קָאִי כְּדַפְרִישְׁנָא. וְאִי קִשְׁיָא לֵה וְהָא ר"מ ור' יְהוּדָה בְּתַר שְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטְח הָוִי וְאִמְרִי' לְקַמֵּן דְתַקִּינוּ שְׁיֵהָא כּוּתְבָהּ לֵה כָּל גְּכִסִּין אַחְרָאִין לְכַתְּבוּתָהּ.

יֵשׁ לְוִמֵר דְשְׁמַעוֹן בֶּין שִׁטְח לֵא תַקִּינוּ אֵלֵא שְׁיֵהָא כּוּתְבָהּ לֵה כֵּן. אָבֵל אִם לֵא פְתַב לֵה הָרִי זֶה בְּמַחְלוֹקֵת ר' מֵאִיר ור' יְהוּדָה דְאֵלִיבָא דִר"מ מִן הַסֵּתֵם אַחְרֵיּוֹת לֵא טְעוֹת סוֹפֵר הוּא.

וְאֵלִיבָא דִר' יְהוּדָה מְסַתְמָא נְמִי אַחְרֵיּוֹת טְעוֹת סוֹפֵר הוּא. וְלִר' יְהוּדָה תַקִּנְתָּא דְשְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטְח לֵא הָוִיָא אֵלֵא לְהוֹצִיא מִמָּה שְׁנִגְהוּ לִיחַד פְּתוּבָתָהּ וְכִשְׁהוּא כּוּעֵס עָלֶיהָ הוּא אוֹמֵר לֵה טְלִי פְתוּבָתֵיהּ וְצִאִי וְתִקְוֵן שְׁלֵא יְהוּ עוֹשִׁין כֵּן.

וּמִיְהוּ פְּשֻטָּה דְמַתְנִיתָא דְלְקַמֵּן אֵלִיבָא דִר"מ אֵתְיָא: (ע"ב) וְכִי תִימָא כְּוִלָּה ר"מ הִיא וְשְׁנִי לִי לִר' מֵאִיר בֶּין פְתוּבָהּ לְשִׁאָר שְׁטָרִי. וּמִי שְׁנִי לֵה וְהִתְנֵן חַמְשָׁה גוּבִין מִן הַמְּחוֹרְרָן כּו'.

וּמְפָרְקִינוּ אב"א רַבִּי מֵאִיר וּב"א ר"י אִיבְעִית אִימָא ר' יְהוּדָה הָתֵם פְּתַבָּהּ הַתְּקַבְּלָתִי הִכָּא לֵא פְתַבָּהּ הַתְּקַבְּלָתִי פִירוּשׁ דְנִנְדָאִי מוֹדָה ר' יְהוּדָה שְׁאִין יְכוּל לְכוּנְס' עַל מְנַת שְׁלֵא תִּהְיֵה פְתוּבָת' כְּרָאוּי אֵלֵא פְחוֹת מִן הִרָאוּי וְאִם עָשׂוּ כֵּן תְּנָאוּ בְּטַל.

לֵא אָמַר ר' יְהוּדָה אֵלֵא שְׁהִיא יְכוּלָּה לְמַחְלוּ לֹו בֶּין אַח' גִּישׁוּאִין בֶּין מְתַחֲל' הַגִּישׁוּאִין. וּבְהָא פְּלִיג ר"מ עָלֶיהָ לְמִימְר' דְנוּדָאִי בְּתַחֲלַת הַגִּישׁוּאִין אִינָה יְכוּל' לְמַחְלוּ כְּלָל.

וּלְפּוּם סַבְר' דְרַבִּין לְקַמֵּן. אֵלֵא בְּסוֹף הַגִּישׁוּאִין יְכוּלָּה לְמַחְלוּ מִיְה' בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת וְהִינּוּ דְאַתְיָא הִשְׁתָּא כְּוִלָּה מַתְנִי' שְׁפִיר אֵלִיבָא דִר' יְהוּדָה דְתָנִי לֵא פְתַב לֵה פְתוּבָהּ בְּתוּל'

גובה מאתני' ואלמנה מנה דהא אפי' אליבא דר' יהודה נמי לא סגי' דלא הוי' לה כתובה
הראויה לה.

וכיון דכו' אי טעין עלה מידי בתר הכי עליו להביא ראיה. וסיפא דקתני פתב לה שדה
שנה מנה תחת מאתים וזו שפנסה מתחלה על מנת שלא תהא כתובה אלא אותה שדה
דין הוא שיהא חייב לה במאתים וזו.

דהא מודה ר' יהודה בכונסה מתחלה על מנת פו שתנאו בטל וגובה מן המשועבדין משום
דסביר' לי' לר' יהודה אחריות טעות סופר הוא: ואיבעית אימא מה חייב דקתני מן
המחוררין פלומר ומאי חייב דקתני דמשמע דהכי קאמר חייב וכל נכסיו אחריו וערבאין
לה.

לאו למימרא לטרון מן המשועבדין אלא לומר שגובה משאר נכסיו לתשלום מאתים
ומבני חורין וזה הפי' נכון: (שם) לא כתב לה אם תשתבאי אפרוקיניה כו' אמר רבא פל
שתחלתה באונס כו'.

תנאי פותיה דרבא והיא לא נתפשה כו' עד הא במלכות אחשורוש הא במלכות בן נצר.
ליסטים אליסטים לא קשי'.

הא בבן נצר הא בליסטים דעלמא. וגבי אחשורוש קרי לה ליסטים וגבי ליסטים דעלמא
קרי ליה מלה.

ופירש"י ז"ל דהא דקתני שבוני מלכות הרי הו' פשבויין מייגרי במלכות אחשורוש לפי
שהיה מלה גדול וידעת בנודאי שלא יהא נושא אותו. וכיון שפן הו' אנוסות פשבועלות
לו.

ואידך דקתני שבוני מלכות אינו פשבויין לומר שהו' אסורו' במלכות בן נצר שלא היה
מלה גדול וכסבורו' שישא אותו. וכיון שפן חוששין שמא מתרצות לו.

ליסטים אליסטים ל"ק דהא דקתני הכא גנובי ליסטים אינו פשבויין לומ' שהו' אסורו'
בבן נצר וקרי לי' ליסטים גבי אחשורוש וטעמא דאסירן כדפרי'. והא דקתני התם גנובי
ליסטי' הרי הו' פשבויין בליסטים דעלמא דבהנהו נודאי אינו מתרצות לא בהו' ולא
בנישואיהו.

וקשיא להאי פירושא דהרי אסתר שפבר נשאה אחשורוש ואמרינו באגדה שהיתה
עומדת מחיקו של אחשורוש וטובלת ויושבת בחיקו של מרדכי וי"א אסתר מתיראה
היתה שמא יגרשנה שפבר קיבץ אחשורוש בתולות שנית אחר שפנס' ואינו שלא קיבץ
אחשורוש בתולות שנית אלא כדי שתאמר לו עמה ומולדתה וידעת הית' בנודאי שאלו
תגיד עמה ומולדתה שלא יתגרש שאין דרכו של מלה לגרש אשתו אחר נישואין אלא
אם פו סרחה פדאית' באגדה.

ור' חננאל ז"ל פירש דבמלכות אחשורוש הו' פשביות ומותרות לפי שהו' אנוסות מן
הסתם. ואפי' סבורות לינשא לו שכל אשה מן הסתם אנוסה היא לעבירה ואין לחלוק
בין עני לעשיר אלא א"כ מחשבתה נפרת מתוה מעשיה.

לפיקה במלכות אַחַשְׁוֵרוֹשׁ אפי' הן שותקות פְּשִׁלוֹקְחִין אוֹתָן אין לחוש אַחֲרֵיהֶן שֶׁהן יודעות שְׁאֵפִי צווחות אינו מועיל להן כלו' וְאֶפְשִׁי שְׁמִסְכָּנוֹת בְּעֶצְמָן לפיקה הן בְּחֻזְקַת אַנוּסוֹת וּמִתְרוֹת.

אַבְל בְּמַלְכוּת בּוֹ נֶצֶר דִּין הוּא שְׁאִסּוּרוֹת מִפִּינּוֹ שֶׁהן שוֹתְקוֹת שָׁבֵן נֶצֶר לֹא הָיָה מְלֶךְ אֶלָּא אָדָם נִכְבָּד וּנְשׂוּא פָּנִים כְּהֶמֶן בְּחֻזְרֵי אַחַשְׁוֵרוֹשׁ וְהָיוּ עֹבְדָיו תְּנַקְפִּין בְּנִשְׁיִם וּמְבִיאִין אוֹתָן אֵלָיו בְּפִרְהָסִי וְלֹא בְּצִינְעָה שְׁגָנָא הָיָה לוֹ לְפִיקָה חוֹשְׁשִׁין אַחֲרֵיהֶן שְׁמָא מִתְרַצוֹת מִתּוֹךְ שְׂאִינּוֹ צְוֹנְחוֹ כִּי אֵלּוּ הָיוּ צְוֹנְחוֹת הָיוּ מְצִילוֹ אוֹתָן מִיָּדוֹ כִּי לֹא הָיָה הוּא הָאָדוֹן.

וְהָיָה דְלִגְבֵי אַחַשְׁוֵרוֹשׁ קָרִי לִי לִיִּסְטִים וְלֹאֹ מְשׁוּם חֲשִׁיבוֹת דְּאַחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶלָּא לִגְבֵי פֶל מְלֶךְ נְמִי לִיִּסְטִים מִיְקָרִי בְּדַפְרֵי דְלֹאֹ מְלֶךְ הוּא אֶלָּא גְבֵי לִיִּסְטִים דְּעֵלְמָ' מִקָּרִי מְלֶךְ וְהָיָה דְקָרִי לִי הֵתֵם בְּאִידָהּ בְּרִיִּיתָא מְלֶךְ דְּתַנִּי שְׁבוּנֵי מַלְכוּת אִינּוֹ כְּשִׁבּוּיִין שֶׁהן אַסּוּרוֹת שְׁחוֹשְׁשִׁין שְׁמָא מִתְרַצוֹת מִן הַטַּעַם שְׁפִירְשָׁנוּ.

וְהָכָא קָרִי לִי לִיִּסְטִים דְּתַנִּי גְנוּבֵי לִיִּסְטִים אִינּוֹ כְּשִׁבּוּיִין. וְאִידָהּ מִתְנִיתָא דְתַנִּי גְנוּבֵי לִיִּסְטִים הָרִי הֵן כְּשִׁבּוּיִין לֹמַר שֶׁהן מִתְרוֹת מִיְרֵי בְּלִיִּסְטִים דְּעֵלְמָ מְשׁוּם דְּלִיִּסְטִים בְּעֵלְמָ מִיִּטְמַר מְאִינְשֵׁי וּבְצִינְעָה הֵן לֹוֹקְחִין אוֹתָן בְּמָקוֹם שֶׁיִּדְן תְּקִיפָה עֲלֵיהֶן שְׂאֵלּוּ הָיוּ צְוֹנְחוֹת מְסָכָנוֹת בְּעֶצְמָן שְׁמָא הוֹרְגִין אוֹתָן וְהוּא נִכּוֹן.

אַבְל בְּגִלְיוֹנֵי הָרֵאשׁוֹנִים נִמְצָא בְּבוֹן נֶצֶר הָיָה נְבוּכַדְנֶצַּר וּמִיָּנִיָּה הוּא דְקִתְנֵי בְּהָךְ בְּרִיִּיתָא שְׁבוּנֵי מַלְכוּת אִינּוֹ כְּשִׁבּוּיִין לֹמַר שֶׁהן אַסּוּרוֹת לְפִי שְׁהִכְרִיזוּ בְּמַחְנֵי אֱלֹהֵיהֶם שֶׁל אֵלּוּ שׁוֹנָא זָמָה הוּא הַזְּהָרוֹ מְאִשְׁתֵּי אִישׁ וְכִינּוֹן שְׁכּוֹן בְּיָדוֹעַ שְׁנִתְרַצוּ לְהֵן כִּינּוֹן שֶׁהן בְּיָדוֹ שְׂאֵלּוּ אָמְרוּ אִשׁ אִישׁ מִיָּד הָיוּ פּוֹרְשִׁין מֵהֶן.

וְלִיִּסְטֵי דְהַכִּי נְמִי הָכִי הוּא. וְלִיִּסְטִים דְּהֵתֵם דְּאִידָהּ מִתְנִיתָ' בְּלִיִּסְטֵי דְעֵלְמָ לְפִיקָה הֵן מִתְרוֹ' שֶׁהן מִן הַסֵּת אַנוּסוֹ' וְהָכָא קָרִי לִיָּה לִיִּסְטִים גְבֵי אַחַשְׁוֵרוֹשׁ מְשׁוּם דְּאַחַשְׁוֵרוֹשׁ כְּמֶלֶךְ שֶׁהָיָה בְּבֵית מַלְכוּתוֹ וּמְקַבֵּץ בְּתוּלוֹת לְפָנָיו כְּאָדָם הַלּוֹקֵחַ מְשִׁלוֹ אַבְל נְבוּכַדְנֶצַּר הִי הוֹלֵךְ בְּמַלְכוּת אַחֲרֵי וְשׁוֹלֵל פְּלִיִּסְטִים מִיָּהוּ גְבֵי לִיִּסְטִים דְּעֵלְמָ קָרִי לִי מְלֶךְ שְׁהָרִי מְלֶךְ הוּא וְאִינוֹ מְחַנּוֹר וּפְרִירוֹשָׁא דְהָאִי מִתְנִיתָא הָכִי הוּא שְׁבוּנֵי מַלְכוּ' הָרִי הֵן כְּשִׁבּוּיִין כְּלֹמַר שֶׁהן מִתְרוֹת וְחֵיב לְפָדוֹתָן שְׂאֵנִי קוֹרָא בְּהָ וְאִם תְּשַׁתְּבְּאִי אִיִּפְרוּקִינֵיהּ וְאוֹתְבִינֵיהּ לִי לְאַנְתִּי.

גְנוּבֵי לִיִּסְטֵי אִינּוֹ אִינּוֹ כְּשִׁבּוּיִין וְהֵן אַסּוּרוֹת לְפִיקָה אִינוֹ חֵיב לְפָדוֹתָהּ. שְׁהָרִי אִין אֲנִי קוֹרָא בְּהָ וְאוֹתְבִינֵיהּ לִי לְאַנְתִּי.

וְהָכִי תִנָּא בְּהִדְיָא בְּתוֹסְפָתָא נְשַׁבֵּית אִינוֹ חֵיב לְפָדוֹתָהּ בְּמַה דְּבָרִי אָמֹרִי בְּשִׁבּוּנֵי מַלְכוּת. אַבְל גְנוּבֵי מַלְכוּת לִיִּסְטִים הָרִי הוּא חֵיב לְפָדוֹתָהּ וְהָיָה הָךְ בְּרִיִּיתָא דְאַמְרִינּוֹ הָכָא מִיָּנִיָּה דְתַנִּיָּא אִיִּפְכָא מֵהָךְ דְּהָכָא.

וְאִפִּילוֹ בְּאִשְׁתֵּי פֶהֶן נִרְאִין דְּבָרִים שְׂאִינוֹ חֵיב לְפָדוֹתָהּ שְׁכִינּוֹן שְׁהִי מִתְרַצִּית לְדַעְתָּהּ בְּזוֹ דְּבָרִי הַפֶּל שֶׁהִיא נוֹתְנָת אֶצְבַּע בֵּין שְׁיָנִי רַבִּי נ"ר: (שָׁם) וּבְכַהֲנַת אַהֲדַרְיָנָה לְמַדִּינַתִּיהּ אָמַר אֲבִי אֶלְמָנָה לְכֶהֱן גְדוֹל כּו' עַד מֵאִי לֹאֹ בְּמַדִּיר אִשְׁתֵּי פֶהֶן קָא מִיִּפְלְגִי וְאֲבִי דְאָמַר כְּרַבִּי אֶלְיָעֶזֶר וְרַבָּא דְאָמַר כּו' יְהוֹשֻׁעַ דְּר' יְהוֹשֻׁעַ דְּאָמַר בְּמַדִּיר אִשְׁתֵּי פֶהֶן דְּנוֹתָן לָהּ כְּתוּבָה וְאִינוֹ פּוֹדָהּ כְּרַבָּא דְאָמַר כּו' פֶּל שְׂאִיִּסּוֹר דְּבָר אַחַר גּוֹרֵם לָהּ אִינוֹ חֵיב לְפָדוֹתָהּ וְהָאִי נְמִי אִיִּסּוֹר דְּבָר אַחַר הוּא.

ור"א דאמר פודה ואינו נותן לה כתובה פאביי דקסבר דבפנהנת פינו דחוני' לקיימי בה תנא דליהדר' למדינת' חגיב. ודחינו לה הכא במאי עסקינו כגון שגדרה איהי וקניינים לה איהו.

ר' אליעזר סבר הוא נותן אצבע בין שינייה ור' יהושע סבר היא נתנה אצבע בין שינייה פירש"י ז"ל לעולם באלמנה לכהן גדול אי נמי במדיר אשת פהו דחד דינא הוא כולהו אפשר דאית להו סברא דאביי אי דרבא אלא הכ' במדיר אשת ישראל הוא דפליגי ור' אליעזר אפילו כרבא.

אלא דסבר בהא הוא נותן אצבע בין שינייה ולפיכה חגיב לפדותה ור' יהושע אפלי פאביי אלא דסבר בהא היא נתנה אצבע בין שינייה לפיכה אינו חגיב לפדותה. וקשיא לן להאי פירושא דר' אליעזר היכי אתיא כרבא השתא באשת ישראל דלא קניי תנאה דאיתבינהו לי לאנתי קאמר ר' אליעזר חגיב משום טעמא דהוא נותן אצבע בין שינייה באשת פהו דמקניי תנאה דקרינא בה ואהדרנינהו למדינתיה לא כל שפון.

ותו בגדרה היא קניינים לה איהו חשבינו לה הוא נותן אצבע בין שינייה ומחייבנו לה בהכי כשהוא מדירה לא כל שפון. ור' יהושע לאביי נמי באשת ישראל למה לי טעמא דהיא נתנה אצבע בין שינייה תיפוק לי' בלאו הכי נמי שהרי אין אני קורא בה ואותבינהו לי לאנתו.

והשתא משמע לפום האי טעמא דאי לאו הכי לא אמר ר' יהושע והא ממזרת ונתנה דאמרינו דאינו חגיב לפדותה. ויש גורסים הכא במאי עסקינו כגון שגדרה היא וקניינים לה איהו ור"י סבר היא נתנה אצבע בין שינייה וכן היא במקצ' גוסקאו' ישנות: והרב אדוני זקני ר' זרחיה הלוי ז"ל פיר' דהכא קאמר לעולם באשת פהו ודרבא ונדאי תנאי היא דרבא ונדאי לית ליה דר' אליעזר דאפלי תימא הוא נותן אצבע בין שינייה מפל מקום איסור ד"א הוא ואלו לרבא אינו חגיב לפדותה.

אבל אביי אמר לה אנא דאמרי אפלי לר"י התם היינו טעמא דר' יהושע דאמר נותן לה כתובה ואינה פודה משו' דקסבר היא נתנה אצבע בין שינייה. אבל בעלמא ונדאי כגון אלמנה לכהן גדול חגיב לפדותה.

ולבסוף אמרינו אלא לעולם דאדרה איהו פלומר באשת ישראל פליגי. ולית' דהני תרתי סברי משווי שוין אהדדי ואי אמרת כר"א דאע"ג דקסבר דהוא נותן אצבע בין שינייה איסור ד"א הוא וחיוב לפדותה ה"ה דאיכא למימר לר"י דאע"ג דהיא נתנה אצבע בין שינייה עדיין אני קורא בה ואהדרנינהו למדינתיה חגיב לפדותה.

ואי אמרת נמי לר' יהושע דכיון דהיא נתנה אצבע בין שינייה פטור הוא הדין דאיכא למימר לר' אליעזר דכיון דהיא נתנה אצבע בין שינייה פטור. אבל לפי גירס' הספרים אפשר לפרש דר' אליעזר סבר הוא נותן אצבע בין שינייה ור' יהושע סבר היא נתנה אצבע בין שינייה ופליגי בין באשת פהו בין באשת ישראל.

ורבא אמר לה אנא דקאמר אפלי לר' אליעזר והתם היינו טעמא דר' אליעזר משו' דקסבר הוא נותן אצבע בין שינייה. הילכך פינו דהכי הוא אפלי באשת ישראל חגיב.

אָבֵל בְּאַיִסוֹר ד"א הָבֵא מְאִילֵי מוֹדָה ר"א דְּכָל שְׂאִיִּסוֹר דְּבָר אַחַר גּוֹרָם לָהּ אֵינּוּ חֲזִיב לְפָדוּתָהּ וְאַפִּי בְּאַשְׁת פְּהוּ. וְאַבְיֵי אָמַר לָהּ אֲנָא דְאַמְרֵי אַפִּי לָר' יְהוֹשֻׁעַ הֵתָם הֵינּוּ טַעְמָא דָר' יְהוֹשֻׁעַ מִשּׁוּם דְקִסְבַּר הִיא נְתִנָּה אֲצַבַע בֵּין שְׁיִנְיָהּ וְכִינּוּן דְהִכִּי הוּא אַפִּי בְּאַשְׁת פְּהוּ פְטוֹר אָבֵל בְּעֵלְמָא בְּאַיִסוֹ הָבֵא מְאִילֵי מוֹדָה ר' יְהוֹשֻׁעַ שְׁהוּא חֲזִיב לְפָדוּתָהּ וְהֵינּוּ אַלִּיבָא דְאַבְיֵי.

אָבֵל רְבָא סָבַר דְרַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ לָאוּ הֵינּוּ טַעְמִין וְלִית לֵי דְלֶהְוִי הָא מְהַאי טַעַמ' אֲלֵא דְקִסְבַּר דְהָא פְּאַלְמָנָה לְכַהֵן גְּדוֹל וְכִי הִכִּי דְאַלְמָנָה לְכ"ג אֵינּוּ חֲזִיב לְפָדוּתָהּ מִשּׁוּם דְאַיִסוֹר דְבָר אַחַר גּוֹרָם לָהּ הוּא הַדִּין נְמִי לְהַאי.

וּמְקַשְׁיָנּוּ אִי הִיא נְתִנָּה אֲצַבַע בֵּין שְׁיִנְיָהּ פְתוּבָה מְאִי עֲבִידְתָּהּ פְּלוּמַר דְהָא מוֹרְדָת הִיא. וְכִינּוּן דְכוּ אַלִּיבָא דָר' יְהוֹשֻׁעַ דְאַמְרַת דְאִית לֵיהּ הָאִי סְבָרָא דְהִיא נְתִנָּה אֲצַבַע בֵּין שְׁיִנְיָהּ אַמְאִי אִית לָהּ פְתוּבָה.

וְתוּ אָמְרֵי נְתוּן שְׂאַלְתִּי כו'. אֲלֵא לְעוֹלָם דְאַדְרָה אִיהוּ וְאַבְיֵי מְתַרְז לְטַעְמִין וְרְבָא מְתַרְז לְטַעְמִיָּהּ.

פְּלוּמַר אֲלֵא הָכָא דְכוּלֵי עֵלְמָא בֵּין לָר' אֲלֵיעֶזֶר בֵּין לָר' יְהוֹשֻׁעַ לִית לְהוּ טַעְמָא דְהוּא נוֹתוּן אֲצַבַע בֵּין שְׁיִנְיָהּ. וּבְמַדִּיר אֲשֶׁת פְּהוּ סְבָרִי לָהּ דְהוּא פְּאַלְמָנָה לְכַהֵן גְּדוֹל דְאַיִסוֹר דְבָר אַחַר הוּא.

וּבְמַדִּיר אֲשֶׁת יִשְׂרָאֵל הוּא דְפְלִיגִי לְאַבְיֵי וְלְרְבָא בֵּין בַּאש' יִשְׂרָאֵל בֵּין בַּאש' פְּהוּ דָר"א אֲזִיל בְּתַר מְעִיקְר' וּר"י אֲזִיל בְּתַר בְּסוּף וְהִילְכְתָא כְּרַב' כְּדִקְיִ"ל בְּכָל דְנוֹכְתָא דְאַבְיֵי וְרְבָא הִילְכְתָא פְּרָבָא.

אָבֵל בְּהַאי פְּלוּגְתָא דְרַבֵּי אֲלֵיעֶזֶר וּר' יְהוֹשֻׁעַ פִּינּוּ דְקִימָא לֵן לְקַמֵּן בְּהַמְדִיר דְאַפִּי נְדָרָה הִיא וְקִימִים לָהּ אִיהוּ אָמְרִינּוּ דְהוּא נְתוּן אֲצַבַע בֵּין שְׁיִנְיָהּ וְהָכָא אָמְרִינּוּ דְכָל הִיכָא דְהוּא נְתוּן אֲצַבַע בֵּין שְׁיִנְיָהּ אֲפִילוּ בְּאַשְׁת יִשְׂרָאֵל שְׂאִין אֲנִי קוּרָא בְּהּ וְאוֹתְבִינְיָהּ לִי לְאַנְתוּ חֲזִיב לְפָדוּתָהּ.

הִילְכָהּ פֶּל עַל יְדֵי נְדָר חֲזִיב לְפָדוּתָהּ דְאַפִּילוּ נְדָרָה אִיהִי וְקִימִים לָהּ אִיהוּ אָמְרִינּוּ דְהוּא נְתוּן אֲצַבַע בֵּין שְׁיִנְיָהּ וְזוּ הִיא שְׁיִטָת הָרַב אֲלֶפְסִי ז"ל שְׁפָסַק פְּאֵן פְּרָבָא וְלֵא הִבִּיא מְחִלּוֹקַת בֵּין ר' אֲלֵיעֶזֶר וּר' יְהוֹשֻׁעַ וּלְפִנְיָנוּ פָּסַק דְהוּא נוֹתוּן אֲצַבַע בֵּין שְׁיִנְיָהּ וְאֵינּוּ מְחִנוּר דְאַפְשָׁר דְלְקַמֵּן גַּבֵּי נְדָרִים חֲשָׁבִינּוּ אַפִּי בְּנְדָרָה הִיא וְקִימִים לָהּ אִיהוּ הִיא נוֹתוּן אֲצַבַע בֵּין שְׁיִנְיָהּ שְׂלֵא לְהַפְסִידָהּ פְתוּבָתָהּ בְּשָׁבִיל נְדָרְנִית פִּינּוּ שְׁהוּא פּוֹשַׁע.

וְהָכָא גַבֵּי פְדִיוֹן לֹא אִיכְפַת לֵן פְּלָל אֲלֵא פֶל שְׂאִיִּסוּרָה מְחַמַת דְבָר אַחַר שְׂלֵא מְחַמַת שְׁבִי דִינָה פְּאַלְמָנָה לְכַהֵן גְּדוֹל וְלִיכָא לְסַפּוּקֵי אֲלֵא אִי אֲזִלִּינּוּ בְּתַר מְעִיקְרָא אוּ בְּתַר בְּסוּף וְהִילְכְתָא כְּר' יְהוֹשֻׁעַ דְאַזִּיל בְּתַר בְּסוּף וְזֵה מְתַחְנוּר יוֹמַר.

אָבֵל לְפִי פִי הָרַב אֲדוּנִי זְקִנִי ז"ל וְשִׁיטָתוֹ אִין זֵה הַסְפֵּק רְאוּי שְׁהָרִי לְפִי שִׁיטָתוֹ יֵשׁ לְהוּ לּוּמַר דְהָא דְמוֹקְמִינּוּ רְבָא כְּר' יְהוֹשֻׁעַ מִשּׁוּם דְאַפִּי תִימָא דְהוּא נוֹתוּן אֲצַבַע בֵּין שְׁיִנְיָהּ מ"מ אִיִּסוֹר דְבָר אַחַר הוּא וְאַפִּי בְּאַשְׁת פְּהוּ אֵינּוּ חֲזִיב לְפָדוּתָהּ פֶּל שְׁכּוּן בְּאַשְׁת יִשְׂרָאֵל.

וכינן דכן אע"ג דקנימא לן דהוא נותן אצבע בין שינייה לית לן למימר מיהו דליחייב לפדותה. ולפי זה ראוי לפסוק בפלוגתא דר' אליעזר ור' יהושע וכדמסקינן להו כר' יהושע דר"א ור' יהושע הלכה כר' יהושע ובדאדורה איהו ומשמע הוא הדין נדרה היא וקנינים לה איהו דהא נודאי קנימא לן דלא אמרינן היא נתנה אצבע בין שינייה אלא בתר בסוף אזלינן ואינו חייב לפדותה והל' הראשון הוא הנכון: (דף נ"ב) נשפית חייב לפדותה כו' עד לאנתי והוא הדין אפי' ביבמה תנו רבנן נשפית והיו מבקשין כו'.

עד מפאן ואילך רוצה אינו פודה רשב"ג אומר אין פודין את השבויין יותר מפדי דמיהן מפני תיקון העולם הא בכדי דמיהן פודין כו'. עד רשב"ג תרי קולי אית ליה.

קשיא לן דהא במסכת גיטין בפרק השולח תנו אין פודין את השבויין מפני תיקון העולם ואיבעיא לן מפני תיקון העולם דקאמר משום ד'נוחק' דציבורא או משום דלא ניגרו בהו ולא אפשיטא.

ואמאי לא אייתי לי' מהא דהויא בפלוגתא דהא לתנא קמא דאמר רוצה פודה נודאי אית לי' דטעמא משום ד'נוחקא דציבורא וכינן דבעל הוא דפודה הכא ליכא משו' ד'נוחקא דציבורא.

והיינו דאמרי' דאם רוצה פודה. ורשב"ג סבר דטעמא משום דלא ניגרו בהו.

והיינו דקאמר דאפי' רצה אינו חייב לפדותה ואפשר לומר דבדין הוא דהיה יכול למפשט' מהא אלא דאשכחן דכנות' טובא בתלמודא מילתא דאיבעיא לן בחד ד'נוחקא ומיפשט' בד'נוחק' אחריתי ממילא ולא מיייתנן לה עלה.

ולענן הילכתא מסתברא דקנימא לן פרשב"ג משום דלישנא דמתני' דהתם דגיטין הוי פהאי לישנא דאמר איהו הכא לגמרי וכן פסק הרב אלפסי ז"ל. ובאידך פרבי דפליגי עליה דרבי שמעון בן גמליאל משום דקנימא לן הלכה כר' מחבירו: (ע"ב) לקתה חייב לפדותה כו'.

ת"ר אלמנה נזונת מנכסי יתומים צריכ' רפואה הרי הן כמזונות. רש"בג אומר רפוא' שיש לה קצבה מתרפא מפתבות'.

ושאין לה קצבה הרי היא כמזונות. אומר ר"י עשו כו' עד אדם חשוב שאני: כתב הרב בעל העיטור ז"ל דהוא הדין בחיי בעלה והביא ראיה לדבריו מהא דגרסי' בירושלמי בפרק מי שמת.

קריבתיה דר"ש בר אבא חששא עינא אתית קמיה דר"י אמר לי' קציץ הוא אסיק' מן פורגיה אי לא בעליה יהיב לה. ולא כן תני אל תעש עצמה כעורכי הדיינין ומר ר' חגי' אסור לגלות דינו ליחיד אימר ידע ר' יוחנן דאייתתא כשירה הנות בגין כן גלי לה בעלה בעי הו דקצצין והיא בעיא דלא קצצין למאן שמעינן לאו לבעל'.

אמר ר' מתנית' בדין דלית דינא עמיה אבל אית דינא עמיה אמרין לי' מילתין'. ומסתברא דלית' להאי סברא דרבינו ז"ל ד'נודאי בחיי בעל' לא שנא בין שיש לה קצבה בין שאין לה קצב.

דְּפָרְקוֹנִי וּרְפוּאָתִי שְׁנִיָּהֶם תְּנֵאֵי ב"ד וְלֹא חִלְקוּ בְּהֵן שְׁאֵם אֵי אַתָּה אֹמֵר אֶלְא מַעַת' לַקַּת' בְּחַיִּי בַעַל' בְּרְפוּאָ' שְׁיֵשׁ לָהּ קֶצְבִי בְּמָה תִּתְרַפֵּא וְהִלֵּא פְתוּבָה אֵין פֶּאן. וְתוּ מִדְּנַקֵּט לָהּ בְּמַתְנִית' דְּהִכָּא בְּאַלְמַנ' אֶלְמָא בְּאַלְמַנ' בְּלַחֲוִד הוּא דְּפִלְיָגִי.

וְטַעֲמִי דַת"ק קְסָבֵר פִּינֵן דִּיתוּמִים חֲזִיבִין בְּמִזוֹנוּתִיהָ מִתְּנֵאֵי ב"ד אַף בְּרְפוּאָתִי הִיָּה תְּנֵאֵי שְׁהָרִי שְׁנִיָּהֶן שְׁוִין שְׁשְׁנִיָּהֶן חֲזִיבִי וְדִינָא עִם הִיתוּמִים בְּשְׁנִיָּהֶם פְּבַעֲלָה וְנִזְזוֹנָת מְשֻׁלְהוֹן וּמִתְרַפֵּ' מְשֻׁלְהוֹן בֵּין בְּרְפוּאָ' שְׁאֵין לָהּ קִינְצָבָה בֵּין שְׁיֵשׁ לָהּ קִינְצָבָה.

וּרְש"ב ג סָבֵר שְׁאֵין תְּנֵאֵי ב"ד אֶלְא בְּמִזוֹנוֹת. אֲבָל נִתְרַבְּתָה רְפוּאָתִי בְּרְפוּאָה שְׁאֵין לָהּ קִינְצָבָה מִדִּין מִזוֹנָ' וְהִלְכַת' פְּנוּתִיהָ.

וּמָה הִיא יְרוּשְׁלַמִי נְמִי לִיכָּא רֵאִי דְלֶאֱלַמְנָה הֵנָּה וּמִן בַּעֲלָה דְקֶאָמֵר מְנַכְסִי בַּעֲלָה וְנָה נְכוּן וְאֵין בּוֹ בֵּית מִיחֻוּשׁ. וּמִיָּהוּ בְּחַיִּי הַבַּעַל מְפָנִי שְׁאֵינ' רֵאוּי' לוֹ פְּשִׁיָּהּ חוּלָה נָתְנוּ הָרְשׁוּ' בְּיָדוֹ אִם רָצָה לְגַר' וְתִרְפָּא הִיא אֶת עַצְמָ': (שָׁם) מִתְּנִי' לֹא פְתַב לָהּ בְּנִין דִּיקְרִין כּו' א"ר יוֹחֲנָן מִשׁוֹ' ר"ש בֵּן יוֹחָאֵי מְפָנִי מַה תְּקַנּוּ פְתוּב' בְּנִין דִּיקְרִין כְּדִי שְׁיִקְפּוּן אִד' וְיִתֵּן לְבַתּוֹ כְּבָנוֹ.

בְּעָא מִינֵי' רַב יִיבָא סָבָא מְרַב נַחֲמָן מוֹכְרַת כּו'. עַד אָמַר לִי רַבָּא וְתִיבְעִי לָךְ מוֹחֲלַת.

פִּי' דְהוּהוּ קְסָבֵר רַבָּא דְכִי הָוָה מִיבְעִיָּא לִי מוֹכְרַת דְּוִנְקָא בְּמוֹכְר' הוּא דְמְטִי לִידָהּ הִנְאָה מְסַפְקָא לִיהָ אִם הִיא מְכוּר' בְּכָל זְכוּת לְגַמְרִי וְאֵין לָהּ פְתוּבַת בְּנִין דְכָרִין אֲבָל מוֹחֲלַת לֹא. וְא"ל רַבָּא וְכָל דְכּוֹן הוּא דְקָא מִיבְעִי' לִי הָא דְהַשְׁתָּא מוֹכְרַת מִיבְעִי' לִיהָ כּו': אָמַר רַבָּא פְּשִׁיט' לִי מוֹכְרַת פְתוּבַת' כּו' עַד פְּמוֹכְרַת לְאַחֲרִים דְמִי וּבִירוּשְׁלַמִי מוֹחֲלַת פְתוּבַתִּיהָ לִיּוֹרְשִׁים אֵין לָהּ מִזוֹנוֹת.

וְקִשְׁיָא לָן מוֹחֲלַת פְתוּבַת לְבַעֲלָ' הִיכִי מְשַׁפְּחַת לָהּ וְהָא קִינְיָמָא לָן אָסוּר לוֹ לְאַדָּם שְׁיִשְׁהָה אֶת אִשְׁתּוֹ בְּלֹא פְתוּבָה. וּי"ל מוֹחֲל' פְתוּבַת' בְּשַׁעַת מִית' קְאָמְרִי' וְה"נ הָא דְאָמְרִי' לְעִיל מוֹחֲלַת פְתוּבַתִּיהָ לְבַעֲלָה אֵין לָהּ פְתוּבַת בְּנִין דְכָרִין.

וּבְהָהּ הִיא דְלַעֲלִיל אִיכָּא לְמִימַר נְמִי מוֹחֲלַת נְדוּנְיָא וְתוֹסַפְתָּ וְלֹא מְנָה מְאֵתִים וְאֵין לָהּ פְתוּבַת בְּנִין דְכָרִין לֹא מְרַשְׁיָא לָהֶם בְּכַתוּבַת בְּנִין דְכָרִין לֹא נְדוּנְיָא וְלֹא תוֹסַפְתָּ מַה שְׁמַחֲלָה: אֲבָל הָרַב בַּעַל הָעֵיטוּר ז"ל תִּירַץ בְּשִׁתִּיָּהֶן דְהִכִי קָאמ' שְׁמַחֲלַת פְתוּבַתִּיהָ אִם תִּתְאַלְמֵן וְלֹא אִם תִּתְגַּרֵּשׁ וּלְשׁוֹן רֵאוּי הוּא.

וְאִיכָּא דְקִשְׁיָא לִי מְחִילַת' הִיכִי מְהַנְיָא וְהָא ק"ל דִּיקְל' לְמִימ' נַחַת רוּחַ עֲשִׂיתָ לְבַעֲלִי וּי"ל דְהָתָם הוּא פְדָאֲמֵרִינֵן טַעֲמָא דְאֵי לֹא בְעִיָּא מְזַבְּנָא אָמַר לָהּ עֵינִיָּה נְתַתָּ בְּגִירוּשִׁין וּבְמִיתָה. אֲבָל הָכָא אֲדַרְבָּא אִיְהִי דִיקְלָה לְמִימַר לִי אַתָּה הוּא שְׁנַתְתָּ עֵינִיָּה בְּגִירוּשִׁין.

וּקִי"ל דְמוֹחֲלַת פְתוּבַתִּיהָ לְבַעֲלָה יֵשׁ לָהּ מִזוֹנוֹת וְה"ה לִיתוּמִים דְהִכִי אֵית' בִּירוּשְׁלַמִי. מוֹחֲלַת פְתוּבַתִּיהָ לִיתוּמִים נִזְזוֹנָת מְשֻׁלְהוֹן.

וְדוּנּוֹק' מוֹחֲלַת אֲבָל מוֹכְרַת לֹא פְדָאֲמֵרִי' לְקַמְן מְכָרָה פְתוּבַת' מְשַׁפְּנִי פְתוּבַת' עֲשִׂתָה פְתוּבַת' אֲפוּתִיָּקִי אֵין לָהּ מִזוֹנוֹת דְכִינּוֹן דְמְכָרָה הָרִי הִיא פְנַפְרַעַת. וְקִשְׁיָא לָן דְהִכָּא מְשַׁמַּע דְמוֹחֲל' פְתוּבַת' יֵשׁ לָהּ מִזוֹנוֹת.

וּלְקַמֵּן בְּפֶרֶק הַנוּשָׂא אַמְרֵי' כֹּל זְמַן שֶׁהִי בְּבֵית בַּעֲלָהּ גּוֹבֵה פְתוּבָתָהּ לְעוֹלָם דַּע"ג דְּלֵא
תְּבַעַה לֹא אַמְרֵי' דֵּהִיא קָא מְחַלָּה דְּמַחְמַת כְּפִסּוּפָא דְּאִית לָהּ אַבְל כֹּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אַבִּיהָ
לֵיכָא כְּפִסּוּפָא וְכִינֵן דְּעַד הַשְּׁתָּא לֹא תְּבַעַא מְחַלָּה לָהּ מְסַתְּמָא.

וּמִשְׁמַע הָתָם בְּגַמְרָא דְּכִינֵן דְּאִי מְחַלָּה תּוּ לִית לָהּ מְזוּנֵי דְּאַמְרֵי' הָתָם חֲמוּטִיהָ דְּרַב חֲזִינָא
אַרִּיכָא מְדַפְתִּי אִיתְּתָּ אַחְוָהּ הוּא וְזָנָה עֲשָׂרִים וְחַמֵּשׁ שָׁנִים בְּבִי נָשִׁי לְסוּף א"ל מְזוּנֵי לִית
לִיהֵב לִי פְתוּבָה לִיהֵב לִיהֵב כּו' אֲלָמָא כֹּל הֵיכָא דְּלִית לָהּ פְתוּבָה לִית לָהּ מְזוּנֵי.

וְנִרְאָה לֹדְמֵר דְּהָא דְּהֵכָא אֲתִי' כְּפִנְשֵׁי גְלִיל דְּקִי"ל פְּנוּתִיהוּ וְאַלִּיכָא דְּאַנְשֵׁי גְלִיל פִּינוּ
שְׁהַרְשׁוּת בְּיַדָּהּ שְׁכַל זְמַן שְׁתַּרְצָה תְּהָא גִּזְוֹנָת וְאִין בְּרִשׁוּת הַיּוֹרְשִׁים כֹּל לְסַלְקָה דִּין הוּא
שְׁהַמוּחְלָת תְּהָא גִּזְוֹנָת שְׁלֵא תְּהָא אֲלֵא כְּאֵלוּ אִינָה תּוֹבַעַת הָרִי דִּינָה שְׁתַּהָא גִּזְוֹנָת.

אַבְל לְאַנְשֵׁי יְהוּדָה פִּינוּ שְׁהַרְשׁוּת בְּיַד הַיּוֹרְשִׁים לְהַפְקִיעַ מִיַּד זְכוּתָהּ מְדִין מְזוּנוֹת כֹּל זְמַן
שְׁיַרְצוּ וְנִדְאִי לֹא כֹּל כְּמִינָה דְּמַחְלָ' וְקָא מִיתְּנָא. דָּאָם אִיתָּא מֵאִי אַהֲנוּ בְּתַקְנָתִּיהוּ כֹּל
אַחַת תְּהָא מוֹחְלָת וַיֵּשׁ לָהּ מְזוּנֵי.

אַלֵּא וְנִדְאִי כְּשֵׁם שְׁאֵלוּ לֹא מְחַלָּה הַרְשׁוּת בְּיַד הַיּוֹרְשִׁים שְׁלֵא לְזוּנָה וּלְפֶרַעַה פְתוּבָת'. אַף
כְּשֶׁהִיא מוֹחְלָת יְכוּלִין לֹדְמֵר לָהּ אֵלוּ לֹא מְחַלָּת הֵינֵנוּ נוֹתְנִין לָהּ פְתוּבָתִּיהָ וְלֹא הִית' גִּזְוֹנָת.

אַף עַכְשָׁיו שְׁמַחְלָת' אִין רְצוּנָנוּ לְזוּנָה יוֹתֵר. וְאַתְרֵי' דְּרַב חֲזִינָא אַרִּיכָא אַפְשָׁר שְׁהִיוּ נוֹהֲגִין
כְּפִנְשֵׁי יְהוּדָה דְּהָא בְּכָל וְכָל פְּרוּוֹדָא נוֹהֲגִין כְּרַב דְּפָסִיק כְּפִנְשֵׁי יְהוּדָה.

וּבִירוּשָׁ' שְׁמוּאֵל הוּא דְּאָמַר לָהּ מְחַלָּת פְתוּבָתָהּ לִיתוּמִים יֵשׁ לָהּ מְזוּנוֹת. וְאִיהוּ הוּא דְּפָסִיק
הֵכָא הִילְכְתָּא כְּפִנְשֵׁי גְלִיל.

וּלְעַנְנֵן פְתוּבָת בְּגִין דְּכָרִין כְּתָבוּ הַגְּאוֹנִים ז"ל שְׁאִינָה נוֹהֲגָת בְּזְמַן הַזֶּה שְׁהִי כֹּל עֵינָר
הַתְּקִנָּה לֹא הִיָּתָה אֲלֵא כְּדִי שְׁיַקְפּוּן אָדָם וַיִּתֵּן לְבָתוֹ כְּבָנוּ. וְעַכְשָׁיו הַלְוִאי וַיִּתֵּן אָדָם לְבָנוּ
כְּבָתוֹ: (דָּף נ"ג) יְתִיב רַב נַחְמָן וְעוֹלָא וְכו' עַד אַמְרֵי לִי זִיל קַבֵּר אוֹ הֵב לָהּ פְתוּבָה פִּי
קְסָרִי קְבוּרָתָהּ תַּסַּח עֵינָר פְתוּבָתָהּ דְּהֵינֵנוּ מְנָה מְאִתִּים וּכְתוּבָה גִּתְנָה לְגַבּוֹת אֲפִילוּ
אַחַר מִיתָתָהּ.

וְאַף עַל פִּי שְׁאִין אָדָם יוֹרֵשׁ אַרוּסָתוֹ סְבוּרִים לֹדְמֵר שְׁכַף הִיָּתָה הַתְּקִנָּה מִתְּחִלָּה כְּשֶׁאַמְרוּ
קְבוּרָתָהּ תַּסַּח פְתוּבָתָהּ שְׁאָם מִתָּה קוּבֵר וּפְטוּר אִם יִרְצָה קוּבֵר וּפְטוּר מִפְתוּבָתָהּ. וְסִתְרִינֵן
לָהּ דְּלִיתָהּ שְׁלֵא גִּתְנָה פְתוּבָתָהּ לְגַבּוֹת אֲלֵא בְּמִיתָת הַבַּעַל וְכִינֵן שְׁכּוֹן מְמִילָא אִית לֵן
לְמִימֵר דְּכִי אַמְרִינוּ דְּקְבוּרָתָהּ תַּסַּח פְתוּבָתָהּ לֹא תַּסַּח עֵינָר פְתוּבָת' קָא אַמְרִינוּ דְּהָא
אַמְרִינוּ דְּלִית לָהּ.

אַלֵּא וְנִדְאִי תַּסַּח עֵינָר גִּזְוֹנִית' קְאָמְרִינוּ. וְכִי תִימָא וְכִינֵן שְׁהַבַּעַל יוֹרֵשׁ בְּכָל מַה שְׁיֵשׁ לָהּ
לְמָה אַמְרוּ תַּסַּח גִּזְוֹנִיתָא יִאמְרוּ תַּסַּח יְרוּשָׁתָהּ.

יֵשׁ לֹדְמֵר תַּקְנוּ מְצוּי לְמְצוּי. וּמִיָּהוּ קִשְׁיָא לֵן וְלָמָּה לִי לְמַתְקוֹן הָא פְּשִׁיטָא דְּהָא כְּוָלָהוּ
יּוֹרְשִׁי דְּעַלְמָא הֵכִי הֵנִי שְׁהֵם חֲזִיבִין לְקְבוּרַת הַמּוֹרִישׁ.

יֵשׁ לֹדְמֵר דְּהָא עֲדִיפָא דְּאַפִּילוּ כְּשֶׁאִין שְׁם יְרוּשָׁה כְּלָלְהוּא חֲזִיבֵי בְּקְבוּרָתָהּ אַף עַל פִּי שְׁיֵשׁ
שְׁם קְרוּבִים אַחֲרִים וְלֵהֲכִי אֲהֲנִי לֵן תַּקְנָתָא וְזֵה נְכוּן: ע"ב מִתְּנִי' וּבְכֹן גְּוָקְבִין דִּי יְהוּנִין
לִיכִי מִינְאִי אִינוּן יְהוּנִין יְתָבֵן בְּבִיתִי וּמִיָּתְזוּן מִנְכֹסָאֵי כּו' גְּרִאוֹן דְּבָרִים שְׁמַלְבוּשִׁים בְּכָלֵל

מזונות בין בבת בין באלמנה ששתיקהן שוות והכי אמרינו לקמן פסוק לי שיראי פסק לה ובאלמנה איירינו.

וכן פתב הרב בעל העיטור ו"ל: גמ' רב תני עד דתלקחין והני תני עד דתיבגריין ופליגי בארוסה ואמרינו עלה פתנאי עד מתי הבת נזונת עד שתארס משום רבי אליעזר אמרו עד שתיבגר וקיימא לו כת"ק והיינו פרב וכן פתב רב אלפסי ו"ל: גירסת רבינו שלמה ו"ל אמר לי רב חסדא לרב יוסף מי שמיע לך כו' א"ל משמע לא שמיע אלא מסבא לית לה פנין דארסה לא ניקא לי דתינתזיל ופי' ארוסה יש לה מזונ' או אין לה מזונ' מן האחין.

ופי' מסתבא לית לה מן האחין דכיון דארסה אי לית לה מן האחין בעל יתיב לה דכיון דארס' לא ניקא לי דתינתזיל ואתהדר לי' איהו דמסתבא אית לה מן האחין דבעל מסתבא לא יתיב לה מזוני דלא שאדי זויי בכדי.

וליתא דנוסחא דספרי לאו הכי אית' ותו דמאי האי דקא מהדר לי' פנין דארס' לא ניקא לי' דתינתזיל ואימ' תיקהוי לה מזוני ותו לא מיתזיל. ותו דלישנא נמי לא ניקא לי' דקאמ' מסבא לית לה וקאמ' מן האחין.

והדר יתיב טעמא לבעל ואמאי לא מייירי פולה או בבעל או באחין. אבל גרס' הספרי היא הנכונ' דגרסי מסתמ' אית לה פנין דארסה לא ניקא לי' דתינתזיל: והרב אלפסי ו"ל פירשה בארוס' אלמנה וכשהגיע זמן ואכלה בחיי הבעל וקא מיבעיא לי אם אוכלת אח' מיתת הבעל אי קרינא בה כל יומי מיגר אלמנותיה בביתי איכ' דקשני' לי' דהא תנו אלמנ' מן האירוסין לא תמפר אלא בב"ד מפני שאין לה מזונ'.

וליתא דההיא קוד' שהגיע זמן ודינא ונדאי הכי איתיה. ובהדל' אית' פירוש' הגיע זמן או שמתו.

בעליהן אוכלות משלו. מיהו פירושא לא נהיר דמאי שייטא דהאי דינא הכא.

ותו דלא שייך עלה טעמא דלא שאדי זויי בכדי שפבר היתה נזונת ולא יהא חמור עליו מזונ' לאחר מיתתו מחיים. ותו דהא לפום טעמא דבעינן למימר קמן בס"ד דמשמע דהא מתני' היא: אבל פי' הרב ר' שמואל הלוי הנגיד ו"ל הוא הנכון דבעינן אליבא דרב דקסבר דארוסה אין לה מזונות.

והיינו דקא מיבעיא לי' ארוסה יש לה מזונות או אין לה מזונות מן הבעל דהיינו ארוס. ואתהדר לי' דמסתבא אית לה דכיון דארסה ואמטולתי' הוא דאפסדה מסתבא לא ניקא לי' דתינתזיל ויתיב לה מזוני.

ואתהדר לי' איהו דמסתבא לית לה דכיון דלא קים לי' בגנוה לא שדי זויי בכדי. ובאידיך לישנא איפכא: ופסק הרב אלפסי ו"ל כמסקנא דאידיך לישנ' הילכף אית לה ומסתבא לפום האי פירושא דכיון דלית לה מזוני מינ' אלא משום דאמטולתי' פסד' להו דלית לה אלא מאי דפסד' והיינו עד שעת בגרות אבל בגר' ולא הגיע זמן תו לית לה עד שגיע זמן ואפשר גם כן שפנין שפבר נתחייב ארוס במזונותי' הרי הוא חייב לעולם והראשון מחזור: בעי מינ' מרב ששת ממאנת כו' עד אלמנה בבית אב' וגרושה בבית אבי' כו' עד

ור' יהוד' סבר לית לה פירש"י ו"ל אלמנה מן האירוסין דאלו מן הנישואין ונדאי דלית לה דהא מתני' היא.

וקשיא לן ומן האירוסין נמי אליבא דמאן. אי אליבא דמאן דאמ' ארוס' יש לה מזונות דהא נמי פשיטא.

ואי למ"ד אין לה דהא אמאי יש לה פינון דהא פסדא להו היכא דקרא זכא בהו: והנכון כמו שפירש רב חננאל ו"ל אלמנה בחיי אביה מן האירוסין וקמ"ל דאע"ג דאלו אחר מיתת אבי' פי האי גוונא לית לה דקסבר ארוסה אין לה מזונות דהא אית לה.

והלכת' כת"ק וממאנת יש לה מזונות: בעי ריש לקיש בת יבמה יש לה מזונות כו' ובת יבמה הוא דקא מיבעיא לן אי אית לה מזונות משום דאי מראשון לית לה דלא קרינ' בה ובגו גוקבו דיהונון ליכי ובגין דכרין דיהונון ליכי מנאי: בעי ר' אלעזר בת שני' יש לה מזונות איהי ונדאי לית לה כו'.

וכתובת בגין דכרין נמי ונדאי לית לה דכיון דלית לה כתובה פתובת בגין דכרין נמי פשיטא דלית לה: בעי רבא בת ארוסה יש לה מזונות או אין לה מזונות פינון דאית לה כתובה אית לה מזונות כו' אליבא דרש"י ו"ל דקסבר דארוסה יש לה מזונות אע"פ שלא כתב לה אתיא לה כפשיטה דמספק' לן פינון שאין כותבה עד שעת נישואין והיא עיקר כתובה כדאמרין לעיל אי אית לה תנאי כתובה מן האירוסין או לא ולדין נמי מוקמינן לה בשכתב לה כתובה ואפי' הכי מספק' לן משום דעיקר כתובה מן הנישואין והוא הדין נמי דאיכא לספוקי בכתובת בגין דכרין.

ובת הוא דמיבעיא לן אבל איהי גופה פשיטא לן דאם לא הגיע זמן אינה נזונות ואם הגיע זמן מינאי. אבל איהי דאית לה כתובה בנדאי או מראשון או משני מזוני נמי ונדאי אית לה.

והוא הדין נמי דאיכא לספוקי בכתובת בגין דכרין דלי' לה נמי מראשון דלא קרינא בה נמי מזונות: בעי רב פפא בת אנוסה יש לה מזונות כו'. כתובת בגין דכרין ונדאי פשיטא לן דלית לה דכיון דאיהי לית לה כתובה בגי נמי במאי קא זכו.

ומסתבר' דבדידה נמי איכא לספוקי במזוני אלא אידי דנקט באידך בת נקט נמי בה: (דף נ"ד) לא כתב לה ואת יתב' בביתי כו' אמר רב יוסף בביתי ולא בביתך אבל מזוני אית לה מר בר רב אשי אמר אפי' מזוני נמי לית לה ולית הלכתא כמר בר רב אשי.

שמועה זו נחלקו המפרשים ו"ל ואין לנו אלא המחנור בדברי'. דרב יוסף דריש מדרש פתיכה מאי דכתבי בביתי תרי זמני ולמד ממנו שאלו יש לו בית ראוי משתמשת במדור לפי כתובה כמי שהיתה משתמשת בחיי בעלה דבביתי קאמ' לה.

ואם הבית קטן ואינו ראוי לדירתה היורשין מוציאין אותה שלא אמר לה אלא בביתי והיא שוכרת לעצמה בית משלה. אבל מזוני אית לה ששני תנאין הם ואין זה תלוי בזה.

ומר בר רב אשי אמר אפי' מזוני לית לה כלומר פינון דלית לה מדור אפי' מזוני לית לה דקסבר מר בר אשי דחד תנאה הוא וכיון שאין אני קורא בה ואת תהא יתבה בביתי אף איני קורא בה ומותנה מנכסי והיינו לישנא דאפי' ולית הלכת' פנותי'.

ולקמן בפרק הנושא אמרינו תנו רבנן משתמש' במדור שנסתמשה בחיי בעלה בכרים וכסות שנסתמשה בחיי בעלה בכלי כסף ובכלי זהב פדרה שנסתמשה בחיי בעל' שפך כותב לה כל יומי מגר אלמנותיה בביתי.

תני רב יוסף בביתי ולא בביתך פלומ' שתדור ברנוחה דהכי איכא למדרש מדכתב לה בביתי ותירא ותרת שמעינו מינה שאם יש שם בית שתדור ברנוחה פדרה שנסתמשה בחיי בעלה ואם אין שם בית ראוי שיוציאוה היורשים משם והיגנו דמיתנו לה דרב יוסף הקא והתם.

ותו אמרינו התם אמר אביי נקיטינו מדור אלמנה שגפול אין היורשים חייבין לבנותו ואפ' היא אומרת הניחו לא ואני אבנו אין שומעין לה פלומר נקיטינו מדרשא דרב יוסף דלא אמר לה אלא בביתי ואפ' שיפצה מספקא לן הילכה לית לה ומסתברא דכיון דאמרינו דאפ' היא אינה רשאי לבנותו אם עמדו היורשין ובנאוהי אין לה בי פלום זו היא שטת גמרתנו בלא ספק ובירושלמי אמרינו ר' זעירא שאל לרב נחמן בר יעקב ולרב אמי בר פפי לא הנה שם בית מאי אמר לי היורשין שוכרין לה בית.

מכאן ואילך היא אומרת קרקע והם אומרים מעות הדין עם היתומים כהדא קדא איתא הנה פורנאה עשרין דינרין והנה תמן חד בית טב עשרה דינרין אתא עובדא קומי ר' חנינא אמר יתבון לה ביתא יתבון לה עשרים דינרין.

אמר לי ר' מונא כיון דלית ביתא טב אלא עשרה דינרין כמאן דלית פורנאה אלא עשרה דינרין מכאן ואילך היא אומרת קרקע והן אומרים מעות הדין עם היתומים. ופירושו לא הנה שם בית מאי כלו' מי אמרינו בביתי דנוקא או לא אמר לי היורשין שוכרין לה בית דפליגא אדרב יוסף ולית לי טעמא דדריש בביתי ולא בביתך.

מכאן ואילך היא אומרת קרקע כלו' מכאן ואילך שתבעה כתובת' שפירעוה והיא אומרת שרוץ קרקע בכתובת' והן אומרים מעות הדין עם היתומים. ונראה שנסתפקו בזה בשביל שאין כתובת אשה אלא מן הקרקע.

או אפשר שאם אומר בקרקע שיחד לה לפי שהי' דרפן ליחד לה קרקע בכתובתה ולפי שנתחד לה ואין דינא אלא בקרקע הוצרכו לפרשו שהדין עם היתומים שנותנין לה מעות ומסלקין אותה מן הקרקע.

כהדא קדא איתא הנה פורלא דעשרין דינרין פלומר הית' כתובתה של עשרין דינרין פלומר שמחל' השאר או שגפרעת מבעלה בשעת מיתה מן השטר והנה תמן חד ביתא טב בעשרה דינרין פלומר ולא נשאר מבעל' קרקע אלא בית אחד שנה עשרה דינרין.

ואתא עובדא קומי ר' חנינא אמר יתבון לה ביתא או יתבון לה עשרין דינרין כלו' פסק עליהן שיתנו לה או עשרי' דינרין כל כתובתה או קרקע אחר שהיא רוצה קרקע והם אינן רוצין לתת אלא מעות.

ואמר לו ר' מונא כי אחר שאין לשיעבוד כתובתה אלא בכדי עשרה דינרין הרי הוא כאלו אין כתובתה אלא עשרה דינרין וכיון שהדין עם היתומים לתת לה מעות אע"פ שהיא אומרת קרקע נותנת לה מעות ומסלקין אותה זהו פירושו בבירור.

וכינן דירושלמי פליגא אגמ' דילן אנו פגמרא דילן נקיטינו דבגמרא דילן לית לן ההיא סברא דהא אפי' בגמרא הפית אמרינו שאף היא אינה רשאי לבנותו ואפי' שיפצה מספקא לן פל שכן באין לו בית כלל ויש דעות אחרים בשמועה זו.

אבל פה נראה דעת רש"י זצ"ל והוא האמת וכמו שפיתנו: (שם) אמר רב נחמן אמר שמואל תבעוה לינשא כו'. עד דאמר רב יהודה כו' עד שלא בב"ד לא ולית הילקתא ככל הני שמעתתא אלא כי הא.

דעת הרב אלפסי ז"ל דאפולוהו קאי ונראין דבריו אע"פ שאפשר לומר דלא דחינון אלא דרב חסדא ורב יוסף. אבל דרב נחמן דלעיל לא דחינו דהיא משמיה דשמואל והא נמי משמין דשמואל ותמה משכנה פתובתה אמאי אין לה מזונות והלא אפילו נפרעת מקצתה יש לה מזונות דקיי"ל דלית דחש לה לדר' שמעון דאמר לא אמרי' מקצת כסף ככל כסף.

ואפשי' דמשכנה פתובתה שאני דשעבדה לכולה. ובהא דאמרי' תובעת בב"ד אבדה מזונותיה אמרינו בירושלמי ובלבד מן השופי הא מן האונס לא.

כהדא אלמנתה דר' אבה דמוזבה אמרי' לה רב אבה בר פהו בעי לך תבעת פורינא ואבדת מזוני מן דאית ידעין מיליה אעלון עובדא קומי ר' יוסי וחזרא למזונה ומהא נמי משמע דתבעוה לינשא ונפיסי יש לה מזונות דהא התם דניפייסה ולא אבדה מזונות אלא בשביל שתבע' פתובתה ומסתברא דלאנשי יהודה הוא הדין דתובעת פתובתה אבדה מזונות דאנשי יהודה תרנוייהו הוו פתבי לקול' דידה: (שם) מתני' וכך היו אנשי ירושלים כו' אתמר רב אמר הלכה פאנשי יהודה ושמואל אמר הלכה פאנשי גליל קיימא לן כשמואל דהלכתה פנותיה בדיני.

ותו מוחלת פתובתה לבעלה נמי אמרי' לעיל אתיא פאנשי גליל כדפרישנא לעיל. וכן פתב הרב אלפסי ז"ל אע"פ שאין ראיותי ברורות: אלמנה רב אמר שמין כו' עד אדעת' למשקל ומיפק לא אקני וכל שכן בגרושה דהא אלמנה דמן שמיא אנס' לדידה ולדידיה ואפ"ה אמרי' אדעת' למשקל ומיפק לא אקני לה.

וכתבו הגאונים ז"ל דווקא בהא אבד הנזון מתנה לאשתו ונדאי אית לה דלא שנייה בה האי טעמא דאטו האי מאן דיהיב מתנה לרתימיה ונפל ביניהו אוסיא הכי נמי דהדרה מתנה הא לאו טעמא הוא.

דהא איפא מאן דאמר התם בבבא בתרא במתנה קנתה והבעל אוכל פירות. ואם אית דליתא האי סברא אם פן האי מתנה מאי אהני לה שיהי בחייה אוכל פירות ואם מתה יורשה ואם מת הוא אינה זוכה אם פן מאי אהני לה אלא ונדאי כדאמרן ההוא דאמר גזנאי לברת זל גזונאי אמר רב אידי בר אבין פורנא ליתמי.

וה"ה אייקר דרמא עליהו והכי נמי מוכח באידך דאמרי' ההוא דאמר להו ארבע מאה זוזי מחמרא לברת אייקר חמרא אמר רב יוסף רוחא ליתמי ואתיא בההיא דגיטין דאמרי' ההו' דאמ' מחמרא ליפות כוחו הוא דאמר: סליק פרקא בס"ד

פרק חמישי (ע"ב) אע"פ שאמרו בתול' הגובה מאתים ואלמנה מנה אם רצה להוסיף אפי' מאה מנה יוסיף כו' עד לקנסה מקשינו עליה בגמרא ארישא פשיטא.

ומהדרי' מהו דתימא קילותא עבדו רבנן שלא לבייש מי שאין לו קמ"ל. ותמיהא לו הא מילתא אפתי פשיטא אטו אי קא בעי למיתן לה מתנה מי לא מצוי יתיב ומסתברא לפרושי דאורתזיהו הנה דכתבי לי' לתוספות בכלל פתובה שהיו פותבין ויהבינן ליכי בכתובתיה מאה מנה והיינו דאיפא פיסופא וקמ"ל דלא תיישינן אבל היכא דכת' לה פתובה והדר פתב לה דיהיב לה במתנה טפי הא פשיט' מילתא ולא צריכא למימר.

וניש מן הגאונים ז"ל שאין תוספת צריה קנן אלא הרי היא זוכה באמיר' בעלמא דכי היכי דקיימא לן דאית' לדרב גידל בשע' קידושין ה"ה בשע' נישואין מההוא טעמא גופיה. ובירושלמי אמרן דאפילו אחר נישואין היא קונה באמירה ופירשו הטע' לפי שרובה הוא ליתן פמה שלא תחזור בה ואמרי' ויכולה היא אמר' אין מעיקא לי' ומשבק לי' וצ"ת.

גמ' רצה לכתוב כו' עד תנאי פתובה פתובה דמי ה"ה לגדוניה דדינא פתובה דבכל דוקתא מיקרי פתובה פדאמרינו לעיל אע"פ שפתובה' בבית בעלה בעלה מתה אביה יורשה וכדאמרי' תקנו קבורת' תחת פתובה' ותו הוי ארבע מאה זוזי לכתובה דברתאי.

תדע דהא מורדת דחשבינו הךא ואמרי' לקמן בהדיא דפוחתין לה מגדוניה. וכן עוברת על דת מפסדת גדוניה מה שאינו בעין אבל בלאותי' קיימין הא אמרי' לקמן דאפי' זינתה לא הפסיד': וכל זמן שהיא בבית אביה משמע לקמן דאפי' גדוניה מפסדת אלא נודאי דה"ה לגדוניה: למאי נפקא מינה למוכרת ולמוחלת פי' שאם מכרה או שמתלה' פתובה הפל בכלל.

למורדת לומר שפוחתין לה מן הפל בין מן התוספת בין מן הפתובה. לפוגמת פירש"י ז"ל לומר שאם פגמה מהתוספת אינה נפרעת אלא בשבועה פדין הפתובה שאמרו שאם פגמה אותה אינה נפרעת אלא בשבועה.

וקשיא לן והא מאי למימר' פשיטא דהא בכל חוב דעלמ' גמי הכי דינא דהכי קיימא לן דהפוג' שטרו שפגגדו לא יפרע אלא בשבועה. אבל הנכון שאם פגמה הפתובה הרי הוא כמי שפגמה הפל ואינה נפרעת אפי' התוספת אלא בשבועה וכן פר"ח ז"ל: לתובעת פירש"י ז"ל כשם שאמרו בתובעת פתובה שהפסידה מזונותיה אף התובעת תוספת אבד' מזונותיה וקשיא לן דהא קיימא לן דלית' לדר"ש דאמר לא אמרינו מקצת כסף ככל כסף אלא נודאי אמרי' דמקצת כסף ככל כסף והרי היא גזונת בשביל מקצת פתובה ככל פתובה'.

וניש מתרצים דשניא תובעת בב"ד דבהא אפי' רבנן דפליגי עליה דר"ש מודה דתו לא קרינא ביה מיגר אלמנותיה בבית. וי"מ לתובעת שפשם שהנפרעת מקצת פתובה גזונת בשביל המקצת האחר כדקיי"ל דלית' לדר"ש.

ה"נ אלו נפרעת כל פתובה גזונת בשביל התוספת. ואינו מחנור שהיה להם לומר לגזונות או למזונות.

ואפשר לפרש לתובעת שאם תבע' פתובה' מן הסתם אמרינו שהפל תבעה בין פתובה' בין תוספת ושוב אינ' גזונת. לעוברת על דת דקיימ' לן דהפסיד הפל דקיימא לן שאין אשה גובה בכתובה' בשבח ששבחו נכסים אחר מיתה פדאית' בבכורות והוא הדין לתוספות:

(דף נ"ה ע"א) ולשבועה פירש"י ז"ל דכל היכא דקיימא לן דנשבועת על פתובתה פגון נפרעת שלא בפניו ומן היתומים ועד אחד מעידה שהיא פרועה בכל הני נמי צריכ' שבוע' על התוספת ואינו נכון דמאי שנא תוספת אפי' חוב אחרניא דעלמ' נמי הכי דינא.

וניש מתרצים דאיצטריד דאלו מדינא פל פתוב' ראונ' לגבות מן היתומים בלא שבוע' דהא בתוד' זמנו הוא וכדאמרי' בבבא בתרא שמתנהו ומת בשמתיה הילכתה פרב הונא בריה דרב יהושע.

אלא משום דכתוב' הני תנאי ב"ד ואלימא מילתא דבי דינא חיישינן לצררי. אבל תוספת מהו דתימא דליכא למימר ביה האי טעמא ובתוד' זמנו לגמרי הוא ותיגבי בלא שבועה קמ"ל.

ולית' דשעת מיתה זמנו הוא כדאי' בבבא מציעא והכי מוכח בגיטין בפ' השולח גט. וי"מ לשבועה שאם נשבועת סתם שלא נפרע' כתובת' סתם אף התוספת במשמעו.

וליתיה דהא ונדאי ליכא למיפטר' בהכי דהא לישנא דכתובה הכי והכי משמע ואפ' דלא אישתבע' אלא אכתובה בלחוד. ואפ' לפרש לשבועה שאם פטר' משבועה סתם פטר' על הכל בין פתוב' בין תוספת.

והנכון ששבועת על התוספת פדין הפתובה בהדרה ושבועה. ולשביעית פירש"י ז"ל דכי היכי דק"ל דכתוב' אינה משמטות ה"נ בתוספת דחשבינן לי' כמעש' ב"ד וקיימא לן דכל מעשה ב"ד אינו משמיטין ואינו נכון דלמה לי מהאי טעמא תיפוק לי' דכל היכא דלאו מלנה אינו משמט פדתנו ה"תם הקפת החנות אינו משמט ר' יהוד' אומר הראשון ראשון משמט וק"ל פרבון.

ואמרי' נמי האונ' והמפת והמוציא שם רע וכל מעשה ב"ד אין משמיטין והיא דאמרי' ה"תם השוחט את הפרה וחלקה בראש השנה אם היה החודש מעובר משמט ואם לאו אינו משמט מוקמינן לה ה"תם בירושלמי כר"י ודלא כר"מ דאי ר"מ הא אמר הדבר תלוי במלנה: והרב אלפסי ז"ל פי' לשביעית דכי היכי דק"ל בכתוב' ה"ה בתוס' אבל קש' אם בכתוב' אמרי' משמט בשפגמ' תוספ' מיבעי' ואפ' דרבינו ז"ל הכי קאמר לומר שאם פגמ' פתובה ונקפה הכל שמשמטת הכל אע"פ שלא פגמה תוספ'.

וכן פתב רבי חננאל ז"ל והכי קאמר לשביעית דבלא פגימא אינו משמט. ואם פגמה אפי' הפתובה בלבד ונקפה הכל משמט' הכל.

ולכותב פל נכסיו לבניו דקיימא לן דאם פתב לאשתו קרקע פל שהו אבדה פתובת' והפסידה הכל בין פתובה בין תוספת: ולגבות מן הקרקע מן הזיבורי' פי' ואפי' מינ' דידיה פגון גרושה אין דינא אלא בקרקע ומן הזיבורית דאי מן היתומים אפי' חוב דעלמא נמי הכי דינא: וכל זמן שהיא בבית אביה מתני' היא לקמן והכי קתני פל זמן שהיא בבית אביה גובה פתובתה לעולם פל זמן שהיא בבית בעלה עד עשרים וחמש שנה דברי ר' מאיר.

ונחכמי' אומרים כל זמן שהיא בבית בעלה גובה פתובתה לעולם וכל זמן שהיא בבית אביה גובה פתובתה עד עשרים וחמש שנה: ולית הלכתא כר' מאיר אלא פרבנו. והכא איכא לפרושי דאליבא דרבנו קאמר דהוא אליבא דהלכתא דקיי"ל פנותייהו.

והיינו דקאמר דכי היכי דקיימא לו בכתובה דכל זמן שהיא בבית אביה גובה פתובתה עד עשרים וחמש שנה ותו לא הכי נמי בתוספת. אבל ליכא לפרושי אליבא דר"מ ולימא דכי היכי דסבר ר' מאיר דכל זמן שהיא בבית אביה גובה פתובת' לעולם הכי נמי בתוספת דהא מאי למימרא.

אבל איכא דמפרשי דאפי' אליבא דר' מאיר נמי ונקט רישא דמתני' ואסיפא סמוך וסיפא כר"מ קאי דאמר דכל זמן שהיא בבית בעלה גובה פתובתה עד עשרים וחמש שנה ותו לא והכי נמי בתוספת והוא הדין לרבנו.

וכן היא במקצת גוססאות וכל זמן שהיא בבית אביה גובה פתובתה לעולם: ולכתוב' בגין דכרין לומר שיורשין תוספת בכתוב' והוא הדין לגדוניה דהא כל עיקר תקנתא בכתובת בגין דכרין לא היו אלא על הגדוניה כדי שיקפוץ אדם ויטן לבתו כבנו וכן הדין בכל אלו שילמדו סתום מן המפורש וכדאמרינו: (שם) איתמר פתובת בגין דכרין כו' מטלטלי ואיתנהו בעיניהו בלא שבועה ליתנהו בעיניהו כי' והלכתא בלא שבועה: פתב הרב ר' אברהם אב בית דין ו"ל דדווקא ליתנהו בעיניהו אבל איכא מידי דאיתי מחמתיהו.

אבל היכא דליתנהו פלל ונדאי צרכה שבועה. אבל מתוך פירש"י ו"ל נראה דאפילו ליתנהו פלל דכיון דאתפסה חדא זימנא ואבד תו לא מתפס לה: וכתב הראב"ד ו"ל דוקא בכתובה אבל בבעל חוב צריף שבועה איכא מידי דאיתי מחמתיהו.

אבל היכא דליתנהו פלל ונדאי צריכה דאפשר דלא אתיא לידי גובינא וכיון דכון לא חיישינן דאתפס לה. אבל בבעל חוב דוודאי אתי לידי גובינ' חיישינן דילמא מתפס לי' צריף.

ומיהו לא נהיר דהא פתובה בת גובינא הוא בשעת מיתה וזמנה נמי הוא ואמאי לא חיישינן דילמא אתפס לה ההיא שעתא וצ"ת: (שם) יחד לה ארעא בארבעה כו' אמר לעדים פתבו וחתמו והבו לה קנו מינ' לא צריף לאימלוכי בי' לא קנו מינ' פומבדיתאי אמרי לא צריף לאימלוכי בי' בני מתא מחסיא אמרי צריף לאימלוכי בי' והלכתא צריף לאימלוכי בי'.

פי' שאמר לעדים לכתוב שטר קנין במתנה שנותן לאשתו שתזכה באותו שטר כדקיי"ל בשטר פיצד פתב לו על הנגיר או על החרס שדי מכורה לה שדי נתונה לה הרי זו נתונה ומכורה ואמר להם שיקתבו אותו שטר ויתנו אותו בשליחותו לה שתזכה באותו שטר קנו מינ' פלומר והילכף שטרא תו לא הוי אלא לרא' ואינו יכול שוב לחזור על המתנה אע"פ שיכול לחזור על השטר לא צריף לאימלוכי בי' דמסתמא לא הדר בי' אשטרא.

אבל לא קנו מינ' פומבדיתאי אמרי לא צריף לאימלוכי דאע"ג דוודאי יכול למהדר בי' אפי' אגופא דארעא פל כמה דלא הדר בי' בהדא. מסתמא אמרינן דלא הדר בי' בני מתא מחסי' אמרי צריף לאימלוכי בי' דאע"ג דאשטרא לא חיישינן ואמרי' דמסתמא לא הדר בי' אגופא דארעא חיישינן והלכתא פנותי' ומיהו כיון דאמרי' דקנו מינ' לא צריף

לאִימְלוּכֵי בִי הוּא הַדִּין כֹּל הֵיכָא דְלֵא יְכִיל לְמַהֲדַר בִּי אֲלֵא בְּשִׁטְרָא לְחוּד דְּאַמְרִינוּ דְּמִסְתַּבְּרָא לֹא הָדַר בִּי (דָּף ג'ו') ר' יִצְחָק בַּר אֲבָדִימִי אָמַר כּו' הִלְכָה כְּרַבִּי אֲלֵעֶזֶר בֶּן עֶזְרִיָּה וְהִלְכְתָא כּו' אֲלֵעֶזֶר בֶּן עֶזְרִיָּה כּו' בְּעֵי רַב נִכְנֹסָה לְחֻפָּה כּו' ר' יְהוּדָה אָמַר רְצוּ פּוֹתֵב לְבַתּוּלָה שְׁטַר שֶׁל מְאִתִּים זֶוּ וְהִיא פּוֹתֵבַת לוֹ הַתְּקַבְּלָתִי מִמָּה וְלֹא לְמִנָּה מִנָּה וְהִיא פּוֹתֵבַת לוֹ הַתְּקַבְּלָתִי מִמָּה חֲמִשִּׁים זֶוּ ר' מֵאִיר אָמַר כֹּל הַפּוֹחַת כּו' עַד בְּעִילַת זְנוּת.

אֲפֹשֶׁר דְּהַתְּקַבְּלָתִי לָאוּ דְּוָקָא דְּהָא שְׁקַר' הוּא וְאִם בָּא לְצִאת יְדֵי שְׁמַיִם חַיִּיב לְתַת לָהּ הַפֵּל אֲלֵא כְּלוּמַר כְּאֵלוּ הַתְּקַבְּלָתִי וּמְחִילָה הוּא דְּקָאֻמַר דְּמְחִילָה לִי. וּמִסְתַּבְּרָא דְּאַפִּי' מֵאֵן דְּכַתְּבַת לִי לְחֻבְרָן בְּעִלְמָא נְמִי כִי הָאִי לִישְׁנָא פִּטוּר אִפִּי' מְדִינֵי שְׁמַיִם דְּהִינְנוּ מְחִילָה דְּכִינוּן דְּאוּדֵי לִי בְּאַפִּי סְהָדֵי דְּפִרְעִיָּה דְּעִתִּיָּה נְמִי דְּקָא מְחִיל לִי.

וּלְר' יְהוּדָה דְּוָקָא בְּדְמְחִילָה לִי בְּתַר דְּאַיְחֲזִיב לִי. אֲבָל אִם הִתְנָה עִמָּה מְתַחֲלָה בְּשִׁפְסָנִס' שְׁלֵא תְהֵא כְּתוּבָתָהּ כְּדִינָא הָרְאוּי תְּנָאוּ בְּטַל כְּדִיאִתָּהּ בְּגִמְרָא.

מִיְהוּ תְּמִיָּהּ מִלְּתָא וּלְר' יְהוּדָה נְמִי דְּלֵא יְכוּל לְאַתְנוּיִי בְּהִדָּה מְעִיקְרָא וְהִיא עֶבְדָּא הָכִי תְּנָאוּ בְּטַל אִפְתִּי לְמָה לִי לְמַעַבְדַּד הָכִי לִיחֲזִיב נְפִישֵׁי' לְדִיד' בְּמִאִתִּי וְתִמְחֻזֵּל אִיְהִי לְדִידִן' מִנָּה וּלְכַתְּבֵי לָהּ כְּתוּבָה בְּמִנָּה וְתוּ לֵא.

וְלִית' כְּדִיאִסִּיקָנָא בְּפִרְקִין דְּלַעִיל דְּאַלִּיבָא דִּר' יְהוּדָה פִּינוּ דְּקִסְבַּר דְּלִיכָא בְּתוּלָה דְּבִצִּירָא מְמִאִתִּים וְאַלְמָנָה מְמִנָּה וְהֵיכָא דְּלֵא כְּתַב כְּמִי שְׁכַתְּבַת דְּמִי וְאַפִּי' הֵיכָא דְּכַתְּבַת לָהּ נְמִי וְלֵא כְּתַב לָהּ אֲלֵא מִנָּה אֵלוּ קָא טְעִין דְּמְחִילָה לִי מִיְדֵי עֲלִיו לְהַבִּיא רֵאִי' אֲלִיבָא דְּגִאוּנִים וְ"ל דְּקִסְבַּרִי דְּכִי אֲמַרִינוּ הַטּוּעֵן אַחַר מַעֲשֵׂה ב"ד לֹא אָמַר כְּלוּם הוּא הַדִּין אִפִּי' בְּמִקּוּם שְׁכוּתְבִין כְּתוּבָה וְאַפִּי' אִין שְׁטַר כְּתוּב' יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָה.

וְאַפִּי' לְדִידִן אֲפֹשֶׁר דְּאַתְיָא דְּשִׁאֲנֵי הַת' דְּכִינוּן דְּהִנָּה לָהּ סְתָם שְׁטַר כְּתוּבָה דְּלֵא מִפִּיק לִי אֲמַרִינוּ מִהֲדַר אַהֲדַרְיָה וְאַיְרְכִיס לִי אֲבָל הָכָא דְּאַיְתָה לְשִׁטְר כְּתוּבָה וְלֹא כְּתִיב בִּי אֲלֵא מִנָּה אֲמַרִינוּ דְּאַיְהוּ הוּא דְּלֵא בְּעָא לְמִיכְת' לָהּ טְפִי וְלֹא מִפְּסָדָא בְּהָכִי וְאִי אָמַר דְּמְחִילָה לִי לִיְתִי רֵאִי' וְלִיזְפִי הִלְכָּהּ לֹא סְגִיא לִי אֲלֵא דְּכַתְּבַת לָהּ שְׁטַר שֶׁל מְאִתִּים וְאִיְהִי כְּתוּבָה לִי שׁוֹבֵר דְּמִנָּה וְהוּא הַדִּין כְּתַב לָהּ שְׁטַר שֶׁל מִנָּה וְהִיא פּוֹתֵבַת לוֹ שׁוֹבֵר שֶׁל מִנָּה שְׁנִיתְקַבְּלָה מִנָּה אֲבָל לֹא נְפָקָא לִי מִיְנָה מִיְדֵי.

וְהִיא דְּקָאֻמַר וְהִיא פּוֹתֵבַת לוֹ הַתְּקַבְּלָתִי מִמָּה מִנָּה וְלֹא לְמִנָּה חֲמִשִּׁים לָאוּ דְּוָקָא דְּהוּא הַדִּין נְמִי בְּצִיר מְהָכִי וְהָכִי אֲמַרִי' בִּירוּשָׁלַי' מִסְבַּר סְבַר ר' יְהוּדָה שְׁאִין פּוֹחַתִין לְבַתּוּלָה מְמִנָּה וְלֹא לְמִנָּה מִחֲמִשִּׁים וְלִיכְתוּב בֶּן מִשְׁעָה רֵאשׁוּנָה אֲלֵא בְּפוּח' וְהוּלָף וְלִיכְתוּב שְׁנִיתְקַבְּלָתִי מִמָּה כֶּף וְכֶף אֲשַׁכַּח תְּנִי בַר קַפְרָא שְׁנִיתְקַבְּלָתִי מִמָּה כֶּף וְכֶף.

פִּי' מֵאִי הָאִי דְּקָאֻמַר ר' יְהוּדָה כְּלִישְׁנֵי' דְּלְכַתּוּב הַתְּקַבְּלָתִי בְּבַתּוּלָה בְּמִנָּה וְלֹא לְמִנָּה בְּחֲמִשִּׁים כְּלוּם סְבַר ר' יְהוּדָה שְׁכָּף דִּין עֵינְקַר כְּתוּבָה לְבַתּוּלָה מִנָּה וְלֹא לְמִנָּה חֲמִשִּׁים. וְכִי תִימָא אִין הָכִי נְמִי אִם כֶּן לִיכְתוּב בֶּן מִשְׁעָה רֵאשׁוּנָה שְׁלֵא לִיכְתוּב לְבַתּוּלָה מִנָּה וְלֹא לְמִנָּה חֲמִשִּׁים וְתוּ לֹא לִיכְתוּב מִיְדֵי אַחֲרִיתִי אֲלֵא וְנִדְאִי מְדִלָּא כְּתַב הָכִי מִשְׁעָה רֵאשׁוּנָה סוֹבֵר ר' יְהוּדָה שְׁכָּף דִּין עֵינְקַר כְּתוּבָה לְבַתּוּלָה מְאִתִּי' וְלֹא לְמִנָּה מִנָּה אֲלֵא שְׁהוּא פּוֹחַת לָהּ מְדִינָאוּכִינוּן דְּכֶן אֲמַאי סִיִּים לִי שִׁיעוּרָה לְבַתּוּלָה מִנָּה וְלֹא לְמִנָּה חֲמִשִּׁים זֶוּ לֹא הִנָּה לִי

למיתני הכי אלא רצה פותב לבתולה שטר של מאתים זוז והיא פותבת לו התקבלתי ממך פה וכה.

ולאלמנה מנה והיא פותבת לו התקבלתי ממך פה וכה. אשפח תני בר קפרא והיא פותבת לו התקבלתי ממך פה וכה: (שם) וקסבר ר"י פותבין שובר ורמינהי מי שפרע מקצ' חובו ר"י אומר יחליף ר' יוסי אומר יכתוב שובר ואע"ג דקנימא לן דכל היכא דלא אפפשר ונדאי פותבין שובר.

יש לומר אי הנה סביר' לי לר"י אין פותבין שובר לא הנה קאמר הכי פדקתני מתני' למימר' דליכתוב לי שטר פתובה של מאתים והיא פותבת לו התקבלתי ממך מנה ואלמנה מנה והיא פותבי לו התקבלתי ממך חמשים זוז.

אלא לא הנה פותב לה אלא שטר של מנה לבתולה ואלמנה שטר של חמשים וכותבת לו התקבלתי ממך חמשים זוז. וכי תימא השתא נמי פביש לה לשטר פתובה ותבע לי אם איתא דמירפס תבריה מיחסי' למפרע' אליבא דגאונים ז"ל דקסברי הטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר פלום ואפי' במקום שכותבין פתובה ואף על גב דלא נקיטא פתובה.

ולדין נמי אם איתא דמירפס תבריה מפיק לה לכתובה דכתב לה בבתולה מנה ובאלמנה חמשים זוז וגבי לה מאתים בבתולה ובאלמנה מנה דהא לא מהימן למטעון עלה פלל אי לאו דקא מייתי ראיה דאע"ג דלא כתי' בכתובה אלא מנה או חמשים הא לאו ראיה הוא דאמר' איהו הוא דלא בעא למיכתב לי טפי ולא מפסדא בהכי פדפרני' יש לומר מפל מקום אלו הנה סבירא לן דאין פותבין שובר דחיישינו לעכברים הכי עדיפא לי דלא ליכתוב לה פתובה אלא מנה בבתולה או חמשים באלמנה דאף על גב דסוף סוף הא יכלה למתבעי' מפל מקום קילא לה מילתא טפי למתבע בשטר פתובה והכי עדיפא לה דכתיב בה בהדיא מאתים בבתולה ומנה באלמנה.

ועדיפא ליה נמי בדשנין פרבי ירמיה דאמר בששוברתה מתוכה. מיהו קשיא לן אליבא דגאונים ז"ל דקסברי דהטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר פלום אפילו בשאין שטר פתובה יוצא מתחת ידה בששוברתה מתוכה מאי אהני לן דילמא פביש לה לשטר פתובה ותבעה לי בדינא.

ואפפשר דאליבא דגאונים ז"ל בהא אף על גב דשוברתה מתוכה פותבין לו שובר אחר. ולקא ליכא למיחש למידי דאי פביש לה לשטר פתובה ותבעה לי על פה מפיק לי לשובר מאי אמרת דילמא מירפס תברא ותכבוש לשטר פתובה לגבי הא לא אפפשר וכל היכא דלא אפפשר קנימא לן פותבין שובר: טעמא דכתבי לי אכל בעל פה לא הא שמעינו לי לר' יהודה דאמר בדבר שבממון תנאו קניי.

דתניא האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאין לה עלי שאר וכסות ועונ' הרי זו מקודשת ותנאו בטל. איכא דקשיא לי מכדי שמעינו לי לרבי מאיר דבעי תנאי פפול.

ואם פן האי גברא הכי קאמר אם אין לה עלי שאר וכסות ועונה הרי את מקודשת ואם לאו לא תהא מקודשת וכיון דכו פינו דלא מקניי תנאה קידושין היכי חזילי והא בהדיא אמר לה ואם לאו לא תהא מקודשת.

וּנְרָא' לומר דקסבר רבי מאיר דכל תנאי בעולם כל היכא דלא מקנים לא אלים ליה לבטולי למעשה אלא התנאי בטל והמעשה קנים. תדע דהא שמעינן לי לרבי מאיר דבעלמא נמי דאית לי דבעינן תנאי קודם למעשה.

ולפום הא האומר לאשה הרי את מקודשת לי אם תתני לי מאתים זוז ואם לא תתני לי מאתים זוז לא תהא מקודשת דנודאי פינון שהזכיר מעשה קודם לתנאי התנאי בטל והמעשה קנים דכל היכא דלא מקנים תנאה לא אלים לי ומבטיל לי ונהו לי תנאי בטל ומעשה קנים.

והא דדייקינן טעמא דכתבה לי אבל על פה לא. הכי פירושא כלומר טעמא דכתבה לי וכדאמרן במתני דכתב לה תחילה שטר של מאתים זוז והיא זוכה בו ואחר שזכתה בהו מוחלת לו מקצת.

אבל על פה לא כלומר על פה שלא כתבה לו שטר של מאתים זוז ולא זכתה בהו אלא שפנסה מתחלה על מנת שלא תהא פתובה אלא מנה ולא כתב לה אלא מנה ובאין לבית דין ושניהו מודים שפך הנה מעשה לא מהני כלל.

דאם לא פן למה לי לרבי יהודה למימר הכי ליתני רצה פותב לבתולה שטר של מנה ולא למנה של חמשים ותו לא אלו הנה יכול מתחילה לכונסה על מנת פן והיינו על פה דליכא לי לבעל שובר מינייהו כלל אלא שאין לה פתובה אלא של חמשים או מנה בבתולה אלא נודאי מודה רבי יהודה דלא מצי לאתנויי בהדה מעיקר ואלו אתני נמי תנאו בטל.

ומיהו האי לישנא דאמרינן אבל על פה לא מוכרע כההוא לישנא דכתיבנא לעיל. למימרא דאליבא דר"י פינון דלא סגי דאיכא בתולה דלית לה מאתים ואלמנה מנה בשעת גישואין אפי' שטר פתובה יוצא מתחת ידה ואין כת' בה אלא מנה לבתול' ולא למנה חמשי ואין פיז הבעל שובר הרי היא גובה כל פתובה ר' ואלמנה מנה דכיון דלא סגי דלא הויא פתובה מעיקרא הכי אלו הוא אומר שמחל' לו עליו להביא ראי' ואין פתובה זו ראי' שאין פתוב בה אלא מנה או חמשי לאלמנ'.

דאימר בעל הוא דלא בעא למכתב לה טפי ואמטו הכי איהי לא מפסדא מדינ' כלל: ואם אית' אישתכח דלא סגי לי לבעל לעולם בלא שובר והיינו דקאמר אבל על פה לא אבל לאו היכרחא הוא כדאמרן.

ומהדרין במסקנא קסבר רבי יהודה פתובה דרבנן והויא מילתא דשכיחא ונחמיה עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה בפתובה דשכיחא דאף ע"ג דבעלמא אפי' בדאורייתא בדבר שבממון תנאו קנים הכא תנאו בטל.

ומיהו דווקא בתנאה וכדפרי'. והא דקאמר ר' יהודה בדבר שבממון תנאו קנים פירש"י ז"ל דהיינו שאר וכסות.

ובשם רבינו תננאל ז"ל פירשו דאפי' עוב' וכן הוא בירושלמי. ולא אתא ר' יהודה למעוטי מדינ' דהכא כלל.

אֵלָא לְאַפּוּקֵי ע"מ שְׁלֵא תְּהֵא זְקוּקָה לִיבְם פְּמַבְנָאָר בִּירוּשְׁלַמִּי וְקִימָא לֵן מַאי כּוּתַב אוּמַר לְקַמֵּן בְּרִישׁ פְּרָק הַכּוּתַב אֲמַרִּינוּ בְּהִדְלֵי תַנִּי רַבִּי חֲזִינָא הָאוּמַר וּמְסַתְּבַר פִּירוּשֵׁי דְרַבִּי חֲזִינָא קַמ"ל לְאַפּוּקֵי דְלֵא תִימָא מִתַּנִּי בְּשִׁקְנוּ מִדּוּ.

דְּאִי לָאו דְרַבִּי חֲזִינָא הֵנָּה אֲמִינָא הִכִּי פְּדֹאֲשֶׁפְּחֵן בְּכַמָּה דְּוֹכְתֵי דְקָרִי לְנִתְיָנָה פְּתִיבָה פְּדִתְנוּ הַכּוּתַב כֹּל נְכֻסֵי לְאַשְׁתּוּ לֹא עֲשָׂאָה אֵלָא אֲפּוּטְרוּפִינָא. וְאֲמַרִּינוּ לְעִיל הַכּוּתַב כֹּל נְכֻסֵי לְבָנֵינוּ הוּא וְאַשְׁתּוּ נִיזוּנִין מִהֵן וּנְתִיבָה בְּהַקְנָאָה מִמֶּשׁ קְאָמְרִינוּ וּבְקִנְיָן וְנִדְאִי מְהִנֵּי פְּדֹאִית' הָתָם.

אֲבָל הַשְׁתָּא דְאַתָּא ר' חֲזִינָא וְקְאָמַר דְלָאוּ נוֹתֵן קְתַנִּי אֵלָא בְּלֵא הַקְנָאָה קְאָמְרִינוּ בְּנוֹדְאִי אִית לֵן דְּהֵאִי לִישְׁנָא דְמִתַּנִּי לָאו דְּוֹנְקָא דְהֵא ה"ק הָאוּמַר לְאַשְׁתּוּ דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי בְּנְכֻסִים וְהוּא הַדִּין כּוּתַב בְּלֵא הַקְנָאָה אַחֲרִיתִי דְלֵא שְׁנֵי לֵן בְּשׁוּם דְּנֻכְתָּא בֵּין דְבָרִים שְׁבַעל פֶּה לְדְבָרֵי שְׁבַכְתָּב.

אֵלָא בְּשִׁטְר קִנְיָן כְּגוֹן שְׂדֵה מְכוּרָה לְךָ שְׂדֵי נְתוּנָה לְךָ. אֲבָל בְּעֵלְמָא כְּגוֹן מְחִילָה וּדְכּוּנְתָא וְכָל הֵיכָא דְלָאו שְׁטְר קִנְיָן פִּי הֵאִי דְאַמְרֵן לֹא שְׁנֵי לֵן כֹּלל בֵּין שְׁהוּא עַל פֶּה בֵּין שְׁהוּא בְּכַתָּב.

וְאַף עַל פִּי שְׁפַקְפְּקוּ רַבִּים בְּדְבַר הָרִי הוּא בְּרוּר וְאֵין בּוּ בֵּית מִיחּוּשׁ. וְלֵא אַתָּא רַבִּי חֲזִינָא לְפִירוּשֵׁי אֵלָא דְלֵא תִימָא מַאי כּוּתַב נוֹתֵן פְּדִפְרִי'.

אֲבָל כִּינּוּ דְאַמְרַתְּ הַכּוּתַב כּוּתַב מִמֶּשׁ לִישְׁנָא דְכּוּתַב וְאוּמַר חַד הוּא לְגַמְרֵי וְהִינּוּ דְקִשְׁיָא לֵן עֲלֵה הָתָם בְּתַר דְּפִירְשָׁה רַבִּי חֲזִינָא. וְכִי כְּתַב לִי מַאי הָנִי.

וְהַתַּנִּי הָאוּמ' לְחַבְרֵי דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עַל שְׂדֵה זֹו וְאֵין לִי עֶסֶק בְּהַ דְּיָדִי מְסוּלְקַת הִימְנָה לֹא אֲמַר כְּלוּם. כְּלוּמַר הַשְׁתָּא דְאַתָּא רַבִּי חֲזִינָא וּפִירְשׁ דְּכּוּתַב דְּמִתַּנִּי לָאו נוֹתֵן בְּקִנְיָן.

וְכִינּוּ דְכּוּן דְּנוֹדְאִי לִישְׁנֵי דְמִתַּנִּי כּוּתַב בְּלַחוּד דְּהִינּוּ אֲמִירָה בְּעֵלְמָא וְהֵא הִכִּי מְהִנֵּי. אֲבָל אֵלוּ הֵנָּה שְׁמַעִינוּ לָהּ לְמִתַּנִּי דְמַאי כּוּתַב נוֹתֵן בְּקִנְיָן לֹא הֵנָּה קִשְׁיָא לֵן כֹּלל.

וּמוֹקְמִינוּ לָהּ בְּכּוּתַב לָהּ וְעוּדָה אַרוּסָה דְאַכְתִּי לֹא זְכָאִי בְּהַ אִם כֵּן תִּנְנָאָה הוּא דְקָא מִתְנָה בְּהִדְאִי דְלֵא לִיזְכִּי בִי כֹלל וְכִדְאַמְרִינוּ עֲלֵה אָדָם מִתְנָה עֲלֵיָה שְׁלֵא יִירְשָׁנָה. וְהִינּוּ דְקִשְׁיָא לֵן הֵכָא וְהֵיכָא מְהִנֵּי תִנְנָאָה לְרַבִּי יְהוּדָה.

וְאַמַּאי לֹא אֲמַרִּינוּ חֲכָמִים עֲשׂוּ חִזּוּק לְדְבָרֵיהֶם יוֹתֵר מִשְׁלַ תּוֹרָה וְלִקְהֵנִי תְנָאוּ בְּטַל. וְהִינּוּ דְאַמְרִינוּ וְקִי"ל מַאי כּוּתַב אוּמַר דְּמַהְהוּא הִיכְרִיחָא אִית לֵן לְאוֹקוּמָה בְּכּוּתַב לָהּ וְעוּדָה אַרוּסָה דְהִינּוּ תִנְנָאָה וְכִדְפְרִי'.

וּמְהַדְרִינוּ דְמִשׁוּם דְּהוּנָא מְלִתָּא דְלֵא שְׁכִיחָא לֹא עֲבָדוּ רַבְּנָן חִזּוּק. וּמִקְשֵׁי תּוּ מַהִּיָּא דְאַמְרִי' דְקָאמַר ר' יְהוּדָה דְנִנְאֲמִינוּ וְלֹא חִיִּישְׁיָנוּ לְגוּמְלִין וְאֵע"ג דְלְעִיל חֲאִישׁ ר' יְהוּדָה לְגוּמְלִין בְּשֵׁל תּוֹרָה אֵלְמָא לֹא עֲשׂוּ חִזּוּק לְדְבָרֵיהֶם אִפִּי כְּשֵׁל תּוֹרָה.

וּמִשְׁנֵינוּ מִשׁוּם דְּהוּי סְפַק דְּדְבָרֵיהֶם אִי נִמְי דְבְּדְמַאי הַקְלוּ. וַיֵּשׁ פִּירוּשֵׁין אַחֲרֵים בְּשִׁמוּעָה זֹו וְאֵינוּ צְרִיכִין וְלֹא רְאוּיָן לְפָנִים וְזֵה הוּא הַנְּכּוּן: (שָׁם ע"ב) ר' מַאִיר אוּמַר הַפּוּחַת

לבתול' ממאת' וילאלמנה ממנה הרי זה בעילתו בעילת זנות כל הפוחת ואפי' בתנאה אלמא קסבר תנאו בטל ואית לה.

וכיין דאמר לה לית לה אלא מנה לא סמכ' דעתה ונהנה לה בעילת זנות. פ' מדלא תנא כל העושה כן בעילתו בעילת זנות.

אי נמי ר' מאיר אומר אינו רשאימפני שבעילתו בעילת זנות. ותנא כל הפוחת ונדאי רבותרא קמ"ל דאפי' היכא דוודאי אית לה פתוב' הראוי' לכתולה מאתים וילאלמנה מנה אלא דטעי איהי וסבר' דלית לה הוי בעילתו בעיל' זנות דלא סמכ' דעת'.

וקה היכי דמי דאית לה ותטעי איהי וסבר' דלית לה ונדאי בתנאה כגון שפכוסה מתחלה על מנת שלא תהא פתובתה פראוי. אלא לכתולה מנה וילאלמנה תמשים והוי תנאו בטל.

דקא ר' מאיר אפילו בעלמא אית ליה דמתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל. וכל דכן קא דאפי' ר"י מודה ואית לה בנודאי מדינא כל פתובתה הראוי' אלא דאיהי תיטעי וסבר' דלית לה אלא מאי דאתני בהדה ולא סמכ' דעת' ואפי' בהא הוי בעילתו בעילת זנות ושמעין מהכא דלא אשכחן לר' מאיר גוונא אחרני דתיקוי לה מדינא פתובת' הראוי' ותטעי איהי דלית לה אלא בתנאי וכדפרי' ותפשוט מינה דאלו מחלה לי אחר שפכוסה אפילו ששהתה עמה כמה אחר כן דוודאי יכולה היא למחול אחר שפכוסה תו לית לה.

וילאפוקי ממאן דאמר דכיין דמשהי לה לא שניא בעילתו בעילת זנות. ולכן הדר' ומזכי לה פתובתה ממיל' בשעה' בעלמא.

וקה ליתא דקא לא אמרי' אלא בתנאה ולא אשפח מידי אחרניא ככי האי גוונא דתיקוי לה פתובה ותטעי איהי וסבר דלית לה אלא בהאי דהיינו בתנאה וטעמא נמי לא נהיר דזכיא ממילא לא אשכחן נמי לר' מאיר דליכא אלא דבעילתו בעילת זנות ואלו אית' ונדאי הנה לי למימרא.

ותו דקא אפי' לר"מ הדרא וזכיא פי משהי לה הנה בעילתו בעילת זנות ומשום דלא סמכה דעתה. אם כן אמאי הדר מזכי לה דקא לא מהני לי' מידי דקא סוף סוף בעילתו בעילת זנות עד דמודע לה וסמכי דעתה.

אלא ונדאי לר"מ תו ליכא דאית לה וסבר' דלית לה אלא בתנאה: וקא שמועין לי' לר' מאיר דאמר מתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל קא בדרכבן תנאו קיים. קסבר ר' מאיר פתובה דאורייתא.

פי' והשתא דאתיין להכי תו לא תניין כל הפוחת ואפי' בתנאה אלא בכתובת בתולה אבל אלמנה אפי' בתנאה תנאו קיים. וכנו דכן דינא הוא דהוי בעילתו בעילת זנות אי נמי אפשר דלא פלוג רבנן: תנא ר' מאיר אומר כו' עד הכי השתא התם לא ידעה ומחלה הכא ידעה ומחלה פי' לא ידעה דתימחול אלא סבר' דאית לה כל פתובתה ובהא ונדאי דכולי עלמא בעילתו בעילת זנות.

כיין דסבר' איהי דאית לה אבל היכא דאיהי מחלה מדעת' בהא דלא אכפת לן. וקשיא לן דקא תנא קמא אמר הכא דאם קיבל עליו אחריות עושין.

וְהָא תִּיָּקוּן שְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטָּח שְׁלֵא יְהֵא מְיַחַד לָהּ כְּתוּבָתָהּ כְּדִי שְׁלֵא תִּהְיֶה קְלָה בְּעֵינָיו לְהוֹצִיאָהּ שְׁלֵא יֵאמֶר לָהּ טְלִי כְּתוּבָתִּיךְ וְצֵאִי וְי"ל דְּהֵתָם הוּא שְׁהִי עוֹשִׂין מִתְחִלָּה כְּלִי אֶחָד בְּכַדִּי כְּתוּבָתָהּ לְשֵׁם כָּף וְהִי מְיַחַד לָהּ.

אָבֵל כָּאן רוּצָה לֹאמֵר שְׁמַיַח לָהּ מִטְּלָטְלִין שְׁיֵשׁ לוֹ בְּבֵיתוֹ וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן כְּמוֹ שְׁהִיָּה מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן מְקַדָּם וְהֵן בְּנוֹדָאֵי פּוֹחֲתִין וְהוּא חֲזִיב בְּאַחֲרֵי־וֹתָן. וְכִינּוּן שְׁכָן שׁוֹב אֵינָה קְלָה בְּעֵינָיו לְהוֹצִיאָהּ שְׁאִינוּ עָשׂוּי לְרַקֵּן בְּתוֹ לְגַמְרֵי וְלִתְּנָן לָהּ אִי גְמִי דְּהֵכָא מְדִינָ' פְּלִיגִי וּבֵר מִתְקַנְתָּא דְּשְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטָּח וְקִסְבֵּר תְּנָא קִמָּא דְּאָם קִבֵּל עָלָיו אַחֲרֵי־וֹ תוֹ לִיכ' בְּעֵילַת זְנוּת וְצ"ת: (דף נ"ז ע"א) אָבֵל חֲכָמִים אֲוִמְרִי מִשֵּׁה' אֲד' אֲשֵׁתוֹ שְׁתִּי' אֲוֹ שְׁלֵשׁ שָׁנִים בְּלֵא כְּתוּבָה פִּי' זֹ דְּבָרֵי ר"מ דְּקִסְבֵּר דְּאַפִּי' הִיכ' דְּאִית לָהּ אֶלְא דְּלֵא סִמְכ' דְּעֵתָהּ הָוִי בְּעֵילַתוֹ בְּעֵלַת זְנוּת.

וְכִינּוּן דְּכֹן הָא גְמִי דֵאע"ג דְּאִית לָהּ כִּינּוּן דְּאִירְכָסָה לֵא סִמְכ' דְּעֵתָהּ וְהָוִי בְּעֵילַתוֹ בְּעֵילַת זְנוּת. אָבֵל חֲכָמִים אֲוִמ' מִשֵּׁה' אָדָם אָם אֲשֵׁתוֹ שְׁתִּים אֲוֹ שְׁלֵשׁ שָׁנִים בְּלֵא שְׁטֵר כְּתוּבָה אֲמ' לִי אֲבִי וְהָאֲמ' רַב נְחֻמָּן אָמַר שְׁמוּאֵל הִלְכָה כִּר"מ בְּגִזְרוֹתָיו אָמַר לִי אִי הִכִּי זִיל כְּתִב לָהּ.

וּמִיָּהוּ דְּוִוְקָא בְּהָא לְמִימְר' דְּכָל הַמְּשֵׁה' אֲשֵׁתוֹ בְּלֵא כְּתוּבָה אֲפִי' רַק בְּלֵא שְׁטֵר כְּתוּבָה בְּעֵילַתוֹ בְּעֵילַת זְנוּת קִי"ל דְּהִלְכָה כִּר"מ בְּגִזְרוֹתָיו. אָבֵל וְנוֹדָאֵי אִית לָן דְּמַצִּיא מְחִלָּה וְאַפִּי' בְּתַנְאָה כִּר' יוֹסִי דֵאמ' רִשְׁאֵי דְּבָהָא פְּלִיגִי ר"י סָבֵר דְּלֵא הָוִי בְּעֵילַתוֹ בְּעֵילַת זְנוּת וְאַפִּי' בְּתַנְא' יְכוּלָה לְמַחֲוֹל דִּר' יוֹסִי בְּתַרְתִּי פְּלִיג.

וּר' יְהוּדָה סָבֵר בְּתַנְאָה וְנוֹדָאֵי לֵא מַצִּיא מְחִלָּה אֶלְא בְּתֵר הִכִּי וּבְתֵר הִכִּי יְכָלָה מְחִלָּה וְלֵא הָוִי בְּעֵילַתוֹ בְּעֵילַת זְנוּת. וּר"מ סָבֵר בְּתַנְאָה לֵא יְכָלָה מְחִלָּה וְאַפִּי' אֲלוֹ אֲתַנִּי בְּהֵדָה.

אֵע"ג דְּהָוִי תְּנָאוֹ בְּטַל הָוִי בְּעֵילַתוֹ בְּעֵילַת זְנוּת מִשּׁוּם דְּלֵא סִמְכ' דְּעֵתָהּ. וּר"מ לְטַעְמִי' דְּקִסְבֵּר דְּמִתְנָה עַל מַה שְׁכָּתוּב בְּתוֹרָה תְּנָאוֹ בְּטַל וְאַפִּילוֹ בְּדָבָר שְׁכָּמָמוֹן.

וְהָא וְנוֹדָאֵי קִי"ל בְּעֵלְמָא דְּלִיתָא לָהּ דִּר' מֵאִיר אֶלְא כִּר' יְהוּדָה דְּאָמַר מִתְנָה עַל מַה שְׁכָּתוּב בְּתוֹרָה בְּדָבָר שְׁכָּמָמוֹן תְּנָאוֹ קִי"ם. אֶלְא דְּאֲפִתִי אִיכָא הֵכָא פְּלוּגְתָּא דִּר' יְהוּדָה וּר' יוֹסִי.

דִּר' יְהוּדָה סָבֵר דְּמִתְנָה עַל דְּבִרְיָהֶם אֲפִי' בְּדָבָר שְׁכָּמָמוֹן תְּנָאוֹ בְּטַל: וּר' יוֹסִי סָבֵר תְּנָאוֹ קִי"ם וְאִית לָן לְמַפְסָק כִּר' יוֹסִי דְּקִי"ל בְּעֵלְמָא דִּר' יוֹסִי וּר' יְהוּדָה הִלְכָה כִּר' יוֹסִי: אָבֵל הֶרְמִב"ם ז"ל פָּסֵק כִּר"מ דְּמִסְתַּבֵּר לִי דְּהֵכָא פְּסִקִּינָן לִי כִּר"מ לְגַמְרֵי וְלֵאֵו מִטַּעְמִי' דְּאֲלוֹ ר"מ סָבֵר מִתְנָה עַל מַה שְׁכָּתוּב בְּתוֹרָה תְּנָאוֹ בְּטַל וְאַנָּן אִית לָן בְּדָבָר שְׁכָּמָמוֹן תְּנָאוֹ קִי"ם.

אֶלְא דְּרַבְנָן עָשׂוּ חִזְיוֹק לְדְבִרְיָהֶם יוֹתֵר מִשְׁל תוֹרָה וְלִשׁוֹן רֵאשׁוֹן נִרְאָה. דְּהָא לֵא פְּסִקִּינָן כִּר' מֵאִיר הֵכָא אֶלְא מִשּׁוּם פְּלִלָּא דְּקִי"ל בְּעֵלְמָא דְּהִלְכָה כְּרַבִּי מֵאִיר בְּגִזְרוֹתָיו: (שָׁם) גִּרְסַת רַבִּי שְׁלֵמָה ז"ל כִּי אֲתָא רַב דִּימִי אָמַר ר' שְׁמַעוֹן בֶּן פִּזִּי אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי מִשּׁוּם בֵּר קִפְרָא מְחִלּוֹקַת לְכַתְּחִלָּה.

אָבֵל לְבַסּוֹף דְּבָרֵי הַפֶּל אֵינָהּ מוֹחֶלֶת וּר' יוֹחָנָן אָמַר בֵּין בְּזָה וּבֵין בְּזָה מִחְלֹקֶת. וּבְאִידֶךָ כִּי אֲתָא רַבִּין אַמִּי ר' שְׁמַעוֹן בֶּן פִּזִּי אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לױ מְשׁוּם בַּר קַפְרָא מִחְלֹקֶת לְבַסּוֹף.

אָבֵל לְכַתְּחִלָּה דְּבָרֵי הַפֶּל מוֹחֶלֶת. וּפִירֵשׁ"י ו"ל מִחְלֹקֶת לְכַתְּחִלָּה.

מִחְלֹקֶת דֵּר' יוֹסִי וּר' יְהוּדָה דְּרַבִּי יוֹסִי סָבַר דִּיכּוּלָּה לְמַחֲוֹל ע"פ בְּאַמִּירָה בְּעֵלְמָא. וּר' יְהוּדָה סָבַר דְּאֵינָהּ יְכוּלָּה לְמַחֲוֹל בְּאַמִּירָה בְּעֵלְמָא אֲלֵא בְּכַתְּיבָהּ לְכַתְּחִלָּה דְּאַפְתִּי לֹא זְכָתָהּ בְּכַתּוּבָתָהּ וּכְיִנּוּן שְׁפִן יְכוּלָּה לְהַפְקִיעָה זְכוּתָהּ בְּאַמִּירָה בְּעֵלְמָא.

אָבֵל לְבַסּוֹף אַחַר שְׁזָכְתָהּ דְּבָרֵי הַפֶּל אֵינָהּ יְכוּלָּה לְמַחֲוֹל בְּאַמִּירָה בְּעֵלְמָא אֲלֵא בְּכַתְּיבָהּ דְּמוּדָה ר' יוֹסִי בְּהָא לֵר' יְהוּדָה. וּבְאִידֶךָ מִחְלֹקֶת לְבַסּוֹף אָבֵל לְכַתְּחִלָּה דְּבָרֵי הַפֶּל מוֹחֶלֶת אִפִּי בְּאַמִּירָה בְּעֵלְמָא וְזֶה הַפִּירוּשׁ כְּמַתְמַהִי דְּלֹא אֲשַׁכְּחִן שׁוּם דְּזָכְרָא דְּשַׁנִּי לֹן בֵּין דְּבָרִים שְׁבַעַל פֶּה לְדְבָרִים שְׁבַכְתָּב וּפְלוּגְתָּא דֵּר' יוֹסִי וּר' יְהוּדָה לֹא בְּהִכִּי הוּא כְּדְפָרְנִי.

אֲלֵא דֵּר' יוֹסִי סָבַר דְּמַהֲנִי מְחִילָה בְּתַנְאָה וּר' יְהוּדָה סָבַר דְּלֹא מַהֲנִי. וְכֵן מוֹכִיחַ כֹּל הַסּוּגְיָא שֶׁל מַעְלָה כְּמוֹ שְׁפַתְבְּנוּ שְׁלֹא כְּשִׁיטַת רַש"י: וְהַרְבֵּה ר' אַבְרָהָם אב"ד ו"ל סוֹבֵר כְּרַבִּינוּ שְׁלֹמָה ו"ל וּפִי אִידֶךָ דְּרַבִּין כְּנוֹתִי וְהוֹסִיף לְנוּ תַּמָּה בְּדְבָרֵינוּ שְׁפַתְבָּהּ הִיא דְּרַב דִּימִי.

אָבֵל לְבַסּוֹף דְּבָרֵי הַפֶּל אֵינָהּ מוֹחֶלֶת מְשׁוּם דְּכִינּוּן דְּבַעַל אֵי מְחִלָּה בְּתַר הִכִּי לְכוּלִי עֵלְמָא הוֹיָא לָהּ בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת לְמַפְרַע וּלְפִי דְּבָרֵינוּ אִם כֵּן הָא דְּאַמְרִינוּ לְעִיל מוֹחֶלֶת כְּתוּבָתָהּ לְבַעֲלָהּ יֵשׁ לָהּ כְּתוּבַת בְּנִין דְּכָרִין וַיֵּשׁ לָהּ מְזוּנָה שְׁלֹא בְּרַצוֹן חֲכָמִים הוּא וְכֹל מַה שְׁבַעַל עַד עַכְשָׁיו בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת וְתוּ קַשְׁיָא לֹן בְּהָא דְּרַבִּין הִיכִי קְאָמַר דְּלְכַתְּחִלָּה דְּבָרֵי הַפֶּל מוֹחֶלֶת וְהָא אֲמַרִי לְעִיל דֵּלֵר' יְהוּדָה בְּתַנְאָה לֹא דְקַסְבַּר חֲכָמִים עֲשׂוּ חִיזוּק לְדְבָרֵיהֶם יוֹתֵר מִשְׁלֵ תוֹרָה.

וְאֵע"פ שְׁהַמְתָּה עַל מַה שְׁפַתְבָּהּ בְּתוֹרָה בְּדְבַר שְׁבַמְמוֹן תַּנְאֹו קִיָּים הִכָּא בְּדְרַבְנָן תַּנְאֹו בְּטַל אֲלֵמָא דְּכוּלִי עֵלְמָא לְכַתְּחִלָּה חֲמִיר לֹן מִבְּסוֹף וּמִינָהּ נְמִי לְעַנְיָן מְחִילָה דְּאִית לֹן לְמִימַר דְּכֹל לְכַתְּחִלָּה חֲמִיר מִבְּסוֹף.

וְהִיכִי לִימָא הִכָּא דְּלְכַתְּחִלָּה דְּבָרֵי הַפֶּל: וּמַתוּף תְּשׁוּבָה לְרַב הָאִי גְּאוֹן ו"ל נְרָאָה שְׁאִין גַּרְס' הַסְּפָרִים נְכוּנָה. וְאִין לְעַמּוּד מַתוּף דְּבָרֵינוּ עַל גִּירְסָתוֹ.

וּמַתוּף הִירוּשְׁלַמִּי נְרָאָה דְּגַרְסִי בְּדְרַבִּין מִחְלֹקֶת לְבַסּוֹף. אָבֵל לְכַתְּחִלָּה דְּבָרֵי הַפֶּל אֵינָהּ מוֹחֶלֶת וְאִם אִית' לְהָאִי גִירְסָא אֲפָשָׁר לְפָרוּשֵׁי דְּרַב דִּימִי הִכִּי קְאָמַר מִחְלֹקֶת לְכַתְּחִלָּה פְּלוּמ' בְּתַחֲזִילַת חֲנוּפָה וְכְדְפָרְיָשִׁי ר' אַבְהוּ מְשַׁמִּי דֵּר' יוֹחָנָן דְּבַתְּחִלָּה חֲנוּפָה קְאָמַר דְּבָהּא פְּלִיג ר"מ וּר"י דֵּר"מ סָבַר שְׁאִם מְחִלָּה בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת דֵּלֵר"מ לֹא סְגִיָא בְּלֹא הִכִּי פְּלוּמַר דֵּלֵר"מ לְעוֹלָם הוֹיָא בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת.

אִפִּי בְּתַנְאָה דְּאִית לָהּ אֲלֵא דְּלֹא סַמְכ' דַּעַת כ"ש בְּפּוֹחַת מְמֵשׁ דְּהוֹיָא לֵר"מ לְעוֹלָה בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת. וּר' יְהוּדָה סָבַר דִּיכּוּלָּה לְמַחֲוֹל וְלֹא הוֹיָא בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת וְלֹא בְּתַנְאָה דְּאֵלוֹ בְּתַנְאָה אִפִּי ר"י מוּדָה דְּתַנְאֹו בְּטַל וְאִית לָהּ אֲלֵא שְׁפַכְרָה כְּתוּבָה לָהּ כְּתוּבָת' שֶׁל מַאֲתָם זוּז וְזָכְתָהּ בָּהּ וְאַחַר כֵּךְ בְּתַחֲזִילַת חֲנוּפָה מְחִלָּה לֹן וְלֹא בְּתַנְאָה וּבְהָא הוּא דְּמוּדָה ר"י

דיַכְלָה לְמַחֲוֹל וְלֹא הָיָה בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת וּר"מ נָמִי מוֹדֶה דִּיַכְלָה לְמַחֲוֹל אֲלֵא דְהוּנֵיא
בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת אַבְלָבְסוֹף דְּבָרֵי הַפֶּל אֵינָה מוֹחֶלֶת.

פְּלוֹמֵר בְּסוֹף אַחַר שְׁבַעל כְּדַפְרֵי עֲלָה ר' אַבְהוּ דְּבָרֵי הַפֶּל אֵינָה מוֹחֶלֶת דְּמוֹדָה ר' יְהוּדָה
בְּהָא לר"מ דְּאֵלוֹ מְחַלָּה הָיָה בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת. מִשּׁוּם דְּכִינּוּן שְׁפָבֵר בְּעַל תְּחִילָּה עַל דַּעַת
כְּתוּבָתָה אֵלוֹ בָּא לְפָחוֹת לָהּ אַחַר בְּעִילָה תּוֹ לֹא סַמְכֵי דַעַת וּמִירְתָּתָא וּסְבָר' דִּילְמָא עֵינְיוּ
נָתַן בְּגִירוּשֵׁין וְהוּי לִי מֵאֵי דְבַעַל מֵהַשְׁתָּא וְאֵילָף בְּעִילַת זְנוּת.

דְּבִשְׁלָמָ' כְּשִׁמוּחֶלֶת קוֹדֵם בְּעִילָה אֵי אֲתֵי עֲלָה סְמְכֵי דַעַת' בְּמֵאֵי דֵאֵי לָהּ בְּכַתְּוָבָה. אַבְל
אַחַר בְּעִילָה חוֹשְׁשֵׁת שְׁמָא אֵין הַמְקַח עָרַב עָלָיו.

וּסְבָרָה מֵאֵי הָאֵי דְקַמְּאֵי דְהַשְׁתָּ' בְּעֵי לְמַפְחַת מִן פְּוֹרְנֵי וְלֹא אָמַר מְעִיקְרָא וּבְהָא מוֹדָה ר"י
דְּהוּי בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת מַה שְׁבוּעַל מְכָאן וְאֵילָף. וּר' יוֹחָנָן אָמַר בֵּין בְּזָה וּבֵין בְּזָה
מְחֻלָּקֵת.

פְּלוֹמֵר בֵּין בְּתַחֲוִילַת חֲנוּפָה וּסוֹ' חֲנוּפָה וּכְדַפְרֵי ר' אַבְהוּ בְּהַדְּיָא וּבְהָא פְּלִיגֵי ר' מֵאִיר וּר'
יְהוּדָה דְּרַבֵּי מֵאִיר סְבַר דְּאֵם מְחַלָּה בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת וּר"י סְבַר דְּלֹא הָיָה בְּעִילָתוֹ
בְּעִילַת זְנוּת וְלֹא בְּתַנְּאָה אֲלֵא בְּמַחֲוִילָה אַחַר שְׁזַנְתָּהּ בְּכַתְּוָבָתָה אַבְל מוֹדָה ר' יוֹחָנָן לר'
יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי דְּמוֹדָה ר' יְהוּדָה דְּאַחַר שְׁבַעל אֵינָה יְכוּלָה לְמַחֲוֹל לׁוֹמ' שְׂאֵלוֹ מְחַלָּה בְּעִילָתוֹ
בְּעִילַת זְנוּת מְכָאן וּלְהַבָּא.

וּרְבִין אָמַר מְחֻלָּקֵת לְבְּסוֹף דְּהֵינּוּ אַחַר חֲנוּפָה דְּבְהָא פְּלִיגֵי ר' מֵאִיר וּר' יְהוּדָה. דֵּר' מֵאִיר
סְבַר דְּוּוֹדָאֵי אַחַר שְׁזַנְתָּהּ בּוֹ כִּינּוּן דְּלֹא בְּתַנְּאָה יְכוּלָה לְמַחֲוֹל אֲלֵא שְׂאֵם מְחַלָּה בְּעִילָתוֹ
בְּעִילַת זְנוּת.

וּר' יְהוּדָה סְבַר יְכוּלָה לְמַחֲוֹל וְלֹא הָיָה בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת וּפְלִיגָא אַדְרַב דִּימֵי. אַבְל
לְכַתְּוָבָתָה דְּבָרֵי הַפֶּל אֵינָה מוֹחֶלֶת פְּלוֹמֵר לְכַתְּוָבָתָה כְּדַפְרֵי.

בְּתַחֲוִילַת חֲנוּפָה אֵינָה מוֹחֶלֶת פְּלוֹמֵר דְּבָרֵי הַפֶּל בֵּין ר' מֵאִיר וּר' יְהוּדָה שְׂאֵינָה יְכוּלָה
לְמַחֲוֹל שְׂאֵין עֵיקַר זְכוּת' אֲלֵא אַחַר חֲנוּפָה. וְכִינּוּן שְׁכָן אֵלוֹ מוֹחֶלֶת מְתַחֲלָה קוֹדֵם חֲנוּפָה אַף
עַל פִּי שְׂכַת' לָהּ כְּתוּבָה חֲשִׁיב לָהּ כְּתַנְּאָה וּדְכּוּלֵי עֲלָמָא אֵית לָהּ.

דְּאֵלוֹ בְּתַנְּאָה תְּנָאוּ בְּטַל. וּר"י אָמַר בֵּין בְּזָה וּבֵין בְּזָה מְחֻלָּק' פְּלוֹמֵר בְּסוֹף בִּיאָה וּתְחַלַּת
בִּיאָה דְּבְהָא פְּלִיגֵי רַבֵּי מֵאִיר וּרְבִי יְהוּדָה דֵּר' מֵאִיר סְבַר דְּאֵלוֹ מְחַלָּה בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת
וּר' יְהוּדָה סְבַר דְּמְחַלָּה וְלֹא הָיָה בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת וּדְכּוּלֵי עֲלָמָא וּוֹדָאֵי יְכוּלָה הֵיא
לְמַחֲוֹל בֵּין בְּסוֹף בִּיאָה בֵּין בְּתַחֲוִילַת בִּיאָה כִּינּוּן דְּהוּנֵיא אַחַר חֲנוּפָה שְׁפָבֵר זְכָתָה בְּכַתְּוָבָתָה.

וּמוֹדָה ר"י לר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי דְּבְתַחֲוִילַת חֲנוּפָה אֵינָה יְכוּלָה לְמַחֲוֹל וְאֵפִילוּ לר' יְהוּדָה אֵפִי
אַחַר שְׁכַתָּה לָהּ כְּתוּבָתָה דְּלֹא הוּנֵיא תְּנָאָה. מְכָל מְקוּם כִּינּוּן שְׂאֵין עֵיקַר זְכוּתָה אֲלֵא אַחַר
חֲנוּפָה אֵלוֹ מְחַלָּה מְקַמֵי הָכִי חֲשִׁיב לִי כְּתַנְּאָה וּדְכּוּלֵי עֲלָמָא בְּתַנְּאָה תְּנָאוּ בְּטַל.

וְהָכִי אֵיתָא בִּירוּשְׁלַמֵי בְּהַדְּיָא אֲמַתְנֵי דְלִיכָא פְּלוּגְתָא אֲלֵא דֵּר' מֵאִיר וּר' יְהוּדָה בְּלַחוּד:
אָמַר ר"י לֹא אָמַר ר' יְהוּדָה אֲלֵא בְּסוֹף אַבְל לְכַתְּוָבָתָה אַף ר' יְהוּדָה מוֹדָה פְּלוֹמֵר לר'
מֵאִיר דְּהוּא בֵּר פְּלוּגְתָּיָה בְּמַתְנֵי דְּסְבַר אֵינָה מוֹחֶלֶת שְׂאֵינָה יְכוּלָה לְמַחֲוֹל אֵיזָהוּ בְּסוֹף
וְאֵיזָה בְּתַחֲוִילָה חֲבָרְיָה בְּשֵׁם ר' יְהוּדָה אָמַר עַד שְׂלֵא בְּעַל וּמְשַׁבְּעַל ר' זְעִירָא בְּשֵׁם ר"י

אמ' עד שלא פנס ומשפנס ונהרי זה מבואר פמו שפירשנו: (שם) אמר רב פפא אי לא דאמר ר' אבהו לדידי מפרשא לי מינה דר"י הנה אמינא דר"י ור' יהושע פן לוי פליגי ורב דימי ורבין לא פליגי.

פלומר ורב דימי הכי קאמר מחלוקת בתחיל' ביאה אבל בסוף ביאה דברי הכל אינה מוחלת. ורבין אמר מחלוקת לבסוף בסוף חופה דהיינו תחלת ביאה.

אבל לכתחילה בתחילת חופה דברי הכל אינה מוחלת ואם איתה דרבין ורב דימי לא פליגי שלש דינין בדבר. דבתחלת חופה דברי הכל אינה מוחלת פלומר אינה יכולה למחול דחשיב לי' כתנאה ובתנאה דכולי עלמא תנאו בטל ואית לה.

סוף חופה בהא פליגי ר' מאיר ור' יהודה דכולי עלמא יכולה למחול. אלא דר"מ סבר דבעילתו בעילת זנות.

ור' יהודה סבר דלא הוי בעילתו בעילת זנות. סוף ביאה בהא.

נמי אינה מוחלת ולאו למימרא שלא תהא יכולה למחול דהא נודאי יכולה היא אלא דאי מחלה בעילתו בעילת זנות. ופרכינן מאי קמ"ל דהא נודאי פיון דאמ' ר' אבהו פנותיה קיימא לן.

ואמר' דקמ"ל דפליגי תרי אמוראי אדעת' דנפשיהו ולא פליגי תרי אמוראי אדעת' דחד אמורא ונפקא לן מינה בעלמא. ולעגנו הלכתא מסתברא דקיימא לן כרבין וכלישנא דירושלמי דקאי פנותי' ושמענו מינה שאינה יכולה למחול בתחילת חופה.

ואע"פ שפבר נכתבה פתובת' וזכתה בה דחשבינו לי' כתנאה. אבל פתר הכי יכול' למחול ואע"ג דקיימא לן כר' מאיר דאמר בעילתו בעילת זנות איסורא הוא דעביד פי משהי לה.

אבל מ"מ נפקא לן מינה דאי מגרש לה מאי דמחלה אימחיל ולית לה פה נרא' וצ"ת. ומיהו להר"ף ז"ל דסבר לה כר"י דאמר רשאי נאפי' בתנאה לא נפקא לן מנ' מידי והיינו דלא אייתי לה: (שם) מתני' נותנין לבתולה כו'.

והא דאמרינו וכשם שנותנין לאש' פה נותנין לאיש נראה לפרש דלכחור נותנין שנים עשר חודש ולא למזון שלשים יום. וכן נראה בירושלמי הא דאמר' נותנין לבתולה לומר שאין פותבין עליה אגרת מרד אע"ג דבארובה בעלמ' פתבינו והיינו נמי דאמר' קטנה בין היא בין אביה יכולין לעכב לומר שאין פותבין עליה אגרת מרד.

אבל מזוני ונדאי לית לה פל היכא דעכבה לאו דידן': (שם ע"ב) גמ' אמר ר' זירא תנא קטנה כו' אמ' רבא בר לוי אין פוסקין כו' עד ויהא דאמר' אבל פוסקין על הקטנה להשיאה פשהיא גדולה פרש"י ז"ל דווקא פוסקין בלא קידושין.

אבל בקידושין לא פדאמר' במסכת קידושין אסור לו להאדם לקדש את בתו עד שתגדל ותאמר בפלוני אני רוצה. ולא נהיר דאם פן הא דאמר' אין פוסקין על הקטנה להשיאה פשהיא קטנה מאי ארי' להשיאה פשהיא קטנה הא אפי' לקבל בה קידושין אסור עד שתגדל ותאמר במי אני רוצה.

וטעמא דהא נמי משמע דלא הוי אלא משום דתשמיש קשה לה ולפיכך הוצרכו לומר שפוסקין עליה פשהיא קטנה ולא חיישינן דילמא מעייל בה פחדא ונחלש' אלא מחנוורתא דהא פליגא אהיא.

תניא המאריס את הבתולה בין שתבעה היא והבעל מעכב בין שתבע הבעל והיא מעכבת נותנין לה שנים עשר חדש משע' תביעה אבל לא משעת אירוסין ואע"פ שלא אמרו י"ב חדשים אלא לקשט את עצמה אע"פ שהיא רוצה יכול הוא לעכב כדי שתפרנס את עצמה יפה.

בגרה הרי היא כתבועה פיצד בגרה יום אחד ונתקדשה נותנין לה שנים עשרה חדש ואם עברו עליה י"ב חדש אחר בגרות ונתארכה אין נותנין לה אלא שלשי' יום ואלו נתארכה בתוך י"ב חודש לבגרותה ויש לתשלום י"ב חדש שלשים יום או יותר הרי זו נותנין לה כל תשלום י"ב חדש ולא עוד.

ואם לא היה לתשלום י"ב חדש כדי שלשים יום נותנין לה תשלום י"ב חדש ואחר כך תשלום שלשים יום וכגון היה לתשלום י"ב חדש ט"ו ימים נותנין לה אותן ט"ו ימים ואח"כ ט"ו ימים אחרים לתשלום שלשים יו' וזה פשוט.

ודין יבם צ"ת בטעם הגיע זמן ולא נישאו אוכלת משלו ואוכל' בתרומה: אמר עולא דבר תורה כו' עד אלא מעתה לקיט פהו בישראל לא ליכול בתרומה דילמא אתו למיכל בהדני' איפא דקשיא לי' ולימא לקיט ישראל בכהו.

ותו ליפא לפרוקי כדפרקינן בהא השתא מדידהי ספו לי' מדידני' אכלו. ולית' דאנן אפי' בלקיט פהו לא חיישינן דילמא יתיב להו איהו דכהו מינה' זהיר בתרומה אלא דקס"ד משום דהוי אגירייהו גייסי בי' ואתו למינסב ממאי דאכיל ולא אדעת' אי נמי דלא חזי ואהדר לי' דהא לאו מילתא דשכיחא הוא דהשתא אינהו ספו לי' כל דכן דלא נסבי מדידני' אבל לקיט ישראל בכהו למאי נחוש לה דליספי לי' בעל הבית ליפא למיחש דכהו מזהר זהיר בתרומה לקיט נמי לא עביד דנסוב מבעל הבית אי איהו לא יתיב לי'.

ולעיל נמי דאמרינן שפא תשקה ואפשר דלאו דווקא אלא שפא יטלו הן מעצמן ממנה פוס. א"נ אפשר דשניא בת ישראל שאינה בקיאה בתרומה: (שם) רב שמואל בר יהוד' אמר משום כו' עד מסר והלך פי' דשפא תשקה ליפא דברשות שלוחי הבעל היא.

וקשיא לן הא דתנן בגדרים ומייתנן לה הכא בוגרת ששהת' י"ב חדש ר' אליעזר אומ' הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר ואמרינן עלה בגמ' אמ' ר' אליעזר ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד דתנן נותנין לבתולה כו' הגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה.

ואמרינן אמר לי' אביי דלמא לא היא עד פאן לא אשמעינן משנה ראשונה אלא בתרומה דרבנן אבל גדרים דאורייתא לא ועד פאן אמר רבי אלעזר אלא גבי גדרים כדר"פ משמני' דרבא דאמר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודר' אבל בתרומה אפילו בדרבנן נמי לא אכלה.

ואם אית' להא דענולא דארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה משעת אירוסין אם פן היכי קס"ד דרב' למימר דר' אליעזר ומשנה ראשונה אמרו דבר אחרדלמימר דטעמין דר"א משום דאכלה בתרומ'.

ואם אית' לימ' משעת אירוסין דהא ארוסה מן הדין משעת אירוסין אוכלת בתרומ' אלא משום גזיר' דשמא תשקה וילענן נדרים ליפא למימר להאי גזירה. ויש לומר דהיינו הא דמהדר לי' אביי דלמא לא היא עד פאן לא אשמעינן משנה ראשונה אלא למיכל בתרומה דרבנן.

פי' דמדרבנן הוא דאסירא ארוס' למיכל בתרומ' דאורייתא דאי מן התוך' ארוס' בת ישראל אוכלת בתרומה אלא דרבנן גזרו בה משום שמא תשקה או משום סמפון. וכיון דהגיע זמן ואוכלת משלו חשבינן לה פנשוואה ותו ליפא למגזר בה לשמא תשקה דדוקתא מיחד לה.

ולא משום סמפון דקסבר בדיקת חוץ שמה בדיקה. אבל נדרים דאורייתא פלומ' דמדאורייתא אין ארוס מיפר אלא בעל לא חשבינן לה נשוואה עד שתפנס לחופה.

ועד פאן לא שמעת לי' לר' אליעזר אלא גבי נדרים כדרב פנחס משמין דרבא דאמר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת פלומר בנדרים דאיכפת לי' פגון עינוי נפש ושבינו לבינה.

וכיון דכו ה"נ פיון דאוכל' משלו בהגעעת זמן סמכ' דעתה ועל דעתו היא נודרת ושפיר מיפר ואע"ג דמשתכח סימפון בתר הכי. אבל תרומ' אפי' דרבנן לא אכלה דאיתא לחששא דרבנן שמא תשקה או משום סמפון ונמצאת זרה כו'.

והא דאמרין אי הכי הגיע זמן ולא נישאו נמי אי הכי לאו דווקא דלדין מי ניחא לדין נמי מאי שנא דעד השתא לא אכלה והשתא אכלה והא דכ"ע היא דארוס' מן הדין אוכלת בתרומ' מן התוך' כדמוכח בקדושין וליפא תנא דפליג עליה.

ואפילו אם תמצא לומ' דקסבר דארוסה אינ' אוכלת בתרומה אפי' מדין תורה אפתי קשיא פי הגיע זמן אמאי אכלה. ואיפא דאמרין הגיע זמן פנכנסה לחופה דמי וליתה אלא ונדאי מחנורתא דאי הכי לאו דווקא וכדאמרן: (דף נ"ח) ר' טרפון אומר נותנין לה כו' אמר אביי מחלוקת בבת פהו לכהן לפי שבקיאא בתרומה ויודעת לשמר את עצמה בטרה אכל בת ישראל שכיחא לה טומאה ובהא דכולי עלמא מודו מחצה חולין ומחצה תרומ'.

ואמר אביי מחלוק' בארוס' משום דעיקר חיוב מזונות לית' עד שעת נישואין אבל בנשווא' דברי הפל מחצה חולין מחצה תרומה מסתברא דרי"ב אפי' אנשוואה פליג ואפשר דלא שני לן בין ארוס' לנשוואה והכי נמי לר' יהוד' ורש"ב דלא אתמר ההוא היפרישא אלא לר' עקיב' ור' טרפון והא דאמרין מאי בינייהו פלומר בין ר"י לרבי עקיבא דר"ע אמר בארוסה מחצה חולין ומחצה תרומה ור"י אמר בכולהו נותנין לה תרומה כדי שתהא לוקחת חצי חולין בדמי' (שם) היבם אינו מאכיל בתרומ' עשתה נשוואה חדשי' בפני הבעל ונשוואה חדשים בפני היבם ואפי' כולם בפני הבעל חסר יום אחד בפני היבם אינ' אוכלת בתרומה זו משנה הראשונה ב"ד של אחריה' אמרו אין האש' אוכלת בתרומה עד שתפנס לחופה פירש"י ז"ל דהיינו טעמא דהא דקתני ואפי' כולם

בפני הבעל חסר יום אחד בפני היבם כדאמרינן בגמ' דקנן כספו אמר רחמנא והאי קנן דאחיו הוא פלוג' והשתא ליתני' ופקע קניני' וכיון שפן אינה אוכלת בשבילו והוא הדין פולם בפני הבעל לגמרי ואכלה בהדי הבעל אינה אוכלת בפני היבם דהא אית' להאי טעמא נמי דאמרן דקנן אחיו הוא ופקע קניני'.

והקש' רבי' ועקב ז"ל אם פן מ"ש דתנא חסר יום אחד ליתני אפי' פולן בפני הבעל דעדפא לן. ותו אם פן למה לי לפרושי עשת' שש' חדשי' בפני הבעל ונששה חדשים בפני היבם.

כיון דהא לעולם לא אכלה ליתני היבם אינו מאכיל בתרומה ותו לא. ותו אפתי אם איתה לא סליק לישנא שפיר דהיבם אינו מאכיל דמשמע דווקא דמאכיל הוא דלא אכלה מחמתני' אבל מפסל לא פסיל ולפום הא לא סגיא דלא מהני אלא אפי' מפסל נמי פסיל דאפי' אכלה בחיי הבעל כשהיא בפני היבם אינ' אוכלת ולא הנה לי' למתני הכי אלא שומרת יבם אינ' אוכלת בתרומ' ותו קשיא לישנא דגמרא דאמרינן קנן כספו אמר רחמנא והאי קנן דאחיו הוא.

ולפום האי סברא דאפי' אכלה בחיי הבעל אינה אוכלת בפני היבם לא הנה לי' למימר האי לישנא דליהוי נמי דקנן אחיו הוא הא כי אכלה אמטולתי' אכלה שפבר אכלה בחייו מאי אמרת דהכי קאמר והאי קנן דאחיו והא ליתני' לאחיו כל כי האי גוונא הנה לי' למימ' בהדי' והאי קנן דאחיו הוא ופקע לי' קניני'.

אי נמי קנן כספו אמר רחמנא והאי לאו קנן כספו הוא והיינו דלא אכל' בפני היבם לעולם. ורבי' ת"ם ז"ל פי' דדווקא חסר יום אחד אבל פולם בפני הבעל אוכלות שהיבם אינו פוסל אלא שאינו מאכיל וכל שאכלה בפני הבעל אוכלת בפני היבם וכל שלא אכלה בפני הבעל אין יבם מאכילתה לפי שכל עיקר קנינו של יבם בה אינו אלא מחמת הבעל וכיון שלא זכתה לאכול מחמתו אין יבם זוכה להאכילה והשתא אתיא שפיר לישנא דגמרא דאמרינן עלה מאי טעמ' קנן כספו אמר רחמנא והאי קנן דאחיו הוא פלוג' והכי לא זכתה לאכול מחמתו.

ומיהו קשיא עליה פיון דקיימא לן דאיתה לדעולא דאמר ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה דבר תורה א"כ ליכא ארוסה דלא אכלה בחיי בעלה וכל היכא דאכיל בחיי בעל אכלה בחיי יבם וכיון דכן אשתכח דליכא יבם דלא מאכיל דהא ליכא ארוסה דלא אכלה ואם פן היכי מייתי לה קרא דהא מדאורייתא ליכא דלא אכלה.

ויש לומר דקרא אסמכתא בעלמא הוא ולא קא מייתי ליה אלא לגלויי מיניה טעמא דמלתא דהיינו הוא דמשום דיבם לא זכי בה אלא אמטולתי' דאחונה לא יישר חילי' מיני' וכל היכא דלא אכלה מחמתני' אפילו מדרבנן לא אכלה מיני' דיבם דכל דתקון רבנן פעין דאורייתא תיקון פי' היכי דאלו מדינא דאורייתא לא אכלה בפני יבם.

ואפתי קשיא לן פיון דהא מדאורייתא יבם מאכיל וכל ארוסה דעלמא נמי אוכלת מאי טעמא דרבנן דתקון ביבם שלא יהא מאכיל אחר שהגיע זמן ומאי שנא מבעל ויש לומר דהא ניחא בין לעולא דמפרש טעמא דבעל משום שמה תשקה בין לרב שמואל בר יהודה דמפרש טעמא משום סימפון.

לעולא ניקח דהיינו טעמא גבי בעל דהתם הוי דינא דאכלה פיון שיהגיע זמן דנוכתא מיחד לה ותו ליכא למיחש שמה תשקה. ומיהו היינו בבעל דחביב עלי' קניג'י אכל משל יבם הרי אינה אוכלת משלו אלא אחר שלשה חדשים והוא שעמד בדין וברח ולא אכפת לי מינה ולא מיחד לה דנוכתא ואפתי חיישינו לשמה תשקה.

ולרב שמואל בר יהודה נמי היינו דאכלה גבי בעל בשהגיע זמן משום דהא איכא בדיקת חוץ וקס"ד בדיקת חוץ שמה בדיקה ומיהו היינו גבי בעל אכל גבי יבם לא חביב' עלי' ולא אכפת לי מינה ואפ' בדיקת חוץ אינו בוד' עד דנסוב לה.

ואתא מתני' כי ההיא דאמרין התם ביבמות פל שבעל מאכיל יבם מאכיל וכל שאין הבעל מאכיל אין יבם מאכיל היינו כמשנה ראשונה. והיא דאמר' התם ביבמות בפ' אלמנה העובר והיבם והאירוסין פוסלין ולא מאכילין.

ומפרשי' לה יבם אי בת פהו לישראל פסיל לה דכתי' ושבה אל בית אבי' פנעורי' אמר רחמנא פרט לזו שהיא זקוקה ליבם אי בת ישראל לכהן אינו מאכיל לה דקנין כספו אמר רחמנא והאי קנין אחיו הוא.

והיא מתני' סתמא קתני ומסתברא ונדאי כמשנ' אחרונה אתיא ואליכא דהלכתא ולעולם קתני דאין מאכילין לומר אע"פ שראוי לאכול בחיי הבעל אינה אוכלת בפני היבם ודנקיט ליה האי קרא דהכא דמייתינו לי' למשנה ראשונה יש לומר דהתם לאו דווקא אלא דפרישו טעמא מיהת דסגי למשנה ראשונה ואפ' למשנה אחרונה נמי איכא למנקט טעמא מינה דכי היכי דחזינו במשנה ראשונה דקאמרי דכיון דיבם מכח אתנה הוא דקא זכי לא יישר חילי' מינה'.

וכיון דלא זכ' אתנה דתיכול מחמת' לא אכלה נמי משום האי טעמא הכי נמי איכא למימר למשנה אחרונה דכיון דתיקון רבנן שלא תהא אשה אוכלת באירוסין עד שתינשא הוא הדין נמי ליבמה דלא אכלה מיבם עד שתיפנס דלא פלוג רבנן.

ואע"ג דליכא למיחש לסמפון אלא דלא פלוג רבנן והכי אמרינן בתוספתא בהדיא ב"ד של אחריהם אמרו אין האשה אוכל' בתרומה עד שתיפנס לחופה ולא היבמה עד שתיבעל. והתם נמי ביבמות אמרינן כי פליגי מן הנישואין: רב אמר עשו ביאת שוגג פמיזד.

ושמואל אמר לא עשו ביאת שוגג פמיזד. שמעינן מכל הני דאליכא דמשנה אחרונה יבמה אפילו מן הנישואין אינה אוכלת עד שתיבעל אף על פי דליכא למיחש לסמפון שכבר נשאת לראשון לא פלוג רבנן ואכולוהו תקון.

והשתא אתיא מתני' שפיר דתנא להא דיבם מקמי מתני' ב"ד של אחריהם דהשתא ב"ד של אחריהם אפוליהי תקון שלא תהא אשה אוכלת לעולם אחת לי ארוסה ושומרת יבם עד שתיפנס לחופה.

דאלו לרש"י ז"ל לגבי יבם לא שני לן בין משנה ראשונה למשנה אחרונה ולדידיה איכא לדחוקי דתנא יבם דלא מאכיל לעולם עד שפנס. ובתר הכי תנא ב"ד של אחריהם דתקון בכולהו נשי דעלמא נמי הכי.

ולא נהיר. ובירושלמי גרסינן הגיע זמן או שמתו בעליהן אוכלות משלן ואוכלת בתרומה. פיר' במקום יבם. והכי איתה בגונסחאות ישנות ולפום האי שיטתא גרסינן בגמ' לא זו אף זו קתני דלא מיבעיא עשתה ששה חדשי' בפני הבעל וששה חדשים בפני היבם דלא אכלה אלא אפי' פולח בפני הבעל חסר יום אחד אינה אוכלת.

ובמקצת גסחי גרסינן בגמרא זו ואין צריף לומר זו קתני. ואפשר דהכי נמי קאמר לא זו אף זו.

ואשכחן דכונתה בתלמוד' חד לישנא בתרי דוכתי בתרי פירושי. אבל רבינו שלמה ז"ל גריס במתני' ואפילו פולח בפני הבעל חסר יום אחד בפני היבם או פלם בפני היבם.

ומקשי השתא בגמרא השתא פולח בפני הבעל אמרת לא פלם בפני יבם מיבעיא ומשני זו ואין צריף לומר זו קתני. והאי גרסא ופירושא לפום שיטתא דרבינו תם ז"ל נמי אתיא אלא דלא נהירא דכיון דתנא פשטא ששה חדשים בפני היבם וששה בפני הבעל או פולח בפני הבעל ליתני פולח בפני היבם.

וכי האי פשיטותא תירתא לא אשכחן בשום דנפתה בתלמודא דתני לה. ומיהו בירושלמי משמע דתני לה ולא חשיב לה למלתא פשיטא אלא לרבנותא דעדיפא לי' כי הוי להו פלהו בפני יבם דחשיבא לי' פארוסתו פאלו זכה בה מעצמו ולא מחמת אחיו.

ושיטתא דגמרא דילן לאו הכי אתיא ומחוירתא כדפרישינן: (שם ע"ב) אמר רב הונא אמר רב יכולה אשה שתאמר לבעלה איני נזונת ואיני עושה קסבר כי תקינו רבנן מזוני עיקר ומעשה ידיה משום איבה וכי אמרה איני נזונת ואיני עושה הרשות בידיה.

פירש והוא הדין למותר וכל דכן הוא דהשתא במעשה ידיה דעיקר יכולה לומר איני נזונת ואיני עושה כל שפן במותר דלא עביד דאתי ויש אומרים דכיון דאמרה הכי לאלתר נתבטלה התקנה ושוב אינה יכולה לחזור בה ונראין דבריהם.

ומסתבר' דווקא אליבא דרב הונא אבל אליבא דריש לקיש דפליג עליה דרב הונא דסבר דאינה יכולה שניהם אינן יכולין לבטל התקנ' בין הוא בין היא דלא אתי ריש לקיש למימר אלא שאין מזונות בלבד עיקר לומר שתהא ברשותה בלבד.

וכן מוכיח מהא דתנן ארבע יושבת בקתדרא ואמרינן עליה בגמרא לא הכניסה לו ממש אלא פנין שראוינה להכניס אע"פ שלא הכניסה פלומר שדרה בגות משפחתה להכניס פן. וכן מוכיח בירושלמי ואמרינן נמי אחד שהכניסה לו ואחד שמצאה לו בתוך ביתו.

והא תמיהא מילתא פנין דקנימא לן מזונות תחת מעשה ידיה היאך תהא נזונת משל בעלה ואינה נותנת לו מעשה ידיה והא לית לה קיום אליבא דריש לקיש דאם איתה דלריש לקיש יהא הוא יכול לומר איני נוטל מעשה ידיה ואיני זנה אם פן אמאי לא אמר לה הכי ואפילו פשמצאתה לו בתוך ביתו כפה.

אלא משמע דאפילו לריש לקיש אין הדבר ברשותו אשתכח השתא דבין לרב הונא בין לריש לקיש על פרחו הוא חייב במזונות. ואין הדבר ברשותו.

אָבֵל מַחְלֹקֶת רַב הוֹנָא וְרִישׁ לְקִישׁ אֵינּוּ אֶלָּא עַל מַעֲשֵׂה יְדִיהָ דְאֵלִיבָא דְרַב הוֹנָא הִיא יְכוּלָה לְבַטֵּל מַעֲשֵׂה יְדִיהָ מִמֶּנּוּ. וְאֵלִיבָא דְרִישׁ לְקִישׁ אֵינָה יְכוּלָה לְבַטֵּל וּלְפִיכָה אִם הִכְנִיסָה לּוֹ שְׂפָחוֹת אוֹ רְאוּיָה לְהַכְנִיס.

אוּ מִצְאָתָהּ לּוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ פְּטוּרָה מִמַּעֲשֵׂה יְדִיהָ. וּמְכַל מְקוֹם מְזוֹנוֹת בְּמִקְוֵי הֵן עוֹמְדִין. וּמִסְתַּבְּרָא דְפְרָנְסָה בְּכָלֵל מְזוֹנוֹת וְהָאוֹמְרָת אֵינָה נִיזוֹנָת וְאֵינִי עוֹשֶׂה שְׂנִיזוֹנָת לְעֲצָמָה מִתְּפָרְנֶסֶת לְעֲצָמָה דְכִסּוֹת בְּכָלֵל מְזוֹנוֹת. וְאָרוּסָה הַנִּיזוֹנָת כְּגוֹן שְׁהִגִיעַ זְמַן בְּנוֹדָאֵי חֲזִיב בְּכִסּוּתָהּ וְצָרִיךְ תְּלִמוּד.

וְהַמּוֹתֵר ר' מֵאִיר אוֹמֵר הֶקְדֵּשׁ ר"י הַסַּנְדְּלָר אוֹמֵר חֲנֻלִין. מוֹתֵר אִימַת קְדוּשׁ רַב וּשְׂמוּאֵל דְאֶמְרֵי תְרַנּוּיָהּ מוֹתֵר לְאַחַר מִיתָה קְדוּשׁ.

רַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה אָמַר מוֹתֵר מַחֲזִימִים קְדוּשׁ הָיִי בֵּיהּ רַב פְּפָא בְּמֵאֵי אֵילִימָא בְּמַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת וּמַעֲלָה לָהּ מְעָה פְּסָף לְצַרְכָּהּ מֵאֵי טַעְמָא דַּמ"ד לְאַחַר מִיתָה קְדוּשׁ. אֶלָּא בְּשֵׂאִין מַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת וְאֵין מַעֲלָה לָהּ מְעָה פְּסָף לְצַרְכָּהּ מ"ט דַּמ"ד מַחֲזִימִים קְדוּשׁ.

וְכִי תִימָא רַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה מוֹקִימִים לָהּ בְּמַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת וּמַעֲלָה לָהּ מְעָה פְּסָף וְהִינּוּ דְאֶמְרֵי מַחֲזִימִים קְדוּשׁ. וְרַב וּשְׂמוּאֵל מוֹקִימֵי לָהּ בְּשֵׂאִין מַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת וְלֹא מְעָה פְּסָף וְהִינּוּ דְאֶמְרֵי לְאַחַר מִיתָה קְדוּשׁ.

הָא לִיתָה דָּאָם כֵּן בְּמֵאֵי פְּלִיגִי. וּמְפָרְקִינָן לְעוֹלָם בְּמַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת וְאֵין מַעֲלָה מְעָה פְּסָף לְצַרְכָּהּ.

רַב וּשְׂמוּאֵל סְבָרֵי תְקִינּוּ מְזוֹנוֹת תַּחַת מַעֲשֵׂה יְדֵי וּמַע' פְּסָף תַּחַת מוֹתֵר וְכִינּוּ דְלֹא יְהִיב לָהּ מְעָה פְּסָף מוֹתֵר דִּידֵי הָיִי פִּי וּמַתְנִי אֶתְיָא שְׁפִיר וְכוּלָּהּ בַּחֲדָא גְּוֹנָא קַתְנִי. וְהִכִּי קְאָמַר הַמְּקַדֵּישׁ מַעֲשֵׂה יְדֵי אֲשֶׁתוֹ וְאֵינּוּ מַעֲלָה לָהּ מָה שְׂפָנְגָד מַעֲשֵׂה יְדִיהָ שְׁהַקְדִישׁ דְהִינּוּ מְזוֹנוֹת דְאֵינָה נִיזוֹנָת הָרִי זֹו אוֹכְלָת וְנוֹטְלָת מַעֲשֵׂה יְדִיהָ לְמְזוֹנוֹתֶיהָ.

וְהַמּוֹתֵר פְּלוֹמֵר אִם הַקְדִישׁ מוֹתֵר מַעֲשֵׂה יְדִיהָ דְהִינּוּ מוֹתֵר חֲמִשׁ סְלָעִים וְאֵינּוּ מַעֲלָה לָהּ מָה שְׂפָנְגָד מָה שְׁהוּא מְקַדֵּישׁ דְהִינּוּ מַע' פְּסָף שְׁהוּא מוֹתֵר דְוָמִיא דְרִישָׁא דְאֵינּוּ מַעֲלָה לָהּ מָה שְׂפָנְגָד מָה שְׁהַקְדִישׁ דְהִינּוּ מְזוֹנוֹת שְׁהֵם פְּנָגָד מַעֲשֵׂה יְדִיהָ רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הֶקְדֵּשׁ לְאַח' מִיתָה דְכִינּוּ דְאֵין מַעֲלָה לָהּ מְעָה פְּסָף אֵינּוּ זוֹכָה בּוֹ מַחֲזִימִים.

וּמִיָּהּ הָאֵי דְקָאֵמֵר בְּמַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת אֵלִיבָא דְרַב וּשְׂמוּאֵל לָאוּ דְנֻקָּא דְהוּא הַדִּין אֵינּוּ מַעֲלָה לָהּ לֹא מְזוֹנוֹת וְלֹא מַעֲלָה לָהּ מְעָה פְּסָף. אֶלָּא לְרַב וּשְׂמוּאֵל אִתִּי סִיפָא דְמַתְנִי בֵּין בְּשֵׂמַעַל לָהּ מְזוֹנוֹת בֵּין שְׂאֵינּוּ מַעֲלָה לָהּ דְלֹא אֵיכְפַת לִי דַּמ"מ מַתְנִי בְּמֵאֵי דְתַנִּי בַּחֲדָא שִׁיטְתָא אִתִּי דְרִישׁ מִיָּרִי בְּשֵׂאֵינּוּ מַעֲלָה לָהּ מָה שְׂפָנְגָד מָה שְׁהוּא מְקַדֵּישׁ דְהִינּוּ מְזוֹנוֹת דְהוּא תַּחַת מַעֲשֵׂה יְדֵי בֵּין שְׁהוּא אֵינּוּ רוּצָה לְהַעֲלוֹת לָהּ וְהִיא אֵינָה רוּצָה לְקַבֵּל כְּרַב הוֹנָא דַּא' מִשְׁמִי' דְרַב יְכוּל' אִשׁ' שְׁתֵּאֵמֵר לְבַעַל' אֵינִי נִיזוֹנָת וְאֵינִי עוֹשֶׂה וְלֵהֲאֵי סְבָרָא בְּנוֹדָאֵי כָּל הִכָּא דְאֶמְרֵי אֵינּוּ מַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת פְּלוֹמ' אֵינִי נִיזוֹנָת אִפִּי הוּא רוּצָה לְהַעֲלוֹת לָהּ וְסִיפָא מִיָּרִי בְּשֵׂאֵינּוּ מַעֲלָה לָהּ מָה שְׂפָנְגָד מָה שְׁהוּא מְקַדֵּישׁ דְהִינּוּ מְעָה פְּסָף שְׁהוּא תַּחַת מוֹתֵר שְׁהַקְדִישׁ וְאֵי נִיזוֹנָת אוֹ אֵינָה נִיזוֹנָת לֹא אֵיכְפַת לָן:

דף נ"ט ע"א) רב אדא בר אהבה סבר תקינו מזוני תחת מותר ומע' כסף תחת מעשה ידי וכינו דיהיב לה מזוני מותר דידל' הוי.

קשיא לן ולרב אדא אם כן היכי תני מתני' המקדיש מעש' ידי אשתו הרי זו עושה ואוכלת ע"כ אמות' קאי דהא לרב אדא מותר תחת מזונות ובשאינה נזונת סיפא דקתני והמותר בנזונ' ר' מאיר אומר הקדש מחיים והא קשי' טוב' פיון דרישא דמתני' איירינן ג"כ במותר מאי איכא דברי שא קרי לי' מעשה ידי' ובסיפא מותר ותו דמייירי רישא בשאינה נזונת וסיפא בנזונת.

וניש לומר דמתני' נמי לרב אדא בר אהב' כול' בתדא גוונ' נמי אתיא ומעש' ידי' דרישא דמתני' דוקא וכולה מתני' אליבא דרב אדא בשאיהו מקדיש מה שפנגד מה שהוא מעלה לה שהוא סבור לזכות בו.

והכי קאמר המקדיש מעש' ידי אשתו. ומעל' לה מה שפנגד מה שהוא מקדיש דהיינו מעה כסף.

וכיון שכן הוא סבור שיזכה בהן ויהא יכול להקדישן והיא אינה נזונת הרי זו עושה ואוכלת ונוטלת הכל לצורך מזונותיה אפ' עיקר מעש' ידי' שהן פנגד מעה כסף פיון שהוא צריך להן דלא גרע' מעבד עברי דקיימא לן דאין הרב יכול לומר לעבד עש' עמי ואיני זנה.

והמותר פלומר אם הקדיש המותר ומעל' לה מה שפנגדו כדפרישית דמתני' הכי קאמר שפעלה לה מה שפנגד מה שהוא מקדיש דהיינו מזונות שהן תחת מותר אליבא דרב אדא בר אהב' בין שמעל' לה מעה כסף בין שאינו מעל' לה דהשתא לא אכפת לן דאליבא דרב אדא בר אהב' כול' מתני' אפשר דמייירי במעל' לה מעה כסף.

ולא קאמר לעיל דאינו מעל' לה מע' כסף אלא משום רב ושמואל כדפרי' וכל קאמר במעל' לה מזונות אלא משום רב אדא בר אהב'. ומיהו אסיפא הוא דאמרין דאליבא דתנאיהו מייירי בנזונת ואינו מעל' לה מעה כסף אבל רישא אתיא ונדאי באינ' נזונת לכ"ע ואלבא דרב אדא במעלה לה מעה כסף.

והאי דאשמעינן מתני' דין הקדש במותר רבותא קמ"ל ואפילו במותר דלא עביד דאמי קאמר ר' מאיר דקסבר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם וכל דכן אליבא דרב אדא דקמ"ל רבותא דאפ' מעשה ידי' שאינן תחת מזונות נוטלת אותן בשאינ' נזונת והוא שצריכ' להן.

ואיכא דקשיא לי' ואמאי לא אוקמו פלוגתייהו דרב ושמואל ורב אדא בר אהב' בפלוגתא דרב וריש לקיש דלעיל. דרב ושמואל לטעמייהו דהיינו כרב דאמר כול' אשה שתאמר לבעל' איני נזונת ואיני עושה.

ומתני' רישא בשאינה נזונת בין שהבעל אינו רוצה או שהיא אינה רוצה. וסיפא באינו מעל' לה מעה כסף ומותר לאחר מיתה קדוש כדמוקמי לה השתא.

ורב אדא סבר לה כריש לקיש דל"ל דר' הונא ומפר' טעמ' דר"א מתוך שיכול לכופה במעשה ידי' נעש' פאומ' לה קדשו ידי לעושיה'. וכיון דהכי קאמ' ונדאי בנזונת מוקים

לה לסיפא ובמעלה לה מעה פספ דלא סגיא לי' בלאו הכי דאי בשאינ' גיזונת ליפא למימר
שיכול לכופ' במעש' ידי' כו' אם אינו מעל' לה מע' פספ.

אלא לאו ונדאי דהכי אתיא בגיזונת ובמעל' לה מע' פספ ומוקים לה רישא בשאינא
גיזונת וסיפא בגיזונת ובמעל' לה מע' פספ. ואפשר דרב אדא בר אבה סבר לה פונות'
ולא איכפת לי' אי אתיא כול' מתני' בחדא שיטתא פריש לקיש דלדידנ' ונדאי לא סגי'
אלא הכי.

והשתא אפשר דכלהו אית להו מזונות פחת מעש' ידי' ומעה פספ פחת מותר נאפין' הכי
אמר רב אדא מחיים משום דמוקים לה לסיפא בגיזונת ובמעל' לה מע' פספ פריש לקיש.
וא"ת ומאי טעמא מוקמינן פלוגתא אחריתי בינייהו בכדי ולא פלוגתא דמשמע מדרב
נריש לקיש.

יש לומר דהתם הוא דאתי מעיקר' למימר ריש לקיש דמהא ליפא היכריח' דקסבר ר'
מאיר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם דאפשר דסיפא בגיזונת ובמעלה לה מעה פספ
והיינו טעמא דר"מ דאמר הקדש.

אבל פינן דאית לן בננדאי הכי דסבר לה כר' מאיר אדם מקדיש דבר שלא בא לעול' ריש
לקיש פולה בשאינ גיזונת מוקים לה בחדא שיטתא ומפרש לה פרב ושמואל דר' מאיר
דאמר הקדש לאחר מיתה קאמר.

והילכף ליפא לפרושי לרב אדא מתני' אלא בחדא שיטת' כול' דהא לא חזינן מאן דמפרש
לה הכי אי נמי אפשר דננדאי ר"ל אפי' מעיקר' מוקים לה לכולה מתני' באינה גיזונת
וסיפא בשאינ מעלה לה מעה פספ.

והאי דקאמר מתוך שיכול לכופה לאפוקי מדרב הונא דקסב' יכולה אשה שתאמ' לבעל'
איני גיזונת ואיני עושה. ואם איתא להא דרב הונא ונדאי פל היכא דאינ' גיזונת ואין
מעלה לה מעה פספ לא אפשר לי' לר' מאיר למימר הקדש לאח' מית' אלא משו' טעמא
דאדם מקדיש דבר שלא בא לעולם.

אבל השת' דקסבר ריש לקיש שתקנה קבועה היא ואין אחד מהן יכול להפקיע' נמצא
שמעש' ידיה של אשה כשעוש' אותן ראשון זוכה בהם הבעל והם שלו בכל מקום שהן
והוא חייב גם כן במזונותיה ואם אינו נותן לה מזונות גוזל אותה.

ואע"פ כן הוא זוכה בננדאי במעשה ידי' אלא שהיא יכול' ליטול אותן כשהיא צריכ' להם
כשאר נכסי הבעל שהרי הוא חייב במזונותיה כמו שפירשתי שאין אחד מהם יכול
להפקיע את עצמו.

וכיון שפן ראוי הוא שיהא יכול לכופה במעשה ידיה שהרי מעשה ידיה שלו הם לעולם.
ולפום האי סברא הקדש דקאמ' ר' מאיר לאחר מיתה קאמר וחסיל עליה ואע"ג דלית
ליה לר"מ אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם.

וא"ת והאי פינן דלא חסיל מחיים היכי חסיל לאחר מית' דבר שלא בא לעולם הוא
כדאמר' לקמן מי איכא מידי דאלו השת' לא קדוש לקמיה קדוש הא לית' דלא דמקאן
דלקמן הוא דאיכא למימר הכי משום דמדינ' השתא לא חסיל עולניהו הקד' אלא לאחר

מיתת הבעל או אחר גירושין וכיון דמדינ' השת' לא קדיש לקמיה נמי לא קדוש פיון דאית לן אין אדם מקדי' דבר שלא בא לעולם.

אבל הכא מדינ' מהשתא קדוש אלא שהאשה כבעלת חוב במזונותיה והיא מוקדמת וקנימא לן דקדושת דמים אינו מפקיע ושיעבודה עדיף והיא פטורפת מן ההקדש כשם שהיתה טורפת שאר נכס הבעל וגובה מאלו אע"פ שיש שאר נכסים בני חורין משום דהוי לה אפותיקי מפני ששעשה ידה באפותיקי מפני ששעשה ידה ולא שיהיה ביה למימר פדיון מפני מראית העין כדאמרינן בההיא דערכין מוסיף עוד דינר ופודה את הנכסים הללו גזרה שמה יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון.

משום דהכא אגופייהו דידיה לא שיהיה פדיון ואמעש' ידה נמי לא מפני שאינו מסויימין ותו ליכא בהו מפני מראית העין. וכיון דכן לאחר מיתתה דתו ליכא שיעבוד' דידה גבי לי' הקדש פדיניה דהא מדינ' הקדש הוא.

ואע"ג דמותר זמנין דאמי וזמנין דלא אמי ואין עיקר חיובא אלא בעיקר מעשה ידה. וכיון שפן היכי קאמר שתהא יכול לכופ' על המותר יש לומר בשהשלימה מעשה ידה בתוך השבת כופה אות' שלא תבטל לא מדין משנתנו שהבטל' מביאה לידי שיעמום או זמה אלא מפני מעשה ידה שהם שלו אבל ונדאי יכולה הי' להוציא כל ימי השבוע בעיקר מעשה ידי' מתחילה אבל השלימ' בתוך השבוע כופה אות' לעשות.

ואיכא דקשיא לי' אפתי אמאי לא אמר פלוגתייהו איפכא ולימ' הכי לעולם במעלה לה מעה כסף לצרכה ואינו מעלה מזונות. רב ושמואל סברי תקנו מזונות תחת מותר ומעה כסף תחת מעשה ידה וכיון דלא יהיב לה מזונות מותר דידה הוי.

ורב אדא בר אהבה סבר תקנו מזונות תחת מעשה ידה מעה כסף תחת מותר וכיון דיהיב לה מעה כסף מותר דידה הוי וקדוש. ויש לומר דהא לא ניחא לי' למימר דאם פן לא אתיא מתני' בחדא שיטתא לא לרב ושמואל ולא לרב אדא בר אהבה.

לא לרב ושמואל דאליבייהו רישא בשאינה גזונות ומעלה לה מעה כסף מדקתני הרי זו עושה ואוכלת ואי בשאין מעל' לה מעה כסף אמאי עושה ואוכלת אפי' בגזונות נוטלת מעש' ידה לעצמה משום מעה כסף נמצא שהקדיש מה שפנגד מה שהוא מעלה לה.

וסיפא מיירי נמי בשאינ' גזונות ומקדיש המותר שהוא תחת מזונות נמצא שמקדיש מה שפנגד שאינו מעלה לה. ואלוהא דרב אדא בר אהבה נמי רישא בשאינה גזונות והקדיש מעשה ידה שהקדיש מה שפנגד מה שאינו מעלה לה.

וסיפא במעלה לה מעה כסף שהוא תחת מותר לדעתו וזהו שקדוש מחיים נמצא שמקדיש מה שפנגד מה שהוא מעלה לה. ותו דרב אדא בר אהב' לפום האי אוקמתא ונדאי סיפא לא סגי' לי' אלא בגזונות דאי בשאינה גזונות ונדאי מותר' לאו קדוש מחיים שהיא נוטלת הפל לצורך מזונותי' דלא גרע מעבד עברי' כדפר' לעיל ותיתי רישא בשאינה גזונות סיפא בגזונות סיפא במעלה לה מה שפנגד מה שהוא מקדיש ורישא בשאינו מעלה לה ומשום הכי מחנורתא כדאוקימנא.

והא דאמרין מידי דקיין ממידי דקיין פלומר מעה פסר דקיין בעני בישראל תחת מעשה
גדיה דקיצ: הרי את מקודשת פשתתגירי כו' אבל המקדש א"י או שפח' סתם ונשתתתך'
או נתגירה בזו אין ספק שאין קדושי קדושיין.

ונרא' לומר דכיון דשמעין לר"מ גבי הקדש אין אדם מוציא דבריו לבטלה הנה לי' כמ"ד
לכשיבואו לעולם: (שם) אמר שמואל הלכה כר"י הסנדלר ומי אמר שמואל הכי והתנן
ה"ג קונם שאני עושה לפיה אינו צריף להפר.

ולא גרסינן שאני עושה לפיה דהו' לי' דבר שאין בו ממש וקיי"ל דאין הנדרים חלין
אלא על דבר שיש בו ממש ר' עקיבא אומר יפר שמה תעדיף עליו יותר מן הראוי לו ר'
יוחנן בן נורי אומר צריף להפר שמה יגרשנה ותהא אסור' לחזור לו ואמר שמואל הלכה
כר' יוחנן בן נורי.

קשיא לן ולר"י בן נורי כיון שאין הנדר חל אלא לכשיגרשנה היאך הוא יכול להפר
עכשיו ויש אומרי' דאמסקנה לא קשיא דהא אמרינן האי הקדש (לא) חאיל אלא משום
דאלמוה רבנן לשיעבודי' דבעל.

וכיון דכו לא אלמוה רבנן אלא לזכותיה ולא לאפקועה זכותיה אלא לענן הפרה כדקא'
קאי ויכול להפר. ואפשר גם כן דאפי' אם תמצא לומר דמדאורייתא לא חאיל מצי מיפר
דטעמא מאי לא חאיל משום שיעבודיה דבעל דאלו מדינ' נודאי חאיל אי לאו משום
טעמא דשיעבודי' דבעל וכיון דכו דהא אמטולתיה מיפקע נדר' אפתי אית' לזכותי' דמצי
לאפקועי בהפרה.

והא דאמר' פי קאמר שמואל הלכה כר"י בן נורי להעדפא. פי' לאו במאי דקאמר דאדם
מקדיש דבר שלא בא לעולם אלא במאי דקאמר דהעדפ' דבעל דמפרש טעמא משום
שמה יגרשנה ותהא אסורה לחזור לו הא לאו הכי אינו צריף להפר.

ופרכינן וגימא הלכה כר"י בן נורי בהעדפ' פי' דכיון דבעיקר מילתא כר"י בן נורי לית
ליה היכי פסיק הילכת' פנותי' סתמא לימא בהדיא דקאי אהעדפ' א"נ אין הלכה כר"ע
דקסבר דהעדפה לאו דבעל דקאמר יפר שמה תעדיף.

אי נמי הלכה פתנא קמא דקסבר העדפה דבעל דקאמר אינו צריף להפר ומפרשינן הכי
טעמיה לקמן. ואע"ג דאפשר דטעמיה דת"ק משו' דקסבר אין אדם מקדיש דבר שלא בא
לעולם.

איכ' למימ' דמשמע להו דהיינו טעמיה משום לישנא דקאמר אינו צריף להפר ואם איתא
הנה לי למימר לא אמר כלום. אבל השתא משמע דנדר' נודאי נדר' הוא אלא דלא חאיל
משום טעמא אחריןא: אמר רב יוסף קונמות כו' עד בשלמא אדם אוסר פירות חבירו
עליו שכן אדם אוסר פירותיו על חבירו כו'.

פי' דלעולם בעינן שיהא האחד ברשותו או האוסר או הנאסר. ושמעי' מינה שאדם יכול
לאסן' על עצמו פירות שלא באו לעולם: (שם) אמר רב הונא בריה דרב יהושע באומרות
קדשו גדיה לעושיהו דידים איתנהו בעולם.

פ'י אלא קאמרינו דתו לא בעינו טעמא דרב יוסף וכיוצא בה בתלמוד'. ופרכינו וכי קאמרה הכי מי מקדש' וקא קא משתעבדו ידי' לבעל.

ומהדרי' דאמ' דכי מיגדש' וקאו דווקא דאם פו הכי קאמר רבי עקיבא יפר שמה תעדיף עליו יותר מן הראוי לו. וקא לא אמרה אלא לכי מיגדש' אלא ונדאי ה"ק השתא ולכי מיגדש'.

ואיכא גסחי דלא פתיב בהו האי קושיא מי איכא מידי כו' ופירווקא. ומסתברא דהינו טעמיה משום דליכ' לאקשוני לי השתא דהא מעיקר' גמי דקס"ד אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אית לו הכי דאפילו מאן דאית ליה אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם.

ה"מ דקאמ' לכשיבואו לעולם פדקתני בההיא דר"מ לכשתתגיירי לכשתשחררי וכדאמרי' בעלמא לכשאקחנה קנויה לה. וכינו דכו הכי אית לו למימר לעיל דקאמר לכשאזנה בהו דהינו לכי מיגדש' ויבואו עולם.

ומיהו איכא למימר דאפילו הכי קשיא לי הכא דקס"ד השתא דכינו דמוקנים לה רב הונא בריה דרב יהושע באומרת יקדשו ידיה לעושיהן דתו לא צריף לתירוצי דלעיל והינו דפריף אפתי הכי מיקדשה דהא משתעבדו ידיה לבעלה.

ופרכינו דאמרה לי מיגדש' וכו' ומי איכא מידי דאלו השתא כו' עד הח' ביזו להקדישה הכא אין ביזוה לגרש את עצמה לעולם. קשיא לו וקא קי"ל יכולה אשה שתאמ' לבעלה איני נזונת ואיני עושה ואם פו אף היא הרי ביזוה לגרש את עצמה.

ויש מתרצים אי אמרה הכי גמי אבל כל היכא דלא אמרה הרי ידיה לבעל ואינו שלה להקדישו מה שאין פו בשדה זו שאני מוכר לה שהרי ביזו להקדישה. וליתיא מדקאמ' אין ביזוה לגרש את עצמה ונהרי ביזוה הוא.

תו קשיא גמי מהא דאמרינו לקמן מי דמו התם ביזו לפדותה הכא אין ביזוה לגרש את עצמה וקא ונדאי ביזוה לפדות את עצמ' שהרי יכול' לומר איני נזונת ואיני עושה וי"א אפ"ה פינו דאוקימנא באומרת לכי מיגדשא ונהרי אין ביזוה לגרש את עצמה לא חאיל.

ולא נהיר דמפל מקום פינו שבזוה להפקיעה את עצמה עכשו ונדאי דין הוא שתהא יכול' להקדיש לכשתתגרש דהא ונדאי עדפ' משדה זו שמשפנתי לה לעשר שנים דקימא לו דקדשה פינו שיש זמן קצוב שהו יכול לפדותה.

וכל שפן בזו שבזוה לפדות את עצמה עכשו. ואפשר לומר דלישנא ונדאי לאו דווקא במאי דקאמ' אין ביזוה לגרש את עצמה שהרי ביזוה בנדאי להפקיעה את עצמה.

אלא מיהו איכא דלא דמיא לשדה שמשפנתי דהתם ברשות הבעל' היא ונדאי לפדות' עומד' אבל הכא ניהו דמציא אמר' אבל ונדאי אינה עומדת לכו אלא שיהו מעשה ידיה לבעל ושתהא היא נזונת ולא נהיר.

ובתוספות תירצו דהכא הכי מקשי' אם תמצא לומר לית' לדרב הונ'. ויש אמרי' דסוגיין לרב פפא מרי דאתקפתא ולדידיה ונדאי לית לי' לדרב הונא אלא כר"ל ונהכי מוכח לקמן בפרק שני דייני גזירות כדבעינו למימר התם בס"ד.

והאי נמי ליתיה חזא דהא מקמי רב פפא אקשי לי' ר' ירמל' לר' אילא התם ביזו להקדישה
הכא אין ביזיה לגרש את עצמה. ותו היכי אפשר דתימי כולה סוגיין דלא פהלקתא ורב
אשי וכולהו אמוראי שקלי וטרו בה.

ונראה לומר דאפי' לרב הונא לא קאמר אלא על מעשה ידיה שהם תחת מזונות ומינייהו
קאמר שיכלת לה להפקיעה את עצמה לומר איני נזונת ואיני עושה. אבל שאר מלאכות
השנויות במשנתנו כגון טוחנת ואופה דונדאי הרי היא חייבת עליהן ואין ביזיה להפקיע
את עצמה לעולם בלא גירושין.

ואלו ר"י בן נורי קאמר יפר שמא יגרשנ' ותהא אסורה לחזו' לו לפי שאסר' עליו כל
מעשה ידיה ואי אפשר לה לעשות שום מלאכה והיינו דקשיא לן בהא דונדאי דהא אינה
יוכלת להפקיעה את עצמה לעולם בלא גירושין והרי אין ביזיה לגרש את עצמה וזהו
הנכון: (שם ע"ב) אלא אמר רב אשי קונמות קא אמרת קונמו' קדוש' הגוף ניהו פירש"י
ז"ל קונמו' קדוש' הגוף כקדשי מנבח שהו קדוש' הגוף שאין להו פדיון.

קונמות נמי אין להו פדיון וכקדשי מנבח ניהו דקיימא לן דמפקיע עצמו מידי שיעבוד.
ולאפוקי קדושת דמים כגון קדשי בדיק הבי' שהו אין מפקיעין את עצמן מידי שיעבוד.

תדע מדאמרין התם מוסיף עוד דינר ופודה את הנכסים הללו ופרישנא טעמא גזיר'
שמא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון דווקא משום האי טעמא הא לאו הכי ונדאי מן הדין
אינו צריך פדיון אלא יוצא בלא פלוס.

והקש' עליו רבינו תם ז"ל מאי איירא משום קדושת הגוף בלאו הכי נמי לא יהא אלא
הדיוט הא קיימא לן עשה שורו אפותיקי ומכרו אין בעל חוב גובה ממנו. ותו מצינו פח
הדיוט חמור מפת הקדש דאלו בהדי' אמרינן אין בעל חוב גובה ממנו ואלו בקדושת
דמים אתינן למימר השתא דאינו מפקיע' מידי שיעבוד.

ויש לומר דהני לן טעמא דקדושת הגוף היכא דכתבה לי' מטלטלי אגב מקרקעי דאלו
בעלמא גבי הדיוט גבי מטלטלי וגבי מקרקעי ובקדושת הגוף מופקע מידי שיעבוד אבל
היכא דלא כתב' לי' הכי בין בקדושת הגוף בין בקדושת דמים מפקיע את עצמו מידי
שיעבוד דקדושת דמים כהדיוט וכל היכא דבהדי' מופקע כגון היכא דלא כתב לי' אגב
בהקד' נמי מופקע.

אבל היכא דבהדיוט לאו מופקע כגון דכתב לי' אגב בקדושת דמים נמי לאו מופקע אלא
בקדושת הגוף: אבל רבינו תם ז"ל סובר דכל הקד' מפקיע עצמו מידי שיעב' בין קדושת
דמים בין קדושת הגוף.

ופירש ז"ל דרב אשי ה"ק דאתי השתא לתירוצי קושנין דקשיא לי' מי איכא דאלו השתא
לא קדוש ולקמין' קדוש. ואלו אנו ונדאי הא מקמי הכי פריקנא באומרת קדשו ידיה
לעושיהו שהקדש על גוף הידים ואהני לן למימרא דתו לא הוי דבר שלא בא לעולם.

ומיהו אפתי קשיא לן עלה משום דלא הוה עיקר כוונ' בהקדש זה אלא למעשה ידיה
קס"ד דאפתי הוה לי' כמקדיש מעש' ידיה וכיון שההקדש הוא על מעשה ידיה והשתא

לא חָאֵל עֲלֵיהוּ הַקֹּדֶשׁ וְנֹדַע הֵנָּה לִי דָבָר שֶׁלֹּא בָּא לְעוֹלָם שֶׁהָרִי אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ מַעֲשֵׂה יְדִיָּה שֶׁל עֶכְשָׁו אֲלֵא אוֹתָן שִׁיבֹאוּ.

וְהֵינּוּ דְמִקְשֵׁי מִי אֵיכָּא מִיָּדֵי דְאֵלוּ הַשֵּׁת' לֹא קְדוּשׁ וְלִקְמִי' קְדוּשׁ. וְאַתָּא רַב אֲשֵׁי לְפָרוּקֵי דְלֵאוּ כְּדָקָא סְלִקָּא דַעְתָּן אֲלֵא וְנֹדַע הַהִקְדָּשׁ עַל גּוּף יְדִיָּה הוּא חָל וְכִינּוּן שֶׁכֵּן דְהַשְׁתָּא לֹא חָאֵל לִיכָּא לְמִימַר דְלִהּוּ דָבָר שֶׁלֹּא בָּא לְעוֹלָם דְוְנֹדַעִי מַה שֶׁהַקְדֵּשׁ דְהֵינּוּ גּוּף הַיְדִים מַעֲכָשׁוּ חָל עֲלֵיהֶן הַהִקְדָּשׁ.

וּמַהֲשַׁתָּא לְעוֹלָם קְדוּשֵׁי אֲלֵא שֶׁהַמַּעֲשֵׂי אֵינוֹ קְדוּשׁ עַד שֶׁתִּתְגַּרְשׁ וְכִינּוּן שֶׁגּוּף הַיְדִי' שֶׁהוּא עֵיקַר הַהִקְדָּשׁ קְדוּשׁ מַעֲכָשׁוּ תּוֹ לֹא הָוִי דָבָר שֶׁלֹּא בָּא לְעוֹלָם אֲלֵא דָבָר שֶׁבָּא לְעוֹלָם קָרִינָא בֵּיהּ.

וְאֵינוֹ נִכּוֹן מֵהֵיא דְאַמְרֵי לְעִיל. וְתוֹ אִם אֵית' דְקַדְוִשׁ דְמִים מְפָקִיעַ פִּי מְקָשֵׁי מְשֻׁדָּה שֶׁמְשַׁכְּנָתִי לָּהּ אִי נָמִי שֶׁמְשַׁכְּנָתִי לָּהּ לְעֶשֶׂר שָׁנִים.

וּמַהֲדַרִּינוּ הֵתָם בְּיָדוֹ לְפָדוּתָהּ אִי נָמִי הֵתָם לְעֶשֶׂר שָׁנִים מִיָּהָ בְּיָדוֹ לְפָדוּתָהּ. לִימָא לִי מִי דְמִי הֵתָם בְּיָדוֹ לְהַקְדִּישָׁה עֶכְשָׁו דְהָא קַדְוִשׁ דְמִים מְפָקִיעַ.

אֲלֵא וְנֹדַעִי לִיתָא וּבְמִקוּמוֹ יִתְבָּאֵר עוֹד בִּס"ד. וְאֵיכָּא דְקָשְׁיָא לִי רַבָּא אַמַּאי לֹא חָשִׁיב נָמִי מֵת דְמְפָקִיעַ עֶצְמָן מִיָּדֵי שִׁיעֲבוּד כְּדַאמְרֵי הֵתָם בִּיבְמוֹת בַּהֵיא אֵיכְטָלָא דְמִילְתָא דְפָרְסוּהָ אַמִּיתָנָא.

וְי"ל דְהָא חָשִׁיב לִי חֲמִץ וְכָל אִסּוּרֵי הַנָּאָה בְּכָלֵל. וּמְקָשִׁינוּ וְתִיקְדוּשׁ מַהֲשַׁתָּא וּמַהֲדַרִּינוּ אֲלֵמּוּהָ רַבְּנָן לְשִׁיעֲבוּדֵיהָ דְבַעַל.

וְאֵיכָּא גִסְחֵי דְכְּתִיב בָּהּוּ תוֹ לֹא אֵיכְדוּ' כָּלֵל כְּלוּמַר וְכִינּוּן דְאֲלֵמּוּהָ רַבְּנָן לְשִׁיעֲבוּדֵיהָ דְבַעַל לֹא תִיקְדוּשׁ כָּלֵל אִפִּי לְאַחַר שֶׁתִּתְגַּרְשׁ. וּמְתַרְצָ' גְזִירָה דִילְמָא אֲתִי לְאַיְחְלוּפִי בְשֻׁדָּה שֶׁמְשַׁכְּנָתִי לָּהּ לְאַח' עֶשֶׂר שָׁנִים כְּלוּמַר דַּא"ג דְהַשְׁתָּא לֹא חָאֵל הַקְדָּשׁ לְאַחַר עֶשֶׂר שָׁנִים כְּשֶׁנִּפְדִּית חָל עֲלֵיהָ.

וְאֵלוּ גַבֵּי אֲשֶׁה הֵנָּה מוֹקְמִינוּ לָּהּ אַדִּינָ' לְמִימְרָ' דְלֵא חָאֵל עֲלֵיהָ הַקְדָּשׁ לְעוֹלָם הֵנָּה טְעוּ לְמִימְרָא הֵכִי בְשֻׁדֵי. וְנִסְחָא זוֹ מְשַׁכְּנָתָה דַּאִם כֵּן הַשְׁתָּא דְאַתִּינוּ לְהֵכִי לְמַה לִּי טְעָמָא דְרַב אֲשֵׁי דְקוֹנְמוֹת קַדְוִשׁ הַגּוּף נִיגְהוּ מְעִיקְרָא נָמִי הֵנָּה יָכוֹל לְשַׁנּוּי לִי הֵכִי דְבָדִין הוּא דְלֵא תִיקְדוּשׁ אֲלֵא הֵינּוּ טְעָמָא דְלִקְמִיָּה קְדוּשׁ לְכִי מִיגְרָשָׁא גְזִירָ' דִילְמָ' אֲתִי לְאַיְחְלוּפִי בְשֻׁדָּה שֶׁמְשַׁכְּנָתִי לָּהּ לְאַח' עֶשֶׂר שָׁנִים: וְרַבִּינוּ נִסִּים ו"ל נִרְאָה שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ דַּה"ק דְאֵלוּ אֲנִי מְקָשִׁינוּ וְתִיקְדוּשׁ מַהֲשַׁתָּא וּמַהֲדַרִּינוּ אֲלֵמּוּהָ רַבְּנָן לְשִׁיעֲבוּדֵיהָ דְבַעַל דְלֵא תִיקְדוּשׁ כָּלֵל גְזִירָה דִילְמָא אֲתִי לְאַיְחְלוּפִי בְשֻׁדָּה שֶׁמְשַׁכְּנָתִי לָּהּ לְאַחַר עֶשֶׂר שָׁנִים.

כְּלוּמַר בְּדִין הוּא דְמְקַדְשָׁא מַהֲשַׁתָּא אֲלֵא תִקְנָתָא דְרַבְּנָן הָוִיא לְאַפְקוּעֵי לָּהּ הַשְׁתָּא עַד דְמִיגְרָשָׁא וְטְעָמֵיהּ דַּאי הֵנָּה מוֹקְמִי לָּהּ אַדִּינָ' הֵנָּה טְעוּ בֵּיהּ עֲלֵמָא וְסַבְרֵי דְלֵא קְדוּשָׁא וּמְדַמוּ לָּהּ לְשֻׁדָּה שֶׁמְשַׁכְּנָתִי לָּהּ לְעֶשֶׂר שָׁנִים דְבַהֲנָהּ עֶשְׂרֵי שָׁנִים לֹא חָאֵל עֲלֵהּ הַקְדָּשׁ.

וְכִינּוּן דְסוּף סוּף הָא אֲתוּ לְמִיִּשְׁרֵי לָּהּ אֲמוּר רַבְּנָן מוּטָב לִיְהוּי בְּהִיתַר וְלֹא לִיְהוּי בְּאִסּוּר וְאַתּוּ וּפְקַעֵי לִיהּ לְנִדְרָא עַד דְמִיגְרָשׁ'. וְאֵינוֹ נִכּוֹן דְהָא פִּי הָאִי גְוֹנָא נָמִי בְשֻׁדָּה כְּלוּמַר כְּקוֹנָם פְּקַע שִׁיעֲבוּד' לְאַתְרָ.

ותו דכי האי גזירה לא אשפחן בשום דוקתא ומאי חזו רבנן דשרו הקא אטו שדה שמשפנתי לה לאחר עשר שנים. אדרבה הנהו להו למימר בשדה שמשפנתי לה לאחר עשר שני דתיקדוש גזירה אטו הא.

אבל הנכון דלא גרסינן אלא ותיקדוש מהשתא אלמיה רבנן לשיעבודי דבעל דלא תיקדוש. כלומר דכיון דמדינ' מהשתא תיקדוש אי לאו מדרבנן תו ליכ' למימ' ומי איפא מידי דהשתא לא קדוש ולקמיה קדוש.

אלא כיון דמדינ' מהשתא חאיל התיקדושא מתלי תלי וקאי וכי פקע שיעבודיה דבעל חאיל בהו הקדוש. ות"ק דקאמר אינו צריף להפר דקסבר דאפי' גרשה אינה אסורה לחזור לו קסבר דאע"ג דכי לא קדיש השתא מדרבנן הוא.

מ"מ כל היכא דהשתא לא קדוש לקמיה נמי לא קדוש: ושמעין מהא שיכול אדם להפקיע משכונה שמשפן לחבירו בקונם. וכן יכול לאסור עליו כל מה שיש לו ונפקע שיעבודו מנכסיו אבל נראין דברים שב"ד יורדין לנכסיו ומוכרין לאחרים ונותנין לזה ואם אסר נכסיו לכל העולם ב"ד כופין אותו להפקיר נכסיו על תנאי שלא יוכל זה לזכות בהן אלא בחובו ומיד שהפקיר נכסיו חל שיעבודו של זה עליהן דבת' דפקע איסורייהו חל שיעבוד' דהיאף עליהו למפרע.

ואם הם שני לניין הראשון מוקדם פדינו. ואם אמר נכסים אלו דהשתא לא סגי לי במכר או בהפקר נרא' בנודאי שב"ד מנדין אותו עד שימצא פתח לנדרו.

ושמעין מהקא דמשפנה סתם הרי היא פאפתיקי מפורש לומר שאינו יכול למוכרה ממאי מדאמרי' הקא בשדה שמשפנתי לה לכשאפדנה ממה תיקדוש. אלמא לא קדש' אלא לכשתפדה ומינה דלהדיו' נמי אינה מוכר' דמה לי מכרה לגבוה מה לי מכרה להדיו'.

והכי מוכח התם בבבא מציעא בההוא עובד' דרב מרי בר רחל דבפרק איזהו נשף וכן הלכה ותו לא מידי: (שם) מתני' ואלו מלאכות שהאשה עושה לבעלה טוחנת ואופה ומכבסת כו' עד לידי שיעמום ירושלמי שבעה גופי מלאכות מנו והשאר לא הוצרכו חכמים למנותן.

כלומר שיש שאר מלאכות קטנו' שהיא חייבת בהן כגון נותנת תבן לפני בקרי וכיוצא בהן. אבל לא הוצרכו למנות אלא עיקר המלאכות.

ומניקה את בנה אמרו בירושלמי לא אמרו אלא בנה אבל תאומי' לא ולמה אמרו בנה שלא תניק בן חברתה פי' ולמה אמרו בנה ולא אמרו את הבן דאיפא למשמע מינה נמי לאפוקי תאומי' שלא תניק בנה של חברת' פנגד מה שהיה יונק הבן ולהעלותו לו שחר או אפי' הוא בנו מאשה אחרת שלא אמרו אלא בנה.

הכניסה לו שפחה לא טוחנת ולא אופה ולא מכבסת. שאלו שלש מלאכות ראוינה לשפח' אחת שתיים אינה מבשלת ואינה מניקה סגי' לה לשפחה אחת בהדי ארתי ופרחי נמי.

שלוש אינה מצעת את המטה. ובהא נמי סגי' לי להא בהדי ארתי ופרחי דנפיש טפי ועושה בצמר.

אֲרַבַּע יוֹשְׁבֵת בְּקִתְדָרָא. הָא פְּרִיִּשְׁנָא לְעִיל דְּמַהֲכָא מִשְׁמַע דְּאַפִּי לר"ל דְּפְלִיג אֲדַרְב הוֹנָא דְאָמַר יְכוּלָה אֲשֶׁה שְׁתַּאמַר לְבַעֲלָה אִינִי נִיזוּנָת וְאִינִי עוֹשָׂה.

וְקִסְבַּר רִישׁ לְקִישׁ מַעֲשֵׂה יְדִיהָ עֵינָהּ. לָאו לְמִימְרָא שְׂיִהָא הוּא יְכוּל לומ' אִינִי נוֹטֵל מַעֲשֵׂה יְדִיהָ וְאִינִי זָנָה דא"כ אֲפִילוּ הִכְנִיסָה לוֹ מֵאָה שְׁפָחוֹת הַיָּאָה תִּפְטֹן מִמַּעֲשֵׂה יְדִיהָ וְהִלָּא הָרְשׁוֹת בְּיָדוֹ שְׁלֵא לְזוּנָה אא"כ נוֹתְנָת לוֹ מַעֲשֵׂה יְדִיהָ.

אַלָּא וְנִדְאִי רִישׁ לְקִישׁ לָא אֲתָא אֲלָא לְאַפּוּקִי מְדַרְב הוֹנָא לְמִימְרָא דְאִינִי יְכוּלָה וְאַף מַעֲשֵׂה יְדִיהָ עֵינָהּ ס"ל וְתִקְנוּ קְבוּעוֹת הֵן וְאִינִי תְלוּיּוֹת זֹו בְּזוֹ וּבִין הִיא וּבִין הוּא אִין יְכוּלִין לְבַטֵּל. וְהִשְׁתָּא דְאֲתִינִן לְהַכִּי הִינִנו טַעֲמָא דְכִי הִכְנִיסָה לוֹ אֲרַבַּע יוֹשְׁבֵת בְּקִתְדָרָא דאע"ג דְּמִדִּינִי נְמִי מַעֲשֵׂה יְדִיהָ דְבַעַל לְפִי שְׂהָאֲשֵׁה עוֹלָה וְאִינָה יוֹרְדָת פִּינוֹן שְׂהִיא חֲשׁוּבָה שְׁמַכְנֹסֵת לוֹ אֲרַבַּע שְׁפָחוֹת רְאוּיָה הִיא לִיפְטֹר וְכַדְאֲמַרִי נְמִי בַגְמ' שֶׁה"ה בְּשָׂרְאוּיָה לְהַכְנִיס אַע"פ שְׁלֵא הִכְנִיסָה כְּלוּמַר שְׂרְאוּיָה לְהַכְנִיס שְׁכֹן דְּרָף בְּנוֹת מְשַׁפְחָת' שְׂהוּן מְכַנִּיסוֹ וְאִינִן עוֹשׂוֹת מְלָאכָה וְהִיא עוֹלָה עִמּוֹ וּמִסְתַּבְּרָא דֶּה"ה הִכְנִיסָה לוֹ כְּסָפִי דְמִי אֲרַבַּע שְׁפָחוֹת: גַּמ' טוֹחֲנָת ס"ד אִימָא מְטַחֲנָת וְאִי בְּעִית אִימָא בְּרַחֲמֵי דִידָא: כְּגוֹן שְׁנַדְרִי אִינִי וְקִינִים לָה אִינִי וְקִסְבַּרִי ב"ש הוּא נוֹתֵן אֲצַבַּע בֵּין שְׂיִנְיָה קִשְׂיָא לָן וְנָהִי נְמִי דֶּהוּא נוֹתֵן מ"מ פִּינוֹן דְּמִשְׁתַּעֲבַד' הִיכִי חֲאִיל נִדְר' וְלָא קִשְׂיָא דֶּהֲכָא וְנִדְאִי כְּגוֹן שְׁנַדְרָה שְׁלֵא לְאַכּוּל פִּירוֹת אַם תְּנִיק אֲתַ בְּנָה.

וְקִינִים לָה אִינִי וְקִסְבַּרִי ב"ש הוּא נוֹתֵן אֲצַבַּע בֵּין שְׂיִנְיָה. וְכִינִן שְׁכֹן אִינָה מְנִיקָה אֲתַ בְּנָה שְׁלֵא יֶאֱסְרוּ פִירוֹת עֲלֵיהָ: (דָּף ס') וְשְׂמוּאֵל אָמַר עַד שְׁלִשִׁים יוֹם מִדְּפְלִיג עֲלָה רְמִי מִשְׁמִי דְשְׂמוּאֵל וְאִמ' כָּל זְמַן שְׁמַפִּירָה מְכָלֵל דֶּהֲשְׁתָּא מְסַתְמ' קְאָמְרִינוּ וְאִינִי דְלָא קִים לָן אִי מְכִירָה אִי לָא פִינוֹן דְאִית לִי שְׁלִשִׁים יוֹם כּוֹפָה וּמְנִיקָת'.

וְרַב יִצְחָק אָמַר ר' יוֹחָנָן חֲמִשִּׁים יוֹם וְאַפִּי בְּסַתְמ' נְמִי וְקִינִימָא לָן כּו' יִצְחָק מִשְׁמִיָּה דֶּר' יוֹחָנָן דְּקָאֻמַר עַד חֲמִשִּׁי יוֹם כְּדִפְסִיק רַב שִׁימִי בַר אֲשִׁי הִלְכְתָּא כְּנוֹתִי בְּהִדְיָא וְדַבְרֵי הָרַב אֲלָפְס ז"ל צ"ת: (שָׁם) תְּנִי רַבְּנִי יוֹנָק תִּינִיק וְהוֹלֵךְ כּו' עַד וְאָמַר רַב שְׁשֵׁת פִּירוֹשׁ אִפִּי מְצוֹת פִּירוֹשׁ אִין בִּי: כְּתַב הָרַב רַבִּי מִשֶּׁה בְּרַבִּי מִיִּמּוֹן ז"ל שְׁבִשְׂר מִהֲנִכִי שְׁתִּים אָסוּר בַּעֲשֵׂה.

וְנִסְבִּין לְמִימַר דְּטַעֲמִיָּה מְדַכְתִּיב זֹאת הִבְהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ וְלֹא אָדָם וְלֹא הֶבֶא מְכָלֵל עֲשֵׂה עֲשֵׂה. וְדַבְרֵי תִימָא הֵם דְּאִנִּן לִית לָן לְמִדְרַשׁ קְרָאִי דְלָא דְרָשִׁי לְהוּ רַבְּנִי וְיִשׁ מְבִיאִין רִאִי מְהָא דְתַנְי' בְּמַקְצַת גִּסְחִי בְּסַפְרֵי יְכוּל יִהָא בְּשֶׁר מְהִלְכִי שְׁתִּים אֲכָלוּ עוֹבֵר בְּלָאו כּו' לָאו הוּא דְלִיכָא הָא עֲשֵׂה אִיכָא.

וְאִי מִשׁוּם הָא לָא אֲרִיָּא דֶּהָא הֵתֵם נְמִי דְאָמְרִינוּ לִי לְהִיא לִישְׁנָא גַבִּי חֲלָב וְדָם וְאָמַר רַב שְׁשֵׁת אֲפִילוּ מְצוֹת פִּירוֹשׁ אִין בּוֹ וְלָא נִקִּיט בְּלָאו אֲלָא אִינִי דְבַעֲי לְמִיתְנִי וְדִין הוּא דְאַפִּי בְּלָאו יִהָא חִיבִין עֲלִיו.

וְאַפְשָׁר לְדוֹן עֲלִיו שְׂהוּא מְוֹתֵר דְאִלוּ הִנֵּה אָסוּר בְּשָׂרֵי חֲלָבוֹ וְדָמוֹ נְמִי הוּא אָסוּר דֶּהָא קִינִימָא לָן כָּל הַיּוֹצֵא מִן הַטְּמֵא טְמֵא. וְתוֹ אִלוּ הִנֵּה בְּשָׂרוֹ אָסוּר דָּמוֹ נְמִי אִינִי עַל גַּב דְּאִימְעֵי נְמִי מְכָלֵל דָּם הִיֹּ חִיבִין עֲלִיו מִשׁוּם בְּשָׂר בְּשִׁהֲתָרוּ בּוֹ כְּדָאֻמְרִינוּ הֵתֵם בְּמַסְכַּת פְּרִיתוֹת גַּבִּי דָּם שְׂרָצִי שְׂמַמְעֵטִינוּ לִי מְכָלֵל דָּם דְאָמְרִי דָּאֵם הֲתָרוּ בּוֹ מִשׁוּם שְׂרָצִי לֹוֹקָה.

והיינו מדינ' אַבֵּל לֹא מִשְׁפַּחַת לָהּ דְנוּדַאי אִם אֵית' דְּלִשְׁתְּרֵי הָרִי הוּא טָעוֹן שְׁחִיטָה. וּבַתֵּר מִית' נְמִי הָרִי הוּא אָסוּר בְּהִנָּאָה דְגַמְרִינֵן שְׁם שְׁם מְמַרְיָם בְּהַדִּי עֲגֵלָה עֲרוּפָה וְלֹא שְׁנֵי לֵן בֵּין אֵינוּ יְהוּדִי לְיִשְׂרָאֵל וּמִיָּהּ לֹא נִהִירָא הָאֵי סְבָרָא דָּאֵם כֵּן דְּבִשְׁרוּ מְוֹתֵר מִן הַדִּין אַמְאֵי אִיצְטְרִיךְ מִיעוּטָא לְדַמוּ וְחֻלְבוּ וְתוּ מֵאֵי טַעְמָא אַמְרִינֵן מְכָאן וְאִילָף הָרִי הוּא כְּיוֹנֵק שְׁקִיז וּמֵאֵי שְׁנָא מְבַהֲמָה טְהוּרָה.

וְתוּ הֵיכִי מְיִתְיִנֵן לִי' מְעִיקְרָא מְדִינָא לְאִיסוּרָא מְבַהֲמָ' טַמָּא' וְהָא אִיכָּא לְמִיכְרָף מַה לְבַהֲמָ' טַמָּא' שְׁפֵן בְּשָׂרָה אָסוּר. תֵּאמֵר בְּאַדָּם שְׁבִשְׁרוּ מְוֹתֵר.

אַלָּא וְנוּדַאי מְסַתְבָּרָא דְבִשְׁרָה מְהֻלְכֵי שְׁתִּים אָסוּר הוּא וְאִיסוּרוֹ בְּלֹאוּ דְהָא אֲתֵי מְדִינָא מְבַהֲמָה טַמָּאָה. וְהֵיכִי אֲשַׁפְחֵן בְּסִיפְרֵי בְּנוֹסְחֵי דְנוֹקְאֵי דְלֹא גְרָסִי יָכוֹל יִהְיֶה בְּשָׂרָה מְהֻלְכֵי שְׁתִּים אֲכָלוּ עוֹבֵר עֲלֵיוּ בְּלֹאוּ אֲלֵא יָכוֹל יִהְיֶה דָם מְהֻלְכֵי שְׁתִּים וְהֵיכִי וְנוּדַאי אִיתָּהּ תַּדַּע דְהָא בְּהִנָּהוּ גְסַחֵי נְמִי דְגַרְסִינֵן לִי' מְמַעְטֵי לִי' לְהִתְרָא מֵאֵף אֵת זֶה.

וְהֵכָא מוֹקְמִינֵן לִי' לְחֻלְבֵי. אֲלֵא וְנוּדַאי אֲנֵן לִית לֵן אֲלֵא תְרֵי מִיעוּטֵי אֵף וְהוּא וְחַד מוֹקְמִינֵן לִי' לְחֻלְבֵי.

וְחַד מוֹקְמִינֵן לִי' לְדָם. וְדָקָא קִשְׁיָא לֵן כִּינֵן דְבִשְׁרוּ אָסוּר הֵיכִי שְׁרִינֵן דְמוּ.

וּמֵאֵי שְׁנָא מְדָם שְׁרִינֵן. יֵשׁ לוֹמֵר דְלֹא דְמִי דְדָם שְׁרִינֵן לֹא אִימְעִיט אֲלֵא מְכָלֵל דָם מְדַכְתִּיב וְזֶה לְכֵם הַטְּמָא וּבְהִדְיָא אִימְעוּט נְמִי מְהֻלְכֵי שְׁתִּים מְמִיעוּט' דְזֶה דְכְתִיב אֵף אֵת זֶה לֹא תֹאכְלוּ.

וְאֵי מְשׁוּם הֵהוּא מִיעוּטָא הֵכִי נְמִי דְחִיבֵי' עֲלֵיוּ מְשׁוּם בְּשָׂרוֹ כְּדָם שְׁרִינֵן. וְהֵיכִי דְחִיבֵי' מִיעוּטֵי רַחֲמֵנָא הֵכָא לְמִישְׁרִיָּה לְגַמְרֵי.

וְהָא נְמִי סִייעָתָא הִיא לְהָאֵי סְבָרָא דְאֵי כִי גְוָשְׁיִין תְּרֵי מְעוּטֵי בְּדָם מְהֻלְכֵי שְׁתִּים לְמַה לִי אֲלֵא לֹאוּ כְּדְפָרְנִי' וְהָאֵי דְמוֹקְמֵי' לְהֵנִי מִיעוּטֵי לְחֻלְבֵי מְהֻלְכֵי שְׁתִּים וְדָמוּ מְשׁוּם דְלֹא אִיתְסַר בְּקִרְאֵי בְּהִדְיָא אֲלֵא דְמִדִּינָא הֵנָּה אֲתֵי לְאִיסוּר' חֻלְבוּ וְדָמוּ.

וּלְכּוּם הֵכִי מוֹקְמִינֵן מִיעוּטָא לְחֻלְבוּ וְדָמוּ. כֵּף פִּירֵשׁ מוֹרֵי הַחֲכָם ר' יִצְחָק הַלְוִי ז"ל כֵּן אַחֲרֵי ר' בְּנַבְנֶשְׁתִּי הַלְוִי נ"ר וְזֶהוּ הַנְּכוּן: (שְׁם) לֹא קִשְׁיָא הָא דְפָרִישׁ הָא דְלֹא פִרִי' כּו' עַד הַלְכָה כּר' מְרִינוּס.

קִשְׁיָא לֵן הָא דְאִמְרֵי' בִּיבְמוֹת בְּפָרְק חֲרֵשׁ אַבָּא שְׂאוּל אֹמֵר נוֹהֲגִין הֵינֵנוּ יוֹנְקִין חֻלְבֵי בְּהִמָּה טְהוּרָה בְּיוֹם טוֹב וְאוֹקְיָמְנָא דְאִיכָּא צַעֲרָא שְׁבַת דְאִיסוּר סְקִיל' גְּזָרוּ בִּיָּה רַבְּנֵן יוֹם טוֹב דְאִיסוּר לֹאוּ לֹא גְזוּר בִּיָּה רַבְּנֵן: וְהֵרַב אֶלְפָסִי ז"ל סוֹבֵר דְשִׁלְשׁ מַחְלוּקוֹת בְּדְבָר ר' מְרִינוּ' וְאַבָּא שְׂאוּל וְרַבְּנֵן דְפְלִיג הֵתָם עֲלֵי' דְאַבָּא שְׂאוּל ר' מְרִינוּס סְבַר דְבִין בְּשִׁבַת בֵּין בְּיוֹם טוֹב שְׂרִי.

אַבָּא שְׂאוּל סְבַר דְדוֹנְקָא בְּיוֹם טוֹב אֲבָל בְּשִׁבַת אָסוּר. וְרַבְּנֵן סְבָרֵי דְבִין בְּשִׁבַת בֵּין בְּיוֹם טוֹב אָסוּר.

וְהֵכִי מוֹכַח מְדַאמְרִינֵן רַבְּנֵן דְהֵתָם אָסוּר סְתָמָא וְאַכּוֹל' מִלַּת' קָאֵי וְהַלְכָה כּר' מְרִינוּס: וְרַבִּינוּ תָם ז"ל פִּירֵשׁ דְצַעֲרָא דְהֵתָם לֹאוּ צַעֲרָא חוֹלִי הוּא אֲלֵא צַעֲרָא תְּאָבוֹן. וְכַדְאִמְרֵי' בְּעֻלְמָא נְשַׁבַּע עַל הַכֶּפֶר וּמְצַטְעֵר עֲלֵי' מַהוּ.

והינינו דלא שרינו לי אלא ביום טוב אבל הכא איירינו בצער חולי והינינו דשרינו לי אפי' בשבת. וליתיה מדאוקימנא לההיא דהתם דאיפא צערא מכלל דבלאו הכי אסור.

וכיון דבלאו הכי מיתסר ליפא למימר דשרו לי משום צער תיאבון. ויש שתצו דהתם ודקא איירי במקום חולי מיהו ההיא דהתם בחולי דלאו ספנה כלל דאפי' לא הנה שתי מינה לעולם ליפא ספנה.

אבל הא דהכא נהי דהשתא ליפא ספנה אבל אי לא הוי שתי מיני' לעולם ונדאי איפא ספנה. והכי משמע בההוא עובדא דבבא קמא דבפרק מרובה באותו חסיד שהיה גונח מלבדו ואמרו לו שאין לו תקנה אלא אם פן יונק חלב רותח שחרית.

וכיון דהכי הוא דהניא מלת' דאפשר דאתיא לידי ספנה שרי לי אע"ג דהשתא לאו ספנה' והכי מוכח התם דאמרינו כיון דאי שתי חמישי בשבת ומעלי שבתא אי לא שתי בשבתא מסתפן ומוכח התם דלאו למימרא אי לא שתי בהאי שבתא דמסתפן דהא לא שרינו לי התם לגמרי אלא למימרא אי לא שתי לעולם: תניא נחום איש גליא כו' עד הלכה פנחום איש גליא.

פירש לאחר כו' עד שלשה ימים. וירושלמי הנה דתימא בשפירש מתוך בריו אבל בשפי' מתוך חליו לא.

תנו רבנן מיניקה שמת בעלה מתוך עשרי' וארבעה חדש לא תינשא ולא תיארס עד שימלאו לה עשרי' וארבע' חדש כו' ואסיקנ' רב ושמואל דאמרי תרנוייהו צריכה עשרים וארבעה חדש חוץ מיום שנולד בו וחוץ מיום שנתארסה כו' והוא הדין לנתגרשה כדאמרי' התם ביבמות בסתמא לא ישא אדם מינקת חבירו ומעופרת חבירו.

ואע"ג דסברי רבנן אחת זו ואחת זו משמשות פדרפה והולכת. התם הוא דאיתא לאבוקה דממצמץ ליה בביע' וחלבא והוי בעלה נמי מה שאין פן במת ובנתגרשה והכא נודאי אפי' בשאינו מפירה איירינו.

והכי נמי אסרינו לקמן בנתנה בנה למיניקה אלמא דלאו מכירה ואפי' הכי אסור דאע"ג דלא משעבדא לי מדינא אלא בעודה תחתיו מכל מקום כי היכי דמשעבדא לי במכירה מפני הספן' דלמא לא בעי למינק אחריתי לאונקי בשכר מיתה אע"ג דאיתתא אחריתי פי האי גוונא לא מיחייבא הכי נמי אע"פ שאינו מפירה אם לא היו מוצאים אחרת משועבדת להניק אותו בשכר.

והלכתא נתנה בנה למניקה או גמלתו אסורה גזירה שמה תגמול אותו והמינקת גם פן שמה תחזור בה אבל מת הבן מותר: (דף ס"א) שלש אינה מצעת את המטה. הא שארא עבד' כלו' עושה בצמר אמאי ותימא לי' איית' לה איתתא אחריתי לארחי ופרחי פיר' דהא גבי שתיים נמי קשיא לן אמאי לא מיפטרא דהא מציא אמרה לי' אית' לה איתתא אחריתי דקיימא בחריקאי לגמרי דעבדא לדידה ולדידה' ומהדרינו לעיל משום דאיפא ארחי ופרחי הא לאו הכי דינא הנה דתפטור לגמרי והינינו דקשיא לן הכא אשלישית דעביד חדא לארחי ופרחי ומיקום אידה בחריק' לגמרי דעבד' לדידה ולדידה משום דאמר לה נפשי בית' כו' עד ואח' שמצאתה לו משלו: ארבע יושבת בקתדרא ה"ג אמר

ר' יצחק בר חנינא אמר רב הונא אע"פ שאמרו ארבע יושבת בקתדרא אבל מוזגת לו את הכוס ומרחצת לו פניו ידיו ורגליו.

ולא גרסי' ומצעת לו את המטה דהא יושבת בקתדרא וליכא למימר פריסת לבדין כדפרש"י ו"ל דלא הנה לי למנקט לישנא דמתני' ואפשר דאגב אישתבוש סופרי דלא גרסי' לו. אבל הנכון דגרסי' לו וה"פ דר' יצחק מטתו בלבד קאמר דהכי איתה בגסחי ומצעת לו את המט' ובמתני' ומצעת את המטה: אמר רב יצחק בר חנינא פל מלאכו' כו' עד מוזגת הכוס כי הא דשמואל מחלפא לי' בידי דשמואלא אפני מנחא לי' אפומא דכוכבא. רבא אבי סדיא רב פפא אשרשיפא: פתב ר"ח ו"ל פל הני מיילי בימי ליבונה. אבל בימי גדותה אסור.

ותמיהא לן מילתא דהא קיימא לן דכל זמן שלא טבלה הרי היא בגדות' לכל דבריה. ואפשר שהי' מנהג בינדם שהיו טובלי' בסוף גדה דאורייתא וימי ליבונה דהוי דרבנן לא הוי מחמרי בהו פולי האי הא לאו הכי נודאי לא שני לן בהו פלל.

ואע"ג דאמרין באותו תלמיד בימי לבונה מהו אצלך. אפשר דאליהו בעי מינ' אידי דידע דהוא תלמיד לא נהג בהן פראוי אבל מדינא לא שני לן בהו פלל.

ובספר היראים אמרו שלא אמרו אלא גטילת הכוס לפי שהוא דבר המרגיל אבל דבר אחר מותר. והכי מוכח מההיא דאמרי' פלה בלא ברקה אסורה לבעלה כנדה ואסור ליטול ממנה כוס.

וכן נראה שהרי לא הוזכר איסורו בשום מקום. ודעת רבי' נ"ר שהגטיל' אסורה בכל דבר.

ומזיגת הכוס אסורה אפי' בלא גטיל' אלא אם כן הוא על ידי שנוי. וכן נראה מדאמרין בההיא עובדא דהוא תלמיד שמא הבאת לו את הפך ונגע ביה.

אלמא דהבאת הפך גופא אסור' ואע"פ שאפשר לדחות דהכי קאמר שמא מתוך שהבאת לו את הפך נגע ביה. ואגביעה הוא דמיתסר ולא אנטילה.

ובכגון זה אמרו המחמיר תבא עליו ברקה: אמר רב יצחק בר חנינא אמר רב הונא הפל משהין בפני כו' עד חזאי רוח צרעת דפרחה עלי'. ומכאן יש ללמוד דספנה היא לו ונדנין אותו כעונברה שהריח' דלא סוף דבר עובר' אלא אפילו אינש דעלמא ואורחא דמלתא גקט וכאן וכאן מאכילין אותו הקל הקל ראשון עד שתתישב נפשו.

הא דאמרין אבל כופה ליתן תבן לפני בקרו ואע"פ שאמרו במסכת נדרים שאם נדר' שלא ליתן תבן לפני בקרו אינו יכול להפר. התם הוא במקום נדר דאע"ג דבעלמא כופה אהא עיקר שעבודא לית' אלא אשבע גופי מלאכות אבל שאר דברי' קטני' אע"פ שהיא חייבת לעשותן אינו עיקר השעבוד שלא יחול הנדר עליהן: (שם ע"ב) התלמידים יוצאין שלא ברשות איבעיא להו ברשות פמה ברשות פמה דיהב' לי' איהי רשות' אלא אורחא דמלתא פמה כלו' בשנתנה לו רשות סתם מן הסתם פמה הוא פטור.

ומהדרינו אמר רב חדש פאן וחדש בביתו שפאמר הבא ויוצאת חדש בחדש לכל חדשי השנה שהיו הממונים לפרנס את המלך י"ב ששה מפרנסי אותו בימות החמה וששה בימות הגשמים.

וכולם מנו במקומן שנים והם מפרנסי אותו פסדר הזה שהיו חדש אחד בביתם וחדש עם המלך ודרי ליה מדכתי הבאה והיוצאת ור"י אמר חדש פאן ושנים חדשים בביתו שפאמ' חדש יהיו בלבנון ושנים חדשים בביתו: (דף ס"ב) הפועלים שמים בשבת והתני' הפועלי' עונתן אחת בשבת והיינו קושין דאר דבמתני' נמי קתני התלמידים יוצאין ללמוד תור' שלא ברשות שלשים יום והפועלים אחת בשבת אלא דבמתני' לא איירינו אלא באקראי בעלמא דומיא דתלמידי' אבל שיהא נוהג פו ונדאי אינו רשאי שהרי עיקר עונתן שתי בשבת אבל מברייתא הוא דקשיא לן דקתני דעונה דפועלים אחד בשבת ובמתני' תנו שתי.

ומהדרינו דהיא אתיא בעושין מלאכתן בעיר אחרת שכן נהגו. אבל מלאכתן בעירן אינו רשאי לשנות מלאכתן בעיר אחרת דאפילו חמור ונעשה גמל אמרי' דלא: ר"ע רעיא דכלב' שבוע הנה חזיתיה ברתיה כו' עד שהוא חתנה אי הנה צורבא מרבנן אדעת' דהיא מי נדרת.

ואע"פ שאין פותחין בנולד הכא לאו נולד הוא דהא אההוא תנאה איקדש' אי הוי צורבא מרבנן ואלו לא הנה גמר לא הנה קידושיה קדושין דהא לא איקיים תנאה וכינון דכן לא סגי' דלא ליהוי חתניה צורבא מרבנן דאי לא הא לאו חתניה הוא: (דף ס"ג) מתני' המורדת על בעל' פותחין לה מכתובתה שבעה דינרין בשבת ר' יהוד' אומר שבעה טורפעיין כו' עד שלשה טורפעיין: קשיא לן עלה בירושלמי הכא איתמר שבעה והכא איתמר שלשה.

פלומר מאי שנא בדידה פי הוי מורדת דפותחין לה שבעה. ובדידה פי הוי מורדת אין מוסיפין לה אלא שלש.

ומפרש ר' יוסי בר' חנינא היא על ידי שחיבת לו שבע פותחין לה שבעה הוא על ידי שחיבת לה שלש מוסיפין לה שלשה ר' יוסי בר' חנינא לטעמיה דמפרש בגמ' דילן מורדת' ממלאכה קאמר וא"ת תמניא הווי דמיחייבא לי' שבעת מלאכות ועונה דהכי חשבינן לה בדידה דמפרשי' דעל ידי שהו' חיי' לה שלש מוסיפין לה שלשה.

והיינו ונדאי שלש דחייב לה שאר וכסות ועונה איכא למימר דעושה בצמר לא חשיב לי' דאפ' ר' יוסי בר' חנינא מוד' בהא דמינה לא הויא מורדת ולא קנסינו עלה דלא הוי אלא חוב בעלמא אלא מסתייגן לאגבווי עלה דמי חמש סלעים ופותחין אותן מכתובתה בטוב' הנאה.

פשמ שאם חבלה בו משלמת בו מכתובתה בטובת הנאה. ודין הוא שהרי אלו היו לה מעות ולא הי' לבעל רשות בהן פגון שנתנו לה אחרים על מנת פו רצתה נותנת לו דמי מעשה חמש סלעים ואינה עושה בצמר.

מה שאין פו בשאר מלאכות שאינה יכולה ליתן לי דמי שכר שפח' שתעשה אותן ותיפטר
אלא עליה לעשותן ואם רצתה תצא היא ותיטרח אחר שפחה לשפוך אותן לעשותן אבל
אינה יכולה להיפטר בדמים והשת' הווי להו שבועה גופי מלאכו' ועונה.

ומקשינו עליה התם הגע עצמה הכניסה לו עבדים ושפחות הרי אינה חייבת לו פלום.
הגע עצמה שאמר לה על מנת שאין לה עלי שאר וכסות ועונה הרי אינו חייב לה פלום
פלום' שאין לה עלי שאר או כסו' או עונ' דליכא למימר כפשטה דא"כ למאי הני תו מורד
אלא או או קאמר.

ואיכא למשמע מינה דעונה דבר שבממון מקרי והינו דמהני לי' תנאה דקנימא לן כר'
יהודה דאמר דבר שבממון תנאו קנים. אלא דאפשר נמי דעונה לאו דבר שבממון הוי
ולכ"ע לא מהני לי' תנאה.

והינו דקאמר על מנת שאין לה שאר וכסות ועונה ואעונה לא מהני תנאה. אבל שאר
וכסות מיהא לא מיחייב לה והשתא פי הוי מורד תו ליכא טעמא דעל ידי שהו חייב לה
שלא דהא לא מחייב לה אלא חדא.

והינו דקשיא לן אטעמא דר' יוסי בר חנינא דומיא דאינד' דמקשי נמי באינד' טעמא
דמרד דידה דעל ידי שהיא חייבת לו שבועה פוחתין לה שבועה מהכניסה לו עבדים
ושפחות דתו ליכא שבע.

ואיפרכ' לה דר' יוסי בר' חנינא התם. ונהדר ר' יוחנן מפרש לה כרב הונא דמורדת
מחשמיש וטעמא דמלת משום דצערו של איש מרוב' משל אשה כדאמרי בגמ' דילן צא
ולמד משוק של זונות מי שזכר את מי אי נמי זו יצרה מבפנים וזה יצרו מבחוץ.

ומיהו בגמרא דילן לא אתפרש טעמא דר' יוסי בר חנינא ונקטו מינ' רבנן וז"ל דלאו
הלכתא פנותי' ואפשר דטעמ' משום דלדידה איכא למקנס טפי כו מרדה דלאו אורחא
אי נמי אפשר דטעמי כדמפרש איהו גופי'.

אע"ג דמקשינו ענה בירושלמי אפשר דקסבר ר' יוסי בר' חנינא דקנסא דרבנן מעיקרא
הוה מהאו טעמא איידי דחייבא דיד' נפיש במורדת לגמרי מדהווא מורד לגמרו. וכיון
דמקון רבנן לא פלוג בתקנתיהו ואפי' במורד' אי מורד באחד מהן קנסוהו פשיעור הנה:
ועד מתי הוא פוחת והנלד עד כנגד כתובתה.

ר' יוסי אומר לעולם הוא פוחת והולך שאם תפול לה ירושה ממקום אחר יחזור ויגבה
ממנה פי' כנגד כתובתה לאו דווקא אלא לאפוקי מדר' יוסי דקסבר דאפי' כנגד מה שאין
לה פוחת וגובה ממנה לפתשזכ' בנכסי' לעולם ואפי' נפלו לה אחר שנתגרשה דחוב הוא
עליה וכל אימת דאית לה פריע לי' נקט כנגד כתובתה למימרא דווקא כנגד מה שיש לה
עכשיו ומשום דרוב נשים אין להם אלא מנ' מאתים ותוספת ונדוניא והפל בכלל כתוב'
כדפרישנא לעילי.

אבל נודאי הוא הדין דאפי' מנכסי מלוג הוא פוחת ואפי' נתנ' לה אחר במתנה על מנת
שאין לבעלה רשות בה שהרי הוא כשכר שבת דמדבר' יוסי נשמע לרבנן דעד כאן לא

פליגי רבנן עלי דר' יוסי אלא שאין פוחתין פנגד מה שאין לה אבל פנגד כל מה שיש לה פוחתין.

והכי אמרי' בירושלמי מהו לפחות מן פרה פורנין דידה נשמענה מן הדא רי יוסי אומר לעולם הוא פוחת והולך שאם תיפול לה ירושה ממקום אהר. פי' לא אמרו חלא ירושה דבר שאינו מצוי הדה אמר' אפילו לפחות מן פרה פורנין דידה ופחות.

כלומר לא נחלקו חכמים אלא שאין פוחתין לה פנגד ירושה דבר שאינו מצוי הא פנגד כל מה שיש לה פוחתין. וכן אחר שנפלה לה ירושה מודים חכמים שפוחתין לה ממנ' כשנפלה בעודה תחתיו.

אבל בארוסה נראין דברים דכיון דלא שינה בנכסי' לא פוחתין לה אלא פתובה. וכן דעת רבי נר"ו: ומסתברא דהא דפוחתין לה שבועה דינרין בכל שבת ושבת לאו שבועה דינרין דמי טובת הנאה בכתובה קאמרי' דנפיש להו משבועה דינרין דכתובה גופה.

אלא שבע' דינרין ממש וכן בנכסי' מלוג כשפוחתין לו מהן אין פוחתין לו מהן מלבד הפירות אלא פמות שהן. ואם יש לה נכסים שאין לבעלה רשות בה אי שמחל לה בעל' פירות נראין הדברי' שנותנין לו מהן שבועה דינרין ואע"ג דהשתא הני שבועה דינרין עדיפי לה טפי מדתנן הכי סתמא שבועה דינרין משמע דלא שני לן בהו כלל.

דאי לא תימא הכי בשבועה דינרין דכתובה גופה נמי איכא למיפלג ביניהו דהא לא שוו דזימנין דהיא ולדה והוא זקן וראוי' שתב' לידי גביית כתיבתה ואלו אתו לזבונה בטובת הנאה מזבני מונה טפי.

אלא קנסה דידה הוא ולדידה הוא דקנסו רבנן ואע"ג דלדידה עדיפי ליה הני שבועה דינרין מהני לדיד' כולהו שוו להו דהא מסרינן לי' בידי' ואי בעי מגרש לה והוה חזיא למשקל נכסי' מלוג וכתובה ופסדא מיניהו שבועה דינרין לכל שבת ושבת ולפיכך רואין אותה לעולם פאצו נתגרש' והשתא שוו להו כולהו.

ואע"ג דדידיה פי הוי מורד תנן מוספין נה על כתובה שלש דינרין בשבת ולא יתבינן להו לדידה נאלתר אלא לתוספת כתובה. התם הוא משום דלא יהי' אלא מתנה דקא יתיב לה אחר מי לא מיקני לבעל לאכילת פירות ונהרי מה שקנת' אשה קני בעלי'.

הכא נמי חשבינן לה דכונתא ומסתנין דמוספינן לה אכתובה' ולא למימרא דתזבון בהו קרע. והכי מוכח לישנ' דמוספין לה על כתובה וצ"ת: (שם) גמ' מורדות ממאי רב הונא אמר מחשמי' המע' ר' יוסי בר' חנינא אמר ממלאכי.

פי' רב הונא אמר מתשמיש אבל ממלא לא הויא מורדת דרמינן עלה האי קנסא אלא מגבין אותי דמי שכר שפח' אחת שתשמשנו ופוחתין צה מכתובה בטובת הנאה פנגד שכר זה פשם שאם חבלה בו שזה ממון גמיר הוצא שהיא חייבת לו.

ואע"ג דבקנסא דמתני' לא פוחתין לה מכתובה אנא שבועה דינרין ממש. התם הוא קנסה אבל הכא משלומין.

ר' יוסי בר' חנינא אָמר מְמַלְאָכָה פְּלוּמֵר דְּבַמּוֹרְדָת מְמַלְאָכָה נְמִי קְנָסִינּוּ לָהּ לְמַפְחַת לָהּ שְׁבַעָה דִּינָרִין לְבַד מִמַּאי דְּמַגְבִּינּוּ לִי מִינּוּ דִּיהִבִּינּוּ לִי מִפְתוּבָתָי בְּטוֹב' הֵנְאָה כְּנַג' דְּמִי שְׁכַר שִׁפְתָּהּ. א' שְׁתִּשְׁמְשׁוּנוּ וְתַעֲשׂוּ לּוֹ מְלָאכּוֹת שֶׁהִיא חֲזִיבָתָא אֲבָל לִיפָא לְמִימ' דְּלֵר' יוֹסִי בַר חֲנִינְא דְּסַבְר מוֹרְדָת מְמַלְאָכָה פִּינּוּ דְקָנְסִינּוּ לָהּ בְּכּוֹלֵי הָאֵי לֹא יְהִיבִינּוּ לִי תוּ דְמִסְתַּיִיגָה שְׁבַעָה דִּינָרִין בְּכָל מִילֵי דָאָם פֶּן נִתְתִּי דְבְרִיךְ לְשִׁיעוּרִין יֵצֵא שְׁוֵי קְנָסָה לְכִילְהוּ וְנִזְמִינּוּ נְמִי אֲפָשֵׁר דְלֹא סָגִי לִי בְהִכִּי לְשְׁכַר שְׁפִיגָה אַחַת.

וְכָל דְכֵן לְמַאי דְאָמְרִי לָהּ סָבְרָא דַר' יוֹסִי בַר חֲנִינְא דְאָמְרִינּוּ דְאִיהוּ הֵוֵי נְמִי מוֹרְד מְמַלְאָכָה בְּאוֹמֵר אִינִי זֶן וְאִינִי מְפָרְנֵס וְאִי אָמְרַת דְּהַשְׁתָּא נְמִי יְהִיבִינּוּ לָהּ מִינְיָה שְׁלִישָׁה דִּינָרִין לְמִזוֹנוֹת וּפְרָנְס' הָא וְנִדְאִי אֲפָשֵׁר דְלֹא סְפָקָא וְלֹא נִהִיר דִּיהִבִּי רַבְּנּוּ קַצְב' לְמִזוֹנָהָא אֲלֵא וְנִדְאִי כָּל כַּמָּה דְצָרִיךְ לָהּ.

וְתוּ דְהָא פְּרִישְׁנָא דְהֵנִי שֵׁלֵשׁ דִּינָרִין דְקָנְסִינּוּ לִי לָאוּ לְמִימְרָא דִּיהִבִּינּוּ לָהּ לְדִידָהּ אֲלֵא שֶׁהוּא לְתוֹסְפַת פְּתוּבָתָהּ וְהִכִּי דְאִיק לִישְׁנָא דְקִתְנִי מוֹסִיפִי נַה עַל פְּתוּבָתָי. אֲלֵא וְנִדְאִי אֲלִיבָא דַר"ו בַר חֲנִינְא פִּינּוּ דְקָסְבַר דְּמוֹרְדָת דְּהוּנָא מְמַלְאָכָה לְמִימְרָא דְלֵבַר מִמַּאי דְמַגְבִּינּוּ לִי מִינְיָה פְּנִגְד שְׁכַר שְׁפָחָה אַחַת קְנָסִינּוּ לָהּ בְּפָחַת שְׁבַע' דִּינָרִין.

וְהִינּוּ פְּלוּגְתִּיגָה דְרַב הוּנָא סָבַר דְתוּ לֹא קְנָסִינּוּ לָהּ בְּקָנְסָא אַחְרִינָא. וּמִיהוּ ר' יוֹסִי בַר חֲנִינְא גִיפִי לֹא אָמַר אֲלֵא בְּשִׁאָר מְלָאכּוֹת חוּץ מִמַּעֲשֵׂה יָדִי.

אֲבָל בְּמוֹרְדָת בְּמַעֲשֵׂה יָדִי בְּהָא לֹא קְנָסִינּוּ לָהּ אֲלֵא דְמַגְבִּינּוּ לִי מִינְיָה וּפְחַתִּינּוּ לָהּ מִפְתוּבָתָהּ בְּטוֹבַת הֵנְאָה דְמִי מַעֲשֵׂה חֲמֵשׁ סְלַעִים שְׁאִינּוּ אֲלֵא פְּתוּב כְּדִפְרִישְׁנָא בְּמִתְנִי': וְנִפּוּם מַאי דְקַס"ד הַשְׁתָּא דְנִיקָא מְמַלְאָכָה הוּא דְהוּנָא מוֹרְדָת.

אֲבָל מִתְשַׁמֵּישׁ לֹא הוּנָא מוֹרְדָת לְמִימְרָא דְקָנְסִינּוּ לָהּ לְמַפְח' לָהּ מִפְתוּבָתָהּ אֲלֵא דְמִשְׁמַתִּינּוּ לָהּ. וְאִיבְרָא דְתַמִּיגָה מִיִּלְת' דְאָפִי בְּמִשְׁמַעַת קוּלָהּ עַל עוֹסְקֵי תְשַׁמֵּישׁ וְדִמְקַשְׁטָא לִי תְפָא וּמְקַשְׁטָא לִי פְּנִמָּא תְּנִן לְקַמֵּן דִּיּוֹצָאָה בְּלֵא פְּתוּבָהּ.

וּבְדִין הוּא דִּיכְלִינּוּ לְמִיקְשֵׁי מִינְיָה. וְאַמְסַקְנָא הָא אָמְרִינּוּ דְמִתְשַׁמֵּישׁ כְּוִלֵי עֵלְמ' לֹא פְּלִיגִי דְהוּנָא מוֹרְד' כִּי פְּלִיגִי מְמַלְאָכ' וְלִמַּאי דְמִסְקִינּוּ דְמִתְשַׁמֵּישׁ וְנִדְאִי מוֹרְד' הִיא הוּא הַדִּין דְקוּלְנִי נְמִי חֲשָׁבִינּוּ מוֹרְדָת.

אֲבָל ר' טְרַפּוֹן סָבַר לְקַמֵּן דְקוּלְנִית גִּרְע' דְמַכְשָׁרַת עֲצָמָה וְאוּנָה מוֹנַעַת עֲצָמָה לּוֹ וּמְרֻבָּה עֲמֹו עַל עֵיִסְקֵי תְשַׁמֵּישׁ וְהָא כְּסִיפָא לִי מִלְתָּא טְפִי דְשַׁמְעוּ שְׁכַנְיָה וְרִאוּנִי לְאַלְתֵּר לְהַפְסוּד פְּתוּבָתָהּ וּמִיגָה בְּתֵר הִתְרָאָה: אֲנִין (שָׁם) תְּנִין וְכֵן הַמוֹרְד עַל אֲשֶׁתוֹ כו' עַד וְהָא אָמַר רַב כָּל הָאוֹמֵר אִינִי זֶן וְאִינִי מְפָרְנֵס יוֹצֵא וְיִתֵּן פְּתוּבָהּ.

קִשְׁיָא לֶן וְתִיקְשֵׁי נְמִי לְרַב הוּנָא דַאמ' מִתְשַׁמֵּישׁ הוּנָא מוֹרְדָת וְלֹא מְמַלְאָכָה. מ"ש מִינְי' דִּידָהּ דְחֲשָׁבִינּוּ לִי מוֹרְד בְּאוֹמ' אִינִי זֶן וְאִינִי מְפָרְנֵס.

וְאַפְשֵׁר לֹמֵר אֲלִיבָא דַר' הוּנָא הָא לֹא קִשְׁיָא דְמוֹרְדוֹ שֶׁל אִישׁ קִשְׁיָא מִשְׁל אִשָּׁה כְּשֶׁהִיא מוֹרְדָת אֲפָשֵׁר לּוֹ לְכוּפָה בְּדְבָרִים וְשׁוּטִי וּמִזוֹנוֹתֵי וְכִיּוֹצֵא בְּזָה בְּכַפְיָת הַבַּעַל לְאַשְׁתּוֹ. וְתוּ דְהָא מַגְבִּינּוּ לִי מִינְיָה דְמִי שְׁכַר שְׁפָחָה.

אָבֵל פֿשֶׁהוּא מוֹרֵד בְּמִזְנוֹת וּפְרִנָּסָה זֶה אֵי אֶפְשֶׁר לֵה שְׁלֵא תֹאכֵל עַד שְׁתֵּבֵא לִבִּי וְיִכְפוּהוּ וְיִהְיֶה חַיֵּיהֶם תְּלוּיִים לָהּ. וּמֵהָאֵי טַעְמָא נְמִי אֶפְשֶׁר דְּאֶמְרִי דְכִשְׁהוּא מוֹרֵד כּוֹפִין לְהוֹצִיא וְלִיתָן פְּתוּבָה וּכְשֶׁהִיא מוֹרְדָת לֹא אֶמְרִי תַצֵּא בְּלֹא פְתוּבָה דְמֵרְדוּ קִשָּׁה מִמְרָדָה שְׁהִיא אֲסוּרָא בְּאַחַר וְהוּא מְוַתֵּר בְּאַשְׁה אַחֲרָת.

וְהָא דְאֶמְרִינּוּ נְמִי וְכֵן הִיא שְׁנֵדְרָה שְׁלֵא תֵאָרוּג בְּגָדִים נְאוּם לְבָנָה תַצֵּא שְׁלֵא בְכַתוּבָא 'אֵע"ג דְקֶסֶבֶר רַב הוּנָא דְמִמְלָאכָא לֹא הוּנָא מוֹרְדָת. י"ל ה"מ בְּשֵׁאָר מְלָאכּוֹת שְׁיֵשׁ בְּהוּ דִין מְמוֹן וְכִדְאֶמְרִינּוּ דְמַגְבִּינּוּ לִי מִיָּנָה בְּכַדִּי דְמִיָּהוּ.

אָבֵל בְּהָא דְלִית בְּהָ דִין מְמוֹן וּבְמִקּוּם נְדָר דְלִיכָא תַקְנָתָא אַחֲרִיתִי דִין הוּא דְתִפּוּק בְּלֹא פְתוּבָה. וְכִי תִימָא אֲמַאי לֹא אֶקְשִׁינּוּ נְמִי לְרַב הוּנָא דְאִמְרִי מוֹרְדָת מִתְשַׁמֵּישׁ דִּידֵי אֲדִידֵי דְהָא אָמַר רַב הוּנָא לְעֵיל הָאוּמָא אֵי אִיפְשִׁי אֲלֵא הוּא בְּבִגְדוֹ וְהִיא בְּבִגְדָה יוֹצִיא וְיִתָּן פְּתוּבָה.

וְהִינּוּ מוֹרְדָת מִתְשַׁמֵּישׁ י"ל בְּדִין הוּא דְמַצִּי לְאֶקְשׁוּי וְאֶקְשִׁי לְרַבִּי יוֹסִי בְר' חֲנִינָא אֲיִידֵי דְנִקְט טַעְמָא דְאִינִי זֶן וְאִינִי מְפָרְנָס. וְלְרַב הוּנָא נְמִי אִיכָא לְפָרוּקִי פְדַמְפָּרְקִינּוּ לְדִידֵי דְאֶמְרִי וְלֹא לְאִימְלוּכִי בְּהָ בְּעֵי.

וְאִיכָא דְגָרְסִי וְלֹא לְאִימְלוּכִי בִי בְעֵי וּפִירְשׁוּ שְׁנַמְלָכִין בּוּ וְנוֹתְנִין לוֹ זְמַן הַמְלָכָה. וּבְאוּתוֹ זְמַן מוֹסִיפִין לָהּ וְאִם לֹא חֲזַר בּוּ יוֹצִיא וְיִתָּן פְּתוּבָה.

וְלִיתָן לְהָאֵי פִירוּשָׁא דְעַד אֵימַת יְהִיבִי לִי. וְכִי תִימָא שְׁלֵשִׁים יוֹם שְׁכֹן זְמַן ב"ד שְׁלֵשִׁים יוֹם כֹּל כִּי הָאֵי גוֹנָא וְנִדְאֵי הָנָה לְהוּ לְפָרוּשִׁי לָהּ בְּגַמ' בְּהֵדִיא.

וְתוּ דְקָא מִתְמ' עֲלָה דְמִלְתָא דְקָאֵמַר וְלֹא לְאִימְלוּכִי בִי בְּעֵי מְפָלֵל דְפְשִׁיטָא מִיְלְתָא וְהָא מְנָא לִי. אָבֵל הַגָּרְסָא הַנְּכֻנָה וְלֹא לְאִימְלוּכִי בְּהָ בְּעֵי, כְּלוּמַר אֵע"ג דְהוּ דִינָא נְמִי לְהוֹצִיא וְלִיתָן פְּתוּבָה נְמִלְכִין בְּהָ אֵי בְּעֵי דְלֹא תִפּוּק וְנִכְפְּיָה בְּהָכִי דְנוֹסִיף לָהּ שְׁלֵשָׁה דִינָרִין בְּכָל שַׁבַּת יִשְׁבֶּת וְאֵי נִיחָא לָהּ לְמִיקָם בְּהָכִי תִיקוּם וְאֵי נִיחָא לָהּ נְמִי וּבְעֵי לְמִיפְק פְּיִיפִינּוּ לִי נְמִי לְאַפּוּקָה.

וְהַשְׁתָּא אֲתֵיָא שְׁפִיר הָא דְמִתְמָהִינּוּ עֲלָה וְלֹא לְאִימְלוּכִי בְּהָ בְּעֵי דְהָא וְנִדְאֵי מִיְלְתָא פְשִׁיט' הוּא דְבִדְיָדָה תְּלִיא מִיְלְתָא. וְאַפִּי לְרַב הוּנָא נְמִי דְקֶסֶבֶר דְמוֹרְדָת לֹא הוּנָא אֲלֵא מִתְשַׁמֵּישׁ בְּדִידָה נְמִי תְלִי מִלְתָא וְאֵי לֹא בְּעֵי לְמִיפְק לֹא נְפָקָא אֲלֵא כּוֹפִין אוֹתוֹ לְזוּנ' פִּינּוּן שְׁהִיא שְׁרוּצָה בְּכַד וְאִינָה רוּצָה לְצִאתָא.

וּמִיָּהוּ אִפִּי לְר' יוֹסִי בְר' חֲנִינָא דְקֶסֶבֶר דְמִמְלָאכָה הוּנָא מוֹרְדָת ה"מ מְמִלָּאכָא הַשְׁנוּיּוֹת בְּמִשְׁנֵתָנּוּ אָבֵל לֹא בְשֵׁאָר מְלָאכּוֹת. וְהָא דְתַנָּא כּוֹפָה אוֹתָהּ לִיתָן חֲבֹן לְפָנֵי בְּקָרוּ.

לֹא בְכַפִּי מִמֶּשׁ קְאָמְרִינּוּ אֲלֵא כְּפִיָה בְּדַבְרִים וְכִיּוֹצֵא בְּעִישׁוּי זֶה שְׁהַבְעֵל כּוֹפ' אֵת אֲשֶׁתוֹ וְכִדְאֶמְרִי אֵין הַבְעֵל כּוֹפָה אֵת אֲשֶׁתוֹ לְהִיּוֹת כּוֹחֶלֶת וְלְהִיּוֹת פּוֹסְקָת. וְהִיא דְאֶמְרִי נְמִי לְעֵיל נְדָרָה שְׁלֵא לְהִנִּיק אֵת בְּנָה ב"ה אוֹמַר כּוֹפָה וּמְנִיקָתוֹ אֲלִיבָא דְרַב הוּנָא דְקֶסֶבֶר דְמִמְלָאכָה לֹא הוּנָא מוֹרְדָת, וְלִכְנֻלֵי עֵלְמ' נְמִי אֵין עֵיקַר הַלְשׁוֹן בְּכָאן כְּפִיָה מִמֶּשׁ.

אֲלֵא לוֹמַר שְׁאֵין הַנְּדָר חָל וְכַעֲיִן אוֹתָהּ שְׁשִׁינּוּ בְּנִזְרוּת חוֹמֵר בְּנָשִׁים מְבַעֲבָדִים שְׁהֵאִישׁ כּוֹפָה אֵת עַבְדּוֹ וְאִינוּ כּוֹפָה אֵת אֲשֶׁתוֹ לוֹ שְׁנֵדְרֵי אֲשֶׁתוֹ קִינִימִין כֹּל זְמַן שְׁלֵא הִיפֵר לָהּ.

אָבֵל בְּעֵבְדוֹ אֵינוֹ כֵּן שְׂאִין צָרִיכִין הַפְּרָה כֹּל עֵינָר אֵלָא אֹמֵר לוֹ טוֹל אֶכּוֹל טוֹל וְשִׁתָּה שְׂאִינוֹ חָל כֹּלֵל.

וְכֵן אוֹתָהּ שְׂאֵמְרוּ קוֹנָם הַנָּאָת תְּשַׁמִּישִׁי עָלֶיךָ כּוֹפֶה וּמְשַׁמְשֵׁתוֹ לְמִמָּרָא דְכִינּוֹן דְּמִשְׁעָבְדָא לִי לָאוּ כֹּל כְּמִינָה דְקָא מְפַקֵּע לִי לְשִׁיעְבוּדִי מִינָה וְלֹא חָל הַנְּדָר וְלֹא בָּעוּ הַפְּרָה כֹּלֵל: (ע"ב) וְרַבּוּתֵינוּ חֲזָרוּ וְנִמְנּוּ מְכַרְיִזִין עַלִי אַרְבַּע שַׁבָּתוֹת פִּי חֲזָרוּ וְנִמְנּוּ שְׁלֵא יִמְתִּינוּ לָהּ כֹּל כֹּף לְפָחוֹת לָהּ שַׁבְּעָה דִּינָרִין בְּכֹל שַׁבָּת אֵלָא מְמַתִּינִי לָהּ אַרְבַּע שַׁבָּתוֹ בְּלִבָּד וּמוֹדִיעִין אוֹתָהּ שְׂאֵם לֹא תַחֲזוֹר הַפְּסִידָה כֹּל כְּתוּבָתָהּ.

וְאֵם חֲזָרָה בָּהּ מוּטָב וְלֹא הַפְּסִידָה כְּלוּם וְהָכִי סָבַר דְּרַבְּנוֹתָא ז"ל וְאֵם לֹא חֲזָרָה בָּהּ שׁוֹכֵר כְּתוּבָתָּהּ לְאַלְתֵּר וְיוֹצֵאָהּ וְכֵן הִיא בִירוּשְׁלָמִי. אָבֵל נִרְאָה לֹמֵר דְּלְרַבּוּתֵינוּ נְמִי בְּהִנְהוּ ד' שַׁבָּתוֹת פּוֹחֲתִין לָהּ מְכַתְּוּבָתָּהּ שַׁבְּעָה דִּינָרִין בְּכֹל שַׁבָּת דְּמוֹדוֹ רַבּוּתֵינוּ בְּפָחַת מַתְנִי אֵלָא שְׁהוּסִיפוּ דְכַתֵּר ד' שַׁבָּתוֹת הַפְּסִידָה כֹּל כְּתוּבָתָהּ לְאַלְתֵּר דַּל"כ אֲתִיָּא לְאַיְעָרוּמִי דְאַזְלָה וּמִימָרְד' תְּלַתָּא שְׁבִי וּבְרַבִּיעֵי הַדְּרָה וַא"כ מָה הוֹעִילוּ חֲכָמִי בְּתַקְנָתוֹן אֵלָא לָאוּ וְנִדְאִי וְנִדְאִי כְּדַפְרֵי ש'.

וְאַפְשָׁר לֹמֵר לְפִי דְבְרֵיהֶם שְׂאֵם חֲזָרָה בְּמָרְדָּה הַפְּסִידָה לְאַלְתֵּר כֹּל כְּתוּבָתָהּ שְׂאִין נוֹתְנִין לָהּ אַרְבַּע שַׁבָּתוֹת אֵלָא פַּעַם רֵאשׁוֹנָה לְפִי שְׁהִתְקִינוּ לְהַפְּסִיד כֹּל כְּתוּבָתָהּ לְאַחַר אַרְבַּע שַׁבָּתוֹת אֵלּוּ לְאַלְתֵּר תִּקְנוּ לְהוֹדִיעַ אוֹתָהּ וּלְהַכְרִיז עָלֶיהָ וּלְהַמְלִיךָ בָּהּ אָבֵל אִם חֲזָר' פַּעַם אַחֲרָת לְקַלְקוּל' שׁוֹבְרָת כְּתוּבָתָּהּ וְיוֹצֵא' וְלֹא נִהָר.

וְהָא דְאָמַר רַבָּא דִּיקָא נְמִי דְקַתְנִי אַרְבַּע שַׁבָּתוֹת זֹו אַחַר זֹו כְּלוּ דְמַדְקָא בְּעֵי שַׁבָּתוֹת אֵלְמָא דְכִינּוּפִי בְּעֵינָן לְפַרְסוּמִי מִלְתָּא וְהָאִי דְמִשְׁמַע לָן דְשַׁבָּתוֹת מְמַשׁ קָאֵמַר וְלָאוּ שְׁבוּעֵי מַדְקַתְנִי זֹו אַחַר זֹו דְאִי שְׁבוּעֵי לֹא הִנָּה בְּעֵי לְמִתְנִי הָכִי דְמַסְתַּמָּא הָכִי מִשְׁמַע רְצוּפוֹת.

אִי נְמִי הִנָּה לִי לְמִתְנִי שְׁלֹשִׁים יוֹם אָבֵל שְׁבִי אִיִּדִי דְאִיכָּא שְׂאָר יוֹמֵי דְשְׁבוּעוֹ דְקָא מְפַקֵּי אִיִּצְטְרִיךְ לִי לְמִתְנִי דְדוֹנָקָא זֹו אַחַר זֹו: (ע"ב) אָמַר לִי רַב חֲזִיָּא בַר יוֹסֵף לְשִׁמוּאֵל כּו' עַד דְּגַבְר' רַבָּה אֲמַרָה נִיְהִלִי וּמְנוּ רַבִּי חֲנִינָא.

גַּרְס' דְּרַבְּנוֹתָא ז"ל וְאִיהוּ כְּמַאן סָבַר כִּי הָא דְאִיתְּמַר רַבָּה אָמַר רַב שְׁשֵׁת הֵלְכָה גְּמַלְכִין בָּהּ רַב הוֹנָא בַר יְהוּדָה אָמַר רַב שְׁשֵׁת הֵלְכָה וְאִין גְּמַלְכִין בָּהּ: הָרַב ר' יוֹסֵף הִלּוּי ז"ל פִּי גְּמַלְכִין בָּהּ כְּתָנָא קַמ' דְּפוֹחֲתִין לָהּ שַׁבְּעָה דִּינָרִין בְּכֹל שַׁבָּת וְשַׁבָּת וַיֵּשׁ לָהּ זְמַן לְהַמְלִיךָ וּלְחַזְרוֹר בָּהּ.

וְרַב הוֹנָא אָמַר רַב יְהוּדָה דְאָמַר אִין גְּמַלְכִין בָּהּ אֲתִיָּא כְּרַבּוּתֵינוּ שְׁהָרִי בְּאַרְבַּע שַׁבָּתוֹת שׁוֹבְרָת כְּתוּבָתָּהּ וְיוֹצֵאָהּ. וּלְפּוּם הָכִי סְלָקָא לְהוּ הֵלְכָתָא כְּרַבּוּתֵינוּ דְהָא כּוּלְהוּ הָכִי סְבָרִי לָהּ לְבַר מְדַרְבָּא.

וְלֹא נִהָר הָאִי פִירוּשָׁא דַּא"כ גְּנוּבֵי גְּנָבֵי לָמָּה לְהוּ דְקָאֵמְרִי לָהּ שְׁמַעְתָּא בְּאַפִּי נְפִשָּׁה הִנָּה לְהוּ לְמִימַר בְּהִדְלִי רַבָּא אָמַר רַב שְׁשֵׁת הֵלְכָה כְּמִשְׁנַתִּינוּ וְרַב הוֹנָא בַר"י אָמַר הֵלְכָה כְּרַבּוּתֵינוּ. וְתוּ רַב הוֹנָא בַר יְהוּדָה פִּינּוֹן דְלִמְפַסֵּק הֵלְכָתָא אֲתִי לֹא הִנָּה לִי לְמִימַר הָאִי לְיִשְׁנָא הֵלְכָה אִין גְּמַלְכִין בָּהּ דְהִנָּה לִי כַּמ"ד אִין הֵלְכָה כְּמִשְׁנַתִּינוּ וְאַלָּא כְּמַאן.

ואין ספק שעיקר פנונת זה הלשון נראה דרבא ורב הונא בר יהודה תרנוניהו שוו להו בעיקר פסק הלכתא כמאן או כמתני' או כרבותינו ובר מן דין נמי פליגי בהמלכ' אם נמלכין בה אם לאו: והרב ר' אברהם בר' דוד ז"ל פי' הלכה נמלכין בה והדבר תלוי ברשות' אם רצתה דנין לה כמשנתנו ופוחתין לה שבועה דינרין בכל שבת בין לא חזרה בה בין שחזרה בה הפסידה בשבתות שעמדה במרדה לפי חשבון זה ולא יותר ואם רצת' כרבותינו דנין לה כרבותינו ונותנין לה ד' שבתות ואם חזרה בה לא הפסידה כלום ואם לא חזרה בה שוברת פתובת' לאלתר ויוצאה ולפיכך נמלכין בה במה היא רוצה שתידון.

ורב הונא בר' יהודה דקאמ' אין נמלכין בה לומ' שאין תלוי ברשותה כלום. ומיהו הא נודאי לא מכרעא מדרב הונא בר' יהודה דס"ל כמאן אי פתנא דמתני' או כרבותינו.

ומסתברא מסתמא דמלתא דהכי סבר לה רב הונא כרבותינו דאתו בטר מתני' ותיקון לה הכי נאפי' רבא נמי מסתברא דסבר לה הכי כרבותינו אלא דקאמר דאפי' רבותינו מודו בהכי דברשותה תליא דאי לא אלא רבא דאמר כמאן לא כמתני' ולא כרבותינו אלא נודאי סביר' ליה לרבא דמודו רבותינו בהכי וברשותה תליא מילתא ולא קאמר לי' לרב נחמן דהא בורכא אלא אידי דקסבר רב נחמן דהכי הלכתא והכי הוא דדיינינן לה ולא תליא מלתא ברשותה כלל אמר לי' רבא דהא בורכא דאפי' רבותינו מודו דברשות' תליא מילתא.

והיינו הא דאמרין עלה ואיהו כמאן סבר כלומר דקאמר דהיא דרב נחמן משבשתא והא מנא לי' הא אדרב' הא לרבותינו לפום פשטא דווקא משמע דדיינינן לה הכי ולא דתליא ברשותה כלל ומייתי לה מדרב ששת דקאמ' לה רבא משמ' ואין נמלכין בה וליכא מאן דאמר לה אלא רבא בלחוד וכולהו פליגי עליה והאי פירושא אתי לפום ההיא סברא דרבנאותא ז"ל דקסברי דאליבא דרבותינו אי הדרה בהני ד' שבתות לא הפסידה כלום והיינו דאיכא למימר דנמלכין בה כמאן ניחא לה דדיינינן לה אכל לפום אידך פירושא דפרושנא לעיל ליכא למימר הכי דהא אמרן דאפילו לרבותינו בהני ד' שבתות נמי הפסידה שבועה דינרין בכל שבת ושבת אע"פ שחזרה בה וכיון דכן ליכא למימר תו לאימלוכי בה דמה מהני לה דהא מפל מקו' הא פסדה שבועה דינרין בכל שבת ושבת.

אבל לפי שטת זו אפשר לפרש דבין רבא בין רב הונא בר יהודה משמ' דרב ששת פלהו אית להו דוודאי הלכה כמשנתנו. אלא דרבא סבר דהלכתא בהא מיהת כרבותינו דנמלכין בה לומר שולחין לה מבית דין בתי הוי יודעת שאם תעמדי במרדך פוחתין לך מפתובתיה שבועה דינרין.

אם חזרה בה לאלתר מוטב ולא הפסידה כלום ואם לא חזרה פוחתין לה מפתובת' שבועה דינרין בכל שבת וכל זמן שלא נמלכו בה ב"ד לא הפסידה כלום. ורב הונא בר יהודה פליג עלי' למימרא דאפילו בהא לית הלכתא כרבותינו אלא הלכה כמשנתנו ותרנוניהו שוו להו דהלכתא כמתני' אלא דפליג אם נמלכין בה.

ולפום האי פירושא לא מכרעא מלתא שפיר הלכתא כמאן דהא רב' ורב הונא בר יהודה ורב ששת אית להו דהלכתא פתנא קמא דמתני'. ורב נחמן בר רב חסדא ורב נחמן בר יצחק ור' חנינא גברא רבה אית להו הלכתא כרבותינו.

וְרַמִּי בַר חֲמַא נָמִי מִשְׁמַע דְּסַבְר לֵה פְּרַבּוּתֵינוּ דְּמַפְּרִישׁ לֵה לְמִקְלַתֵּיהּ וְתוּ מִשְׁמַע נָמִי פִּשְׁט' דְּמִלְתָּא דֵּהֵיִיא דְּרַבָּא דְּחוּל' הִיא דְּאֵהֲדַרְלִי רַב נַחְמָן בַּר יֶצְחָק וְאָמַר לִי מַאי בְּוֹרְכָא וּבִגְמִי נָמִי מִתְמִיֵּהִין עֲלֵהּ וּבְעֵינֵין מִינֵי מַאי טַעְמָא אָמַר הֵכִי אֵלָא דְקָאָמ' מִתְּלִי בְּאִשְׁלִי רַבְרַבִּי וּמְנוּ רַב שֵׁשֶׁת לְמִמְרָא דְּמִינֵי שְׁמִיעַ לִי וּמִיֵּהוּ פִּשְׁט' דְּסוּגְיִין מִשְׁמַע דֵּהֲלַכְתָּא פְּרַבּוּתִי כְּדַבְעֵינֵין נָמִי לְמִמְרָא קָמֵן וּמִיֵּהוּ אִיכָּא גְּוֹסְחֵי אַחְרֵינִי דְּכַתִּיב בְּהוּ אִיפְכָּא בְּדַרְבָּא אִין גְּמַלְכִין בְּהּ וּבְדַרְבֵּי הוּנָא גְּמַלְכִין בְּהּ וְאִיכָּא גְּוֹסְחֵי אַחְרֵינִי דְּכַתִּי בְּתַרְוּוּיֵיהוּ גְּמַלְכִין בְּהּ.

וְאִיכָּא נָמִי דְּכַתִּיב בְּהוּ בְּתַרְוּוּיֵיהוּ אָמַר רַב הוּנָא אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב שֵׁשֶׁת הֲלָכָה גְּמַלְכִין בְּהּ דְּמִשְׁמַע דְּלֹא פְּלִיג פְּלִל אַדְרַבָּא וּמִיֵּהוּ גְּוֹסְחָא דְּרַבּוּתָא וְ"ל כְּדַכְתִּיבְנִי" (שָׁם) הֵיכִי דְּמִי מוֹרְדָת אָמַר אֲמִימָר דְּאֲמָרָה בְּעֵינָא לִי וּמַצְעָרְנָא לִי אָבֵל מְאִיס עָלִי לֹא כְּפִינֵן לֵה מָר זוּטְרָא אָמַר כְּפִינֵן לֵה פִּירְשׁוּ רַבּוּתָא לֹא כְּפִינֵן לֵה לְפָחוֹת לֵה אִפִּי בְּעוּדָה תַּחְתָּיו שְׁבַעָה דִּינָרִין בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת.

אֵלָא כָּל זְמַן שֶׁהִיא תַּחְתָּיו לֹא הִפְסִידָה כְּלוּם וְהִרְשׁוּת בְּיָדָהּ לְחִזּוֹר בְּהּ: וְכֵן אִם נִתְּאֲלַמְנָה לֹא הִפְסִידָה כְּלוּם. אָבֵל וְנֹדָאֵי אִי בְּעֵי לְגַרְשָׁה קוֹדֵם שְׁחִזְרָה בְּהּ יוֹצֵאָה בְּלֹא כְּתוּבָה דְּלֹא כָּל כְּמִינָה דְּמִפְקָעָא לִי לְשִׁיעָבוּד' מִינָה.

אָבֵל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְּגַרְשָׁה לֹא הִפְסִידָה כְּלָל: מַה שְּׂאִין כֵּן בְּמוֹרְד' שֶׁהִיא לְעוֹל' כְּנִגְדֵי יְמֵי מִרְד' הִפְסִיד' שְׁבַעָה דִּינָרִין בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת בֵּין שֶׁלֹּא חִזְרָה בְּהּ בֵּין שְׁחִזְרָה בְּהּ. וּמִיֵּהוּ לְיִשְׁנָא וְנֹדָאֵי לֹא נִהִיר לְפּוּם הַי פִּירוּשָׁא דְּמֵאֵי רַבּוּתָא דְּאֲמַרְתָּ לֹא כְּפִינֵן לֵה.

וְהִירֵי הִפְסִידָה כְּנִגְדֵי שְׁכָרִי שֶׁהִירֵי הִבְעֵל רִשְׁאֵי לְפּוֹטְר' בְּלֹא כְּתוּבָה כְּלָל. מַה שְּׂאִין כֵּן בְּמוֹרְדָת שֶׁלֹּא הִפְסִידָה לְעוֹלָם אֵלָא לְפִי חֲשָׁבוֹן שְׁבַעָה דִּינָרִין בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת.

וְתוּ כִּינֵן שֶׁהוּא רִשְׁאֵי לְפּוֹטְר' בּוֹלֵא כְּלוּם נִתְּאֲלַמְנָה אֲמֵאֵי אִית לֵה יוֹצֵאָה בְּגִירוּשִׁין לִית לֵה יוֹצֵאָה בְּאֲלַמְנֵי אִית לֵה הָא מְנָא לֵן. וּמִיֵּהוּ לְפּוּם גְּוֹסְחֵי דְּכַתִּי בְּהוּ אָבֵל אֲמַר' מְאִיס עֲלָאֵי לֹא כְּפִינֵן לִי.

אִיכָּא לְפִירוּשֵׁי הֵכִי לְמִמְרָא דְּנֹדָאֵי בֵּין בְּמוֹרְדָת בֵּין בְּאוּמְרַת מְאִיס עֲלָאֵי שׁוֹרַת הִדִּין הִיָּתָה בְּשִׁתִּיקוֹ לְהִפְסִיד כְּתוּבָתוֹן לְאַלְתֵּר. וְכָל דְּכֵן הוּא מְהָא דְּמִינֵין לְקַמֵּן דִּיּוֹצֵאוֹת בְּלֹא כְּתוּבָה.

אֵלָא דְּבְּמוֹרְדָת דְּאֲמָרָה בְּעֵינָא לִי וּמַצְעָרְנָא לִי כְּלוּמַר רוּצָה אֲנִי בּוּ אֵלָא שְׁרַצוּנֵי לְצַעְרוֹ שֶׁלֹּא לְשִׁמְשׁ עִמּוֹ כָּל זְמַן שֶׁהוּא רוּצָה מְכִינֵן שֶׁהִיא רוּצָה בּוּ חָסוּ חֲכָמִים עָלִי שֶׁלֹּא לְהִפְסִיד' כָּל כְּתוּבָתָה לְאַלְתֵּר וּלְפּוֹטְר' בּוֹלֵא כְּלוּם.

וּלְהִטִּיל שְׁלוּם בִּינֵיהֶן קְנִסוּהָ לְפָחוֹת מִכְּתוּבָתָה שְׁבַעָה דִּינָרִין לְכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת שְׂמָא תַּחֲזוֹר בְּהּ. וְהֵינֵנוּ כְּפִי דִּידְנִי שְׁיֹתֵר מְשִׁיחָא רוּצ' הוּא רוּצ' לְגַרְשֵׁי אִי לֹא מְשׁוּם כְּתוּבָת' וְכְּפִינֵן לִי דְּלֹא כָּל כְּמִינֵי לְפּוֹטְר' לְאַלְתֵּר בּוֹלֵא כְּלוּ אֵלָא אִינֵי מִפְסִידָת בְּשַׁבָּת אֵלָא שְׁבַעָה דִּינָרִין.

אָבֵל מְאִיס עֲלָאֵי שֶׁהִיא אוּמְרַת שְׂאִינֵי רוּצ' בּוּ כְּלָל שֶׁהוּא מְאוּס עָלִי וְאִין דַּעַת' סוּבְּלָתוֹ לֹא כְּפִינֵן לִי דְּכִינֵן דְּאֲמָר' מְאִיס עֲלָאֵי תַּקְנָתָא לְמְאִיסוּתָא לִיכָּא. וּמִסְתַּמָּא תּוּ לֹא הִדֵּר' בְּהּ וּמוֹקְמִינֵן לֵה אֲדִינָא וְהִרְשׁוּת בְּיָדוֹ לְפּוֹטְר' בּוֹלֵא כְּלוּם וְהִפְסִיד לְאַלְתֵּר כָּל כְּתוּבָתָה

בין בגירושין בין באלמנות ואע"פ שחזר' בזה בעוד' תחתיו הפסיד' הכל לאלתר ותו לי' לה תקנתא.

ומר זוטרא אמר אפי' אמר' מאיס עלאי כפינון לה במורדת למימרא דבהאי נמי לאו פל כמינו' לגרש' ולפוט' בולא כלום אלא פוחתין לה שבעה דינרין לכל שבת. ומיהו תמיהא לן מילתא טוב' ראיה דמינתינו בגמרא מדהנ' עובדא ואכפ' מר זוטרא ונפק מינ' רב חנינא מסורא ודיחוי' דדחינון ההיא סייעתא דשמיא הויא מאי קאמר.

ולפום ההוא גוסחי דכתיב בהו לא כפינון לה נרא' לפרש פפשוטן של דברים דבמאיס עלאי לא כפינון לה למקנס לה משום מרד תשמיש כלל. דכינון דמאיס עלה ביאת' אסור ובג' פגומין שיהי הן בגי תשע מדות דכתי' בהו וברותי מכם המורדי' והפושעי' בי ואלו הן בגי אנוס' בגי שנוא' בגי נדוי' בגי תמור' בגי מורדת בגי שכרות בגי גרושת הלב בגי ערבוביא בגי חצופ' קא חשיב חד מינייהו מיהת מורדת.

ודקאמרי בעינא לי' ומצערנא לי' ליכא לפרושי דהיכי דמי אי דבעינא לי' בהאי שעטא הרי היא כאש' דעלמ'. ואי דלא הנה בעינא לי' בההיא שעטא אלא דאנס לי' היינו בגי אנוסה.

אלא נודאי היינו דקאמר' מאיס עלאי. ואיכא גוסחי דכתיב בהו בגי מריב' ולא נפקא לן מינה מידי דהא קא חשיב בגי שנוא והוא הדין לבגי שנואי.

והיינו דלא כפינון לה כלל ואלו הנה קים לן נודאי דקושטא קאמר' ראוי הנה לכופו ולהוציא. וליתן לה כתובת' אלא מן הדין אינה נאמנת וכינון שפן שורת הדין הית' לה הפסידה במורדת אלא דמשום איסורא חיישינון שפא קושטא קאמר' הילכך לא כפינון לה ואין נזקקין להם כלל שאנו מסלקין עצמנו מן הדין מפני חשש איסור שבו.

מר זוטרא אמ' אפי' אמרה מאיס עלאי כפינון לה במורדת להפסידה מכתובתה דמוקמינו לה אדינא דלא מהימנא ופסד' לה מדינ' במורדת ואלו לאיסור' לא חיישינון דילמא אזלה מינה מאיסותא דאי לא לא הות הדרה בה משום האי כפי' דפחת כתובתה.

הנה עובד' ואכפ' מר זוטרא ונפק מינה רב חנינא מסורא ש"מ דאזל מינה מאיסותא. ולא היא ההיא סייעתא דשמיא הוואי.

אבל בעלמא חיישינון עלה דמסתמא תקנתא למאיסותא ליכא דילמא לא הדרה בה מדעתה ולא כפינון לה כלל וזה נראה נכון: (שם) פלתייה דרב זביד אימרד' הנות תפיסה חד שיירא הנה יתיב אממר ומר זוטרא ורב אשי ויתבי רב גמד' קמיייהו ויתבי וקא אמרי מרד' הפסוד' בלאותי' קנימין כו' עד מבעיא בעי לי' רבא ולא פשיט פירש"י ז"ל דמאיס עלאי הנה קאמר' דאי במורדת הא פרישנ' במתני' דבכל מאי דאית לה פוחתין מינה אלא התם מורדת דאידי דפוחתין לה שבעה דינרין בכל שבת הנה לי' כשכר שבת ותשלומין דמצערו וינהיבין לי' מכל מאי דאית לה.

אבל אמר' מאיס עלאי אידי דפסדה כל כתובתה לאלתר אסתפקו להו בבלאותי' קנימין. ותמיה מלתא דהא מר זוטרא גופי' הוא דאמר לעיל דאפי' אמרה מאיס עלאי כפינון לה ואף בזו לא הפסידה כתובת' אלא פוחתין לה במורדת.

ואפֿשֿר דְּמַר זּוּטְרָא סָבַר לֵה פֿרַבּוֹתֵינוּ דְּסִבְרֵי דְבַד' שְׁבֹתוֹת שׁוֹבְרֵת פֿתּוּבְתָהּ וַיּוֹצֵאת.
וּלְדִידֵל' מְאִיס עֵלַי וּמוֹרְדֵת חַד דֵּינָא אִית לֵהוּ וּתְרוּנוּיָהּ פֿסְדוֹן פֿתּוּבְתָהּ' לְאַלְתֵּר אַחַר ד'
שְׁבֹתוֹת וְהֵא נְמִי אַחַר אַרְבַּע שְׁבֹתוֹת הֵנָּה וְהִכְרִיזוּ עֲלֵי וְשִׁלְחוּ לֵה מַב"ד וְאֶפְשֵׁר
דְּאַלְיָבֵינָהּ הוּא דְקָאָמַר.

וְהֵינּוּ לְפּוּם שְׁטֵטֵינָהּ דְלַעִיל דְּסִבְרֵי דְאָמְרָה מְאִיס עֵלַי הַפְּסִידָה פֿתּוּבְתָהּ. וְדִלָּא
פֿפֿירוּשָׁא דְפֿרִיִשְׁנָ' לַעִיל דְּמְאִיס עֵלַי לֹא הַפְּסִידָה פֿלוּם.

וְתוּ נְמִי קִשְׂיָא לִישְׁנָא דְאָמְרֵינוּ אִימְרָדָא וּמִסְתַּמָּא מוֹרְדֵת מְשַׁמַּע וְאִי בְדִלָּא אִמַר' בְּעֵינָא
לִי וְכו' הוּ' לֵהוּ לְמִימַר בְּהַדְלָ' מְאִיס עֵלַי. אַבְל הַפֿירוּשׁ הַנִּכּוֹן דְּבַמוֹרְדֵת מְשַׁמַּע אִיִּרֵינוּ
וְאַלְיָבָא דְרַבּוֹתֵינוּ.

וְאֵע"ג דְּפֿרִיִשְׁנָא בְּמַתְנֵי דְפּוֹחֲתִין לֵה פֿנְגֵד כָּל מַה שְׁיֵשׁ לֵה. הֵנִי מִיְלֵי אֶלְיָבָא דְמַתְנֵי
דְפּוֹחֲתִין לֵה בְּכָל שְׁבֹת וְשְׁבֹת שְׁבַעָה שְׁהוּא פֿתְשְׁלוּמִין פֿדְפֿרֵי' לַעִיל.

אַבְל אֶלְיָבָא דְרַבּוֹתֵינוּ פֿינּוּ דְפֿסְדָה כָּל פֿתּוּבְתָהּ אַחַר אַרְבַּע שְׁבֹתוֹת לְאַלְתֵּר נְסַתְפָּקוּ
בְּבִלְאוּתֵי וְאִמְיָמַר וּמַר זּוּטְרָא וְרַב אָשִׁי פּוֹלְהוּ פֿרַבּוֹתֵינוּ סְבִירָא לֵהוּ. וְהָא דְבַעֵי רָבָא
מְרַדָה הַפְּסִידָה בְּלְאוּתֵי קִיִּמִין אֶלְיָבָא דְרַבּוֹתֵינוּ הוּא דְקָא מִיבְעֵיָא לִי'.

וְהָא דְאָמְרֵי הֵנָּה תְּפִישָׁה חַד שְׁיָרָא פִירֵשׁ"י וְ"ל מְעִיל שְׁהַכְּנִיס' לוֹ בְּנְדוּנֵיָתָא וְהֵינּוּ נְכִסֵּי
צֵאן בְּרַזְל. וְיָפָה פִירֵשׁ דְּאִי בְּנְכִסֵּי מְלוֹג לִיכָא לְמִימַר הָא דְאָמְרֵינוּ עֵלָה דְלָא תְּפִיסָה לֹא
יְהִיבֵינוּ לֵה דְתְּפִיסָה לֹא שְׁקִלֵינוּ מִינָהּ דְכוּלְהוּ בְּחֻזְקָתָה קִיִּמִי וּכְמַאן דְתְּפִיסָה חֲשָׁבֵינוּ לֵהוּ
יְכֵן דַּעַת רַבִּי נ"ר.

אַלָּא וְנִדְאִי מְנְדוּנֵיָתָא הֵיָה וְאֶפֿי' בְּבִלְאוּת נְדוּנֵיָת' נְסַתְפָּקוּ אַם הַפְּסִיד' הַקִּיִּמִין. אַבְל דְּנְכִסֵּי
מְלוֹג אֵע"ג דְּלָא תְּפִיסָה יְהִיבֵנוּ לֵה אֵת שְׁהוּ קִיִּמִין: וְהַשְׁתָּא דְלָא אִתְמַר הַלְכְּתָא לֹא פְמַר
וְלֹא פְמַר דְתְּפִיסָה לֹא שְׁקִלֵנוּ מִינָהּ דְלָא תְּפִיסָה לֹא יְהִיבֵנוּ לֵה וּמְשַׁהֵינוּ לֵה תְּרִיסַר יְרַחֵי
שְׁתָּא אֲגִיטָא.

פִּי' דְתְּפִיס' אַחַר שְׁנַתְגָּרְשָׁה לֹא שְׁקִלֵנוּ מִינָהּ. אַבְל קוֹדֵם לְכֵן אַם קְדָמָה וְתְּפִסָה הָרִי הַבַּעַל
יְכוּל לְהוֹצִיא מִיָּדָה קוֹדֵם שְׁתַּתְגָּרֵשׁ שְׁהָרִי יֵשׁ לוֹ לְאַכּוֹל פִּירוּתֵי'.

וְהָא דְאָמְרֵי דְמְשַׁהֵינוּ לֵה תְּרִיסַר יְרַחֵי אֲגִיטָא. לִיכָא לְפֿרוּשֵׁי לֵה בְּמוֹרְדֵת גְּמוּרָה וְאַלְיָבָא
דְמַתְנֵי וְלְמִימָרָא דְמְשַׁהֵינוּ לֵה תְּרִיסַר יְרַחֵי אֲגִיטָא אַחַר שְׁפִלְת' כָּל פֿתּוּבְתָהּ לְפִי חֲשָׁבוֹן
פַּחַת שְׁבַעָה דֵינָרִין בְּכָל שְׁבֹת וְאַלּוּ חֲזָרָה בָּהּ בְּתוֹכָן לֹא הַפְּסִידָה פֿלוּם.

דְּאֵם כֵּן מַה הוֹעִילוּ חֲכָמִים בְּתַקְנָתוֹן הָרִי הָרְשׁוּת בִּינְדָה לְצַעַר אוֹתוֹ פֿרַצוּנָה וְהוּא שְׁתַּחֲזוֹר
בָּהּ בְּתוֹד' י"ב חֲדָשִׁים אֵלּוּ אַחַר שְׁפִלְתָּהּ כָּל פֿתּוּבְתָהּ וְלֹא הַפְּסִידָה פֿלוּם. אַלָּא לְפּוּם
פֿירוּשָׁא דְרֵשׁ"י וְ"ל דְּמוֹקִים לִיָּה לְהָא עוֹבֵד' דְּמְאִיס עֵלַי מְפֿרֵשׁ לֵה נְמִי בְּמְאִיס עֵלַי
דְּבָהָא אִיִּדִי דְהַפְּסִידָה כָּל פֿתּוּבְתָהּ לְאַלְתֵּר תְּקוּוֹן לֵה רַבְּנָן דְמְשַׁהֵינוּ לֵה תְּרִיסַר יְרַחֵי וְאַלּוּ
הַדְּרָה בָּהּ לֹא פֿסְדָא פֿלוּם.

יְכִי תִימָא אַפְתִּי לְדִידִן נְמִי מַה אַהֲנוּ לָן רַבְּנָן כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא הַדְּרָה בְּהַכֵּי. יֵשׁ לוֹמַר
דְּבַמוֹרְדֵת גְּמוּרָה פֿינּוּ דְאָמְרָה דְבָהַכֵּי נִיחָא לֵה לְצַעוּרָה אֵע"ג דְּבַעֵיָא לִי' אִיכָא לְמִיח'
דְּלָמָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא נְמִי הַדְּרָה לְצַעוּרָה.

אָבֵל בָּהֵא דְאִמְרָה דְמַאִיס עֲלָאי אֵלֹו הִדְרָה בָּה דְאֵזֵל מִיְנָה מְאִיסוּתָא תוּ לִיכָא לְמִיחֵשׁ עֲלָה דְכִינּוּ דְאֵזֵל מִיְנָה מְאִיסוּתָא לָאו מְלִתָּא דְעֵבִידָא דְאִתִּי הוּא. וְכִי תִימָא נְחוּשׁ לְהַעֲרָמָה דְלִמָּא בְּעֵינָא לִי וּבְעֵינָא לְצִיעוּרֵי וְאִמְרָה דְמַאִיס עֲלָה מְשׁוּם דְיִכְלָה לְמִיְהַד' בָּה בְּהִי תְרִיסֵר יְרַחֵי.

אִיכָּא לְמִימֵר אֲנִן לָא בְּתַנּוּנֵי דְלִיב' יְתַבִּינּוּ. וְכָל אִינְשׁ וְאִינְשׁ לְפּוּם מִימְרֵי הוּא דְקָא דְיִנְיָנוּ לִי.

וְתוּ בְּוִלְהוּ אִינְשֵי לָאו דִּינָא גְמִירֵי וְכָל דְכֹן נְשִׁי. וּמִיְהוּ לְפּוּם שְׁטָתָא דִּילֵן דְמוֹקְמִינּוּ לִי לְהֵאֵי עֲוֹבָדָא בְּמוֹרְדָת גְּמוּרָה וְאִלִּיבָא דְרַבּוּתִינּוּ דְבַתֵּר ד' שְׁבַתוֹת הִפְסִידָה כָּל כְּתוּבָתָה דְכִינּוּ דְפְסִידָה כָּל כְּתוּבָת' אַחַר אַרְבַּע שְׁבַתוֹת לְאַלְתֵּר נְתַנוּ לָהּ זְמַן שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי חֲדָשׁ שְׁלֵא יוּכַל לְגַרְשׁ' וּלְפִנוּטְר' בּוּלָא כְּלוּם.

וּדְקָא קְשִׁיָּא לָן אִם כֹּן מַאִי אֶהְנוּ לָן רַבְּנָן כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא נְמִי הִדְרָא לְצִעוּרָיָהּ. יֵשׁ לּוֹמֵר דְכִי מְשִׁהִינּוּ לָהּ תְרִיסֵר יְרַחֵי לָאו לְמִימְרָא דְאֵלֹו הִדְרָה בָּה לָא הִפְסִידָה כְּלוּם אֲלָא לּוֹמֵר שְׁלֵא הִפְסִידָה כָּל כְּתוּבָתָה וְאִינּוּ יְכוּל לְגַרְשׁ' וּלְפִנוּטְרָה בּוּלָא כְּלוּם אֲלָא הִפְסִידָה לְפִי חֲשַׁבּוֹן פַּחַת שְׁבַעָה דִּינָרִין בְּכָל שְׁבַת וְאִם לָא חֲזַרָה בָּה בְּתוּד' י"ב חֲדָשׁ הָרִי הִפְסִיד' כָּל כְּתוּבָתָה.

וְכֹן נִרְאָה שְׁאִם נִתְגַּרְשָׁה מִדְעַתָּה וְאַחַר כֹּן בָּאָה לְבֵית דִּין שֶׁהִפְסִידָה הַכֹּל וְהוּא שְׁיָהָא אַחַר אַרְבַּע שְׁבַתוֹת לָא אָמְרוּ אֲלָא שְׁאִם בָּא לְגַרְשׁ' עַל כְּרַח' לָא כָּל הַיָּמִינוּ לְפִנוּטְר' בּוּלָא כְּלוּם עַד אַחַר י"ב חֲדָשׁ: בְּרַם צָרִיךְ אֶת לְמִילָרְהּ הִיכָא דְהִדְרָ' בָּה מְגוּ הִנֵּי תְרִיסֵר יְרַחֵי.

וְהוּא הִדִּין אִלִּיבָא דְמִתְנֵי הִיכָא דְהִדְרָה בָּה מִקְמֵי דְפַחַת' כָּל כְּתוּבָת' אֲלָא מִקְצַת' מַה תְּהֵא עֲלֵי' שְׁהָרִי לְקִיָּמָא אִינּוּ רִשְׁאֵי דְקָא קִיָּמָא לָן כְּרַבִּי מְאִיר דְאָמֵר כָּל הַפּוֹחַת לְבַתּוּלָה מְאִתִּים וְלֹא לְמִנָּה מִמֵּנ' הָרִי זֶה בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְנוּת.

וְכִינּוּ דְכֹן מְצִי מְעַגְנָה לְעוֹלָם אוּ דִילְמָא אִמְרָה לִי אוּ כְּנוּס אוּ פְטוֹר. וּמְסַבְרָא דְהָא מְלִתָּא פְּשִׁיטָא הוּא דְמְצִי מְעַגְנ' לְעוֹלָם שְׁהָרִי מְעַשִׂי' הָרַעִים גְּרָמוּ לָהּ וְהִיא נִתְנָה אֲצַבַּע בֵּין שִׁינְי' תַּמָּן אָמְרוּ כְּפָא דְחַק נִגְרָא בְּגוּי' נִישְׁרַף חֲרָדְלָא.

אִי נְמִי גִירָא בְּגִירֵי מִקְטֵל מְדוּנִיל יְדֵי מְשַׁתְּלָם. וְלַעֲנֵן מִתְנ' שְׁנַתָּן לְהַבְעֵל יֵשׁ מִן הַגְּאוּנִים ז"ל שְׁהֵם סְבוּרִים שְׁאֲפִילוּ בְּזוּ שְׁלֵא הִפְסִידָה נְכָסֵי מְלוּג הַקִּיָּמִין וְאִפִּי' נְכָסֵי צֹאן בְּרִזְל בְּשִׁתְּפִשָׁה מִתְנָת' הִפְסִיד' וְאִפִּי' תְּפִשָׁה כְּדִאִמְרֵי לְעִיל דְלָא אִקְנִי לָהּ אֲלָא אֲדַעַת' לְמִיקָם קִמִּי' אֲדַעַתָּא לְמִשְׁקֵל וְלְמִיפְק לָא אִקְנִי לָהּ וְלִית' דְהָהוּא טַעֲמָא לָא אֲתֵמֵר אֲלָא בְּלְבוּשָׁא וְכִינְסוּוָא דְלָא אִקְנִי לָהּ אֲלָא אִיִּדִי דְמִסְיָיב לָהּ וְלָאו מִדְעַת' דְנִפְשִׁי'.

וְכִינּוּ דְכֹן הַשְׁתָּא דְלָא מִיִּסְיָיב לָהּ שְׁמִין לָהּ דְהָא לָאו לְמִתְנ' גְּמוּר' הָנוּת. אֲבָל בְּמִתְנ' גְּמוּר' אֲדַרְב' אָמְרִינּוּ אִי לָאו דְעַבְד' לִי נִיִּיח נִפְש' לָא הָוָה יְהִיב לָהּ מִתְנָה.

אִטוּ מֵאֵן דְיָהִיב מִתְנ' לְחִבְרֵי וְלִבְתֵּר הֵכִי אִינָם בְּהִדְנ' וְלָא מִיִּתְבָּא דְעַתָּי מִינֵי' מִי אִיכָּא לְמִימֵר דְתִיְהִדֵּר מִתְנָתִי דְאֲדַעַתָּא דְהֵכִי לָא אִקְנִי לִי הָא וְנִדְאִי מִיִּלְתָּא פְּשִׁיטָא הוּא דְלִית'.

ותו דהא דאמר' לעיל תוספת כתוב' ככתוב' למאי נפקא מינ' למורדת. ואם אית למ' לי למיתי עלה מהאי טעמא השתא מתנ' דבתר הכי פסדא תוספ' מיבעיא אלא ונדאי דוןקא תוספת מהאי טעמא דדינא ככתובת' אבל מתנ' דעלמא לא.

אבל לדין אתיא שפיר ההיא דלעיל דארף על גב דאליבא דמתניתין לא צריכא למימר דאפילו במתנה דעלמא נמי אמרי' דפחתין לה מינה כ"ש תוספת. איצטריכא לה למימר אליבא דרבותינו דפסדה כל כתובתה אחר ד' שבתות לאלתר דאע"ג דמתנה דעלמא או דבעל לא פסדה דאפי' נכסי מלוג לא פסד' תוספ' פסדה דתוספת כתובה ככתובה ומיהו הא דאמר' דתפשה לא שקלינו מינה דלא תפשה לא יתבינו לה הני מילי במטלטלין שיש בהן דין תפשה.

אבל בקרקעות אם נכסי צאן ברזל הם הבעל נוטל כל השבח כול' שהשביחו ואפי' יוקרא וזולא ונוטל כל המותר על הסף שקבלו עליו. ובגוף הקרקעות נראה שפחזקת שניהם עומדין ויחלקו כדאמר' בבבא בתרא בנפל הבית עליו ועל אשתו ואין ידוע אי זה מת ראשון והללו באין לירש והללו באין לירש ובעינו עלה בגמרא בנכסי צאן ברזל היכי עבדינו.

ותני אבנה דר' אפוטוריקי יחלקו והלכה כדבריו. וכן כתבו הגאונים ז"ל.

וכן דעת רבינו נ"ר. ואם נכסי מלוג הם אעפ"י ששנינו הבעל שהוציא הוצאת על נכסי אשתו מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל.

אמרו הגאונים ז"ל שאין פן במורדת ולא במאיס עלאי אבל נוטל במה שהוציא בהן פיורד לתוך שדה חבירו ונטעה ברשות שהוא נוטל פשתלי אותה העיר. ובנודאי אפי' למה ששנינו במטלטלין שתפשה דלא שקלינו מינה אינו מדינ' תפשה כמו שכתבנו במקומן במסכת נזיקין בפרק שנים או חזין בס"ד אלא הכרע' היתה לדונם פן מן הספק נראה שהמורדת לא הפסיד' אלא מה ששנינו בה בפ"י זהו שבע' דינרין בכל שב' ושבת או כרבותי' אבל דבר אחר לא הפסידה ממה ששנינו לה בעלה כגון מזונותיה ורפואתה ופרקונה לא הפסידה כלום.

אבל רשאי ליטול מזונותיה כנגד שבעה דינרין בכל שבת ואם לא ספקו לו משלמין לו מכתובתה לשבעה דינרין. ואם נתאלמנה דינה כאשה דעלמא.

אבל אחר שפלתה כל כתובתה נראין דברים ג"כ שהפסידה כל תנאי כתובה. ותמה ממה שאמרו בירושלמי שהפסידה מזונותיה והא איכא מאן דאמר מזונות דאורייתא ואם פן מאי טעם הפסידה ואנו אין לנו אלא מה ששנו במשנתנו ואלו אשה שנשבי' אחר שפלתה כל כתובתה ואין שם נכסי מלוג הרי הדבר פשוט שאינו פודה.

ואם יש שם נכסי מלוג והרי הוא אוכל פירות ומן הדין אינ' מפסדת מהם כלום אליבא דרבותינו פינו דמפסדת כל כתובתה אחר ד' שבתות לאלתר והרי היא צריכה לפדות. נראין דברים שמעפבין על ידו שלא לאכול פירות מפאן ולהבא.

אָבֵל פִּירוֹת שְׂאֵכֵל נִרְאָה דְאַפִּי' אֵלֵיבָא דְרַבּוּתֵינוּ מֵהַ שְׂאֵכֵל אָכֵל. וְהוּי יוֹדֵעַ דְבִכְוֹלָה סוּגְיֵינוּ
לֹא אֲמַרִינוּ אֵלָא אֵי כְפִינוּ לָהּ אוֹ לֹא כְפִינוּ לָהּ אֵי נְמִי כְפִינוּ לִי' שְׂלֵא לְגַרְשָׁה וּלְפּוֹטְרָ'
בְּוֵלָא כְלוּם לְאַלְתֵּר אוֹ לֹא כְפִינוּ לִי'.

אָבֵל לְכוּפּוֹ לִיתָן גִּט עַל כְּרַחוּ וְהַ דְבָר פְּשוּט שְׂאִין כּוּפִין אוֹתוֹ לְעוֹלָם וּבְפִירוּשׁ שְׂנִינוּ
בְּמַסְכֵּי נְדָרִים שְׂלֵשׁ נְשִׁים יוֹצֵאת וְנוֹטְלָת פְּתוּבָה הָאוּמְרַת טַמְא' אֲנִי לָךְ הַשְּׂמִים בְּנִי לְבִינְךָ
נְטוּלָה אֲנִי מִן הַיְהוּדִים חֲזָרוּ לומ' שְׂלֵא תְהֵא אֲשֶׁה נּוֹתְנָת עֵינִיךָ בְּאַחַר וּמְקַלְקֶלֶת עַל בְּעֵלָה
אֵלָא הָאוּמְרַת כּוּ' נְטוּלָה אֲנִי מִן הַיְהוּדִי' יִפְר חֶלְקוֹ וְתֵהֵא מְשַׁמְשֵׁתוּ וְתֵהֵא נְטוּלָה מִן
הַיְהוּדִים וְהָא הֵתָם דְאַתְנִי' מִחֲמַת טַעֲנָה וְאַסְרָה נְפִשָׁה אַכּוּלִי עֲלֵמָא חֵיִישִׁי' לְשִׁמָּא עֵינִיךָ
נְתָנָה בְּאַחַר כֹּל דְכּוּן בְּעֲלֵמָא וּכ"ת הֵתָם הוּא דִיְהִיבִינוּ לָהּ פְּתוּבָה וּלְפּוּם הֵכִי הֵנָּה חֵיִישִׁי'
לְהֵכִי אָבֵל הֵכָא דְפְסָדָה פְּתוּבָה לֹא.

הָא לִיתָא דְאֵם פֶּן בְּמִשְׁנָה אַחְרוּנָה לִימְרוּ יוֹצֵאוֹת בְּלֹא פְתוּבָה וּבְהֵכִי סְגִיא לָן. וְתוּ פִינוּ
דְחֵיִישִׁי' לְשִׁמָּא נְתָנָה עֵינִי' בְּאַחַר כִּי פְסָדָה פְּתוּבָה מֵאִי אַהֲנִי לָן וְכִי אִין אֲשֶׁה עֲשׂוּיָה לִיתָן
עֵינִיךָ בְּאַחַר וּלְהַפְסִיד מְנָה מְאֵתִים.

וְתוּ דְהָא דְאַמְרִינוּ הֵתָם הַנּוֹדְרַת הַנְּאָה מִיְבָמָה בְּחֵי בְעֵלָה כּוּפִין אוֹתוֹ לְחֶלְוִין וְאֵם מִתְחִילָה
נִתְפְּוֹנָה לְכָךְ מְבַקְשִׁין מִפְּנֵי. וְהָא הֵתָם דְמֵאִיס עֵלָה דְאַפִּילוּ מַחֲיִים נְדָרָה מִיְנִיָּה וְאַפִּילוּ
הֵכִי אֲמַרִינוּ דְלֹא כְפִינוּ לִי' וְכִי תִימָא הֵתָם מְבַקְשִׁים לִיתָן פְּתוּבָה וּלְפּוֹטְרָה שְׂנִינוּ וּמַשׁוּם
פְּתוּבָה הוּא דְקָאֵמֵר מְבַקְשִׁין.

הָא לִיתָא דְהָא אִיכָא מֵאֵן דְאַמֵּר דְאִין כּוּתְבִין אַגְרַת מְרָד עַל שׁוּמְרַת יְבָם וְהִילְכָךְ פְּתוּבָה
לִיכָא שׁוּמְרַת יְבָם דְפְסָדָה לָהּ לְעוֹלָם הִילְכָךְ אַחְלִיצָה גּוֹפ' הוּא דְקָאֵמֵר דְמְבַקְשִׁין. וְתוּ
תָנוּ לְקַמֵּן בְּהֵדִיא וְאֵלוּ שְׁכּוּפִין אוֹתָן לְהוֹצִיא.

וּמְפָרְשִׁין לָהּ בְּגַמְרָא דְקָאֵמְרָה לֹא הוּיָבָא בְּהֵדִי' וְהוּיָנוּ מְאִיס עֲלָאי וְאַפִּילוּ הֵכִי דְוּוּקָא
בְּהֵנִי הוּא דְכוּפִין אָבֵל אַחְרֵינִי לְעוֹלָם אִין כּוּפִין דְאֵם פֶּן הֵנָּה לְהוּ לְמִתְנִי נְמִי וְאַפִּילוּ
תִימָא דְהָא מְפָסָדָה פְּתוּבָה.

וְהֵנִי לֹא מְפָסָדָן מְכָל מְקוּם הֵנָּה לְהוּ לְמִתְנִי לָהּ וּמְדַקְתְּנִי וְאֵלוּ אֵלְמָא דְוּוּקָא הֵנִי וְתוּ לִיכָא
דְהָא מִתְנִי' דְהֵתָם לֹא קְתַנִּי אֵלָא כְּפִיָּה וְאֵלוּ פְּתוּבָה לֹא קְתַנִּי. וְתוּ דְאַמְרִינוּ בְּפֶרֶק הַנִּיזְמִין
וְכִי תִימָא כִי הִיכִי דְתַקּוּן לָהּ רַבְּנָן פְּתוּבָה מִיְנִיָּה לִיתְקַנוּ לִי' פְּתוּבָה מִיְנִיָּה אֲשֶׁה יוֹצֵאָה
לְרַצוּנָה וְשְׂלֵא לְרַצוּנָה וְהָאִישׁ אִינוּ מוֹצִיא אֵלָא לְרַצוּנוֹ.

וְתוּ דְאַמְרִינוּ נְמִיבִירוּשְׁלָמִי בְּרִישׁ פְּרָק אַעפ"י רּוֹצָה הוּא לִיתָן כְּפִיָּה פְּדִי שְׂלֵא תַחְזוֹר בְּהַ
וּיְכוּלָה הִיא וְלֹא כֵן תְּנִי הָאִישׁ אִינוּ מוֹצִיא אֵלָא לְרַצוּנוֹ. מְעִיקָה לִי' וְהוּא מַגְר' לָהּ.

אֵלְמָא לְעוֹלָם לִית לָהּ תַקְנָתָא דְמַגְרֵשׁ לָהּ אֵלָא בְּהֵכִי וּלְעוֹלָם אִין כּוּפִין אֵלָא אוֹ לְפְסוּלוֹת
אוֹ לְבַעֲלֵי מוּמִין. וְתוּ גְרַסִּינוּ בִירוּשְׁלָמִי בְּפ' אֵלְמָנָה נִיזוּנָת אֲמַר שְׁמוּאֵל אִין מְעַשִׂין אֵלָא
לְפְסוּלוֹת כְּגוֹן אֵלְמָנָה לְכַהֵן גְּדוֹל וְהוּיָנוּ בְּהַ הַמְדִיר אֵת אֲשֶׁתוֹ כּוּ' יוֹצִיא וְיִתָּן פְּתוּבָה.

וּמְפָרְקִי' שְׁמַעְנוּ שְׁמוּצִיא שְׁמַעְנוּ שְׁכּוּפִין פ' אֵתְמַהָה לְמִמְרָא דְהָא לֹא קְשִׁיָּא דְאַף עַל גַּב
דְתָנוּ הֵתָם יוֹצִיא וְיִתָּן פְּתוּבָה לָאוּ לְמִמְרָא דְכוּפִין אוֹתוֹ לְגִירוּשִׁין עֲצָמוּ לִיתָן גִּט עַל כְּרַחוּ
אֵלָא מוֹצִיאִין מִפְּנֵי פְתוּבָתָה וּמְבַקְשִׁים עַל הַגִּט.

וְנִה פֶלֶל גָּדוֹל כָּל מְקוֹם שֶׁלֹּא אָמְרוּ חֻכְמִים כְּפִיָּה אֶלָּא יוֹצִיא וַיִּתֵּן כְּתוּבָה שָׁאִין כּוֹפִין עַל הַגֵּט אֶלָּא לְהוֹצִיא הַכְּתוּבָה מִיָּדוֹ וּמִבְקָשִׁים עַל הַגֵּט וְהָרִי דְבָרִים קַל וְחֹמֶר אִם הַמְדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ.

וְהוּא הַדִּין לְמַדְיָרָה מִתְשַׁמֵּיִשׁ שְׂאָף בָּהּ לֹא הַזְכִּירוּ כְּפִיָּה אֶלָּא יוֹצִיא וַיִּתֵּן כְּתוּבָה. כָּל שֶׁכֵּן בְּמוֹרְדָת אַע"ג דְּאִמְרָה מְאִיס עָלֶיהָ דְּהִשְׁתָּא כִּי הָוִי אִיהוּ מוֹרְד אֵין כּוֹפִין לֹא מִיְבַעֲיָא תוּ לְמוֹרְדָת.

וְנִה פֶלֶל גָּדוֹל בְּדִין הָאִישׁ אֵינוֹ מוֹצִיא לְעוֹלָ' אֶלָּא לְרִצּוֹנוֹ. וְלַעֲנִין הַלְכְּתָא וּפְסָק' דְּשִׁמְעָתָ' אֲסִימוּ רַבּוּנָא ת' ז"ל לְמַפְסֵק הַלְכְּתָא כָּרַב הוֹנ' דַּאמ' מוֹרְדָת מִתְשַׁמֵּיִשׁ אֲבָל מְמַלְאֵכ' לֹא הָוִיא מוֹרְדָת.

וְסוּגְיָין כְּנוּתִין מִדְּאִמְרִי הֵיכִי דְּמִי מוֹרְדָת וּפְיִרְשׁוּ מְרַד תְּשַׁמֵּי דְּאִמְרִי בְּעֵינִין לִי וּמִצְעָרְנָא לִי אֶלְמָא מוֹרְדָת סְתָמָא מִתְשַׁמֵּיִשׁ מִשְׁמַע מְדָלָא אִמְרִי הֵיכִי דְּמִי מוֹרְדָת מִתְשַׁמֵּיִשׁ. וְתוּ מִדְּבַעָא נְמִי רַב חֲזִינָא בְּר יוֹסֵף לְשִׁמוּאֵל גִּדְּהָ בֵּת תְּשַׁמֵּיִשׁ הוּא וְלֹא מִשְׁמַע לִי דְּמְמַלְאֵכָה קְאָמֵר.

וְאִיהוּ נְמִי דְּבַעָא מִיְנָה לְקַמֵּן מַה בֵּין מוֹרְד לְמוֹרְדָת אָמֵר לוֹ צֵא וְלִמַּד מִשׁוּק שֶׁל זִוְנוֹת וְלֹא אֶהְדַּר לִי טַעְמָא אֶלָּא מוֹרְדָת מִשְׁתַּמֵּיִשׁ. וְתוּ דְּהָא קִיָּמָא לֵן כְּשִׁמוּאֵל דְּאָמֵר בְּאוֹמֵר אֵינִי זֵן וְאֵינִי מְפָרְגִיס דְּעַד שְׁכּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא.

כְּפוּהוּ לְזוּן וְאֵין כּוֹפִין לְהוֹצִיא וְלִיתֵן כְּתוּבָה. וְכֵינֵן דְּקָאֵמֵר דַּב"ד כּוֹפִין אוֹתוֹ בְּמִזְוֹנוֹת וַיּוֹרְדִי לְנִכְסֵיוֹ וְנִגִּין אוֹתָהּ וְנִדְּאִי פְּשִׁיטָא מִקִּלְתָּא דְּלֹא עֲבָדִינֵן לִי פַחַת וְלֹא כְּפִיָּה אַחֲרַת כָּלֵל.

וְהִשְׁתָּא אִפִּי בְּחַיֵּי נֶפֶשׁ שְׁלָה אִמְרִינֵן דְּאֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ בְּכְפִיָּה אַחֲרַת. כ"ש הוּא בְּמַלְאֲכוֹת שְׁלָה הִילְכֵהּ וְנִדְּאִי שְׁמוּאֵל אֵית לִי דְּלֹא הָוִי מוֹרְדָת מְמַלְאֵכָה אֶלָּא מִתְשַׁמֵּיִשׁ וּבְדִין הוּא דְּכַלִּינֵן לְמַקְשֵׁי מִיְנָה לִר' יוֹסִי בְּר חֲנִינָא דְּאָמֵר מוֹרְדָת מְמַלְאֵכָה אֶלָּא דְּלֹא רְמִינֵן גְּבָרָא אַגְבָּרָא וְלֹא מַקְשֵׁינֵן לִי מְדַרְב אֶלָּא אֵינִי דְּאֵית לְתִירוּצָא כְּדִמְפָרְקִינֵן וְלֹא לְאִימְלוּכֵי בְּעֵי וְכֵן הִלְכָה: (דָּף ס"ד) אָמֵר רַב טוֹבִי' בְּר קִיסְנָא אָמֵר שְׁמוּאֵל כּוֹתְבִין אַגְרַת כּו' עַד לֹא קִשְׁיָא כָּאן דְּתַבַּע הוּא כָּאן דְּתַבַּעָה הִיא דַּאמ' רַב תְּחִלִּיפ' בְּר אַבִּימִי אָמֵר שְׁמוּאֵל תַּבַּע הוּא נְזַקְקִין לוֹ תַבַּעָה הִיא אֵין נְזַקְקִין לָהּ פִּירוּשׁ וּמִתְנִיתָא בְּשִׁתְּבַע הוּא וּלְפִיכָה נְזַקְקִין לוֹ.

וְהִיא דְּשְׁמוּאֵל בְּשִׁתְּבַעָה הִיא וְהוּא אֵינוֹ רוּצָה לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם דְּהָא דוּמְל' דְּאַרוּס' קְתָנִי וּבְאַרוּס' וְנִדְּאִי כְּשִׁכּוֹתְבִין עָלָיו אַגֵּר' מְרַד דְּוֹנֵק' בְּשִׁאֵינוֹ רוּצ' לֹא לְפִטְוִן' וְלֹא לְכֹנִן' שְׂאֵלוּ הֵיךְ רוּצָה בֵּא' מִהֵן וְנִדְּאִי פְּשִׁיט' הו' דְּתוּ אֵין כּוֹתְבִין עָלָיו אַגֵּר' מְרַד וְאִפִּי הֵי אֵינוֹ רוּצָה לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם אֵין נְזַקְקִין לוֹ דַּקס"ד הִשְׁתָּא דְּכָל שְׁתַּבַּעָה הִיא אֵין נְזַקְקִין לָהּ: וְהָוִינֵן בָּהּ בְּמֵאִי אוֹקִימֵנ' לְהָא דְּשְׁמוּאֵל בְּשִׁבְעָה הִיא הֵיא כּוֹתְבִין אַגְרַת מְרַד עַל אַרִיסָה לְאַרוּסָה מִיְבַעֲי לִי וְהוּא הַדִּין לְאִידָהּ דְּמִיְבַעֲי לִי נְמִי לְמִימֵר דְּאֵין כּוֹתְבִין אַגְרַת מְרַד לְשׁוּמְרַת יָבָם: מ"ש שׁוּמְרַת יָבָם דְּלֹא אִמְרִי לָהּ זִילִי דְּלֹא מִיְפְקִידָת.

אַרוּסָה נְמִי אִמְרִי לָהּ זִילִי דְּלֹא מִיְפְקִידָת. וּמִהֵכָא מִשְׁמַע דְּלִיכָא לְמִימֵר אַרוּס שְׁעָבִיד לִי נֶפֶשׁ' וְלֹא שׁוּמְרַת יָבָם אֶלָּא וְנִדְּאִי תִרְוֹנוּיָהּ חַד דִּינ' אֵית לָהּ מְדָלָא מְפִלְגִי' בְּהוּ הִשְׁתָּא

כָּלֵל וּמְקַשִּׁינָן מֵהָא אֵהָא נֶאֱרַךְ עַל גַּב דְּתַנּוּ בְּמַתְנֵי וְכֵן הַמּוֹרֵד עַל אֲשֶׁתּוֹ דְּאֵלְמָא פִּי הֵיכִי דְּאֵיִהִי הֵינָא מוֹרְדָת אִיהוּ נְמִי הָוִי מוֹרֵד מִתְּשֻׁמִּישׁ וְלֹא אֲמַרִי לָהּ זִילִי דְּלֹא מִיִּפְקֻדָת שְׂנֵינָא מַתְנֵי דְּאִיִּחְזִיב בְּעוֹנָה.

וּמִיֵּהוּ אֶכְפֵּי קִשְׁיָא מֵהָא דְּאֲמַרִינּוּ הֵתֵם הַנּוֹדְרַת הַנְּאָה מִיְבָמ' בְּחֵי בַעֲלָה כּוֹפִין אוֹתוֹ לְחַלּוֹץ וְלֹא אֲמַרִינּוּ לָהּ זִילִי דְּלֹא מִיִּפְקֻדָת. וְאִיכָא לְמִימַר דְּהוּא הַדִּין דִּיכִיל לְאֶקְשׁוּנֵי מִינָה וְאִמְסַקְנָא הָא לִיתְנִי לְהָאִי טַעְמָא אִי נְמִי אֶפְשָׁר דְּשִׁאנֵי הֵתֵם בְּמָקוֹם נְדָר דְּכִינוּ דְּקִינָא לֹן דְּתוֹ לִית לָהּ תְּקַנְתָּא אִי אֶפְשָׁר לְעַגְנָה לְעוֹלָם וְלֹא נְהִיר דְּהִכָּא נְמִי הָא פְּרִיִּשְׁנָא דְּאֵיִהִי לֹא בְּעֵי לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם נְהִיר הוּא מְעַגְנָה וְלִיכָא לְמִימַר בְּמָקוֹ' נְדָר שְׁאֵנִי דְּמֵאִי שְׁנָא אֵלָא פְּדַפְרִישׁ: אֵלָא בְּבָאָה מִחֻמַּת טַעְנָה כּו' פְּלוֹמַר אֵלָא אַרוּסָה מֵאִי טַעְמָא נְזַקְקִין לָהּ דְּהָא וְנֹדַאי הִכָּא הוּא דִּינָא פְּדַאֲמַרִינּוּ כּוֹתְבִין אַגְרַת מְרַד לְאַרוּסָה דְּאֲתֵינָא מִחַמ' טַעְנָה דְּאֲמַרָה בְּעֵינִי חֻטְרָא לִידָא וּמְרָא לְקַבּוּרָה.

וְלֹא דוֹוֹקָא דְּהָא בְּעֵינָא אִיִּהִי לְמִיטַעֵן. אֵלָא פְּלוֹמַר דְּאִיכָא הָאִי טַעְמָא וְאֶפְלִי הָיוּ לָהּ בְּנִים שְׁאֵינָה יוֹדַעַת אִי זֶה פֶּשֶׁר הֵכִי נְמִי בְּבָאָה מִחֻמַּת טַעְנָה דְּכִינוּ דְּפְרִיִּשְׁנָא דְּהוּא אִינוּ רוֹצָה לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם לֹא כָּל מִינָה דְּמַעְגָּין לָהּ וְלְעוֹלָם לֹא שְׁנֵי לֹן בֵּין אַרוּסָה לְשׁוֹמְרַת יְבָם וְהִשְׁתָּא דְּאֲתֵינּוּ לְהֵכִי מִסְקַנָּא דְּדַחֵי לִי הָאִי פִּירוּקָא תּוֹ לִיכָא לְפְרוּשֵׁי לְהֵהִיא דְּשְׁמוּאֵל פְּדַפְרִיִּשְׁנָא תְּבַעָה הִיא וְהוּא אִין רוֹצָה לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם.

דְּבָהָא וְנֹדַאי כּוֹפִין אוֹתוֹ דּוֹמְיָא דְּאַרוּסָה דְּחֻשְׁבִּינּוּ לִי וְנֹדַאי מוֹרֵד בְּשְׁאֵינּוּ רוֹצָה לֹא לְפִטְוֹר וְלֹא לְכַנּוּס אֵלָא דְּשְׁמוּאֵל הֵכִי קְאָמַר תְּבַעָה הִיא לִיבָם וְהוּא אִינוּ רוֹצָה אֵלָא לְחַלּוֹץ אִין נְזַקְקִין לוֹ דְּבְדִידִי' תְּלֹא רַחֲמָנָא וּבְרִשׁוּתֵיהּ הוּא נְאִי בְּעֵי חֲלִיץ נְאִי בְּעֵי מִיבָם וְכִינוּ דְּכֹן תּוֹ לִיכָא לְאוּקוּמִי לְהֵהִיא דְּשְׁמוּאֵל דְּאָמַר כּוֹתְבִין כּו' בְּשִׁתְּבַעָה הִיא לִיבָם וְהוּא רוֹצָה לְחַלּוֹץ דָּאָם כֵּן אֶפְלִי בְּאַרוּס נְמִי דְּכְנוּת' שְׁתְּבַע' הִיא לְכַנּוּס וְהוּא רוֹצָה לְפִטְוֹר אִין נְזַקְקִין לוֹ אֵלָא אוּדִי וְאוּדִי תְּבַע הוּא וְלֹא קִשְׁיָא כָּאֵן לְחַלּוֹץ כָּאֵן לִיבָם דְּאָמַר ר' פְּדַת אָמַר ר"י תְּבַע לִיבָם אִין נְזַקְקִין לוֹ תְּבַע לְחַלּוֹץ נְזַקְקִין לוֹ פִּי' תְּבַע לִיבָם וְהִיא רוֹצָה לְחַלּוֹץ אִין נְזַקְקִין לִי תְּבַע לְחַלּוֹץ נְזַקְקִין לוֹ פִּי' אֶפְלִיו הִיא רוֹצָה לִיבָם נְזַקְקִין לוֹ.

וּמַתְנֵי' בְּשִׁתְּבַע לְחַלּוֹץ וְדְשְׁמוּאֵל מִיִּירִי בְּשִׁתְּבַע לִיבָם וְאִידִי דְּשְׁמוּאֵל הֵכִי קְאָמַר תְּבַע הוּא פְּלוֹמַר לְחַלּוֹץ נְזַקְקִין לוֹ תְּבַעָה הִיא פְּלוֹמַר לְחַלּוֹץ אִין נְזַקְקִין לָהּ כְּשֶׁהוּא רוֹצָה לִיבָם שְׁאִין כּוֹפִין אוֹתוֹ לְחַלּוֹץ לְעוֹלָם כְּשֶׁרוֹצָה לִיבָם.

וּפְרַכְיִנּוּ מֵאִי שְׁנָא לִיבָם דְּלֹא דְּאֲמַרִי לִי זִיל נְסִי אַתְת' אַחְרִיתִי לְחַלּוֹץ נְמִי נִימָא לִי זִיל נְסִיב אַתְת' אַחְרִיתִי וְהוּא הַדִּין דְּהִנּוּה יכ"ל לְאֶשְׁקִיִּי מֵאִי שְׁנָא שׁוֹמְרַת יְבָם מְאַרוּס' בְּאַרִיס' נְמִי נִימָא זִיל נְסִיב אִיתְתָּא אַחְרִיתִי דְּהָא פְּרִיִּשְׁנָא לְעִיל דְּלֹא שְׁנֵי לֹן בִּינִיָּהוּ.

אֵלָא דְּכִי קְאָמַר הֵכִי לְמֵאִי כִי הִנּוּה לִי לְאַסּוּקִי וְנֹדַאי לְכַדְאַסְקִינ' הִשְׁתָּא לְמִימְרָא דְּהָא טַעְמָא לִית' בְּאַרוּסָה דְּלִיכָא לְמִימַר זִיל נְסִיב אַתְתִּי אַחְרִיתִי דִּיכּוֹל לְמִימַר הִהִיא הוּא דְּקָא בְּעֵינָא דְּלֹא מְשַׁכְּחֵנ' אַתְת' אַחְרִיתִי דְּמִיתְּבָא דְּעַמְתֵּי מִינָה.

וְאֶפְלִי הִנּוּה לֹא אֲשֶׁה אֲנִי לֹא אֲמַרִי לִי אִידִי דְּקָא בְּעִית הָא זִיל נְסִיב אַחְרִיתִי בְּתַרִי קָאִי וְלֹא מְשׁוּם אִינְסוּבִי אִיתְתָּא בְּלַחוּד: וְנִקְטִינּוּ מִינָה דְּלִיתְתֵּיהּ לְהָאִי טַעְמָא נְמִי בְּשׁוֹמְרַת יְבָם

דיכיל למימ' בשומר' יבם נמי אחריתי לא יתבו לי דקא מיתב דעתאי מינה דלא מפלגינן
בהו כלל כדאמרין נמי השתא.

וכיין דכח הכי עדיפא לי' למקשי דנקט עיקר טעמ' דמילתא דהיינו אחריתי לא יתבי לי
דהנה לי' למנקט נמי אלו אקשי לי' מאריסה ואלים אלומי לקושני' מינה ובה. ומעיקרא
נמי אקשי לי' בק"ו דהשתא ליבם דקא בעי לי' אמרי' דליזיל לנסוב אתתא אחריתי כל
דכח לחלוץ דהא סוף סוף הא לא בעי לה לה.

וכיין דכח מאי איכפת לי' תו ליזיל לנסוב אחריתי אלא דאפי' לחלוץ ליתיה להאי טעמא
דאע"ג דלא בעי לה גרמ' לי' דאיהו בעי למנסב אתת' ולא משפח אחריתי משום דאגידה
בה ואפי' מהאי טעמא כותבין עליה אגרת מרד והשתא הא דאיהו סוף סוף לא בעי לי'
משום גרמ' דמפסדא מינה אחריתי חשבין לה מורדת כל דכח ליבם דקא בעי לה ואיהו
מעפב' דהוי דינא דחשבין לה מורדת דליפא למימר זיל נסיב אתתא אחריתי דיכול
למימ' אחריתי לא יתבו לי דמיתבא דעתאי מינה בר מהו ובנודאי דקל וחומ' הוא כדפי'.

ולא גרסינן הכא נמי כמה דאגיד' בי אחריתי לא יתבו לי דהא פרישנא תבע ליבם והיא
רוצה לחלוץ והילכף הא לא אגידה ביה שיהי רוצה לפטרו ואפילו אתית לפרושי תבע
ליבם והיא אינה רוצה לא לחלוץ ולא ליבם דהשתא איפא למימר ה"נ כמה דאגידה בי
אחריתי לא יתבי לי אפתי תיקשי לן אמאי לא מתרץ לה דה"ק תבע ליבם והיא רוצ'
לחלוץ והיינו טעמא דרוצה לחלוץ והיא רוצ' ליבם נזקקין לו דבדידיה תלא רחמנא והוא
הרי אינו רוצה ליבם.

וכי תימא אפתי מה איכפת לי' אי לא בעיא לחלוץ ליזיל לינסב אחריתי כמה דאגידה
ביה אחריתי לא יתבו לי'. אבל תבע ליבם והיא רוצה לחלוץ אין נזקקין לו דכל כמה
דלא נשאת לא משתעבד' לי' ואמרי' לי' זיל נסיב אתתא אחריתי וליפא למימר כמה
דאגיד' בי' אחריתי לא יתבו לי' שיהי רוצה לחלוץ ולפטרו.

אלא נודאי לא גרסינן אלא ה"נ לימא זיל נסיב אתתא אחריתי והכי איתתא בכולהו סופרי
וכדפרי' דבתבע לחלוץ הוא דאיפא למימר כמה דאגיד' בי דהא סוף סוף איהו לא בעי
לה אלא דגרמ' לי' דלא משפח אחריתי אבל הכא איהו הוא דקא בעי וקאמר דאיכפת לי'
משום דלא משפחש אחריתי דמיתבא דעת' מינה דאלו הנה משפח אחריתי דמיתבא
דעת' מינה כי הא נודאי לא איכפת לי' מינה.

ומיהו איהו הוא דמתימן והיינו דשבקי לארוסה גופה דלא אקשי מינה כלומר מאי שנא
שומרת יבם מארוסה ונקט עיקר טעמא דהנה קאמר אלו הנה מקשי מארוסה דהיינו
טעמא דאחריתי לא יתבו לי דהכי נודאי הנה קאמר מאי שנא שומרת יבם דלא אמרינן
לי' זיל נסיב אתת' אחריתי ארוס' נמי נימא לי' זיל נסיב אתתא אחריתי אלא דאמר
אחריתי לא יתבו לי ה"נ אחריתי לא יתבו לי ולהכי שבקה ונקט עיקר טעמא דהנה לי'
למנקט נמי כי הנה מקשי מינה ואלים לי' אלימי נמי לאקשי מיבמ' כדאמרן.

ומיהו הא נמי לאו טעמא דצריכה להתברר היא דאפי' משפח אחריתי יכול למימר לא
משפחנ' דמהגנא לי ומיתבא דעתאי מינ' ואפילו אי נסיב אתתא ואפילו כמה נשי נמי לא
נפקא לן מינה מידי דאפתי אחריתי קא בעי.

אַלֶּא דַּאָנן הָוּה אַמְרִינן לִי מֵאֵי אֵיכּפֶּת לָךְ מָהֵא זִיל נְסִיב אַחְרִיתִי דְּעֵלְמָא בְּתַרְיָקָא אִי לָאו דִּיכּוֹל לְמִימַר לָא מִשְׁפָּחָנָא אַחְרִיתִי דְּמַהֲגָנָא לִי וּמִתְבָּא דְּעַתָּאֵי מִינָהּ פְּדַפְרִישׁ: אַלֶּא אִידִי וְאִידִי שְׁתַּבַּע לִיבָּם וְלָא קִשְׂיָא כּו' עַד דְּתַנּוּ מְצוֹת יְבוּם קוּדְמַת כּו' פִּירוּשׁ דְּמַתְנִיתָא פְּמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה דְּסַבְר דְּמְצוֹת יְבוּם קוּדְמַת וּמִשׁוּם הֵכִי גִזְקִין לּוּ.

אַבְל הֵהִיא דְּשִׁמוּאֵל פְּמִשְׁנָה אַחְרוּנָה דְּאִמְרִינן מְצוֹת חֲלִיצָה קוּדְמַת וְהִינּוּ דְּקֶאָמַר אִין כּוּתְבִין אַגְרַת מְרַד עַל שׁוּמְרַת יָבָם. וּר"י גַּמִּי דְּמִשׁוּם ה"ק תַּבַּע לִיבָּם אִין גִּזְקִין לּוּ תַּבַּע לְחַלּוֹץ גִּזְקִין לּוּ.

אַבְל אֵלִיבָא דְּמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה דְּתַבַּע לְחַלּוֹץ אִין גִּזְקִין לּוּ תַּבַּע לִיבָּם גִּזְקִין לּוּ. וְכִי תִימָא אִם כּוּן לְמָה לִי הָךְ תִּירוּצָא לִישְׁנֵי לִי כְּפִירוּקָא קִמָּא כְּאִין לְחַלּוֹץ כְּאִין לִיבָּם.

מַתְנִיתָא לִיבָּם וּמִשׁוּם הֵכִי גִזְקִין לּוּ אַבְל לְשִׁמוּאֵל לְחַלּוֹץ אִין גִּזְקִין לּוּ וְכוּלְהוּ פְּמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה. אִי גַמִּי לִימָא אִידִי וְאִידִי שְׁתַּבַּע לְחַלּוֹץ וּמַתְנִיתָא פְּמִשְׁנָה אַחְרוּנָה לְכוּם הֵכִי גִזְקִין לּוּ וְדְשִׁמוּאֵל פְּמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה דְּוּדַאי עֲדִיפָא לָן דְּאֵתְנִי הָא דְּשִׁמוּאֵל פְּמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה דְּהוּא אֵלִיבָא דְּהִילְכְּתָא אִיבָא לְמִימַר דְּשִׁמוּאֵל לְחַלּוֹץ לָא מְצִית אַמְרַת דְּהָא דְּוּמִיָּא דְּאַרוּסָה אָמַר וְאִי לְחַלּוֹץ מֵאִי שְׁנָא שׁוּמְרַת יָבָם.

אִפִּי אַרוּסָה גַּמִּי דְּכּוּנּוֹת שְׁהוּא תּוֹבַע גִּיתָן גִּט לְפִנוּטְרָה אִין כּוּתְבִין עֲלִיו אַגְרַת מְרַד. אַלֶּא וְוַדַּאי דְּשִׁמוּאֵל לָא מִיתּוּקְמָא אַלֶּא בְּשְׁתַּבַּע לִיבָּם.

וּמִיָּהוּ וְוַדַּאי אִפִּתִּי הָנִי יְכוֹל לְשַׁנּוּי לִי כְּדִשְׁנֵי כְּאִין לְחֵלִים כְּאִין לִיבָּם. מַתְנִיתָא בְּתוֹבַע לְחַלּוֹץ וְדְשִׁמוּאֵל בְּתַבַּע לִיבָּם כְּדִשְׁנֵי וְאֵלִיבָא דְּמִשְׁנָה אַחְרוּנָה.

אַלֶּא דְּהִשְׁתָּא בְּתַר דְּשִׁמִּיעַ לָן מִשְׁנָה אַחְרוּנָה וּמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה לָא גִיחָא לָן לְאוּקְמִי תַרְוּוּיָהוּ מַתְנִיתָא וְדְשִׁמוּאֵל דְּלָא כְּהִלְכְּתָא. וְאִיבָא מֵאִין דְּאָמַר דְּהָא כְּוִלִּי עֵלְמָא הוּא דְּתַבַּע לְחַלּוֹץ גִּזְקִין לּוּ כְּדִחְזִיבֵי סְבָרָא דְּגַמְרָא מְעִיבָר דְּמְצִי לְמִימַר כְּמָה דְּאִגִּיד בִּי אַחְרִיתִי לָא יְהִיבּוּ לִי וְאִין לִית לָן לְמִזְדַּחֵי לְהָא דְּר"י אַלֶּא מְהִיבְרִיחָא וְאִי מְהִיבְרִיחָא דְּקִימָא לָן פְּמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה הָא לָאו הִיבְרִיחָא הִיא אַלֶּא לְמִשְׁמַע מִינָהּ דְּתַבַּע לִיבָּם גִּזְקִין לּוּ.

אַבְל אִפְשָׁר דְּאִפִּי לְמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה תַּבַּע לְחַלּוֹץ גִּזְקִין לּוּ בְּהָא לָא פְּלִיגִי וְכּוּלִּי עֵלְמָא הִיא דִּיכּוֹל לְמִימַר כְּמָה דְּאִגִּידָהּ בִּי אַחְרִיתִי לָא יְהִיבּוּ לִי. אַלֶּא דְּבִיבָּם פְּלִיגִי דְּלְמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה דְּאִית לְהוּ מְצוֹת יְבוּם קוּדְמַת אִית לְהוּ תַּבַּע לִיבָּם גִּזְקִין לּוּ.

וְהוּא הִדִּין לְחַלּוֹץ דְּאֵע"ג דְּמְצוֹנֵי יְבוּם הִיא הַקּוּדְמַת מְכַל מְקוּם בְּדִידָהּ תְּלָא רַחֲמַנִּי וּבְרִשׁוּתָּהּ הוּא יֵאֵהֵב מִינֵיהּ דְּקָא תַּבַּע גִּזְקִין לּוּ. אַבְל לְמִשְׁנָה אַחְרוּנָה כְּיָן דְּקֶסְבְּרִי דְּמְצוֹת חֲלִיצָה קוּדְמַת תַּבַּע לִיבָּם אִין גִּזְקִין לּוּ אַלֶּא אִם כּוּן תַּבַּע לְחַלּוֹץ אֵע"ג דְּדְכּוּנּוֹת בְּאַרוּסָה כְּשִׁתּוֹבַע לְפִטוּר כְּגִט אִין גִּזְקִין כִּי שְׁאֵנִי גִט דְּבְרִשׁוּתִי תְּלָא מִקְלָתָא וְהָרִי הוּא יְכוֹל לְגַרְשָׁה עַל פְּרִשָׁה לְזוּרְקוּ לְתוּף בֵּיתָהּ אוּ לְתוּף קְלָתָהּ מֵהּ שְׁאִין כּוּן בְּחִלְצָה שְׁאִי אִפְשָׁר לּוּ לְכוּפָה לְחַלּוֹץ.

וְאִם אִית' לְהָא סְבָרָא אִם כּוּן אֵלִיבָא דְּמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה דְּקִימָא לָן כְּוִנּוֹת הֵכִי הִלְכְּתָא דְּבִין תַּבַּע לִיבָּם בִּין תַּבַּע לְחַלּוֹץ גִּזְקִין לּוּ לְעוֹלָם לְכָל דְּבְרִיו. וְכ"ת וְהָא פְּרִישְׁנָא לְעִיל דְּלָא גַּאֲדִי מְפִירוּקָא דְּפִרְיָהּ כְּאִין לְחַלּוֹץ כְּאִין לִיבָּם אַלֶּא כִּי הִיבִי דְּלָא לִיתּוּקְמָא תַרְוּוּיָהוּ פְּמִשְׁנָה

אחרונה ודלא פהלכתא דהשתא מיהת אתיא חדא מינייהו והיינו מתניתא אליבא דהלכתא פמשנה ראשונה ואם אית' להאי סברא אפתי לא הנה לי' לזוז מיני' מהאי טעמא אלא דכי מקשינו מאי שנה ליבם מלחלון לימא לי' דאתא פמשנה אחרונה ואתיא ההיא דשמואל בתבע ליבם ואליבא דמשנה אחרונה פדקא אתיא נמי השתא ומתניתא בתבע לחלון וככולי עלמא בין למשנה ראשונה בין למשנה אחרונה.

הא לא קשיא דהאי אוקמת' ניחא ליה פיון דהשתא אסיק אדעתה' משנה ראשונה ומשנה אחרונה והא סוף סוף לא סגי' לי' בדלא אתיא חדא מינייהו דלא פהלכתא הכי עדיפא לי' לאוקמי תרנוניהו בחדא שיטת' בתבע ליבם.

הכי פשט' דמתניתא נמי בתבע ליבם. אע"ג דנהי הכריחא היא.

ואע"ג דקתני נמי ארוסה דמיירי נודאי בתבע לכנוס ונימא דחדא דומיא דאיך קתני דאיכ' למימ' מידי איר' הא כדאיתא והא כדאית' ולא אתיא מתניתא למימר אלא דכולהו איכא מרד והא לאו היכריחא הוא אלא בדשמואל דקאמר פותבין אגרת מרד על ארוסה ואין פותבין אגר' מרד על שומרת יבם דהא נודאי מדקאמר פותבין אהא ואין פותבין אהא נודאי לא סגי' לי' אלא חדא דומיא דאיך פדפרישי' לעיל אפילו הכי מחנורתא דמילתא פדפרישנא דכולה מתניתא בתבע ליבם.

ואיכא מאן דפליג ואמר דכי היכי דבארוס בשתובע לגרשה לא הניא מורד, ה"ה נמי בתובע לחלון דכל תובע לפוטרה והיא אינה רוצה סברא היא דלא הניא בהכי מורדת. אלא דאליבא דמשנה אחרונה בלחוד הוא דכיון דמצות חליצה קודמת ומצות יבום קרובה לאיסור רואין פאלו אין פאן אלא מצות חליצה אהא דינא היא דכפינו לה דכיון דלא סגי' לה אלא בהכי אמאי לא יחלון לה מהשתא כי לא ניחא ליה דאגידה ביה.

אבל אליבא דמשנה ראשונה פיון דאיכא נמי מצות יבום מצות חליצה במקום גט קנימא וכי היכי דתובע לגר' ארוסתו ואינה רוצה לא חשבין לה מורד. ה"נ תובע לחלון דכל תובע לפטור והיא אינה רוצה אין נזקקין לו.

אבל אין הדברים מוכרעין לדחות סברת הגמ' וטעמא דאמרין פמה דאגידה בי אחריתי לא יתבו לי והדבר צריך תלמוד: והרב ר' אברהם בר' דוד ז"ל פתב דכי קים לן השתא אליבא דמשנה ראשונה דהוא אליבא דהלכתא דכי תבע ליבם נזקקין לו.

ה"מ בשהיא אינה רוצה לא לחלון ולא ליבם דאיכא למימר פמה דאגידה ב' אחריתי לא יתבו לי. אבל: אלו היתה היא רוצה לחלון אין נזקקין לו.

וכ"ת אם פן דכונת' נמי הא דאמר ר"י אליבא דמשנה אחרונה בשאינה רוצה לחלון ולא ליבם ואם פן אפי' פי אמרי' דמצות חליצה קודמת פיון דהיא אינה רוצה לא בזו ולא בזו אמאי אין נזקקין לי לימא פמה דאגידה בי אחריתי לא יתבו לי יש לומר אפילו הכי פיון דמצות חליצה קודמת וכי קא תבע ליבום שלא פדין תבע אין נזקקין לו פלל.

ולפי שיטתו נראה שהוא סובר דאליבא דמשנה ראשונה תבע לחלון נמי נזקקין לו דכיון דאיהי אינה רוצה לא לחלון ולא ליבם מה לי הכי מה לי הכי הא נודאי איכא למימר

כּמָה דַאָגִידָה בִּי אַחֲרִיתִי לֹא יִהְיוּ לִי דְהֵכִי לִיכָא לְמִימַר כּוֹלֵי הָאֵי דְשָׁלָא בְּדִין קָא תְּבַע דְהָא בְּדִידִיָּה תֵּלָא רַחֲמָנָא.

וְכֹן הוּא מְפָרֵשׁ דְּרַבֵּי פְּדָת מְשַׁמֵּיָה דְּרַבֵּי יוֹחָנָן תְּבַע לִיבָם וְהִיא אֵינָה רוּצָה לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם אִין גְּזַקְקִין לוֹ תְּבַע לְחַלּוֹץ וְהִיא אֵינָה רוּצָה גַּם כֹּן לֹא בְּזוּ וְלֹא בְּזוּ גְּזַקְקִין לוֹ. וּמְקַשְׁיָנָן עֲלֵהּ מֵאֵי שְׁנָא הָא מְהָא דְהָא בְּתַרְנוּיָיהוּ אִיכָא מִימַר כּמָה דַאָגִידָה בִּי אַחֲרִיתִי לֹא יִהְיוּ לִי וְלֹא מְצִי לְתַרוּצֵי דְתְּבַע לִיבָם וְהִיא רוּצָה לְחַלּוֹץ קְאָמַר.

דְּדוּמֵיָא דְאִידָהּ נְקִיט עֲלֵיהּ מָה אִידָהּ בְּתוּבַע לְחַלּוֹץ וְהִיא אֵינָה רוּצָה לֹא בְּחַלִּיצָה וְלֹא לְמִיָּאוּן אַף בְּתוּבַע לִיבָם נְמִי שְׁאֵינָה רוּצָה לֹא בְּחַלִּיצָה וְלֹא בִּיבּוּם דְּאֵי לֹא תִימָא הֵכִי לְמָה לִי דְנָקֵט תּוּבַע לְחַלּוֹץ כְּלָל כּוֹלָה הֵנָּה יְכוּל לְמִינְקֵטִי בְּתוּבַע לִיבָם.

וְאִם הִיא אֵינָה רוּצָה לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם גְּזַקְקִין לוֹ. וְאִם הִיא רוּצָה לְחַלּוֹץ אִין גְּזַקְקִין לוֹ אֲלֵא כְּדִכְתִּיבָנָא וּלְבַסּוּף כִּי מוֹקְמִי לָהּ אֲלִיכָא דְמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה מְפָרֵשׁינָן לָהּ דַּה"ק תְּבַע לִיבָם וְהִיא אֵינָה רוּצָה לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם אִין גְּזַקְקִין לוֹ דְכִינּוּ דְשָׁלָא בְּדִין תְּבַע.

תְּבַע לְחַלּוֹץ גְּזַקְקִין לוֹ אַע"פ שֶׁהִיא רוּצָה לִיבָם דְכִינּוּ דְמִצְנַת יְבוּם קְרוּבָה לְאִסּוּר רֹאִין כְּאֵלוּ אִין כְּאֵן אֲלֵא מִצְנַת חַלִּיצָה. וְאִיכָא לְמִימַר נְמִי כּמָה דַאָגִידָה בִּי אַחֲרִיתִי לֹא יִהְיוּ לִי וּמוֹקְמִינָן לְכַרְיִיתָא וּשְׁמוּאֵל תַּרְנוּיָיהוּ בְּתַבַּע לִיבָם וְהִיא אֵינָה רוּצָה לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם וּמִתְנִיתָא כְּמִשְׁנָה רֵאשׁוֹנָה וְדִשְׁמוּאֵל כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה.

וְאִם תֵּאמַר אִם אֵינָה כְּדִקְאָמַר רַבִּינוּ ז"ל לְוִקְמִינָהּ לְתַרְנוּיָיהוּ אֲלִיכָא דְמִשְׁנָה רֵאשׁוֹנָה דְהוּא אֲלִיכָא דְהִלְכְתָא. וּמִתְנִית' בְּתַבַּע לִיבָם וְהִיא אֵינָה רוּצָה לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם לְפִיכָהּ גְּזַקְקִין לוֹ.

וְדִשְׁמוּאֵל בְּתַבַּע לִיבָם וְהִיא רוּצָה לְחַלּוֹץ לְפִיכָהּ אִין כּוֹתְבִין אַגְרַת מְרַד עֲלֵיהּ דְלִיכָא לְמִימַר כּמָה דַאָגִידָה בִּי אַחֲרִיתִי לֹא יִהְיוּ לִי דְהָא לֹא אַגִּידָה בִּיָּה שְׁהָרִי רוּצָה לְחַלּוֹץ. אִיכָא לְמִימַר דְּאֵי מִשּׁוּם הָא לֹא אִינְרָא דְלָפוּם הָאֵי שִׁיטְתָא לֹא סְגִיא בְּדִלָא אֲתִיָּא דִשְׁמוּאֵל כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה וְדִלָא כְּהִלְכְתָא מִמֵּאֵי מֵאִידָהּ דְאָמַר רַב תַּחֲלִיכָא בְּרַ אַבִּימִי אָמַר שְׁמוּאֵל תְּבַע הוּא גְּזַקְקִין לוֹ כו'.

וּלְפוּם הָאֵי שִׁיטְתָא תְּבַע הוּא מֵאֵי נִיהוּ בְּשְׁאֵינָה רוּצָה לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם בֵּין שְׁהוּא תּוּבַע לְחַלּוֹץ אוֹ לִיבָם הָרִי הִיא אֵינָה רוּצָה לֹא בְּזוּ וְלֹא בְּזוּ. וְדְכִנּוּת' נְמִי תְּבַעָה הִיא וְהוּא אִינוּ רוּצָה לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם וּבְהָא אִמָּאֵי אִין גְּזַקְקִין לָהּ הָא וְנִדְאֵי יְכוּלָה לְמִימַר בְּעִינָא חוּטְרָא לִידָא וּמַר' לְקַבּוּרָה.

דַּע"ג דְּמַעֲיָקְרָא הֵנָּה מִשְׁמַע לָן הֵכִי תְּבַעָה הִיא וְהוּא אִינוּ רוּצָה לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם הָא פְּרִישְׁנָא דְאִמְסַקְנָא כִּינּוּ דְמִשְׁמַע לָן טַעֲמָא דְבָאָה מִחֲמַת טַעֲנָה וְנִדְאֵי לֹא קִינָמָא. אֲלֵא וְנִדְאֵי דִשְׁמוּאֵל כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה וְה"ק תְּבַע הוּא לְחַלּוֹץ אַע"פ שֶׁהִיא רוּצָה לִיבָם גְּזַקְקִין לוֹ כְּדִאָמַרְן דְּלְמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה כִּינּוּ דְמִצְנַת יְבוּם קְרוּבָה לְאִסּוּר רֹאִין כְּאֵלוּ אִין כְּאֵן אֲלֵא מִצְנַת חַלִּיצָה וְכִפִּינּוּ לָהּ דְלָא תַּהֲנוּי אַגִּידָה בִּיָּה.

וְדְכִנּוּת' תְּבַעָה הִיא לְחַלּוֹץ וְהוּא רוּצָה לִיבָם אִין גְּזַקְקִין לָהּ דְּבְדִידָהּ תֵּלָא רַחֲמָנָא. וּמְחַנּוּרָתָא פְּלִישְׁנָא קְמָא דְלָא שְׁנִי לָן כְּלָל בֵּין שׁוּמְרַת יְבָם לְאִרוּסָה וְהֵכִי צוּרְת' דִּשְׁמַעְת' וְהוּא רַחֲמָנָא.

אֵלָא וּנְדָאֵי כִּי הֵיכִי דְאַרוּסִי חֲשָׁבִינָן לִי מוֹרְדִי כְּשֶׁתְּבַע לְכַנּוּס וְהִיא אֵינָה רוּצָה ה"ה לְשׁוּמְרַת יָבָם כְּדַכְתִּיבָנָא הִילְכֵךְ כְּלָלָא דְמִילְתָא אֵלִיבָא דְהִילְכְתָא דְתַבַּע לִיבָם אַע"פ שֶׁהִיא רוּצָה לְחַלּוֹץ גְּזַקְקִין לוֹ (נ"א אפ"י לְחַלּוֹץ אֵינָה רוּצָה גְּזַקְקִין לוֹ) וְאַפְשִׁי דַה"ה לְחַלּוֹץ אֲבָל תְּבַעָה הִיא לְעוֹלָם אֵין גְּזַקְקִין לָהּ אֵלָא אַם כֵּן הוּא אֵינּוּ רוּצָה לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם.

וְהָא דְכּוֹלֵי עֲלָמָא הִיא בֵּין לְמִשְׁנָה רַאשׁוֹנָה בֵּין לְמִשְׁנָה אַחְרוֹנָה דְבְדִידִן! תְּלִיא מִילְתָא אֵי בְּעֵי חַלּוֹץ אֵי בְּעֵי לִיבָם, לְמִשְׁנָה אַחְרוֹנָה בְּהִדְיָא אֵימָא הַכ' דְאָמַר שְׁמוּאֵל תְּבַעָה הִיא אֵין גְּזַקְקִין לָהּ וְאֵי בְּשִׂאֵינוּ רוּצָה לֹא לְחַלּוֹץ וְלֹא לִיבָם לִיתָה דְהָא מְצִיאָ אַתְיָא מְחַמַּת טַעְנָה אֵלָא וּנְדָאֵי בְּשִׂרׁוּצָה בְּאַחַת מֵהֶן וְכִדְאָמְרִי דְבְרִשׁוּתִיָּה תְּלִיא מִילְתָא.

וְאַלִיבָא דְמִשְׁנָה רַאשׁוֹנָה גְּמִי דְהִיא אֵלִיבָא דְהִילְכְתָא אַמְרִי לָהּ בִּיבְמוֹת מְשֻׁמְיָה דְרַב דְאֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ אֵלָא דְהִיא קוֹדְמַת לְמַצְנָן. וְכִי אָתוּ לְקַמְיָה דְרַב אָמַר לִי אֵי נִיחָא לָךְ יָבָם דְבְדִידִךְ תְּלִיא רַחֲמָנָא אַם לֹא יַחְפּוֹץ הָאִישׁ הָא חַפֵּץ מִיבָם וְאֵי לֹא נִיחָא לָךְ חַלּוֹץ וְרַב יְהוּדָה גְּמִי אָמַר אֵין כּוֹפִין.

וְהוּא עוֹבְדָא דְאַמְרִינוּ לְקַמְן בְּהוּא גְּבָרָא דְנַפְלָה לִי יְבָמָה בְּיָה חַוָּאֵי נְאֻמָּה לְקַמְיָה דַר' חַנְיָא וְאָמַר לִיָּה מַהוּ לְמִיחַת לִיבּוּמ'. אָמַר לִיָּה אַחִיו נְשָׂא א"י אָמַר לָהּ בְּרוּךְ הַמְּקוֹם שֶׁהֲרִגוּ יָרֵד אַחֲרָיו.

לְאוּ מְשׁוּם מִשְׁנָה אַחְרוֹנָה אֵלָא שְׁהִיו חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא לֹא תַעֲלָה עִמּוֹ וְיָרֵד לְהַשְׁתַּקַּע עִמָּה. אֲבָל הִיא דְתַנִּי הֵתָם בַּר קַפְרָא לְעוֹלָם יְדַבֵּק אָדָם בְּשִׁלְשָׁה בְּחַלִּיצָה וּבַהֲבָאָת שְׁלוֹם וּבַהֲפָרַת גְּדָרִים.

הָא וּנְדָאֵי אַתְיָא כְּמִשְׁנָה אַחְרוֹנָה וְהָא אֵית' הֵתָם בְּדוֹקְתָא בַּפְר' ב"ש דְבַר קַפְרָא אַתִּי כְּאַבָּא שְׁאוּל דְתַנִּיא אַבָּא שְׁאוּל אוֹמַר הַכּוֹנֵס אֶת אִשְׁתּוֹ לְשֵׁם נוֹי לְשֵׁם דְבַר אַחַר כְּאֵלוֹ פּוֹגַע בְּעַרְוָה. אֲבָל לְרַבְנָן לְעוֹלָם יְדַבֵּק בִּיבּוּם וְהִיא מְצִינָה מִן הַמְּוֹבָחָר.

וּמִיָּהוּ אַע"ג דְאַמְרִינוּ תְּבַע לִיבָם גְּזַקְקִין לוֹ אֲבָל הִיא יָבָם שְׂאֵינוּ הֵגוֹן אֵין גְּזַקְקִין לוֹ וְהֵכִי אַמְרִינוּ הֵתָם בִּיבְמוֹת מַצְנָן לִיבְמָה שְׁנַפְלָה לְפָנֵי מוֹכֵה שְׁחִין שְׂאֵין חוֹסְמִין אוֹתָהּ שְׁנַאֲמַר כִּי יִשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּיו וְסַמִּיךְ לִיָּה לֹא תַחֲסוּם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ.

וּמַהֲכָא אֵיבָא לְמִשְׁמַע לָהּ תַרְנוּוֹיָהוּ דְכִי הֵנָּה הֵגוֹן חוֹסְמִין לָהּ וְכּוֹפִין אוֹתָהּ לִיבָם. וְכִי לֹא הֵנִי הֵגוֹן אֵין כּוֹפִין אוֹתָהּ כְּדְאָמְרִי הֵתָם וְדַבְרוּ אֵלָיו שְׁמִשְׂיָאֵין אַתּוּ עַצָּה הַהוּגְגַת לוֹ.

וּבַפ' מְצִוַת חַלִּיצָה אַמְרִי הִיא אַתְתָּא דְאַתְמָא לְקַמְיָה דַר' חַנְיָא בַר אַבָּא אָמַר לָהּ בְּתִי עֲמָדִי לִיָּה אָמַרָה לִי אֵימ' יְשִׁיבְתָהּ זֹו הִיא עֲמִידְתָּה מְמוֹנָא הוּא דְחַזָּא לִי וּבְעָא לְמַכְלִיָּה מִיָּנָה אַמ' לָהּ בְּתִי לֹא נִיחָא לָךְ אָמַר לִי לֹא א"ל חַלּוֹץ לָהּ וּבְכַךְ אַתָּה כּוֹנֵס וְכֵן בַּת חַמו' דְרַב פֶּפְא נַפְלָה לְפָנֵי יָבָם שְׂאֵינוּ הֵגוֹן לָהּ וְעַבְדוּ לִי הֵכִי אֵלְמָא בְּמַקּוֹם יָבָם שְׂאֵינוּ הֵגוֹן לָהּ אֵין כּוֹפִין אוֹתָהּ וְכֵן הִלְכָה: (ע"ב) מִתְנִי הַמְשַׁרְהָ אֶת אִשְׁתּוֹ עַל יְדֵי שְׁלִישׁ כּו' הֵכָא גְּמִי צָא מֵהֶם מְחַצָּה לְחַנּוּנִי וְהַשְׁתָּא הֵנָּה לִי דְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקַיָּא דְאָמַר כְּפָר בְּפוּגְדִיוֹן לֹג וְהֵינּוּ שְׂשָׂה בְּצִים וְחַצְיָי דְהֵינּוּ שְׁלֹשׁ בְּצִים לְבֵית הַמְּנוּגָע וְחַצְיָי חַצְיָי דְהֵינּוּ בִּיצָה וּמְחַנָּה לְפָסוּל בָּהּ אֶת הַגּוֹי'.

אָבֵל לר' שְׁמֵעוֹן הַכֹּפֵר שְׁלִישִׁית הֶקֶב שֶׁהוּא ח' בְּצִי' חֲצִי' ד' בְּצִים לְבֵית הַמְּנוּנָע וְחֲצִי חֲצִי' דְּהֵינּוּ ב' בְּצִים לְפֶסֶל כּו' אֲשֶׁתְּכֹח דְּשִׁיעוּרָא דר' שְׁמֵעוֹן נְפִישׁ שְׁהָרִי כֶּפֶר שְׁלוֹ גְדוּל מְשַׁל ר' יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אָבֵל לְעֵנִן עִירוֹב אֶפְתִּי דר"י בֶּן בְּרוּקָא נְפִישׁ דְּהָא דר' יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא הָנִי לֹג דְּהוּא שְׁשָׂה בְּצִים וּדְר' שְׁמֵעוֹן שְׁתֵּי יָדוֹת שְׁל כֶּפֶר שְׁל שְׁמִנָּה בָּנִים וְהֵינּוּ חֲמִשָּׁה בְּצִים וְשְׁלִישׁ.

וְסִימָא לֹן כר' יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא כְּדָאמְרִי הָתָם אֵין פּוֹחֲתִין לְעֵנִי הָעוֹבֵר מִמְּקוֹם לְמְקוֹם מִכֶּפֶר בְּפִנְדִּיּוֹן מְאַרְבַּע סָאִים בְּסַלַע מְזוֹנוֹ לְיוֹם וְלַיְלָה. וְהָא פְּתִיבָנָא לָהּ בְּמַסְכַּת עִירוֹבִין בַּס"ד.

אֵי הָכִי שְׁתִּיטְרִי הוּיָאן וְכִמָּאן דְּאָמַר אָכִיל' מִמֶּשׁ שְׁבָסְרִי הוּיָאן אָמְרָה לִי לָךְ לְחַבּוּרִיָּךְ וְלְחַבּוּרִיָּךְ פִּירֶשׁ"י וְ"ל שְׁלָא אֲתַבְּנָה עַל הַבְּרִיּוֹת וְכֹן עֵיקָר שְׁאִין לְפָרֶשׁ לְהַנְשֵׂא דְּהָא רַב יוֹסֵף הוּא דְּאָמַר לְעִיל בְּפָרְק נַעֲרָה שְׁנַתְּפַתְתָּה פִּיחֲלָה וּפְיָרְכַס' אֵין לָהּ מְזוֹנוֹת.

וְכָל שְׁפֹן נִפְיִיסָה לְהֵינְשׁ'. וּמִיָּהּ הָא אָמְרִין לְעִיל דְּלִית הַלְכָתָא הָכִי וְלֹא הַפְּסִידָה מְזוֹנוֹת אֲלָא הַתּוֹבַעַת פְּתוּבְתָה הָא דְּאָמְרִין כְּגוֹן דְּאוּרְחִי' דִּידְנִי וְלֹאֹ אוּרְחָא דִּידְנָה כְּלוּמַר שְׁאִין דְּרָךְ בְּנוֹת מְשַׁפְּחָתָה לִישׁוֹן בְּכַר וְכַסֵּת וְלֹא בְּנוֹת מְשַׁפְּחָתוֹ דְּאֵלוֹ הֵנָּה אוּרְחִי' דִּידְנִי הָא קִינְיָמָא לֹן עוֹלָה עִמּוֹ וְלֹא יוֹרְדַת עִמּוֹ.

וְנוֹתָן לָהּ מְעָה כְּסָף לְצַרְכָּי. וְאִם אֵינוֹ נִיָּתָן לָהּ מְעָה כְּסָף מַעֲשֵׂה יַדִּי שְׁלָהּ.

לֹאֹ לְמִימְרָא דְּכָל כְּמִינֵי' דְּלֹא יְהִיב לָהּ מְעָה כְּסָף דְּאִם כֹּן מֵאִי אֵהֵנוּ רַבְּנָן בְּתַקְנִיתֵיהוּ דְּהָא קִינְיָמָא לֹן כְּרַב הוּנָא דְּאָמַר יְכוּלָּה אֲשֶׁה שְׁתֵּאמַר לְבַעֲלָהּ אֵינִי נִיזוֹנָת וְאֵינִי עוֹשֶׂה. וְאִם כֹּן דְּבַרְשׁוּתֵי' נְמִי תִּלְיָא מִקְלָתָא דְּכָל חַד וְחַד מְצִי מְעַכְבַּ הָא תּוֹ מֵאִי תַקְנִיתָא הִיא אֲלָא אֶפְשָׁר דְּלֹא קָאמַר אֲלָא דְּאֵלוֹ שְׁתִּקִּי מְסַתְּמָא כָּל אֶחָד וְיִתֵּר לְחַבְּרִי וְלֹא יְכָלִי בְּתַר הָכִי חַד מִינֵיהוּ לְמַתְבַּע חַבְּרִי וְלֹא נִהִיר.

וְאֶפְשָׁר דְּקַמ"ל דֹּאע"ג דְּקָאמַר לְעִיל דְּהִיכָא דְּלֹא יְהִיב לָהּ מְזוֹנֵי שְׁקֵנָה לְהוּ לְכוּלָּהּ מַעֲשֵׂה יְדִיָּהּ בְּמְזוֹנוֹת' בֵּין עֵיקָר מַעֲשֵׂה יַדִּי בֵּין מוֹתֵר כְּדִתְנֹן הַמְּקַדִּישׁ מַעֲשֵׂה יְדִי אֲשֶׁתּוֹ הָרִי זוֹ עוֹשֶׂה וְאוֹקְלָת.

ה"מ בְּמְזוֹנָהּ אָבֵל לְצַרְכָּי אַע"פ שְׁאִין מַעֲלָה לָהּ כְּלוּם דְּהֵינּוּ מְעָה כְּסָף אֵינָה רִשְׁאָה לְיִטְוֹל אֲלָא מַה שְׁכַּנְגְּדוֹן דְּהֵינּוּ מוֹתֵר. אֵי נְמִי עֵיקָר מַעֲשֵׂה יַדִּי אֶלְיָבָא דְּמָאן דְּאָמַר מְעָה כְּסָף תַּחַת מַעֲשֵׂה יְדִיָּהּ וצ"ת: גַּמ' מֵאִי אוֹקְלָת רַב הוּנָא א' אוֹקְלָת' מִמֶּשׁ וְרַב אֶסִּי אָמַר תַּשְׁמִישׁ וְרִשְׁבִּי"ג נְמִי ס"ל תַּשְׁמִי' וְכַדְרָב' דְּאָמַר בְּבֵית אֶפְל מוֹתֵר וְתַמִּיָּהּ מִלְתָּא לְעֵנִין תַּשְׁמִישׁ מֵאִי פְּלוּגְתָּא אֵיכָא וְהִתְנֹן לְעִיל עוֹנָה הָרְאוּנִי'.

וּמְסַתְּבָרָא לְמִימַר דְּרַוְבָּא דְּעִלְמָא דִּינֵיָּהּ כְּפּוֹעֲלִי' דְּתַנּוֹן שְׁתִּים בְּשַׁבַּת. וְהֵנִי מִלִּי בְּעִלְמָא.

אָבֵל בְּמִשְׁרָה אֶת אֲשֶׁתּוֹ עַל יְדֵי שְׁלִישׁ כִּינּוֹן דְּלֹא שְׁכִיחַ גְּבַהּ אֵין עוֹנָתָה אֲלָא אַחַת בְּשַׁבַּת דְּהָא בְּרִשׁוּתָהּ הוּא וְהִיא קְבֵלָה עֲלִי לְעִמּוּד עַל יְדֵי שְׁלִישׁ דְּבִלְאוֹ הָכִי לֹא כָּל כְּמִינֵי' כְּדָאִיתָהּ בִּירוּשְׁלַמִי וְכַדְבְּעִינּוֹ לְמִימַר קָמוּ וְכִינּוֹן שְׁפֹן הָרִי זֶה כְּאֵלוֹ נְתַרְצִית לְכָךְ שְׁלֹא תִּהְיֶה עוֹנָת' אֲלָא אֶחָד בְּשַׁבַּת וְרִשְׁבִּי"ג סָבַר דְּמִשְׁלִים לָהּ לְאִידָךְ בְּיוֹם שַׁבַּת אָבֵל בְּעִלְמָא לֹא כָּל כְּמִינֵי' אֵלוֹ עֲבָדֵי הָכִי לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹב' וְזֶה נִרְאֶה נְכוּן: סְלִיק פְּרָקָא

בס"ד פָּרַק מְצִיאַת אִשָּׁה (נ"ד ס"ה) מְתַנֵּי מְצִיאַת הָאִשָּׁה וּמַעֲשֵׂה יְדִיהָ לְבַעֲלָהּ וּיְרוֹשָׁתָהּ הוּא אוֹכֵל פִּירוֹת בְּחַיֵּי אִיִּדֵי דְתַנָּא בְּפִירְקֵי דְלַעֲלִיל וְאִם אֵינּוּ נוֹתֵן לָהּ מְעָה כְּסָף לְצַרְכֵיהָ מַעֲשֵׂה יְדֵי שְׂלָהּ וּמָה הִיא עוֹשֶׂה לּוֹ.

תַּנָּא בְּתַרְיָן מְצִיאַת הָאִשָּׁה וּמַעֲשֵׂה יְדֵי לְבַעֲלָהּ. וְאַשְׁמַעֲיָנוּ דְבִירוֹשָׁתָהּ דְנִפְלָה לָהּ דְהֵינּוּ נְכָסֵי מְלוּג הוּא אוֹכֵל פִּירוֹת בְּחַיֵּי.

אָבֵל לָא אֲשַׁמְעִינוּ הַשְׁתָּא דִּיּוֹרְשָׁה דְהֵכָא לָאו דְנוֹכְתָא וְהָא תַנִּינָא כַּמָּה זִמְנֵי בְּעָלְמָא וְהָא מְיַלְתָּא פְּשִׁיטָא הוּא: בְּשָׂתָהּ וּפְגָמָה שְׂלָהּ. אָבֵל צַעַר וְרִיפוּי וְשָׁבַת לָא תַנָּא.

דְצַעַר מְלִתָּא פְּשִׁיטָא הוּא טְפֵי מְהֵי דְצַעַר גּוּפָא דִידָהּ הוּא. רְפוּי נְמִי דְרוּפָא בְּעֵי לְמִיקְהוּי שְׁבַת נְמִי בְּכָלֵל מַעֲשֵׂה יְדִיהָ וּדְמָאן דְהֵי מַעֲשֵׂה יְדִיהָ שְׁבַת נְמִי דִידָהּ הוּא: (נ"ד ס"ו) הַפּוֹסֵק מְעוֹת לְחַתְנּוֹ וּמַת חַתְנּוֹ אָמְרוּ חֲכָמִים יָכוֹל הוּא שְׂיֵאמ' לְאַחִיָּה הֵייתִי רוֹצֶה לִיתָן וְלָהּ אֵי אָפְשִׁי לִיתָן.

וְאֵע"פ שֶׁנִּשְׁמַעְעֵבֵד לְאַחֵיו בְּקִנְיָן אֵינּוּ חַיִּיב לָזֶה מִפְּנֵי זֶה הַטַּעַם. וְאִם רַצָּה לִיתָן לּוֹ הֲרִי זֶה כְּפִסּוֹ עִמּוֹ מִתְחַל'.

אָבֵל אִם מַת לְאַחֵר שֶׁנִּשְׁאֵאת וְדָאֵי הוּא חַיִּיב לִיתָן מַה שֶּׁפִּסֵּק שְׁפָכֵר זָכָה בְּהֵם הַבַּעַל אָבֵל הָאֲחִין חוֹלְקִין בְּהֵם הַיָּבָם שְׂאִינּוּ זוֹכָה בְּרָאוּי כְּבִמְנוּחָזֵק. כְּסִק' לְהַכְנִיס לּוֹ אֶלְיָ דִינָרִין הוּא פּוֹסֵק כְּנִגְדָן חֲמִשָּׁה עָשָׂר מָנָה וּכְנִגְדָּה הַשּׁוּם הוּא פּוֹסֵק פְּחוֹת חוֹמָשׁ.

פִּירֵשׁ"י ז"ל לְפִי שְׁדִרְךָ הַנּוֹעֲדִים בְּמִזְמוּעֵי חַתָּן וְכֵלָה שְׁהוּן שְׁמִין אֶת הַבְּגָדִים שְׁהִיא מְכַנְסָת לּוֹ יֵתֵר מִכְּדֵי דְמִיָּהוּן חוֹמָשׁ. וְשׁוּם בְּמָנָה וְשׁוּם בְּמָנָה שְׂאֵם אָמְרָה לּוֹ שְׁתַּכְנִיס לּוֹ שׁוּם בְּמָנָה וּמָה שְׁהַכְנִיסָה לּוֹ הֲרִי הוּא שׁוּם מָנָה אִפִּי' בְּשׁוּק שְׁנִמְצָא שְׂלֵא הוֹסִיפוּ הַשְּׂמָאִין יֵתֵר מִן הֲרָאוּי אֵין לּוֹ אֶלָּא מָנָה שְׁהֲרִי הַכְנִיסָה לּוֹ כַּמָּה שְׂאֲמָרָה.

הַיִּלְכָּף הָא דְאָמְרִי' הוּא פּוֹסֵק פְּחוֹת חוֹמָשׁ לָא אֲתֵיָא אֶלָּא מִסְתַּמָּא דְסַתְמָא דְמִיַּלְתָּא הֲכִי שְׁיַעוּרָא וְהֲכִי אֲוִרְחִיָּהוּ דְשְׂמָאִין דְמוֹסְפֵי חוֹמָשׁ. אָבֵל כָּל הֵיכָא דְחֻזְיָנוּ דְשׁוּי טְפֵי אֵינּוּ פּוֹחַת אֶלָּא לְפִי דְמִיּוֹ.

וּמִיָּהוּ הָא אֵיכ' לְמַשְׁמַע מִיָּנָה שְׂאֵם אָמְרָה לְהַכְנִיס לּוֹ שׁוּם מָנָה אֵינָה חַיִּיבָת לּוֹ לְהַכְנִיס אֶלָּא פְּחוֹת חוֹמָשׁ וְעָלְיוּ לְקַבֵּל בְּכָף. אָבֵל אָמְרָה לּוֹ שׁוּם בְּמָנָה כְּלוּמַר שְׁתַּכְנִיס לּוֹ שׁוּם כְּדֵי שְׁיִכְתּוּב לָהּ בְּכַתְּוִבְתָּהּ מָנָה נוֹתַתָּ לּוֹ שְׂלֵשִׁים וְאַחַד סְלָעִים וְדִינָר יֵתֵר חוֹמָשׁ כְּדֵי שְׁיָהוּ דְמִיָּהוּן הֲרָאוּיִין מָנָה: מַה שְׁחַתָּן פּוֹסֵק הוּא פּוֹסֵק פְּחוֹת חוֹמָשׁ.

כְּלוּמַר אִם שְׂמּוֹ אוֹתָהּ בְּבֵית הַחַתָּן לְאַחֵר שֶׁנִּשְׁאֵאת וּמִשְׁלַל הַחַתָּן שְׁמִין אוֹתָהּ פּוֹסֵק פְּחוֹת חוֹמָשׁ שְׂאֵף הֵן שְׁמִין אוֹתָהּ יֵתֵר מִכְּדֵי דְמִיָּהוּן חוֹמָשׁ. אָבֵל בִּירוּשְׁלַמִי אָמְרוּ מָה רָאוּ לּוּמַר בְּכִסְפִּים אָחַד וּמְחַצָּה וּבְשׁוּם פְּחוֹת חוֹמָשׁ.

אָמַר ר' יוֹסִי בַר' תַּנִּינָא שְׂמּוֹ דַּעַת' שְׁל אִשָּׁה שְׂרוּצָא לְבָלוֹת כְּלִיָּהּ וּלְפָחוֹת חוֹמָשׁ. שְׂמּוֹ דַּעַתוֹ שְׁל אִישׁ שְׂרוּצָה לִישָׂא וּלִיתָן בְּכִסְפִּים וּלְעִשׂוֹתָן בְּאָחַד וּמְחַצָּה.

פִּי' שְׁמֵן הַדִּין בֵּין בָּאֵלוּ בֵּין בָּאֵלוּ כְּלוּמַר בֵּין בְּכִסְפִּים בֵּין בְּכִלִּים רָאוּי לְעִשׂוֹת דְבַר הַנְּכוּן וְיַעֲמְדוּ לְאַחֲרֵיּוֹת כְּתוּבָת'. וּלְפִיכָף תִּקְנוּ חֲכָמִים בְּכִסְפִּים שְׂיֵשָׂא וְיִתָּן בְּהֵם וְהוּא שְׂיִוְסִיָּף.

ותקני בכלים שישתמשו בהן בתוך הבית והוא שתפחות היא חומש ומקבל אחריותו עליו. וסברא דגמרא דילן נמי הכי משמע מדקאמר' הכניס' לו זקב שמין אותו ונהרי הוא בשונו' לומר שסתמו לעשות מהן תכשיטין ואינו רשאי לשאת ולתת בו.

וכן אינו פוחת חומש לפי שהזקב אינו פוחת בתשמיש שמשמשין בו. ומדאמרין נמי מאי לאו בכלים של פסך דפחתי.

לא בכלי של זקב דלא פחתי אלמא דטעמ' דהוא פוחת חומש לפי שהן פוחתין בתשמישין. ולפום האי שיטת' אית לן לפרושי שום במנה ושנה מנ' שאמר' לו לשון זה אין לו אלא מנה משום דמשמעות' דהאי לישנ' הוא שתכניס לו שום כדי שיכתוב לה בכתובת' מנה ויהא שנה השום מנה אין לו אלא מנה שפכר התנת עמו אי אמר' לי שום במנה סתם נותנת לו שלושים ואחד דינר: מה שחתן פוסק הוא פוסק פחות חומש פר"ח ז"ל שאם הוא הכניס לה שום משלו שהוא חוזר ומקבלתן עליו אף בזה פוסק פחות חומש שפכולו אינו רשאי למכור בהם.

וכן אמרו ביבמות ואף באלו שמו דעת' שרוצה לבלותן ולפחות חומש. ובגמ' אמרין אמתני' תנא שומ' רבה וקתני שומא זוטא.

ופירש"י ז"ל שומ' רבה היינו פנגד השום דקאי אאלף דינרין. ושומא זוטא שום במנה נותנ' שלשים ואחד ודינר.

וליתני' להאי פירושא דאם כן אפתי איפא שומ' רבה אחריתי דהיינו ובארבע מאות נותנת לו חמש מאות. אבל מחנורתא כדגריס רבינו חננאל ז"ל איפכא תנא שומא זוטא וקתני שומא רבה.

ופי' שומא זוטא שום במנה נותנת שלשים ואחד ודינר. ושומ' רבה ובארבע מאות נותנת לו חמש מאות.

אבל פנגד השום הוא פוסק פחות מחומש. האי פללא הוא: תנא שומא דידה וקתני שומא דידה פיר' שומא דידה שום ברנה ובארבע מאות וקתני שומא דיד' מה שחתן פוסק והא אתי' שפיר לפום פר"ח ז"ל: (ע"ב) פסקה להכניס לו פספים כו' עד רשב"ג אומר הכל במנהג המדינה פי' אפול' מתני' קאי.

והכי תנא בתוספתא ר' יוסי אומר מקום שנהגו שלא לפחות מן השום ושלא להוסיף על הפספים הכל במנהג המדינה. ואפשר דרשב"ג פליגא את"ק.

ואם אית' ליכא לפרושי הכל במנהג המדינה מנהג קבוע שהתנו כן בני העיר ביניהם דבהא ליכא מאן דפליג דכיון דהכי הוא ונדאי במנהג תלי' מלתא. וליכא לפרושי נמי בעיר חדש' ובהכי פליגי מדקאמ' הכל במנהג המדינה אלמא לא קאמר אלא דאיכא מנהג. וליכא לאוקמי אלא בעיר ישנה שאין בה מנהג קבוע שהתנו כן ביניהם. אלא שנהגו כן בעצמם ובהא פליגי דת"ק סבר אזלינן בתר דינא.

ורשב"ג סבר אזלינן בתר מנהגא. אי נמי אפשר דלא פליגי כדאשכחן דכונת' בתלמודא דלא פליגי במסכת' שבת בפרק אלו קשרים ר' אליעזר אומ' קושרין לפני הבהמה ולא דפליג את"ק כדאיתא התם.

ובמסכת' יום טוב רש"ג אומר לא כל הביבירין שוין ואם איתיה רש"ג מנהג קבוע קאמר ואשמעינן בכי הא מנהג מבטל הלכה. ומיהו לישנא דמתניתין מכרע פלישנא קמא למימרא דלאו מנהג קבוע קאמר מדקתני מקום שנהגו שלא לפחות מן השום.

דככל דוכתא דקתני כי האי לישנא מקום שנהגו לאו מנהג קבוע קאמר אלא שנהגו פן בעצמן. פדאמרי' בבבא בתרא מקום שנהגו לבנות גויל גזית פפיסים לבני' כו'.

ואפ"י הכי אפ"ש דהא דרש"ג לא פליגא ות"ק עיקר דינא קמ"ל ובעיר חדשה דליפא מנהג קלל. והכי סברא דרבנא ד"ל דפסקי הילכת' פ"ג: (דף ס"ו) גמ' ה"ג כי אתא רבין אמר בהעדפה כו' אמר רב פפא ומציאת' כהעדפה שעל ידי הדחק דמי.

ואיכא גוסחי דכתי' בהו וקא כי אתא רבין ומפרק רב פפא ומציאת' כהעדפה שעל ידי הדחק דמי. ולא נהירא דמעיקרא מאי סבר כי משמע לי' דמציאתה כהעדפה שלא על ידי הדחק דמי ומאי טעמ' דרב פפא דאמר כהעדפה שעל ידי הדחק דמי: ה"ג בגדו לית לי' זילותא אשתו אית לה זילותא פ"ג בגדו לית ליה זילותא לבגד ואע"ג דגופי' מיתזיל מחמת' פ"ג דבגד גופי' לאו בר בשת הוא לא מיחייב דהא איהו לבגד בייש.

אבל אשתו אית לה זילותא וכת בשת היא. ואפתי קשיא לן איהו אמאי שקיל בבשת דינא ומאי שניא מעני בן טובים.

ומהדרי' ה"ג לאו גופי' אשתו גופי' הוא: (ע"ב) פסקה להכניס לו כו' היינו פוסק פנגדן כו' עד וצריכ' דאי אשמעינן עיסק' רבה כו'. אבל אשומא רבה ושומא זוטא ושומא דידיה ושומא דיד' לא קאמר אצרכת' דהא פשיט' מילתא דלא אתיא חדא מאידך.

והסתן מקבל עליו כו' מאי קופ' כו' עד בירושלים. איכא גוסחי דכתיב בהו בעא רב אשי שבת ראשון או כל שבת ושבת חדש ראשון או כל חדש וחדש.

ואפ"ש לפרש דה"ק אם יש לה להסתפק מאלו עשר' דינרין שנותנין לה לכל מנה ומנה שבת ראשון ולא יותר ונפקא לן מינ' לענין מעה כסף שהו' נותן לה לכל שבת לצרכ' דלהשבת ראשון לא יתיב לה דהא אית לה הני.

והיינו דמספק' לן אי אית לה לשבת אחת ומפאן ואילך חוזרת לדינ' וחיוב ליתן מעה כסף או אם יש לה להסתפק בהן יותר ותו איבעיא לן חדש ראשון פלומר אם יש לה להסתפק בהן חדש ראשון או כל חדש וחדש.

אבל אם תמצא לומר כל חדש וחדש תו לא איבעיא לי' עד אימת דהא פשיט' לי' דכיון דאמרת טפי מהכי דוודאי אית לה לאיסתפוקי מיניהו לפי חשבון מעה כסף לכל שבת ולא אמרו עשרה דינרין לכל מנה אלא להקדים לה הא בעלמ' אינו נותן לה אלא של אותה שבת בשבת: (דף ס"ז ע"ב) מר עוקבא הנה לי' ההוא עני' בשיבבות' כו' עד בטלי כסף או בטלי זקב והאי דלא עייפיניהו ושדריניהו ניהל' כי ההוא דלעיל דמפונקתא פולי האי ליכא אמר היינו דאמר ר' אלעזר בא ונחזיק טובה לרמאין כו' עדפאן קודם שיבא לידי גבוי פאן אחר שיבא לידי גבוי פירש"י ו"ל דההי' דאין מחייבין אותו למפור את ביתו וכלי תשמישו בשבא עכשיו להתפרנס בתחלה מקנפה של צדקה וההיא דקאמרי' ה"ה משתמש בכלי זקב ישתמש בכלי כסף כשכבר נתפרנס מקנפה של צדקה שלא כדון

וְחַיִּיב לְשַׁלֵּם וְהָרִי זֶה כְּפוּרַע חוּבוֹ: וְהָרַב ר' אַבְרָהָם בַּר דָּוִד ז"ל פִּינְרֵשׁ דִּהְיָא דָּאִין מְחַיִּיבִין אוֹתוֹ אֲתֵיָא קוֹדֵם שְׂיָבֵא לִידֵי גַבּוּי דְלַעֲנָנָן לְקַבֵּל מִתְּנּוֹת עֲנִיִּים מִפִּינָן שְׂאִין לוֹ מְאֵתִים זֵוּ חוּץ מִבֵּיתוֹ וְכָלִי תַשְׁמִישֵׁי רֵשָׁאֵי לְקַבֵּל.

אַבְל לְעֲנָנָן לְהַתְּפָרְגֵס מִקְּוֵפָה שֶׁל צְדָקָה אַהָּא תַנִּיָא הִי מְשַׁתְּמֵשׁ בְּכָלִי זֶהָב יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָלִי כֶסֶף. עוֹד אַפְשׁ' לְפָרֵשׁ דְתַרְנוּנֵיהוּ לְהַתְּפָרְגֵס מִקְּוֵפָה שֶׁל צְדָקָה אַבְל מִתְּנִיָא בְּבֵית וְכָלִים שְׁהִיּוּ לוֹ קוֹדֵם שְׂיָבֵא לִידֵי כֶּף דְכִינּוֹן שְׂכָבֵר הִי מְשַׁתְּמֵשׁ בָּהֶן אִין מְחַיִּיבִין אוֹתוֹ לְמַכְרוֹ.

אַבְל מִתְּנִיָתָא בְּבֵית וְכָלִים שְׂזָכָה בָּהֶם אַחַר כֶּף כְּלוּמַר אַחַר שְׂבָא לְהַתְּפָרְגֵס מִן הַצְדָקָה וּבָהָא וְנֻדְאֵי אֲמַרִי הָיָה מְשַׁתְּמֵשׁ בְּכָלִי כֶסֶף כּו': (ס"ח ע"א) מִתְּנִיָא יְתוּמָה שְׁהַשְׂאִיָּתָה אַמָּה אוֹ אַחִי לְדַעַת' כּו' עַד אֲלָא שְׁמִין אֶת הַנְּכָסִים וְנוֹתְנִין לָהּ פִּי שְׁמִין אֶת הַנְּכָסִים וְרוֹאִין שְׂכָנְגָדוֹן הִיאָף גִּיזוּנוֹת וּמִתְּפָרְגֵסוֹת וְנוֹתְנִין לָהֶן.

וְכֵן אֲמַרוּ בְּתוֹסְפָתָא כִּיצַד הַבְּנוֹת גִּיזוּנָת וּמִתְּפָרְגֵסוֹת מְנַכְסֵי אַבִּיָהֶן אִין אוֹמְרִין אֱלוֹ הָיָה אַבִּיָהֶן קִיָּים כֶּף וְכֶף הָיָה נוֹתֵן לָהּ אֲלָא רוֹאִין שְׂכָנְגָדוֹן הִיאָף גִּיזוּנָת וּמִתְּפָרְגֵסוֹת וְנוֹתְנִין לָהֶם.

ר' אוֹמֵר כָּל אֶחָד וְאֶחָד עֲשׂוֹר נְכָסֵי. ר' יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הַשְׂאִי בֵּת רַאשׁוֹנָה יִנְתֵּן לְשֵׁנִי כְּדֶרֶף שְׂנָתָן לְרַאשׁוֹנָה.

וּמִסְתַּבְּרָא דְשִׁלְשׁ מַחְלֻקָת בְּדָבָר רַבָּנָן וּר' וּר' יְהוּדָה רַבָּנָן סְבָרִי דְבִתְרָא שׁוּמָא דְנְכָסִים אֲזֵלִינָן לְעוֹלָם. ר' יְהוּדָה סְבָר דְהִיכָּ דְאִיפָא אֲנֻמְדָנָא אֲזֵלִינָן בְּתַר אֲנֻמְדָנָא דַּעַתָּא דְאָב הִיכָּ דְלִיפָא אֲנֻמְדָנָא אֲזֵלִינָן בְּתַר שׁוּמָא דְנְכָסֵי דְהָא ר' יְהוּדָה לָא אַפְלִיג בְּמִתְּנִיָא אֲלָא אִי אִיפָא אֲנֻמְדָנָא.

וּר' סְבָר דְהִיכָּ דְאִיפָא אֲנֻמְדָנָא אֲזֵלִינָן בְּתַר אֲנֻמְדָנָא הִיכָּא דְלִיפָא אֲנֻמְדָנָא יְהִיבִין לָהּ עֵישׂוֹר נְכָסִים. (ש"ם) גַּמ' אָמַר שְׁמוּאֵל לְפָרְגֵסָה שְׁמִין בָּאָב פִּי ר' חֲנַנְיָא ז"ל דְלָא אֲזֵלִינָן בְּתַר שׁוּמָא דְאָב לְהוֹסִיף עַל עֵישׂוֹר נְכָסֵי דְאֲמַרִי לְעֵיל בְּשִׁלְהִי נַעֲרָה שְׂנַתְּפָתָהּ וְעַד כַּמָּה אַבְיֵי וּרְבָא דְאֲמַרִי תַרְנוּיָהּ עַד עֵישׂוֹר נְכָסֵי.

וְאִיפָא דְסְבוּר מִיָּנָה דְלָא קָאֵמַר רַבִּי ז"ל אֲלָא אֲלִיפָא דַּר' יְהוּדָה וְאֲלִיפָא דְהַלְכָתָא וְאֲקָשׁוּ עֲלֵי מַהָּא דְמוֹתְבִינָן מִדְּתַנִּיָא הַבְּנוֹת גִּיזוּנוֹת וּמִתְּפָרְגֵסוֹת מְנַכְסֵי אַבִּיָהֶן כִּיצַד אִין אוֹמְרִין אֱלוֹ הִי אַבִּיָהֶן קִיָּים כֶּף וְכֶף הִי נוֹתֵן לָהֶם אֲלָא שְׁמִין אֶת הַנְּכָסִים וְנוֹתְנִין לָהֶם.

וְאִם אִתָּהּ מַאי קוּשְׁיָא לִימָא לִי דְהִכִּי קָאֵמַר אִין אוֹמְרִי אֱלוֹ הָיָה אַבִּיָהֶן קִיָּים כֶּף וְכֶף הִי נוֹתֵן לָהֶם לְהוֹסִיף עַל עֵישׂוֹר נְכָסֵי אֲלָא שְׁמִין אֶת הַנְּכָסִים וְנוֹתְנִים לָהֶם לְפִי שׁוּמוֹת הַנְּכָסֵי כַּמָּה שְׁהוּא אַפִּי הָיָה יוֹתֵר מִעֵישׂוֹר נְכָסֵי דַּעַד עֵישׂוֹר נְכָסֵי הוּא דְאֲזֵלִינָן בְּתַר אֲנֻמְדָנָא אַבְל מִכָּאֵן וְאִילָף אִי אִיפָא שׁוּמָא דְנְכָסֵי יְהִיבִין לָהּ.

וּמִיָּהּ לִיתָא דְרַבִּי ז"ל בֵּין לַר' יְהוּדָה בֵּין לְרַבָּנָן אֲמַרָה דְאֲלִיפָא דְכּוֹלִי עֲלֵמָא בֵּין לְמֵאן דְאֲזֵיל בְּתַר אֲנֻמְדוֹן דַּעַת' דְאָב בֵּין לְמֵאן דְאֲזֵיל בְּתַר בְּתַר שׁוּמָא דְנְכָסֵי לָא יְהִיבִין לָהּ טְפִי מִעֵישׂוֹר נְכָסֵי לְעֵינָם הִילְכָף מֵאן דְקָא מוֹתִיב שְׁפִיר מוֹתִיב מְדַקְתְּנִי אִין אוֹמְרִים אֱלוֹ הִי אַבִּיָהֶן קִיָּים כֶּף וְכֶף הִי נוֹתֵן לָהֶם אֲלָא שְׁמִין אֶת הַנְּכָסִים וְנוֹתְנִין לָהֶם אֲלֵמָא לָא אֲזֵלִינָן בְּתַר אֲנֻמְדוֹן דַּעַתָּא דְאָב כָּלִל דְהָא תַרְנוּיָהּ שׁוּוּ לְהוּ אַהֲדָדִי.

ובשווא דנכסי נמי לא אַזלינן אַלא עד עישור נכסי וקאמר דאפי' בַּהֲכִי לֹא אַזְלִינָן בְּתֵר אַנְמֵדָן דַּעְתָּא דָּאָב. וּבְנוּדָאֵי בְּדַאיפָּא לְמִיקָם עַלִּי קְאָמְרִי מְדַקְאָמֵר דְּלֹא אַזְלִינָן בְּתֵרָא דָּאֵי בְּדַלִּיפָּא לְמִיקָם אַדְעֵתָי' לֹא צָרִיכָא לְמִימֵר אַלא נוּדָאֵי דְּהֲכִי קְאָמֵר דְּלֹא אַזְלִינָן אַלא בְּתֵר שׁוּמָא דְּנִכְסִים.

תו אַקְשׁוּ עַלִּי מְדַתְנָן וְחֲכָמִים אִוְמְרִים פְּעָמִים שְׁאַדָּם עֲנִי וְהַעֲשִׂיר אוּ עֲשִׂיר וְהַעֲנִי וּמְהַדְרִי לִי לִר' יְהוּדָה מְהָא לְמִימְרָא דְּלֹא אַזְלִינָן בְּתֵר אַנְמֵדָן דַּעְתָּא דָּאָב דְּזִנְמִנִּין דְּהוּי עֲנִי וְהַעֲשִׂיר וּבְצָר' לֵה מְדִינָא וְזִנְמִנִּין דְּהוּי עֲשִׂיר וְהַעֲנִי וּמְפָשֶׁת לֵה נְמִי אַלְמָא דְּמֵאָן דְּאַזְזִיל בְּתֵר אַנְמֵדָן דַּעְתָּא דָּאָב בֵּין לְהוֹסִיף בֵּין לְגָרוּעַ קְאָמֵר וְכַדְאָמְרִינָן לְעִיל מְאִי מְעִילוּי' מְעִילוּי' דָּאָב וְכַדְשׁוּמְאָל דָּאָמ' שְׁמוּאֵל לְפִרְנָסָה שְׁמִין בָּאָב.

וּלְתֵתָה לְהָאֵי נְמִי דְּנוּדָאֵי שְׁמוּאֵל בֵּין לְהוֹסִיף בֵּין לְגָרוּעַ עד עישור נכסי קאמר ואהא קאמרי רבנן פְּעָמִי שְׁאַדָּם עֲנִי וְהַעֲשִׂיר אוּ עֲשִׂיר וְהַעֲנִי וְאָמְרִינָן נְמִי מְעִילוּיָא דָּאָב וְאַנְן לֹא אָמְרִי' אַלא שְׁלֵא לְהוֹסִיף יְתֵר מְעִישׁוֹר נְכָסִי.

וּמִיָּהוּ סְתָמָא דְּמַלְתָּא לָאוּ הֲכִי מְשַׁמַּע אַלא דְּלַעוּלָם אַזְלִינָן בְּתֵר אַנְמֵדָנָא. וְאִי מְהֵיָּא דְּלַעִיל דָּאָבֵי וְרַבָּא הֵתָם אוֹרְחָא דְּמַלְתָּא עד כְּמָה הוּא דְּאָמְרִי' וְאַפִּי' מִיְחִיִּים דָּאָב.

וְאִיכָּא דְּמַסִּיעַ לִי מְדַאָמְרִי' לְקַמָּן מְעַשָּׂה וְנָתַן לֵה ר' אֶחָד מְשָׁנִים עֲשָׂר בְּנִכְסֵי הָרִי שְׁלֵא שְׁמַעְנוּ אַלא לְפָחוּת. וְלֹא שְׁמַעְנוּהָ אִינְהָ רֵאִי' דְּמַעַשָּׂה שְׁהִי' כִּף הִיָּה אַבְל בְּתוֹסְפוֹת הִבִּיֵּאוּ רֵאִי' מְהָא דְּאָמְרִי' הֵתָם בְּמַס' גִּיטִין וְהָא פִּרְנָסָה דְּמִיקָז קִיָּצָא וְהָא מְשַׁמַּע כְּדַקְאָמֵר רַבִּי חֲנַנְאֵל ז"ל דְּלַעוּלָם לֹא הוּיָא טְפִי מְעִישׁוֹר נְכָסִי וְהִיָּינוּ דְּאָמֵר דְּקִיָּצָא.

וְלִית' דְּלִדִּידָן נְמִי פִּרְנָסָה מִיקָז קִיָּצָא וְאִי אַמִּידָנִי' קָא קִיָּצָא. וְאִי לֹא אַמִּידָנִי' נְמִי מְסַתְמָא עד עישור נכסי מִיקָז קִיָּצָא אַבְל נוּדָאֵי דְּלַעוּלָם אַזְלִינָן בְּתֵר אַנְמֵדָן דַּעְתָּא דָּאָב בֵּין לְהוֹסִיף בֵּין לְגָרוּעַ וְהוּא הִדִּין נְמִי לִיתָן לֵה עִישׁוֹר נְכָסִי מִן הַמַּטְלָטְלִי' אַע"ג דְּמִדִּינָ' לֹא הוּיָא אַלא מְמַקְרָקְעִי אִי אַמִּידָנִי' בְּהֲכִי דְּאִכּוּלִי מַלְתָּא אַזְלִינָן בְּתֵר אַנְמֵדָן דַּעְתָּא כְּדַאָמְרִי רַבְּנָן מַחֲטִי דַּעֲלִיא' וְאָמְרִינָן פִּרְנָסָה הוּאִי וּמְאִי מְעַלִּי' מְעִילוּי' דָּאָב וְלֹא אָמְרוּ הִלְכָה בֵּין לְמִזוּנֵי בֵּין לְכַתּוּבָה בֵּין לְפִרְנָסָה מְמַקְרָקְעִי וְלֹא מְמַטְלָטְלִי אַלא בְּדָלָא אַמִּידָנִי' וְיִהְיִינוּ לֵה עִישׁוֹר נְכָסִי מְדִינָ' וְלִית לֵה אַלא מְמַקְרָקְעִי הָא אַמִּידָנִי' כָּל מִילֵי אַזְלִינָן בְּתֵר אַנְמֵדָנָא וְהֲכִי הִלְכְתָּא.

וְהִנֵּי מִילֵי לְפִרְנָסַת הַבַּעַל אַבְל לְמִזוּנֵי וּלְבוּש' נוּדָאֵי בְּתֵר שׁוּמָא דְּנִכְסֵי' אַזְלִינָן: אַלְמָא לֹא אַזְלִינָן בְּתֵר אַנְמֵדָנָא וְתִיּוּבְתָא דְּשׁוּמְאָל. קִשִּׁי' לָן וְלִמ' לִי לְמִיתַב עֲלֵה מְהָא דִּיּוּקָא וְהָא פְּשִׁיטָא מִלְתָּא דְּרַבְּנָן לֹא אַזְלִי בְּתֵר אַנְמֵדָנָא וְלֹא פְּלִיגִי עַלִּי דִּר' יְהוּדָה אַלא לְמִימְרָא דְּלִיפָּא לְמִיזוּל בְּתֵר הָהִיא אַנְמֵדָנָא דְּשַׁמָּא לֹא הִיוּ נְכָסִיו אַחַר כִּף כְּאוֹתָהּ שְׁעָה אַבְל אֵלוּ הִיָּינוּ יוֹדְעִי' נְכָסִיו שֶׁל אוֹתָהּ שְׁעָה וְשֶׁל עֲכָשְׁיוּ נוּדָאֵי אַזְלִינָן בְּתֵר אַנְמֵדָן דַּעְתוֹ לְפִי הַנְּכָסִי' שֶׁל אוֹתָהּ שְׁעָה וְשֶׁל עֲכָשְׁיוּ.

וּמִשׁוּם הֲכִי מְפָרְחָנָן דְּנוּדָאֵי לָאוּ עֲנִי וְעֲשִׂיר בְּנִכְסֵי קְאָמְרִי' וְהַשְׁתָּא נוּדָאֵי הוּיָא תִּיּוּבְתָא: (ע"ב) טַעְמָא דְּקִטְנָה הָא גְדוּלָה וְיִתְר' פִּירֵשׁ הָא גְדוּלָה נַעֲרָה דְּבַת מְחִילָה וְאַע"פ שְׁלֵא בְּגָרָה.

אָבֵל לִיכָא לְפָרוּשֵׁי הָא גְדוּלָה בּוֹגְרַת דְּאֵם פֶּן מַאי קוּוְשֵׁי דְהָא ר' לֹא אָמַר אֱלָא בְּגַר אִו
נִישׁוּאִין אָבֵל בּוֹגְרַת וְנִשְׂאֵת לֹא אָמַר אֲנָא וְדַאי הָא גְדוּלָה נַעֲרָה קָא אָמְרִי: לֹא קִשְׂיָא הָא
דְּמַחְסֵי הָא דְלֹא מַחְסֵי הָכִי נְמִי מְסַתְפָּרָא כּו' עַד הָא דְלֹא מִיתְנִי מִיְיָהוּ.

וּלְעַנְנֵן הִלְכְתָא קִי"ל דְּאִי לֹא מִיתְנִי מִיְיָהוּ בְּגַרָה אִו נִשְׂאֵת צְרִיכָה לְמַחֲוֹת אָבֵל הִיכָא
דְּמִיתְנָא מִיְיָהוּ אִינְה צְרִיכָה לְמַחֲוֹת. אֱלָא בְּבַגְרוֹת וְנִישׁוּאִין.

אָבֵל בְּאַחַד מְהֵם אִינְה צְרִיכָה לְמַחֲוֹת. וּמִיָּהוּ הִיכָא דְלֹא מִיתְנָא מִיְיָהוּ וּבְגַרָה וּמִיְיָהוּ
נִרְאִין דְּבָרֵי שְׂהִיא צְרִיכָא לְמַחֲוֹת שְׁנִית בְּנִישׁוּאִי.

וְאֵם לֹא עָשָׂה פֶּן מַחֲל' מִפִּינֵן שְׂדִינ' שְׂתַפְסִיד בְּאַחַד מְהֵם פְּלוֹמַר בְּבַגְרוֹת אִו בְּנִישׁוּאִין
בְּלֹא מְחָאָה. תַּדַּע דְּהָא נִיזוּנָת שְׂלֹא הִפְסִידָה בְּבַגְרוֹת בְּלַבַּד וְדִינָה פְּאֵלוּ מִיְיָהוּ וְאֵעִפ"י כֵּן
אֵלוּ נִשְׂאֵת וְלֹא מִיְיָהוּ הִפְסִידָה.

וּמִיָּהוּ בְּגַרוֹת וְנִישׁוּאִין שְׂמַפְסִידִין בְּכָל מְקוֹם בְּלֹא מְחָאָה לֹא אָמְרוּ אֱלָא נִישׁוּאִין אַחַר
בְּגַרוֹת. אָבֵל לֹא בְּגַרוֹת אַחַר נִישׁוּאִין שְׂאִין אַחַר נִישׁוּאִין פְּלוֹם שְׂפִכְר זָכָה בְּהֵם הִבְעַל.

וּמִדּוּ הִיא זוֹכָה אַחַר כְּדָ וְהָרִי הוּא פְּחוּב דְּעֵלְמָא. וְאִפִּי נִתְאַלְמָנָה פְּשִׁיָּא קְטַנָּה שְׂפִל זְמַן
שְׂלֹא מִיָּאָנָה הָרִי הִיא פְּאִשְׁת אִישׁ לְכָל דְּבָרֵי: (שָׁם) תַּנִּיא הָאוּמַר אֵל יְזוּנֵנוּ בְּנוֹתֵינוּ מְנַכְסִיו
אִין שׁוּמְעִין לוֹ אֵל יִתְפָּרְנְסוּ מְנַכְסִיו שׁוּמְעִין לוֹ שְׂהַפְרָנְסָה אִינְה פְּתַנְאִי פְּתוּבָה.

פִּי דְּמִזוּנֹת הִבֵּת הָרִי הֵן תַּנְאִי פְּתוּבָה וְתַנְאִי ב"ד וְלֹא פֶל כְּמִינֵי לְמַעֲקָרֵי אָבֵל פְּרָנְסָה
אִינְה תַּנְאִי פְּתוּבָה אֱלָא דְּבָר הָרִאִי וְאִפִּי בְּדַעְתּוֹ הֵן שְׂמִין לָהּ וְכִינֵן דְּגִלְיָא דְּעַתִּי דְּלֹא
נִיחָא לִי לְמִיתָן לָהּ פֶּלֶל לֹא יְהִיבִין לָהּ.

וְאִיכָא דְּגָרְסִי אִיפְכָא וּמְפָרְשֵׁי דְּמִזוּנֹת דְּלֹא חִיבִינְהוּ עֲלֵי אֱלָא אַחַר מִיתָה פִּינֵן
דְּאַתְנִי עֲלִינְהוּ מַחְסִיִּים שׁוּמְעִי לוֹ. אָבֵל פְּרָנְסָה דְּאַפִּי מַחְסִיִּים אִיתָה לָּא פֶל כְּמִינֵי.

וְלִיכָא דְּפְרָנְסָה מַחְסִיִּים לֹא הָנִי חוּבָה אֱלָא מְצוּנָה וְקִינְיָא לֵן נְמִי דְּבַעֲלַת חוּב דְּאַחֵי הָנִיא
אַלְמָא עִיקָר חִיבָא לְאַחַר מִיתָה. וְתוּ בְּמִזוּנֵי דְּאִינוּן תַּנְאִי ב"ד וְנִדְאִי לִיכָא לְמִימַר דְּכָל
כְּמִינֵי לְמִיעֲקָרֵי: וְרַבִּי הָאִי גָאוֹן ז"ל גּוֹרֵס כֵּן וּפְרִיָּשָׁה בְּמַתְנָה עִם אִשְׁתּוֹ בְּשַׁעַת נִישׁוּאִין
וּבְמִזוּנֵי הוּא דְּשְׂמַעִין לִי דְּזַכּוּתָהּ הוּא וְהָרִי הִיא יְכוּלָה לְמַחֲלוֹ.

אָבֵל לֹא בְּפְרָנְסָה דְּמְצוּנָה דִּידִי הוּא וְלֹא מִדִּי דְּזַכּוּתָהּ דְּמִיתְלִי פֶּלֶל בְּמַחֲלָה דִּידִי וְתַפּוּשׁ
לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן: (דָּף ס"ט) וְאֵם אִיתָה נִימָא לִי מִי אָמְרָה כְּלוּ וְאֵם אִיתָה דְּלֹא שְׂמִיעַ לִי
דְּאִי הָנָה שְׂמִיעַ לִי הָנָה מְקַבֵּל לָהּ כִּי אִתִּי ר' חֲנִינָא לְמַפְשָׁטָא מְהָא נִימָא לִי מִי אָמְרָה אֱלָא
וְנִדְאִי שְׂמִיעַ לִי וְלֹא סְבִיר' לִי.

וּמְהַדְרִינֵן שְׂאִנֵי הָתָם דְּאִיכָא רְנוּחַ בֵּית' פְּלוֹמ' לְעוֹלָם לֹא שְׂמִיעַא לִי דְּאִי הָנָה שְׂמִיעַא הָנָה
מְקַבֵּל לָהּ. וְדָקָא קִשְׂיָא לָהּ אֵם כֵּן נִימָא לִי מִי אָמְרָה.

הִינּוּ טַעְמָא מְשׁוּם דְּלֹא אַכְפַּת לִי דְּלֹא שְׂיִיכָא בְּהָדִי דִּידִי פֶּלֶל דְּשִׁנְיָא הָא דִּר' יוֹחָנָן
דְּאִיכָא רְנוּחַ בֵּית' הִילְכָף לֹא אַכְפַּת לִי לְאַהֲדוּרֵי עֲלָה פֶּלֶל. וְהִלְכְתָא כִּר' בְּאַחִין שְׂשִׁיעֵבְדוּ
בֵּין מְכָרוּ בֵּין מְשַׁכְּנוּ דְּמוֹצִיאִין לְפְרָנְסָה וְאִין מוֹצִיאִין לְמִזוּנֹת פְּדָאֲמָרֵי לְעִיל וְהָא מַעֲשִׂים
בְּכָל יוֹם מוֹצִיאִין לְפְרָנְסָה וְאִין מוֹצִיאִין לְמִזוּנֹת.

ובאידיך דמי שמת והניח שתי בנות וכן וקדמה הראשונה ונטלה עישור נכסים ולא הספיקה לגבות שני' עד שמת הבן קיי"ל כר' יוחנן דאמר שני' ויתרה פיון דאיכא רנוח ביתא מהני נכסי'.

ולאפוקי מציאה וכדמוכחא סוגיין פנותין' ותרונייהו איתנהו דלא שייכון להו אהדדי כדפ': ואף אממר הדר בי' כו' עד ונחיתין' לדעתיה דאי פיעו לסלוקי בזוזי הווי מסלקי לה דשמעיי דהווי קא אמרי לה אלו הווי לן זוזי סליקנה בזוזי.

הא מלתא לא אתי' בפשטא דמאי ראי' יש מהא דקא אמרי אלא מסתברא דאינהו הווי בעיי לסלוקא בחדא ארעא ואמרי הא פטעמניהו דדינא גביניהו פיון דאלו הווי בעיי לסלוקי בזוזי הווי מסלקי לה ואשתיק ולא אמר להו ולא מידי והיינו ראי' אמר רב אשי פי הוינון בי' רב כהנ' הנה מגבינו ואפלי' מעלמא כל דבתי.

איכא דמפרש שיהיה מגב' לה עישור משכירו' הבתים מלבד עישור שמגבה לה מגוף הקרקעות דשכירות מכירה ליומין' הוא. וכי היכי דאלו מכרו קרקע אחד נוטלת עישור דמיין.

הכי נמי הכא נוטלת עישור של שכירות עצמה. ולא נהיר דאלו מכרו קרקע לפירות לזמן מפיון דלית לה מפירי מי אית לה מדמי פירי הא ונדאי לית לה.

אלא ונדאי עיקר פירושי' משכירות הבתים ששכר האב ולא הספיקו לפרוע השכר עד שמת האב קודם שהגיע זמן הפרעון דכיון דקיימא לן דשכירות אינה משתלמת אלא בסוף הנה לי' פפירות המחוברין וצריכין לקרקע שהן פקרקע ומשום הכי אית לה מיניניהו וזה נכון: (ע"ב) מתני' המשלי' מעות כו' אילימא קטנה מן הנישואין איכא ביניניהו כלו' אפלי' קטנה דבגדולה נמי ונדאי פליגי כדמוכח בהדין' ובמסקנא אמרי' דגדולה הויא והלכתא כר' מאיר: סליק פרקא בס"ד פרק המדיר את אשתו (דף ע) מתני' המדיר את אשתו מלהנות לה עד שלשי' יום יעמיד פרנס מכאן ואילך יוציא ויתן כתובה.

פירש"י ז"ל דאלו אתשמיש לא האיל נדרי' דמשעבד לה. אלא אנכסיו כדאית' בגמ' והיינו דקאמר דיעמיד פרנס.

וקשיא לי דהא אוקימנא בגמ' בשדהדירה כשהיא ארוסה ונישאת. וכיון דכן הא האיל לי' נדר' אתשמיש נמי דהא היא שעתא דאדר' לא הוי' משועבד לה.

ואפשר דכיון דלא קאי שהוא פרוקא לא אכפת לן. אבל בירושל' אמרי' תמן תנינו המדיר את אשתו מתשמיש המטה שתי שבתות או שבת אחת והכא אתמר הכין.

תמן במדירה מגופו ברם הכא במדירה מנכסיו. ולא נהיר מאי קאמ' אי קאמר דהכא במפרש שאינה מדירה אלא מנכסיו.

אי נמי דאפילו בסתם ולא משתמע נידריה מסתמא אתשמיש אלא אנכסי: (שם) והתנו קונם שאני עושה לפיה אינו צריך להפר אלמא פיון דמשעבד' לי' לאו כל כמינה הכא נמי פיון דמשעבד לה לאו כל כמינ' דמפקע לי' לשועבודי' מינה קשיא לן דהא לעיל אמרי' דקונמות קדושת הגוף ובדין הוא דמיקפקע שיעבודי' מינה אלא דרבנון אלמוה

לְשִׁיעָבוּדֶיךָ דְבַעַל וַיֵּשׁ לֹמֵר דְּכִי הֵיכִי דְאַלְמוּהָ רַבָּנָן לְשִׁיעָבוּדֶיךָ מִיָּנָה אֲלֵמוּהָ רַבָּנָן לְשִׁיעָבוּדֶיךָ מִיָּנָה: אֲלֵא מִתּוּךְ שְׂיִכּוֹל לֹמֵר לָהּ צָאִי מַעֲשֵׂה יְדִיךָ לְמַזּוֹנוּתֶיךָ נַעֲשֵׂה כְּאֹמֵר לָהּ צָאִי מַעֲשֵׂה יְדִיךָ לְמַזּוֹנוּתֶיךָ כּוּ' עַד כְּאֹמֵר לָהּ צָאִי מַעֲשֵׂה יְדִיךָ לְמַזּוֹנוּתֶיךָ.

וְאַפְּי' אֲלִיבָא דְרַב הוּנָא דְקִסְבַּר מְזוֹנוֹת עֵיקָר יְכוּל לִיָּסֵן לָהּ מַעֲשֵׂה יְדִי' שְׂהִיא חֲיִיבָת לֹו בְּדָמֵי מְזוֹנוֹת וְאִם אֵינָה מְסַפְקָת מִשְׁלִים לָהּ וְאִם מְסַפְקָת פְּטוּר בְּכַף דְּהֶשֶׁת' וְנִדְאִי אֲלִיבָא דְכוּלֵי עֲלָמָא מְפָרְקִינוּ לָהּ וְאַפְּי' לְרַב הוּנָא.

תַּדַּע מְדַאֲמְרִי' וְאִם אֵינָה לְדְרַב הוּנָא וְאֵלֹו הֵיא פִּירוּקָא לָא אֵתִי לְדְרַב הוּנָא מֵאִי קְאָמֵר אִם אֵינָה פְּשִׁיטָא דְלִיתָה דְהָא מִתְנִי' תִּיּוּבְתֵי' אֲלֵא וְנִדְאִי אֲלִיבָא דְכוּלֵי עֲלָמָא קָא אֲמָרִינוּ: וְכוּלָהּ סוּגְיָנוּ נְמִי אֲלִיבָא דְכ"ע בֵּין לְרַב הוּנָא בֵּין לְרִישׁ לְקִישׁ.

וּמֵאִי דְמִקְשִׁי' נְמִי אִי הֵכִי פְרָנְס לָמָה לָהּ וּמְתַרְצִינוּ בְּדָלָא סַפְק' אֲתִיָּא נְמִי אֲפִי' אֲלִיבָא דְרִישׁ לְקִישׁ וְאַפְּי' לְרִישׁ לְקִישׁ בְּשִׂאֵינָה מְסַפְקָת חֲיִיב לָהּ בְּמַזּוֹנוּתָהּ. וְלֹא פְּלִיגִי רִישׁ לְקִישׁ וְרַב הוּנָא אֲלֵא אִם הִיא יְכוּלָה לֹמֵר לְבַעֲלָהּ אֵינִי נִיזְוֹנָת וְאֵינִי עוֹשָׂה.

אֲבָל דְּבָרֵי הַפֶּל שְׂהִיא חֲיִיב בְּמַזּוֹנוּתִי' וְאֵינִי יְכוּל לְהַפְטֹר דְּהָא אַרוּסָה שְׂהִגִיעַ זְמַן שְׂחֲיִיב בְּמַזּוֹנוּתִי' וְאֵינִי נוֹתֵן לָהּ מַעֲשֵׂה יְדִי' כְּדַמוּכַח לְקַמָּן בְּמַכִּילִתִּין בְּפָרְק שְׁנֵי דִּינֵי גְזִירוֹת.

וְכִינּוּן שְׁפֹן נְשׂוּאָ' שְׂחֲיִיב בְּמַזּוֹנוּתִי' מִן הַדִּין וְעֵיקָר חֵיּוּב מְזוֹנוֹת עֲלִיו שְׂאִם אֵינָה מְסַפְקָת שְׂהִיא חֲיִיב לָהּ וְכֵן דַּעַת רַבִּינוּ הֵרַב ר' מִשְׁוֹלָם בֶּן הֵרַב ר' מִשְׁוֹה ז"ל: וּמְדַקְאֲמְרִי' לָא תִּימָא נַעֲשֵׂה אֲלֵא אֵימָא כְּאֹמֵר לָהּ צָאִי מַעֲשֵׂה יְדִיךָ לְמַזּוֹנוּתֶיךָ מְסַתְּבָרָא דְהֵיא תַקְנָתָא לָא מִיבְטָל' מְסַתְּמָא לְעוֹלָם אֲלֵא אִם כֵּן בְּפִירוּשׁ וְכֵן נִרְאִין דְּבָרִים: בְּדָלָא סְפָקָה הִדְרָא לָהּ קוֹשְׁיָנוּ לְדוֹקְתָהּ אֲמַר רַב אֲשִׁי בְּמַסְפְּקָת לְדְבָרִים כּוּ' עַד שְׁלִשִׁים יוֹם לֹא שְׂמַעוּ אֵינְשֵׁי לָא זִילָא בֵּי מִילְתָא טְפִי שְׂמַעוּ בֵּי אֵינְשֵׁי וְזִילָא בֵּי מִלְתָּא.

פִּי' לְהַתְפָּרְנֵס מֵאַחַר שְׂלֹא עַל יְדֵי בַעֲלֵי וְאַפְּי' שְׂלֹא עַל יְדֵי הִדְרָה וְכֵן אֲמָרוּ בִירוּשְׁלָמִי דְאֲמָרִי' אֲמַתְנִי' דְקַתְנִי יְתֵר מִיָּכֵן יוֹצִיא וַיָּסֵן כְּתוּבָה וַיַּעֲמִיד פְּרָנְס. וּמְהִדְרִי' רְשׁוֹת בִּינְד אֲשֶׁה לֹמֵר אִי אֵיפְשִׁי לְהַתְפָּרְנֵס מֵאַחַר אֲלֵא מְבַעֲלִי.

וְהַתְנֵן הַמְשָׁרָה אֵת אֲשֶׁתּוֹ עַל יְדֵי שְׁלִישׁ. כְּאֵן שְׂקַבְלָה עֲלֶיהָ.

כְּאֵן שְׂלֹא קַבְלָה עֲלֶיהָ. נִרְאָה שְׂאִין רְשָׁאִי לְפָרְנְסָה עַל יְדֵי אַחַר אֲלֵא בְרְשׁוּתָהּ: וְאִי בַעֲיַת אֵימָא בְּשִׁהֲדִירָה כְּשִׁהֲיָא אַרוּסָה אַרוּסָה מִי אֵית לָהּ מְזוּנֵי כּוּ' עַד כְּדִשְׁנִין מַעֲיָקְרָא פִירוּשׁ"י ז"ל בְּשִׁהֲדִירָה כְּשִׁהֲיָא אַרוּסָה דְמְזוּנֵי דִינָה דְרַבָּנָן וְאֵיפָא דְקַשְׁיָא לִי אֲפִתִי הֵיכִי מְצִי מְדִיר לָהּ כֹּל כְּמִינָה דְמַפִּיק לִי לְשִׁיעָבוּדֶיךָ וִי"ל שְׂאֵנִי הֵכָא דְאֲפִשֶׁר בְּפָרְנְס וְכִינּוּן דְכֵן הָא דְמַקְשִׁינוּ לְעִיל וְכִינּוּן דְמַשְׁעָבֵד לָהּ הֵיכִי מְצִי מְדִיר לָהּ בְּדִין הוּא דִיכְלִינוּ לְתַרוּצֵי דְקִסְבַּר מְזוֹנוֹת דְרַבָּנָן דְקִי"ל הֵכִי.

וְהֵכִי נְמִי סוּגְיָנוּ בְּכָל דְּנוֹכְתָא אֲלֵא דְשְׁנֵי לִי לְרוּחָ' דְמִלְתָּא וְאַלִיבָא דְכ"ע. וּבִירוּשְׁלָמִי נְמִי אֲמָרִי' וְכִי אָדָם נוֹדֵר שְׂלֹא לְפָרוּעַ אֵת חוּבוֹ וְאַמְרִי' תַּפְתֵּר כְּמֵאן דְאֲמַר אֵין מְזוֹנוֹת לְאֲשֶׁה דְבַר תּוֹרָה: אֲבָל הֵרַב ר' יוֹסֵף הַלּוֹי אָבֵן מִגָּאֵשׁ ז"ל פִּי' שְׂהִדִירָה כְּשִׁהֲיָא אַרוּסָה קוֹדָם שְׂהִגִיעַ זְמַן וְאַחַר כֶּף הִגִיעַ זְמַן וְכְדַמוּקְמִינוּ לָהּ נְמִי בְּשִׁהֲגִיעַ זְמַן.

ואתנא פאינדן נמי דאמרינון שהדירה פשהיא ארוסה ונישאת למימרא דכינון דמקמי דחל
שיעבונד' דידה עלי' אדרה תו לא חגיל עלי' שעבונד' דהנה לי' פמי שהדיר את חבירו
מנכסיו ואת"כ הלנהו מנה שאין ספק שאסור להפרע ממנו: ומאי שנא עד שלשים יום
השתא הוא דקשיא לן פינון דמוקמינון לה בארוסה מ"ש עד שלשים דליפא למימר טעמא
דזילותא פשהיא מתפרנסת על ידי אחר דארוסה בלאו הכי נמי הרי היא מתפרנסת על
ידי אחר.

ואמרינון עד שלשים יום עביד שליח שליחותי' טפי לא עביד שליח שליחותי' לאו
למימרא דביתר הכי לא אשכחן מאן דבעי לפרנסה אלא אפי' אשכחן נמי תנו דביתר הכי
ינצא ויתן כתובה דסתמא קתני למימרא דעד שלשים יום עביד שליח שליחותי' פראויעד
שלששים יום יעמיד פרנס ופרנס לאו שליחותי' קא עביד דקס"ד שהוא ממנה אותו שליח
בפירושו: אמר רב הונא באומר כל הון אינו מפסיד דלא עביד לי' שליח.

ומקשי' וכי אמר הכי לאו שליחותי' קא עביד לומר שיהא כאלו ממנה אותו בפירושו ויהא
חייב לשלם לו. והתנו מי שהיה מושלך בבור כו'.

ומפרקינו דלא דמיאן דהכא לא קאמר אלא כל הון וכינון דכן אינו חייב לשלם לו מן הדין
ואינו יכול להוציא ממנו מן הדין אלא מדעתו: (דף ע"א) לא שאנו אלא במפרש אבל
בסתם יוציא לאלתר ויתן כתובה ושמואל אמר אפי' בסתם לא יוציא שמה ימצא פתח
לגדרו.

פי' במפרש כל שנתן זמן לגדרו ואפי' זמן מרובה פינון שנתן זמן אין כופין אותו כל
שלשים יום אלא נזונת ע"י פרנס. אבל בסתם יוציא לאלתר ויתן כתובה כלומר שפיון
שלא נתן זמן לגדרו אלא שגדר לעולם אין ממתנין לו כלל שפיון שפן שוב אין דעתה
סובלתו דסכר' מסנא הוא דסני'.

ושמואל אמר אפילו בסתם לא יוציא שמה ימצא פתח לגדרו דאפי' בסתם תנו דשלשים
יום יעמיד פרנס. ובירושלמי אמרי' אית תנני תני שלשים ואית תנני תני עד שלשים:
מאן דתני שלשים מסייע לי' לרב ומאן דתני עד שלשים מסייע לי' לשמואל, פי' מאן
דאמר שלשים מסייע לי' לרב דקאמר במפרש דאלו דתנינון שלשים מוכח דבמפרש
עסקינון.

ומיהו שלשים דתני במתני' לאו דווקא לענין זמן הגדר שהוא נודר דהוא הדין אפי' טובא
נמי פינון שנתן זמן כלל לגדרו כדפרי' לעיל אלא לענין לומר שאינו רשאי להעמידה על
ידי פרנס אלא עד כאן.

ומאן דתני עד שלשים מסייע לי' לשמואל למימרא דלא מפק' מינני' דאינדו. והוא הדין
נמי דלא מפקא מינני' דרב.

ורש"י ז"ל פירש בע"א וזהו הנכון: ה"ג צריכא דאי אתמר בההיא בההיא קאמר רב
משום דלא אפשר בפרנס אבל בהא דאפשר בפרנס אימא מודה לי' לשמואל צריכ'. ואי
אתמר בההיא בההיא אמר שמואל משום דצערא דתרונויהו הוא אבל בהא דצערא דידה
לחוד הוא אימא מודה לי' לרב צריכ'.

וּפְּרִוּשָׁא דאע"ג דְּאִיתְּמָרָא הֵיא דְלַעִיל אִיְצְטְרִיכָא הָא דְהָכָא בֵּין לְרַב בֵּין לְשְׂמוּאֵל.
וְהוּא הֵדִין דאע"ג דְּאִיתְּמָרָא הָא דְהָכָא צְרִיכָ' הֵיא דְלַעִיל בֵּין לְרַב בֵּין לְשְׂמוּאֵל כְּדַמּוּכַח
בְּהִקְיָא טַעְמָא דְאִתְּמַר עֲלָה לַעִיל אֲמַתְנִיתֵן דְּהַמְדִיר: (שם) תַּנּוּן הַמְדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֵא
תַטְעוֹן אֶחָד מִכָּל מִינֵי פִירוֹת יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה.

פִּי' שְׁהַדִירָה מִנְכָסִיו אִם תַטְעוֹן אֶחָד מִכָּל מִינֵי פִירוֹת דְּבָלָאוּ הֵכִי וְנִדְאִי לֹא יָכוֹל
לְמִיסְרִינְהוּ עֲלָה. בְּשִׁלְמָא לְרַב פָּאן בְּסֵתָם פָּאן בְּמִפְרָשׁ דְּמַתְנִי' שְׁהַדִירָה מִנְכָסִיו סֵתָם אִם
תַטְעוֹן אֶחָד מִכָּל מִינֵי פִירוֹת וְלֵהֲכִי יוֹצִיא לְאַלְתֵּר וְיִתֵּן כְּתוּבָה.

אַלָּא לְשְׂמוּאֵל קִשְׁיָא דְהָא קְאָמַר שְׂמוּאֵל דְאַפְלִ' בְּסֵתָם לֹא יוֹצִיא. וְהַדְרִי' הָכָא בְּמֵאִי
עֲסָקִינוּן פְּגוֹן שְׁנִדְרָה הֵיא וְקַיִים לָהּ אִיהוּ וְקַסְבַּר ר' מֵאִיר הוּא נֹתֵן אֶצְבַּע בֵּין שְׁיָנִי'.

פִּירֵשׁ"י ו"ל וְכִינּוּן שְׁנִדְרָ' הֵיא תּוֹ לִיכָּא לְמִימַר בְּהָא תַמְתִּין שְׁמָא תַמְצָא פִּתַח לְגַדְרָה שְׁהִירִי
הֵיא רוּצָה לְצִאת דְלָא אֶמְרִינוּן וְנִדְאִי יוֹצִיא וְיִתֵּן אֶלָּא מִדְעַתָּה. וְכִינּוּן דְכּוֹן דְאִיהִי בְעֵינָא מִיְפָק
הָא וְנִדְאִי לֹא מְשַׁכַּח פִּתַח לְגַדְרָה.

וְקִשְׁיָא לָן דְהָא אֶמְרִינוּן לְקַמּוֹן וְתַתְקַשְׁט וְתִיבְרָא אִי לִב"ש שְׁתִּי שְׁבָתוֹת אִי לִב"ה שְׁבָת
אֲחַת. וְלֹא אֲתִינּוּן עֲלָה מֵהָא טַעְמָא וְמֵהָא טַעְמָא נְמִי דְקָא אֲתִינּוּן עֲלָה דְקַאָמְרִי' הֵנִי מִיְלִי
כִּי אֲדָרָה אִיהוּ דְסִבְרָ' מְרַתַח רַתַּח עֲלָאִי וְהַשְׁתָּא מִיְתְּבָא דְעַתִּי'.

אַבְל הֵיכָא דְגַדְרָה הֵיא וְשְׁתִיק לָהּ אִיהוּ סִבְר' מִסְנָא הוּא דְסִנִּי לִי לִיכָּא לְפָרֵשׁ הָכָא דְהָא
אֲפִתִי לֹא קִים לָן הֵהוּא טַעְמָא וְמִסְבְּרָא נְמִי לִיתִי' לְהָאִי טַעְמָא דְאֶמְרֵי רַבִּי ו"ל דְכִינּוּן דְאִיהִי
בְעֵינָא מִיְפָק לֹא מְשַׁכַּחא פִּתַח לְגַדְרָה דְאֲפִתִי אִיכָּא לְמִימַר תַמְתִּין שְׁמָא תַמְלִדָּ בְּהַּ וְתַמְצָא
פִּתַח לְגַדְרָה.

וְתוֹ דְהָא קִינְמָא לָן דְנִשְׁאָלִין עַל הַהִיקָם וְכִינּוּן דְכּוֹן אֲפִתִי אִיכָּא לְמִימַר תַמְתִּין שְׁמָא יְמָצָא
פִּתַח לְהַקְמָתוֹ וְיִפְר לָהּ. אַבְל הִפִּי' הַנְּכוֹן דְכִינּוּן שְׁנִדְרָה הֵיא וְקַיִים לָהּ הוּא לִיכָּא לְמִימַר
תַמְתִּין שְׁאִין אוֹמְרִים כֵּן אֶלָּא בְּמִזְוֹנוֹת שְׁהַדִירָה הוּא דְאִיְפָשֵׁר בְּפִרְנָס.

אִי נְמִי בְּתַשְׁמִישׁ מְשׁוּם טַעְמָא דְגַמְרִי' מִנְדָּה אוֹ מִיּוֹלָדָת. אַבְל בְּשְׁנִדְרָה בְּאֶחָד מִמִּינֵי פִירוֹ'
דְלָא אֶפְשֵׁר לָהּ בְּפִרְנָס וְנִדְאִי יוֹצִיא לְאַלְתֵּר וְיִתֵּן כְּתוּבָה.

וּבִירוּשְׁלַמִי אֶמְרִי' הַמְדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֵא תַטְעוֹן וְיִשׁ אָדָם מְדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִחֲזִי בְּשִׁאָמַר
לָהּ אִם תֹּאכְלִי מִחֶפֶץ פְּלוּנִי תִהְיֶה אֲסוּרָה. וְתֹאכַל מֵאוֹתוֹ חֶפֶץ וְתִהְיֶה אֲסוּרָה מִנְכָסִיו וְהִינּוּ
רִישָׁא דְפִרְקָא אֶלָּא בְּשְׁנִדְרָה אִשְׁתּוֹ וְשִׁמְעַע בְּעֲלָה וְלֹא הִיפְר לָהּ.

כְּלוּמַר אֲפִתִי אֲמֵאִי יוֹצִיא לְאַלְתֵּר וְהֵלֵא אֲפִי' אַכְלָה מֵאוֹתוֹ חֶפֶץ וְהֵיא אֲסוּרָה מִנְכָסִיו אִינוּ
דִּין שְׁיִוְצִיא לְאַלְתֵּר כְּדַתְנִינוּן בְּרִישָׁא דְפִרְקָא הַמְדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ מְלִיקָנוֹת לָהּ עַד שְׁלִשִׁים
יּוֹם יַעֲמִיד פִּרְנָס: וּמוֹקְמִינוּן לָהּ בְּשְׁנִדְרָה אִשְׁתּוֹ וְשִׁמְעַע בְּעֲלָה וְלֹא הִיפְר לָהּ כְּדַאֶמְרִינוּן הָכָא
בְּשְׁנִדְרָה הֵיא וְקַיִים לָהּ הוּא.

וְהַשְׁתָּא דְמוֹקְמִינוּן לָהּ לְמַתְנִי' לְרַב בְּסֵתָם דְוּוּקָא סִיפָא דְקַתְנִי הַדִירָה שְׁלֵא תַתְקַשְׁט בְּאֶחָד
מִכָּל הַמִּינִין הֵכִי נְמִי מִיְתוּקְמָא לְרַב בְּסֵתָם וְקַאָמַר דְאִם הַדִירָה מִנְכָסִיו סֵתָם אִם תַתְקַשְׁט
בְּאֶחָד מִכָּל הַמִּינִין יוֹצִיא לְאַלְתֵּר וְיִתֵּן כְּתוּבָה.

ר' יוסי אומר בעניות שלא נתן קצבה לאיסור הקישוט בעשירות שלשים יום. אבל לעולם איסור הנאת נכסיו שאסר עלי' סתם היא שלא נתן בה קצבה ולשמואל מפרשינו לה כפשטא שאסרה הנאת קישוט עליה ולקמן מפרשינו טעמא.

אמאי יוציא דכיון דנדרה היא וקיים לה איהו סברה דמסנא הוא דסני לה. ולפום דשמעין לה כפשטא קשיא לן לקמן בעל היכי מצי מיפר דהא שמעין לי' לר' יוסי שאין הבעל מיפר בקישוט.

וכי תימא אמאי לא אוקמה גזון שנדרה היא וקיים לה איהו וכגון דאסרה עליה הנאת בשור ויין אם תתקשט באחד מכל המינין דהשתא נמי אם היתה מתקשטת מיתסרא לה ולא אפשר לה בפרנס ולפיכך יוציא.

יש לומר דעדיפא לן מאי דתריצנא לה בגזון דתלנהו לקישוטי' בתשמיש דאמרה הנאת תשמישו עלי קונם אם אתקשט ואשמעין דאף על גב דבעלמא במדיר את אשתו מתשמיש ומתין שבת אחת הקא יוציא לאלתר כיון דנדרה היא וקיים לה איהו.

וכי תימא דהא דמדיר את אשתו מכל מיני פירות דפרישנא בנדרה היא כיון דכן פי מפקין לה מאי אהני והא אפתי מיתסרא. יש לומר דאמר' לא בעינ' גברא דמקיני' לי נדרי והא דמותבינו מדתנו האשה שנדרה בנזיר כו'.

ר' יוסי ורבי אלעזר אומר הוא גזון אצבע בין שיניה לפיכך אם רצ' הבע' להפר יפר ואם אמר אי איפשי באשה נדרנית יוציא ויתן כתובה. הא דקתני ואם אמר אי איפשי באשה נדרנית לאו דווקא דבלאו הכי נמי בנודאי כפינו לי' להוציא וליתן כתובה.

אלא אידי דאמר ר' מאיר ור' יהודה ואם אמר אי איפשי באשה נדרנית תצא בלא כתובה אמרי לה נמי ר' יוסי ור' אלעזר לומר שאינו יכול לומר כן ואלו רוצה לגרשה גזון לה כתובה.

ואלו היתה היא גם כן. מבקש גט אע"פ שהוא אינו רוצה כופין אותו להוציא וליתן כתובה'.

מיהו הא דאמרי' ד יכול למימר אי איפשי באשה נדרנית דווקא בנדרי עינאי נפש שיכול לומר שאינו רוצה להפר. ואעפ"י כן כיון שנדרה בדברים שיש בהם עינאי נפש דין הוא שתצא בלא כתובה.

תדע דהא במתני' אמרי' הנודרת ואינה מקיימת דווקא אינה מקיימת אבל המקיימת לא ובנודאי אפי' למאן דאמר הוא גזון אצבע בין שיניה דווקא בנדרי שיכול להפר אבל בנדרי שאינו יכול להפר בנודאי ליכא למימר.

ואפ"ה תנו דווקא בשאינה מקיימת אבל מקיימת בנודאי לא הפסידה כתובה ותינו מהאי טעמא דאמרו. והכי משמע מההיא מתניתא דאמרי' לקמן וכן היא שנדרה שלא תשאל ואלא תשאל נפה וכברה ריחיים ותנור ואלא תארוג בגדים נאים לבנה תצא בלא כתובה מפני שמציאתו שם רע בשכנותיו דווקא בהני נדרי מהאי טעמא אבל בנדרי אחרים לא וכן עיקר.

ה"ג בגנוסטי וסבר ר' יהודה היא נתנה וקא תנו רבי יהודה אומר בישראל חדש אַחַד יקנים. ומשמע דקס"ד השתא דכולה מתני' בשנדרה היא וקנים לה הוא והיינו דמקשינו מינה ואע"ג דאמסקנא לא קנימא דהא אמרינו דהיכא דנדרה איהי ושתיק לה סבר' מסנא הוא דסני לי.

ואע"ג דבמדינה מתשמיש בעלמא תמתין לב"ה שבת אחת ולב"ש שתי שבתות קא יוצא לאלתר. והוא הדין נמי למדינה מנכסיו דאע"ג דמדינ' איכא למימר דתמתין שלשים יום ע"י פרנס פיון דנדרה היא ושתיק לה איהו סבר' מסנא סני לי ויוציא לאלתר.

איכא למימר דהכא אפתי לא קים לן האי טעמא ולא מהני לן נמי מידי דאפתי תיקשי לן מאידך דתנו ר' יהודה אומר בישראל יום אַחַד יקנים. אבל רבינו שלמה ז"ל גריס הכי ר' יהודה אומר בישראל יום אַחַד יקנים וקא ונדאי אתיא בנדרה היא פדמוקמינו מתני' דהמדיר את אשתו בשנדרה היא והוא הדין לסיפא ומתני' פולה.

וסבר ר' יוסי בעניויות שלא נתן קוצבה אלמא בעל מצי מיפר ורמינהו אלו נדרים שהבעל מיפר נדרי' שיש בהם עינוי נפש אם ארסץ אם לא ארסץ. ריש פירק' הוא בנדרים.

וצ"ת דהתם לא תנו לה בהאי לישנא דמייתי לה הכא דמפרשינו לה התם במסכת נדרים אם ארסץ דקאמרה קונם הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארסץ היכי תעבד תרחוץ תיתסר הנאת רחיצה עליה לעולם ולא תרחוץ איכא ניוול פלומר ואיכא משום עינוי נפש.

אם לא ארסץ דקא אמרה שבועה שלא ארסץ ולהכי מפרשינו לה בשבועה דבנדר ליכא למימר דאין הנדרי' חלין על דבר שאין בו ממש. וקמ"ל דבעל מיפר בין נדרים בין שבועו'.

וקשיא לן האי אלו נדרים נדרים ושבועות מקבעי לי'. ומהדרינו תני אלו נדרים ושבועות.

ואף על גב דהתם מפרשינו מעיקרא אם ארסץ דקאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארסץ. ובתר הכי פי אתינו לפרושי אם לא ארסץ אמרינו דקאמרה הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארסץ ושבועה שלא ארסץ.

לאו למימרא דכולה פירושא דאם לא ארסץ. אלא דלבתר הכי דאשפחן פירושא דאם לא ארסץ הדרינו פירושא דכולה דאם ארסץ ואם לא ארסץ.

והיינו דקאמרינו בסוף בפירוש' הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארסץ והיינו אם ארסץ ושבועה שלא ארסץ היינו פירושא דלא ארסץ וה"נ אם אתקשט: אמ' ר"י אין אלו נדרי עינוי נפש אלו הן נדרי עינוי נפש שלא אוכל בש' ושא לא אשת יין ושא אתקשט בבגדי צבעונין.

ובמסכת נדרים יש לנו שטה אחרת נכונה בזה. וסוגיין דהכא לא דייקא ואתיא פחד לישנא דהתם בנדרים דר' יוסי אית לה דרחיצה לעולם לא הויא עינוי נפש והוא לישנא מצינאה דפרישנא דה"ק הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארסץ ור' יוסי סבר לא תירחוץ לעולם.

ודלא פלישנא בתרא דפרשי' דרבי יוסי לא קאמר אלא ברחיצה דחד יומא בלחוד. והוא מן הסוגיות המתחלפות בתלמוד.

וּמִשְׁנֵי הַכֹּהֵן בְּמֵאֵי עֶסְקִינֵן בְּדִבְרֵי שְׂבִינוּ לְבִינָה פְּלוֹמֵר בְּקִישׁוֹט הַמִּיּוֹחֵד יוֹתֵר בֵּינוּ לְבִינָה וְהֵינּוּ קִישׁוֹט שֶׁל מְטָה דַקס"ד הַשְּׁתֵּא דָאָף ע"ג דָּאִית לִי לר' יוֹסֵי דְהֵנִי לָאו גְּדַרֵי עֵינׁוֹי נָפֵשׁ.

אַבְל בְּקִישׁוֹט שֶׁל מְטָה מִיֵּהֵת מִיפֵּר מִשׁוּם דְּבָרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה. וְנִפְקָא לָן מִינָה דְּאֵלוּ בְּגַדְרֵי עֵינׁוֹי נָפֵשׁ מִיפֵּר בֵּין לְעַצְמוֹ בֵּין לְאַחֲרִים.

אַבְל פְּשָׁמִיפֵּר מִשׁוּם דְּבָרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה אֵינוֹ מִיפֵּר אֶלָּא לְעַצְמוֹ. וּמִקְשִׁינֵן הָא נִיחָא לְמֵאן דָּאֵמֵר דְּבָרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה הַבְּעַל מִיפֵּר.

לָאו דְּוִוּקָא דְּהָא לְכוּלֵי עֲלָמָא הוּא דְּבִדְבָרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה הַבְּעַל מִיפֵּר. אֶלָּא זֶהוּ אֶחָד מִן הַלְשׁוֹנוֹת שֶׁבְּתַלְמוּד שְׁנֵאֲמֵר לְשׁוֹן אֶחָד בְּשֵׁנֵי מְקוֹמוֹת.

וּפְרִוּשׁוֹ אֵינוֹ שְׁוָה. דְּהֵתֵם בְּמַסְסַת גְּדָרִים אֲמַרִינֵן דְּבָרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה כְּפֶשֶׁט.

וְהֵכָא אֲתִינֵן לְמִימְר' דְּבַמְתַּנִּי לָאו בְּכָל קִישׁוֹט אֲיִרִינֵן אֶלָּא בְּדִבְרֵי הַמִּיּוֹחֵדִין יוֹתֵר בֵּינוּ לְבִינָה וְאִידֵי דְּאֲמַרִינֵן הֵכִי נִקְטִי נְמִי הָאִי לִישְׁנָא בְּקוֹשְׁיָן. וְהֵינּוּ דְּקָאֵמֵר הַנִּיחָא לְמֵאן דָּאֵמֵר דְּבָרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה פְּלוֹמֵר פִּי הָא דְּהֵכָא הַבְּעַל מִיפֵּר.

אֶלָּא לְמֵאן דָּאֵמֵר אֵין הַבְּעַל מִיפֵּר דְּלָא חֲשִׁיבֵי הֵנִי דְּבָרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה דְּאֲמַרָה תוֹרָה דְּהַבְּעַל מִיפֵּר מֵאִי אִיפָּא לְמִימֵר: (ע"ב) דְּאֲתֵמֵר דְּבָרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה כּו' וְהָאִי נְמִי לָאו דְּוִוּקָא דְּפִלְגִינָהוּ לָאו שְׁמַעְתָּ בְּאִפִּי נְפִשָׁה הוּא.

אֶלָּא דְּהֵתֵם אֵיבְעֵי לָן לר"י מֵהוּ שְׂיִפֵּר מִשׁוּם דְּבָרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה פְּלוֹמֵר מִי חֲשִׁיבֵי לִיָּה הֵנִי דְּבָרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה. רַב הוֹנָא אָמֵר מִיפֵּר רַב אֲדָא אָמֵר אֵינוֹ מִיפֵּר.

אֶלָּא דְּאִידֵי דְּהֵכִי לִיפָּא לְאִיתוּיֵי הֵכִי נִקְטֵי לִיָּה פְּאֵלוּ שְׁמַעְתָּ בְּאִפִּי נְפִשָׁה. וְאָף עַל גַּב דְּמוּכַח הֵתֵם בְּהֵדְיָא דְּמֵאן דָּאִית לִי מִיפֵּר וְהֵינּוּ רַב הוֹנָא ה"ה לְכָל קִישׁוֹט שְׂבִינוּ לְבִינָה וְנִפְקָא לְבִינָה בְּפִינֵי לָן בְּהוּ.

וְרַב אֲדָא נְמִי דְּאָסֵר ה"ה לְכָל קִישׁוֹט וְנִקְטֵי הָאִי לְמִימְרָא דְּאֲפִילוּ הָאִי לָא חֲשִׁיבֵי דְּבָרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה שְׁלֵא מְצִינוּ שׁוּעַל שְׁמַת בְּעַפְרֵי פִיר. וְכִינֵן דְּכֵן מֵאִי הָאִי דְּמוּקְמִינֵן מְתַנִּי בְּקִישׁוֹט שֶׁל מְטָה דְּהָא לָא שְׂנִי לָן בְּהוּ.

יֵשׁ לוֹמֵר דְּהַשְּׁתֵּא לָא ס"ד סוּגְיָין דְּהֵתֵם וְלָא קִים לָן בְּהָ וּמוּקִים לָה לְרוּוּחָא דְּמַלְתָּא בְּדִבְרֵי הַמִּיּוֹחֵדִין יוֹתֵר בֵּינוּ לְבִינָה דְּהֵינּוּ קִישׁוֹט שֶׁל מְטָה וְקס"ד דְּבִהָאִי מִיֵּהֵת מִיפֵּר וְכ"ת וְלִרַב אֲדָא דָּאִית לִי בְּהֵנִי דָּאִין הַבְּעַל מִיפֵּר דְּבָרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה דְּאֲמַרָה תוֹרָה דְּבַעַל מִיפֵּר מֵאִי נִינְהוּ.

אִיכ' לְמִימֵר דְּאֲמַרָה הַנָּאֵת תְּשִׁמִּישׁוּ עָלֵי קוֹנָם וְהֵכִי מוּכַח נְמִי הֵתֵם. תַּדַּע דְּהָא לְרַבְּנָן דָּאִית לְהוּ דְּהֵנִי הוּוּ גְּדַרֵי עֵינׁוֹי נָפֵשׁ אִם כֵּן דְּבָרִים שְׂבִינוּ לְבִינָה מֵאִי נִינְהוּ.

אֶלָּא דְּאִיכָּ' מְלִי אַחְרֵינִי לר' יוֹסֵי נְמִי אֲלִיפָּא דְּרַב אֲדָא אִיכ' מְלִי אַחְרֵינָא: (שָׁם) מְתַנִּי ה"ג הַמְדִיר אֵת אֲשֵׁתִי שְׁלֵא תִלְדֵי לְבֵית אֲבִיָּה בְּזִמְן שְׁהוּ עֲמָה בְּעִיר חֲדָשׁ אֶחָד יְקָיִים שְׂנִים יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה.

ובזמן שהו בעיר אחרת רגל אחד יקנים שלשה יוציא ויתן פתובה הדירה שלא תלה לבית האבל כו': גמ' הא גופי' קשי' כו' עד והחי יתן אל לבו דברים של מיתה דיספד וספדוניה דיקבר וקברוניה.

אפשר לפרש דסופד היום יספד למחר והקובר היום יקבור למחר פלומר סוף אדם למות אבל בירושלמי אמרו ספוד דיספדון לה פלומר ספוד שתספוד קבור שתקבר: (דף ע"ב) המדיר את אשתו שלא תשאל ושלא תשאיל כו' לרב בשנדרה סתם לשמואל בשנדרה היא וקנים לה הוא וקסבר הוא נותן אצבע בין שיניה וכן היא שנדר' שלא תשאל ושלא תשאיל פגון דאמרה קונם תשמי' עלי אם כו' תצא שלא בכתובה: (שם) הא דאמרינו אי דידע נפרוש ונדאי אף על גב דפריש מפסדת פתובה פינו שרצתה להאכילו או לשמש עמו נדה ולא קשיא לו אלא לישנא דמאכילתו ומשמשותו דמשמע האכילתו ושמשותו וקא קשיא לו היכי הוה: והא דאמרי' אי דלא ידע נוסמוה עלה.

ובאידך אמרינו אי דלא ידע מנא ידע ה"נ קאמר מנא ידע דהא דינא למסמיה עלה. אלא אידי דאיפא אהא ראי' קרא דקא מייתי קאמר הכי.

והכי דינא אפוליהו ובכל איסורים שבתורה דאשה נאמנת: והא דאמרינו פלוני חכם טיהר לי את הדם פי' דאמרה לי בעדים ושילנה בעדי'. והכי אית' בירושלמי וההוא פלגיא מהימן עלה דהא הימניה ודכנות' הא דאמרינו בהחזקה נדה דמפסד' פתובה' בהכי: כל הנודע באשתו שנודרת ואינה מקיימ' יחזור ויקניטנה פלומר שנדרה בפניו ולא קיימה וכבר הופר לה הוא שלא ידעה היא בהפר' אלא דמסתפי (נ"א דמסתפק') דילמא נדרה בתר הכי ואיהו לא ידע ולא מיפר ולא מקיימה אי נמי נדרה בנדרים אחרים שאינו להפר הילכף יחזור ויקניטנה כל יום ויום פדי שכל נדרים שהיא עתידה לידור תידור באותה שעה.

וכל היכא דנדרה נדר עינוי נפש יפר ואינה יוצאה בכף. ואם הי' נדרים אחרים תצא.

ואתיא פלישנא דלעיל דאמרינו דרבי סבר הוא נותן אצבע בין שיניה והא דאמרינו במקללת יולידיו בפניו כ"ש לבעל גופי' בפניו שהדין נותן שיצא' בלא פתובה ותו לא מדי: (ע"ב) תניא נמי הכי באלו נדרים אמרו שלא תאכל בשר ושלא תשתה יין ושלא תתקשט בבגדי צבעונין.

פי' וה"ה לכל נדרי עינוי נפש אלא דאורחין' דתנא למנקט הכי וכדאמרינו לעיל ואלו הן נדרי עינוי נפש שלא תאכל בשר ושלא תשתה יין ושלא תתקשט בבגדי צבעונין. הוי בה רב פפא אהייא אילימא ארישא פינו דקפיד אפי' כל מילי נמי.

ומוקמי לה אסיפא. ורב אשי אמר אפי' ארישא וה"ה אסיפא.

ומהכא איפא למשמע ההיא סברא דפרושנ' לעיל דלא אמרי' אי אפשר באשה נדרנית אלא בנדרים שיש בהן עינוי נפש. מדאמרינו דהא דתני פנסה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא שלא בכתובה דנוקא בנדרי עינוי נפש אבל לא בנדרים אחרים.

ואלו הנה מפסיד' פתובה אחר גישואין אפי' בנדרים אחרים. כל דכן הוא בנדרים שהיו בה בשעת גישואין.

תדע שְהָרִי מוּמִין שְאָם נוֹלְדוּ בָּהּ אַחַר גִּישׁוּאִין שׁוּתָהּ בַּעֲצִיצוֹ. וְאֵלּוּ הָיָה בָּהּ בְּשַׁעַת גִּישׁוּאִין וְלֹא יָדַע בְּהֵן תִּנּוּן בְּמִתְנִי' תִּצָּא שְׁלֵא בְּכַתּוּבָה כ"ש בְּנִדְרִים שְׁאֵלּוּ הָיָה מִפְּסֻד' בְּשִׁבְלֵן כְּתוּבָה בְּשִׁנְדֵר' בְּהֵן אַחַר גִּישׁוּאִין שֵׁא"צ לֹמַר בְּשִׁנְדֵר' קוֹדֵם גִּישׁוּאִין.

וְהָא דְאָמַר רַב אֲשֵׁי דְאֶפִּילוּ שְׁאָר נְדָרִים דְּלֹא קִפְדִּי בֵּיהּ אִינְשֵׁי לֹא הָוִי קִפְדִּי' קִפְדָּא הָוִי מִיְלֵי בְּסִתָּם אֲבָל בְּמִפְרָשׁ כָּל נְדָרִים בְּמִשְׁמַע וְהָכִי אֵיתָא בִּירוּשְׁלָמִי: (שָׁם) אֲתָמַר קִדְּשָׁה עַל תְּנַאי כּו' עַד לֹא תִימָא טַעְמִיהּ דְּרַב פִּינּוּן דְּכִנְסָה סִתָּם אַחֻלֵי אַחֻלֵיהּ לְתַנְאִי'.

דְּנוֹדָאֵי כָּל תְּנַאי דְּלִהְנָאָתוּ אַף עַל גַּב דְּלֹא מְמוֹן מְצִי מְחִיל פִּינּוּן דְּלִהְנָאָתוּ הוּא. וְאַפְּי' הָכִי לֹא מֵהָאֵי טַעְמָא הוּא אֲלֵא טַעְמִיהּ דְּרַב אֵין אָדָם עוֹשֵׁי בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְנוּת.

פִּירוּ' וְכִינּוּן דְּכּוּן דְּלֹא מְחִיל לִי' לְתַנַּאי מִנְפְּשִׁיהּ אֲלֵא מֵהָאֵי טַעְמָא דְּוּוּקָא לְעַנְנּוּ קִידוּשִׁין הוּא דְּגָמַר בְּדַעֲתֵי דְּמִיְקַדְּשָׁא לִי' אֲבָל אֵין לָהּ כְּתוּבָה. וְאַף עַל גַּב דְּבִלָּא כְּתוּבָה נְמִי שְׁוִיָּה רַבְנָן לְבְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְנוּת אֲנּוּן לֹא אֲמַרִּינוּן שְׁאֵין אָדָם עוֹשֵׂה בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְנוּת.

וְכִינּוּן דְּכּוּן טַעְמָא הוּא דְּוּוּקָא בְּשִׁבְעַל דְּאֵיתִיהּ לְטַעְמָא: וְהָא אֶפְלִיגוּ בַּהּ חֲדָא זִימְנָא דְּאֲתָמַר קִטְנָה שְׁלֵא מִיְאָנָה וְהִגְדִּילָהּ וְעַמְדָּה וְנִישְׂאָת רַב אָמַר אֵינָה צְרִיכָה גִט מְשַׁנִּי. וְשְׁמוּאֵל אָמַר צְרִיכָה גִט מְשַׁנִּי וְאֵע"ג דְּקִינְיָא לֹן כְּרַב הִמְנוּנָא דְּאָמַר הָאֲשֵׁה שְׁפִשְׁטָה יָדָה וְקַבְּלָה קִידוּשִׁין מֵאַחַר מְקוּדְּשָׁת.

אִיכָּא לְפָרוּשֵׁי בְּשַׁעָה שְׁקַבְּלָה אוֹתָן עַל מְנַת פִּן שְׁאֵין קִידוּשִׁין הֶרָאִשׁוּנִים קִידוּשִׁין. אִי נְמִי אִיכָּא לְמִימַר דְּהֵתָם טַעְמָא מֵאֵי מְשׁוּם דְּאֵין אֲשֵׁה מְעִיזָה פְּנִיָה בְּפִנֵי בְּעִלָּה.

הָנִי מִיְלֵי בְּעִלְמָא אֲבָל הֵכָא דְּסִבְר' דְּקִידוּשֵׁי קָמָא לֹא כְּלוּם הוּא דְּקִידוּשֵׁי קִטְנָה הָוִי נוֹדָאֵי מְעִיז' פְּנִיָה וּמְעִיזָה וְכִדְּאֲמַרִּינוּן דְּכּוּנוֹת' בְּעִלְמָא. וְאִי קִשְׂיָא לָהּ וְאֵמַאי לֹא מְתַרְצִינוּן דְּהֵכָא לֹא בְּהָא פְּלִיגֵי אֲלֵא בְּקִידוּשֵׁי קִטְנָה אִי גְדִלֵי בְּהֵדָה.

דְּרַב סָבַר קִידוּשֵׁי קִטְנָה מִתְּלָא תְּלוּ וְקִינְיָמִי וְכִי גְדִלָה גְדִלֵי בַּהּ' וְהִינּוּ דְּאֵינָה צְרִיכָה גִט מְשַׁנִּי בֵּין בְּעַל בֵּין שְׁלֵא בְּעַל וְשְׁמוּאֵל סָבַר דְּלֹא אֲמַרִּי' דְּכִי גְדִלָה גְדִלֵי בְּהֵדָה וְצְרִיכ' גִט מְשַׁנִּי בֵּין לֹא בְּעַל בֵּין בְּעַל.

הָא לִית' דְּהָא הֵתָם בֵּיבְמוֹת בְּפָרְק ב"ש אֲמַרִּי' בְּהֵדָא לִית לִי' לְרַב הָאֵי סְבָרָא דְּקִידוּשֵׁי קִטְנָה מִתְּלָא תְּלוּ וְקִינְיָמִי אֲלֵא פְּלוּגְסִיזִיָּהוּ דְּוּוּקָא בְּשִׁבְעַל וְטַעְמִיהּ דְּרַב מְשׁוּם דְּאֵין אָדָם עוֹשֵׂה בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְנוּת.

וּמִהֲדָרִי' דְּלֹא דְמִיָּא הָא דְּנְדָרִים לְקִידוּשֵׁי קִטְנָה. דְּאֵלּוּ הֵכָא דְּכַגּוּפָא הוּא דְּקָא טַעֵי אִיכָּא לְמִיחַשׁ פִּינּוּן דְּחִזּוּינִי' דְּמִקְפִּיד דְּלֹא מְחִיל לִי' לְתַנְאִי' לְעוֹלָם.

אֲבָל בְּקִטְנָה דְּאֵלּוּ בְּגוּפָה לֹא קָא טַעֵי כָּלֵל אֲלֵא קִידוּשֵׁי גִינְהוּ דְּלֹא מְעַלּוּ בְּהָא אִיכָּא לְמִימַר אֵין אָדָם עוֹשֵׂה בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְנוּת דְּכִינּוּן דְּקָא חִזּוּינּוּ דְּקָא גִיחָא לִי' בָּהּ מְסַתְמָא אֵית לֹן לְמִימַר שְׁכָל אָדָם רוּצָה שְׁיִגְמְרוּ גִישׁוּאִין.

וְאֵע"פ שְׁהִמְקַדְּשׁ בְּלֹא עֵדִים אֵין חוֹשְׁשִׁין לְקִדוּשֵׁי הֵכָא פִּינּוּן דְּהוּנָא מִיְלִתָּא דְּכ"ע יָדְעֵי בָּהּ כּוּל' עֲלִמָא סְהֵדִי. וְכֵן הִמְקַדְּשׁ בְּבִיָּאָה אֵינוּ צְרִיךְ אֲלֵא עֵידי יְחוד וְכֵן דַּעַת רַבִּינוּ נ"ר: תִּנּוּן כְּנִסָּה סִתָּם וְנִמְצָאוּ כּו' עַד הָכִי נְמִי קָאמ' הִמְקַדְּשׁ כּו' עַד תִּצָּא שְׁלֵא בְּכַתּוּבָה לֹא לְמִימָרָא דְּחִסּוּרֵי מְחִסְר' וְהָכִי קִתְּנִי.

אֵלָא לִישְׁנָא דְמִתְנִי אִיכ' לְפָרוּשֵׁי הָכִי הַמְקַדְּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַל מְנַת שְׂאִין עָלֶיהָ גְּדָרִים אֵינָה מְקַדְּשֶׁת. וְאָף עַל פִּי שְׂפָנְסָה סְתָם אֵלָא דְבִמְתְנִי לָא תְנִן אֵלָא מַעֲשֵׂה דְאִתְנִי בִּיה דְהִינְנוּ קִידוּשֵׁין וְהִדְר קְתָנִי פְּנִסָה סְתָם פְּלוּמֵר הַפּוֹנֵס אֶת הָאִשָּׁה סְתָם וְהַפֵּל בְּמִשְׁמַע בֵּין קִידוּשֵׁין בֵּין נִישׁוּאִין תַּצָּא וְשֵׁלָא בְּכַתְּוֹבָה: (דָּף ע"ג ע"ב) כְּתוּבָה הוּא דְלָא בְּעִיָּא הָא גִּיטָא בְּעִיָּא.

לְשִׁמוּאֵל קָא פְּרִיךְ דְלִית לִי סְבָרָא דְאִין אָדָם עוֹשֶׂה בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְנוּת. דְּאֵלוּ אֵלִיבָא דְרַב לִיכָא לְמִיקְשֵׁי הָכִי דְכִינֹן דְּאִית לִי אִין אָדָם עוֹשֶׂה בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְנוּת לְמִיקְוִי קִידוּשֵׁין קִידוּשֵׁין גְּמוּרִין הוּא דְאִיכָא לְמִימֵר הָכִי אֲבָל כְּתוּבָה לִית לָהּ.

אֲבָל לְשִׁמוּאֵל קוֹשְׂיָא לֹן מֵאִי שְׁנָא כְּתוּבָה מֵגֵט. וּמִתְרַצִּי רַבָּה וְרַב חֲסֵדָא גֵּט מְדַבְּרִיהֶם. וְרַבָּא אָמַר סְפוּקֵי מְסַפְקָא לִיה. לִיכָא לְפָרוּשֵׁי סְפוּקֵי מְסַפְקָא לִי אִי יָכוֹל לְמִימֵר אִי אִיכָא בְּאִשָּׁה נְדָרְנִית.

דְּהָא לִיכָא מֵאֵן דְּפִלִּיג עָלֶיהָ אֵלָא מְשׁוּם טַעְמָא דְּהוּא נֹתֵן אֶצְבַּע בֵּין שְׁיָנִיה. וְהָכָא לִיתְנִי לְהֵאִי טַעְמָא דְּהָא מְקַמֵּי הָכִי נְדָרָה.

וְלִיכָא לְפָרוּשֵׁי נְמִי סְפוּקֵי מְסַפְקֵי לִי אִי אָדָם עוֹשֶׂה בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְנוּת אוּ לֹא דְּהָא חֲזִינָא לִי לְשִׁמוּאֵל דְלִית לִי הָאִי סְבָרָא. וְתוּ דָּאֵם פֶּן לֹא הָוָה לִי לְמִימֵר כְּהֵאִי לִישְׁנָא גְּבִי מְמוּנָא לְקוּלָא דְאִת לִי לְשִׁמוּאֵל הָאִי סְבָרָא בְּנוּדָאִי דִּינָא הוּא דְלִית לָהּ כְּתוּבָה וְלֹא הָוָה לִי לְמִימֵר אֵלָא סְפוּקֵי מְסַפְקָא לִי הִילְכִף בְּעִיָּא גֵּט.

אֵלָא הָכִי קְאָמַר סְפוּקֵי מְסַפְקָא לִי אִי אַחְוָלִי אַחְוָלִיָּה לְתַנְאִיָּה אוּ לֹא וְגַבִּי מְמוּנָא לְקוּלָא וְגַבִּי אִיסוּרָא לְחוּמְרָא וְכִינֹן דְּמַהֲאִי טַעְמָא הוּא קְדֻשָּׁה סְתָם וְכַנְסָה סְתָם אַע"ג דְּלָא בְּעַל הוּא דְקְאָמְרִין דְצָרִיכ' הֵימְנוּ גֵּט.

דְּהָא לֹאוּ מְשׁוּם אִין אָדָם עוֹשֶׂה בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְנוּת קְאָמְרִין אֵלָא מְשׁוּם אַחְוָלִי אַחְוָלִיָּה לְתַנְאִיָּה וּבְהָא מוֹדָה רַב לְשִׁמוּאֵל וְכָל דְּכֹן הוּא דְאִפִּילוּ בְּאִידָךְ דְּאִית לִי לְשִׁמוּאֵל דְּאִינָה צָרִיכָה גֵּט סְבַר רַב דְצָרִיכָה גֵּט כֹּל דְּכֹן בְּהָא דְאִפִּילוּ שְׁמוּאֵל אִית לִיה דְצָרִיכָה גֵּט דְרַב נְמִי סְבִירָא לִי הָכִי.

אֲבָל קְדֻשָּׁה עַל תְּנָאִי וְכַנְסָה סְתָם וְלֹא בְּעַל אִינָה צָרִיכָה גֵּט לְכוּלֵי עֲלָמָא: וְאֵלִיבָא דְשִׁמוּאֵל אִתִּי מִתְנִי שְׁפִיר דְּהָכִי נְמִי קְאָמַר כְּדָפְרִי. וְאֵלִיבָא דְרַב נְמִי הָכִי קְאָמַר הַמְקַדְּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַל מְנַת שְׂאִין עָלֶיהָ גְּדָרִים וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ גְּדָרִים אֵינָה מְקַדְּשֶׁת וְאִפִּי כַּנְסָה סְתָם הוּא וְשֵׁלָא בְּעַל כַּנְסָה עַל מְנַת אוּ סְתָם וּבְעַל תַּצָּא בְּלֹא כְּתוּבָה.

וְהֵאִי דְלָא תְנָא הָכִי בְּהִדְיָא מְשׁוּם דְאֹרְחָא דְמִילְתָא קְתָנִי דְסְתָם פְּנִיסָה הָוִי בְּעַל. אֲבָל קְדֻשָּׁה סְתָם וְעַדִּין לֹא כַּנְסָה וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ גְּדָרִים אוּ מוּמִין אֵינָה צָרִיכָה גֵּט כְּלָל וְהִלְכְתָא כְּרַבָּא.

וְנִפְקָא לֹן מִינָהּ בִּינְיָהוּ לְעַנְנִין בָּא אַחַר וְקְדֻשָּׁה דְאֵלִיבָא דְרַבָּה וְרַב חֲסֵדָא קִידוּשֵׁי שְׁנֵי קִידוּשֵׁי תוֹרָה וְאֵלִיבָא דְרַבָּא שְׁנֵיהֶם קִידוּשֵׁי סְפָק: (שָׁם) אָמַר רַבָּא מְחַלְקֵת בְּטַעוֹת שְׁתֵּי נְשִׁים פִּירִשׁ"י ז"ל כְּגוֹן שְׁקִידָשׁ לָאָה עַל תְּנָאִי וְחֹזֵר וְקִידָשׁ רַחַל סְתָם וְכֹנֵן סְתָם וּבְעַל דְרַב דָּאִי צָרִיכָה גֵּט כְּדִינֵי דְבְּהָא דִּינָא הוּא פִּינֹן דְקְדֻשָּׁה סְתָם וְכַנְסָה סְתָם.

ושמואל דאמר אינה צריכה הימנו גט משום דקסבר אע"ג דבעלמא קדשה סתם וכןסיה סתם צריכה גט. אבל הכא פיון דאיכא אחריתי דקידש על תנאי הנה לי' פאלו קדשה להא נמי על תנאי ואינה צריכה גט: וליתיה להאי פירושי' חדא דא"כ לאו היינו קדשה על תנאי וכןסיה סתם דקאמרי' לעיל דבהא פליגי.

ותו דאנו מאי טעמא מוקמינו לה הכי משום דשמואל דלרב פיון דקדשה סתם וכןסיה סתם דינא קאמר אלא לשמואל. וא"כ הודאה נמי דקאמרינו אבל בטעו' אשה אחת דברי הפל לשמואל הוא דקאמרינו.

וכיון דשמואל קאמר אינה צריכה הימנו גט ליכא למימר דבטעות אשה אחת מודה דאינה צריכה הימנו גט דהא בכולהו ה"נ קאמר. ויש שפירשו כגון שקידש שתי נשים על תנאי וכןס אחת מהן סתם: והרב אלפסי ז"ל פירש כגון שקידש לאה על תנאי וחז' וקידש רחל סתם וחז' כנס הראשונ' סתם.

ולהני תרי פירושי שמואל דאמר אינה צריכה גט פדינ'. ורב דאמר צריכה גט משום דכיון דבתרתי אתני בקידושין ובתר הכי פנס סתם.

אי נמי פיון דבתר דקידש לאה על תנאי והדר וקידש אחריתי סתם הדר וכןס לאה סתם בהא אמרינו דנודאי אחלי לתנאיה ומשו' טעמא דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. והשתא אתנא שפיר מאי דקאמרי' אבל בטעות אשה אחת דברי הפל אינה צריכה הימנו גט דלרב הוא דאמרי'.

דאע"ג דקאמר באידך צריכה גט בהא קא מודה דאינה צריכה הימנו גט. ומיהו לכולהו קשיא דהאי לאו טעות שתי נשים הוא אלא טעו' אשה אחת: והנכון כמו שפירש הרב ר' יוסף הלוי אבאן מגאש ז"ל דטעות שתי נשים היינו כגון שקידש שתי נשים על תנאי וכןסן סתם ופלוגתיהו בבתרייתא.

והכי מוכח מדנק' לעיל לישנא דחדא קדשה סתמה וכןסיה סתם דלא נקט אלא הדיא דפליגי בה. דשמואל דאמר אינה צריכה הימנו גט משום דהויא לה קדשה על תנאי וכןסיה סתם.

ורב סבר פיון דהא פנס אחריתי נמי סתם והדר פנס לה להאי נמי בסתם אחלי' לתנאיה משום דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. אבל בטעות אשה אחת דברי הפל אינה צריכה הימנו גט ואפי' רב דאמר באידך צריכה הימנו גט בהא מודה.

ואקשי לי' אבני והא מתני' דבטעות אשה אחת היא וקא מותבינו מינה תיובתא. ואי קשיא לה ומאי קושיא היינו טעמא דמאן דקא מוטיב משום דאלו לרב איכא לאוקומ' בטעות שתי נשים מיהת אבל לשמואל קשיא.

וליתה דאלו לפרש"י ז"ל מתני' לרב אלו מוקמת לה בטעו' שתי נשים היכי קאמר המקדש את האשה על מנת שאין עלי' נדרי' אינה מקודשת קדש אחרת אחר כך סתם וכןסיה סתם תצאשלא בכתובה.

וכיון דכן לשמואל אתנא שפיר דלדידה לא מיבעי דסיפא תיקו ארישא אלא מימרא באפי נפשה. ולפי' רב אלפסי ז"ל נמי הא ונדאי ליכא לתירוץ' בהכי דלרב למימרא דהכי

קאמר המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים אינה מקודשת
כנסה סתם וכבר קידש אחרת סתם בין קדושין לכניסה תצא שלא בכחונה.

הא נודאי כל פי האי גונא בהדני הנה לי לתנא למיתני. ואוקמת' דשמואל עדיפ' והיגו
דאמר' דבטעות אשה אחת היא למימרא דפשוט' בטעו' אשה אחת אתיא.

נאפי' אית' דרב מצוי לתרוצ' לה הכי. מ"מ פשוט' דמתני' בטעות אשה אחת אתיא.

ואע"ג דרב יכול לפרוק' בטעות שתי נשים שמואל נמי יכול לפרוקי. אטו משום דלרב
אית לי בה תרי פירוקי' ולשמואל לית בה אלא חד פירוקי מותבי' לי מינה תיובתא: אלא
אמר רבא מחלוקת בטעו' אשה אחת פעין שתי נשים.

לפום פירש"י ז"ל איכא לפרושי כגון שקדש אשה אחת על תנאי וגרשה וחזר וקדשה
סתם וכנסה סתם וקשי' לי כדמקשי' נמי לעיל מהא דפליגי ביה. ולפום אידך פירושי'
איכא לפרושי כגון שקדשה על תנאי וגרשה וחזר וקדשה על תנאי וכנסה סתם.

אי נמי כגון שקדשה על תנאי וכנסה סתם וגרשה וחזר וקדש' על תנאי וכנסה סתם
ולכולהו פרושי' קשיא דאפתי איכא למיקשי אהא כדמקשינו לעיל והא מתני' דבטעות
אשה אחת היא ומותבינו מינה תיובתא דנודאי פי היכי דלא מיתוקמ' מתני' בטעו' ב' נשי'
ה"נ לא מתוקמי בטעו' אשה אח' פעין ב' נשים לפום הני פירושי: ופירש הרב אדוני זקני
ר' זרחני' הלוי בעל המאו' ז"ל הוא הנכון דטעו' אשה אחת פעין ב' נשי' הוא כגון שקד'
אש' אח' על תנאי וכנס סתם ואח"כ בעל סתם דאיכ' תרי סתמי וטעות אשה אחת גרידתא
כגון שקידש אשה אחת על תנאי.

וכנס ובעל סתם שקניסת' ובעילת' באו פאחת דליכ' אלא חד סתמא. ואותבי' אפיי מדתני'
קדש' בטעות ובפחו' משו' פרוט' כו'.

והא הכא דבטעו' אשה אחת היא דכול' טעמא תלי בבעילה ופליגי מאי לאו טעו' נדרים.
ומהדרי' לא טעו' בפחו' משו' פרוט' ופירושי' קא מפר' קדשה בטעו' פיצד כגון שקדש'
בפחו' משנה פרוטה.

ומיהו תמיהא לן מלת' בפחות משו' פרוטה נמי איכ' למיקשי הכי והא הכא דבטעות אשה
אחת היא ופליגי. ואפשר דהכי נמי קאמר במאי דקא אמרינו במאי קא מפלגי כלומר
מאי שנא קידושי פחות משו' פרוטה מטעות נדרים.

ומהדרי' מר סבר אדם יודע שאין קידושין תופשין בפחות משנה פרוטה. לאו דווקא דאם
כן אמאי קדשה בהכי מעיקרא ולא קדשה בפרוטה.

ותו מאי קא מהדר למאי דקשיא לן מאי שנא האי מהאי בטעות נדרים נמי איכא למימר
שאלו יש בה נדרים אינה מקודשת. אלא נודאי דהיינו כדאמר' לעיל דלא דמו קידושי
תנאי לקידושין דעלמא.

דקידושי תנאי דאיהו טעי בגופ' כיון דחזינו לי דאתני איכ' למיחש דמקפי'. אבל בקדושי
דעלמ' דלאו איהו קא טעי בה כלל אלא קידושי הוא דלא מעלו בנודאי כל אד' רוצ'
שיגמרו נישואין בכל מאי דאפש' לי הלכך גמר ובעל לשם קידושין: (דף ע"ד) משום
ר"א אמרו חולצת ולא מתניבמ' פרש"י ז"ל דר"א מודה לי לת"ק בעיקר דינא אלא

דמשום גזירה דקאמר הָכִי דקסבר דגזרינן אטו גרשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא קטנה.

ור"א אפולה פליג ואפי' החזיר' לאחר שהיא גדולה והכי מוכח התם ביבמות דאמרין המגר' את אשתו והחזיר' ומת או חולץ' או מתנבמ' ור"א אוס' וכול' משו' גזיר' ולא גרי' בפירוק' מר סבר אדם יודע שאין קידושי קטנה פלוס וגמר ובעל לשם קידושין.

וליתה להאי פירושא חדא דהא נוסחא דכולהו ספרי הָכִי מר סבר אדם יודע ומר סבר אין אדם יודע ותו מדאמרין והא הָכִי דבטעות אשה אחת היא ופליגי אלמא דבעיקר דינא פליגי: ותו דאם פן לימא תהוי תיובתא דשמואל דאמר לעיל דצריכה גט משני דאדם עושה בעילתו בעילת זנות.

והָכִי אמרי' דכולי עלמא אית להו דאלו מדינא אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות ואיכא לדחוקי דשמואל ס"ל כר' שמעון בן יהודה משום ר' ישמעאל דאמר בעלו לא קנו. ומ"מ אפתי קשי' היכי איכא למימר דר' אליעזר משום גזירה והיכי גזר החזירה כשהיא גדולה אטו החזירה כשהיא קטנה דהא לא שייכן אהדדי.

וכי תימא דאטו קטנה הגדילה אצלו הוא דגזר והא היא גופה גזירה. אלא ונדאי עיקר פירושא דר' אליעזר בעיקר דינא פליגי ומדינא הוא דקאמר בהחזירה כשהיא קטנה וגדלה אצלו שחולצת.

וקס"ד השתא דטעמי' משום דקסבר אדם עושה בעילתו בעילת זנות. ובגדולה ממש דקאמר נמי חולצת משום גזירה דהחזירה כשהיא קטנה והגדילה.

והיינו דמקשי' והא הָכִי דטעות אשה אחת היא ופליגי דקס"ד דטעמי' דת"ק משו' דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. ור' אליעזר סבר אדם עושה בעילתו בעילת זנות.

ומיהו קשיא לן דילמא לא פליגי בהא דאי אדם עושה בעילתו בעילת זנות או לא ודווקא בשבעל. אלא בקידושי קטנה אי אמרי' דכי גדלה גדלי בהד' ובין בעל ובין לא בעל דתנא קמא סבר קידושי קטנה מתלא תלוי וקיימי וכי גדלה גדלי בהד' והיינו דקאמר חולצת או מתנבמת בין בעל בין לא בעל דלא נפקא לן מינה מידי דהא טעמא לאו משום הָכִי.

ור' אליעזר סבר דלא אמרי' דכי גדלה גדלי בהד' והיינו דקאמר חולצת או מתנבמת בין בעל בין לא בעל אבל דכ"ע אית להו בטעות אשה אחת גרידתא דאדם עושה בעילתו בעילת זנות.

ואיכא דמפרש משום דלישנא משמע לי' דווקא בשבעל מדקתני וגדלה אצלו והכי משמ' לישנ' כדאמרין ביבמות הגדילו זה עם זה. אי נמי איכא לפרושי דלא ניחא לי' לתרוצי הָכִי דלא פרב ושמואל דהא תרנוניהו אית להו האי סברא כדאמרי' ביבמות דכי קאמ' רב בקדושה כשהיא קטנה והגדילה ועמדה ונישאת דאינה צריכה גט משני דווקא כשבעל ומשום דאין אדם עושה בעילתו בעיל' זנות.

הא לאו הָכִי אינה צריכה גט וכל דכן לשמואל דאפי' בשבעל אמר דצריכ' גט משני. ואפתי קשי' לן אדמותבין לי' מעלמא אמאי לא מקשינן דידי' אדידי' דהא אמרינן לעיל קטנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה ונישאת.

רב אמר צריכה גט משני. ושמואל אמר אינה צריכה גט משני והא הכא דטעות אשה אחת היא ופליגי: והרב ר' יהודה בר' יקר ו"ל תירץ דמקא עדיפא לי'.

דאי מההיא ונדאי פשיטא לי' דאיכא לשנויי פטעמא דאמרי' אדם יודע שאין קידושי קטנה פלום. אבל מהא אותבין שחזרתה בחיי אבי'.

ואע"ג דמדינא פנין שנישאת שוב אין לאבי' רשות בה ויצאת מרשותו לגמרי כולי עלמא לאו דינא גמירי ואיפשר דטעי בהא ונדמי לנדרים. ומתוצינן דאפי' בהא נמי איכא למימר אדם יודע שאין קידושי קטנה פלום.

ולא נהיר ולפום מאי דפרישנא נמי אדם יודע שאין קידושי קטנה פלום לאו משום דידע הוא דקאמרי'. אלא דכיון דלאו משום טעות דטעי בגופ' הוא אלא משום קידושי דלא מעלי כל אדם רוצה שיגמרו נשואיו תו ליתין להאי פירוש' כלל: והנכון כדפי' רב סבא בעל המאור ו"ל דאי אקשי' מההי' דלעיל מקמי דידעיןן היפריש' בין קידושי טעות לקידושי דעלמא.

איכא למימר דההיא נמי בטעות אשה אחת פנין נשים אתיא. והיכי דמי פגון שקדשה פשהיא קטנה ולאחר שהגדילה פנסה סתם ובעל סתם דאיכא תרי סתמי.

אבל הכא ליכא למימר הכי דהא קתני החזירה פשהיא קטנה וגדלה אצלו אלמא לאחר שהיתה אצלו הגדילה ותו ליכ' למימ' שהגדילה אלא חד סתמ' וזהו הנכון: (שם) אלמא פנין דעבד מעשה אחולי אחלי' לתנאי' כלו' פנין דעב' מעש' סתם ובשעת מעש' לא הנפיר תנאו אחולי אחלי' לתנאי': התם משום דאיפקוש הניו' אהדדי פיר' וכסף ושטר איפשר על ידי אחרים ואף ע"ג דאיכא ביאה הניא לה נדא והני תרתי ונדא מתרתי אתיא: (שם) גוסחי דוקאני אמר רב עולא בר אבא אמ' עולא אמר ר"א המקדש במלן' ובעל על תנאי ובעל בפחו' משנה פרוטה ובעל צריכה הימנו גט ואיכא גוסחי דכתיב בהו דברי הפל אינה צריכה הימנו גט.

וליתה דהא פלוגתא היא דר' שמעון בן יהודה ות"ק. וליכא למימר דדברי הפל מדרב ושמואל קאמרינן.

דהא לעיל קאמר רבא האי לישנא ומותבין לי' משום דהניא פלוגתא דר' שמעון בן יהודה ורבנן. ולא גרסי' נמי אינה צריכה הימנו גט.

ולא גרסי' דברי הפל. נדא דלא מסתבר דאמרי' שמעטא אליכא דר' שמעון בן יהודה דהוי יחידאה ודלא כרבנן דפליגי עלי'.

ותו דהא רב פהנא משמין' דעולא קאמר המקדש על תנאי ובעל צריכה הימנו גט ובטעות אשה אחת גרידתא קאמר ממאי מדאמרינן דשמעתי' מפקא מדרב יהודה אמר שמואל משום ר' ישמעאל דאמר יש לה אחרת שאע"פ שלא נתפשה מותרת ואיזו זו שקידושי קידושי טעות שאפילו בנה מירכב על פתפה ממאנת והולכת לה.

ואם איתה דההיא בטעות אשה אחת פנין נשים לא הנה מפקא מהך דאיכא לאוקומה להא דר' ישמעאל בטעות אשה אחת גרידתא. אלא ונדאי אפי' בטעות אשה אחת הוא דאמרי' דצריכה גט ונדמי' להא דר' אליעזר ודר' יוחנן לעיל דחד לישנא הוא.

ואם כן קשׁיָא דְעוֹלָא אֲדַעְוֵלָא דְהָא עוֹלָא קאמ' הָכָא דְאִינְהָ צְרִיכָה גַט. וְתוּ דְלִישְׁנָא דְאִידֵךְ דר' אַמִּי לֹא שְׁיִיךְ לְהָא גְרָסָא דְקֶאָמֵר בְּמִקְדָּשׁ בְּמִלְנָן' צְרִיכָה הֵימְנוּ גַט בְּהָא הוּא דְלֹא טְעִי אֲבָל בְּהִנְךָ טְעִי וְאִם אֵיתָהּ דְגְרָסִינוּ אִינְהָ צְרִיכָה גַט לְמָה לִי לְפְרוּשֵׁי בְּדָרְב אַמִּי טְעָמָא דְהִנְהוּ דְלַעִיל מְסַתְּגִי דְקֶאָמֵר צְרִיכָה הֵימְנוּ גַט דְבָהָא וְנֻדְאִי לֹא טְעִי.

וְלֹא גְרָסִינוּ נְמִי דְבָרֵי הַפֶּל צְרִיכָה הֵימְנוּ גַט דְהָא וְנֻדְאִי לִיתָהּ דְהָא אֲפִילוּ בְּטַעוֹת אִשָּׁה אַחַת כְּעִין שְׁתֵּי נְשִׁים קֶאָמֵר שְׁמוּאֵל אִינְהָ צְרִיכָה הֵימְנוּ גַט. אֲלֵא וְנֻדְאִי לֹא גְרָסִי אֲלֵא כְּדַכְתִּיבְנָן'.

וּמִיָּהוּ צְרִיכָה גַט דְקֶאָמֵר אַפְוֵלָה לֹא דְמֵיָא אַהֲדָדִי דְבְּמִלְוָה וּפְחוֹת מְשֻׁנָּה פְּרוּטָה הָוִי גַט גְּמוּר דְאִרְיִיתָא. וְעַל תְּנַאי הָוִי קִידוּשֵׁין דְרַבְּנָן וְגַט דְרַבְּנָן.

וְכַדְאָמְרִי נְמִי בְּאִידֵךְ וְלֹא הָיָה פַח בְּיַד חֲכָמִים לְהוֹצִיאָהּ בְּלֹא גַט. וְהִשְׁתָּא אֲתֵיָא שְׁפִיר הָא דְרַב אַמִּי דְאֵתִי לְאִיפְלוּגִי וְאָמֵר הַמְקַדָּשׁ בְּפְחוֹת מְשֻׁנָּה פְּרוּטָה וּבְעַל צְרִיכָה הֵימְנוּ גַט בְּהָא הוּא דְטְעִי.

כְּלוּמֵר בְּהָא הוּא דְמוֹדָה לִי מְשֻׁם דְטְעִי. אֲבָל בְּהִנְךָ לֹא מוֹדָה לִי דְבְּהִנְךָ לֹא טְעִי.

וּמְסַתְּבְּרָא דר' אַמִּי כִּי נֶקַט מְקַדָּשׁ בְּפְחוֹת מְשֻׁנָּה פְּרוּטָה הוּא הַדִּין לְמִקְדָּשׁ בְּמִלְנָן'. תַּדַּע דְלֹאוּ דְנוּקָא הָאִי בְּלַחוּד דְהָא אִיכָא קִידוּשֵׁי קֶטַב' נְמִי דְקֶתְנִי לִי בְּהֵיא מִתְּנִיתָא בְּהִדִּי פְחוֹת מְשֻׁנָּה פְּרוּטָה וְאָמְרִינוּ בְּתַרְנוּוֹיָהוּ בְּעֵלוּ קְנוּ.

וְלֹא נֶקַט הָאִי אֲלֵא לְאִפּוֹקִי קִידוּשֵׁין עַל תְּנַאי וְכַדְפְּרִי דְקִידוּשֵׁי תְּנַאי דְלֹא טְעִי מִיָּדִי בְּגוּפָה שְׁאֵנִי. וְהָאִי דְנֶקַט אֲבָל בְּהִנְךָ מְשֻׁם דְקִידוּשֵׁי תְּנַאי טוּבָא גְנוּנָא הָוִי.

וְאִי גְרָסִינוּ אֲבָל בְּהִי כָּל דְכֹן דְאֲתֵיָא שְׁפִיר. וְלַעֲנִין הַלְכְּתָא וּפְסָק' דְשְׁמַעְתָּא קִיִּימָא לֹן דְאָמֵר בְּטַעוֹת אִשָּׁה אַחַת כְּעִין שְׁתֵּי נְשִׁים שְׁהִיא צְרִיכָה גַט גְּמוּר מִן הַתּוֹרָה וּא"צ לֹמֵר קִדְשָׁה סֶתֶם וּכְנֻסָּה סֶתֶם וּבְעַל סֶתֶם.

אֲבָל טַעוּ אִשָּׁה אַחַת גְּרִידָת' אִסִּיקְנָן' דְצְרִיכָ' גַט. וּמְסַתְּבְּרָא דְגַט מְדַרְבְּנָן הוּא.

וְה"מ בְּשִׁבְעַל. אֲבָל קִדְשׁ עַל תְּנַאי וְכְנֻס סֶתֶם וְעַדְאִין לֹא בְּעַל לֹא עֲשָׂה וְלֹא כְּלוּם נְאִינְהָ צְרִיכָה גַט.

אֲבָל קִדְשָׁה סֶתֶם וּכְנֻסָּה סֶתֶם צְרִיכָ' גַט מִן סִפְק תּוֹרָה, אֲבָל קִדְשָׁה סֶתֶם וְעַדְאִין לֹא כְּנֻסָּה אִינְהָ צְרִיכָה גַט דְנוּדְאִי לֹא סְגִיא דְלֹא הָוִיָא מְקַח טַעוֹת. וּמִיָּהוּ הָנִי מִיָּלִי בְּטַעוֹת נְדָרִים אֲבָל בְּקִידוּשֵׁין דְעֵלְמָא צְרִיכָה גַט גְּמוּר מִן הַתּוֹרָה.

וְכַדְרַב דְאָמֵר אִינ' צְרִיכָ' גַט מְשֻׁנִי וּכְגוֹן קִידוּשֵׁין בְּפְחוֹת מְשֻׁנָּה פְּרוּטָה וּקְטֻנָּה וְהַמְקַדָּשׁ בְּמִלְוָה לְפּוּם מְאִי דְפְרִיִשְׁנָן' לר' אַמִּי דְלֹא פְּלִיג אֲמִלְוָה בְּכוּלְהוּ הָוִי קִידוּשֵׁין גְּמוּרִים וְצְרִיכָה גַט מִן הַתּוֹרָה: (ע"ב) תְּנוּ רַבְּנָן הַלְכָה אֲצֵל חֲכָמִים וְהַתִּירוּהָ מְקוּדְשָׁת אֲצֵל רֹפֵא וְרִיפָא אוֹתָהּ אִינְהָ מְקוּדְשָׁת.

וְתַמִּיָּהָ מִיָּלְתָא אִם כֹּן כִּי לֹא הַלְכָה נְמִי דְלֹא מִיָּקְדָּשׁ' הֵיכִי שְׁרִינוּ לָהּ לֹאִינְסוּבִי. וְאִמְאִי לֹא חִיִּישְׁנִין דְיִלְמָא תִּיזִיל גְּבִי חֲכָם וּמִיָּפֵר לָהּ נִדְר' וְחִיִּילִי עֲלָה קִדוּשֵׁי רֹאשׁוֹן לְמִפְרַע וְנִמְצָאוּ בְּנִיָּה בְּאִין לִיָּדִי מְמֻזְרוֹת.

ובירוּשְׁלַמִי אֲמַרְיִן עַל־הָ תְּרִי לִישְׁנִי. דְּאִיפָּא מֵאן דְּאָמַר דִּאֵע"ג דְּכִי לֹא הִלְכָה לְחַכְּמֵי אֵינָה מְקַוְדֶשֶׁת אַפ"ה לֹא שְׁרִינֵן לָהּ לְאִינְסוּבֵי בְּלֹא גִט.

וְאִיפָּא מֵאן דְּאָמַר דְּשְׁרִינֵן לָהּ אֲלֵא שְׁהִיא תְּחוּשׁ לְעֲצָמָהּ וּמִסְתַּמָּא מִתּוֹךְ שְׁהִיא יוֹדַעַת שְׁאֵם תְּלַף אֲצֵל חַכְּמֵי חֲלִין עָלֶיהָ קוּדוּשֵׁי רֵאשׁוֹן אַף הִיא אֵינָה נִשְׁאַלֶת עַל נְדָרָהּ. וּלְפּוֹם גְּמָרָא דְּלִן דְּלֹא אִינְרִי בְּהָ מִשְׁמַע דְּלֹא חִינְשֵׁי לְהַכִּי דְּכִינֵן דְּשְׁרוּ לָהּ בֵּי דִינָא לְאִינְסוּבֵי אִיפְקִיעוּ לְהוּ קוּדוּשֵׁי קַמָּא וְאַפִּי הִלְכָה בְּתַר הַכִּי לְחַכְּמֵי וּמִיפָּר לָהּ נְדָרָהּ תּוֹ לֹא חִינְלִי עַל־הָ קוּדוּשֵׁי קַמָּא.

וְאַף עַל פִּי כֵּן צְרִיף לְחוּשׁ לָהּ: (נ"ד ע"ה) אִי הַכִּי סִיפָּא דְּקַתְּנִי אֲבָל הוּא שְׁהִלְף אֲצֵל חַכְּמֵי וְהִתִּירוּ אֲצֵל רֹפֵא וְרִיפָּא אוֹתוֹ מְקַוְדֶשֶׁת לִתְנֵי אֵינָה מְקַוְדֶשֶׁת וְלִימָא בְּאֶדָם חֲשׁוּב עֶסְקִינוּ. אִי הַכִּי לֹא דְּוִוְקָא דְּוִוְדָאֵי ה"ה נְמִי לְדִידוֹ דְּבַעֲיָנוּ טַעְמָא מֵאִי שְׁנָא אִיהוּ מִינָה דְּאֵלוּ בְּדִידָהּ אֲמַרְיִן בְּרֹפֵא דְּאֵינֵן מְקַוְדֶשֶׁת מִשׁוּם דְּאֵינָה מִתִּיר' אֲלֵא מִפְּאֵן וְלִהֲבָא וּבְדִידֵן אֲמַרְיִן מְקַוְדֶשֶׁת הָא דְּאֲמַרְיִן פֶּאן בְּזִיטָא שְׁאֵינָה עוֹבְרֵן אַף עַל גַּב דְּקַתְּנִי מוּמִין אֵלוּ בֵּין קְבוּעִין בֵּין עוֹבְרִין פִּי עוֹבְרִין שְׁאֵינֵן בְּאִין אֲלֵא לְפָרְקִים וּמִיהוּ פְּשַׁבְּאָה לּוֹ זִיעָא זֹו אִין בְּיָדוֹ לְהַעֲבִירָהּ: (ע"ב) טַעְמָא דְּמִינְתִּי אֲב רֵאזָה כּו' עַד תְּבָרָא מִי שְׁשָׁנָה זֹו לֹא שְׁנָה זֹו וְרִישָׁא ר' יְהוֹשֻׁעַ וְה"ה לְסִיפָּא דְּעַל הָאֲב לְהַבִּי רֵאזָה.

וְסִיפָּא רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל וְה"ה לְרִישָׁא דְּעַל הַבַּעַל לְהַבִּיא רֵאזָה וְהִיא דְּתַנֵּי הַכִּי וְלֹא תְּנָא אִיפְכָּא לְרַבּוּתָא מִשׁוּם דְּאוֹרְחָא דְּמִלְתָּא וּמִשׁוּם דְּמִתְחַזֵּי מִתְּנֵי דְּתִנְתִּי כִּינֵי בְּחֻדָּא שִׁיטְתָּא. רַבָּא אָמַר רִישָׁא פֶּאן נְמַצָּאוּ וְכֵאן הָיוּ וְסִיפָּא פֶּאן נְמַצָּאוּ וְכֵאן הָיוּ פִּירְשֵׁתִּי בְּסוּהָרִין בַּס"ד.

וּמִיהוּ הֵנִי מִקְלִי דְּלֹא אִיִּתְרַעֵי אֲבָל אִיִּתְרַעֵי לֹא כְּדִמּוּכַח לְעִיל בְּרֵאוּהָ מְעוֹנְבֶרֶת. רַבָּא אָתִי הִשְׁתָּא לְאוּקְמִי מִתְּנֵי בְּנִלָּה בֵּין לֵר' יְהוֹשֻׁעַ בֵּין לְרַבֵּן גְּמִלְיָאֵל וְהִינְנוּ דְּהַקְדִּים מְעִיקְרָא לְפָרוּשֵׁי דְּכִי לֹא אֲזִיל ר' יְהוֹשֻׁעַ בְּתַר חֲזַק דְּגוּפָא הִיכָּא דְּאִיפָּא חֲזַקָּה דְּמִמוּנָא.

אֲבָל הִיכָּא דְּלִיפָּא חֲזַקָּה דְּמִמוּנָא אֲזִיל בְּתַר חֲזַקָּה דְּגוּפִי. וְהִינְנוּ דְּמוּקְלִי לָהּ לְמִתְּנֵי אֲלִיפָּא דְּתַרְוִוְיָהּ לֵר' יְהוֹשֻׁעַ לְעַנְיָן גִּט דְּלְעַנְיָן פְּתוּבָה אִפִּי אֲסִיפָּא עַל הָאֲב לְהַבִּיא רֵאזָה אֲלֵא פְּתוּבָה וּנְדָאֵי לִית לָהּ וְלֹא אִינְרִי בְּמִתְּנֵי אֲלֵא לְעַנְיָן גִּט וּגְבִי אִיסוּרָא וּנְדָאֵי פִּינֵן דְּלִיפָּא חֲזַקָּה דְּמִמוּנָא אֲזִילֵנּוּ בְּתַר חֲזַקָּה דְּגוּפִי וְהִינְנוּ דְּאָמַר פֶּאן נְמַצָּאוּ וְכֵאן הָיוּ.

הִילְכִּי בְּרִישָׁא דְּאִתְּמָה בְּבֵית אֲבִיהָ עַל הָאֲב לְהַבִּיא רֵאזָה וְאֵם לֹא הִבִּיא רֵאזָה אֵינָה צְרִיכָה גִט וְסִיפָּא עַל הַבַּעַל לְהַבִּיא רֵאזָה וְאֵם לֹא הִבִּיא רֵאזָה הִרִי הִיא צְרִיכָה גִט. וְאַלִּיפָּא דְּרַבֵּן גְּמִלְיָאֵל אִתִּי בֵּין לְעַנְיָן גִּט בֵּין לְעַנְיָן פְּתוּבָה וְהִינְנוּ דְּבְרִישָׁא עַל הָאֲב לְהַבִּיא רֵאזָה וְאֵם לֹא הִבִּיא רֵאזָה אֵינָה צְרִיכָה גִט וְאִין לָהּ פְּתוּבָה דְּאֲמַרְיִן פֶּאן נְמַצָּאוּ וְכֵאן הָיוּ.

וּבְסִיפָּא עַל הַבַּעַל לְהַבִּיא רֵאזָה וְאֵם לֹא הִבִּיא רֵאזָה צְרִיכָה גִט וְיֵשׁ לָהּ פְּתוּבָה וְנָהוּ הַפִּי הַנְּכוּן: אִיתִיב' אֲבִי נְכֻס' לְרִשׁוֹת הַבַּעַל כּו' עַד מִשׁוּם דְּאִיפָּא תְּרַתִּי חֲזַקִי חֲזַקָּה הַעֲמִד הַגּוּף עַל חֲזַקָּתוֹ וְחֲזַקָּה אִין אָדָם שׁוֹמֵה בְּכּוֹס אֲלֵא אֵם פֶּן בּוֹדְקוֹ וְרָאָה וּנְפִיִס הוּא מֵאִי אֲמַרְתָּ אִין אָדָם מְפִיִס בְּמוּמִין הֵנֵא חֲזַקָּה בְּמִקּוּם תְּרַתִּי וְחֲזַקָּה בְּמִקּוּם תְּרַתִּי לֹא אֲמַרְיִן.

קִשְׁיָא לֵן לֵאִידָּהּ גִּיסָא נְמִי אִיפָּא תְּרַתִּי חֲזַקִי חֲזַקָּה פֶּאן נְמַצָּאוּ וְכֵאן הָיוּ וְחֲזַקָּה אִין אָדָם מְפִיִן בְּמוּמִין. וְיֵשׁ לּוֹמ' דְּהֵנִי דְּאֲמַרְן עֲדִיפָּא לֵן מִשׁוּם דָּאֵם תְּמַצָּא לּוֹמַר אִיפָּא לְחֲזַקָּה

דְּהַעֲמַד הַגּוֹף עַל חֲזָקָתוֹ בְּהָא בְּלַחֲוֹד סָגִיא לֶן דְּכִינֹן דְּלֵא הָיוּ אֱלָא בְּרִשּׁוֹתוֹ עַל כְּרַחוּ שׁוֹתָה בְּעֵצִיצוֹ.

וה"ה נמי אם תמצא לומר דאיתה לאידך דחזקה אין אדם שותה בכוס אלא אם פן בודקו וראה וניפייס הוא בהא נמי סגיא לן דאפי' הווי בה מעיקרא לא איכפת לן פיון דראה. אבל באידך תרתי אפילו תימא דאית' לחזקה דכאן נמצאו וכאן הווי לא סגיא לי' בהא דאיכא למימר אין אדם שותה בכוס אלא אם פן בודקו וראה וניפייס.

ואפילו תימא דאין אדם מפייס במומין לא סגיא לי' נמי בהא בלחוד דאיכא למימר חזקה העמד הגוף על חזקתו ולא נולדו בה אלא אחר שפנסה לרשותו אלא בתרנוייהו. ואם נפשך פלך לדרכך אחרת דהשתא מקנימן תלת חזקי ולא סתרי' אלא חדא חזקה.

דכי אמרי' חזקה העמד הגוף על חזקתו וחזקה אין אדם שותה בכוס אלא אם פן בודקו. מיקנימא נמי חזק' דאין אדם מפייס במומין דהא לא ניפייס בהו שפשעה שקדשה לא הווי בה אלא שנולדו בה אחר כך.

ולא סתרינו אלא חזקה דכאן נמצאו וכאן הווי. אבל אלו אמרי' לאידך גיסא חזקה פאן נמצאו וכאן הווי ואין אדם מפייס במומין.

סתרי' לאידך תרתי דהעמד הגוף על חזקתו ואין אדם שותה בכוס אלא אם פן בודקו האי ראה וניפייס הוא. הילכך הניתרתי עדיפ' לן ותיינו דלא אדכרוה בגמרא פלל לחזקה דכאן נמצאו וכאן הווי.

משום דכינן דאמרינו דאיתה לחזקה דהעמד הגוף על חזקתו לא סגיא דלא סתרי' לחזקה דכאן נמצא וכאן הווי. ולא נקט אלא חזקה דאפתי מיקנימא ותיינו חזקה דאין אדם מפייס במומין ואמרי' דלא חיישינו לה משום דהוויא לה חדא במקום תרתי.

אי נמי איכא למימר דתיינו דעדיפי לן הני תרתי משום דאידך הניאן להו פל חדא מינייהו חדא במקום תרתי דאלו אמרי' חזקה דכאן נמצאו וכאן הווי קשיאן עלה חזקה דהעמד הגוף על חזקתו ואין אדם שותה בכוס אלא א"כ בודקו.

וה"ה נמי לאידך דאלו אמרינו לראה דידן' אין אדם ניפייס במומין פלומר ומעיקרא נמי הווי בה ולא חזנהו דאלו חזנהו אין אדם מיפייס במומין דאי לא לא הוויא ראי' לדידן' ואלו הנה אמרינו הכי פדקאמרינו לראה לדידנה קשיאן עלה נמי הני.

אבל בהני דאמרינו לא הוויא אלא חדא לגבי חדא דאלו אמרי' חזקה העמד הגוף על חזקתו. לא קשיא עלה אלא חזקה דכאן נמצאו וכאן הווי.

אבל אין אדם ניפייס במומין לא קשיא לי' ואי אמרי' נמי חזקה דאין אדם שותה בכוס אלא אם פן בודקו. לא קשיא עלה נמי אלא חזקה דאין אדם ניפייס במומין.

אבל חזקה דכאן נמצאו וכאן הווי לא קשיא עלה דאיכא למימר אין מעיקרא הווי בה וראה וניפייס: (ד' ע"ו) רב אשי אמ' ריש' מנה לאבא בינדה פלומ' וטענ' דידה לא מהניא לי' אלא אי קא טען איהו גופיה וסיפא מנה לי בינדה פי' רב אשי אתי השתא לתירוצא תיובתא דאביי דקא מותיב ממתני' למה לי לבעל לאיתויי ראי' דעד שלא תתארס הווי בה תיסגי

לי' דלית ראי' משנתארסה דכיון דידע' דמשנתארסה הו' בה גימא פאן נמצאו וכאן הו' נאמי רב אשי לפרוקי.

דבסיפא ליפא למימר פאן נמצאו וכאן הו' משום דהו' לא איהי פרי וכל היכא דאיפא טענת פרי לא אזלינו בטר חזקה דכאן נמצא וכאן הו' אלא חזקה דגופא נאמרי' העמד הגוף על חזקתו.

וכיון דלית לי' ראי' אלא אחר שנתארסה אמרינו השתא הוא דנולדו בה לפיכך צריף להביא ראי' שעד שלא תתארס הו' בה. אבל ברישא דליפא טענת פרי בהא נודאי איכ' למימר דאזלינו בטר חזקה דכאן נמצאו וכאן הו' דכל היכא דהו' ספק איפא למיזל בטר האי חזקה וטעמ' משום דאית' להאי חזקה והא עדיפא לו פיון דלא טוענת פרי הא לאו הכי דליתא להאי חזקה אפי' בלאו טוענת פרי אזלי' בטר חזקה דגופ' כל היכא דליפא למיחש לריעותא פי לא טענה פגון הא דמנה לאפא בידה וכי הא דאמרי' לעיל בחרשת לר"ג דאנו טענינו לה ולא בעי ר"ג טוענת בעלמא אלא משום דריעא פי לא טענה.

והא דאמרי' בתינוקת לר"ג דבעי' בטוענת חד רובי ובשאינה טוענת פרי רובי. התם לענו יוחסין אבל בממונא בטר חזקה דגופ' אזיל.

פללא דמלתא לרבן גמליאל כל היכא דהו' ספק אזלינו בטר חזקה דכאן נמצאו וכאן הו'. וכל היכא דאיפא טענת פרי אזלינו בטר חזקה דגופ' והיינו דלעיל דפירקין קמ' דבעינו לר"ג טענת פרי ובהכי אזלינו בטר חזקה דגופה ומיהו האי טעמא אמי לרבן גמליאל אבל לר' יהושע טעמא דסיפא דלא סגי לי' משנתארסה אלא עד שלא תתארס ליפא למימר משום הכי דלדידנ' לא שני לי' בין פרי לשמא אלא כתירוץא קמא: איתיבנ' רב אחא בר יעקב.

ה"ג והכי איתה בתוספת' מודים חכמים לר"מ במומין הראויין לבא עמה כו'. פי' אע"ג דרבנן מרעי זכותי' דבעל דאמרי דאינו יכול לטעון אלא במומין שבפסטר ובשאינן שם מרחץ.

וכל דכן דאית להו ולר"מ משנכנס לרשותו עליו להביא ראי'. אפי' הכי מודים שאלו הנה מומין הראויין לבא עמה מבית אבי' על האב להביא ראי'.

נאמאי מנה לי בידה הוא דהא איפא טענת פרי. ואיפא למימר העמד הגוף על חזקתו.

ומוקמינו לה בירת דבהא ליפא למימר חזקה דגופה דלא סגי' דלא הנה בה מעיקרא ומאי ראי' דמייתי דרא' וניפייס הוא: (שם) אמר שמואל המחליף פרה בתמור ומשך בעל התמור את הפרה ולא הספיק בעל הפרה למשון את התמור עד שמת תמורו על בעל התמור להביא ראי' שהיתה תמורו קיימת בשעת משיכת פרה.

פי' פיון שנולד ספק בעיקר קניית התמור הולכין אחר בעליו שהיה ממונו בנודאי ועליו להביא ראי' שכל שנולד ספק בעיקר הקני' הולכין אחר מי שהיה ממונו בנודאי: (שם) ותנא תנא פלה הי פלה אינימ' פלה בבית אבי' כלו' דאמרי' דעל האב להביא ראי' לפי שנולד הספק בעיקר קניית הבעל והיא ממונו של אב בנודאי.

מי דמי הָתָם מִיָּתִי אָב ראי' ומפיק פְּתוּבָ' מבעל. וכינון דְּכֹן דִּינָא הוּא דְלִיָּתִי ראי' פְּדִקְוִימָא לֵן בְּעִלְמָא הַמַּע"ה.

אָבֵל הָכָא בְּעַל הַחֲמוֹר מוֹקִים שְׂפָכֵר הַפְּרָה בְּרִשׁוּתוֹ. אָמַר ר' אָבָא פְּלָה בְּבֵית חַמִּיהָ פִּי דְמִיָּתִי בְּעַל ראי' ואע"ג דְּמוֹקִים לָהּ פְּתוּבָה בְּרִשׁוּתֵי'.

הָכָא נָמִי בְּעַל הַחֲמוֹר מִיָּתִי ראי' ואע"ג דְּמוֹקִים. וְאִפְתִּי לָא דְמִי הָכָא בְּעַל מִיָּתִי ראי' וּמַרְע לִי לְחֻזְקַת הָאָב דְּמַסִּיע' לִי פְּדִקְוִימָא לְעִיל.

הָכָא בְּעַל הַחֲמוֹר מִיָּתִי ראי' וּמוֹקִים ואע"ג דְּמַסִּיע' לִי חֻזְקָה דְּהַעֲמִיד הַגּוֹף עַל חֻזְקַתוֹ וְעַכְשָׁיו מֵת לְאַחַר מְשִׁיכַת הַפְּרָה וְהוּא הַדִּין דְּמַצִּי לְמִימַר לִי פְּלָה בְּבֵית חַמִּי הִיָּנּוּ טַעֲמָא מְשׁוּם דְּהִנָּה לִי בְּרִי וְשָׂמָא וּבְכִי הַאי גִּוְנָא אֲזַלִּינָן בְּתַר חֻזְקָה וְכַדְרָב אִשִּׁי וְאַפְשָׁר דְּהָכִי נָמִי קָאָמַר וּמַרְע לִי לְחֻזְקַת אָב וְאִיפָּא נָמִי בְּרִי וְלֹא חִיָּישׁ לְפָרוּשֵׁי'.

וְאִיבְרָא דְאַפְתִּי אִיפָּא טַעֲמָא אַחֲרִיתִי דְלֹא דְמִי דְאֵלוּ לְפּוּם הַאי טַעֲמָא דְפָרִישְׁנָא לְרַב יְהוּדָה פְּלָה בְּבֵית חַמִּיהָ עַל הָאָב הִנָּה רְאוּי לְהִבִּיא ראי' שְׁהָרִי נוֹלֵד הַסְּפֵק בְּעִקְרָה הַקְּנִי' וְהִנָּה מְמוֹנָו שָׁל אָב בְּנוֹדָאִי: אֲלֵא דְאַקְשִׁי לִיהָ כְּטַעֲמָא דְאִידָד קוֹשְׁי' וְלֹא אֲתִי הַשְׁתָּא לְמִימַר אֲלֵא דְאַשְׁפָּחוּ דְּמִיָּתִי ראי' ואע"ג דְּמוֹקִים: (ע"ב) וּמְשַׁנִּי רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק בְּכֻלָּהּ בְּבִי אָבִיהָ וְלִקְדוּשִׁין פִּי שְׁנוּלֵד הַסְּפֵק בְּעִקְרָה הַקְּנִי' וְהִנָּה מְמוֹנָו שָׁל אָב בְּנוֹדָאִי וּמִיָּתִי ראי' ואע"ג דְּקָא מוֹקִים.

וְכִי תִימָא וּמָנָא לִי דְכִי מִיָּתִי אָב רְאָיָה מְשׁוּם קִדּוּשִׁין הוּא דְלִמָּא מְשׁוּם פְּתוּבָה יֵשׁ לוֹמַר מְכַל מְקוּם בְּהָכִי סָגִי לֵן מְדַקְתָּנִי עַל הָאָב לְהִבִּיא ראי' בִּין לְכַתְּוָבָה בִּין לְקִדּוּשִׁין וְאִם לֹא הִבִּיא ראי' פְּתוּבָה לִית לָהּ וְקִדּוּשִׁין הַדְּרִי וְלִקְדוּשִׁין אִמָּאִי צִרִי' לְאִיתָנִי ראי' וְהָא קָא מוֹקִים אֲלֵא פְּדִקְוִימָא לְפִי שְׁנוּלֵד הַסְּפֵק בְּעִקְרָה הַקְּנִי' וְהוּא מְמוֹנָו נוֹדָאִי.

וּמִפְּאֵן אַתָּה דֵּן לְבַעַל הַחֲמוֹר שְׁעָלִיו לְהִבִּיא ראי'. וּמוֹתְבִינָן עֲלֵי' מַחֲט מְדַקְתָּנִי הַמוֹצִי' מְחַבְּרוֹ עָלָיו הַרְאָנִי וְאִי דִּיהִיב טַבָּח דְּמִי בְּעִי לְאִתּוּי ראי' וּמִפְּקִי וְאִמָּאִי בְּעַל בְּהֵמָה נִיָּתִי ראי' וְנוֹקִים שְׁהָרִי הוּא כְּבַעַל הַחֲמוֹר שְׁהָרִי אָף כָּאֵן נוֹלֵד הַסְּפֵק בְּעִקְרָה הַקְּנִי' וְהוּא מְמוֹנָו שָׁל בְּעַל בְּהֵמָה נוֹדָאִי.

וְאַתָּא רְמִי בַר יְחֻזְקָאֵל וְאָמַר דְּלֹאוּ הָכִי פְּלָלָא דְמַלְתָּא. אֲלֵא כֹל שְׁנוּלֵד סְפֵק בְּרִשׁוּתוֹ עָלָיו לְהִבִּיא ראי'.

כְּלוּמַר כֹּל שְׁנוּלֵד סְפֵק בְּבֵיתוֹ עָלָיו לְהִבִּיא ראי' וְזֵהוּ בְּעַל הַחֲמוֹר שְׁנוּלֵד הַסְּפֵק בְּבֵיתוֹ שְׁהָרִי נְמָצָא הַחֲמוֹר מֵת בְּבֵיתוֹ. וּבְעִקְרָה הַאי דִּינָא נוֹדָאִי לֹא פְּלִיג דְּהָא קָא מוֹדָה נָמִי דְעַל בְּעַל הַחֲמוֹר לְהִבִּיא ראי' אֲלֵא בְּטַעֲמָא דְמַלְתָּא וְנִפְקָא לֵן מִיָּנָה לְהָא דְהָכָא דְאֵלוּ לְהָא פְּלָלָא דְרְמִי עַל הַטַּבָּח לְהִבִּיא ראי' לְפִי שְׁנוּלֵד הַסְּפֵק בְּבֵיתוֹ.

א"כ לְהִכָּא דְמֵת הַחֲמוֹר בְּבֵיתוֹ שָׁל בְּעַל הַפְּרָה דְעָלָיו לְהִבִּיא ראי': וְתָנָא תוֹנָא פְּלָה בְּבֵית אָבִיהָ וְלִקְדוּשִׁין כְּדַמְעִיקְרָא דְאֵע"ג דְּמוֹקִים עָלָיו לְהִבִּיא רְאָיָה לְפִי שְׁנוּלֵד הַסְּפֵק בְּבֵיתוֹ. אָבֵל פְּלָה בְּבֵית חַמִּיהָ אֵע"פ שְׁנוּלֵד הַסְּפֵק בְּבֵית הַבַּעַל לֹאוּ מֵהָאִי טַעֲמָא הוּא דְהָא אִיפָּא טַעֲמָא אַחֲרִינָי' מְשׁוּם דְאִיפָּא טַעֲנַת בְּרִי וְחֻזְקָה דְגוֹפָה וְכַדְרָב אִשִּׁי.

והיינו דאפי' לכללא קמא דרב יהודה פלה בבית חמי' ניחא לי' דכלה בבית חמיה לעולם דינא הוא דעל הבעל להביא ראיה. וקיימא לן פשמואל אליבא דרמי.

ומיהו דווקא בששניהם באין בטענת ספק. אבל אלו הנה בא בעל החמור בטענת ברי על בעל הפרה להביא ראיה.

משום דהנה לי' בעל החמור ברי ונזקה דגופ' דאיכא לאוקומי' אחזקת' ונימא דהשתא הוא דמאית. והוא הדין נמי טבח היכא דהוי ברי דעל בעל בהמה להביא ראיה.

דכינן דהוי ברי וממונא ברשותי' הדרין לכללא דקיימא לן המוציא מחברו עליו הראיה. ונהו הפירוש הנכון.

וכן פירש' הרב אדוני זק' ר' זרחיה הלוי בעל המאור ו"ל: (ד' ע"ז) מתני' האיש שגולדו בו מומין כו' והלכת' כרבנן פדפסיק רבא משמיה דרב נחמן: (שם) אמר רב יהודה אמר רב אסי אין מעשין אלא לפסולות כגון אלמנה לכהן גדול גרוש' ונלוצה לכהן הדיוט כו' עד דייקנא בהדי' בסהדי לא שבקינן לי'.

איכא דקשיא לי' והא איכא שניות. ובירושלמי אשפחן לה להא קושיא.

ומפרקינן כגון אמר שמואל. כלומר הא דאמרינן אלמנה לכהן גדול לאו דווקא.

אלא כגון אלמנה שביאתה באיסור. והוא הדין לשניות שאר הן ביאתן באיסור.

ואפי' להא דאמרי' בשלמא לרב אסי דרבנן קתני דאורייתא לא קתני. ואלו שניות לא קתני אע"ג דרבנן נינהו.

יש לומר דלא קרינן השתא דרבנן אלא הנהו דכפינן להו משום תקנתא דרבנן וליכא איסור בביאתן מה שאין פן בשניות. ומיהו קשיא לן ההוא דאמרי' ביבמות הנודרת הנאה מיבמה בחיי בעלה כופין אותו לחלוץ.

ואיכא למימר דלא איירי ביבם: ובירושלמי מקשינן אהא דשמואל והא תנינן המדיר כלומר דכופין ואע"ג דלאו פסולות. ומתדרינן שמענו שמוצי' שמענו שכופין כלומר כל היכא דלא תני כופין ממש אלא יוציא ויתן פתובה פי ההיא דהמדיר לאו למימרא דכפינן לי' בגופי' אלא שמוציאין ממנו פתובה ונותנין לה ומבקשין ממנו ליתן גט וקשיא לן מאי שנא מההיא דהנודרת הנאה מיבמה דכפינן לי'.

ויש לומר שאני התם שפינן שזדורה הנאה בחיי בעלה ממנו ולא נתכונן' לכה רואין כאלו אין פאן מתחל' אלא מצות חליצה ואי אפשך לעגנה לעולם לפיכה כופין. אי נמי בחליצה הקלו.

ולפום האי סברא הא דאמר רב יוציא ויתן פתובה לאו כפי' דגט קאמר אלא ליתן פתובה ואח"כ מבקשי' ליתן גט: אבל בירושלמי בגיטין פרק שני אמרו ר' ירמל' בעא מר' אבהו האומר איני זן ואיני מפרנס כופין אותו או לא.

אמר ליה עדיין את לזו מפני ריח הפה כופין מפני חיי נפש לא כל שפן אלמא דכפי' ממש קא אמרי'. ואיכא למימר דוודאי כל היכא דאמרינן כופין כפיה ממש קאמר.

אָבֵל הֵיכָא דְאָמְרִינּוּ יוֹצִיא אִיכָא לְמִשְׁמַע כְּפִיָּה מִמֶּשׁ לִיתָן גַּט. וְאִיכָא לְמִשְׁמַע דְּלֵאוּ כְּפִיָּה
עַל הַגַּט אֲלֵא לִיתָן כְּתוּבָה וּמְבַקְשִׁין לִיתָן גַּט.

וְהָכִי פִשְׁט' דְּמִקְלָתָא דְּרַב מְדַמְהֵדֵר לִי שְׁמוּאֵל עַד שְׁכּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא יְכַפְּהוּ לְזוּן. אַע"ג
דְּלֵאוּ הֵיכְרִיחָא הוּא דְאֶפְשָׁר דְּהָכִי קְאָמֵר עַד שְׁכּוֹפִין אוֹתוֹ בְּעֵינֵין זֶה לְהוֹצִיא יְכַפְּהוּ לְזוּן.

וּמִיָּהוּ הָכִי קִים לָן פִּירוּשָׁא פִּירוּשְׁלָמִי וְרַב קִים לִי בְּדִשְׁמוּאֵל מֵאִי קְאָמֵר וְהֵינּוּ דְּמַהֲדֵר
לִי הָכִי. וְרֵאנָן לְהָאִי סְבָרָא מְהָא דְאָמֵר' בִּיבְמוֹת שְׁהֶתָּה עִמּוֹ עֶשֶׂר שָׁנִים וְלֹא יִלְדָּה לוֹ אִינוּ
רִשָׁאִי לִיבְטֵל אֲלֵא יוֹצִיא וְיִתָּן כְּתוּבָה.

וְאִם אֵיתָּה דְּכָל יוֹצִיא כּוֹפִין מִשְׁמַע תִּיקְשִׁי לִי לְרַב יְהוּדָה מִשְׁמֵי דְשְׁמוּאֵל דְּקָאֵמֵר בְּהָא
אִין כּוֹפִין אוֹתוֹ. וְכִי תִימָא וְלְרַב תַּחְלִיפָא נְמִי דְאִית לִי כּוֹפִין אַמְאִי לָא תְּנִי כּוֹפִין.

הָא לִיתָּה פְּדֹאֲמָרְוֹן דְּהֵיכָא דְאָמֵר' יוֹצִיא אִיכָא לְמִימֵר כּוֹפִין לִיתָן גַּט וְאִיכָא לְמִימֵר דְּלֵאוּ
כּוֹפִין אֲלֵא עַל הַכְּתוּבָה וּמְבַקְשִׁין עַל הַגַּט. וְהֵינּוּ דְנִיחָא לְתַרְנוּנְיָהוּ דְרַב תַּחְלִיפָא מְפָרֵשׁ
לָהּ בְּכַפְּיָא מִמֶּשׁ עַל הַגַּט וְרַב יְהוּדָה לִיתָן כְּתוּבָה וְכְתוּבָה דְאִית לָהּ מִשּׁוּם דְאִיהוּ הוּא דְלֵא
זָכָה לִיבְנוֹת הֵימְנָה.

וּמִיָּהוּ מְסַתְמָא כָּל הֵיכָא דְלֵא קְאָמֵר אֲלֵא יוֹצִיא אִית לָן לְמִימֵר דְּלֵא כְּפִינּוּ אַגְיָטָא אֲלֵא
לִיתָן כְּתוּבָה. וְלְרַב דְאָמֵר לְעֵיל הָאוּמֵר אִינִי זֶן וְאִינִי מְפָרְסֵי יוֹצִיא וְיִתָּן כְּתוּבָה הָאִי דְלֵא
תְּנִי לִי בְּמַתְנִי'.

מִשּׁוּם דְּהָא תְּנָא לִי הַמְדִיר וְאָמֵר לָהּ רַב דְּכָל דְּכּוֹן הָא דְאֶפְשָׁר בְּפָרְסֵי. אִי נְמִי כְּדֹאִיתָּה
בִּירוּשְׁלָמִי דְּכָל דְּכּוֹן הוּא דְמַפְנִי רִיחַ הַפָּה כּוֹפִין כָּל שְׁכּוֹן מְפָנִי חַיִּי נָפֵשׁ.

וְקִינָא לָן כְּשְׁמוּאֵל, ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי מִיכְרָהּ בְּהוּ וְעָסִיק בְּתוֹרָה אָמֵר אֵילָת אֶהְבִּים וַיַּעֲלֵת
חֵן אִם חֵן מַעֲלָה עַל לׁוֹמְדֵיהָ אַגּוּנִי לָא מַגְנִיָּא כׁוׁ׃
בס"ד פֶּרֶק הָאִשָּׁה שְׁנָפְלוּ (ד' ע"ח) מִתְּנִי הָאִשָּׁה שְׁנָפְלוּ לָהּ נְכָסִים עַד שְׁלֵא
תַתְּאַרְס מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵילֵל שְׁהִיא מוֹכֶרֶת וְנוֹתְנָת וְקִינִים כׁוׁ׃ עַד שְׁלֵא נִשְׂאָת
וְנִשְׂאָת רַבִּין גְּמִלְיָאֵל אוֹמֵר מוֹכֶרֶת וְנוֹתְנָת וְקִינִים כׁוׁ׃ עַד וְשָׂאִין דְּזוּעִין לְבַעַל לֹא תִמְכֹּר
וְאִם מְכָרָה וְנִתְּנָה קִינִים הָכִי עֵיקָר גְּנוּסְחָא וְהָכִי אֵיתָּה בִּירוּשְׁלָמִי: גַּמ' אִיבְעִיָּא לְהוּ ר' יְהוּדָה
לְכַתְּחִלָּה אוֹ דִיעֵבַד.

פִּי הָא דֹאֵמ' ר' יְהוּדָה דְאָמְרוּ לוֹ רַבְּנָן לְרַבִּין גְּמִלְיָאֵל הוּאִיל וְזָכָה בְּאִשָּׁה לֹא זָכָה בְּנְכָסִים
אַרְיִשָׁא קִינִי וְהֵינּוּ נָפְלוּ לָהּ נְכָסִים עַד שְׁלֵא תַתְּאַרְס דְאָמֵר' דְּכּוֹלִי עֲלָמָא שְׁהִיא מוֹכֶרֶת
וְנוֹתְנָת וְקִינִים.

וְאֵהָא מִתְמַהִי רַבְּנָן לְכַתְּחִלָּה אַמְאִי. אוֹ אִסִּיפָא דְנָפְלוּ לָהּ מִשְׁנַתְּאַרְסָה דְקָא מוֹדוּ כְּוָלָהּ
דְּלְכַתְּחִלָּה לֹא תִמְכֹּר וְאִם מְכָרָה וְיִתְּנָה קִינִים.

וְאֵהָא מִתְמַהִי אַמְאִי אִין מְכָרָה בְּטֵל. וְאֵתִינּוּ לְמִפְשֵׁט' מְהָא דְתַנְיָא אָמֵר ר' יְהוּדָה אָמְרוּ
לְפָנֵי רַבִּין גְּמִלְיָאֵל הוּאִיל וְזוֹ אִשְׁתּוֹ וְכׁוׁ׃ מַה זֶה מְכָרָה בְּטֵל אָמֵר לָהֶם עַל
הַחֲדָשִׁים אָנוּ בּוֹשִׁי אֲלֵא שְׂאֵתָם מְגַלְגְּלִין עָלֵינוּ אֵת הַיְשָׁנִים.

ש"מ דייעבד קאמר דהא קתני בהדיא דקשׁיׁא להו אמאי אין מכרה בטל ש"מ: אמ' רב זביד תני מוכרת ונותנת וקנין. כלו' תני במתנית' מוכרת ונותנת וקנין ונהי ונדאי ניהא דמחקינן מתניתא מקמי מתני': (שם ע"ב) ר' שמעון חולק בין נכסים לנכסים.

פ' אסיפא קאי דאמרי עד שלא נשאת ונשאת אבל בשנפלו לה משנשאת בהא דכולי עלמא מודו שאם מכרה ונתנה הבעל מוציא מיד הלקוחות ולא שני לן בהו כלל אלו הו ידועין ואלו הו שאינן ידועים אמר ר' יוסי ב"ר חנינא ידועין מקרקעי שאינן ידועין מטלטלי פ' ידועין מקרקעי ואפ' אינן ידועין לבעל שאינן ידועין מטלטלי ואפ' הו ידועין לבעל.

ור' יוחנן אמר אלו ואלו ידועין הו בשידע בהו הבעל אלא אלו הו שאינן ידועין כל שישושבת פאן ונפלו לה נכסי' במדינת הים. ולאו דווקא במדינת הים אלא כל שלא ידע בהו הבעל גמי ולר' יוסי לא שני לי' כלל בין מקרקעי למטלטלי.

אלא נכסים הידועין זהו ידועין לבעל ושאין ידועין שאין ידועי' לבעל ואם לא היו ידועין בשעה שנשאת ונדע בהו אחר כף הרי אלו ידועין כל שידע בהו הבעל קודם שמכרה אותן: הריא איתתא דבעיא דמברחינהו לנכסיה כו': (ד' ע"ט) שטר מברחת קא אמרת הכי אמ' רב נהילאי בר אידי אמר שמואל אני מורה הוראה אני ואם יבא שטר מברחת לידי אקבענו, פ' רש"י ז"ל שטר מברחת שאמרה בשעת מתנה שאינה נותנת נכסים הללו אלא לפי שהיא רוצה להינשא ואלו תבא לידי גירושין או לידי אלמנו' לא תהא מתנתה מתנה.

ולית' דאם פו לא הנה פליג עלה רב ענו דהא אמרי' בבבא בתרא אפי' למ"ד מברח' קנה הני מילי היכי דלא גלי דעת' אבל היכא דגלי אדעת' לא קנה ואיכא מאן דמפרש דגלי דעת' היינו דקאמר לי' הכי בהדיא ולא גלי דעת' היינו דקאמרה לי' דאדעת' לאינסובי הוא ותו לא.

וליתה להא גמי דקא אמרינן התם באמי' דרב ביבי דאמרה דקא בעינא לי' לאינסובי לרב זביד ומשמע דתו לא אמר' וקרינן לה התם דגליא אדעתא: והנכון כמו שפי' ר' יוסף הלוי אבן מגאש ז"ל דגליא דעת' היינו דאמר' דאדעת' לאינסובי הוא דקא יתבה להו.

ולא גליא דעת' היינו דקא יתבה להו מסתמא ובתר הכי אינסיבא לה. ואיכא דקשׁיׁא לי' ואמאי הדרה מתנת' והא דברים שבלב הו.

כדאמרי' התם בקידושין בההו' דזבין לניכס' אדעת' למיסק לארץ ישראל לסוף לא סליק. אתא לקמ' דרבא אמר להו דברים שבלב הו ודברים שבלב אינן דברים.

וי"ל אומדנא דמוכח שאני דהכא דברים שבלבו ובלב כל העולם הו וכההיא דאמרי' התם בבבא בתרא מי שהלה בנו למדינת הים ושמע שמת בנו ועמד וכתב כל נכסיו לאחרים ואח"כ בא בנו אין מתנתו קיימת.

ואידך דאמרי' התם בקידושין בההוא גברא דזבניהו לניכס' אדעתא למיסק לארץ ישראל לסוף סליק להת' ולא אתדר לי' ואמרי' כל דסליק אדעתא למותדר לי' הוא והא לא אתדר לי'.

מְפָרְשֵׁינוּ לָהּ דְגְלֵי דַעְתֵּי בְשַׁעַת מַעֲשֵׁי אַדְעָתִי דְהֵכִי מְזַבְּיֵן אַע"ג דְלֵא אַתְּנִי. וְכִינּוּ דְכּוּ אַע"ג דְהֵיכֵל דְלֵא גְלֵי אַדְעָתִי חֲשַׁבִּינוּ לְהוּ דְבָרִים שְׂבַלְב.

מ"מ פִּי קֵא מְגֵלֵי דַעְתֵּי אַע"ג דְלֵא אַתְּנִי חֲשַׁבִּינוּ לִי אֲנִימְדָנָא דְמוֹכַח. וְהוּא הִדִּין נְמִי לְמַבְרַחַת בְּמַקְצָת דְהֵיכֵא דְגְלֵי דַעְתֵּי לֵא קְנִי.

וְהֵכִי מְשַׁמַּע דְמַבְרַחַת בְּמַקְצָת לְדִידוּן אַלִּיבָא דְהֵלְכְתָא פְּמַבְרַחַת בְּכּוֹלָן אַלִּיבָא דְמֵאן דְסַבְר דְקֵנִי וְקֵאמְרִי דְהֵיכֵא דְגְלֵי דַעַת לִכ"ע לֵא קְנִי הוּא הִדִּין נְמִי מַבְרַחַת בְּמַקְצָת לְדִידוּן: מִיִּתְיָבִי הַרוּצָה שְׁתַּבְרִיחַ נְכֻסְיָה מְבַעֲלָהּ פִּיצַד הִיא עוֹשָׂה כּוֹתְבַת שְׁטַר פְּסִים לְאַחַר דְבָרִי רַשְׁבַּ"ג וְנַחְמִים אוֹמְרִים רַצָּה מְשַׁחַק בָּהּ עַד שְׁתִּיכְתּוּב לּוּ מְהִיוּם וְלִכְשָׁאֲרָצ' פִּירִש"י וְ"ל מַעֲכָשְׁוּ תְּהֵא מִתְּנָה לְאַחַר שְׁאֲגֵל דַּעְתִּי שְׁאֲנִי רוּצָה בָּהּ וּבְהֵכִי סָגִיא לָהּ דְאֵלוּ אַתִּי מְקַבֵּל מִתְּנָה לְאַחְזוּקִי בָּהּ הַדְרָה בָּהּ מְהֵהִיא מִתְּנָתָא.

וְאֵלוּ אַתִּי בַעַל נְמִי לְאַפּוֹקִי לְהוּ מִיַּד מְקַבֵּל מִתְּנָה קֵאמְרָה דְנִיחָא לָהּ בְּהֵהִיא מִתְּנָתָא הַלְפָּדָּ כָּל פְּדָּ חַד וְחַד מִיְרַתַּת: טַעֲמָא דְכְּתַבָּה לִי הֵכִי הָא לֵא פְּתַבָּה לִי הֵכִי לֵא אָמַר ר' זִירָא לֵא קִשְׂיָא הָא בְּכּוֹלָהּ הָא בְּמַקְצָתָהּ.

וְאִי לֵא קִנְיָהּ לּוֹקַח לִיקְנִינְהוּ בַעַל לִיכָא לְפָרוּשׁ אֵהָא. דְהָא מִתְּלָא תְּלִיא הָאִי מִתְּנָתָא וְאִי קֵאמְרָה דְנִיחָא לָהּ לְמַפְרַע נְמִי מִתְּנָה גְמוּרָה הִיא.

אַלָּא אַמְבְּרַחַת. וְשְׁמַעִינוּ מִינָהּ דְמַבְרַחַת לֵא קְנָה מְקַבֵּל מִתְּנָה כָּלֵל מִתּוֹרַת מִתְּנָה לּוֹמַר שְׂאֵם מִתָּה הִיא בְּחַיִּי הַבַּעַל קוֹדֵם שְׁחֻזְרָה בָּהּ לֵא זָכָה בְּהֵם אַלָּא מוֹצִיא אוֹתוֹן מִיַּדוּ וְיִוְרִשׁ אוֹתוֹן.

דְאֵלוּ הֵיךְ זֹכָה בְּהֵם מְקַבֵּל מִתְּנָה מֵאִי קוֹשְׂיָא לְהֵכִי לֵא קְנִי לְהוּ בַעַל. וְכָל הֵיכֵא דְמְקַבֵּל מִתְּנָה לֵא זְכִי בְּהוּ מִדִּין מִתְּנָה וְנִדְאִי לֵא סָגִיא דְלֵא יְרִית לְהוּ בַעַל.

וְהוּא הִדִּין נְמִי בְּנַכְסֵי שְׁאִינָן יְדוּעִין שְׁהַבַּעַל יוֹרֵשׁ אוֹתוֹן דְהָא אִיכָא מ"ד יְרוּשׁ הַבַּעַל דְאוֹרֵייתִי. וְאִפִּי לְמ"ד דְרַבְּנָן בְּהָא לֵא פְּלִיגִי.

וְהֵכִי קִשְׂיָא לָן בְּמַבְרַחַת פִּינּוּ דְלֵא קְנִי לְהוּ לּוֹקַח וְלֵא זְכִי בְּהֵהִיא מִתְּנָתָא נִיקְנִינְהוּ בַעַל וְלִבְתַּר דְלִידַע בְּהוּ לִיפּוֹק לְהוּ מִיַּד מְקַבֵּל מִתְּנָה לְמִיכַל פִּירִי מְהַשְׁתָּא וְאִילָּהּ. אַבְּל פִּירִי דְאֵכַל עַד הַשְׁתָּא לֵא קִשְׂיָא לָן דְאָמְרוּ לֵא מִפִּיק מִינִי דְהוּ לְהוּ נְכֻסִים שְׁאִינָן יְדוּעִין וְאֵלוּ אֲנִי לֵא מְהַדְרִינוּ אַלָּא עֲשָׂאוּם כְּנַכְסֵי שְׁאִינָן יְדוּעִים לּוֹמַר שְׁאֵף עַל פִּי שְׁהֵן יְדוּעִין עֲשָׂאוּם כְּשְׁאִינָן יְדוּעִין וְהִינּוּ כְּדַפְרִישְׁנָא דְמְהַשְׁתָּא וְאִילָּהּ הוּא דְמַקְשֵׁי אַמְאִי לֵא מִפִּיק נְכֻסֵי מִינִי לְמִיכַל פִּירִי.

וּמְהַדְרִי עֲשָׂאוּם כְּנַכְסֵי שְׁאִינָן יְדוּעִין זְכִי הֵכִי דְחֻזִּינוּ לִר' שְׁמַעוֹן דְקַסְבַּר בְּנַכְסִים שְׁאִינָן יְדוּעִין דְלֵא תְּקוּן רַבְּנָן לְבַעַל בְּהֵכִי פִירִי וְאֵלוּ זְבֻנְיָהּ הַרִי הֵן מְפּוֹרִין. הוּא הִדִּין נְמִי לְהֵנִי פִינּוּ דְגְלֵל דַּעְתָּהּ קוֹדֵם שְׁנִישְׂאָת דְלֵא בַעֲיָא דְזְכִי בְּהוּ בַעַל לֵא זְכִי בְּהֵן אִפִּי אַחַר שְׁיַדַע בְּהוּ.

וּמִיָּהּ אִם מִתָּה יוֹרֵשָׁה פִינּוּ דְלֵא קְנִי לְהוּ אִידָּדְּ אוֹקְמָא אַדִּינָא דְהָא יְרוּשָׁת הַבַּעַל דְאוֹרֵייתָא בְּנַכְסֵי שְׁאִינָן יְדוּעִין. וּמַבְרַחַת אַחַר שְׁנַתְּגַרְשׁ שְׁחֻזְרַת בְּמִתְּנָתָהּ אוּ שְׂבָאָה לְחֻזּוֹר בְּמִתְּנָתָהּ קִשְׂיָא גְשׁוּאָה.

נראה שאינה יכולה להוציא מיד מקבל מתנה פירות שאכל עד עכשו דמסתמ' מחלה גבי פירות דאכיל בטר דאכלינהו. ולא דזכי בהו מדין מתנה פלל אלא מדין מחילה.

ודנוקא בטר דאכלינהו וכדאמרי' בבא מציעא ומודה רב נחמן דאי שמייט ואכל לא מפקינן מיני'. אבל אלו היו שם פירות תלושין נראה שהיא מוציאה מידו.

וכתבו רבנא תא ז"ל דדנוקא מברחת הוא דקאמרי' הכי אבל מברית לא. והיכי דמי פגון דיהבינהו לכולהו נכסי' ובטר הכי יזיף וזוי מסברין' ודינא הוא דלא איתמר אלא באיתתא דאיפא למימ' דאדעתא לאברוחי מבעלה הוא דיהבינהו והיכ' דלית' לבעל תינפי איהו בהו.

אבל הלא אלו זכי איהו בהו לעולם לא סגי' דלא גבי בעל חוב מינייהו ואיהו דקא יזיף אמאי לא זבין מנכסיה אלא ונדאי מתנתו קיימת: (שם) אמרי לה פירא ואמרי לה קרנא. פ' אמרי לה פירא לפי שיש שם הקרקע שהוא קיים ואלו פא לקנות אותן הבעל רשאי שהרי יכול לאכול פירות והקרן קיים ואמרי לה קרנא ואינו רשאי לקנותן דקרנא הוא: (ע"ב) פירא דפירי לא תקינו לי' רבנן פ' לאו פיר' דפירא דהא קיימא לן דבעל אוכל אפי' פירי פירות.

אלא דתרת' פירי בחד זימנא לא תקון לי' רבנן. כדאמרינן התם בבבא קמא טובת הנאה לאישה ואין הבעל אוכל פירות.

ומפרשי' לה מהאי טעמא משום דתרת' פירי לא תקון לי' רבנן. והיינו תרת' פירי בחד זימנא שהרי הוא אוכל פירות מנכסי' ואין לומר שיאכל פירו' אחרים מטובת הנאה שעומדת במקום נכסי' ואע"פ שהוא אוכל בזה ולדות וגניזה ונחלב חד פירא חשבינן להו.

ולא חשבינן תרת' פירי בחד זימנא אלא האי דאתי לי' מעלמא ובהאי לית לי' לבעל מידי. וכן הגונב בהמת מלוג משלם תשלומי כפל לאשה מהאי טעמא והא ניחא לן טפי מינה גמי דהא פי קס"ד דבהמת מלוג לאשה פשיט' לן דתשלומי כפל לאשה דמשמע לן ונדאי האי טעמא דתרת' פירי בחד זימנא לא תקינו לי' רבנן אלא השתא דאתי לאוקומה אליפא דמאן דאמר דולד בהמת מלוג לבעל תמיהא לי' היכי אפשר הא מילת' דוולד בהמת מלוג דבעל ותשלומי כפל לאשה.

ומהדר' דאפי' הכי לא תקון לי' רבנן אלא חד פירא ולא תרת' פירי: בשלמא רבנן לא חיישי למית' כו' עד ומודה חננ' שאם נתגרש' נותנת דמים ונוטלתן מפני שבח בית אבי'.

נראין דברים שישנן עדיין אבל ונדאי רשאי הבעל למכרן בשלו קודם לכן ולא אמרו אלא שאם ישנן בשעת גירושין שהיא נותנת דמים ונוטלתן מפני שבח בית אביה: (שם) אמר רבא אמר רב נחמן הכניסה לו עז לחלבה ורחל לגיזתה ותרנגול' לביצתה ודקל לפירותיו אוכל והולך עד שתכלה הקרן.

רבינו שלמה ז"ל פירש דברים כפשוטן שהגוף העז והרחל שלו ותמ' רבא מאי אתא לאשמועינן דהא אפי' רבנן מודו בהא משום דאיפא עורה. ותו מאי עד שתכלה הקרן דהא לא פליא קרנא ותו דהא קיימא לן כחננ' דאפי' בשפח' דכליא קרנא אמרי' פירא דבעל.

אָלאַ עיקר פֿירוּשאַ הָכִי הַכְּנִיסָה לֹו עַז לַחֲלָבָה שְׁלֵא הָיָה גּוֹפ' קְנוּי' אֶלֶא לַחֲלָבָה וְכֹן רַחֵל לַגִּינְתָּה וְתַרְגְּמוֹת לְבִיצָתָה וְדָקֵל לְפִירוּתָיו אוֹכֵל וְהוֹלֵךְ עַד שְׁתַּכְל' הַקָּרָן וְאַתְיָא פְתַנְנִי' דְלֵא חֲנִישׁ לְמִיתָה הַלְפָּה רוֹאִין פֶּאלוּ זֹו קִיָּמַת לְעוֹלָם וְלֵא מְכַלִּי קַרְנָא: (שָׁם) אָמַר רַב נַחֲמָן עֵינִילִי לִי גְלִימָא פִּירָא הָנִי מְכַסִּי לֵה וְאַזְיֵל עַד דְּבָאֵלוּ וְהִינְנוּ נְמִי אֵלִיבָא דְחַנְנִי' דְלִדְיָדִי מְפָרֵשׁ לֹו רַב נַחֲמָן דְלֵא אִיכְפַת לָן אֶלֶא בְּשִׁפְלוּי הַקָּרָן נִיפְרַר בְּאַכִּילְתּוֹ לְשַׁעְתּוֹ פְּגוֹן פִּירוֹ' דְעֶלְמָא שְׁהָרִי עַל כָּל פִּירֵי וּפִירֵי שְׂיֵהָא אוֹכֵל נִיפְרַר פִּילוּי הַקָּרָן לְאַלְתֵּר.

אָבֵל בְּשִׁאִין פִּילוּי הַקָּרָן נִיפְרַר בְּאַכִּילְתּוֹ לְאַלְתֵּר פְּגוֹן גְּלִימ' שְׁאִין פִּילוּי' נִיפְרַר בְּתַשְׁמִישָׁה לְשַׁעְתָּה אוֹכֵל וְהוֹלֵךְ עַד שְׁתַּכְלָה הַקָּרָן. כְּמָאן כִּי הָאִי תַנָּא דְתַנָּא הַמְלַח וְהַחֹל הָרִי זֶה פִּירוֹת.

פִּי' לְפִי שְׁקָרָן שְׁלָהֵם קִיָּים לְעוֹלָם. מַחְפֹּנֵר' שֶׁל צָרִיף ר' מֵאִיר אֹמֵר קָרָן וְחַכְמִים אֹמְרִים פִּירוֹת פִּירֵשׁ ר"מ אֹמֵר קָרָן דְּהָא אֶפְשָׁר דְּמִפְלִי' לְגַמְרֵי וְחָשִׁיב לִי כְּפִירוֹ' דְעֶלְמָא דְלֵא שְׁנֵי לִי בֵּין שְׁפִילוּי הַקָּרָן נִיפְרַר לְשַׁעְתּוֹ לְאַלְתֵּר בֵּין שְׁאִינוּ נִיפְרַר.

וְחַכְמִים אֹמְרִים פִּירוֹת מְזָה הַטַּעַם לְפִי שְׁאִינוּ דוֹמָה לְפִירוֹת אַחֲרִים דְעֶלְמָא שְׁכַל אֶחָד חֲלוּק זֶה מְזָה וְכִילוּי בְּאַכִּילְתּוֹ נִיפְרַר לְשַׁעְתּוֹ. אָבֵל הֵכָא אִין פִּילוּי נִיפְרַר לְשַׁעְתּוֹ אֶלֶא אַחַר זְמַן כְּעִין גְּלִימָא וְהַלְכְתָּא פְּרַבְּנִין: (שָׁם) ר' שְׁמַעוֹן אֹמֵר מְקוּם שְׂיָפָה פַת ר"ש הִינְנוּ ת"ק מְחַנְפְּרִין בַּשַּׁע' יְצִיאָה אִיכָּא בֵּינֵיהוּ.

פִּירֵשׁ דַּר' שְׁמַעוֹן אֶזְיֵל לְעוֹלָם בְּתַר גָּמַר פִּירָא וְהִינְנוּ דְבַכְנִיסַת' מְחַנְפְּרִין שְׁלוֹ וּבִיצִיאָתָה שְׁלָה. וּרְבַנְן סְבָרִי דְכִינּוֹן דְעִיקָר קַרְנָא קִי' כְּוָלָה פִּירֵי תַקוּן רַבְּנִין לְבַעַל.

הַלְפָּה בְּכַנִּיסַתָּה מְחַנְפְּרִין שְׁלוֹ וּבִיצִיאָתָה שְׁמִין אוֹתָן כְּמָה הֵן יָפִין בְּפִירוֹת וְכְמָה הֵן יָפִין בְּלֵא פִירוֹת וְהַמּוֹתֵר לְבַעַל. אָבֵל בְּסִיפָא גַבִּי יָבֵם אָמְרִי' פִּירוֹת הַמְּחַנְפְּרִין לְקַרְקַע שְׁלָה.

מִשׁוּם דְשִׁאֲנֵי הָתָם דָּאֵלוּ גּוֹפָא וּפִירָא דִּידִי' הָנִי אֶלֶא שְׁשַׁעְבוּד כְּתוּבָתָה שֶׁל זֹו עַל כָּל הַנְּכֻסִים. וְכִינּוֹן דְהוּוּ מְחַנְפְּרִין לְקַרְקַע שְׁהוּוּ כְּקַרְקַע הָרִי שְׂיַעְבוּד' עֲלִיהֵן וְכֹן פִּירֵשׁ"י ז"ל: (שָׁם) אֶלֶא אִי אִיתְמַר הָכִי אִיתְמַר אָמַר רַב פְּהֵנָא אָמַר רַב מַחְלֻקְתָּ בְּשַׁדָּה שְׁאִינָה שְׁלָה אָבֵל בְּשַׁדָּה שְׁלָה דְבָרִי הַכֹּל לֹא תַמְפֹּר מְפָנִי שְׁבַח בֵּית אָבִיָּה.

כְּלוּמַר מַחְלֻקְתָּ בְּשַׁדָּה שְׁאִינָה שְׁלָה דְמִיכְלֵיא קַרְנָא דוּמְיָא דְעַבְדִּים וּשְׁפָחוֹת דְמִיכְלֵיא קַרְנָא וּבְהִנְי אָמְרֵי רַבְּנִין יִמְכְּרוּ וְדוּנְקָא כְּשִׁהוּ זַקְנִים וּפִירֵשׁוּ בְּפִירוּשְׁלֵמִי כְּשִׁאִין עוֹשִׁין כְּדֵי טַפּוּלָן.

וּמִסְתַּבְּרָא דְבָהָא אִפִּי' חַנְנִי' דְלֵא חֲנִישׁ לְמִיתָה מוֹדָה פִּינּוֹן דְזַקְנִים וְאִין עוֹשִׁין כְּדֵי טַפּוּלָן דְעַבְדִּי נְהִיָם כְּרִיסִי' לֹא שׁוּי לְמַרְיָה וּלְמַרְתִּי' לְמֵאִי מַתְבָּעֵי. אָבֵל יְלָדִים לֹא.

וְאִפִּי' רַבְּנִין דְחֲנִישֵׁי לְמִיתָה דְלֵא שְׁמַעִינוּ לְהוּ לְרַבְּנִין דְאָמְרֵי מֵהָאִי טַעְמָא אֶלֶא דְכִי אִיכַ וְלָדוֹת קִיָּיִמִי וְלָדוֹ' בְּחַרִיקָא'. אָבֵל הֵיכָא דְלִיכָא וְלָדוֹת לֹא שְׁמַעִי' לְהוּ דְאָמְרֵי לְזַבְנִינָהוּ מֵהָאִי טַעְמָא אֶלֶא מַעֲשֵׂה יְדִיהֵן לְבַעַל דְאִי לֹא תִימָא הָכִי אֶלֶא דְחֲנִישֵׁת לְמִיתָה אֶפִּילוּ בִּילָדִים אִם כֵּן אִפִּי' כִּי אִיכָא וְלָדוֹת נְמִי נִיחֻוֹשׁ לְמִיתָה דְכּוֹלְהוּ אִפִּי' יֵשׁ לֹו וְלָדוֹת הַרְבֵּי דְכִינּוֹן דְחוֹשְׁשִׁין לְמִיתָה לֹא שְׁנֵי לָן בְּהוּ וְנִימָא לְזַבְנִינָהוּ וּלְמַזְבֵּן בְּהוּ קַרְקַע אֶלֶא וְנִדְאִי דְכּוֹלֵי הָאִי לֹא חֲנִישִׁינוּ אֶלֶא דְכִי אִיכָא וְלָדוֹת דְלִיכְיָנוּ בְּחַרִיקָאִי וְכֹן עִיק' מוֹרֵי נ"ר:

(שם) וכמה קימעה כו' עד שיקרא דתמרי פירש תמרים שנופליו מן הדקל קודם שנתבשלו ואחר כך מתניבשין שם: בעי רב ביבי כו' עד אכלה ערלה ושביעית וכלאים הרי זו חזקה.

פירוש פלאים באכילת פירות דאע"ג דהוה להו איסורי הנאה. מ"מ הרי הנה יכול לאכלה בהיתר פשם שאכלה באיסור.

אבל ערלה ושביעית אכילת פירי דידהו ונדאי לא הויא ראי' דערלה הרי הו איסורי הנאה ואינו יכול לאכלה בהיתר. דשביעית נמי משום דהוה להו הפקר לכולי עלמא.

אבל בחבילי זמורות רב יהודה חשיב לה אכיל' פדאמרי' הקא: (דף פ') אי בעל לאו אריס הוא ארעא לאריסי קיימ' ואי בעל אריס הוא איסתלק ליה בעל איסתלקו פולהו. ומסתברא דאריס לא מפסיד אלא משתלם מבעל: (שם) מתני' שומרת יבם שגפלו לה נכסים מודים ב"ש וב"ה שמוכרת ונותנת וקניים.

מתה מה יעשה בכתובתה ובנכסים הנכנסין והיוצאין עמה ב"ש אומרים יחלקו יורשי האב עם יורשי הבעל. וב"ה אומרים נכסים בחזקתו פתובה בחזקת יורשי הבעל נכסים הנכנסין והיוצאין עמה בחזקת יורשי האב.

עיקר הפירוש כמו שפירש הרב אלפאסי ז"ל דתלת' דיני קתני עיקר פתובה ונכסי מלוג ונכסי צאן ברזל. מעיקרא קאמר מתה מה יעשה בכתובתה פלומר בעיקר פתובה ונכסי צאן ברזל דאינהו נמי פתובה מיקרי פדכתובנ' לעיל וכדאמרי' בכמה דוכתי בבבא מציעא מקום שנהגו לעשות פתובה מלוג גובה מלוג.

ואמרינו נמי הוה לה ר' מאה זויי לכתובתה דברתאי. ובמכילתין תקנו קבורתה פחת פתובה'.

ואמרינו אף על פי שכתובת' בבית אביה מתה בעלה יורשה. והיינו דבעינו מעיקרא מתה מה יעשה בכתובת' ובנכסי' הנכנסים והיוצאין עמה.

וכולה בכלל עיקר פתובה ונכסי צאן ברזל ונכסי מלוג. וב"ש אמרי יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב.

וב"ה אמרי נכסים בחזקתו. פי' נכסי צאן ברזל ונכסי מלוג והאי דקרי להו נכסים פלומר נכסי הפתובה לפי שהו פתובין בה, בחזקתו.

ובבבא בתרא אמרי' בחזקת מי ופליגי עלה. איכא מאן דאמר בחזקת יורשי הבעל.

ואיכא מ"ד בחזקת יורשי אשה ואיכא מאן דאמר יחלקו. ומיהו קשיא לן למאן דאמר בחזקת יורשי אשה או בחזקת יורשי הבעל.

אמאי לא ערבינהו ותנינהו בהדי עיקר פתובה או בהדי נכסי מלוג למר פדאית לי ולמר פדאית לי ואיכא למימר דהני פשיט' לי' מלתא דהכי דינא. אבל בנכסי צאן ברזל אידי דלא מיסנוור דינא דידהו ומשו' דהני כספיקא הוא דדינינו הכי ואמרי' האי לישא נכסים בחזקתו פלומר היינו דינא דידהו דמוקמינהו אחזקתיהו.

והיינו פּפּלוגּתּא הי חזקה: פּתּוּבּה דְהיינו עיקר פּתּוּבּה ותּוּסּפּתּ שְהוּא פּתּוּבּה וְלֹא גְרָסִי וּכְתוּבּה פּדָאמְרִי נְמִי נְכָסִים הַנְכָנְסִים וְלֹא קָאמֵר וּנְכָסִים כּו': נְכָסִים הַנְכָנְסִים וְהִיּוּצְאִין עֲמָה בְחֻזְקַת יוֹרְשֵי הָאָב.

וְהָתָם בְּבָבָא בְתֵרָא אָמְרִי בְחֻזְקַת יוֹרְשֵי אִשָּׁה. מְשׁוּם דְהָתָם אִיירִינּוּ בְנִפְל הַבַּיִת עָלֵיו וְעַל אִשְׁתּוֹ וּמוֹכְחָא מְלֵתָא פִי קָאמֵר יוֹרְשֵי אִשָּׁה מֵאֵן נִינְהוּ.

אָבֵל הָכָא בִיבְמָה הִיא גּוֹפ' מְסַפְקָא לָן מֵאֵן יוֹרְשֵיָהּ לְהָכִי תֵנָא בְחֻזְקַת יוֹרְשֵי הָאָב. אָבֵל הָתָם בִיבְמוֹת אִיפָא מֵאֵן דָאמֵר דְבַנְכָסִים שְנִפְלוּ לָהּ פְשֵׁהִיא תַחְתּוֹ דְבַעַל כּוֹלֵי עֲלָמָא לָא פְלִיגִי דְבְחֻזְקַת יוֹרְשֵי הַבַּעַל נִינְהוּ.

וְלֹא אִיירִינּוּ אֵלָא בְנְכָסִים שְנִפְלוּ לָהּ פְשֵׁהִיא שׁוּמְרַת יָבָם. וְכִינּוּן דְכּוֹן הוּא בְמִתְנִי' נוֹדָאי לָא אִיירִינּוּ בְנְכָסִי צֵאן בְרִזָל דְמִינְיָהוּ דְכּוֹלֵי עֲלָמָא ס"ל דְיוֹרְשֵי הַבַּעַל נִינְהוּ דק"ו הוּא הַשְׁתָּא נְכָסִי מְלוּג' דְנִפְלוּ לָהּ פְשֵׁהִיא תַחְתּוֹ דְבַעַל אָמְרִינּוּ דְהוּוּ בְחֻזְקַת יוֹרְשֵי.

כָּל שְׁפָן לְנְכָסִי צֵאן בְרִזָל שְהוּ בְחֻזְקַתּוֹ מִתְחִילָה, וְה"ה נְמִי דְלֹא הָוָה לִי לְמַנְקֵט פּתּוּבּה פְלָל אֵלָא אִיידִי דְמַרְגִיל בְּפּוֹמִיָה נְקֵט לָהּ. וְהָתָם אָמְרִינּוּ דב"ש לָא אִיירִי אֵלָא בְנְכָסִי מְלוּג וּבְנִפְלוּ לָהּ פְשֵׁהִיא שׁוּמְרַת יָבָם.

וְהיינו דְקָאמְרִי יַחְלוּקוּ יוֹרְשֵי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵי הָאָב לְמִימְר' דְבַנְכָסִי מִיירִי דְעִיקְרוֹן שְל יוֹרְשֵי הָאָב וְהיינו נְכָסִי מְלוּג דְעִיקְרוֹן דִינְדָה וּב"ה אִוְמְרִים נְכָסִים בְחֻזְקַתּוֹ. וּבְתֵרָא הָכִי מְפָרֵשׁ פִּיצַד פּתּוּבּה דְהיינו עִיקֵר פּתּוּבּה וְתוּסּפּ' וְנִדְוּנְיָא בְחֻזְקַת יוֹרְשֵי הַבַּעַל: וּבְהָא מוֹדוּ נְמִי ב"ש וְלֹא נְקֵט לָהּ אֵלָא מְשׁוּם אִידָד.

נְכָסִים הַנְכָנְסִין וְהִיּוּצְאִין עֲמָה בְחֻזְקַת יוֹרְשֵי הָאָב. וּבְהָא פְלִיגִי ב"ש.

וְאִי גְרָסִינּוּ וּכְתוּבּה אִית לָן לְמִימֵר דְתֵלְתָא דִינִי נִינְהוּ. וְהָכִי נְמִי קָאמֵר נְכָסִים בְחֻזְקַתּוֹ נְכָסִי צֵאן בְרִזָל בְחֻזְקַתּוֹ הָרֵאשׁוּנָה וְהיינו דְלֹא בְעִי הָכָא בְחֻזְקַת מִי מְשׁוּם דְפְשִׁיט' לִי מִלְתָּא דְבְחֻזְקַת יוֹרְשֵי הַבַּעַל קָאמְרִינּוּ.

וּכְתוּבּה בְחֻזְקַת יוֹרְשֵי הַבַּעַל. נְכָסִים הַנְכָנְסִין וְהִיּוּצְאִין עֲמָה בְחֻזְקַת יוֹרְשֵי הָאָב.

וְלֹא פְלִיגִי בֵית שְמַאי. אֵלָא אִסִּיפָא וְשָׁם יִתְבָּאֵר עוֹד בְעַה"י: (שָׁם) גַּם אִיבְעִיָא לָהּ שׁוּמְרַת יָבָם שְמֵתִי מִי קוּבְר'.

יוֹרְשֵי הַבַּעַל קְבָרִי לָהּ דְקָא יָרְתִי פּתּוּבּתָה. אוּ דִילִימָא יוֹרְשֵי הָאָב קְבָרִי לָהּ דְקָא יָרְתִי לָהּ נְכָסִים הַנְכָנְסִין וְהִיּוּצְאִין עֲמָה.

פִּי' יוֹרְשֵי הַבַּעַל קְבָרִי לָהּ בְלַחוּד דְקָא יָרְתִי פּתּוּבּתָה חֲצִי גְדוּנְיָת' וְעִיקֵר פּתּוּבּתָה. כְּלוּמֵר וְאַפְתִי אִית' לְמַשְׁנָתָא דְרַבְּנָן דְתַקוּן קְבוּרַת' תַּסַּח פּתּוּבּתָה.

וְאֵע"ג דְלֹא אִתְמַר אֵלָא תַּסַּח גְדוּנְיָתָה. הָתָם הוּא בְעֲלָמָא דְלֹא עִיקֵר פּתּוּבּה מִינָהּ דִינְדָה הוּא וְלִית לִי פְלָל יִתִיר.

אָבֵל הָכָא דְעִיקֵר פּתּוּבּה גּוֹפ' מִינָהּ דִיד' שְפִיר שְׁיִיף בָּהּ קְבוּרַת' תַּסַּח פּתּוּבּתָה! אוּ דִילִמָּא יוֹרְשֵי הָאָב נְמִי קְבָרִי לָהּ דְלֹא תַקוּן רַבְּנָן קְבוּרָה תַּסַּח פּתּוּבּה גַּבִּי בַעַל אֵלָא מְשׁוּם דְלִיפָא שְׁאָר יוֹרְשִין.

אָבֵל הֵיכָא דְאִיכָא שְׁאָר יוֹרְשֵׁין לָא אֵלֵא קוֹבְרִין אוֹתָהּ בֵּין שְׁנֵיהֶם פְּדִין שְׁאָר שְׁנֵי יוֹרְשֵׁין.
וְהָיִ דְנָקֵט דְקָא יָרְתִי נְכָסִים הַנְּכַנְסִי וְהִיּוֹצֵאִין עִמָּהּ.

ה"ה לְחֻצֵי גְדוּנָתָהּ אֵלֵא דְנָקֵט מִשׁוּם דְּהֵנִי פְּוֵלְהוּ יָרְתִי. וְאִסְיִקְנִי דְיוֹרְשֵׁי הַבְּעַל קְבָרִי לֵה
פִּינּוּ דְזָכוּ בְּכַתְּוֹבָתָהּ מִשׁוּם תַּקְּוֹתָהּ דְקְבוּרָתָהּ תַּחַת כְּתוּבָתָהּ.

אע"ג דְאִיכָא שְׁאָר יוֹרְשֵׁי דְלָא פְּלוּג רַבְּנָן בְּתַקְּוֹתָהּ: (ד' פ"א) וְלִימָא אַח אֲנִי יוֹרֵשׁ
אִשְׁתּוֹ אִין אֲנִי קוֹבֵר. פִּי דְלָא תַקְוִין רַבְּנָן קְבוּרָתָהּ תַּחַת כְּתוּבָתָהּ אֵלֵא פְּשְׁזָכוּת כְּתוּבָתָהּ
וְחַיִּיב קְבוּרָתָהּ בְּאִין כּא' שְׁבַשְׁעָה שְׁהוּא זוֹכָה מִחֻמַּת בְּכַתְּוֹבָתָהּ מִתְחַיִּיב בְּקְבוּרָתָהּ.

אָבֵל זֶה אִינוּ זוֹכָה מִחֻמַּת בְּכַתְּוֹבָתָהּ אֵלֵא מִחֻמַּת אַחֲוִי הוּא זוֹכָה בְּכָל הַנְּכָסִי וְאַחֲוִי אֵל
תְּחַיִּיב בְּכַתְּוֹבָתָהּ וְלֹא בְּקְבוּרָתָהּ: אַמ' לִי אַבְיִי מִשׁוּם דְּבָאִין עֲלִיו מִב' צְדָדִין אִם אַחֲוִי יוֹרֵשׁ
יְקַבּוּ אֶת אִשְׁתּוֹ אִם אִינוּ יוֹרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ יִתֵּן לָהּ כְּתוּבָתָהּ.

פְּלוּמֵר מִמָּה נִפְשָׁף חַיִּיב זֶה בְּקְבוּרָתָהּ שְׁאֵם אִתָּהּ אוֹמֵר שְׁהוּא עוֹמֵד בְּמָקוֹם אַחֲוִי וְרוֹאִין
כְּאֵלוּ הוּא חֵי שְׁנַמְצָא שְׁלֵא זָכָתָהּ זוּ בְּכַתְּוֹבָתָהּ מְעוּלָם. א"כ יְקַבּוּ אוֹת' כְּשֵׁם שְׁאֵלוּ הֵיזָה
אַחֲוִי קִיָּים הֵיזָה קוֹבֵר'.

אִם אִינוּ קוֹבֵר' הָרִי שְׁאִין רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאֵלוּ אַחֲוִי קִיָּי וְאִם כֵּן פִּינּוּ שְׁמַת אַחֲוִי וְרוֹאִין אוֹתוֹ
כֵּן הָרִי זָכָת' זוּ בְּכַתְּוֹבָתָהּ וְנִתְחַיִּיב כּוֹל' לְפִנְיָהּ וּמִיָּד' הוּ' זוֹכָה עַכְשָׁיו וְנִמְצָא זָכוּ כְּתוּבָתָהּ
וְחֵי' קְבוּרָתָהּ בְּאִין פְּאָחַד וְהָדָרִי תַקְּוֹת' דְּרַבְּנָן דְּתַקְּוִין קְבוּרָתָהּ תַּחַת כְּתוּבָתָהּ: אֲמַר לִי
הֵכִי קְאָמִינָא אַח אֲנִי יוֹרֵשׁ אִשְׁתּוֹ אִין אֲנִי קוֹבֵר וְלֹא פְּדִשְׁמַעַת לָהּ אֵלֵא מִשׁוּם דְּלָא זָכָתָהּ
זוּ בְּכַתְּוֹבָתָהּ מְעוּלָם דְּלֹא נִתְתַּנְּהּ כְּתוּבָהּ לְגַבּוּת מַחֲזִיִּים דִּיבָם.

הַלְפָּה כְּשֵׁאֲנִי זוֹכָה בְּגְדוּנָתָהּ מִחֻמַּת אַחֲוִי הוּא שְׁהָרִי זוּ לֹא זָכָתָהּ בְּהָ מְעוּלָם. וְאִשְׁתּוֹ אִין
אֲנִי קוֹבֵר שְׁלֵא תַקְּוִין חַכְמִים קְבוּרָתָהּ תַּחַת כְּתוּבָתָהּ אֵלֵא כְּשֵׁהַבְּעַל זוֹכָה מִיָּדָה לְזָכוּת
בְּכַתְּוֹבָתָהּ וְחַיִּיב קְבוּרָתָהּ בְּאוּ פְּאָחַת.

מָה שְׁאִין כֵּן בְּזוּ שְׁהוּא אִינוּ זוֹכ' מִיָּדָה כְּפִרְקִי: מָאן שְׁמַעַת לֵיהּ דְּאִית לִי מְדַרְשׁ כְּתוּבָה
ב"ש. פִּיר' מָאן שְׁמַעַת לִי דְּאִית לִי הָיִ סְבָרָא דְּלֹא נִתְתַּנְּהּ כְּתוּבָהּ לְגַבּוּת מַחֲזִיִּים דִּיבָם
ב"ש דְּאִית לֵהּ מְדַרְשׁ כְּתוּבָהּ דְּדָרְשֵׁי לִישְׁנָא דְּלִכְשִׁתְּנָשְׂאִי לְאַחַר תִּיטְלִי מָה שְׁפָתוֹב לִיכִי
כְּדָאִית' בִּיבְמוֹת.

דְּאֵלוּ לִב"ה שְׁפִיר אֲתִיָּא דִּלְב"ה פִּינּוּ דְּמַת הַבְּעַל הָרִי הִיא זוֹכָה בְּכַתְּוֹבָתָהּ וְאִפִּי' מַחֲזִיִּים
דִּיבָם וְהִשְׁתָּ אִפִּי' לִב"ש אִיכָא לְאוֹקוּמָ' דְּהָא שְׁמַעִינּוּ לֵהּ לִב"ש דְּאֲמָרִי שְׁטֵר הָעוֹמֵד
לְגַבּוּת כְּגַבּוּי דְּמִי וְהָיִ נְמִי פִּינּוּ דְּחֻשְׁבָּתָהּ לִי כְּגַבּוּי וְנִדְּאִי מִיָּדָה הוּא זוֹכָה.

וּפְרָכִי וְהָא בְּעִינּוּ לְכְּשִׁתְּנָשְׂאִי לְאַחַר תִּיטְלִי מָה שְׁפָתוֹב לִיכִי וְלִיכָא. וְאֲמַר רַב אֲשִׁי יָבָם
נְמִי כְּאַחַר דְּמִי.

וְאֵלֵא קְאָמֵר דְּהִשְׁתָּ לָא בְּעִינּוּ טַעְמָא דְּשְׁטֵר הָעוֹמֵד לְגַבּוּת דְּכִינּוּ דְּחֻשְׁבִּינּוּ לֵיהּ לִיבָם
כְּאַחַר הָרִי הִיא זוֹכָה בְּכַתְּוֹבָתָהּ וְרֵאוּי לִיטְוֹל אֵלֵא שְׁאִין לָהּ לְפִי שְׁכִינּוּ שְׁהִיא עֲתִידָה
שְׁתִּינְשָׂא לְזָה כְּתוּבָ' לְמָהּ לָהּ.

אָבֵל מ"מ זוֹכָה הִיא בְּהָ הַלְפָּה הָרִי זֶה זוֹכָה מִיָּדָה. וְאִיכָא לְמִימֵר תַּקְּוֹתָהּ דְּרַבְּנָן דְּתַקְּוִין
קְבוּרָתָהּ תַּחַת כְּתוּבָתָהּ.

ואיכא דקשׂיא לי' הא דקאמרי' מאן שמעתי' דאית לי' מדרש פתובה ב"ש. הא ב"ה נמי שמעינן דאית להו האי סברא דהא אמרינן התם וחרו ב"ה להורות כב"ש.

ואיכא מאן דאמ' דכי הדרו בה לאו משום מדרש פתובה אלא משום אידה טעמא דאמרינן התם אי התרתם ערוה חמורה לא תתירו ממון הקל ואף על גב דלא קבלוה דפרכו להו מצינו שאין האחרין נכנסין לנחלה על פיה הדרו בהו אבל ב"ה ונדאי לית להו מדרש פתובה ואית להו דניתנה פתובה לגבות מחיים דיבם וסברי דארוסה יש לה פתובה.

ורב הושעיא דאמר לעיל בפירק נער' דארוסה לית לה פתובה לפי שאין אני קורא בה לכשתנשא לאחר תטלי מה שפיתוב ליכי. אליבא דאביי אתיא דלא כב"ה.

אבל למסקנא פדרב אשי קיימ' לן. ולרב אשי אפשר דאית להו לב"ה מדרש פתובה.

ומסתברא דליתא להאי סברא דהא אביי גופי' שמעי' לי' לעיל דאית לי' האי סברא דקאמר לעיל גבי דרבין זילו אמרו לי' שקילא טיבותיה ושדיא אחיזר' פבר תרגמ' רב הושעיא לשמעתי' בבבל כו' ואלו הנה סביך' לי' לאביי דלית להו לב"ה האי סברא ונדאי הנה פליג עליה.

אלא מחנונתא דמלתא דב"ה ונדאי לית להו מדרש פתובה. אלא הא דכולי עלמא היא דכתובה לא ניתנה לגבות מחיי' דבעל דלא תקון רבנן פתובה אלא באלמנו' או בגירושין.

ומתניתא דהתם דתניא אשתו ארוסה לא אונו ולא מיטמא לה וכן היא לא אונת ולא מיטמא' לו מתה אינה יורשה מת הוא גובה פתובתה דוקא דקא מאית איהו דכולי עלמא הוא. ובההיא דיבמות דפליגי.

ב"ש אתו עליה משום מדרש פתובה. וב"ה מעיקרא סברי דמהימנא לאינסובי.

אבל אינה נוטלת פתובתה אלא בעדי גירושין או בעדי אלמנות. ולבסוף הדרו בהו למימר' דכיון דתקון רבנן דאית לה פתובה באלמנו' ותימנוה לאינסובי כאלו יש כאן עידי אלמנות.

אף לענין פתוב' מסתבר' דהיינו נמי תקנתא דרבנן דכל היכא דחזי' לאינסובי תישקול פתובה. אבל לאו משום מדרש פתובה.

והא דאמרינן התם הם דרשו מדרש פתובה ואנו לא נדרוש מדרש תורה. אב"ש קאי דכיון דב"ש דרשי מדר' פתובה פל דכו לכולי עלמא למדרש תורה.

הילכך כולהו אית להו דכתובה לא ניתנה לגבות מחיים דבעל. אבל מעיקרא קס"ד דב"ה דלית להו מדרש פתובה גותנ' פתובה לגבות מחיי' דיבם פדפרישנ' לעיל דלב"ה בגירושין או באלמנו' תליא מילתא ובהכי סגיא בכתובת' ולא לב"ש.

ולבסוף אתא רב אשי למימר דאפילו לבית שמאי ניתנה פתובה לגבות מחיים דיבם דיבם נמי פאחר דמי וזה התירוץ נכון וברור: (שם) והוא גברא דנפלה לי' יבמה בפומבדיתא כו' עד אף על גב דזבין לא הוי זביניה זביני ואסיקנא דהילכתא פנותי' בין חילק ואם"כ יבם בין יבם ואם"כ חילק: (שם) דתניא הרי שיהיה נושה באחיו מנה ומת לא יאמר הואיל ואני יורש החזקתי אלא מוציאין מידו וילקח בהו קרקע והוא אוכל פירות.

ואף ע"ג דקיימא לן דאית' לדשמואל דאמר המוכר שטר חוב לחבירו וחסר ומחלו מחול ואפ' יורש מוחל וכינן דכן הוא לימחול לנפשיה. אפשר דאי פקח הוא ה"נ.

אי נמי איכא למימר דלא ניחא לי' למאי מהני לי' הא סוף סוף מיחייב לשלומי מדינא דגרמי. אי נמי אפשר שאין אדם יכול למחול לעצמו.

ואם אית'ה ש"מ דאלמנה שמכרה כתובתה ומתה אין בנה שיריש נכסי אביו מוחל לעצמו: והא דאמרינן דזו אינה משנה משום דאמרי מטלטלי משמעדי לכתובה כר' מאיר. ואמרינן נמי דלא מצי אמר לה את לאו בעלת דברים דידי את מד' נתן דאמ' מנין לנוש' בכתבירו מנה וכתבירו בכתבירו מנין שמוציאין מזה ונותנין לזה ת"ל ונתן לאשר אשם לו.

ואמרינן דלא אשפסון תנא דאית לי' תרי חומרי בכתובה. לאו למימרא דלא מחמרי' תרי חומרא בכתיבה דאי מדינא אפילו טובא נמי.

אלא פלומר דלא אשפסון תנא דאית לי' הני תרתי חומרי. ואשפסון דכונות' בתלמודא בפרק מי שמת משנתנו אינו יודע מי שנאה ואקשי' ולימא לי' ר' יוחנן בן ברוקא היא וסבר לה כר' יוסי.

ואמרי' מי יימר דסבר לה. פלומר לא אשפסון דאית לי' הני תרתי בירושא לשום תנא.

ואף על גב דאפשר למסבר בתרנוניהו. דחו לה מדלא אשפסון.

וה"נ מדלא אשפסון דחינו ואי משפחינו מחמרינו הילכף השתא דתיקון רבנו בתרא למגבי כתובה מטלטלי. וקיימא לן דמלנה מוחזקת למגבי כתובה מינה מדרב נתן.

קיימא לן כי הא מתניתא דתנא הרי שהיה נוש' כו': (דף פ"ב ע"ב) ובלבד שתהא כתובתה על נכסי בעלה הראשון מאי טעמ' אש' הקנו לו מן השמים. פ' מאי טעמא אין לה שתי כתובות אחת מן הראשון ואחת מן השני.

ומשני דאשה הקנו לו מן השמים ואינו חייב ליתן לה הוא פלום משלו: ואי לית לה מראשון תקון לה רבנו משני כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה. צ"ת פיון דמיניה נמי אית לה מאי האי דשני לן בה מאיתתא אחריתי דעלמא.

ואיכא דאמרי דאי לית לה מראשון לית לה משני אלא מנה. ולא נהיר.

ואיכא למימר דנפקא לן מינה היכא דזבן נכסי מקמי דכלו נכסי קמא ובתר הכי אישתדוף להו נכסי דקמ' דלא הדרא עליהו שלא היה שייטבוד' אלא על נכסי הראשון. אי נמי דאלו אתי האי וזבין נכסי קמא אתיא ומפק' מיניהו כדקיימא לן בין יבם ואחר כף חלק בין חלק ואחר כף יבם לא עשה ולא כלום: (שם) מאי וכן מהו דתימא התם הוא דלא כתב לה ודקנינא.

פ' דאלו במתני' תנו גבי יבמה דכתובתה על כל נכסי בעלה הראשון. ולדברי ר' מאיר דקסברי מטלטלי משמעדי לכתובה הניח אחיו מעות ילקח בהו קרקע.

ולכולי עלמא בפירות המחזקרי' לקרקע שהו כקרקע ולקח בהו קרקע והוא אוכל פירות ואלו בא ליטול מטלטלין או פירות אלו כדי כתובתה ואינו רוצה ליקח בהו קרקע ולאכול הפירות וליקח דמיהו ומניח על השלחן קאמר במתני' דלא לייעבד הכי.

וּתְנָא דְבִאֲשֵׁתוֹ נָמִי לֹא לִיעֲבֹד הָכִי: וּמְהִדְרִינָן הַשְׁתָּא דְתַרְנוּנְיָהּוּ אִיצְטְרִיכוּ דְאִי תְנָא יִבְמָה
הָהּ אַמְיָנָא הָתָם הוּא דְלֹא פְתַב לָהּ דְקַנְאִי וּדְקַנְיָנָא. פְּלוֹמֵר שְׁהָרִי הוּא לֹא פְתַב לָהּ פְתוּבָה
וְלֹא שְׁיַעֲבֹד לָהּ נְכָסִיו וּבָהָא לֹא סַמְכ' דַּעַת' דְמִסְתַּפְיָא דִילְמָא מוּבְדִי לָהּוּ וְתוּ לִית לָהּ
פְתוּבָה.

וְאַף ע"ג דְכִי לִית לָהּ מְרַאשׁוֹן תַּקּוּן לָהּ רַבְּנָן מְשַׁנֵּי. אֲפֹשֶׁר דְכִינּוּן דְעִיקָר שְׁיַעֲבֹד' עַל
נְכָסֵי קַמָּא לֹא סַמְכ': דַּעַת'.

אִי נָמִי אֲפֹשֶׁר דְזוּבִין לָהּוּ אוֹ שְׁיַעֲבֹד לָהּוּ בִינֵי בִינֵי וּפְסָדָה לָהּ לְכַתְּוֹבְתָהּ לְגַמְרִי. אַבְל אֲשֵׁתוֹ
דְכַתְּב לָהּ דְקַנְאִי וּדְקַנְיָנָא וְכוּלְהוּ נְכָסֵי מִישְׁתַּעֲבֹד לְכַתְּוֹבְתָהּ אִימָא סַמְכָא דַּעַת' דְמֵאִי אִיכַפְתָּ
לָהּ אִי מוּבְדִי לָהּוּ הִנֵּי הָא פְּוֹלְהוּ שְׁאַר נְכָסֵיהּ אַחְרָאִין לְכַתְּוֹבְתָהּ.

קמ"ל דַּאֲפ"ה פִּינּוּן דְמִיחַד לָהּוּ עַל הַשְּׁלַחֲוֹן לְשִׁמָּה לֹא סַמְכ' דַּעַתָּהּ וְהִינּוּ עֲצָה טוֹבָה
דְאַמְרִינּוּן לְעִיל דַּקמ"ל. וְכִי תִימָא וְלָמָּה לִי לְמִיתִי עֲלֵה מֵהָאִי טַעְמָא תִיפּוֹק לִיָּהּ מִשׁוּם
תַּקְנָתָא דְשְׁמַעוֹן בֶּן שֹׁטַח.

יֵשׁ לִזְמַר דְשְׁמַעוֹן בֶּן שֹׁטַח לֹא תִיקוּן שְׁלֵא לִיחַד לָהּ לְכַתְּוֹבְתָהּ דְהָא לֹא אֲשַׁפְּחוּן אֱלָא שְׁיָהָא
פּוֹתַב לָהּ שְׁיָהּוּ פֶל נְכָסִיו אַחְרָאִין לְכַתְּוֹבְתָהּ וּמִשׁוּם דְנָהוּג קַמָּאִי דְלֹא פְתַבִּי לָהּ הָכִי. וְכִינּוּן
שְׁלֵא הָיוּ פּוֹתַבִּין לָהּ שְׁיַעֲבֹד נְכָסִים הָיוּ צְרִיכִין פְּוֹלְן לִיחַד פְתוּבָתָהּ מִשׁוּם דְלֹא תַפְסוּד
וְנִפְקָא מִינָהּ חוֹרְבָ' דְכִי קָא מִינְצִי בְהַדָּה אָמַר לָהּ טְלִי פְתוּבְתִיהּ וְצֵאִי.

וְאַתָּא שְׁמַעוֹן בֶּן שֹׁטַח וְתַקּוּן שְׁיָהָא פּוֹתַב לָהּ שְׁיַעֲבֹד נְכָסִיו וּבְתַר הָכִי לֹא אִיצְטְרִיכוּ
לִיחַדִּי לָהּ פְתוּבָה וְלֹא נִהְגוּ בְכָד. אַבְל וְנִדְאִי אִם בָּא אַחַר וְרָצָה לְעֲשׂוֹת פֶּן רִשְׁאִי וּמִתְנִי'
אַחַר תַּקְנָהּ לְפּוּם הָכִי קַאמְרִי' דְדוֹנְקָא מֵהָאִי טַעְמָא הוּא דְלֹא לְעַבִּיד הָא לָאו הָכִי רִשְׁאִי.

וְהִינּוּ דְאַמְרִינּוּן לְעִיל בְּפֶרְק אַע"פ דְאִיכָּא מֵאֵן דְאַמַר דְעוֹשִׁין פְתוּבַת אֲשֶׁה מְטַלְטְלִין
בְּשִׁקִּיבֵל עָלִיו אַחְרִיּוֹת. וּבְכוּלֵי תַלְמוּדָא אַמְרִי' דְרִשְׁאִי לִיחַד לָהּ קַרְקַע בְּכַתְּוֹבְתָהּ דְמִשׁוּם
שְׁמַעוֹן בֶּן שֹׁטַח לִיכָּא פְדָפְרִי'.

וּמִשׁוּם מִתְנִי' לִיכָּא דְהָכָא לִיכָּא לְמִיחַשׁ מִשׁוּם אוֹבוּדִי בְּקַרְקַע. וְכֵן בְּמִטְלְטְלִין פְּשִׁקִּיבֵל
עָלִיו אַחְרִיּוֹת אוֹתָן מְטַלְטְלִין בְּפִי' דְהָא וְנִדְאִי סַמְכ' דַּעַת' וְזֵהוּ הַנְּכוּן: גְּרִשָּׁה אִין לָהּ אֱלָא
פְתוּבָת' גְּרִשָּׁה אִין לֹא גְרִשָּׁה לֹא קמ"ל פְּדַרְב אַבָּא דְאַמַר לְעִיל שְׁאֲלַתִי אֵת סוּמְכוֹ' הָרוּצָ'
שְׁיִמְכֵן' בְּנְכָסֵי אַחִיו פִּיצַד יַעֲשֶׂה אִם פֶּהֵן הוּא יַעֲשֶׂה סְעוּדָה וַיִּפְיִיס אִם יִשְׂרָאֵל מְגַרְשָׁה
בְּגַט וּמְחֻזְרָה לִזְמַר שְׁאִין אָדָם יְכוּל לְמַפְּוֹר בְּנְכָסֵי אַחִיו בְּלֹא רִשׁוֹ' יְבַמְתּוּ: (שָׁם) תְּנִיא
בְּרַאשׁוֹנָה הָיוּ פּוֹתַבִּין לְכַתּוּל' מְאִתִּים וּלְאַלְמָנָה מְנָה וְהָיוּ מְזַקִּינִין וְלֹא הָיוּ נוֹשְׂאִין נְשִׁים.

פִּיר' שְׁלֵא הָיוּ מְתַחֲיִיבִין לָהּוּ סְתָם אֱלָא מִתְנִין הָיוּ עֲמָה בְּפִירוּשׁ שְׁאִם תַּתְאַלְמֵן אוֹ תַתְּגַרְשׁ
תְּנָו לָהּ מְאִתִּים אוֹ מְנָה וְלֹא הָיוּ אוֹמְרִין לָהּ מַעֲכָשִׁין. וְכִינּוּן שְׁפֵן לֹא הִיְתָה זוֹכָה בָּהּ אֱלָא
בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וְלֹא הִיְתָה יְכוּלָה לְגַבּוֹת מִן הַמְשׁוֹן עַבְדִּין.

וּמִשׁוּם אִסְמַכְתָּא לִיכָּא דְכָל מִיּוֹדִי דְהָנִי בְּיָדוֹ לְגַמְרִיפְגִּירוּשִׁין. אוֹ לָאוּ בְּיָדוֹ פְּלֵל פְּאַלְמָנוֹת
לִיכָּא מִשׁוֹ' אִסְמַכְתָּא פְדָפְרִי' בְּדוּכְתָ'.

לְפִיכָד מְסַקִּינּוּן וְלֹא הִי' נוֹשְׂאִין נְשִׁים שְׁלֵא הָיוּ יְכוּלוֹת לְגַבּוֹת פְתוּבָתָן אֱלָא מְבַנֵּי חוֹרִין
וּפְעָמִים שְׁלֵא הִיְתָה שָׁם בְּנֵי חוֹרִין הַתְּקִינוּ שְׁיָהּוּ מְנִיחִי אוֹתָהּ בְּבֵית אַבִּיהָ אוֹ קַלְתוֹת שְׁלֵ

כֶּסֶף וְשֵׁל זָהָב בְּבֵית חֲמִי וְהָרִי הוּא מְיֻחָדִין לְכַף וְגוֹבָה מֵהֵן וְתוֹ לֹא אֶפְשָׁר לָהּ דְּפָסֵד וְעֵדָאִין פְּשׁוּעֵס עֲלֵי אֹמֵר לָהּ טְלִי פְתַחְתִּיךְ כּוֹ' עַד שֶׁבֵּא שְׁמֵעוֹן בְּן שִׁטַּח וְתִיקֵן שְׂיָהָא פּוֹתֵב לָהּ כָּל נְכֹסֵי אַחֲרָאִין לְכַתְּנִיךְ וְהָרִי הִיא בְּעֵלְת חוֹב כְּשֶׁאָר בְּעֲלֵי חוֹבוֹת דְּעֵלְמָא וְתוֹ לֹא הָיוּ צְרִיכִין לִיחַד כְּדִפְרִישְׁנָא לְעִיל וְתוֹ לֹא מִיָּדִי: סְלִיק פְּרָקָא פְּרָק הַכּוֹתֵב לְאִשְׁתּוֹ (ד' פ"ג) מִתְּנִי הַכּוֹתֵב לְאִשְׁתּוֹ דִּין וְדִכְרִים אִין לִי בְּנִכְסֵיךְ הָרִי זֶה אוֹכֵל פִּירוֹת בְּחַיִּי וְאִם מֵתָה יוֹרְשָׁהּ וְאִ"כ לְמָה כָּתֵב לָהּ דִּין וְדִכְרִים אִין לִי בְּנִכְסֵיךְ שְׂאֵם מְכָרָה וְנִתְּנָה קִיָּם.

לְדִידוֹ הַשְּׂתָא דַּק"ל דְּאִית' לְתַקְנָת אוֹשָׁא אִיכָּא לְפְרוּשֵׁי שְׂאֵם מְכָרָה וְנִתְּנָה קִיָּם בֵּין לְגוֹפָה שֶׁל קַרְקַע בֵּין לְפִירוֹת. אֲבָל הוּא אוֹכֵל פִּירוֹת כָּל יְמֵי חַיֵּי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא מְכָר' וְהָכִי מוֹכַח בְּגַמ' בְּמֵאֵי דְמִקְשֵׁי וְאִימָא מִירוּש'.

מִיָּהוּ מִמִּתְּנִי לִיכָּא לְמִשְׁמַע מִיָּנָה דְּאִית' לְתַקְנָת אוֹשָׁא דְּאִיכָּא לְמִימַר דְּלְפִירוֹת קְאָמַר שְׂאֵם מְכָרָה וְנִתְּנָה קִיָּם מְעַכְשָׁיו וְאִפִּי לְפִירוֹת וְשׁוֹב אִין הַבְּעֵל אוֹכֵל פִּירוֹת. אֲבָל הַשְּׂתָא דַּק"ל דְּאִיתָא לְתַקְנָת אוֹשָׁא.

לִיכָּא לְפְרוּשֵׁי הָכִי שְׂאֵם מְכָר' וְנִתְּנָה קִיָּם לְפִירוֹת וְלֹא לְגוֹפ' שֶׁל קַרְקַע. דְּהָא לֹא אֶפְשָׁר דְּכִינּוֹן דְּלֹא בְּרִשׁוּתָהּ לְמַזְבֵּן גּוֹפ' שֶׁל קַרְקַע פִּירוֹת נְמִי הוּוּ דְּבַעַל וְלֹא כָּל כְּמִינָ' לְזַבְוִנִיָּהּ דְּאִם לֹא כֵּן מֵאֵי גִיָּהוּ זְכוּתִי דְּבַעַל דְּאִית לִי בְּהוּ.

אֲבָל אִלוֹ לִית' לְתַקְנָת אוֹשָׁא אִיכָּא לְמִימַר הָכִי דְּכִי זַבְוִ' גּוֹפ' שֶׁל קַרְקַע שְׂיָהָא מְכוֹר לְגַמְרִי וְאִפִּי לְפִירוֹת. וּבְגַמ' מִקְשֵׁי וְאִימָא מִפִּירִי.

כְּלוֹמַר וְאִימָא דְּכִי סְלִיק נְפִשְׁי' מִפִּירִי. אֲבָל אִם מְכָרָה וְנִתְּנָה בְּטַל.

וְקוֹשְׁיָן הַשְּׂתָא דְּקִיָּמָא לֹן דְּאִית' לְתַקְנָת אוֹשָׁא. וּמִתְּנִי נְמִי וְנוֹדָא אַחַר תַּקְנָת אוֹשָׁא דְּהָא ר' דְּסָדָר לָהּ בְּתַרְא הוּא מִן הוֹלְכֵי אֹנְשָׁא מִן כְּמָה שְׁנִי.

אֵלָּא אֲנִין לֹא בְּעֵינֵן לְעִיל וְלֹא בְּשׁוּם דְּנֻכְת' בְּתַלְמוּד' אֵלָּא אִי תְּנִינָא בְּמִתְּנִי וּבְנוֹדָא דְּלֹא תְּנִינָא וּמִתְּנִי נְמִי לִיכָּא לְמִפְשִׁט' כְּדִפְרִי' וְשְׁמַעִי מִמִּתְּנִי דְּהָא לִישְׁנָא מְהִי אִפִּי בְּנִכְסִים שְׂיָפְלוֹ לָהּ אַחַר מְכָאן כְּלוֹמַר לְאַחַר שְׁנִישְׂאָת דְּאִי לֹא הָכִי לְמָה לִי מְהָא לִישְׁנָא דְּכַתֵּב לִי תִּפּוֹק לִי בְּלֹא הָכִי נְמִי דְּהָא מוֹקְמִינֵן לָהּ בְּמִתְּנִי בְּכּוֹתֵב לָהּ בְּעוֹדָה אַרוּסָה וְהָא קִיָּמָא לֹן בְּפִרְק הַאש' שְׁנַפְלוֹ מִקְמִי תַקְנָת רַבּוּתִינוּ בְּנַפְלוֹ לָהּ עַד שֶׁלֹּא נִישְׂאָת וְנִישְׂאָ שְׂאֵם מְכָר' וְנִתְּנָה קִיָּם.

וְאַלְיָכָא דַּר"ג וְאַפִּי לְכַתְּחִילָהּ. דַּע"ג דְּאִמְרִי אֶמְרוּ לוֹ הוֹאִיל וְנֻכָּה בַּאש' לֹא יִנְכָּה בְּנִכְסֵי בְּעִי הוּא דְּקָא בְּעוֹ לָהּ וְלֹא חָשׁ לָהּ רַבּוֹן גְּמִלְיָאֵל כְּדָקָא מְהַדְרִינֵן עַל הַחֲדָשִׁים אֲנִין בּוֹשִׁים אֵלָּא שְׂאֵתָם מְגַלְגְּלִין עֲלֵינוּ אֵת הַיִּשְׁנִים.

תַּדַּע דְּהָא רַב וְשְׂמוּאֵל דְּאִמְרִי תַרְוִיָּהוּ בֵּין שְׁנַפְלוֹ לָהּ נְכֹסִים עַד שֶׁלֹּא תַתְּאַרְס בֵּין שְׁנַפְלוֹ לָהּ נְכֹסִים לְאַחַר שְׁנַתְּאַרְסָה וְנִישְׂאָתָה הַבְּעֵל מוֹצִיא מִיַּד הַלְקוּחוֹת. וּמִתְּמַהִי כְּמָאן לֹא כַּר' הַיְוֵדָה וְלֹא כַּר' חֲנַנִי בְּן עֲקֵבִי.

וּמְהַדְרִי אִינְהוּ דְּאִמּוֹר כְּרַבּוּתִינוּ וְלֹא אִמְרִי אִינְהוּ דְּאִמְר כְּאִמְרוּ לוֹ אֵלָּא וְנוֹדָא דְּלֹא חִיִּישְׁבִּין לָהּ כְּדִפְרִי' וְכִינּוֹן דְּכֵן מֵאֵי מְהִי לִי כִּי כָּתֵב לָהּ דִּין וְדִכְרִי' אֵלָּא וְנוֹדָא אִפִּי

לנכסים שיפלו לאחר מכן: אבל בירושלמי אמרי ר' ירמיה בנא קמי רבי זעירא פתב לה דין ודברים אין לי בנכסיה ונפלו לה אחר מפאן מהו.

ויש אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו. ואיפא למימר דבנשואה קא מיבעיא לי אי מצוי לסלוקי זכותי מנכסיה דאתו לה בטר הכי פיון דאפתי לא זכה בהו פדאמרי בארוסה.

ומהדרין דלא דכיון דנשואה ידו פידה אפי' בנכסים העתידין ליפול לה אינו יכול להסתלק מהם. ומיהו בין דקאמר הכי בין דלא קאמר הכי אנו פגמרא דילן נקיטין וכהי דינא פדפרשי רבינו נ"ר: (שם) גמ' תאני ר' חייא האומ' לאשתו פיר"שי ז"ל למימרא דאפי' באמירה בעלמא מהני ומקשי וכי פתב מאי הוי פלומר ואפי' פתב לה היכי מהני והתניא האומר לחבירו דין ודברים כו'.

וכיון דהתם לא מהני הוא הדין לכתיבה דבהאי זנכתא לא שנא בין אמירה לכתיבה דהא ונדאי ליפא לאפרושי בינייהו אלא בשטר קנין. ולית' להאי פירושא דכיון דמתניתא דקא מוטיב מינה קתני האומר ולא אתי עלה אלא מסברא למימרא מאי הפרישא איפא בין אמירה לכתיבה והיינו עיקר תיובתיה כל פי האי גוונא הנה להו ונדאי לפרושי לה פגמרא בהדיא.

אבל מסתבר לפרושי דהא דר' חייא מיימי לאלומי לקושין דמקשי בטר הכי. דאי לאו דר' חייא הנה אפשר לפרושי מתני' בשקנו מידו פדאשפחן בדוכתי אחרני דקרי לקניה פתיבה פדאמרינן הכותב כל נכסיו לאשתו לא עשא כו' ואמרינן לעיל הכותב כל נכסיו לבניו הוא ואשתו ניוזנין מהו.

ואלו הנה מפרשי' לה הכי תו לא קשיא ולא מידי דבקנין אליפא דכולי עלמא מהני והיינו כל היכא דליפא ערער. אבל השתא דתני ר' חייא האומר לאשתו שמעינן מינה דתו ליפא לפרושי מתני' בקנין אלא בלא קנין וכל היכא דבלא קנין ונדאי לא שני לן בין דברים שבעל פה לדברים שבכתב אלא בשטר קנין והיינו דמקשינן היכי מהני האי לישנא והא תנא האומר לחבירו.

והאי דנקט וכי פתב לה מאי הוי לישנא דמתני' הוא דנקט. אבל פיון דקים לן דמתני' בלא קנין פשיטא דלא שני לן בהו והיינו פתובה היינו אמירה: והתניא האומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו ואין לי עסק בה.

לא יהא לי קאמר וכל לשון חכמים כהו הוא פדאמרינן הרי את מקודשת לי הרי את תהא מקודשת קאמר. ולא לישנא דהודא' הוא דאלו הנה הכי אפשר דאפילו בהאי לישנא מהני דהא אודי לי דלית לי בי' מידי ואפי' דין ודברים.

אלא לא יהא לי קאמר ובהאי קאמרינן דלא אמר פלום ומפרשי' טעמא דמילתא במסכת ערכין משום דמדין ודברים הוא דסליק נפש' מגופא של קרקע לא סליק נפש'. פלומר משום דלא לישנא מעליא הוא דהא לא יהיב לי' ניהל' ואפקורי נמי לא מפקיר לי' ולא סליק נפש' אלא מדין ודברים הלכך אפתי דידי' הוא.

אָבֵל אֵלֹו קָאָמֶר לְיִשְׁנָא מְעֵלְיָא וְלִימָא בְּהֶדְיָא דְמַגּוּפִי שְׁל קַרְקַע סְלִיק נִפְשֵׁי וְנִדְאֵי מְהֵנִי.
כְּדָאָמְרִינֵן הֵתָם בְּנוֹתָן מִתְנָה לְחִבְרוּ וְאָמֶר הִלָּה לְאַחַר שְׂבָאָת מִתְנָה לְיָדוּ אֵי אִיפְשֵׁי בְּה
כָּל הַקּוּדָם בְּה זָכָה בְּה מְשׁוּם דְּאֵי אִיפְשֵׁי בְּה לְיִשְׁנָא מְעֵלְיָא הוּא.

וּמִיָּהוּ בְּמִסְכַּת גִּיטִין קָא אָמְרִינֵן גַּבֵּי עֶבֶד דְּמֵהֵנִי לִי הָאֵי לְיִשְׁנָא דְאָמְרִינֵן מֵאֵי אוּנוּ אָמֶר
רַב שְׁשֵׁת דְּכַתֵּב לִי לְכַשְׁתַּבְּרַח מִמְּנֵי אֵין לִי עֶסֶק בְּה. מִיָּהוּ שְׂאֵנִי עֶבֶד שְׁפִינֵן וְשִׁיפָה כְּחוּ
שְׁהוּא זֹכָה בְּעֶצְמֵי אִפִּי בְּהָאֵי לְיִשְׁנָא נְמִי מְהֵנִי לִיָּה דְכִינֵן דְּמִסְתַּלַּק מִיָּנִי כָּלֵל וְכִינֵן בּוּ
שְׁמִיָּם.

וּמוֹקְמִינֵן לָהּ בְּכוּתֵב לָהּ וְעוֹדָה אַרוּסָה כְּדָרְב כְּהֵנָא דְאָמֶר רַב כְּהֵנָא נַחֲלִי הַבָּאָה לּוֹ לְאָדָם
מִמְּקוֹם אַחַר. כְּלוּמֶר שְׁלֵא זָכָה בְּהוּ עֵדָאִין וְאִיפְשֵׁר שְׁלֵא יִנְפָה בְּה לְעוֹלָם אֵלֹו לֹא יָבֵא
לְיָדִי נִישׁוּאִין אָדָם מִתְנָה עֲלֵי שְׁלֵא יִרְשָׁנָה.

לְאַפּוֹקֵי יִרְוּשָׁת אָבִיו שְׁהָרִי הוּא זֹכָה בְּה עֲכָשְׁוֹ וְרֵאֵוִי לּוֹ וְכָל זְמַן שְׁיָמוֹת אָבִיו הָרִי הוּא
זֹכָה בְּה וּבְכִי הָא נְמִי מְהֵנִי אִפִּי הָאֵי לְיִשְׁנָא אַע"ג דְּלֵאוּ לְשָׁנָא מְעֵלְיָא הוּא כִּינֵן דְּלֵא הָוִיא
תְּנָאָה דְּמִסְתַּלַּק מִיָּנָה.

וְכַדְרָבָא דְאָמֶר רַבָּא הָאוּמֶר אֵי אִיפְשֵׁי כּו'. כְּלוּמֶר וְכִי תִימָא הָא תִינַח מִירוּשׁ.

אָבֵל מִפִּירוֹת הִיכִי מִסְתַּלַּק מִיָּנִיָּהוּ וְהָא תַקְנֵת דְּרַבְּנֵן הוּא וְהִיכִי עָקֶר לָהּ. הִיָּנֵנוּ כְּדָרְבָא
דְּאָמֶר רַבָּא הָאוּמֶר אֵי אִיפְשֵׁי בְּתַקְנַת חֲכָמִים כְּגוֹן זֹו שׁוּמְעִין לּוֹ מֵאֵי כְּגוֹן זֹו.

כְּלוּמֶר אַהֲיָא אַתְּמֶר הָא דְרַבָּא כְּדָרְב הוּנָא דְאָמֶר רַב הוּנָא יְכוּלָה שְׁתַּאמֶר לְבַעֲלָהּ אֵינִי
נִיזוֹנָת וְאֵינִי עוֹשָׂה: (שָׁם) אֵי הִכִי אִפִּי נִשׁוּאָה נְמִי כְּלוּמֶר אֵי הִכִי דְאִפְשֵׁר לְמַעַקֵּר לְתַקְנֵתָא
דְּרַבְּנֵן בְּהִכִי אִפִּי נִשׁוּאָה נְמִי בְּהָאֵי דְאִיכָּא תַקְנֵתָא דְרַבְּנֵן.

וּמִהֲדָרִינֵן נִשׁוּאָה יָדוּ כְּיָדָה. אֵי נְמִי עֲדִיפִי מִיָּדָה.

וְנִפְקָא מִיָּנָה לְשׁוּמְרַת יָכָם כְּדֵאִימָה בִּיבְמוֹת. אִיבְעֵיָא לָהּ קְנוּ מִיָּדוּ מֵהוּ אַמְתַּנִּיתָא קָאֵי
דְּתַנְיָא הָאוּמֶר לְחִבְרוּ דִין וּדְבָרִים כּו' בְּשִׁקְנוּ מִיָּדוּ מֵהוּ וְהוּא הִדִין לְנִשׁוּאָה.

וְאַפְלִיג בְּה רַב נַחְמָן וְרַב יוֹסֵף וְאָמֶר אַבְיֵי מִסְתַּבְּרִי מִיָּלֵת דְרַב יוֹסֵף בְּעוֹרֶר כְּלוּמֶר דְרַב
יוֹסֵף גּוּפִיָּה לֹא קָאָמֶר לָהּ אֵלֵא בְּעוֹרֶר וְהִכִי מוּכַח הֵתָם בְּבָבָא קָמָא וּבִשְׁאָ דְוֹכְתִי וּמֵאֵי
דְקָאָמֶר בְּעוֹרֶר הִיכִי דְאִיכָּ עַרְעֶר בֵּין דְנוֹתָן בֵּין דְמַקְבֵּל מִתְנָה כָּל הִיכָא דְאִיכָּא עַרְעֶר לֹא
קְנוּ מִיָּנִי אֵלֵא מִדִין וּדְבָרִים.

אָבֵל בְּעוֹמֵד דְלִיכָּא עַרְעֶר דְחַד מִיָּנִיָּהוּ מַגּוּפָה שְׁל קַרְקַע קְנוּ מִיָּדוּ. וּמִסְקָנָא פְּסָקִינֵן
הִלְכָתָא דְמַגּוּפ.

שְׁל קַרְקַע קְנוּ מִיָּדוּ לְעוֹלָם. וְהִיָּנֵנוּ דְלַקְמֹזְבִּי מִי שְׁהִיָּה נְשׁוּי שְׁתִּי נְשִׁי אַמְתַּנְיָא דְמִי שְׁהִיָּה
נְשׁוּי שְׁתִּי נְשִׁי וְכַתְבָּה הָרֵאשׁוֹנָה לְלוֹקֵס דִין וּדְבָרִים אֵין לִי עַל שְׁדָה זֹו מִקְנִישִׁי בְּגִמְרִי וְכִי
כַּתֵּב לָהּ מֵאֵי הָנִי.

וּמוֹקְמִינֵן לָהּ בְּשִׁקְנוּ מִיָּדוּ וְאַלִיכָּא דְכוּלֵי עֲלָמָא דְהֵתָם בְּעוֹמֵד: אַם כֵּן לָמָּה כַּת לָהּ דִין
וּדְבָרִים וְתִימָא לִי מִן כָּל מִיָּלֵי כּו' עַד בְּנִכְסֵיךָ וְלֹא לְאַחַר מִיָּתָה וְדוּוּקָא מֵהָאֵי טַעְמָא הָא
לֵאוּ הִכִי אָמְרִינֵן מִן כָּל מִיָּלֵי סְלִיקָת נִפְשָׁה וְלֹא שְׁיָיָךְ לְמִימֶר בְּמַחֲלָה טַעְמָא דִיד בַּעַל

השטר על התחונן' אלא מסתמא מן כל מילי משמע ועל האחר להביא ראיה: (ע"ב) ר' יהודה אומר לעולם הוא אוכל פיגרי פירות אלו הן פירות ואלו הן פיגרי פירות כו' עד קמ"ל פיגון דכתב לה פיגרי פירות כמאן דכתב לה עד עולם דמי פלומר כמאן דכתב לה פיגרי פירות עד עולם דמי: אם תמצא לומר עד עולם דווקא כו' עד הנה אמינא לעולם אפירות להכי איצטרוד פיגרי פירות.

וכי תימא אפתי אימא דעד עולם אפיגרי פירות. יש לומר דבשלקמא פי לא כתב לי' אלא פירות איפא למימר הכי.

אבל פיגון דרבי לי' פיגרי פירו' ונדאי עד עולם אריבויא קאי אפי' פירות דפיגרי פירות עד עולם: (דף פ"ד) לעולם קסבר ירושת הבעל דאוריית' וכגון שהורישתו כו'. איפא דקש' לי' ולימא לי' לעולם קסבר ירוש' הבעל דרבנן וכגון שהורישתו אשתו בית הקברות ומשום פגם משפחה אמרו רבנן לישקול דמי וליהדר מקמי יובל ומאי ינכה להם מן הדמים דמי קבר אשתו.

איפא למימר דלישנא לא דאיך לי' דינכה להן מן הדמים משמע דאית ליה לשלומי דמי כל השנה. ואי דרבנן לית ליה לשלומי אלא כמה דשוי מהשתא ועד היובל: ולענין הלכתא פתב הרב אלפסי ז"ל דהלכת' פרבנן ולא פרשב"ג דהא קיימא לן בדבר שבממון תנאו קיים: ורבננו חננאל ז"ל פתב דהלכתא פרשב"ג ולא מטעמיה דוודאי קיימא לן בעלמא בדב' שבממון תנאו קיים.

אלא הכא היינו טעמא דאם מתה יירשנה מפני שהוא מתנה. על דבר שלא בא לעולם ונהנה לי' כאומר מה שאירש מאבא מכור לך.

ומייתי ראיה מדאמרינן בירושלמי הלכה פרשב"ג ולא לענין דבריו הלכה פרשב"ג דאמ' אם מתה יירשנה אבל לא לענין דבריו שאמר מפני שהתנה על מה שכתוב בתור' וכל המתנה על מה שכתוב בתור' תנאו בטל.

דהתם בתנאי גוף וקא בתנאי ממון אנו קיימין. ולמה אמרו שתנאי בטל מפני שבסוף זוכה בהן.

והא דאמרינן התם בירושלמי אילין דכתבין אין מיתת בלא בני' כל מה דיקה תהדר לבי נשא תנאי ממון הוא וקיים בתנאי האב לבתו קאמרי' מפרש הוא כמתנה על מנת להחזיר. אי נמי אפי' תימא בכתובת הבעל לאשתו ומתניתא אחריתי הוא שהוא כמתנה על עצמו שאם תמות היא בלא בנים? תן לו לאב' מנכסיו וכדי כתובתה.

ודבריו תמהי' דהא אוקימנ' לה למתני' בכותב לה ועודה ארוסה וכינן דכן ליפא למימר בה שיהא כאומר מה שאירש מאבא כדבר הונא דאמר יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניהונת ואיני עושה.

ותו אם פן הנה לי' למימר לה בגמ' אליבא דרב דהיינו הלכה פרשב"ג ולא מטעמיה אלא משום דהנה לי' מתנה על דבר שלא בא לעולם. ואיפא מאן דאמר דהיינו טעמא דרב חננאל ז"ל משום דקסבר ירושת הבעל דרבנן ונחכמים עשו לדבריהם חזוק יותר

משל תורה ואע"ג דבדאורייתא תנאו קיי' הָכָא תנאו בטל כדאמרין נעיל נמי בפרק אע"פ אליבא דרב יהודה.

ולית' דלעיל נמי אמרינן אפילו אליבא דר' יהודה דלא אמרינן האי טעמא אלא בכתובה משום דלכל יש כתובה ולא בפירות וירושא ונדאי בפירות דכל היכא דאיכא ירושה איכא פירו'.

ואיכא דמיתתי לה מטעמא אחריתי דקשיא להו בהא דמקשינן לעיל וסבר רב תנאו קיים. והא אתמר האומר לחבירו על מנת שאין לה עלי אונא' רב אמר יש לו עליו אונא' ושמואל אמר אין לו עליו אונא'.

וליא לי' ומאי קושיא דהא אמרינן התם בבבא מציעא בפרק הזהב דאמינן לאוקמי לפלוגתיהו כתנאי דרב דאמר כר' מאיר ושמואל דאמר כר' יהודה ואמרינן דרב דאמר אפי' כר' יהודה עד כאן לא אמר ר' יהודה דבדבר שבממון תנאו קיים אלא משום דיזע וקא מחיל אבל הָכָא מי יזע דניחול.

וכיון דכן רב ונדאי תנאו קיים אית לי'. וניחא להו דשמעינן מינה דהָכָא נמי לא יזע דניחול הוא שאינו יזע אם תמות בחייו אם לא.

ובפלוגת' דרב ושמואל קיימ' לן כרב דהא איתותב שמואל התם דאלו שמואל לא אתיא אלא כרבי יהודה דהא התם אמינן לאוקמה כר' מאיר דלא אמר ר' מאיר אלא היכא דנדאי עקר אבל הָכָא מי יזמר דקא עקר.

ולא קיימא דרב עון דפריש טעמיה דשמואל משמיה משום דקאמר על מנת שאין לה עלי אונא' אבל אי אמר על מנת שאין בו אונא'. ואם איתיה להאי טעמא ונדאי שמואל דלא כר' מאיר דאלו הנה משום טעמא דקאמר מי יזמר דקא עקר על מנת שאין בו אונא' נמי הא לאו נדאי קא עקר הלכך שמואל ונדאי כר' יהודה ואליב' קא' אין לו עליו אונא' ובתר הכי מיתנינן בריית' דקאמר במפרש אין לו עליו אונא' ובסתם דקאמר על מנת שאין לה עלי אונא' יש לו עליו אונא' והא מתנית' ונדאי ר' יהוד' היא דאלו ר"מ ונדאי במפר' יש לו עליו אונא'.

וכל דכן הוא דהא ונדאי קא עקר. וכיון דכן תיובת' דשמואל דאמ' בעל מנת שאין לה עלי אונא' דהא במתנית' תנא אליבא דר' יהודה דיש לו עליו אונא'.

והשתא דאמינן להכי איכא למימר דהלכת' פנותי' דרשב"ג ולאו מטעמיה אלא היינו טעמא דאם מתה יירשנה משו' דלא יזע דנוחול ובכי האי גוונ' ונדאי אית לן תנאו בטל באפי' אליבא דר' יהודה.

ולית' כדאמרן לעיל דא"כ הנה להו למימר בגמ' אליבא דרב האי טעמא דהינו דקאמר הלכתה פנותיה דרשב"ג ולאו מטעמיה. ותו דכל כי האי גוונא לא מיקרי לא יזע דניחול דליכא למימר הכי אלא גבי אונא' דאפשר דקסבר דשוויי כמה דיהיב לי' ולא מחיל מדעת' אלא מחילה בטעות הוא.

אבל הָכָא הא יזע מאי דמחיל דהא אית לי' זכות' דאלו מתה יורשה ומחיל לי' ולטעמיהו מוחלת כתובה נמי לא יזע דמחלה. ודקא קשיא לן א"כ אמאי לא שני לי' הָכָא הכי

דלעולם אית לי לרב תנאו קיים והתם היינו טעמא משום דלא ידע דגזיחול פדמוקמי
התם נמי מהאי טעמא כר' יהודה.

איכא למימר דנודאי הכי הוא דמעיקרא קס"ד דפלוגתיהו דרב ושמואל בסתם ומוקמינן
לי לרב אפי' כרבי יהודה ומקשינן מדתנא הנושא נותן באמונה והאומר לחבירו על
מנת שאין לה עלי אונאה אין לו עליו אונאה לרב דאמר אנא דאמרי אפי' לר' יהודה הא
מני.

ואמר אבבי דמתנורת' רב דאמר כר"מ ושמואל דאמר כר' יהודה ורבא אמ' לא קשיא
פאן בסתם פאן במפרש. פלומר לפום מאי דקס"ד דפלוגתיהו דרב ושמואל בסתם האי
מיהו לא הניא, תיובתה' דרב דאשכחן דאפי' לר"י שני לי' בין סתם למפרש דמפרש אין
לו אונא' ובסתם יש לו אונאה.

אבל אנו פינו דאשכחן להא מתניתא ואם איתה דפליגי בסת' כדקס"ד הניא תיובתא
דשמואל מוקמינן לפלוגתיהו במפרש פי הכי דלא יתוקם דשמואל בתיובתא והינו
סברא דגמ' מדלא אותבי' מינה לשמואל ושמואל בעלמא קיימא לן דהלכת' פנותה' ושבור
מלפא הוא בדיני.

ואלו איתותב ונדאי לא הנה שתיק גמ' מינה דלא לפרושי לה בהדיא. אלא נודאי פדאמרן
דבתר דשמיעא לן מתניתא אית לן למימר דפלוגתיהו במפרש.

וכיון דכן נודאי אתיא דרב כרבי מאיר ושמואל כר' יהודה והינו דמקשינן מינה הכא
למימר' דלית לי לרב תנאו קיים וקיימא לן פשמואל הילכף ליכא טעמא למפסק הילכתא
כרבי שמעון בן גמליאל.

ואי משום שהיא דירושלמי אפש' דבירושלמי משמע להו מתני' בגשואה ובהא קושט'
דלאו פל פמינ' דהנה לי פמתנה על ירושת אביו. ובלאו ה"נ דירושלמי לא איכפת לן
באנו כגמ' דילן נקטינו.

והיא דאמרין התם בירושלמי אילין דכתבין אין מיתה בלא בני פל מה דילה תהד' לבי
נשה תנאי ממוז הוא וקיים. מוקמינן לה בכותב לה ועוד' ארוס' דאי בגשואה נודאי לא
מהני.

אלא בארוסה. וכן הנכון רבינו נ"ר: (שם) מתני' מי שמת והניח אשה כו' מאי לפושל ר'
יוסי בר' חנינא אמר לפושל שברא' ר' יוחנן אמר לכתובת אשה משום חני'.

פי' בירושלמי כושל שברא' מלנה בעדים ומלנה בשטר ינתנו למלן' בעדי' שניהם
בשטר ינתנו למאחר ונראה לומר דווקא פשיש שם משועבדים שיכול מלנה בשטר או
מוקד' לחזור עליהן לגבות מהם דאי לא איהו נמי כושל דהא קא מפסיד אלא פדאמרן.

וה"ה לרבי יוחנן דאמר לכתובת אשה משום חניא דווקא בכי האי גוונא דלא קא מפסיד
אידיד. והינו דלית' להאי דינא אלא במטלטלין.

אבל בקרקע ליכא למימ' דהשתא תרונתיהו שוו להו דאי לא גבי מינה מלנה בשטר או
מוקדם לא גבו נמי ממשעבדי דאמרי לי' הנחנו לה מקום לגבות ממנו: והלכתא כר"ע
דאמר ינתנו לירושלים שכולן צריכין שבועה ואין הירושלים צריכין שבועה: ובירושלמי

אֶתֶת דְּאֶפְקָה שְׁטָרֵי מִתּוֹתֵי יָד אֶמְרָה יְדַעְנָּ בְּיָה בְּהֵאֵי שֹׁטֵר דְּפָרְעֵ' הוּא הַיִּמְנוּהָ רַב נַחְמָן וְאֶמְרֵי' כַּמָּאן כּו' דְּאָמַר אוֹתִיּוֹת נִקְנִית בְּמִסְרָה וּמְהֻדְרֵי אֶפְיָלוּ תִימָא רַבְּנָן וּמִגּוֹ דְּאֵי בְּעֵי קִלְתָּהּ.

אֶלְמָא דְּוּוּקָא מְהֵאֵי מִיגּוֹ אֶבְל מִיגּוֹ דְּלִקּוּחִין הֵן בְּיָדֵי לָא מְהֵימְנָא וְכִי תִימָא אֶפְתִּי נִיהֵמְנֵי' מִגּוֹ דְּאֵי בְּעֵי אֶמְרֵ' לִקּוּחִין הֵן בְּיָדֵי גַבֵּי גּוּפָא דְּנִינְרָא הַשְׁתָּא נְמִי נִיהֵמְנֵי' דְּתַפְסֵ' לְהוּ בְּתוֹרַת מִשְׁכּוֹן מַחֲיִים.

אִיפָא לְמִימַר דְּשֹׁטְרֵי חוּב הָווּ. וּמִדִּינָא דְּנִינְרָא דְּלוֹהָ הוּא וְלָאוּ דְּמִלְנָ' הִילְכָּהּ לִיפָא לְמִימַר לִקּוּחַ הוּא בְּיָדֵי דְּהָא לָאוּ דִּידְהוּ הוּא.

אִי נְמִי אֶפְשָׁר דְּכִינּוֹן דְּקִינְמָא לֹן דְּאִין אוֹתִיּוֹת נִינְקִינִית אֶלְא בְּכַתִּיבָה וּמִסְרָה וְצָרִיף לְהִבִּיא רְאָיָה עַל הַפְּתִיבָה א"כ אִין גּוּף הַנִּינְרָא נִינְקֵנָ' אֶלְא בְּכַתִּיבָה וּמִסְרָה וְצָרִיף לְהִבִּיא רְאָיָה אִי נְמִי אֶפְשָׁר דְּלִיפָא לְהִימְנוּהָ מִשּׁוּם הָאֵי מִיגּוֹ דְּאָלוּ אֶמְרָה לִקּוּחִין הֵן בְּיָדֵי לָא מְהֵינֵי לְהִכִּי דְּאֶפְי' אִית' דְּמִינְקֵי לְהָ גּוּפִיָה דְּנִינְרָא אֶמְרֵי' לְהָ לְאֶחוּיֵי לְהָ לְזַכּוּתָהּ בְּבִי דִּינָא כְּשֵׁם שְׁאָם יוֹדַע לֹו עֲדוֹת שְׁחִיב לְהַעֲיֵד לוֹ.

אֶבְל אֶפְשָׁר כְּשֶׁאֶמְרֵ' דְּבְתוֹרַת מִשְׁכּוֹן תַּפְסָה לְהוּ לָא אֶמְרֵי' לְהָ לְאֶחוּיֵי לְהוּ דְּהִינּוּ מִשְׁכַּנְתָּא דְּלָא מְחֻנְיָא לְהוּ: וְדוּוּקָא דְּרָאָה וְלִיפָא עֲדִים. אֶבְל אִיפָא עֲדִים וְלָא רְאָה מִיגּוֹ דִּיכִיל לְמִימַר לְהוּ בְּבִי דִּינָא הַחֲזוּרִים לְהָ וּבִינָה לְבִינָה מוֹדַעָא לְהוּ מְהֵימְנָ' לְמִימַ' דְּבְתוֹרַת מִשְׁכּוֹן תַּפְסָה לְהוּ.

וְאִי בְּעִית אִימָא דְּהֶכָא בְּמֵאֵי עֶסְקֵי דְּאִיפָא עֲדִים וְרָאָה וְאֶתְנָ' לְהָ שְׁפִיר. הֵהִיא אֶתְתָּא דְּאִינְיִיבָא שְׁבוּעָה בִּי דִּינָא דְּרָבָא כּו' עַד כַּגּוֹן אֶבְא מֵר בְּרִי דְּקִים לִי בְּגוּזִיָה קְרַעְנָא שְׁטָרָא אֶפְוּמִיָה קְרַעְנָא קס"ד אֶלְא אִימָא מְרַעְנָ' שְׁטָרָא אֶפְוּמִיָה לְמִימְרָא דְּלָא מְגַבֵּי בְּדִיבּוּרִיָהּ.

אֶע"ג דְּאֶמְרֵי' עֲלִיָה הֶתֶם בְּכָבָא מְצִיעָא דְּמְהֻדְרֵי' לִי אֶבְדַת' בְּטְבִיעַת עֵינֵי, וְהָא דְּאֶמְרֵי' אֶפְכ' רְבָא אֶשְׁכַּנְגְד' כַּגּוֹן שְׁהִיָה הִלָּה רְאוּי שְׁיִשְׁבַע וְיִטּוּל וְאֶפְכָא רְבָא אֶשְׁכַּנְגְד' שְׁיָהָא נִשְׁבַּע וְנִפְטוֹר כְּדְּאֶמְרֵי' וּמִשּׁוּם קִים לִי בְּגוּזֵי' לָא מְפָקִינָ' מְמוּנָ' אֶלְא דְּמוֹקְמֵי' בְּחֻזְק' הַמּוֹחֲזֵק מ"א נ"ר: (שָׁם) הֵהִיא אִינְתָּא דְּאִינְיִיבָ' שְׁבוּעָ' בִּי דִּינָא דְּרַב בִּיבִי בַר אֶבְיֵי אֶמְרֵ' לְהוּ הֵהוּא בְּעַל דִּין תִּימֵי וְתִשְׁתַּבַּע בְּמֵאֵתָן.

אֶפְשָׁר שְׁהִיָה לֹו דְּרָף לְשָׁם. אִי נְמִי דְּקָאֶמַר לֹו מִלְוָה.

אֶבְל אִי אֶמ' לֹוה מְסַתְבָּר' לֹן דְּלָאוּ כָּל כְּמִינָ' א"נ כְּתָבוּ לִי זְכוּאֶתְאֵי דְּכִי מִשְׁתַּבְּעֵנָ' יְהָבוּ לִי אֶמְרֵ' לְהוּ רַב בִּיבִי בַר אֶבְיֵי כְּתוּבוּ לְהָ וְהִילְכְתָּא כְּוֹתִיָה דְּלִמְחֻזֵי כְּשֶׁקְרָא לָא חִינְיֵי שִׁי (שָׁם ע"ב) הֵהוּא גְבָרָא דְּאֶפְקִיד שְׁב מְרַגְגִּיתָא כּו' הִנֵּי עוֹבְדֵי דְּרַבִּי מִיֶּאֱש' וְחֶסֶא וְרַב דִּימֵי עֵיקַר פְּרִיּוּשָׁא דְּאִיפָא עֵינֵי פְקֻדוֹן מִיָּהוּ לָא אֶשְׁתַּמוּדַעֵי הַשְׁתָּא כִּי נִפְקָ קָמֵן בְּבִי דִּינָא וְאֶתִי הִנֵּי וְיִהְיֵי סִימְנָא וּמִשּׁוּם לִי רְאָה דְּהִיָה לִי הַשְׁתָּא כְּמָאן דְּאֶשְׁתַּמוּדַעֵי סְהֵדֵי דְּכִינּוֹן דִּינְהִי סִימְנָא וְנִדְאֵי הִינּוּ הֵהִיא פְקֻדוֹן דְּמִסְהֵדֵי עֲלִיָה הִנֵּי סְהֵדֵי הִילְכָּהּ הָוָה לִי אִיפָא עֲדִים וְרָאָה.

וְהָאֵי דְּאֶמְרֵי' חֲדָא דִּינְדַעֵי' בְּיָה בַר' מִיֶּאֱש' דְּלָא אֶמִיד וְעוֹד הָא קָא יְהִיב סִימְנָא. יַעֲיֵד דְּצָרִיכִין אֶהֱדִי נִינְהוּ וְדְכּוֹנֹת' בְּתִלְמוּדָא כְּדְכְתַב רַב סָבָא ז"ל: (שָׁם) הֵהוּא דְּאֶמְרֵ' לְהוּ נְכִסֵּי לְטוּבֵי' כּו' עַד שׁוּדָא דְּדִינְיָא קִשְׂיָא לֹן הָא דְּתַנְיָא בְּתוֹסְפַת' בַּפ' גִּט פְּשׁוּט הָאוּמַר עֲשׂוּ

טְבִי עֲבָדִי בְּן חוֹרִין וְהָיוּ שְׁמֵי טְבִי אֵין דּוֹרְשִׁין לְשׁוֹן הַדְּיוּט לְזֶה הָיָה אוֹהֵב וּלְזֶה לֹא הָיָה אוֹהֵב אֲלֵא שְׁנֵיהֶם בְּנֵי חוֹרִין וְנוֹטֵל מִשְׁנֵיהֶם דְּמֵי אֶחָד מֵהֶם.

וְכֵן הָאוֹמֵר יֵשׁ מְאֵתִים דִּינָר לְיוֹסֵף בְּן שְׁמַעוֹן וְהָיוּ שְׁמֵי טְבִי יוֹסֵף בְּן שְׁמַעוֹן אֵין דּוֹרְשִׁין לְשׁוֹן הַדְּיוּט לְזֶה הָיָה אוֹהֵב וּלְזֶה לֹא הָיָה אוֹהֵב אֲלֵא שְׁנֵיהֶם חוֹלְקִין בְּשָׁנָה. וְאִיפֹא מ"ד דְּהָא דְתַנְיָא יֵשׁ מְאֵתִים לְיוֹסֵף בְּן שְׁמַעוֹן לְאוּ דְקָאֵמֵר תְּנִי מְאֵתִים לְפְלוֹנִי אֲלֵא ה"ק שְׁיִשְׁנֹן בְּיָדוֹ בְּתוֹרַת פְּקֻדוֹן אוֹ בְּתוֹרַת הַלְוָאָה וּבְהָא לִיפֹא לְמִימֵר שׁוּדָא דְעַבְדֵי אֵינְשׁ דְּיִזְרְיָא מִרְחִיקֵי וְעַבְדֵי אֵינְשֵׁי נְמִי דְמִפְקֵד לְרַחֲמֵי.

וְכָל דְכֵן רִישָׁא דְאִמְרֵי דְשִׁיטוֹת יִתִּירְתָא הוּא דְמִשְׁחַרְרֵי לְעַבְדֵי וְקו"ל נְמִי דְעוֹבֵר בְּעֵשָׂה. וּמִיָּהוּ לִישְׁנָא לֹא דְאִיק דְקָאֵמֵר אֵין דּוֹרְשִׁין לְשׁוֹן הַדְּיוּט מִשְׁמַע דְאִפִּי הִיכָא דְאִיפֹא לְמִדְרַשׁ לֹא דְרְשִׁינֵן.

וְאִפְשָׁר דְמִשְׁמַע לֹן דְהֵיא מִתְנִית' מְשַׁבְּשָׁתָא מְדַלָּא מְיִיתִינֵן לָהּ בְּגִמְר' דִּילֹן: (שְׁם) אָמֵר לִי רַבָּא לְבַרְיָה דְרַב חִינְיָא בְּרַב אֲבִין תָּא אֵימָא לָהּ כּו'. עַד אָתוּ לְקוֹחוֹת קָא תְּבַעֵי לָהּ לְבַרְתָּ' כּו' עַד אָדָם חָשׁוּב שְׁאֵינִי פִּינֹן דְקו"ל דְאֵין אָדָם יְכוֹל לְמַחֲוֹל לְעַצְמוֹ.

אֵית לֹן לְפְרוּשָׁה שְׁהִי הָאָב קִיָּים וְהֵבַת בָּאָה לְהוֹצִיא מִיַּד הָאָב וְהַלְקוֹחוֹת בְּאֵין לְעַכְבַּ עַל יָדָהּ. וְכֵן פִּרְשׁ"י ז"ל.

וְאִיפֹא מֵאֵן דְשְׁמַעֵי מִיָּה דְלֹא קָאֵמֵר אָתוּ לְקוֹחוֹת תְּבַעֵי לָאָב אֲלֵא וְנֹדְאֵי לֹא יְכָלוּ לְמַתְבַּע שְׁאֵין לֹקֶחַ שְׁטֵר מִחֲבִירוֹ יְכוֹל לְתַבְּנֹעַ הַלָּהּ אֲלֵא א"כ בָּא בְּהַרְשָׁאָה וְלֹא הָיוּ בְּאֵין אֵלוֹ אֲלֵא לְעַכְבַּ עַל הַבַּת שְׁלֹא תִגָּבֵה אוֹתָהּ מִן הָאָב דְמ"מ פִּינֹן דְזַבְּנָה תּוֹ לֹא מִיָּרִית לָהּ וְשְׁמָא תַתְּפִשָׁר עִמָּהּ.

וְלִית' דְהָא אִמְרֵי הָתֵם בְּבָבָא בְּתָרָא דְלִמָּאן דְאֵמֵר אוֹתִיּוֹת נְקִיּוֹת בְּמִסִּיר' שְׁנֵי יוֹסֵף בְּן שְׁמַעוֹן הַדְּרִין בְּעִיר אַחַת מוֹצִיאֵין שְׁטֵר חוֹבְעַל אַחֲרִים. וְאִיפֹא דְקָשְׁיָא לִי מֵאֵי מְהֵי פִי מְחַלָּה לָהּ וְהָא מִיִּחְיִיבָא מְדִינָא דְגְרָמֵי אִיפֹא לְמִימֵר פְּעוּטוֹת הֵיָתֵה וּמְחִילְתָּהּ מְחִילָה וְאֵין הַיְזִיק' מִשְׁתַּלֵּם אֵי נְמִי נְשׁוּאָ' הַנּוֹת וְתַמָּה רַב נַחְמֵן הִיכִי אִסְבָּה עֲצָה לְאִפְסוּדֵי לְהָאֵי: (דף פ"ו) גוֹפֵה אָמֵר שְׁמוּאֵל הַמּוֹכֵר שְׁטֵר חוֹב לְחֲבִירוֹ וְחֹזֵר וּמְחַלּוֹ מְחוּל וְאִפְלוֹ יוֹרֵשׁ מוֹחֵל.

רַב חֲנַנְיָא ז"ל פִּי הַטַּעַם מִשּׁוּם דְיְכוֹל לְמִימֵר עֵינֵינִי בְּחוֹשְׁבְּנָאֵי וְלֹא פִשׁ לִי גְבִיָּה וְלֹא מִיָּדִי. וְאֵי קָאֵמֵר רַבִּינוּ חֲנַנְיָא ז"ל דְקָאֵמֵר הִכִּי בְּהִדְיָא הָא לִית' דָּא"כ מֵאֵי וּמְחַלּוֹ.

וְתוֹ לְמָה לִי דִינָא דְגְרָמֵי בֵין לְמָאן דְדָאֵן בֵין לְמָאן דְלֹא דָאֵן אִיפֹא לְמִימֵר דְמִשְׁלֵם לִי פְמָה דִיִּהִיב לִיהּ וְתוֹ לֹא דְהָא מְכִירָה בְּטַעוֹת הַנּוֹת. וְתוֹ דָּא"כ אִפִּי מְכַנְסַת שְׁטֵר חוֹב לְכַבְעֵלָה נְמִי.

וְתוֹ דְהָא וְנֹדְאֵי לֹא מְהִימֵן לְמִימֵר הִכִּי בְּמִקּוּם שְׁחָב לְאַחֲרִים פְּדָאֵית' לְעִיל. אֲלֵא וְנֹדְאֵי לִית' לְהָאֵי טַעְמָא.

אֲבָל פִּינֹן דְקו"ל דְאֵיתָא לְהָא דְשְׁמוּאֵל וְנֹדְאֵי מִתּוֹף שְׁבִידוֹ לְמַחֲוֹל נְאָמֵן לּוֹמֵר פְּרַעֲתֵי וְשְׁם צְרִיקָא תַלְמוּד וְעוֹד יִתְבָּאֵר בַּע"ה: (שְׁם) אָמֵר אֲמִימֵר מֵאֵין דְדָאֵן דִּינָא דְגְרָמֵי מְגַבֵּי בִיָּה דְמִי שְׁטָרָא מְעַלְיָא פִי' כְּכֹל הַכְּתוּב בּוֹ וְאֵם לֹא הֵיָה שְׁנָה כָּל כְּפֹד מִשְׁל' מַה שְׁהוֹ' שְׁנָה וְזֶה הַכָּלל הַזֶּה מְדִין מְזִיק הוּא חֲזִיב וְלְעוֹל' מְשַׁלֵּם פְּמָה שְׁהִזִּיקוּ וּמֵאֵן דְלֹא דָאֵן דִּינָא דְגְרָמֵי

מגבי ביה דמי נגיר בעלמא מן הדין אף ע"פ שכל זמן שנפט' הלנה מוציא ממונו על פרחו כדמוכח התם בגיטין בההיא דאמרין היו מוחזקין בטבילה שהיא שלה.

מכל מקום הרי שהיה משתמש בו עד שיפרענו והלה מפסידו ממנו. ומיהו לאו אהא קאי דהכא נגירא גופיה דמפסיד מונה דקא מיחייב לי' להדורה ללנה גרמא נמי הוא אלא בעלמא ואשורף שטרותיו של חבירו קאי והכי קאמר מאן דדאין דינא דגרמי מגבי ביה בהזיק שטר דמי שטרא מעליא בשורפו ומאן דלא דאין מגבי ביה דמי נגירא בעלמא בשורפו: (שם) אמר אממר משמ' דרב קמא האי מאן דאיכא עליה כתובת אשה ובעל חוב כו' איכא מרבנותא ו"ל דפירשו לה בששניהם שוין שיוצאין ביום אחד וקנימא לן בעלמא שודא דדייני וכיון דכן היינו שוד' דדייני דהכא דיהבינו לה לבעל חוב: והרב אלפסי ו"ל כתב דליתיה להאי פירושא משום דסבירא לי' דההיא דשני שטרו' דלקמן לא מיתוקמא בשטרי הלואה.

ופירשו דהכא במאי עסקינן בלנה ואחר כך קנה דקנימא לן יחלוקו וכיון דאלו קדם אחד מהם ותפס אין מוציאין מידו או במטלטלין בזמן הזה דליכא דין קדימה אם קדם ותפס אין מוציאין מידו וכיון דהכי הוא מתפשטין ליה אנו.

ותמיהא מילתא כיון דמדינא חולקין אע"פ שקדם אחד מהן ותפס אמאי אין מוציאין מידו. ומסתבר דהיינו טעמיה משום דכיון דאמר' בעל חוב מאוחר שקדם וגבה מה שגבה גבה.

אפי' למאן דאמר מה שגבה לא גבה. הני מילי בעל חוב מאוחר אבל בשוין דכולי עלמא דבהא מה שגבה גבה.

ולא נהיר דהא קנימא לן בעל חוב גובה חצי שבח משו' טעמא דלנה ולנה ואח"כ קנה דקיי"ל יחלוקו. ואמאי נהא איכא למימר דכיון דהוי כגופ' דארעא ובעל חוב גבי לה לא חשבוינו לה תפישא.

מיהו בר מהא ליתיה דהא טעמא דפלוגתא דבעל חוב מאוחר שקדם וגבה אי אמרי' מה שגבה גבה או לא בשיעבודא אי הוי דאורייתא או דרבנן. דמאן דסבר מה שגבה גבה סבירא לי' נמי שיעבודא דרבנן ומ"ד מה שגב' לא גבה דסבר שיעבוד' דאורייתא ולדידן' ה"ה נמי בלנה ולנה ואחר כך קנה דקיי"ל דחולקין דאם קדם ותפס מוציאין מידו אלא נודאי עיקר פירושא במטלטלין וכן בזמן הזה שאין בהם דין קדימה.

או אם שטרותיהן שוין. אי אית' לפר"ח ו"ל דסבר דההיא דשני שטרות היוצאין ביום אחד מיירי בשטרי הלוא' ולפנינו יתבא' עוד בעה"י: (שם) אמר לי' רב פהנא לרב פפא לדידך דאמרת פריעת בעל חוב מצוה אמר לא בעינא למעבד מצוה פי' הרב אדוני ר' אהרן ו"ל פריע' בעל חוב מצוה דלית לי' שיעבודא דאורייתא אלא מצוה בעלמא.

ופירש"י ו"ל דהיינו מצוה שהיא הן שלף צדק. וליתיה להאי פירושא דהא התם בכבא מצינא מוקמי' לי' להאי קרא שלא ידבר אחת בפה ואחת בלב.

והָכָא לִיכָא לְמִימָ' הָכִי דְהָכָא בְּשַׁעַת הַלְוָא' פִּיּוּ וְלִבּוּ שְׁוִין לְפִנְיָהּ אֵלָא דְבַתְרָה הָכִי אִימְלִיךְ
אִמְלוּכִי. אָבֵל הַנְּכֹון פְּרִיעַת בַּעַל חוּב מְצֻנָה מְדַכְתִּיב וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אָתָּה נוֹשׁ' בּוּ יוֹצִיא
אֵלֶיךָ הַעֲבוּט הַחוּצָה.

וּמֵאֵן דְּאִית לִי שְׁיַעְבוּדָא דְּאוּרִייתָא מוֹקִים לָהּ לְהָאִי קָרָא לְמִימְרָא דְּשְׁמַעִינָן מִינָי' דְּבַעַל
חוּב בְּזִיבוּרִית. וּבְוִנְדָאִי רַב פְּהֵנָא מְפָשֵׁט פְּשִׁיט' לִי דְּאָפִי' לְרַב פְּפָא נְחַתִּינָן לְנַכְסִי'.

אָבֵל רַב פְּהֵנָא לָא קְאָמַר אֵלָא מֵאִי טַעְמָא וְהָא הוּא דְּקִשְׁיָא לִי פִּינּוּ דְּלִיכָא אֵלָא מְצֻנָה פֶּל
הִיכָא דְּקָאמ' דְּלָא בְּעֵינִי לְמַעַבְד מְצֻנָה אִמְאִי נְחַתִּינָן לְנַכְסִי'. וּמְהִדְרִי תְּנִינָא בְּמַה דְּבָרִים
אֲמוּרִים בְּמַצְנֹת לָא תַעֲשֶׂה אָבֵל בְּמַצְנֹת עֲשֶׂה כְּגוֹן שְׁאוּמְרִין לּוּ עֲשֶׂה סְנֶפֶה וְאִינוּ עוֹשֶׂה
עֲשֶׂה לּוּלֵב וְאִינוּ עוֹשֶׂה מִפִּין אוֹתוּ עַד שְׁתַּצָּא נְפִשׁוּ, וְהָכָא נְמִי בְּדִין הוּא דְּאִיכָא לְמַכְפְּינָי'
בְּהָכִי וּמִיָּהּ עַד שְׁאָתָּה כּוֹפֵהוּ בְּגוּפּוּ כּוֹפֵהוּ בְּמַמוֹנוּ.

וּבְנִזְקִין דְּכַתִּי בְּאוּרִייתָא מֵיטַב שְׂדֵהוּ וּמֵיטַב פְּרָמוּ יִשְׁלַם לּוֹמַר שְׁפָךְ מְצָנְתוּ לְשַׁלַּם
מִמֵּיטַב. וְזֵהוּ הַנְּכֹון מִפִּי רַבִּינוּ נ"ר: (שָׁם ע"ב) בְּעָא מִינְיָה רְמִי בַר חֲמָא מְרַב חֲסֵדָא הָרִי
זֵה גִיטִיךְ וְלָא תַתְּגַרְשִׁי בּוּ אֵלָא לְאַחַר שְׁלֵשִׁים יוֹם וְהִלְכָה וְהִנִּיחְתוּ בְּצִינְדִי רְשׁוֹת הַרְבִּים
מֵהוּ.

אִיכָא דְּפָרִישׁ לָהּ בְּמַעֲכָשׁוּ מְדַקָּא אֲתִינָן לְפִשְׁטָהּ מְדַרְב נְחָמָן וְרַב נְחָמָן וְנָדָאִי בְּמַעֲכָשׁוּ
הִיא דְּהָכִי אִוְקִימָנָא לָהּ לְדַר' יוֹחֲנָן נְמִי לְעִיל בְּפָרְק הָאֲשֶׁה דְּאָמַר הָאִי לִישְׁנָא נְמִי דְּרַב
נְחָמָן. וְתַמָּה אִי בְּמַעֲכָשׁוּ הִיכִי קְאָמַר אִינוּ מְגוֹרְשָׁת וְהִלָּא אִפִּי' בְּאוּמַר מְהִיּוּם וְלֹאחַר מִיתָה
אֲמָרוּ בְּגִיטִין מְגוֹרְשָׁת וְאִינָהּ מְגוֹרְשָׁת וְקְאָמַר אִפִּי' נְתַקְרַע הַגֵּט אוּ שְׁאָבֵד.

וְאִם כֹּן אִיכָא לְמִימַר לְפּוּם הָאִי שְׁיִטְת' דְּהָכִי קְאָמַר אִי אֲמָרִי' דְּצִינְדִי רְשׁוֹת הַרְבִּים כְּרְשׁוֹת
הַרְבִּים וְתִיגְוִי מְגוֹרְשָׁת וְאִינָהּ מְגוֹרְשָׁת אוּ דִילְמָא כְּרְשׁוֹת' וּמְגוֹרְשָׁת גְּמוּרָה. וְהָאִי פִּירוּשׁ'
לִיתִי' דְּכִינּוּ דְּאֲמָרוּ דְּמַעֲכָשׁוּ לָא מְהִי לָהּ כְּרְשׁוֹת הַרְבִּים אֵלָא לְשׁוּנִי' סַפְק מְגוֹרְשָׁת.

בְּסִימְטָא נְמִי אֵלּוּ אֲמָרִינוּ דְּמְגוֹרְשׁ' גְּמוּר' לָאוּ מְשׁוּם מַעֲכָשׁוּ הוּא דְּהָא מַעֲכָשׁוּ לָא מְהִי
לְשׁוּנִי' גִּירוּשִׁין גְּמוּרִי' אֵלָא מְשׁוּם דְּחֻשְׁבִּינָן לִי כְּאֵלוּ הוּא בְּיָדָהּ וּבְהָא אִפִּי' בְּלֹא מַעֲכָשׁוּ
נְמִי וְכִינּוּ דְּכֹן הִיכִי מְיִיתִי לָהּ מְדַר' נְחָמָן דְּמִיָּרִי בְּמַעֲכָשׁוּ.

וְתוּ פִּינּוּ דְּשְׁמַעִינָן לָהּ לְדַרְב נְחָמָן דְּבְמַעֲכָשׁוּ הִיא הִיכִי דְּחִינָן לָא אַגַּם לְחוּד וְצִינְדִי רְשׁוֹת
הַרְבִּים לְחוּד לְמִימְרָא דְּבְצִינְדִי רְשׁוֹת הַרְבִּים לָא קָנָה וְכָל שְׁפָן בְּרִשׁוּ' הַרְבִּים וְהָא אִמְאִי
פִּינּוּ דְּאָמַר לִי מַעֲכָשׁוּ בְּמִילְתָא דְּמָמוֹן דְּהָא מִקְנֵי לִי גּוּפָא מַעֲכָשׁוּ וּפִינְר' לְהָהוּא זִקְמָנָא.

וְתוּ דְּהָכָא וְנָדָאִי לָא מְהִי לָן מַעֲכָשׁוּ אֵלָא בְּמָמוֹן מְשׁוּם דְּאִיכָא לְמִימַר גּוּפָא קְנֵי מְהִיּוּם
וּפִירָא אַחַר מִיתָה. אִי נְמִי בְּגִיטִין בְּאוּמַר מַעֲכָשׁוּ וְלֹאחַר מִיתָה דְּאִיכָא לְמִימַר תְּנָאָה הוּא
וְאִם מְתִי קְאָמַר.

אָבֵל הָכָא בְּאוּמַר מַעֲכָשׁוּ וְלָא תַתְּגַרְשִׁי בּוּ אֵלָא לְאַחַר שְׁלֵשִׁים תְּנָאָה לִיכָא לְמִימַר. וְנָדָאִי
אוּ חֲזַרְהָ הָנִי אוּ שְׁיִוְרָא הָנִי וּבְחֻדָא מְהִי דְּתִיגְוִי בְּטִיל גִּיטָא לְגְמָרִי וְאִינָהּ מְגוֹרְשׁ' כְּלָל
אֵלָא וְנָדָאִי בְּעִי' בְּלֹא מַעֲכָשׁוּ וְאִי אֲמַר נְמִי מַעֲכָשׁוּ הָרִי הוּא כְּאֵלוּ לִיתִי' כְּלָל כְּדֹאמְרוּ.

וְקָא מְבַעְיָא לָן אִם צִינְדִי רְשׁוֹת הַרְבִּים כּר"ה וְאִינָהּ מְגוֹרְשׁ' כְּלָל אוּ אִם הֵן פְּסִימְט' וְהָרִי
הִיא מְגוֹרְשָׁת מְשׁוּם דְּקִסְבַּר רְמִי בַר חֲמָא פִּינּוּ שְׁהִגִּיעַ הַגֵּט לִידָהּ מִתְחַלָּה וּבְשַׁעַת גִּירוּשִׁין

אינו במקום המוציא מרשותו לגמרי כגון סיקמטא הרי מתגרשת באותה נתינה מתחלה כשהגיע גט לידה.

אבל אם הנה ברשות הרבים הרי יצא מרשותו לגמרי. אבל אם לא הגיע גט לידה מתחלה כלל אלא שמתחלה הניחתו בסימטא דבר פשוט הוא שאינו מתגרשת בכך.

וקא מיבעיא ליה השת' צידי רשות הרבים אם הם פרשות הרבי' או פסימטא. ואהדר לי רב חסדא דהן פרשות הרבים הילכך אינה מגורש'.

ואהדר לי רמי בר חמא אדרבה איכא למימר דהווי להו פסימטא מדרב נחמן דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא האומר לחברו משוך פרה זו ולא תקנה לה אלא לאחר שלשים יום קנה ואפי' בעומדת באגם וס"ד דהא דרב נחמן דלא אמר לי מעכשיו וקא מקנה מהאי טעמא דכיון דמתחל' זכה בה בקנ' ראוי' דהיינו במשיכה והשתא בזמן גמר הקנ' הוא במקום שאינו מוציא מרשותו קנה משום משיכ' דמעיקרא מאי לאו היינו אגם היינו צידי רשות הרבים.

ומהדר' לא אגם לחוד וצידי רשות הרבים לחוד דאגם הוי סימט' גמורה אלא צידי רשות הרבים מספקא לן. ומיהו אנו לא קיימא לן הכי אלא פסונגין דלעיל דבפ' האשה דמותבין דר' יוחנן אדר' יוחנן.

ומתריצין הא דאמר לי מעכשיו הא דלא אמר לי מעכשיו היכא דלא א"ל מעכשיו לא קנה אפי' בסמטא אלא א"כ הוא בזמן הקנ' במקום שראוי לקנות לו עכשיו כחצרו שזוכ' לו עכשיו.

וההיא דאמר' קנה במעכשיו. וכיון שכן אגם לאו דווקא אלא הוא הדין אפי' לרשות הרבים.

והשת' נמי דקים לן האי פירוקא דר' יוחנן אדר' יוחנן רב נחמן נמי הכי קאמר במעכשיו. אלא הכא רמי בר חמא לפום סבר' הוא דמשמע לי דבלא מעכשיו היא ולייתה.

אלא כההיא דלעיל ובגט נמי בין מעכשיו בין בלא מעכשיו אינה מגורש' פדאמרן דהכא פי אמר מעכשיו לא מהני לן מידי אלא הרי הוא כאלו לא אמר מעכשיו. וכיון דבפרה פיוצא בו לא קנאה כל שכן בגט שאינה מתגרשת אלא אם כן הוא בידה בשעת גמר הגירושין.

ולענן צידי רשות הרבים אם הן פרשות הרבים אם לא מצינו לענן ארבע אמות של אדם שהן קונות לו בצידי רשו' הרבים פסימטא פדאית' בשנים או חזין והכי נמי אמרינן לעיל במכילתין בהדיא בפרק אלו נערו שיש להן קנס דבין לר' אליעזר בין לרבנן צידי רשות הרבים לאו פרשות הרבים דמי וקונה בו במסירה פסימטא.

וזהו הנכון. וכן פירש' רבינו נ"ר: (שם) מתני' המושיב את אשתו חנונית או שמינ' אפוטרופ' הרי זה משביע כל זמן שירצה ר' אליעזר אומר אפי' על פלפה ועל עיסתה כתב לה נדר ושבוע' אין לי עליה אינו יכול להשביעה איכא דדאיק מהכא מדקאמר נדר ושבועה דאלו בעלמא הפוטר לחבירו שנתחייב לו שבועה משבועתו אעפ"י כן יכול לומר לו שידור לו.

ולא נהיר אלא נדר ושבועה דנקט. למאן דאמר התם מדירין אותה בבית דין ומשביעין אותה חוץ לב"ד אתיא שפיר.

ואפי' לאידך נמי הא אמרינן התם לא שאנו אלא אלמנה אבל גרושה משביעין אותה. ואם פן היינו פטורה דפטר לה בין אם תבא לידי אלמנות בין אם תבא לידי גרושה.

אבל משביע הוא את יורשי' ואת הבאין ברשותה. פירש"י ו"ל את יורשיה שבועת היורשים שלא פקדנו ושללא אמר לנו וכן באין ברשותה פיוצא בה.

וכגון שמכרה כתובתה ונתגרשה ומתה. נראה מדבריו דטעמא דמתה הא לא מתה אין הבאין ברשותה נפרעין אלא אם פן היא נשבעת שלא נפטר בה ולא כשהיא באה לפרע ממנו.

ודנוקא דבעיא לאישתבועי אבל אי לא בעיא לא כפינו לה מדינא ומפסדי הנה. ודנוקא בעלמא דאי אמר' נפרעתי מהימנא מגו דאי בעיא מחלה.

אבל במכנסת שטר חוב לבעלה ודכונת' דלא מציא מחל' אינה נשבעת שיהי אם אמר' נפרעתי אינה נאמנת. וכיון דכן שבועה מאי עבידת' ולא נהיר אלא דכיון דפטר בה איהו לעולם היא אינה נשבע' אבל נראין הדברים שאע"פ שהי' בחייה נשבעין באין ברשות' כשבוע' היורשין ואע"ג דקי"ל לן אין אדם מוריש שבועה לבניו הלא כיון דאיפטר' לה איהי לאו אורתי שבועה.

אלא השתא הוא דחיילה עליהו דיוורשין ונהנה לי' כמת מלנה תחיל' ואחר כך לנה שגובין בני מלנה לשבועת היורשין. ובאידיך בבא נמי דתני נדר ושבועה אין לי עליך ועל יורשיך ועל הבאין ברשותך אינו יכול להשביע לא אותה ולא את יורשיה ולא את הבאין ברשותה.

אבל יורשיו משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאין ברשותה. מקשינן מינה התם בשבועות למאן דאמר אין אדם מוריש שבועה לבניו שיהי היא נתחייבה ליורשין שבועה והיא מורשה ליורשי'.

ומוקמינן לה בשמתה בחייו לאחר שנתגרשה דנהה ליה מת מלנה בחיי לנה. נדר ושבועה אין לי ולא ליורשי ולא לבאין ברשותי עליך ועל יורשיך ועל הבאין ברשותך אינו יכול להשביעה לא הוא ולא יורשיו ולא הבאין ברשותה.

דתנא דמתני' סבר דנאמנות מהני בין ליורשי' בין ללקוחיה. וליפא למימר טעמא דחב לאחרים פיון דמקמי הכי פלומר מקמי דזבנה הוא דהימנ' עליהו.

הלכ' מקבר בעלה לבית אביה או שחזר' לבית חמיה ולא עשאה אפטרופי' אין היורשין משביעין אותה ואם עשאה אפטרופי' היורשין משביעין אות' על העתי' לבא ואין משביעין אותה לשעבר.

ה"ג בגנוסח' דנקנא ולא עשאה אפטרופי' ואם עשאה אפטרופי'. ופי' שעשאה הבעל.

ממאי מדקא אתי לאוקומי בגמרא אליבא דרבנן דפליגי עלי דאבא שאול דסברי מינהו אבי יתומים ישבע ולא אדחיה לה אלא מדר' שמעון דאתי לאוקומיה כאבא שאול ולא קאי.

אבל רבנן דהכא לעולם כרבנן דהתם. ופירש"י ז"ל דאסיפא קנימינן דפטר' הבעל מפל שבועה ואתא קאמרי שאין היורשין משביעין אותה לעולם אלא אם כן עשאה אפטרופיא ועל העתיד.

והכי נמי מוכח בתוספתא דתני כתב לה נדר ושבועה אין לי עליה אין היורשין יכולין להשביעה בדברים שנסתמשה בהן בחיי בעלה. בד"א בזמן שהלכה מקבר בעל' לבית אביה אבל אם הלכה מקבר בעלה לבית חמי היורשין יכולין להשביע בדברים שנסתמשה בהן בחיי בעלה.

וקשיא לן הא מתניתא דהא פליגא אמתני' דמתני' תנו כתב לה נדר ושבועה אין לי עליה הוא אינו יכול להשביע' אבל יורשי' משביעין אותה. ומתניתא תניא אין היורשין יכולין להשביעה.

במתני' תנו היורשין יכולין להשביע' על העתיד ואין משביעין אותה לשעבר. ואלו במתנית' תנו שאם הלכה מקבר בעלה לבית חמיה היורשין יכולין להשביעה בדברים שנסתמשה בהן בחיי בעלה: ובירושלמי אשכחן דפליגי בה אמוראי ואשכחן אמור' דקאי כי הא מתנית'.

דאמרי' בירושלמי אתא דתנינן אינו יכול להשביעה לא הוא ולא יורשיו ולא הבאין ברשותה. ר' יונה ור' יוסה תרונן ייהנו אמרין לא סוף דבר נכסים שנסתמטה בהן בחיי בעלה אלא אפי' בנכסים שנסתמטה בהן לאחר מיתת בעלה.

תו אמרי' אסיפא הלכה מקבר בעלה אמר ר' יונה והוא שעשת אפטרופיא בחיי בעלה אבל עשת אפטרופיא לאחר מיתת בעלה היורשין משביעין אותה. דהיא מתניתא ואם עשת אפטרופיא היורשין משביעין אותה לעתיד לבא ואין משביעין אותה לשעבר.

אינהו לשעבר משעת מיתה ועד שעת קבורה. ור' יוסי אמר אפי' עשת אפטרופיא לאחר מיתת בעלה אין היורשין יכולין להשביעה.

והתנו עשתה אפטרופיא היורשין משביעין אותה לעתיד לבא. פתר לה ארישא כלומר ארישא דקתני נדר ושבועה אין לי עליה שלא פטרה מיורשיו אלא ממנו.

ואתא הוא דקאמר אין היורשין משביעין אותה לשעבר אלא לעתיד לבא. דהכי משתמע לן פטורו דידי' שתהא פטורה על כל מה שעשתה בחייו בין ממנו בין מיורשיו.

אבל אם פטרה מיורשיו הרי היא פטור' אפי' על האפטרופיא שעשת לאחר מיתת בעל': ונראה דנוקא כגון שנמשך אפטרופיא' שלה לאחר מיתת בעלה אי נמי כגון שהיא מינ' אותה אפטרופיא.

אבל אם הם מינו אותה אפטרופיא. נראה שהן משביעין אותה דאתא היכי מהני פטור' דידי' למה שהן עושין אחר כך מדעתם.

אף ע"ג דבפוגמת מהני למאן דאמר על הפוגמת פתובת' דאיכ' למימר דלא דמיאן. ותמיהא מילתא אליבא דר' יוסי דאמר דכי פטר לה מירוש' פטורה אפילו אחר מיתת בעלה למאן דפריש בגמרא שבועה דמתני' דאפוטרופוא מאי יורשי' ובאין בירשותה אטו לירשי' ולבאין בירשות' ממני' אפוטרופוסים מי איכא אפוטרופוא לאחר מיתה.

ולאי קושיא היא דאיכא למימר דפטור' דתני מתני' לדידה הוי אפילו לאחר מיתה. ודירשי' ובאין בירשות' פינו דליכא למימר לאחר מיתה איכ' למימר דהיינו דפטרי שאין משביעין אותן שבועת היורשין על אפוטרופוא שעשת בחיי בעלה או אם היא עשת אפוטרופוא אחר מיתת הבעל שהיא פטורה לעולם.

ואפ' אחר מית' יורשין או באין בירשות' שאין נשבעין שבועת היורשי' על אפוטרופוא. אבל הם נודאי אינו עושין אפוטרופוא לעולם.

ואיכא דמתרץ פגון שעשה אפוטרופוא שתתעסק בנכסים למחצה לשליש ולרביע ויהא זכות זה בנכסיו לה וליורשי' ולבאין בירשותה. וקמא עיקר ומקשינו בירושלמי אהא דאמרין פטר לה ארישא ואין על רישא פחדא ר' יונה ור' יוסה חרווייהו אמרין לא סוף דבר בנכסים שנשתמש' בהן בחיי בעלה אלא אפי' בנכסי' שנשתמש' בהן אחר מיתת בעל' אינו יכולין להשביעה.

פטר לה משעת מיתה עד קבורה. פ' ואין על רישא פחדא הווי כלומר והיכי איפליגו בהא ר' יונה ור' יוס' ולא אמרנו כבר שהשוו שניהם ואמרו ארישא שאפ' בנכסים שנשתמש' בהן לאחר מית' אינו יכולי' להשביע תפטר משעת מית' ועד שעת קבורה.

כלומר דכי אמרן דשוו להו תרוננייהו דאפילו בנכסים שנשתמש' בהן לאחר מיתה אין יכולין להשביעה היינו לאחר מיתה דקאמר משעת מית' ועד שעת קבורה. הלכך לר' יוסי הכי דינא דכי פטר לה מינ' פטורה על כל מה שעשתה בחייו בין ממנו בין מירוש'.

וכי פטר לה מירוש' פטורה אפי' לאחר מיתה. והיינו פתוספתא דתני כתב לה נדר ושבועה אין לי עליה אין היורשין יכולין להשביעה בדברים שנשתמש' בהן בחיי בעלה.

והוא הדין לר' יוסי באמר לה בלא נדר ונקי נדר כדאמרין בגמ' בהדיא דהיכא דאמר לה בלא נדר ונקי נדר הרי הוא כפוטור' בפירוש בין ממנו בין מירוש'. ואנו לית לן דר' יוסי אלא כר' יונה נקטינו.

והכי קיימא לן הלכתא פנותיה וכפשטה דמתני'. דאלו איתה לדר' יוסה הנה מקשינו לעיל אמתניתין ופרקינן לה כדפרקינן בירושלמי.

ומדלא עבדינו הכי ש"מ דהכי איתה כר' יונה והכי דאיך בגמרא דילן מדאמרין אמר רב יהודה אמר רב על אפוטרופוא שעשת בחיי בעלה. ומיהו אפתי קשיא לן סיפא דמתניתא דקאמר דאם הלכה לבית חמיה היורשין יכולין להשביעה אפי' בנכסי' ששלטה בהן בחיי בעלה.

ואיכא דמתרץ דמתניתא על ידי גלגול קאמר דאף על גב דנפטרה שלא תשבע לשעבר מפנין שהיא צריכה לישבע על העתיד מגלגלין עליה לשעבר. ומיהו לא אתיא אליבא

דגאונים ו"ל דפּרשוּו שֶהפּוּטֵר לְחַבְּירוּ מִשְׁבוּעַ' אַף עַל פִּי שְׁנַתְחַיֵּיב לוֹ שְׁבוּעָה מִמָּקוֹם אַחֵר אֵינוֹ מְגַלְגֵּלָה עָלָיו.

וּמִיָּהוּ מִתְנִי' נְמִי דִיקָא דְקַתְנִי סִיפָא וְאֵין מִשְׁבִּיעֵין אוֹתָהּ לְשַׁעֲבֵר מֵה קמ"ל הָא תְנָא לִיה רִישָׁא אֵין הַיּוֹרְשִׁין מִשְׁבִּיעֵין אוֹתָהּ הָא תּוּ לָמָּה לִי שְׁמַע מִיָּנָה דְהָא קִמְשַׁמַּע לָן דְאַפְּלוּ עַל יְדֵי גִלְגוּל אֵינוֹ יְכוּל לְהַשְׁבִּיעָה.

וּאֵע"ג דְאַסִּיקְנָא בְּגַמְרָא דְבֵין מִית' לְקַבוּר' לֹא מִשְׁבִּיעֵין לָהּ פְּנֵה־רְדַעֵי. וּא"כ א"ל הִיָּינוּ לְשַׁעֲבֵר מ"מ שְׁמַעֵינוּ מִינ' דְהָכִי דִינָא דַאל"כ תִּיקְשִׁי לִי' לר"י דְאַפְּל' בֵּין מִית' לְקַבוּרָה מִשְׁבִּיעֵין לָהּ מִשְׁנָה יִתִּירָא לָמָּה לִי אֲלֵא וְדַאי הָכִי דִינָא.

וְהָכִי נְמִי מְכַרְע' סְבָרָא: וְכֵן דַּעַת הָרַב אֲדוּנִי ר' שְׁמוּאֵל דְנַרְבּוּנָה ו"ל. וְאֵי מִשׁוּם תּוֹסַפְתָּא הֵהִיא מִשְׁבַּשְׁתָּא מְדַלָּא מִיָּיתִינוּ לָהּ בַּגְמ'.

וְאַשְׁפַּחֵן בִּירוּשָׁל' דְפָלִיג עָלָהּ ר' יוֹנָה וְלֹא מוֹתְבִינוּ מִיָּנָה: (שָׁם) פְּתַב לָהּ נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלֶיהָ כּו' שְׁבוּעַ' מֵאֵי עֵיבִידְתָּהּ פְּלוּמֵר פְּשַׁפְּטֵר' מִשְׁבוּעַ' בַּסַּת' מְאִיזוּ שְׁבוּעָה מִשְׁמַע. וְאָמַר רַב יְהוּדָ' עַל אֲפוּטְרוּפְל' שְׁנַעֲשִׂית בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ.

פְּלוּמֵר דְנוֹקָא אֲפוּטְרוּפְלָא דְאִיהוּ גְרִי' לָהּ אֲבָל פּוֹגְמַת דְאִיהִי נְמִי גְרָמָה לְנַפְשָׁ' לֹא. וְרַב נַחֲמָן אָמַר רַבָּה בַר אַבּוּה עַל הַפּוֹגְמַת פְּלוּמֵר אַף עַל הַפּוֹגְמַת וְכָל שְׁכַן אֲפְטְרוּפְלָא.

אֲבָל מִשְׁבוּעַת עַד אַח' מְעִידָה שְׁהִיא פְּרוּעָה נִרְאִין דְבָרִים שְׁלֹא פּוֹטְרָה בְּמָקוֹם עֲדִים וְאַפְּל' בְּמָקוֹם עַד אֲחָד. וְכֵן פְּתַב הָרַב ר' אַבְרָהָם בַּר' דְּוֹד ו"ל: (דָּף פ"ז ע"א) אֲזַל רַב מְרִדְכִי אֲמַרָה לְשַׁמְעַת' קַמִּיהָ דְרַב אֲשִׁי כּו' עַד מְזַבִּינוּ בְּלֹא אַכְרֹזַת'.

וְהָא דְאַמְרִי' דְבֵין מִיתָה לְקַבוּר' לֹא מִשְׁבַּעֵינוּ לָהּ מִדְּנֵה־רְדַעֵי לּוֹמֵר דְכִי הִיכִי דְאַשְׁפַּחֵן דְאַקִּילוּ רַבָּנוּ בְּהַיָּי לְמִימְרָא דְמְזַבִּינוּ בְּלֹא אַכְרֹזַת'. ה"נ אִיפָּא לְאַקוּלִי דְלֹא מִשְׁבַּעֵינוּ לָהּ פְּדִי שְׁלֹא תְהֵא מְעַכְבָּהוּ: תְנָא אַבָּא שְׁאוּל אָמַר בֵּין בְּלֹא נֶדֶר בֵּין נְקִי נֶדֶר כּו'.

פְּלוּמ' מִן הַדִּין רְאוּנִי שְׁתִּיקְפֵטֵר וְאֵין יְכוּלִין לְהַשְׁבִּיעָה בֵּין אֲפוּגְמ' בֵּין עַל אֲפוּטְרוּפְל' אֲבָל מָה הוֹעִיל לָהּ שְׁהָרִי בַסּוּף פְּשַׁתְבָּא לְתַבְנוּעַ פְּתוּבָת' וְלִגְבוּת' אֵי אֲפָשֵׁר לָהּ שְׁלֹא תִשְׁבַּע שְׁהָרִי אָמְרוּ חֲכָמִים הָבֵא לִפְרַע מִנְכָסֵי יְתוּמִים לֹא יִפְרַע אֲלֵא בְשְׁבוּעָה פְּלוּמֵר וּאֵע"פ שְׁמֵן הַדִּין הָיָה רְאוּי לִקְטוֹל בְּלֹא שְׁבוּעָה שְׁהָרִי אֵלוּ הִי אֲבִיָּהוּן קִיָּים הָיָה נוֹטֵל בְּלֹא שְׁבוּעָה.

פְּשַׁבָּא לְגְבוּת מִן הַיְתוּמִים אֵינוֹ גּוֹבָה בְּלֹא שְׁבוּעָה דְמָה לִי בֵּין שְׁפַטְרָה בְּפִירוּ' בֵּין שְׁהִיא פְּטוּרָה מִן הַדִּין כְּשֵׁם שְׁתַּקְנַת חֲכָמִים בְּזוּ כָּף בְּזוּ וּבְכוּלָן לְעוֹלָם אֵין נִפְרָעִין מִנְכָסֵי יְתוּמִים אֲלֵא בְשְׁבוּעָה: וְאָמַר רַב נַחֲמָן אָמַר שְׁמוּאֵל הִלְכָה כְּאַבָּא שְׁאוּל.

וְאַפְּל' פְּשַׁפְּטְרָה בְּפִי' בֵּין מְמוּנֵי בֵּין מִיּוֹרְשֵׁיו דְהָא בְּלֹא נֶדֶר וְנְקִי נֶדֶר פְּאֵלוּ פְּטְרָה בְּפִי' דְמִי דְהָא קְאָמַר דְמִן הַדִּין בֵּין הוּא בֵּין יוֹרְשֵׁיו אֵין מִשְׁבִּיעֵין אוֹתָהּ וּאֵע"פ כֵּן נִשְׁבַּעַת לִיתוּמִים. וְתוּ דְהָא חֲזוּנוּ לְקַמְן דְמוֹקְמִינוּ לְפְלוּגְתָּא כּו' ש' וְרַבָּנוּ בְּפְלוּגְתָּא דְאַבָּא שְׁאוּל וְרַבָּנוּ אֲלֵמָא דְאַבָּא שְׁאוּל כּו' שְׁמַעוֹן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּפּוֹטְרָה בְּהִדְיָא קֵאמ' כְּדְאַמְרִי' דְהוּא פְּלִיג' דְרַבָּנוּ דְמִתְנִי' דְאַמְרִי לָהּ בְּהִדְיָא.

וּאֵע"ג דְפָרְכ' רַב פְּפָא לָאו לְמִימְרָא דְדַחֵי לָהּ. אֲלֵא דְקַשְׂיָא לִי' הָא תִינַח כָּל זְמַן שְׁתוּבַעַת פְּתוּבָתָה אֵינָה תּוֹבַע' פְּתוּבָתָה מֵאֵי אִיפָּא לְמִימֵר.

ותירצ' לאפוקי מדר' אליעזר ומחלקתו פלומר דאינה תובעת פתובת' אתא לאפוקי מדר"א ומחלקתו דרבנן סברי דמשביע' על אפוטרופא. ור"א ס"ל אפי' על פלכה ועל עיסתה.

ורבי שמעון סבר דאם אינה תובעת אין יכולין להשביע' ואפתי אית לי' ונדאי לרב פפא אוקמת' דאבני נמי מדלא קשי' ליה הא תינח אינה תובעת פתובתה פל זמן שתובעת פתובתה מאי איכא למימר.

אלא ונדאי אפתי אית לי' לרב פפא אוקמת' דאבני נמי דר"ש פפא שאול ופליגא אדרבנן והיינו דקאמר פל זמן שתובעת פתובתה היורשין יכולין להשביעה ואע"פ שפטרה. אבל אינה תובעת פתובה אין יכולין להשביעה אפוגמת ועל אפוטרופא וכ"ש על פלכה ועל עיסתה ואידי דתנא ברישא יורשין תנא סיפ' יורשין והוא הדין נמי לדידיה.

וכיון דקיימא לן פפא שאול דלא מהני נאמנות ליורשין ה"ה ללקוחות דה"נ קיימא לן ה"ה ליפרע מנכסים משועבדי' לא יפרע אלא בשבועה. והשתא דאיתנו להכי השתא דקיימא לן אין אדם מוריש שבוע' לבניו שטר שיש בו נאמנות ומת לנה ואח"כ מת מלנה הפסידו בני מלנה.

אבל בשם חכמי גרבוניה ז"ל אמרו שתקנו דכיון דקיימא לן בההיא דדיינא דעבד פמר עבד ודעבד פמר עבד ה"נ לא עבדינו בי' תרתי ומהני ביה נאמנות. ואין משיבין את הארי.

והרבה דעות נאמרו בהלכ' זו וזהו הנכון הלכה למעשה: (ע"ב) איבעיא להו פוחתת פתובתה כו' עד במאי גביא בהאי שטרא האי שטרא חספא בעלמא הוא אמר מר בריה דרבא באומרת אמנה היתה לי בינו ולבינו.

ואפילו אליבא דגאונים ז"ל דקסברי הטוען אחר מעשה בית דין לא אמר פלום. הני מילי גבי עיקר פתובה.

אי נמי אפי' אתוספת היכ' דאית לן סהדי פמה הוי אבל היכא דליכא סהדי ונדאי מהימנא למימר דלא אוסיף לה מידי וכיון שכן מתוך שכול לטעון פה ראוי שיהא נאמן לומר שיהא פרועה ויבבא בתרא יתבאר עוד בעה"י: (שם) סבר רמי בר חמא למימר כו' עד אמר רב אנשי והוא דמודע להו איכא דקשין' לי' מאי מהני לי'.

ורבינו שלמה ז"ל פירש שמשביעין אותו חפץ ביד. והא קשיא אליבא דגאונים ז"ל דקסברי דאפי' בדרבנן נמי הכי דינא דמשביעין לי' הכי.

תו כתב דנפקא לן מינה לענין הפוכי שבועה דקיימא לן בדרבנן מהפכינן. וליתא דבלאו הכי נמי ה"כ לא מציא איהי מהפכ' עליה דהא קיימא לן דשבועת הנשבעין ונוטלין לא מהפכינן.

תדע דאותן שנשבעין ולא משלמין קיימ' לן דמהפכינן ויכול למימר האי לאידך אי רצית השבע טול ואם לא רצה מפסיד. וכיון שכן שאפי' פשהוא מיתחיי' בשבועה מן הדין וראוי שישבע ויפטור יכול להפקה על חברו שישבע ויטול.

כָּל שָׁפָן כְּשֶׁהוּא מִתְחַיֵּי בַשְּׁבוּעַ שִׁישְׁבַע וַיִּטּוֹל שְׂאִינוּ יָכוֹל לְהִפְכָּה עַל הַלָּה. וַיֵּא דַנְפָק' לָן מִינָה דְבִדְאוּרֵייתָא נְחִתִּינוּ לְנִכְסֵיהּ בְּדַרְבְּנָן לֹא נְחִתִּינוּ לְנִכְסֵיהּ כַּדְאִיתָא בַשְּׁבוּעוֹת.

וַדוּנְקָא דְתַפְשָׁה מִינָה מְעוֹת. אֲבָל תַּפְשָׁה מִינָה מְטַלְטְלֵי פִינוּ דְגוּפִינָהּ לֹא מִקְנִיאָן מִפְקִי מִינָה וְהָדָר לֹא גָבִיא אֲלָא בַשְּׁבוּעָה.

וּמִיָּהּ לֹא נִהִירָא לִי לְרַבִּינוּ נ"ר דְּמִסְתַּבְּרָא לִי דְלֹא אֲמַרִּינוּ דְּבִדְרַבְּנָן לֹא נְחִתִּינוּ לְנִכְסֵיהּ דוּנְקָא בְּאוֹתָן שְׁנִשְׁבַּעִין וְלֹא מְשַׁלְּמִי דְעֵלָה אִיתְּמַר. אֲבָל בְּנִשְׁבַּעִין וְנוֹטְלִין אִם לֹא רְצוּ לִישְׁבַע וְתַפְסוּ בְּוֹדָי מוֹצִיאִין מִיָּדָן שְׁפָל זְמַן שְׁלֵא נִשְׁבַּע אִין לֹא עֲלִיו כְּלוּ וְשְׁלֵא כְּדִין תַּפְסוּ וּמִיָּהּ מִסְפָּק' לִי מִיָּלְתָּ מְדַאשְׁפַּחַן הֶתֶם דְּקָא אֲתִי עֲלָה מְדַאפְּלִיגוּ ר"י וְרַבְּנָן בְּגוֹל מְצִיאַת חֲרַשׁ שׁוֹט' וְקִטְוֹן וְהֶתֶם גְּזֹל מְעֵלִיא הוּא וְאִפְ"ה אִיפָּא מֵאן דָּאמ' דְּלֹא מִפְקִי מִנִּי מִשׁו' דְּהוּי גְּזֹל דְּרַבְּנָן ה"נ ל"ש דְּכִינוּ דְּמְדַאוּרֵייתָא דִּינָא לִיטּוֹל בְּלֹא שְׁבוּעָ' אִי תַפְס לֹא מִפְקִי מִינָה אֲבָל מְשַׁמְתִּינוּ לִי כְּדַעְבְּדִינוּ בְּגוֹל דְּרַבְּנָן: אֲבָל לְרַבִּינוּ נ"ר נִרְאָה לְתַרְזֵן שְׂאִם הֵיִתָּה אֲשֶׁה זֹו חֲשׁוּד' עַל הַשְּׁבוּעָ' הֵיִת' נוֹטְל' בְּלֹא שְׁבוּעָ' דְּהָא שְׁבוּעָ' גּוֹפָא לָאוּ דְאוּרֵייתָ'.

וְכִינוּ דְּכֹן תַּקְנֵת' לְתַקְנֵת לֹא עַבְדִּינוּ. וְכֹן הֵדִין בְּכָל אוֹתָן שְׁנִשְׁבַּעִין וְנוֹטְלִין שְׂאִם הֵיִ חֲשׁוּדִין נוֹטְלִין בְּלֹא שְׁבוּעָה: אֲבָל הֶרַב אֶלְפִסִּי ז"ל סוֹבֵר שְׁנִשְׁבַּע הַלָּה וְנִפְטָ'.

וּכ"כ בְּתִשְׁבֵּי שְׂאֵלָה. עוֹד יֵשׁ לְהַשִּׁיב דְּנִפְקָא לָן מִינָה דָּאִי אֲמַר לֹא בְּעִינָא לְמִידָן בְּשִׁטְרֵי חֲשָׁבִי לְשִׁטְרָא כְּמֵאן דְּלִיתָּי וְקָא תַבְעָה לִי מֵאָה אוּ מֵאֲתִי בְּכָרִי דְּקָא מִיחִיב לִי הִיס' אִי קָאמ' דְּלֹא בְּעִי לְאִישְׁתַּבּוּעִי וּמְהַפֵּד לָהּ עֲלָה נִשְׁבַּע' שְׁבוּעַת הַיִּסָּת וְנוֹטְלָת בְּלֹא נְקִיטַת חֲפֵץ וְעַכְשָׁיו מְבִיא אוֹת' לִיִּדֵי שְׁבוּעָ' בְּנִקְיטוֹת חֲפֵץ רַבִּינוּ נ"ר וְתוּ לֹא מִיָּדֵי: גְּרִיסִינוּ בְּמִסְכַּת גְּזִיקִין בְּפָרְק שְׁנַיִם אוֹחֲזִין אֲמַר רַבִּי חֲזִיא בְּר אַבָּא אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן הֵטוּעֵן אַחַר מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין לֹא אֲמַר כְּלוּם.

פִּירוּ' מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין הֵיִינוּ כְּתוּבָה וְהֵיִינוּ דְּקָרִי לִי מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין מִשׁוּם דָּאִף עַל פִּי שְׁלֵא כְּתַב כְּמִי שְׁכַתְב דְּמִי וְרַבִּי יוֹחָנָן סְתַמָּא קָאמַר וְלֹא מְשׁוּי הִיפְרִישָׁא בְּמִילְתָא כְּלָל. וּמְדַקָּאמַר הֵכִי שְׁמַע מִינָה דְּלַעוֹלָם אִיתִיָּה לְהֵאִי דִּינָא בִּין בְּמִקּוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין בִּין בְּמִקּוּם שְׁכּוֹתְבִי בְּמִקּוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין דִּינָא הוּא דְּנִפְרַע' בְּגַט דְּכִינוּ דְּבְּמִקּוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין הוּא גַט הֵיִינוּ כְּתוּבָה וְחֲשָׁבִינוּ לִי כְּשִׁטְר כְּתוּבָה מְמַשׁ וּבְמִקּוּם שְׁטַר כְּתוּבָה קָאִי וְלֹא פְרַעִי לָהּ בְּעִדֵי גִירוּשָׁין בְּלַחֲוֹד אֲלָא בְּגַט דוּנְקָא וְלִכִּי פְרַע לָהּ קְרַעִי לִי לְגִיטָא כִּי הִיכִי דְלֹא תִּהְדָּר תִּיגְבִי בִּיהּ.

וּלְקַמְוֹן לֹא אֲתִינוּ לְמִימַר אֲלָא דְלֹא יְכֻלִי לְמִימַר לִי הֵאִי טַעְמָא דָּאִי בְּעִי לִי לְמִיִּקְרַעִיָּה אִי גְּמִי לְמִיִּקְרַעִיָּה וּמִיִּכְתַּב אֲגַבִּיָּה כְּדִאִיתָא לְקַמְוֹן וְלַעוֹלָם וּנְדָאִי בִּין מְעִיקְרָא בִּין לְמִסְקָנָא קו"ל דְּבְּמִקּוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין גַּט הֵיִינוּ כְּתוּבָת' וְאֵלוּ גָבִיא בִּיהּ דִּינָא לֹא מְגַבִּי לָהּ בְּדִלָא קְרַעִי לִי לְגִיטָא וְתוּ לֹא מְצִיא לְמִיִּגְבִיא מִינָה פְּדִאמְרוּ דְּבְּמִקּוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין לֹא גָבִיא לַעוֹלָם אֲלָא בְּגַט.

וּבְּמִקּוּם שְׁכּוֹתְבִין נְאֻמָּנוֹת לֹא כְּתַב לִי וְאִין לִי כְּתוּבָה וְהוּיָא לִי כְּמִקּוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין לְגַמְרֵי מְפִינוּ דְּמִהִימָנָא לומ' לֹא כְּתַב לִי וְעֲלִיו לְהִבִּיא רְאָיָה. אֲבָל אִם הִבִּיא הוּא רְאָיָה שְׁכַתְב לָהּ וּנְדָאִי אִינָה גוֹבָה שְׁלֵא בְּכְתוּבָה שְׁפִינוּ שְׂאִין שְׁטַר כְּתוּבָה יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָהּ

היינו ראיה דנפרעת כדאמרי לעיל בכלתייה דשבתאי בריה דרב מרינוס דאירכסא כותובה ואמר לה פריעתי ואמרי דלא מהימן משו' דהחוק פפרן.

טעמ' דהחוק פפרן הא לאו הכי מהימן ותוספ' נדינא ככותבה. וכל שפן אם שטר כותבה יוציא מתחת ידו.

והשתא דאתינו להכי דאמרי דאפי' במקום שכותבין נאמנות לומר לא כתב לי ועליו להביא ראיה. אפי' אמרה כתב לי נאמנות לומר לא נפרעתי ואבד' כותבתי מיגו דאי בעיא אמרה לא כתב לי כל זמן שלא הביא הוא ראיה.

ומיהו אי אמרה הכי לא גביא נמי אלא בגיטא דדיו לבא מן הדין להיות כנודון. וכל עיקר אינ' נאמנות אלא משום טעמא דיקלה למימר לא כתב לי.

ואלו אמר' הכי לא גביא אלא בגיטא במקום שאין כותבין דגט היינו כותבה. ותו דאלו מהימנא משום האי מיגו לומר כתב לי ואבדתי לגבות בעידי גירושין.

איכא למיחש דילמא מעיקרא אמרה לא כתב לי דהא מהימנא וגביא בגיטא וקרעי' לי וכתבי' אנבי' כו'. ובתר הכי פבשא לי לגיטא ואמרה כתב לי ואבדתי ואגביא בעידי גירושין והוי מילתא דלית לי תקנתא.

אלא נודאי דאלו אמרי הכי פלומר כתב לי ואבדתי לא גביא אלא בגיטא כדאמר' דמשום מיגו דלא כתב לי הוא. ואלו אמרה הכי לא גביא אלא בגיטא השתא נמי לא גביא אלא בגיטא: אמר לי ר' חייא בר אבא לר' יוחנן רבי לא משנתנו היא זו הוציאה גט ואין עמה כותבה גובה כותבתה והא הכא דגוב' בגט שלא בכותבה אלמא ונדאי טעמא הוא משום דהטוען אחר מעשה ב"ד ומתני' סתמא קתני בין במקום שאין כותבין בין במקום שכותבין בין באומרת לא כתב לי בין באומרת כתב לי ואבדתי כותבתי והיינו כר' יוחנן.

אמר ליה אי לאו דדלאי לך חספא מי משפחת מרגניתא תותה אודי לי' דנודאי ממתני' שמעינן לה. אמר אפיי מאי מרגניתא דילמא במקום שאין כותבין כותבה עסיקינן דגט היינו כותבה.

פלומר דגט קאי במקום שטר כותבה וחסבינן לי' כשטרי כותבה ומתני' דווקא בגט קתני וקס"ד דקרעינן לי' לגיטא כשטר כותבה ממש במקום שכותבין ותו לא בעינ' טעמא דהטוען אחר מעשה ב"ד.

דכי היכי דבמקום שכותבין גובה בכותבת' הכי נמי במקום שאין כותבין בגט דבמקום שאין כותבין גט היינו שטר כותבה גופ' לגמרי. אבל במקום שכותבין כותב' אי נקיטי כותבה גביא ואי לא לא דכינן דמקום שכותבין הוא אינה נאמנת לומר לא כתב לי.

וכל דכן דלא מהימנא לומר כתב לי ואבדה כותבתי דבמקום שכותבין לעול' כל היכ' דלא מפק' שטר כותבה היינו ראיה דאיפרעא לה דלית לן הטוען אחר מעשה בית דין כלל אלא הרי הוא כשאר שטרי חוב דעלמא.

ובמקום שאין כותבין דגב' לאו מהאי טעמא הוא דגביא אלא משום דגט היינו כותבה כדאמרן. הדר אמר אפיי לאו מילתא היא דאמרי פלומר דלית לן הטוען אחר מעשה ב"ד.

דאי ס"ד דההיא מתני' דאתנ' למיפ'שט' מינ'ה במקום שאין כותבין היא וטעמ' דגביא משום דגט היינו פתובה. אבל במקום שכותבין אי נקיטא פתובה גביא מאלמנה מן האירוסין במאי גביא בעידי מיתה ליטעון ולומ' פרעתי.

קשיא לן מאי קאמר אילימא אלמנה מן האירוסין במקום שכותבין. אם פן מאי קשיא לי' במאי גביא הא איפא שטר פתובה.

אלא נודאי אלמנה מן האירוסין במקום שאין כותבין קאמר. וכינו דכן מאי טעמא לא קאמר לה בהדיא.

ותו מאי שניא אלמנה מן האירוסין דווקא אלמנה מן הנשואין נמי במקום שאין כותבין הנה יכיל למימר. ותו מאי האי דמקשינו מינ'ה דאמרינו דאמר לי' מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי אלמנה מן האירוסין דאית לה פתובה מנא לו וקנימא בקושיא.

ומינ'ה דדרינו למימר דאבני' לאו מהא הדר ביה אלא מגופ' דמתניתא. ומאי קושיא אפי' תימא דאלמנה מן האירוסין לית לה.

אפתי שמעי' לי' להאי דינא באלמנה מן הנשואין במקום שאין כותבין. ותו בר מהא תמיהא לן מילתא טובא דאפי' אי תניא נמי דאלמנה מן האירוסין אית לה פתובה מאי הוי.

ואפתי מנא לו דלא יכיל למטען פרעתי. דילמא אמרי' דאית לה פתובה מדינא קאמר והיכא דלא טעין פרעתי.

אלא נודאי מסתברא דמילתא מסתברא למימר דאבני' הכי קאמר אלמנה מן האירוסין היכא דלא כתב לה דקים לן דאית לה פתובה היכי גביא לעולם ליטעון ולימא פרעתי. ולהכי נקט אלמנה מן האירוסין משום דגבי אלמנה מן האירוסין פולי עלמא הוו מקום שאין כותבין.

דאפילו במקום שכותבין אין דרפן לכתוב לעולם אלא בשעת נישואין. ולהכי נקט לה סתמא ולא איצטריך לי' לפרושי במקום שאין כותבין וה"ה נמי דאיפא למפ'שט' מאלמנה מן הנשואין במקו' שאין כותבין.

אלא דהו' עדיפא לי' כדפר'ן. ומר קשיש' לאו לאיפלוגי אעיקר דינא אתי דנודאי הא מילת' דקים להו לכולי עלמא היא דארוסה אית לה פתובה.

ומהא ליפא למפ'שט' הא דאבני' משום דאית לה מדינא. דאיפ' למימר דכי אית לה היינו במקום שכותבין דאיפא ראיה דאיפרעה.

ובמקו' שאין כותבין בדלא קא טעין פרעתי באלמנה מן הנשואין דככי האי גונא נמי הוא דאית לה פתובה. אלא מר קשישא הכי קא קשיא לי' היכא אשכחן לה דאימניא בשום דוכתא דאלמנה אית לה פתובה במקום שאין כותבין.

דבשלמא אי אשכחן דאימניא בשום דוכתא נודאי היינו ראיה דלא יכול למימר פרעתי דאם פן לא הוה פסיק ותני סתמא דאית לה פתובה דמאי פתובה אית לה פתובה אית לה פתובה דמילתא ברשותיה דלא למיפרעה וכיל למטען פרעתי.

אָבֿל הַשְׁתָּא דְלֵא אִיתְּנָא בְּשׁוּם דְּנִכְתָּא אֶלְמָנָה מִן הָאִירוֹסִין דְּאִית לָהּ כְּתוּבָה מְנָא לֹו דְלֵא יְכִיל לְמַטְעוֹן פְּרַעְתִּי. וְהִינּוּ דְמִיָּתִי אַבְיִי רֵאִי מְאֶלְמָנָא מִן הָאִירוֹסִין וְדַחֲתָא מֵר קִשְׁיָא בְּהָכִי.

וְכִי תִימָא אַפְתִּי שְׁמַעִינוּן לָהּ מְאֶלְמָנָה מִן הַנְּיִשׁוּאִין בְּמַקּוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין. הָא לִיתָא דְהָא נְמִי מְדַחֲתָא כְּדַחֲתִי מֵר קִשְׁיָא לְהָא דְאֶלְמָנָה מִן הַנְּיִשׁוּאִין נְמִי לֹא אֶשְׁכַּחן בְּשׁוּם דְּנִכְתָּא דְאִיתְּנָא לָהּ דְּאִית לָהּ כְּתוּבָה בְּמַקּוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין וְהִי נְמִי אִיפָא לְמִימֵר דְּדִילְמָא לִית לָהּ כְּתוּבָה.

וְהָא דְקַתְּנִי אַע"פ שְׁלֹא כְּתִב לָהּ כְּתוּבָה גּוֹבָה מְאִתִּים וְאֶלְמָנָה מְנָה מְפָנִי שְׁהוּא תְּנָאִי ב"ד וְהָא הָכָא דְכִינּוּן דְלֵא כְּתִב לָהּ בְּמַקּוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין דְּמִי וְקַתְּנִי דְגַבְיָא כְּתוּבָתָהּ. מִתְּנִי בְּגִט קֶאֱמֵר וְעִיקָר מְשַׁמְעוֹתָא דְקמ"ל דַּע"פ שְׁלֹא שְׁיַעֲבֵד עֲצָמוּ לָהּ חַיִּיב מְאִילִיו בְּכְתוּבָתָהּ וּבְתוּלָהּ גּוֹבָה מְאִתִּים וְאֶלְמָנָה גּוֹבָה מְנָה בְּנִתְגַרְשָׁה.

אָבֿל בְּנִתְאֶלְמָנָה וְנִדְאִי יְכִיל לְטַעוֹן פְּרַעְתִּי וְכִינּוּן דְלֵא אִיתְּנִי בְּהִדְיָא בִּין בְּאֶלְמָנָה מִן הָאִירוֹסִין בִּין בְּאֶלְמָנָה מִן הַנְּיִשׁוּאִין דְּאִית לָהּ כְּתוּבָה בְּמַקּוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין הִיכְרִיחָא דְאַבְיִי דְמוֹכַח מִיָּנָה דְהַטְוֵעַן אַחַר מַעֲשֵׂה ב"ד לֹא אָמֵר פְּלוּם לִית'.

דְלַעוּלָם אִימָא לָהּ דְאִין ה"נ דְאֶלְמָנָה בְּמַקּוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין וְנִדְאִי פְּרַעְתִּי נְאָמֵן. אִי נְמִי אִיפָא לְמִימֵר דְאֶלְמָנָה מִן הַנְּיִשׁוּאִין לֹאוּ פִּירְכָא הִיא דְהִנּוּהּ יְכוּל לְמִימֵר לִי דְלֵא גְבִיָא אֶלָּא בְּיִשְׁבֵּת תַּחַת בַּעֲלָהּ.

דְּנִדְאִי לֹא פְּרַעְתָּה אָבֿל מְאֶלְמָנָא מִן הָאִירוֹסִין קִשְׁיָא. וְכִי תִימָא אַפִּי אִיתְּנִי לָהּ אַפְתִּי מְאִי רֵאִי אִיפָא הִינּוּ בְּמַקּוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין וְר' יוֹחָנָן הֵנָּה אַמ' לִי אַפִּי בְּמַקּוּם שְׁכּוֹתְבִי אִיפָא לְמִימֵר מ"מ כִּינּוּן דְשְׁמַעִינוּן לִי לְעִיקָר דִּינָא יְכִיל ר"י לְמִימֵר דְכִינּוּן דְאֶשְׁכַּחן דְאִין אָדָם יְכוּל לְטַעוֹן אַחַר מַעֲשֵׂה ב"ד הוּא הִדִּין אַפִּי בְּמַקּוּם שְׁכּוֹתְבִין.

וְאַבְיִי הַשְׁתָּא לֹאוּ לְתִרוּצֵי לְדִר' חֲתִיָּא אַתִּי. וְר"י נְמִי דְאָמֵר מִי מְשַׁכַּח מְרַגְנִיתָא תּוֹתָהּ דְאַפְתִּי אִיפָא לְמִימ' מְאִי מְרַגְנִית' דְהָא מִתְּנִי דְהִתְּם לְעוּלָם אִיפָא לְדַחֲתִי כְּדַחֲתִי בְּמַקּוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין.

וְלֹא אַתִּי אַבְיִי הַשְׁתָּא לְמִימֵר אֶלָּא דְדִינָא מִיפְּשִׁיט מְאֶלְמָנָה מִן הָאִירוֹסִין. וְאַמְרִי אֶלָּא אַבְיִי מְגוּפָא דְמִתְּנִית' הִדֵּר בִּי לְמִימֵר דְּנִדְאִי מְהֵיָּא מִתְּנִי דְהוֹצִיאָה גִּט וְאִין עֲמָה כְּתוּבָה שְׁמַעִינוּן לִי דְהַטְוֵעַן אַחַר מַעֲשֵׂה ב"ד לֹא אַמ' פְּלוּם דְאִי ס"ד הָכִי הוּא כְּדַחֲתִינוּן דְמִתְּנִי בְּמַקּוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין וְהִינּוּ דְגַבְיָא בְּגִט דְהוּא כְּשִׁטְר כְּתוּבָה וְלֹא מְשׁוּם טַעֲמָא דְהַטְוֵעַן אַחַר מַעֲשֵׂה ב"ד.

אַטוּ גִּט מְנָה מְאִתִּי כְּתִיב בִּי כְּלוּ וְהִיכִי אֶפְשָׁר דְלִיקוּם בְּמַקּוּם שְׁטֵר כְּתוּבָה. וְאֵלּוּ הֵנָּה מְדִינָא יְכִיל לְמַטְעוֹן פְּרַעְתִּי אֶלָּא דְמְשׁוּם גִּט לֹא מְהִימֵן כְּאֵלּוּ שְׁטֵר כְּתוּבָה יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָהּ.

אַטוּ גִּט מְנָה מְאִתִּי כְּתִיב בִּי. וְכִי תִימ' כִּינּוּן דְתִיקוּן רַבְּנָן דְלִיקוּם בְּמַקּוּם שְׁטֵר כְּתוּבָה כְּמָאן דְכְּתִיב בִּי מְנָה מְאִתִּים דְּמִי מ"מ לְיִטְעוֹן וְלִימָא פְּרַעְתִּי דְאַפִּי אִיתָהּ דְלִהוּי כְּשִׁטְר כְּתוּבָה וְכְמָאן דְכְּתִי בִּי דְמִי מ"ש מְשֵׁא שְׁטֵרִי דְעֵלְמָא כְּדִמְפָּרֵשׁ וְאַזְזִיל.

וכי תימא דאמרין ליי אי פּרעַתּ איבּעיי ליי למיקרעיי פּלומ' פּינן דתקון רבנן בגט ליקום במקום וְשטר פּתּוּבּהּ אי אית' דפּרעַתּהּ אי בּעיי ליי למיקרעיי פּאלוּ הוא שט' פּתּוּבּהּ עֲצָמִי.

אמר לא שְבַקְתָּהּ דאמרה בּעֵינֵי לַאִינְסוּבוּ בִּי שְׁלֵא הִנִּיחַ תּוּ לְקַרְעוּ וְהֵדִין עֲמָהּ פְּדֵי שְׂיָהָא לָהּ לְרֵאָלִי וְתִנְשָׂא בּוּ. וכי תימא אַמְרֵי ליי איבּעיי ליי למיקרעיי ומכתב אגבֵי גִיטָא דקַרְעָנוּהוּ לְאוּ מְשׁוּם דְּגִיטָא פּסוּל' הוא אֵלָא פִּי הִיכִי דְלֵא תִּיְהִיֶדֶר תִּיְגַבֵּי בִּי זִימְנָא אַחְרֵיתִי אַמ' כָּל מֵאן דְּמַגְבֵּי בִּי דִּינ' מַגְבֵּי פּלומ' וכי פֵּל הֶבֶא לְגַבוֹת בּב"ד הוא גוּבָה דב"ד בְּקִיאֵי וְיִדְעֵי לְמַעַבְדּ הַכִּי.

אבל אַנָּא פּינן דחזית' דבדין היא מעבבי עלי שְׁלֵא לְקַרְעוּ הֵייתִי סְבוּר דְּגַט לְאוּ בְּמָקוּם פּתּוּבּהּ קֵאִי פֵּלל וְתִיְהִי פּתּוּבּתָּהּ כְּמִלּוֹה עַל פֶּה וְכָל הִיכָא דְקֵא תְּבַעָה לִי מְהִימְנָא לומר פּרעַתִּי וְלֵהֲכִי פּרעַתִּי.

ובנודאי סגיא ליי בְּהֵאֵי טַעְמָא אֵלוּ הִיָּה אָדָם יְכוּל לומר פּלוּם וְלִטְעוֹן אַחַר מַעֲשֵׂה ב"ד. וכינן דְּלֵא מְהִימוּ בְּהֵא שְׁמַעַת מִיָּנָה דְּהִטּוּעוֹן אַחַר מַעֲשֵׂה ב"ד לֵא אַמַר פּלוּם.

אע"ג דמְהֵא לִיפָּא לְמַשְׁמַע מִיָּנָה אֵלָא בְּמָקוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין. ור' יוֹחָנָן אפִּי בְּמָקוּם שְׁכּוֹתְבִין קְאָמַר מְכָל מְקוּם מִמַּתְנֵי שְׁמַעִינוּ ליי לעיקר דינא וכינן דְּהִכִּי הוּא וְנוֹדַי יְכִיל ר"י לְמִימַר דְּהֵאֵי דִּינָא לְעוֹלָם אִית' וְאִפִּי בְּמָקוּם שְׁכּוֹתְבִין וְכַדְפְּרֵי לְעֵיל.

והשְׁתָּא אַתְיָא שְׁפִיר דר' חֲזִיָּא ור' יוֹחָנָן דְּהִיָּנוּ מְרַגְנִיתָא דְּהֵא אַמְרֵי דְּמַתְנֵי גוּפָא אִיפָּא לְמַשְׁמַע מִיָּנָה. ואע"ג דְּמַתְנֵי לֵא שְׁמַעִינוּ מִיָּנָה אֵלָא בְּמָקוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין אַפְּשֵׁר דר' חִיִּי לֵא אַמַר ליי דְּהִיָּנוּ מַתְנֵי אֵלָא אַעִיקַר דִּינָא.

א"נ דְּכִינן דְּסוּף סוּף לֵא סְגִיא לָן בְּדִלָא שְׁמַעִי לָהּ מַתְנֵי וְתִיְהִי כְּדַבְעִית שְׁמַעִינוּ לָהּ כְּפִשְׁט' וְאִפִּי בְּמָקוּם שְׁכּוֹתְבִין וְהִכִּי שְׁמַעִינוּ לָהּ ר' חֲזִיָּא ור' יוֹחָנָן. וְהֵאֵי פִּירוּשׁ' מְרַגְנִית' מְפִי מוֹרֵי אַחֲזִי נ"ר: (דף פ"ח ע"ב) מַתְנֵי הוֹצִיאָה גִט וְאִין עֲמָה פְּתוּבָּ כו' עַד וּבַעַל חוּב גוּבָה שְׁלֵא בְּפָרוּזְבוּל.

פִּי מְדַקְתֵּי מַתְנֵי סַתְמ' דְּמַשְׁמַע לָן דְּבִין בְּמָקוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין קְאָמַר. וְהִכִּי מוֹכַח מְדַמְקֵינן לָהּ בְּמָקוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין.

מְכָלל דְּהַשְׁת' קס"ד דְּבִין בְּמָקוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין בִּין בְּמָקוּם שְׁכּוֹתְבִין עֲסִיקִינוּ. וכינן דְּכּוּן וְנוֹדַי טַעַם דְּגָבֵי וְלֵא יְכִיל בַּעַל לְמַטְעוֹן פּרעַתִּי מְשׁוּם טַעַם דְּהִטּוּעוֹן אַחַר מַעֲשֵׂה ב"ד לֵא אַמַר פּלוּם הוּא.

וְכָל הִיכָא דְּשְׁמַעִינוּ לָהּ לְמַתְנֵי אפִּי בְּמָקוּם שְׁכּוֹתְבִין הִנּוּה ליי כְּמֵאן דְּאָמַר ליי בְּהַדְיָא לְהֵאֵי דִּינָא. מְמֵאֵי מְדַאמַר ליי ר' יוֹחָנָן הַת' בְּבָא מְצִיעָא בְּפִרְקָא רֵאשׁוֹן הַטּוּעוֹן אַחַר מַעֲשֵׂה ב"ד לֵא אַמַר כּלוּ.

ואמר ליי ר' חֲזִיָּא בְּרַ אַבָּא ר' לֵא מְשַׁנְתָּנוּ הִיא זוּ הוֹצִיאָה גִט וְאִין עֲמָה פְּתוּבָה גוּבָה פְּתוּבָתָה א"ל אי לָאוּ דְּדִלָאי לָהּ חֲסָפָא מִי מְשַׁכְּחַת מְרַגְנִיתָא תוֹתָהּ אוֹדֵי ליי דְּנוֹדַי הִיָּנוּ מַתְנֵי גוּפָה לְגַמְרֵי.

ור' יוחנן לא אשמעינו מידי אלא דדלי לן חספא. ואבני מדחי לה התם דדלמא מתני' במקום שאין פותבין משו' דגט היינו פתובה וחדר בי' בסוף ומ"מ מדלא משפח אבני טעמא אחרניא פי הנה אתי לדחוייא מעיקר' אלא דמתני' במקום שאין פותבין.

אלמא דכל היכא דשמעינו לה למתני' במקום שפותבין היינו דר"י לגמרי הלכך מתני' בין במקום שאין פותבין בין במקום שפותבין קאמר דגביא בגט. במקו' שאין פותבין גביא בגט ודינא הוא דהא ליכא מידי אחרניא דתיגבי בי' אלא בגיטא.

ודנוקא בגיטא אבל בעידי גירושין לא משום דבמקום שאין פותבין גט היינו פתובה וכל היכא דמפקא לי' לגיטא בדלא קרוע היינו ראי' דלא איפרע'. ומיהו טעמא משום הטוען אחר מעשה ב"ד כדאית' התם.

ובמקום שפותבין נמי היכא דאית לי' ראי' דכתב לה בהא ליכא למימר דבהא בעל מהימן לומר פרעתי כיון דלית לה שטר פתובה. ממאי מההיא דאמרי' מצא שטר פתוב' בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מוד' לא יחזיר לא לזה ולא לזה.

וכל שפן אם שטר פתובה יוצא מתחת ידו וכיון דהכי הוא פי שמעינו לה למתני' אפי' במקו' שפותבין ליכא למימר אלא בדלית לי' ראי' לבעל דכתב לה. וכיון דכו נאמנת לומר לא כתב לי דקסבר ר' יוחנן דאפי' במקום שפותבין עליו להביא ראי' שכתב וכל היכא דלא מיייתי ראי' איהי מהימנא לומר לא כתב לי והוי במקום שאין פותבין וגביא בגיטא.

ודנוקא בגיטא אבל בעידי גירושין לא במקום שאין פותבין. והשתא דאתי להכי אלו אמר' נמי כתב לי ואבדתי מהימנא ולא מדינא אלא מגו דאי בעי אמר' לא כתב לי.

וכיון דמהאי מגו הוא דמהימנ' פי אמרה הכי נמי דנוקא בגט הוא דגבי'. אבל בעידי גירושין לא דידי לכוון לדין להיות כנדון וכל עיק' אינה נאמנת אלא משו' טעמ' דיקלה למימר לא כתב לי ואלו אמר' הכי לא גביא אלא בגיטי במקום שאין פותבין דגט היינו פתובה.

ותו דאלו מהימנא משום האי מגו לומר כתב לי ואבדתי לגבות בעידי גירושין איכא למיחש דלמא מעיקרא אמרה לי' לא כתב לי דהא מהימני' וגביא בגיטא וקרעי' לי' וכתבי' אגבי' גיטא דנו דקרעוהו כו'.

ובתר הכי פביש לי' לגיטא ואמרה כתב לי ואבדתי וגביא בעידי גירושין והוי מלתא דלית לה תקנת' אלא נודאי דאלו אמרה הכי כלו' כתב לי ואבדתי לא גביא אלא בגיטא דנוקא כדאמרי' דמשו' מגו דלא כתב לי הוא דמהימנ' ואלו אמרה הכי לא גביא אלא בגיטא השתא נמי לא גביא אלא בגיטא.

הלכך מתני' דנוקא בגט קתני' והיינו דקתני' סיפא פתובה ואין עמה גט היא אומרת אבד גיטי והוא אומר אבד שוברי פלומר מפנין שאבד הגט אף שוברי אבד שפבר פרעתי על הגט וקרעוהו ב"ד והוא בידך קרוע ולפיכך אין את מוציא אתו שהוא שוברי הרי אלו לא יפרעו דלעול' לא פרעינו לה אלא בגיטא.

ובגישתו פָּרְעִינוּ לָהּ בֵּין עֵינָר בֵּין תּוֹסֵפ' מֵמַאי מִדְּמַתְרִץ לָהּ רַב בַּגְמ' וּמִפְּלִיג בֵּין עֵינָר לְתוֹסֵפֶת מִפְּלִל דְּהַשְׁתָּא קִס"ד דְּלֹא שְׁנִי לֹן בְּהוּ כְּלָל וְהִינּוּ דַר' יוֹחֲנָן לְגַמְרֵי דְאָמַר הַטּוֹעֵן אַחַר מַעֲשֵׂה ב"ד לֹא אָמַר כְּלוּם: (דף פ"ט) גַּמ' שְׁמַעְתָּ מִינָהּ כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר דָּאי אִין כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר לִיחֻוּשׁ דְּלִמָּא מִפְּקָא לָהּ לְכַתְּוֹבְתָהּ וְגַבְיָא בַּהּ.

פִּירֵשׁ מִדְּקַתְנֵי מַתְנֵי דְמַגְבִּינוּ לָהּ בְּגִט שְׁלֵא בְּכַתְּוֹבָהּ שְׁמַע מִינָהּ דְּכּוֹתְבִין שׁוֹבֵר. דָּאי אִין כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר פִּי מְהִימָנָא נְמִי דְּכַתְּבִין לָהּ וְאֶבְדָּהּ כְּתוֹבְתָהּ וְלֹא נִפְרַעַת לָהּ וּמַגְבִּינוּ לָהּ בְּגִט שְׁלֵא בְּכַתְּוֹבָהּ.

לִיחֻוּשׁ דְּלִמָּא הֵדֵר מִפְּקָא לָהּ לְכַתְּוֹבְתָהּ וְגַבְיָא בַּהּ בְּעֵינֵי מִיתָהּ. וְכִי תִימָא וְטַעֲמָא מַאי סְלִקָא דְעַתָּה דְּלֹא כְּתוֹבִין שׁוֹבֵר דְּלִמ' מִירְפָס תְּבָרָא וְהֵדֵר תְּבַע לִיהּ בְּשִׁטְרָא.

אִם כֵּן פִּי אִמְרַת דְּלֹא פָּרְעִינוּ לָהּ בְּדִלָּא מְהֵדְרָא שְׁטָרָא כְּתוֹבְתָהּ מַאי מְהִינֵי. דְּהָא אֶפִּילוּ כִּי מְהֵדְר' שְׁטָר כְּתוֹבָהּ נְמִי הָרִי הוּא צְרִיף לְשִׁמְרָה מִן הַעֲכָבְרִים דְּאֵלוּ מִירְפָסָא נְמִי הָרִי הִיא יְכוּלָה לְחַזֵּר וּלְתַבְעוּ בְּעֵינֵי מִיתָהּ דְּאִמְרָה לֹא כְּתִב לִי דְּהָא אִמְרֵי דְּאֵלוּ אִמְרָה הִכִּי דְּמְהִימָנֵי.

וְכִינּוּ דְּכֹן הֵנָּה לִי הִיכָא דְּלֹא אֶפְשָׁר וְכֹל הִיכָא דְּלֹא אֶפְשָׁר וְנִדְּאִי כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר. י"ל אִפִּי הִכִּי שְׁמַעְתָּ מִינָהּ.

דְּאֵלוּ הֵנָּה סְבִירָא לֹן אִין כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר אַע"ג דְּלֹא סְגִי לִי בְּאֵהֲדוּרֵי שְׁטָר כְּתוֹבָהּ דְּאֶפְתִּי אִיכָא לְמִיחְשַׁבְדָּאָרְוִן. מ"מ לֹא הֵנָּה פָּרְעִינוּ לָהּ בְּלֹאוּ הִכִּי כְּלוּמַר בְּדִלָּא מְהֵדְרָה שְׁטָר כְּתוֹבָהּ שְׁיִוְתֵר הַדְּבָר מְזוּמָן וְקִלְיָה לְתַבְעוּ כְּשִׁשְׁטָר כְּתוֹב' בִּיד' מְשָׂאִין לָהּ שְׁטָר כְּתוֹב'.

וְתוּ דְּכִי לֹא מְהֵדְרִי לִי שְׁטָר כְּתוֹבָהּ אֵלוּ אֶתְיָא לְמִיגְבֵי מִינֵי בְּעֵינֵי מִית' וְאִית לָהּ כְּתוֹבָהּ אִפִּי אִי מְשַׁפַּח בְּעַל הַהִיא שַׁעַת' רֵאִי דְּכַתְּבִין לָהּ גַּבְיָא מִינֵי פִּינּוּ דְּשִׁטְר כְּתוֹב' בְּיָדָהּ וְלִית לִי תְּבָרָא דְּאִירְפָס לִי.

וְאֵלוּ מְהֵדְרִינוּ לִי שְׁטָר כְּתוֹבָהּ אִפִּי מִירְפָסָא לִי. אֵלוּ אֶתְיָא לְמְהֵדֵר לְמִיגְבֵי מִינֵי בְּעֵינֵי מִית' אֵלוּ מְשַׁפַּח בְּעַל הַשְׁתָּא רֵאִי דְּכַתְּבִין לָהּ לֹא מְצִיא לְמִיגְבֵי מִינֵי פִּינּוּ דְּלֹא חִיִּישִׁינוּ לְהִכִּי וְנִדְּאִי ש"מ כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר וְאַע"ג דְּלִקְמוֹן מְתַרְצִינוּ לָהּ בְּיוֹשְׁבַת תַּחַת בְּעֵלָהּ.

הָתָם הוּא בְּנִשְׂוֹאָה אֶבְל אֶפְתִּי קִשִּׁי מְאָרוּס' דְּבִשְׁלִמָא לְקָמוֹן מְתַרְצִינוּ עֲלֵהּ דְּהוּי הִיכָא דְּלֹא אֶפְשָׁר וְכֹל הִיכָא דְּלֹא אֶפְש' וְנִדְּאִי כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר. אֶבְל הַשְׁתָּא דְּקִס"ד דְּאֶפִּי בְּמִקּוּם שְׁכּוֹתְבִין אִיִּירִינוּ פִּינּוּ דְּאִיכָא כְּתוֹב' וְהוּי הִיכָא דְּאֶפְשָׁר קִשִּׁי לֹן הִכִּי גַבְיָא בְּלֹא כְּתוֹב' וְלֹא חִיִּישִׁי לְהִכִּי דִּילְמָא בְּתֵר הִכִּי גַבְיָא בְּעֵינֵי מִיתָהּ וּבְכַתְּוֹבְתָהּ וּמְדִלָּא חִיִּישִׁינוּ לְהִכִּי וְנִדְּאִי שְׁמַעְתָּ מִינָהּ כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר.

וְאִוְקָמָה רַב בְּמִקּוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין דְּלִיכָא כְּתוֹב'. וְכִינּוּ דְּכֹן אִיפְרָקָא לָהּ קִשְׁיִין דְּתוּ לִיתָה לְהַהִיא חֲשַׁשׁ' דְּדִלְמָא מִפְּקָא לְכַתְּוֹב' דְּהָא לִיכָא כְּתוֹבָהּ וּגַט דְּמַתְנֵי דְּוֹק' כְּדִמְשַׁמַּע לֹן נְמִי מְעִינָרָא וְהִכִּי נְמִי מְשַׁמַּע לֹן לְעוֹלָם.

וּמ"מ אֶפִּילוּ בְּמִקּוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין הִיא דְּגַבְיָא כְּתוֹבְתָהּ מְשׁוּם טַעֲמָא דְּהַטּוֹעִין אַחַר מַעֲשֵׂה ב"ד הוּא. דָּאי לָאוּ הִכִּי אַע"ג דְּגַט הַשְׁתָּא בְּמִקּוּם שְׁטָר כְּתוֹב' גּוֹפ' קָאִי מְדִינָא וְנִדְּאִי הֵנָּה

יכיל למיטען פֿרעתי אי לאו משום טעמא דהטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר פֿלום כדאינה קתם.

ומיהו לית לי לרב דינא דהטוען אחר מעשה ב"ד אלא במקו' שאין פֿותבין. אכל במקו' שפֿותבין לא ובהא פֿליגא אדר' יוחנן.

ושמואל אמר אף במקום שפֿותבין פֿתנב' פֿי מתני' אפי' במקום שפֿותבין פֿתנב' היא שנוי': ולשמואל פֿותבין שובר פֿלומר אם פֿו לשמואל הדרא לה קושנין לדוכתא דשמעת מינ' פֿותבין שובר.

ואתא רב ענון לפרוש' משמין' דשמואל דהכי הוא דינא דמקום שאין פֿותבין ואמר פֿתבתי עליו להביא ראי'. פֿלומ' וכיין שיהביא ראי' הנה לי פֿמקום שפֿותבין.

ובמקום שפֿותבין ואמר' לא פֿתב לי עלי' להביא ראי'. פֿלומר וכיין שיהביא ראי' שלא פֿתב לה הנה לי פֿמקום שאין פֿותבין.

וכיין דכן היינו דקא מוקים לה לשמואל אפי' במקום שפֿותבין כלו' והביא' היא ראי' שלא פֿתב לה. וכיין דכן הדר לי מקום שאין פֿותבין ותו ליפא למיחש דדלמא מפקא לה לכתובת' דהא ליכ' פֿתנבא.

ומסתברא דהא דשמואל פֿליגא אדרב. דרב סביר' לי דאלו במקום שפֿותבין אע"פ שיהביא' ראי' שלא פֿתב לה בשעת גישואין אפתי לא הנה לי פֿמקום שאין פֿותבין.

אלא פֿמקום שפֿותבין. דכיין דמקום שפֿותבין הוא הרי היא עומדת ליפֿתב.

ואע"פ שלא פֿתב לה בשעת גישואין חוששין שמא אח"כ פֿתב לה וכיין דאין פֿותבין שובר לא גביא בגיטא בלחוד אלא בכתנב'. ור' יוחנן פֿליג אסתרונייהו וס"ל דאפילו במקום שפֿותבין עליו להביא ראי' שפֿתב לה.

ואם לא הבי' ראי' גובה שלא בכתנב' בין בטוענת לא פֿתב לי בין בטענ' כת' לי ואפדתי'. דהיינו דאמר ר' יוחנן הטוען אחר מעש' ב"ד לא אמר פֿלום כדפרי' לה קתם בב"ב בהדיא דכותבין שובר.

אשתכח דג' מחלוק' בדבר רב ושמואל ור"י ומחלוקת' מפורש': (שם) ואף רב הדר בי' פֿלומר ממאי דמוקן' לה למתני' במקום שאין פֿותבין דנוקא. דאמר רב בין פֿותבין בין אין פֿותבין הוציאה גט גובה עקר דכתנב' גבי עקר לא מהני מידי דלגבי עקר לעולם הני פֿמקום שאין פֿותבין וגט היינו שטר פֿתנבא דעקר.

וטעמין' דרב משום דכיין דקים לן דכל אתתא אית לה לעולם מנה מאת' מתנאי ב"ד תו לא מיבעי' לה ראי' אחריתי וכיין דכן כי אית לה נמי לא מהני מידי ולא מהני לן פֿתנבא פֿלל אף במקום שפֿותבין אלא לענין תוספ'.

במקום שפֿותבין פֿתנב' ונדאי אינה גובה תוספת אלא א"כ שטר פֿתנב' יוצא מתחת ידה ומחזירתו לו דקיי"ל אין פֿותבין שובר אכל במקו' שאין פֿותבין ונדאי גט היינו פֿתנב' בין לענין עקר בין לענין תוספ'.

וְכָל הַרוּצָה לְהִשְׁיב יָבֵא וַיִּשְׁיב. דְּהַשְׁתָּא וַנְדָאי אָתְיָא לָהּ מִתְנִי' שְׁפִיר דְקִתְנִי הוּצִיאָה גִט וַאֲיִן עֲמָה פְתוּבָה גוּב' פְתוּבְתָה אפִי' בְּמָקוּם שְׁפוּתְבִין.

וּמֵאֵי פְתוּבָה עָקֵר פְתוּבָה וְהִינּוּ דְמַגְבִּינוּ לָהּ מִינֵי' דְלִגְבֵי עָקֵר לְעוֹלָם מִקוּ' שְׂאִין פוּתְבִין הוּא וְגִט הִינּוּ פְתוּבָה. וְהַשְׁתָּא קִי"ל גִּט דְנוּקָא אֲבָל עֵידי גִירוּשִׁין לֹא פְדָאָרְוּ.

וְתוּ לִיכָא לְמִשְׁמַע מִינָהּ פוּתְבִין שׁוּבֵר דְלִיתָה לְחֻשְׁשָׁא דְדִלְמָא מִפְקָא לָהּ לְכַתְּוָבָה וְגַבִּיא בָּהּ. דְהָא עָקֵר לֹא מִיגְבֵי לְעוֹלָם בְּכַתְּוָבָה וְלִגְבֵי דִידֵי' פְתוּבָה לֹא מְהַנִּי מִידי אֲלָא פְמָאן דְלִיתָה פְלִל.

וּגִירוּשָׁה גוּבָה בְּגִט וְאַלְמֵנָה בְּעֵידי מִיתָה בְּמָקוּם שְׂאִין פוּתְבִין לְגַמְרִי. וְאִיכָא דְאָמְרִי דְאֵלִיכָא דְרַב לֹא קְאָמְרִינוּ אֲלָא בְּגִירוּשָׁה דְגַבִּיא בְּגִט תוּ לִיכָא לְמִיחֻשׁ לְמִינֵי.

אֲבָל אֲלֵמְנָה פִּינוּ דְאִיכָא לְמִיחֻשׁ לְעֵידי מִיתָה דִילְמָא גַבִּיא בָּהּ וְהִדְרָא וְגַבִּיא. וְקִי"ל אִין פוּתְבִין שׁוּבֵר וַדָּאי לֹא גַבִּיא לְעוֹלָם אֲלָא בְּכַתְּוָבָה.

וְהָא לִיתָה דָא"כ מֵאֵי חֲזוּ רַבָּנָן לְמִימֵר בְּמָקוּם שְׁפוּתְבִין בְּגִירוּשָׁה לְאַפּוּק' מְדִינָה דְלָא תִיגְבֵי בְּכַתְּוָבָה פְלִל אֲלָא בְּגִיטָא וְגִיטָא תִיּוּקוּם בְּמָקוּם פְתוּבָה לְגַמְרִי וְאִי אִית לָהּ גַבִּיא וְאִי לֹא לֹא גַבִּיא וּמֵאֵי אֶהְנוּ לָהּ רַבָּנָן בְּהִכִּי כִי מְשׁוּוּ גִיטָא בְּמָקוּם פְתוּבָה.

אֲדַרְבָּה עֲדִיפָה לְאִוּקָמָה אֲדִינָא דְתִיגְבֵי בְּכַתְּוָבָה וְאִי אִית לָהּ פְתוּבָה גַבִּיא וְאִי לֹא לֹא גַבִּיא דְהָא לֹא מְהַנִּי לָהּ הָאֵי טְפִי מְהֵאֵי. וְאִיכָא דְמְפָרְשֵׁי דְאֶהְנִי דְאֵלוּ גַבִּיא בְּכַתְּוָבָה אִי מִיִּרְכָסָא תוּ לֹא מְצִיאָה גַבִּיא.

אֲבָל גִּיטָא בְּלָאוּ הִכִּי נָמִי אִית לָהּ לְמִינֻטְרִי' שְׁהִיא צְרִיכָה לֹא לְרֵאָנָה שְׁתַּנְּשָׂא בּוּ וְהִקְיָלוּ עֲלֵי' שְׂאִינָה צְרִיכָה אֲלָא לְשְׁמִירַת אַחַד לָהֶם. וְלֹא נִהִיר וּמְסַנְּוֵרְתָא דְמִלְתָא פְדָאָרְוּ דְלִגְבֵי עָקֵר אפִי' בְּמָקוּם שְׁפוּתְבִין הֵנָּה לִי' בְּמָקוּם שְׂאִין פוּתְבִין לְגַמְרִי.

וְאַלְמֵנָה גַבִּיא בְּעֵידי מִיתָה שְׁלֵא בְּכַתְּוָבָה בְּמָקוּם שְׂאִין פוּתְבִין לְגַמְרִי. וְהַשְׁתָּא אָתְיָא שְׁפִיר דְאִיכָה לְמִימֵר מְשׁוּם טַעְמָא דְפְרִיִשְׁנָא לְעִיל דְרַבָּנָן שְׁנוּנָה לְעָקֵר פְּאֵלוּ אִין פְּאֵן פְתוּבָה פְלִל: (שָׁם) תְּנוּ פְתוּבָה וְאִין עֲמָה גִט הִיא אֲוִמְרַת אֲבָד גִּיטִי וְהוּא אֲוִמֵר אֲבָד שׁוּבְרִי הָרִי אֵלוּ לֹא יִפְרְעוּ בְּשִׁלְמָא לְשְׁמוּאֵל מוֹקֵי' לָהּ בְּמָקוּם שְׂאִין פוּתְבִין.

פִּי' אוּ בְּמָקוּם שְׁפוּתְבִין וְהִבִּיאָה רֵאִי' שְׁלֵא פְתַב לָהּ דְהִינּוּ מְקוּם שְׂאִין פוּתְבִין פְדָרְרִי'. וְכִינּוּ דְכֹן דִּינָא הוּא דְכִינּוּ דְלִית' גִּט בְּיָדָהּ דְנִיגְמֵנִי' לְדִידֵי' דְהָא פְּרַעָה בְּרַעָה גַבִּיא דְאִפִּיקְתִּי' מְעִיקְרָא וְתַבְעֵי בְּגִיטָא דְהָא קִים לָן דְאֵלוּ טַעִין וְאָמֵר לָהּ פְתַבְתִּי לֹא מְהִימֵן וְאָמְרִי לִי זִיל אִיִּתִי רֵאִי' וְאִי לֹא מִיִּתִי רֵאִי' אָמְרִי לִי זִיל כְּרַע'.

אֲלָא לְרַב נְהִי דְעָקֵר לֹא גַבִּיא דְלִיכָה גִט פְּלוּמ' וְגִט גַבִּי עָקֵר לְעוֹלָם הִינּוּ שְׁטֵר פְתוּבָה וְלֹא גַבִּיא עָקֵר לְעוֹלָם אֲלָא בְּגִט. תּוֹסַפְתָּ מִיָּהּ תִיגְבֵי דְהָא מוֹקִים לָהּ רַב אפִי' בְּמָקוּם שְׁפוּתְבִין לִיכָא לְמִיחֻשׁ לְפָרְעָה' תּוֹסַפְתָּ מְשׁוּם גִּיטָא דְבְּמָקוּם שְׁפוּתְבִין לְעוֹלָם לֹא מַגְבִּי' לָהּ תּוֹסַפְתָּ אֲלָא בְּשְׁטֵר פְתוּבָה.

וְכִינּוּ דְכֹן תּוֹסַפְתָּ מִיָּהּ תִיגְבֵי דְכִינּוּ דְמִפְקָא שְׁטֵר פְתוּבָה וַדָּאי הִינּוּ רֵאִי' דְלֹא פְרַעָה: אָמֵר רַב יוֹסֵף הֵכָא בְּמֵאֵי עֲסִיקִי' בְּשְׂאִין שָׁם עֵידי גִירוּשִׁין. לָאוּ לְמִימְרָא דְרַב יוֹסֵף מְפָרְשׁ לְגִט דְמִתְנִי' עֵידי גִירוּשִׁין.

דְּהָא פְּרִישְׁנָא דְּאַלְיָבָא דְּרַב נִוְדַאי דְּוִוְקָא בְּגִט פִּינּוּ דְּקִינְמָא לֹן דְּלַגְבִּי עֶקֶר לְעוֹלָם הָוֵי מְקוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין וְגַט בְּמְקוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין הֵינּוּ שְׁטַר כְּתוּב' וְהוּא הֵדִין נְמִי אַלְיָבָא דְּר' מְעִיקְרָא וְאַלְיָבָא דְּשְׂמוּאֵל דְּמוֹקְמִי לֵה בְּמְקוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין מִתְנִי' נִוְדַאי גַט דְּוִוְקָא קְאָמֵר וְהִי נְמִי מְשַׁמַּע לֹן לְעוֹלָם כְּדַפְרֵי' בְּמִתְנִי'.

אַלְא הִכִּי קְאָמֵר דְּהִשְׁתָּא אַלְיָבָא דְּרַב סִיפָא קְתַנִּי הוֹצִיא' כְּתוּב' בְּלֵא גַט בְּדַלִּיפָא רֵאִי אַחֲרִיתִי דְּגִירוּשִׁין נְמִי אַלְא גַט וְגַט נְמִי לִיתֵי' דְּאָבֵד הֵימְנָה. אַבְל נִוְדַאי גַט דְּרִישָׁא דְּוִוְקָא וְהוּא הֵדִין לְסִיפָא אַלְא דְּסִיפָא מִיְצְטְרִיף לֹן לְפִירוּשָׁה הִכִּי דְּלִית לֵה נְמִי רֵאִי אַחֲרִיתִי דְּגִירוּשִׁין כְּדַפְרֵי' וְהֵא דְּתַנָּא לֵה הִכִּי סִיפָא וְלֵא תַנָּא בְּהַדְיָא לִיפָא עֵידי גִירוּשִׁין כְּלָל מְשׁוּם דְּאוֹרְחָא דְּמִלְתָּא קְאָמֵר דְּמִסְתְּמָא הֵינּוּ רֵאִי דְּגִירוּשִׁין דְּאִית לֵה לְאַתְתָּא גִיטָא וְתוּ לִית לֵה וְנָקֵט נְמִי לִישְׁנָא דְּרִישָׁא דְּגַט דְּרִישָׁא נִוְדַאי דְּוִוְקָא וְכִינּוּ דְּהִכִּי הִיא דְּלִיפָא עֵידי גִירוּשִׁין מִיגוּ דְּיִכּוּל לְמִימֵר לֵא גִירְשִׁתוּ' יְכוּל לְמִימֵר גִּירְשִׁתִּי וְנִתְמִי לֵה כְּתוּבָתִי'.

וְאִיפָא דְּקִשְׁיָא לִי פִינּוּ דְּקִינְמָא לֵל דְּגַט דְּמִתְנִי' דְּוִוְקָא וּבְלֵאוּ גַט לֵאוּ גְבִי לְמָה לִי לְמִתְנִי בְּמִתְנִי' וְהוּא אוּמ' אָבֵד שׁוֹבְרִי בְּלֵאוּ הִכִּי נְמִי מְהִימֵן לְמִימֵר פְּרַעְתִּי בְּגִיט' וְלֵהִכִּי לֵא מְפִיק לִי. וְלִית' כְּדַפְרֵי' בְּמִתְנִי' דְּהִכִּי נְמִי קְאָמֵר דְּכִינּוּ שְׂאָבֵד גִיטָא אַף שׁוֹבְרוּ אָבֵד.

אִי נְמִי דְּהָא קַמ"ל דְּאַפְי' מוּד' לֵה דְּלֵא קְרַעֲנִי לְגִיט' מְהִימֵן לְמִימֵר פְּרַעְתִּי שְׂלֵא בְּב"ד בְּשׁוֹבֵר מְהִי מִיגוּ דְּאַמְרֵן דְּאִיבְעִי אָמֵר פְּרַעְתִּי בְּב"ד וְקְרַעוּהוּ לְגִיטִי פִינּוּ דְּלִיתֵי' לְגִיט' וְה"ה נְמִי בְּלֵא שׁוֹב' וְלֵא אָמְרִינּוּ לִי אַחְוִי תְּבָרִיף דְּקִסְבֵּר הֵינּוּ תְּבָרָא דְּתוּ לֵא יְכַלֵּה לְמִתְבַּעֲיָה דְּאֵלוּ טַעֲנֵן וְאָמֵר לֵה פְּרַעְתִּי מְהִימֵן כְּדַפְרֵי' הֵתֵם בְּכַבָּא בְּתָרָא בְּטַעֲמָא דְּאַמְרִי' אִטוּ כָּל מֵאֵן דְּמַגְבִּי בִּי דִּינָא מִיגְבִּי אַלְא אוֹרְחָא דְּמִלְתָּא דְּנָקֵט.

וְלֵרַב א"ש דְּמוֹק' לֵה בְּמְקוּם שְׁכּוֹתְבִין וּבְדִין הוּא דְּכִינּוּ דְּאִית לֵה כְּתוּבָה לֵא מְהִימֵן אַלְא מְשׁוּם מִיגוּ וְהֵינּוּ דְּבַעֲנִי לְמַטְעֵן הִכִּי דְּאִי לֵא אַע"ג דְּאִיכְ' מִגוּ רִיעַ טַעֲנוּתִיהָ דְּאַמְרִי' לִי אַמְאִי פְּרַעְתִּי וּבְדַלָּא אַהֲדַרָה כְּתוּב' נִיְהֵלָף אִי לְכַתּוּב לֵה תְּבָר'.

וְכִינּוּ דְּכּוּן הֵנָּה לִי כְּמִיגוּ בְּמְקוּם עֵדִים וְלֵא מְהִימֵן וְלֵהִכִּי בְּעִי דְּקָא טַעֲנֵן הִכִּי דְּאָבֵד שׁוֹבְרוּ. וְהִשְׁתָּא נִוְדַאי אַתִּיא שְׁפִיר אַלְיָבָא דְּכוּלְהוּ: וְהָא מְדַקְתְּנִי סִיפָא רְשָׁב"ג אוֹמֵר מִן הַסְפְּנִי' וְאִילָף אִשָּׁה גּוֹבָה שְׂלֵא בְּגַט וּבַעַל חוּב גּוֹבָה שְׂלֵא בְּפָרוּזְבָּל מְכָלָל בְּדִאִיפָא עֵידי גִירוּשִׁין עֵסִיקִי דְּאִי לִיפָא עֵידי גִירוּשִׁין הִכִּי קְאָמֵר רְשָׁב"ג דְּגִבְיָא וּבְמֵאִי גִבְיָא אַלְא כּוּלָה רְשָׁב"ג הִיא וְחִסּוּרִי מִיְחִסְרָא וְהִכִּי קְתַנִּי הָרִי אֵלוּ לֵא יְפָרְעוּ בְּד"א בְּשְׂאִין שְׁם עֵידי גִירוּשִׁין אָבֵל יֵשׁ שְׁם עֵידי גִירוּשִׁין גִּבְיָא תּוֹסְפֵת בְּשְׁטַר כְּתוּבָה דְּאִית לֵה וְנִפְיֵק מִתּוֹת' יְדָה וְעֶקֶר אִי מְפָקָא גִיטָא גִבְיָא וְאִי לֵא לֵא גִבְיָא כְּדַפְרֵי' דְּלַגְבִּי עֶקֶר לְעוֹלָם כְּמְקוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין הוּ' וְגַט הָרִי הוּא כְּשְׁטַר כְּתוּבָה גּוֹפ' וּמִן הַסְפְּנָה וְאִילָף אַע"ג דְּלֵא מְפָקָא גִיטָא גִבְיָא פִינּוּ שְׂאִין אָדָם רִשָׁאי לְשִׁהוּת הֵגַט גּוֹב' הַכֵּל בְּכַתּוּבָה וְעֵידי גִירוּשִׁין דְּתּוֹסְפֵת גּוֹבָה מְשׁוּם כְּתוּבָה וְעֶקֶר גּוֹבָה בְּעֵידי גִירוּשִׁין כְּאַלְמָנָה שְׁהִיא גּוֹבָה בְּעֵידי מִתָּה עֶקֶר כְּתוּבָה אִפִּי בְּמְקוּם שְׁכּוֹתְבִין דְּלַעֲנִין עֶקֶר לְעוֹלָם כְּמְקוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין הִיא וְלִיפָא בְּהוּא הִקְפִּירִישָׁא כְּלָל.

וְכִינּוּ דְּכּוּן אַע"ג דְּלֵא מְפָקָא גִיטָא גִבְיָא הַכֵּל בְּשְׁטַר כְּתוּבָה וְעֵידי גִירוּשִׁין שְׂרַבְבָּ"ג אוֹמֵר מִן הַסְפְּנָה וְאִילָף אִשָּׁה גּוֹבָה שְׂלֵא בְּגַט אַלְא בְּכַתּוּבָה וְעֵידי גִירוּשִׁין וּבַעַל חוּב גּוֹבָה שְׂלֵא בְּפָרוּזְבָּל.

והא דאמר'י חסורי מיחסרא והכי קתני. לא דמיצטרדינן למימר הכי משום פירוקא דקושניו.

דקא בלאו הכי איפא לפרוקי כדפרקינן דהכי קתני הרי אלו לא יפרעי בד"א בשאין שם עידי גירושין אבל יש שם עידי גירושין גבאי עקר אי מפקא גיטא גבאי ואי לא לא גבאי רשב"ג אומר מן הספנה ואילך אשה גובה דאע"ג דלא מפקא גיטא גבאי הפל עקר בעידי גירושין ותוספת בכחובה.

אלא אידי דמיזדקקי לפרושה פרישנא לה פולה כדאית' דנודאי לעולם משמע לן דקא רשב"ג לא פליגא את"ק דמודה ת"ק בשעת הספנה. וכולה נודאי רשב"ג היא כדפרין'.

א"נ איפא למימר דקא דמתרצינן הכי משום דאלו אמר' דרשב"ג פליג את"ק אם פן עיקר מילתא דאתי לאיפלוגי עלה רשב"ג מיחסרא. ולפום הכי ניחא לי' לאוקומה פולה כרשב"ג.

אמר'י לי' רב פהנא ורב אסי לרב כו' דלאו משום דקשי' לי' לרב בלחו' דקא אליבא דכולי עלמא נמי דאית להו אין כותבין שובר קשיא. אלא רב פהנא ורב אסי תלמידי דרב נינהו והיגו דבעו לה מיניה.

ותו דלרב קשיא אפי' במקום שכותבין ולענן עקר דלעיק' הרי הו' לעול' כמקו' שאין כותבין וק"ל בין למאי דקסבר מעיקרא בין למאי דקסבר השתא. למאי דקסבר מעיקרא קשיא לי' מאלמנה מן הנישואין כמקו' שאין כותבין ולמאי דקסבר השתא אפי' במקום שכותבין ולענן עקר דהוי לעולם במקום שאין כותבין והיגו דקאמר לה סתמא ולא פריש בהדיא במקום שאין כותבין.

וה"ה נמי דקשיא לי' לשמואל במקום שאין כותבין והיגו דמקשי' פיון דאין כותבין שובר אלמנה מן הנישואין כמאי גבאי בעידי מיתה ליחוש כו' ומהדרי' ביושבת תחת בעלה ומשמשתו דכיון דכן תו ליכא למיחש לגירושין.

ומקשי' דילמא סמוך למית' גרש' ומפקא לי' לגיטא וגבאי ביה ולבתר הכי גבאי זימנ' אחריתי בעידי מיתה. ומהדרי' התם איהו הוא דאפסי' אנפשי'.

תו קשיא לן אלמנה מן הארוסין כמאי גבאי בעידי מית' ליחוש דילמא גרשה ומפקא לי' לגיטא וגבאי ביה זימנא אחריתי דבהא ליכא לפרוקי ביושבת תחת בעלה פיון דארוסה היא.

ומהדרי' במקום דלא אפשר נודאי כותבין שובר פלומר אלא קאמר'י אלא פל היכא דלא אפשר כותבין שובר והשת' דאתנ' להכי אלמנה מן הנישואין נמי מפרק' לה בהכי ולית לן הני שינויי דחיקי דאמר'י מעיקרא.

אלא היכא דלא אפשר חשבינן לי' וכל היכא דלא אפשר כותבין שובר: אמר לי' מר קשישא כו' עד מנא לן פלומר היכא תנאי לה. אבל נודאי עיקר דינא לא מספקא לן ביה מידי דנודאי קים לן דהכי הוא כדאמ' לי' אביי בבבא מציעא בהדיא וכדפרין' התם ולא מיפשט' ואיבר' דלא אשכחן לה דתנאי בשו' דוכתא אבל נודאי דינא הכי הוא וכן הילכתא: והא דאמ' לי' רב נחמן לרב הונא לרב כו' ה"ה נמי דקשיא לשמואל כמקו'

שְׁאִין פּוֹתְבִין דְקִי"ל וְנִדְאֵי דְגָבִיא בְּגִיטָא אַמְאֵי לֹא חֵינְשִׁי לְהֵכִי פִינּוּ דְקִי"ל אִין פּוֹתְבִין שׁוֹבֵר דְהִשְׁתָּא אַפְתִּי לֹא קִים לֹן דְקָרְעִי לִי לְגִיטָא.

אַלָּא לְרַב מְקֻשְׁי מִשׁוּ דְקֻשְׁיָא לִי אִפִּי בְּמִקּוֹן שְׁפּוֹתְבִין וּלְעֵנִן עֶקֶר דְקִינְמָא לֹן דְאַפִּי בְּמִקּוֹם שְׁפּוֹתְבִין גָּבִיא בְּגִט פִּינּוּ דְקִינְמָא לֹן אִין פּוֹתְבִין שׁוֹבֵר אַמְאֵי לֹא חֵינְשִׁי דִילְמָּ דִילְמָּ גָּבִיא וְהִדְר גָּבִיא.

וּמְהִדְרִי דְקָרְעִי לִי וְכַתְבִּי אַגְבִּי גִיטָא דִין דְקָרְעֵנוּהוּ לֹאוּ מִשׁוּם דְגִיטָא פְּסוּלָה הוּא אַלָּא פִי הֵיכִי דְלֹא תִיְהִדְר תִּיְגָבִי בֵּיהּ זְמַנָּא אַחְרֵינָא. וְהִ"ה נְמִי דְאֵי לֹא הֵנָּה לֹן הָאֵי תִקְנָתִי דְמְהִדְרִי דְהֵנָּה לִי הֵיכָא דְלֹא אֶפְשָׁר וְכָל הֵיכָא דְלֹא אֶפְשָׁר פּוֹתְבִין שׁוֹבֵר פִּינּוּ דְדִינָא הֵכִי הוּא דְעֶקֶר לְעוֹלָם לִיְהוּי בְּמִקּוֹם שְׁאִין פּוֹתְבִין דְדִינָא לִיכָּא לְבִטּוּלְיָהּ פְּדַמְתְּרַצִּינוּ לְעִיל בְּאַלְמָנָּ מִן הָאִירוּסִין אַלָּא דְכִינוּ דְהֵנָּה לָהּ תִקְנָתָא וְכַדְמִשְׁנֵי תְרִיץ לִי הֵכִי.

וּמִיְהוּ לְפּוּם הֵהִי סַבְר' דְלְעִיל דְפְרִיִשְׁנָא לְעִיל דְלֹא אַמ' רַב דְלַגְבִּי עֶקֶר כְּתוּב' לֹא כְלוּ הוּא אַלָּא בְּגְרוּשָׁה וּמִשׁוּם דְאִיכָּא גִט דְהוּי בְּמִקּוֹם כְּתוּבָה אַבְל בְּאַלְמָנָה לֹא. אִיכָּא לְפְרוּשֵׁי דְהֵכָא אֵלִיכָּא דְרַב הוּא דְמְקֻשְׁי דְאַלִּיכָּא דְשְׁמוּאֵל בְּמִקּוֹן שְׁאִין פּוֹתְבִין לִיכָּא לְמִקְשֵׁי הֵכִי דְלְדִידְנָּ הֵנָּה לָהּ הֵיכָא דְלֹא אַפְש' פּוֹתְבִין שׁוֹבֵר אַבְל אֵלִיכָּא דְרַב דְקָאֵמֵר דְאַפִּי בְּמִקּוֹם שְׁפּוֹתְבִין גָּבִיא עֶקֶר בְּגִט קֻשְׁיָא לֹן פִּינּוּ דְאִין פּוֹתְבִין שׁוֹבֵר הֵכִי תְקוּן רַבְּנָן פִּי הָא מִיְלְתָא דְתִיְגָבִי בְּגִיטָא דְלֹא אֶפְשָׁר לְאַהֲדוּרָּ נִיְהִלְיָהּ וְאִיכָּא לְמִימְר' תִּיְהִדְר תִּיְגָבִי בֵּיהּ.

אַדְרַבָּה פִּינּוּ דְאִין פּוֹתְבִין שׁוֹבֵר הֵנָּה לֹן לְמִימ' דְכִינוּ דְאִיכָּא כְּתוּבָה וְהוּי הֵיכָא דְאַפְשָׁר לֹא תִיְגָבִי כְּלָל בֵּין תּוֹסֶפֶת בֵּין עִיקָר אַלָּא בְּשִׁטְר כְּתוּבָתָהּ פִּי הֵיכִי דְלֹא תִיְפּוֹק מִיְנָה חֲנוּרָבָא וְאַלּוּ אֶמְרִי הֵכִי תּוּ לִיכָּא לְמִיחַשׁ לְמִיזְדִי דְהִשְׁתָּא דְאִית לֹן דְאִין פּוֹתְבִין שׁוֹבֵר כָּל מְאִי אֶפְשָׁר לֹן לְמִיחַשׁוּ וְלְמִימ' פִּי הֵיכִי דְלֹא לִיְצַטְרִיף לִי לְשְׁמִירַת שׁוֹבְרוּ אֶמְרִי.

וּמְהִדְרִי דְקָרְעִי לִי וְכַתְבִּי אַגְבִּי גִיטָא דִין דְקָרְעֵנוּהוּ לֹאוּ מִשׁוּ דְגִיטָּ פְּסוּלָה הוּא אַלָּא פִי הֵיכִי דְלֹא תִיְהִדְר תִּיְגָבִי בֵּיהּ זְמַנָּא אַחְרֵינָּ וְאִיכָּר' דְאֵי הֵנָּה מְקֻשְׁי לִי מְאַלְמָנָה מִן הָאִירוּסִין ה"נ דְקֻשְׁי וְלִית לָהּ פִירוּקָא דְהָא לִיכָּא לְמִימֵר בֵּיהּ הָאֵי תִקְנָתָא אַלָּא דְבְּאַלְמָנָה לִיכָּא לְמִקְשֵׁי דְהָא אִית לֹן לְהָאֵי לִישְׁנָא דְבְּמִקּוֹם שְׁפּוֹתְבִין לֹא גָּבִיא אַלָּא בְּכַתְוּבָה.

וּבְמִקּוֹם שְׁאִין פּוֹתְבִין נְמִי הֵנָּה לִי הֵיכָא דְלֹא אֶפְשָׁר וְכָל הֵיכָא דְלֹא אֶפְשָׁר פּוֹתְבִין שׁוֹבֵר וְלִשׁוֹן רֵאשׁוֹן מְחַנּוֹר מְזָה. וְאִיכָּא דְקֻשְׁיָא לִי הֵיכִי אֶסְקִי לָהּ הֵכָא הֵכִי וְהָא הֵתֵם בְּכַבָּא מְצִיעָא דְחִינּוּ לָהּ וְאַמְרִי עֲלָה אִטּוּ כָּל מְאִן דְמַגְבִּי בִּי דִינָא מַגְבִּי.

יֵשׁ לֹמֵר דְלֹא דְמִיחַשׁוּ דְהֵתֵם הוּא גָּבִי דִידְנָּ דְאַמְרִי דְאֵי לֹאוּ מִשׁוּם טַעְמָא דְהִטּוּעֵן אַחַר מְעֻשָׁה ב"ד לֹא אֶמֶר וְלֹא כְלוּם וְנִדְאֵי הֵנָּה יְכוּל לְמִיטְעֵן פְּרַעְתִּי דְלִיכָּא לְמִימֵר לִי אִם אִית' אַמְאֵי לֹא קָרְעוּהָ לְגִיטָא וְלִיכְתוּב אַגְבִּיָהּ הֵכִי פְּדַאֲמָרוּ מִשׁוּם טַעְמָא דְכָל דְמַגְבִּי לֹאוּ בִּי דִינָא מַגְבִּי.

אַבְל הִשְׁתָּא מְקֻשְׁינּוּ לְדִידְנּוּ הֵיכִי תְקוּן רַבְּנָן פִּי הָאֵי גּוּנָא דְתִיְפּוֹק מִיְנָה חֲנוּרָבָא פִּינּוּ דְקִי"ל אִין פּוֹתְבִין שׁוֹבֵר וְהֵיכִי מַגְבִּינוּ לָהּ מִיְנָהּ: וּמְהִדְרִי דְרַבְּנָן פִּי מַגְבִּי לָהּ מִיְנָהּ הֵינּוּ בְּבִי דִינָא תְקוּן נְמִי מִיְלְתָא פִי הֵיכִי דְתוּ לִיכָּא לְמִיחַשׁ לְמִיזְדִי דְנִיְקָרְעוּהָ וְנִיְכְתוּב אַגְבִּיָהּ: וְלִית לֹן לְמִיחַשׁ נְמִי דִילְמָּא פָּרַע לָהּ וְלֹאוּ בְּבִי דִינָא וּפְרַע לָהּ בְּשׁוֹבֵר דְתִיְכְתוּב לִי וְנִפְיִק מִיְנָה חֲנוּרָבָא דְהֵתֵם אִיְהוּ הוּא דְאַפְסִיד אַנְפְּשִׁיָהּ פְּדַאֲמָרוּ.

וילעגן הייליגות קי"ל כר"י דכותבין שובר. והטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום ואפי' במקום שכותבין וכדפרי' לה דהא קי"ל רב ושמואל ורבי יוחנן הלכה כר"י.

ובזה הפי' מתפרש' שמועטנו יפה ועולה פהגן וכל הרוצה להשיב יבא וישיב: כתב רבינו נ"ר מגו דכול למימר לא גרשתי יכול למימר גרשתי ונתתי לה פתובה. איכא דקשיא לי והא אמר רב המנונא האשה שאמר' לבעלה גרשתי נאמנת ונראה שאף ליטול פתובה' וכדכתיבי בפירק האשה שנתארמלה.

וניחא לי דכיון דאדעת' דכתובה אתיא לא מהימנ' וכדאמר' ביבמות גבי האשה שאמר' מת בעלי דאמר' תנשא ותטול פתובה' ואמר' התם דאי אמר' תנו לי פתובתי אף להינשא אינה נאמנת וכדאית' בפירק האשה שלום והכא נמי כיון דאדעת' דכתובה אתיא אי אמרה גרשתי לא מהימנא.

ולדידי לא ניחא לי חדא דהכא כיון דאיהי מודה לה דגרשה מאי אית לה למתבע אלא פתובה' וכ"ת רב יוסף מוקים לה דמקמ' דלודי בעל תבעה פתובה ונהו לה פי הדיא דיבמות. אפתי לא דמי דהתם מאי טעמא שרו לה רבנן משום חומר שיהחמרת עליה בסופ' והו' איתתא כיון דתבעה פתיבתה דילמא לא מת בעלה.

ואיהי לא מנסבא אלא דמצטרכי לה זוזי ותבע' פתובה' ולפיכך אף להינשא אין מתירין אותה דחיישי' דילמא בעלה קיים וכיון דשרית לה אתיא לאינסובי. אבל הכא כיון דקי"ל אינה מעיזה פניה בפני בעלה מה לי תבעה פתובה מה לי לא תבעה.

ואפשר דכי אמרי' נמי אינה מעיזה פניה היינו לומר התירוני לינשא אבל לגבות פתובה' אימ' אמרה הכי כיון שאינה תובעת להתיירה לינשא. ויש מי שאומר נאמנת היא ליטול פתובה ואינה נאמנת ליטול תוספת.

וכן כתב הרב ר' משה הספרדי ז"ל ובהכי מפירקא קושטין ולא ידענא טעמא אטו האשה שאמרה מת בעלי אינ' נאמנ' היא ליטול תוספת. ואפשר' לומר דמדבר' פתובה' לית' אלא בעיקר פתובה אבל לא בתוספת: והרב ר' אברהם ז"ל אוקמה באומרת עכשיו גרשתי ואבד גיטי דאיכא לברורה ובכי האי גונא לא הימנוה רבנן.

אי נמי רב יוסף לית לי' דרב המנונא ורבא נמי פליג עליה בפ"ב דגדרים עד פאן ולא נהיר דהא רב המנונ' תלמיד דרב הוא ורב יוסף אליבא דרב קאמר כדפרכי' נמי הכי בבבא קמא בפ' הגוזל בתרא ולרב המנונ' נמי אליבא דרב רביה מתני' הכי מתרץ לה.

ומחנורתא דמילתא דמדבר המנונא אינה נאמנת ליטול פתובה. וכן נרא' לפי אות' שיטה שכתבנו למעל' ותו לא מידי.

סליק פירקא בס"ד פירק עשירי (דף צ') מי שהיה נשוי שתי נשים כו' עד לעולם אימא לך מה שגבה לא גבה כו'. פי' טעמא דמאן דאמר מה שגבה גבה משו' דקסבר שייעבוד' לאו דאוריית' ובדין הוא דבעל חוב לא טריף מלקוחו' אלא משו' טעמא שלא תנעול דלת בפני לוויין אמר רבנן דמיטרופי.

והכא ליתיה להאי טעמ' דתרוניהו בעלי חוב נינהו ועד שאת' נועל דלת בפני זה אתה פותח בפני זה ותו דלקוחות נחית אדעת' דארעא ומפסיד האיך אבל בעל חוב מאןחר

אָבֵל הֵיכָא דְהָדָה דְלֵאחֵר מִיתוּ קַיִימַת וְגַבְיָא פְתוּבְתָהּ וְאָתוּ אִידָּהּ לְמִשְׁקַל פְּתוּב' בְּגִין דְּכָרִין
אִי שְׁקֵלִי הֵנָּה וְהֵנָּה לֹא שְׁקֵלִי בְּהָא וְנִדְּאִי לִכ"ע חֲתִיבִי לְאִינְצוּיִי. וְלִיתָא דְכִי הֵיכִי דְדִיִּיק'
בְּגַמְרָא אַבְנֵי שְׁנֵיהּ דְּמַקְדָּם הוּא דְקָדְמִי הָא אִיפָּא שְׁקֵלִי.

אִידָּהּ ה"נ אִיפָּא לְמִידָּק אֲשַׁנְיָה גּוּפָא דְמַקְדָּם הוּא דְקָדְמָה הָא אִיפָּא שְׁקֵלִי דֵה"נ תְּגִי בְּמַתְנֵי
שְׁנֵיהּ וְיִוְרְשִׁיָּה קוּדְמִין וּבִין אֲשַׁנְיָי גְּבִין אִיִּוְרְשִׁיָּה אִיפָּא לְמִידָּק דְּמַקְדָּם הוּא דְקָדְמִי הָא
אִיפָּא שְׁקֵלִי.

וְתוּ דָאָם כּוּן דְכִי פְלָגִי בְּחִיָּה דְשְׁנֵיהּ לִית לֵהוּ לְבָנֵי רֵאשׁוּנָה פְתוּבַת בְּגִין דְּכָרִין פִּי פְלָגִי
נְמִי אַחֵר מִיתָה לִית לֵהוּ דְהָוִי לֵהוּ מוּעָטִין וְנִתְרַבּוּ וְקו"ל כְּבָר זְכוּ בְּהֵן יִוְרְשִׁין: (שָׁם)
פְּשִׁיטָא מְרֻבִּין וְנִתְמַעְטוּ כְּבָר זְכוּ בְּהֵן יִוְרְשִׁין מְעוּטִין וְנִתְרַבּוּ מֵאִי תְמִיָּהּ מִלְתָּא מֵאִי
שְׁנָא הָא דְפְּשִׁיטָא לִי מְהָא.

וְאִפְשִׁי דְמַסְתַּבְּר' לֵהוּ דְכָל הֵיכָא דְאִפְשֵׁר לְקַיִימֵי תַקְנָתָא דְרַבְּנָן מְקַיִימִי וְכָל הֵיכִי דְלֹא
מִיתְחַזִּי דְמַעְקָר' נִחְלָה דְאִוְרְיָתָא אִית לֵהוּ פְתוּבַת בְּגִין דְּכָרִין וְאִפִּי בְּמַתְנֵי אִיִּצְטְרִיכוּ
לְאֲשַׁמוּעִי שְׁאִין הִיתוּמִי יְכוּלִין לְעֲלוֹת הַנְּכֻסִים וּלְפּוּם הֵכִי מְסַפְקָא לָן נִתְעַלוּ מֵאֲלִיָּהוּ
מֵהוּ וְהָא דְאִמְרִי מְרֻבִּין וְנִתְמַעְטוּ דְוּוּקָא וְוּוּקָא וְזוּלָא אָבֵל נִמְצָאָת שְׁדָה שְׁאִינָה שְׁלוּ הָרִי
הֵן כְּמַעוּטִין מִתְחַלְתָּן וְנָה בְּרוּר: (שָׁם ע"ב) הֵהוּא גַבְרָא דְהָוִי לִיהּ תְרִי אִפְדְּנִי וְזִבְיָהוּ חֲדָא
בְּחַמֵּשׁ מָאָה וְחֲדָא בְּחַמֵּשׁ מָאָה.

פִּי לְחַד גַּבְרָא הוּא דְזַבְנִיָּהוּ אֲתָא בְּעַל חוּב טְרַפָּא לְחֲדָא מִזְנִיָּהוּ פִּי וּמְקַמִּי דְלִיגְבִי נִיְהֵלִיָּהּ
בִּי דִינָא וְלִיִּכְתְּבוּ לִי אֵהָאִי דְטְרִירָה מְעִיקְרָא שְׁטַר אַחְלַטַת הֲדַר אֲתָא קָא טְרִירָה לֵהּ לְאִידָּהּ
א"ל אִי שְׁוִיָּה לָהּ אֲלַפָּא זְוִי לְחִי וְאִי לֹא שְׁקֵל אֲלַפָּא זְוִי וְאִיִּסְתַּלַּק סְבַר רְמִי בַר חֲמָא
הִינְנוּ מַתְנֵי אִם אֲמַרוּ כו' פִּי ה"נ לֹא פֵל כְּמִינָיָה דְמַעְלִי לֵהּ נִיְהֵלִיָּהּ.

א"ל רְבָא הֵתָם אִית לֵהוּ פְּסִידָא לִיתְמִי אָבֵל הֵכָא מֵאִי פְּסִידָא אִית לִי אֲלַפָּא יְהַב וְאֲלַפָּא
קָא שְׁקִיל הַלְפָּה דִינָא קְאָמַר לִי וְהַשְׁתָּא דְאֲתִינָן לְהֵכִי לְרְמִי בַר חֲמָא לְוֹקַח לֹא מְצִי מְסַלַּק
לִי לְבַעַל חוּב בְּזוּזִי וְלְרַבָּא וְנִדְּאִי מְצִי לְסְלוּקִי בְּזוּזִי דְהָא מְצִי לְעֲלוּי עֲלִיָּה וְכִינּוּן דְכּוּן יְכִיל
לְמִימ' לִי אִי נִיחָא לָהּ לְמִשְׁקַל טַפַּח וְאִפִּי אֲצַבַּע בְּאַלְפֵי זְוִי לְחִי וְאִי לֹא שְׁקוּל אֲלַפֵי זְוִי
וְאִיִּסְתַּלַּק.

וְהִינְנוּ דְאִמְרִי בְּכַבָּא מְצִיעָא הִנִּיחָא לְמֵאן דְאָמַר אִי אִית לִי זְוִי לְלוּקַח מְסַלַּק לִי לְבַעַל
חוּב בְּזוּזִי שְׁפִיר. אֲלֹא לְמ"ד אִי אִית לִי זְוִי לְלוּקַח לֹא מְצִי לְסְלוּקִי בְּזוּזִי מֵאִי אִיפָּא
לְמִימַר.

וְהִינְנוּ הָא דְהֵכָא דְרְמִי בַר חֲמָא וְרַבָּא. וְאִידָּהּ עֲוֹבְדָא נְמִי הֵכִי אִיתִי כְּדַפְרֵי לִי לֵהָאִי.

וְדוּוּקָא כְּדִאֲמָרוּן אָבֵל הֵיכִי דְהָא אַגְבוּי נִיְהֵלִי בִּי דִינָא לְחַד מְקַמִּי דְאֲתִי לְמִטְרַרְרָה אִידָּהּ תּוּ
לֹא מְצִי לְעֲלוּיָי עֲלִי קְמָא. וְהוּא הֲדִין נְמִי בְּדִשְׁוִינִי נִיְהֵלִיָּהּ אִפּוֹתִיקִי לְחַד מִזְנִיָּהוּ וְאִינּוּ
צְרִירָה לְוֹמַר בִּשְׁד' שָׁל שְׁנִיָּם.

וְזֵהוּ הַנְּכּוּן: (שָׁם) אָבֵל אֲמַרוּ לִי הֲנִי חֲמִשִּׁין זְוִי דְמִי קְטִינָא סְלוּקִי סְלוּקִיָּהּ. פִּי וְהוּא הֲדִין
לְבַעַל חוּב מְאֻחֵר שְׁבָא לְחַזּוֹר עֲלִיו דְכִי הֵיכִי דְהָאִי לֹא מְצִי הֲדַר עֲלִי הָהּ נְמִי לֹא מְצִי

הדר עלי' דחשבינו לה פאילו אנבויה ניהל' וחדר זבנוה מינ' דהני לי נכסי דקנו יתמי ולבעל חוב לא משמעבדי.

וכן הוא בירוש' דאמרי' התם אמר ר' יוסה הדא אמרה ההין דיזיף מן תרין בני נש אתא תנינא אמר לי קום פישרי אמר לי ולית סופי דקדמי' שמע נאתי מי טריף זכיל הוא מימור לי קום פישרי ואין טרף טרף פשר מן השני חזקה הראשון פא וטורף פשר מן הראשון.

א"ר פנחס אתא עובדא קומי ר' ירמי' אמ' פשר פשר כלומר אם התפשר עם הראשון אין בעל חוב יכול לחזור ולטרוף ממנו ומקשי' א"ר יוסה ולא כתב דאקנה לא אתיא אלא בירוש'. ומיהו צ"ת דהתם אתינן לאוקומה אפי' מינ' דידי' ובדכתב לי אפותיקי: (שם) והוא גברא דזבנה לכתובתה דאימ' בטוב' הנאה פי' שמת אביו והניח קרקע שהוא מיוחד לכתובתה דשוי' נהל' אפותיקי ואתא האי גברא ברי' זבני' סתמא ומסתמא נודאי אחריות טעות סופר הוא נמצא שחייב עלי' באחריו' ולא שייר במכירתו כלום אלא שאם תערער אמו ותבוא להוציא שדה זו מידו שלא יהא חייב לו באחריות.

שכיבה אימ' ולא ערער' ואתא איהו וקא מערער סבר רמי בר חמא למימר איהו מקו' אימ' קאי כלו' ומאח' שהוא חייב לו בכל אחריות בר מאימי' איהו מקום אימ' לגמרי קאי וכי היכי דמאימי' לא מיחייב מינ' נמי דאתי מחמת אימ' לא מיחייב לי' אמר רבא נהי דאחריו' דאימ' לא קביל עליה אחריות דידי' מי לא קביל עלי'.

כלומ' דכיון דמסתמא הנה חייב בכל אחריות ולא הוציא מן הכלל אלא אמו אין במשמע אלא אם תבא אמו לערער בחייה אבל הוא עצמו פאיניש דעלמא דמי: (דף צ"ב) אמר רמי בר חמא ראונו שמכר כו' עד ואתא בעל חוב דראובן וקא טריף לה מיניה דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה נראה לפרש דקסב' רמי בר חמא דכיון דאלו לא הדר ראונו וזבנה הנה הדר בעל חוב עליה ומפסיד שמעון.

השתא נמי כי זבני' וקביל עליה אחריו' מיחייב לפצויי לי'. ומורי אחי נ"ר פירוש' כגון דלא כתב לי' ראונו לבעל חוב דידיה דאקני ובתר דזבן האי שדה משמעון זבני' לאחר באחריות דאלו הנה שדה אחר שקנה ומכרו לא הנה חוזר עליו בעל חובו זה ואשתכח דרום ראונו והשתא הדר עליה.

אי נמי איכא לפרושה כגון דשוי' ניהליה ראונו להאי שדה לבעל חובו באפותיקי מפורש דאשתכח דאלו לא הדר זבנה וזבן שדה אחר לא הדר בעל חובו אלא אשמעון ואין צריד: אמר לי' רבא נהי דאחריות דעלמא קביל עליה כלומ' שמעון.

אחריות דנפש' כלו' דלוקט גופי' מי קיבל: אמר רמי בר חמא ראונו שמכר שדה לשמעון באחריות וזקפן עליו במלנה כלו' דאפתי לא פרעי'. אי נמי משום דקיי"ל דבמכר לא קנה עד שימתן דמים.

קמשמע לן דכיון דזקפן עליו במלנה הרי הוא כאלו פאו דמים לידו: אמר רבא ראונו שמכר כל שדותיו לשמעון. פירש כל שדותיו מסתמא היינו עידיה ובינונית וזבנורית וחזר שמעון ומכר שדה אחת ללוי ואתא בעל חוב דראובן רצה מזה גובה רצה מזה גובה.

פירש רצה משמעון גובה שהוא הראשון רצה מלוי גובה פיון דעיקר שיעבודיה גבי דזבן בינונית פדאמרן וליכא למימר דלימא לי לוי הנחתתי לה מקום לגבות ממנו דליכא למימר הכי אלא כי איכא נכסים בני חורין אבל הכא הני והני משועבדים ניהו.

ולא אמרן אלא דזבן בינונית אבל עידית וזבורית לא דאמר ליה להכי טרחי וזבני ארעא דלא חזיא לה. פלומר דלא הנה לי לאסוקי אדעתאי דניחא לה בה.

ודנוקא מהאי טעמא הא לאו הכי גבי מינה דעיקר שיעבודיה דבעל חוב בזיבורית נמי איתני דאי לא א"כ הורעת פתן של בעלי חובות בזיבורית פדאמרין פבא קמא גבי נזקין. וה"ט נמי דאמרין לא מיבעי לן אלא משום זיבורית אבל לענין עידית פלאו הכי נמי דלא יכול למיגבי מלוי דהא עיקר שיעבודי גבי שמעון: וכי זבן בינונית נמי לא אמרן אלא פי לא שבק בינונית דכונת' וכדפרי' דעידית ובינונית וזיבורית זבן שמעון מינה דראובן וזבין בינונית ללוי.

אבל שבק בינונית דכונת' שהיו שם שתי בינוני או שלא לקח כל הבינונית אלא מקצתה אמר לי הנחתתי לה מקום לגבות ממנו. לאו דנוקא אלא פלומר מה מכר לו ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו וכי הכי דאלו היו ברשותו של שמעון ובא הלה לגבות ממנו הנה יכול שמעון לסלק באיזה מהן שירצה ה"נ היאך יכול לדחויי' גבי ההיא דשמעון: (שם ע"ב) אמר אבני ראובן שמכר שדה לשמעון כו' עד עלי דידי הדר פלי אי בעי ראובן למיזל וכדאמר' דאי אזיל ראובן הא לא בעי לא אזיל דיכול למימ' לי אחוי טרפה נאשלם לה.

וקשיא לן ומאי נפקא לן הי מנייהו משמע דינא בהדי' אי האי או האי. ויש שהשיב נפקא לן מינה להיכא דשוניה ניהליה אפומיקי מפורש והשביחה לוקח והשבח יתר על ההוצאה ובעל חוב מסיק ביה שיעור ארעא ולא שיעור שבחא דאי לוקח משמע דינא בהדי' לא מצי לסלוקי בזווי וגבי לה לארעא גופא ושקיל פוליה שבחא ולא יתיב לי ללוקח אלא הוצאה דאמר לי ארעאי דידי אשבח.

והוצאה נמי לא יתיב לה ניהליה בגריו דארעא אלא בזווי כדפרישי בבבא מציעא והדר לוקח עליה דמוכר וגבי מינה פולהו דמי ארעיה ושבחא נמי ואשתכח דמפסיד מוכר בקמה שהשבח יתר על ההוצאה.

אבל השתא אי אזיל ראובן ומפצי אי אית לי זווי מסלק לי בזווי והא פשיטא ונדאי דיכול למיפרעים כל היכא דבעי ואי לית לי זווי נמי יתיב לי ארעא שיעור חובו ותו לא. וליתא דהא לפום טעמא כדפרישנא עלה בדוקתא בבבא מציעא דהיינו טעמא דשקיל לי לכולה שבחא דממילא משום דחשבינן לה לארעא פדידיה לגמרי ונתרוקנה רשות הבעלים וכיון דכו ונדאי לא שני לן דינא פלל משום הי מינייהו דמישמע דינא בהדי'.

ואפשר ג"כ לומר דנפקא לן מינה להיכא דזבין לה שדה במאמים וקבל אחריות פאותה שעה והוזל ועמד על מנה והלה נוש' בו מנה ושוניה ניהליה פאפומיקי דאי מישמע דינא בהדי לוקח שקיל לה בחובו דהיינו מנה ואידך גבי מינה דמוכר מאתים פאות' שעה.

ואי ראובן משמע דינא בהדיה מסלק לי בזווי. ולא נהיר דהא פשיט' דכל היכא דבעי פרע לי.

אָבֵל רִשׁ"י ו"ל פִּי נִפְקָא לֵן מִינְהָ לַעֲנִין שְׁבוּעָה דְּאִי מוֹכֵר מִשְׁתַּעֵי דִּינָא בְּהֶדְרָא א"ל
אֲשַׁתְּבַע לִי דְּלֵאוּ פְּרַעְתִּיהּ. וְלִית' דְּכָל דְּכֹן הַשְׁתָּא דְּאִפִּי לִיכָא מֵאן דְּטַעֵין מִשְׁתְּבַע דְּהָא
קִינָמָא לֵן הָבָא לִיפְרַע מִנְכֶסִי מִשְׁוֹעֲבָדִי לֹא יִפְרַע אֱלָא בְּשְׁבוּעָה.

וְלִיכָא לְמִימֵר פְּגוֹן דְּכֶתְבוּ לִי לְקוֹחוֹת נְאֻמָּנוֹת מִשְׁבוּעָה סְפָק וְאִפִּי הִי מִפְּקִיָה מִינְהָ הֶדְרָא
עֲלִיָה דְּהָא מִינְהָ דִּינְהָ בְּלֵא שְׁבוּעַת סְפָק גְּבִי. וְיִשׁ שְׁאֲמָרוּ דְּנִפְקָא לֵן מִינְהָ לַעֲנִין גְּיִלְגוּל
שְׁבוּעָה שְׁהַמוֹכֵר יְכוּל לִידוֹן עִמּוֹ וְיִתְחַיֵּיב לוֹ שְׁבוּעָה דְּאֲשַׁתְּבַע לִי דְּלֵאוּ פְּרַעְתִּיהּ וְיְכוּל
לְגַלְגַל עֲלִיו כֹּל מַה שְׁיִרְצָה.

וְגַם זֶה אֵינוֹ נִכּוֹן שְׁהָרִי פְּתָבוּ הַגְּאוּנִים ו"ל שְׁפֹן מִשְׁבִּיעֵין אוֹתוֹ שְׁבוּעָה שְׁלֵא בָּא לִידְהָ
כְּלוּם מְמוֹכֵר שְׁנִפְרַעַת מִמְּנוּ מְקַצֵּת חוֹבָהּ אוֹ פְּלוֹ הֵן מְעוֹת הֵן מְטַלְטְלִין מִשְׁנָה פְּרוּטָה עַד
כְּדֵי חוֹבָה וְאֵם גְּזֵל מִמְּנוּ אוֹ נִפְרַע מְחוּבוֹ לְפִי מַה שְׁהוּא כְּמוֹ שְׁמוֹכִיחַ בְּמִסְכַּת גִּיטִין בַּפ'
הַשּׁוֹלֵחַ וי"א דְּנִפְקָא לֵן מִינְהָ הִיכָא דֵאמ' לִי לֹקַח נְאֻמָּן עֲלִי אֲבָא נְאֻמָּן עֲלִי אֲבִיָה נְאֻמָּן
עֲלִי שְׁלִשָּׁה רוּעֵי בְּקָר דְּאֵתִי רְאוּבֵן דְּהִינְנוּ מוֹכֵר וְכִינְיָ לִי לְמִיתִי לְבִי דִּינָא.

וְגַם זֶה אֵינוֹ דְּכִינּוֹן דְּקַבִּיל עֲלִיָה הִכִּי תוֹ לִיכָא טַעֲמָא דְּמִפְקָהּ מִינְהָ עֲלִי דִּינְהָ דְּאִיָהוּ
הוּא דְּאִפְסִיד אֲנַפְשִׁיהּ וי"ל דְּנִפְקָא לֵן מִינְהָ פְּגוֹן שְׁהִיָה פִּקְחָ וּבְקִי בְּדִינִין וְיִודַע לְטַעוֹן
מִמְּנוּ: אִיכָא דְּאִמְרֵי אִפִּי שְׁלֵא בְּאֲחֵרִיּוֹת נְמִי דֵא"ל לֹא נִיחָא לִי דְּתִיָהוּ לִי תַרְעוֹנָת עֲלִי
וְכוּ הִילְכְתָא: (שָׁם) אָמַר אֲבִי רְאוּבֵן שְׁמֵכֵר שְׁדָה כו' עַד טִירְפָּה דְּאֵתִיב לָהּ.

פִּי לֹא תִזְקָה דְּעֲלָמָא קְאָמְרִי פְּגוֹן נְעוּל וְגֵדֵר וּפְרִץ כֹּל שְׁהוּא דֵא"כ דְּאֵפְתִי לֹא קִנִּי מֵאִי
לְמִימְרָא דְּנוֹדָאִי מְצִי לְמַהֲדֵר בְּיָה אֱלָא עַד שְׁלֵא יִרְד לְתוֹכָהּ כְּאֵדָם הַיּוֹרֵד לְתוֹךְ שְׁלוֹ
כְּדֵאִמְרִינוּ. וּמֵאִימַת הֵוִי תִזְקָה מִפִּי דְּאִישׁ אֲמַצְרִי וְכִינּוֹן דְּהִכִּי הוּא אִף עַל גַּב דְּהָא קִנְיָה
וְהֵוִי שְׁלֵא בְּאֲחֵרִיּוֹת חֲזוּ רַבְּנֵן בְּטַעֲמֵי דְּהֶדְרִי זְבִינִי דְּהֵוִי כְּמַקְחָ טַעוּ אֲבָל אַח' שְׁיִרְד לְתוֹכָ'
גְּלִי אֲדַעְתִּי דְּנִיחָא לִי בְּהָ כְּדֵאִי וְכִינּוֹן דְּזַבְנָה שְׁלֵא בְּאֲחֵרִיּוֹת הָא קַבִּיל עֲלִיָה כֹל אֲוֹנָסָא
דְּמִתְיָלִיד.

וּפִירִשׁ"י ו"ל דְּהָכָא בְּמֵאִי עֶסְקִי בְּשְׁלֵא נְתוּן דְּמִים. אֲבָל אַחֵר מִתָּן מַעוּ אִפִּי קוֹדָם שְׁהַחֲזִיק
בְּהָ אֵינוֹ יְכוּל לְחֲזוֹן בּוּ כְּדֵאִמְרִי בַב"ב: רַב זְבִיד אָמַר אִפִּי נִמְצָאת שְׁדָה שְׁאִינְהָ שְׁלוֹ אֵינוֹ
חֲזוֹר עֲלִיו לְהַכִּיזְבִין לִי שְׁלֵא בְּאֲחֵרִיּוֹת.

וְרַבִּינוּ נ"ר אָמַר דְּהָא נְמִי אִפִּי אַחֵר מִתָּן מְעוֹת אֱלָא שְׁלֵא נְטְלוּ עוֹרְרִין עַדְאִין דְּכִינּוֹן
דְּיְכוּל לְמַהֲדֵר לִי אֲרַעֲיָה הֶדְרִי זְבִינִי אֲבָל אַח' שְׁנִטְלוּ דְּלִית' דְּתִיָהדֵר בְּהִיא אִימְת' דֵר'
זְבִיד: (דָּף צ"ג) מִתְּנִי מִי שְׁהִי נְשׁוּי כו' מוֹקְמִי לָהּ בְּגִמְרָא בְּכוֹתְבָּ בְּעֵלְת מְאֵתִי לְבַעֲלַת
מְנָה דִין וְדְבָרִי אֵין לִי עֲמָה בְּמִנְהָ.

הָא לֹא הִכִּי שׁוֹרַת הַדִּין לְחֲלוֹק הַמְּנָה בֵּין שְׁלִשְׁתָּן שְׁבִמְנָה שְׁיַעֲבֹדוּן שְׁנָה וְהַמְּנָה הָאֵח'
חֲלוֹקוֹת בֵּין בַּעַל מְאֵתִי לְבַעֲלַת ג' מֵאוֹת שְׁהָרִי בְּעֵלְת מְאֵתִים שְׁיַעֲבֹד' בְּמֵאֵתוֹי נִמְצָא
שְׁהִיא וּבַעֲלַת ג' מֵאוֹת שְׁוֹת בְּהֵן.

וְאֵם הֵוִי שָׁם ג' מֵאוֹת שׁוֹרַת הַדִּין לְחֲלוֹק הַמְּנָה בֵּין שְׁלִשְׁתָּן וְהַמְּנָה הָאֵח' בֵּין בְּעֵלְת מְאֵתִים
לְבַעֲלַת שְׁלֵשׁ מֵאוֹת שְׁהֵן שְׁוֹת בְּמִנְהָ זֶה שְׁהָרִי שְׁיַעֲבֹד' בְּמֵאֵתִים. וְהַמְּנָה הַשְּׁלִישִׁי לְבַעֲלַת
שְׁלֵשׁ מֵאוֹת.

היו שם ד' מאות המנה הא' חולקו' בשנה והמנה השני בין בעלת מאתי' לבעלת ג' מאות. והמנה הג' נוטלת בעלת ג' מאות.

נמצא עכשיו בעלת מאתי' ובעלת שלש מאות שוות בשיעבודן שהרי בעלת מאתיים נוטלה שמונים ושלשה ושלש נשארו לה ליטול מנה ושבעה עשר פחות שלישי ובעלת שלש מאות נוטלה מאה ושמוני' ושלשה ושלש נשארו לה ג"כ ליטול מנה ושבעה עשר פחות שלישי.

וכיון ששתייהן שוות המנה הרביעי נחלקת ביניהן לבד שאין בעלת מנה נוטל' עמהן עד שיפח' שעבודן פשיעבודה שאף שיעבודה יתר נוטלת הפל. נמצא עכשיו שנוטל' בעלת מאתיים מנה ושלשים ושלשה ושלישי ובעלת שלש מאו' מאתיים ושלשים.

ושלשה ושלישי ובעלת מנה ושלשים ושלשה ושלישי נשארו לכל אחד שלשים ושלשה ושני שלישי דינר והרי שלשתן שוות בשעבודן מכאן ואילך כל מה שיש שם חולקת בשנה. וכן שלשה שהטילו לפיס פחתו או התירו כף הן חולקין.

אין לומר פסדר הנה דלא דמו הנה דאיכא שיעבודא להני אלא לומר שהן חולקין לפי מעו'. ור' גמי דפליג אמתני' כדאי' בגמ' בהא הוא דפליג למימרא דכיון דאיכא שיעבוד' שלשתן ראוי לחלוק כאח' אבל בהא אפי' ר' מוד': (שם) גמרא של מנה נוטלת חמשים תלתין ותלתא ותלתא הוא דאית לה אמר שמואל בכותבת בעלת מאתיים לבעלת מנה דין ודברי' אין לי עמך במנה לומר שהי' מסלקת עצמה לענגן אותו מנה שתחלוק בו פאלו אינה.

ומקשי' אי הכי אימא סיפא של מאתי' ושל ג' מאות שלשה ושלשה של ז' ונימא לה הא סליקת נפשך ממנה. כלומר ומה נפשך אם היא פמוחלת זכותה של מנה בין שתיהן הרי בעלת מנה ובעלת ג' מאות ראויות לחלוק המנה האחד והמנה השני יחלוקו בין בעלת ג' מאו' לבעלת מאתיים.

ואם פנותנת זכותה הרי בעלת מנה ראויה ליטול שני שלישי מנה שהן שלשים ושלשה ושני שלישי דינר. ואם פנותנת לה זכות בחלוקה שתחלוק עמה ותטול חצי זכותה הרי בעל' מנה ראוי' ליטול בשביל עצמה שלשים ושלשה ושלישי ותחלוק עם בעל' מאתיים בשלשים ושלשה ושלישי הראוים לה ותטול כל אחת חציין שהן שבעה עשר פחות שלישי.

ולעולם בעלת ג' מאות לא תפסיד מדינ' כלום שהיא תיטול לעולם שמונים ושלשה ושלישי. ומדהרי' דאמר' לה מדין ודברים הוא דסליקת נפשאי כלומר שלא נתנה ולא מחלה מזכותה פולם אלא סלקה עצמה שלא תערער ולא תדון עמה באותו מנה אלא פאלו אינה פלל': וכיון שכן הרי היא ראוי' לחלוק' בנשאר עם בעלת ג' מאות.

ובשקנו מידה דאי לא הא קיימא לן דכי האי לישנא לא מהני פלל. רבי יעקב מנהר פקוד אמר ריש' בשתי תפישות כו' פי' לאו למימרא דנפלו אחר מיתה דא"כ לא נפקא לן מינה מידי בין שפאו לידן פולן פאחת או בזה אחר זה.

ותו דתפישא דאחר מיתה לדברי הפל לא כלום הוא. אלא בשתפשו מחיים ותפשו מתחלה כפחת שבעים ותמשה ונכו בהו בשו' וחולקות בשנה דהא בשבעים ותמשה שיעבוד שלשתן שנה.

ותפשו אח"כ מאה ועשרים ותמשה וכבר נתקבלה כל אחת עשרים ותמשה נשאר שיעבוד' של בעלת מנה שהוא פחות שבכולן בשבעי' ותמשה הילכך בתפישא זו שנית זכה לחלוק בהו בכדי שיעבוד' והיגו שבועין ותמש' ונותנין לה חלקה שהוא שלישי ונהו עשרים ותמשה.

נמצא שנטלו חמשים ובמה שם בעלת מאתים ובעלת שלש מאות שוות שפיון שאין שם אלא מאתים שיעבודו שנה בהו וחולקות אותן ביניהן: וסיפא דנפלו להו שבעי' ותמשה בחד זימנא ושיעבוד שלשתן שנה בהו וחולקות אותן ביניהן.

ומאתי' ועשרים ותמשה בחד זימנא וכבר נתקבלה כל אחת עשרים ותמשה הילכך זוכות בתפישא שנית כל אחת לחלוק בכדי מה שנשאר שיעבודה ונשאר שיעבודה של מנה בשבועין ותמש' ובעלת מאתים במנה ושבועין ותמשה ובעלת שלש מאות במאתים ושבעים ותמשה.

לפיכך חולקת בעלת מנה בשבועין ותמשה ונוטלת שלישי דהיינו עשרין ותמשה אשתכח דשקלי חמשים. ובעלת מאתים שלישי במנה ראשון וחולקת במנה שני עם בעלת שלש מאות ומנה שלישי נוטלתו בעלת שלש מאות: זו משנת ר' נתן ר' אומ' אין אני רואה דבריו של ר' נתן באלו.

כלומר דווקא באלו דאיכא שיעבוד' דבהני דינא הוא דחולקין בשנה אחר שיעבודו שנה. אבל בשותפין אפי' ר' מודה שהו חולקין לפי מעות ודין הוא דיכול לאשמועין הכי בשתי נשים אלא שפך הדין מתברר יותר: וכן שלשה שהטילו לפיס: (שם) אמר שמואל שנים כו' עד אמר רבה מסתבר' מילת' דשמואל בשור לתרישה ועומד לתריש'.

כלו' וחורשין בו שלא הי' ראוי למלאכ' זו בלא חלקו של אחד מה' לפיכך ראוי ליטול בו זה שחלקו מועט כזה שחלקו מרובה. אבל שור לתריש' ועומד טביחה כלו' שטבחהו אעפ"י שלקחהו תחל' לתריש' זה נוטל לפי מעותיו וזה נוטל לפי מעותיו.

וכל שפן שור לטביח' ועומד לטביח' אלא דרבותא נקט ואע"פ שלקחהו תחלה לתריש' פיון שטבחהו וראוי לחלוק לפי מעות חולקין. והוא הדין לקחה לטביחה ודעתם לטבחו אם נשתפרו בו לתרישה שחולקין לאמצע שאין חולקין לפי מעות אלא אחר טביחה שראוי לחלוק לגמרי: (שם ע"ב) ורב המנונא אמ' אפי' שור לתרישה ועומד לטביחה השכר לאמצע לישא דרב' נקט והוא הדין נמי שור לטביחה ועומד לטביחה דכל שיתוף לאמצע דשותפין פי האי גוונא מחלי אהדדי ומזלא דבי תרי עדיף ושכרון מתרבה גם כן על ידי חלקו מועט שהו יכולין ליקח סחורה הרבה ומרויחין הרבה ומנא תימרא דמותבינו לי' לרבה מדתניא שנים שהטילו לפיס זה מנה וזה מאתים השכר לאמצע כו'.

ואם איתה דמודה ר' המנונא לרבה בשור לטביחה ועומד לטביחה דחולקין לפי מעות לדידה נמי תיקשי א"כ ליפלוג וליתני בדידה בשור לטביחה ועומד לטביחה זה נוטל לפי מעותיו וזה נוטל לפי מעותיו.

אֵלָא וְנֹדָאֵי לְרַב הַמְנוּנָא לְעוֹלָם אֵית לֵיה דְחוֹלְקִין לְאַמְצַע. וְתוּ מִדְמוּתְבִינָן לִי לְרַב הַמְנוּנָא מִמְתַּנְיָ דְתַנּוּ וְכֹן שְׁלִישָׁה שְׁהִטִּילוּ לְפִיס פְּתָתוּ אוּ הוֹתִירוּ כְּפֵה הֵם חוֹלְקִין.

וְאָם אֵיפֹתָ דְמוֹדָה בְּשׁוּר לְטְבִיחָה וְעוֹמֵד לְטְבִיחָה מְאִי קוּשְׁיָא דְהָא מְתַנְיָ שׁוּר לְטְבִיחָה וְעוֹמֵד לְטְבִיחָה הוּא דְכָל עֵיסֶק דְעֵלְמָא בְּרָאוּי לִיחְלַק הֵינּוּ שׁוּר לְטְבִיחָה וְעוֹמֵד לְטְבִיחָה. וְהָכִי עֲדִיפָא לִי מֵהָדָּה דְמִשְׁנֵי הוֹתִירוּ זִוְזֵי חֲדָתִי פְתָתוּ אֶסְתִּיבְרָא דְצִינְתָא אֵלָא וְנֹדָאֵי דְרַב הַמְנוּנָא לֹא שְׁנֵי לִי כְּלָל דְלְעוֹלָם אֵית לִי דְהִשְׁכַּר לְאַמְצַע וְהִלְכְתָא כְּרַב הַמְנוּנָא דְפִשְׁטָה דְמִתְנִיתָא מְסִיעָה לִי.

וְרַב נַחְמָן מְשַׁמְיָ דְרַבָּה בַּר אַבְוֵה קָאֵי פְנוּתִי. וְכֹן הִיא בִּירוּשְׁלַמִי דְאֶמְרִינוּ הֵתָם וְכֹן שֵׁלֵשׁ שְׁהִטִּילוּ לְפִיס פְּתָתוּ אוּ הוֹתִירוּ כְּפֵה הֵם חוֹלְקִין.

אִמְרָא ר"א הִדָּה דְתִימּוֹר בְּשִׁהֲיָתָה הַסְּלַע חֲסָרָה אוּ יִתְיָרָה. אֲבָל לְשַׁכַּר וְלִהְפָסֵד כְּוָלָן חוֹלְקִין בְּשִׁנְיָה וְנִשְׁיָא הֵהוּן יְהִיב מֵאָה דִּינָרִין וְהֵהוּן יְהִיב עֶשְׂרִי דִּינָרִין וְאִתְמַר הָכִי חֲבַרְיָא אֶמְרִין כִּיל הוּא מִימָר לִי עַל יְדֵי עֶשְׂרִי דִּינָרָא סְלַקְתָּ פְּרַקְמִטְיָא פִּי עַל יְדֵי עֶשְׂרִי דִּינָרִין שְׁלֵי לְקַחְתָּ פְּרַקְמִטְיָא יוֹתֵר וְנִמְצָא אִף אִתָּה מְשַׁתְּפֵר עַל יְדֵי יוֹתֵר.

עַד כַּדּוֹן דְהוּא פְּרַגְמִטְיָא רַבָּה. הַנּוֹת פְּרַגְמִטְיָא זַעִירָא כְּלוּ שְׁהִיָתָה הַפְּרַקְמִטְיָא רַב שְׁלֵא הִיתָ נְקִיָתָא אֵלָא בְּסִיעָה שְׁנִיָה הַנּוֹת פְּרַגְמִטְיָא זַעִירָא שְׁהוּא יְכוֹל לְקַנּוּתָה בְּכַדִּי חֲלָקוּ בְּלֵא סִיעָה הִלָּה מְאִי אֵיכָא לְמִימָר.

כִּיל הוּא מִימָר לִי עַד דְאִתְּ מוֹזְבִין חַד זִמְנָא אֲנָא מוֹזְבִין עֶשְׂרִי זִמְנִין. עַד כַּדּוֹן בְּמַקּוֹם קְרוֹב.

הִנֵּה בְּמַקּוֹם רְחוֹק כְּלוּמ' שְׁהִיוּ מוֹלִיכִין אוֹתָהּ לְמִכְרָה לְמַקּוֹם רְחוֹק דְתוּ לִיכָא לְמִימָר הָאֵי טַעְמָא שְׁהָרִי אֵינּוּ יְכוֹל לְמַכּוֹר עֶשְׂרִי פְּעַמִּי בְּשִׁיעוֹר מְכִירְתוֹ שֶׁל זֶה. אֶמְרָה הִלָּא הוּא יְכוֹל הוּא מִימָר לִי עַד דְאִתְּ אֲזִיל וְאִתִּי חַד זִמְנָא אֲזִיל וְאִתִּי עֶשְׂרִי זִמְנִין פִּי שְׁעַל יְדֵי שְׁהִיא מְעוּטָה הִיא קִלָּה לִישָׂא אוֹתָהּ וּמְרוּיָם בָּהּ יוֹתֵר.

וְכֹן בְּפִר' שׁוּר שְׁנַגַח אֵת הַפְּרָה אֶמְרוּ וְכֹן שְׁלִישָׁה שְׁהִטִּילוּ לְפִיס פִּיחְתוּ אוּ הוֹתִירוּ כְּפֵה הֵן חוֹלְקִין. אִמְרָא ר' בּוֹן בַּר חֵיִי נִרְאִין דְבָרִים בְּשִׁנְטִלוּ מְרַגְלִית דִּיכִיל לְמִימָר לִי אֱלוּלֵי עֶשְׂרִי דִּינָרָא לֹא הוּא מוֹזְבִין לָהּ אֲבָל דְבַר שְׁדַרְכוּ לִיחְלַק לְאַמְצַע וְחוֹלְקִין וְנִרְאָה דְהָכִי קְאָמֵר דְמִשְׁמַע לְהוּ לְמִתְנִי פְּתָתָה הַסְּלַע אוּ הוֹתִירָה קְאָמֵר דּוֹוֹקָא.

אֲבָל שְׂאָר רִינוּחַ חוֹלְקִין לְאַמְצַע. וְלַפּוּם הָכִי קְאָמֵר דְכִי אֶמְרִי דְבִשְׂאָר רִינוּחַ חוֹלְקִין לְאַמְצַע בְּשִׁנְטִלוּ מְרַגְלִית דְהֵתָם יְכוֹל לומר לוּ שְׁלֵא הִנֵּה יְכוֹל לְקַנּוּתָה אֵלָא בְּעֶשְׂרִי דִּינָרִין שְׁלוּ אֲבָל דְבַר שְׁדַרְכוּ לִיחְלַק מְבִיאִין לְאַמְצַע וְחוֹלְקִין כְּרָאוּי וְנָהוּ לְפִי מְעוֹת.

אִי נָמִי אֵיכָא לְמִימָר דְלֵאוּ אִמְתַּנְיָ קָאֵי אֵלָא הָכִי קְאָמֵר נִרְאִין דְבָרִים דְבִנְטִלוּ מְרַגְלִית יְכוֹל לְמִימָר לִי אֱלוּלֵי עֶשְׂרִי דִּינָרָא לֹא הִנֵּה מוֹזְבִין לָהּ. וְכִינוּן שְׁכּוֹן רָאוּי שְׁהִיא לְאַמְצַע.

אֲבָל דְבַר שְׁדַרְכוּ לִיחְלַק לִיכָא לְמִימָר ה"ט מְבִיאִין לְאַמְצַע וְחוֹלְקִין וּמִתְנִי בְּדַבַּר שְׁדַרְכוּ לִיחְלַק. אִמְרָא ר' אֱלֵעָזָר בְּדַבַּר שְׁדַרְכוּ לִיחְלַק דִּיכֹל לְמִימָר לִי אֵת פְּרַקְמִטְיָא דִּידָהּ סָגִין וְאֵת מְעָגֵי מוֹזְבִינְתָה פִּי מְעָגֵי מְתַעַבֵב מְלִשׁוֹן הִלְהוּ תַעֲגִנָּה וְכַדְתַּנּוּ וְאֵת הַעֵיגוּנִין שְׁלָהּ וְנִגְהַפִּיף וּמִתְהַפֵּף וּמְטִיבָהּ.

עד כדון בְּשִׁהֲתָהּ פְּרַקְמִטָּא נְתוּנָה פֶּאן הֵיִתָּהּ פְּרַקְמִטָּא נְתוּנָה בְּרוּמִי יְכִיל לְמִימַר עַד דְּאֵת סְלִיק אָנָּא הֵפִיךְ וּמְתַהֲפִיךְ בְּדִידֵי הֶכָּא וּמְטִיבָהּ. וּר"א דִּירוּשְׁלָמִי קָאֵי פְּרַב הַמְּנוּנָא דְגַמְרָא דִּילָן.

וְהָא דְאָמְרִי בְּב"ק שׁוֹר שְׁנָה מְאִתִּים שְׁנַגַּח שׁוֹר שְׁנָה מְאִתִּים וְאִין הַגְּבֵלָה יָפָה פְּלוּם הֵרָאשׁוֹן נוּטֵל מְנָה וְהַשְּׁנִי מְנָה חֲזַר וְנִגַּח שׁוֹר שְׁנָה מְאִתִּים הָאֲחֲרוֹן נוּטֵל מְנָה וְשְׁנִים שְׁלֹפְנָיו זֶה נוּטֵל חֲמִשִּׁים וְזֶה נוּטֵל חֲמִשִּׁים זֶה חֲזַר וְנִגַּח שׁוֹר שְׁנָה מְאִתִּי הָאֲחֲרוֹן נוּטֵל מְנָה וְשְׁלֹפְנָיו חֲמִשִּׁים זֶה וְשְׁנִים הֵרָאשׁוֹנִים כָּל אֶחָד נוּטֵל דִּינָר שֶׁל זֶהָב.

הֵיִיָּא הֵהָּ לִי פְּלִקָּח זֶה בְּשִׁלּוֹ וְזֶה בְּשִׁלּוֹ וְנִתְעַרְבוּ דְמִינָם לֵן דְּחֹלְקִין לְפִי מְעוֹת מוֹרֵי אָחִי נ"ר: (שם) מְתַנִּי מִי שִׁהֲיָה נְשׁוּי ד' נְשִׁים וְנִתְרָאשׁוּנָה קוּדְמַת לְשִׁנָּי וְהַשְּׁנִי כו' עַד חוֹלְקוֹת בְּשִׁנָּה.

מְקָשׁוּ בְּתוֹסְפוֹת וְלִיתְנִי שְׁלֵשׁ נְשִׁים. בְּשִׁלְמָא שְׁתִּים לֹא מְצִי לְמִיתְנֵי דְאִיצְטְרִיף לְאִשְׁמוּעֵינָן דְּשַׁבּוּעָה לְאֶחָד שַׁבּוּעָה לְמֵאָה.

אֵלָּא שְׁלֵשׁ לִיתְנֵי. וְתִירְצוּ דְאִי אִשְׁמְעֵינָן שְׁלֵשׁ הֵהָּ אֲמִינָא הֵתָּם הוּא דְאָמְרִי שַׁבּוּעָה לְאֶחָד שַׁבּוּעָה לְמֵאָה וְלֹא מְשַׁתְּבָּעָא הֵךְ קְמִינָתָא לְשִׁלְשִׁית מְשׁוּם דְשִׁלְשִׁית גּוּפָה גְּבִיָּא בְּלֹא שַׁבּוּעָה.

אֲבָל אַרְבַּע דְשִׁלְשִׁית נְשַׁבְּעַת לְרַבִּיעִית אִימָא קְמִינָתָא נְמִי תְשַׁבַּע לְשִׁלְשִׁית. קמ"ל דְאָפִי בְּהָא נְמִי אָמְרִי שַׁבּוּעָה לְאֶחָד שַׁבּוּעָה לְמֵאָה: גמ' בְּמֵאִי קָא מִיפְלָגִי אָמַר שְׁמוּאֵל בְּנִמְצָאת שְׂדֵה כו' עַד מָה שְׁגָבָה גְּבָהּ.

פִּי דכ"ע טַעְמָא דְרֵאשׁוּנָה וְשְׁנִיָּה דְנִשְׁבְּעַת הֵיִינוּ מְשׁוּם חֲשִׁשָׁא דְנִמְצָאת שְׂדֵה שְׁאִינָה שְׁלֹו וְהַשְּׁלִשִׁית אִינָה יְכוּלָה לְחַזֵּר עֲלֵיהֶן שְׁהֵרִי הֵן קוּדְמוֹת לָהּ. אֵלָּא שְׁלִשִׁית קְשִׁיָּא לֵן אֲמֵאִי נְשַׁבְּעַת כִּי נִמְצָאת שְׂדֵה אַחַת מִן הֵרָאשׁוּנוֹת שְׁאִינָה שְׁלֹו מֵאִי הֵוִי הָא הֵדְרִי עֲלָהּ דְשִׁלְשִׁי וְלֵהֲכִי מִיצְטְרִיף טַעַם דְּבַעַל חוּב מְאֻחָר שְׁקָדָם וְגָבָה מָה שְׁגָבָה גְּבָה וְאִשְׁתַּכַּח דְּלֹא מְצוּ הֵדְרִי עֲלָהּ.

אָמַר רַב נַחֲמָן אֲמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהֵי דכ"ע מָה שְׁגָבָה לֹא גְּבָה וְהֶכָּא בְּחִיָּשִׁי שְׁמָא תְּכַסִּיף כְּלוּ וְלִפְיָךְ לֹא תִטּוֹל בְּלֹא שַׁבּוּעַ שְׁמָא תְּכַסִּיפְנוּ וְאִם נִמְצָאת שְׂדֵה אַחַת מִהֶן שְׁאִינוּ שְׁלֹו אִינֵי יְכוּלֵי לְחַזֵּר עֲלֵיוּ וְרַש"י ז"ל פִּי בַע"א וְזֶה עֵינָר: (דף צ"ד) אֲבִי אָמַר דְאֲבִי קְשִׁיָּא אִיכָּא בִּינֵיהֶן כו' וְלִית לִי לְאֲבִי שְׁמָא תְּכַסִּיף.

וְאֵע"ג דְאֲבִי הוּא דְאִית לִי הָאִי סְבָרָא לְעִיל בְּפִר' הָאִשָּׁה שְׁנַפְלוּ. הֵתָּם בְּמוֹכַר פִּירוֹת קַרְקַע שְׁדֵרָה לְוַקְחֵי פִירוֹת שְׁאִין חוֹשְׁשִׁין לְשַׁבַּח הַקַּרְקַע אֵלָּא לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה כָּל פִּירוֹת שְׁיֻכְלוּ.

אֲבָל כָּאֵן הֵרִי רַבִּיעִית זֶה כְּסָבוּרָה שְׁקָרְקַע זֶה יְהֵא שְׁלֹו וְהֵיא מְשַׁבְּיַחְתּוּ כְּאֵדָם הַמְשַׁבּוּחַ אֵת שְׁלֹו. וְעוֹד דְּהֵתָּם הוּא שְׁקָרְקַע שְׁלָהּ וְיְכוּלָה לְעַכְבַּ עַל בַּעֲלָהּ שְׁלֹא לְמוֹכְרוֹ לְפִירוֹת מְשׁוּם הָאִי חֲשִׁשָׁא.

אֲבָל כָּאֵן שְׁהֵיא רְאוּיָה לְגַבּוֹת לִיכָּא לְאִמְנוּעֵי מֵהֵאִי טַעְמָא: וְהֵרַב אֶלְפִסִּי ז"ל לֹא כְּתַב מְכַל זֶה פְּלוּם וְהֵדִין עֲמוֹ דְהָא דְאֲבִי קְשִׁיָּא כְּבָר פִּסְק' בְּגִיטִין בְּפִרְקֵי הַגִּיטִין. וְלְשִׁמָּא

תכסיף פשיטא דלא תינשינו דהא אפי' בההיא דלעיל קיי"ל פרכא וכל דכו בהא דמודה אביי ואידו נמי פבר פסק רבינו ז"ל כמ"ד מה שגבה לא גבה: (שם) אמר רב הונא הני תרי אחי ותרי שותפי דאית להו דינא בהדי חד ואזל חד מניניהו לדינא לא מצי אידו למימר לי את לאו בעל דברים דידי את.

כלו' אין בעל דינו יכיל לומר לו את לאו בעל דברים דידי את אלא שליחותי עבד ויש לו לקבל עליו מה שדנו לזה וכיון שכן הרי זה פאלו בא בהרשאה דשליחותי עבד. ודוןקא דאיתני' במתא דכיון דכו ולא אתא מסתמא ניחא לי וקביל עלי'.

אבל ליתני' במתא לא מצי אמ' אי הנה אנא הנה טענינא טפי ולא למתני' דנשבעת ראשונ' לשני' ולא לשלישית דמא דהתם שבועה לאחד שבועה למאה: (שם) אתמר שני שטרות היוצאין ביום אחד רב אמר חולקין ושמואל אמר שודא דדיני לימ' רב דאמר כר"מ דאמר עידי חתימה פרתה.

פ' ויעדים בהתומיו זכין לו וכיון שכן אפי' נמסר לו השטר אחר פמה ימים הוא קונה מאותו יום שנקתב. ואם כתב לשניהם בו ביום ומסר להם למחר אפי' בזה אחר זה שניהם שוין לשניהם קונין משעת חתימה וכיון שכן ראוי הוא שיהו חולקין.

ואע"פ שאלו כתב לאחד בו ביום ומסר לו ואח"כ כתב לחברו שזה שמסר לו ראשון קנה מידי דהוה אגט אשה שפיון שהגיע גט לידה מגורשת גמורה ואפי' לבו ביום ואפי' כתוב בו חדש שנה שבוע או שכתב לשניהם בו ביום קודם שמסר לאחד מהם ואח"כ מסר לאחד תחלה בו ביום וחרז ומסר לשני זה שמסר לו תחלה קנה פיון שנומסר לו ביום שאינו שוין אלא פשנומסר להם למחר לפי שהשטר אינו קונה אלא משעה שמוכח מתוכו והרי שניהם כתובים באחד בניסן וכשנומסר להם לאחר זמן הרי הו קונין מאחד בניסן נמצא לשניהם שוין.

אבל פשנומסר לאחד בו ביום הרי זה קנה לאלתר מידי דהוה אגט אשה פדפרי' ותו לא קני אידו וכיון שכן כל שנומסר לאחד מהם תחלה בו ביום הוא קנה. ואלו נמסרו שטרות חלו בו ביום שודא איכא למימר דהאי ונדאי אי דמר לאו דמר אפי' הכי חלוקה עדיפא דהא כל היכא דנמסר למחר איכא למימר חלוקה ואפי' בו ביום נמי וכגון שזכה לשניהם כאחד ואמרינו לא דכ"ע כר"א והכא בהא קא מפלגי.

רב סבר חלוקה עדיפא ואפי' לר"א פיון דאפשר בחלוקה פלל וכגון שזיפה לשניהם כאחד ולהכי עדיפא משום דלא אפשר דניטעי אלא בפלגא. ושמואל סבר שודא עדיפא מטעמ' דאמרו דטפי שכיחא לר"א שוד' מחלוק' ותו דהכי עדיפא לן דהא פי אמרינו שודא אפי' הנות הכי דשניהם זכו כאחת לא אפשר דניטעי אלא בפלגא ואיפשר דיהבינו פלהו להווא דזכי מדינא.

והשתא דאמינו להכי הוא הדין נמי דהנה יכיל למימר שמואל דאמר כר"א דאמר עידי מסירה פרתה. פי' אף עידי מסירה והוא הדין לעידי חתימה.

ומיהו אליב' דשמואל איכא תרתי קניות בעידי חתימה ובעידי מסירה ולא ידעינו האי סברא במאי זכי להו להני אי בעידי חתימה אי בעידי מסיר' דאע"ג דהני שטרי הא

איתנהו קמן ונחתימי אפשר דנכי להו בעידי מסיר' מקמי דלוחתמינהו לסהדי או אפשר דגלי אדעתי' דלא בעי דליזכו אלא בעידי מסירה.

ואם איתנהו דבעידי מסירה בלחוד נכי להו לא סגיא דלא ליהוי בו ביום ואי לא הנה ליה מוקדם דהא לא נכו אלא מדין עידי מסירה בלחוד וכיון דלא סגיא דלא ליהוי בו ביו' בנודאי דחד מיניניהו בלחוד הוא כדפרי' לעיל דכל היכא דהוי בו ביום הני דחד מיניניהו.

ואי נמי ליה בעידי חתימה אי בו ביום מסרינהו בנודאי דחד מיניניהו בלחוד הוא אבל אי בתר הכי מסרינהו הוי דתרנוניהו. וכיון דכן שודא שכיחא טפי אליבא דר"א דאית לי' הני תרתי זכות דאי בעידי מסירה נכי לי' הא לא סגיא דלא הוואי בו ביום.

ואפ' נכי לי' בתתימ' אפש' נמי דנכי לי' בו ביום וכל היכא דהוואי בו ביום איכא למימר שודא דאי דמר לאו דמר כדפרישנא. מאי אמרת דילמא זכה לשניהם פאחת הא לא שכיחא ורב נמי דאית לי' חלוקה קאמר טעמ' פיון דאית לי' לר"מ דליכא אלא חדא זכיה דהיינו עידי חתימה ולא סגיא דנכי לי' אלא בהא ובהא אפשר דנכי לי' בו ביום ואפשר דנכי לי' בתר הכי וכל היכא דנכי לי' בתר הכי הוואי דתרנוניהו ואפ' בו ביו' אפשר פגון דנכי לשניהם פאחת חלוקה שכיחא טפי אליבא דר"מ כן אפשר לפריש'.

וצ"ת.

ושמואל דאמר כר"א דאמ' עידי מסיר' פרתתי. נראה לי דאליבא דר"א דאמר עידי מסירה פרתתי בנודאי לית לי' עדין בחותמיו זכין לו דטעמא דר"א מסתברא משו' דקסבר דמסיר' הוא עיקר ולא בעי' סהדי אלא לשוניה שטרא דאי לאו סהדי פיון דאפשר לאכחוש' ליהיא שטרא ליכא עליה תורת שטר.

ואפשר נמי דסגיא לן להכי בעידי חתימה דהנהו נמי מהני להכי דכיון דאיתנהו לא אפשר לאכחוש' ליהיא שטרא ואיכא עליה תורת שטר וכיון דהיינו טעמא דר"א בנודאי לית לי' עדין בחותמיו זכין לו דהא עיקר מילתא מסירה ונחתימה לא פלום הוא כדפרי'.

חילוף מאן דסבר לה כר"מ אפשר דאית לי' עדין בחותמיו זכין לו. אבל מאן דסבר לה כר"א בנודאי לית ליה עדין בחותמיו זכין לו ונה נראה נכון: ובענין מצות צריכות פנונה או אין צריכות נראה דבהא פליגי דמ"ד צריכות פנונה הרי שהיה פסח ויודע שהוא פן ושהוא חייב במצה ואמ' בפ' שאינו אוכל לצאת ידי מצוה לא יצא ולמ"ד אין צריכו' יצא אבל אם היה סבור שהוא סכות ואכל מצוה לדברי הפל לא יצא וזה צריף עיון ובדיק' בשמועות.

דכ"ע אית להו כר"מ ובהא פליגי אי אמרי' שודא עדיפא או חלוקה עדיפא מיהו נמי דמצי להקשות לי' דליכא למימ' דשמואל כר"מ דהא שמואל כר"א ס"ל כדמקשי' נמי ומי מצית מוקמ' לה לרב כר"א כו': ואי ר"מ אמאי קנה.

אי קשיא לך לוקמה פגון שכתב ומסר לא תחלה קודם שיכתוב לחבירו. או כת' לשניהם ומסר תחלה לא מהם בו ביום, יש לומר דכיון דסתמא קתני משמע לן דלעולם קאמר חולקין ולא שני לי' ביה פלל.

ומתרצי' תנאי היא דתנאי בגיטין פ' ראשון נחכמים אומרים יחלוקו וכאן אמר מה שירצה שלישי יעש'. וקיימא לן כשמואל דקאי ר"נ פנומיה.

ורב ששת נמי דאמרי' אימיה דרמי בר חמא פתבתינהו לנכסה בצפרא לרמי בר חמא לאורתא פתבתינהו לרב עוקבא בר חמא. פ' ובו ביום לא מסרה לאחד מהם ואח' שעבר אותו יום מסרה לשניהם בזה אחר זה.

והאי דאמרי' לאורתא לאו דווקא. אלא כלו' באורתא ברמשא אתא רמי בר חמא קמיה דרב ששת אוקמין' בנכסי' אתא רב עוקבא בר חמא קמי' דרב נחמן אוקמין' בנכסי' אתא רב ששת לקמין' דרב נחמן אמר לי' מ"ט עבד מר הכי אמר לי' דקדים פי' דהוה לן סהדי דמצפרא פתבתינהו לרמי וכיון שפן לאחר שנגמסר לו השטר זכה למפרע מאותה שעה אמר לי' אטו בירושלים יתבינו דכתבינו שעות פי' דאנו פינו דלא פתבינו שעות אינו זוכה אלא משע' שמוכית מתוך השטר דהיינו סוף היום אלא מ"ט עבד מר הכי אמר לי' שודא דדיינא עבדי אמר לי' אנא נמי שודא דדייני עבדי אמר לי' רב נחמן חדא דאנא דיינא ומר לאו דיינא.

ולא כפשטא חס לן למימר הכי דונדאי רב ששת מןמחה הנה ודייניו דין. אלא רב נחמן הנה בקי בדייניו יותר ומןמחה לדון ולא קאמר לי' אלא שבמקומו של רב נחמן לא הנה לו לדון.

ועיקר טעמא מאידך דאמרינו ועוד מעיקרא לאו בתורת הכי אתיא לי'. ונהויאן להו חדא ועוד דצריכו להדדי ואשפחו דכנות' בתלמודא וכו' פירשא מורי אחי נ"ר.

א"נ בטוע' בשיקול הדעת הנה דשודא שיקול הדעת הוא וטועה בשיקול הדעת במקום שיש גדול הימנו חוזר וקשיא כדכתבינא במסכ' סנהדרין בס"ד. וקשיא לן דהכא קיי"ל כשמואל דקאי כר' אליעזר.

ובמסכת גיטין אית לן דלית הלכתא כר"א בשטרות אלא בגיטין והכי מוכח התם בהדיא וכלהו רבנן אית להו הכי התם. ומירץ רבינו נ"ר דרב דקאי הכא כר"מ מ"ט אמר חלוקה משום עדיו בחותמיו דאי לא נודאי מי שנגמסר לו תחלה קנה ואנו לית לן עדיו בחותמיו זכין לו ולהכי אמרי' שודא.

ועוד נראה לומר דהא אשפחו תנאי דפליגי בה אי חלוקה עדיפא או שודא וכיון שפן אף על גב דקיימא לן כר' מאיר איפשר דקיי"ל דשודא עדיפא והיינו סברא דרב נחמן וקיימ' לן פנומיה: וכתב רבינו חננאל ז"ל דכי איפליגו רב ושמואל בין בשטרי מקח וממכר בין בשטרי הודאות והרב אלפסי ז"ל השיב עליו לומר לא נחלקו אלא בשטרי מקח וממכר ושטרי מתנ' אבל בשטרי הודאות והלונאות לא והביא ראיה לדבריו דאם פן דאפילו בשטרי הודאות והלונאות איתה אדמקשה מברייתא תיקשי לי' ממתני' דתנו הו פלם יוצאות בשעה אחת חולקות בשונה.

וליתה דאיכ' לתרוצי מתני' ר"מ היא וממתניתא עדיפא לי' להקשות דקשיא לן אי ר"מ אימא סיפא. וממתניתא דלעיל נמי דתנאי זו משנת ר' נתן רבי אומר אין אני רואה דברי רבי נתן באלו אלא חולקות בשו' איפא למימר דר' כר"מ.

ותו דאיפא לפרוקי כדפרקי נמי להך דתנאי היא ומאי דאיתי ראי נמי מדקי"ל לנה ולו
ואח"כ קנה חולקין. הא נמי לית דרב ושמואל לא אפליגי אלא בהני דמספקא לן הכי
הו' ואי הו' הכי פשיט' לן דחלוקה אמרי' ולא שוד' ואי הנה הכי פשיטא לן דשודא איפא
למימר ולא חלוקה.

ולפום הכי פליגי מספיק' מאי נידון בה. אבל בההיא דלו' ולו' אגן מיקם קים לן מילת'
הי קדים.

ואפ' הכי אית לן דבנכסים דזכו בהו בטר הכי שיעבודי' שנה. הא לא דמיא אלא להיכא
דאתו סהדי דזיב' לשניהם פאחת דנודאי בהא אפי' שמואל מודה דחולקין.

ומיהו הלכתא פנותי' דרבינו ז"ל משום דבשטרי הודאו' והלואות לעול' לא משפחת לה
דאיפא למימ' שודא אלא חלוקה דנודאי תרנויהו שוין דאפילו איתא דכתב ומסר לנה
קודם שיכתוב לאחר בנודאי אין שיעבוד שטר חל אלא משעה שמוכח מתוכו.

ואלו כתוב בו בשנה פלוני אע"פ שבאו עדים שנה השטר נכתב בראש השנה או באמצע
השנה אינו גובה מן המשועבדי' אלא מסוף השנה שהרי כל עיקר אינו טורף מן
המשועבדין אלא בשביל השטר שמוציא קול ואינו מוציא קול אלא מזמן שמוכח מתוכו.

וכיון שכן אע"פ שבאו עדים שכתב ומסר לאחד מהם קודם שיכתוב כלל לחברו ונמצא
שכיון שכן הוא שנתחייב לו תחלה מכיון שכתב ומסר לו תחלה. מ"מ במה שאין מוכיח
מתוך השטר הנה לי' מלנה על פה ואין לה דין קדימה וממה שמוכח מתוך השטר הרי
שניהם שווין.

הלכך לעולם לא משפחת לה דלא אמרינו בהו חולקין. ואי בשטרי אקניאת' בהא נודאי
לא פליגי דכ"ע הוא דאמרי' בהו שודא שפיון שהקנה לאחד מהם קנה לגבות מן
המשועבדין וליפא חלוקה אלא בשקנ' לשניה' פאחת והא לא שכיחא.

ובשטרי אקנייתא נמי לא פליגי רב ושמואל דבהני אפי' בשטרי מוכר ומתנה שודא עדיפא
תדע מדקא אתו עליה משום טעמ' דעדי מסיכ' ועידי חתימה ובשטרי אקניאת' ליפא
למימר הכי וזה נראה עיקר.

הנהו תרי שטרי כו' אפשר לפרש' בשני שטרי הלנואה וא"ל איזו ונאנא איפסוד א"ל
ידע על התחתון' אימר בר עשרין ותשעה בניסן את וכיון שכן הלה מוקדם וקודם לו.
א"ל וניכתוב לי מר טרפא מאיר ואילך.

פי' שהנה קרקע זה שטרפו ההוא דכתיב ביה בתמשה בניסן מאוחר שבכולן ואמר לו
האי דכתיב ביה בניסן סתמא דליכתוב ביה רב יוסף טרפא מאיר ואילך לגבות משאר
קרקעות שהיו לשם משועבדין שנטרף הלה שהנה מאוחר דינו לגבות מן הנשארים.

ואהדר ליה יכלי למימר לה את בר חד בניסן את והנחתי לה מקום לגבות ממנו כלומר
את בר חד בניסן את וכיון דכן אותו קרקע שגבה ההוא דכתיב ביה בתמשה בניסן הנה
ראוי לה שתגבהו אתה שהנחתי לה מקום לגבות ממנו.

ומיהו בְּשִׁטְרֵי הַלְנוּאָה סְתָמָא לָא אֶתְיָא דְהָא פְּרִישְנָא שְׂאִין שְׁיַעְבּוּד הַשְׁטֵר חָל אֶלָּא מְזַמֵּן שְׁמוּכִית מִתּוּכּוֹ וְכִינּוֹן שְׁפֵן אִפִּי' הָיָו שְׁם עֵדִים דְּהוּא בְּרַ חַד בְּנִיסָן רְאוּי לְכַתּוּב לּוֹ טְרַפָּא מְאִיר וְאִילָה שְׂאִין הַשְׁיַעְבּוּד חָל אֶלָּא מְאִיר וְאִילָה אֶלָּא בְּשִׁטְר אַקְנִיָּאת'.

וְכֵן יֵשׁ לְפָרֵשׁ וּבִשְׁנֵי שְׁטְרֵי מְכָר שְׁפִתְבּוֹן לְאַחַד אוֹקְמִיָּה רַב יוֹסֵף לְהֵהוּא דְחִמְשָׁה בְּנִיסָן בְּנִכְסֵי' א"ל אִידָה וְאַנָּא אִיפְסוּד א"ל יְדָה עַל הַתְּחִתּוּנָה אִימַר בְּרַ עֲשָׂרִין וְתִשְׁעָ' בְּנִיסָן אֶתְ אֶתְ א"ל נִיכְתּוּב לָהּ מֵר טְרַפָּא מְאִיר וְאִילָה לְגַבּוֹת מִן הַמְּשֻׁנְעָבְדִין בְּשִׁבִיל שְׁנַתְחַיֵּיב לּוֹ בְּאַחֲרִיּוֹת יְכַלּוּ לְמִימַר לָהּ אֶתְ בְּרַ חַד בְּנִיסָן אֶתְ פְּלוּמֵר וְאוֹתוֹ קַרְקַע מִן הַדִּין שְׁלָהּ הוּא.

וְלֹא גְרַסִּינּוּ וְהִנְחֵנוּ לָהּ מְקוּם לְגַבּוֹת הַיָּמִינוּ וְכֵן הִיא בְּמַקְצַת הַסְּפָרִים. א"נ אִיכָּא לְפָרוּשָׁה אִפִּי' אַחַד שְׁטֵר הַלְנוּאָה וְאַחַד שְׁטֵר מְכָר וְהֵהוּא דְכָתִיב בֵּיהּ בְּחִמְשָׁה בְּנִיסָן הָיָה שְׁטֵר הַלְנוּאָה.

וְהֵהוּא דְכָתִיב בֵּיהּ בְּנִיסָן הָיָה שְׁטֵר מְכָר אוֹקְמִיָּה רַב יוֹסֵף לְהֵהוּא דְחִמְשָׁה בְּנִיסָן בְּנִיכְסֵיהּ שְׁהַקְרַע בְּחֻזְקַת בְּעָלִים עוֹמְדָת עַד שְׁיָבִיא רְאָיָה וְכִינּוֹן שְׁפֵן הָיָה דְכָתִיב בֵּיהּ בַּה' בְּנִיסָן עֲדִיף מֵהֵהוּא דְכָתִיב בֵּיהּ בְּנִיסָן סִתְמ' דְּאִימַר בְּרַ עֲשָׂרִין וְתִשְׁעָה בְּנִיסָן אֶתְ אֶמַר לִי' נִיכְתּוּב לִי' מֵר טְרַפָּא מְאִיר וְאִילָה א"ל יְכַלּוּ לְמִימַר לָהּ אֶתְ בְּרַ חַד בְּנִיסָן אֶתְ.

וְלֹא גְרַסִּינּוּ נְמִי לְהָאִי פְּרִיּוּשָׁא וְהִנְחֵנוּ לָהּ מְקוּם לְגַבּוֹת מְמַנּוּ. וְכֵן פְּרִיּוּש' הַרְבַּ ר' שְׁלֵמָה דְמוֹנְפְּשֵׁלִיר ז"ל: הָא דְאֶמְרֵי' כְּתִב לְרֵאשׁוֹן וְלֹא חֲתִמ' לוֹ.

אִיכָּא דְקָשְׁנִי' לִי' וְכִינּוֹן דְּאִיכָּא אַחֲרֵינָא לְמָה לִי' לְקַמָּא חֲתִימָה וְהָא יְכוּל לְמִימַר לוֹ הִנְחֵנוּ לָהּ מְקוּם לְגַבּוֹת מְמַנּוּ. אִיכָּא לְמִימ' שְׁמָא נְמַצָּא' שְׁדָה אַחַת מֵהֵן שְׂאִינָה שְׁלוֹ.

א"נ שְׁמָא יֵשׁ בְּעַל חוּב אַחַר שְׁיִטְנֵרְף הָאֲחֵרוֹן וְאִלִּיבָּא דְהִילְכְתָּא לְהִיכָּא דְאִישְׁתְּדוּף בְּתַרְאֵי דְטְרִירִי קַמְאִי: (שְׁם ע"ב) וְכֵן בְּעַל חוּב וּשְׁנֵי לְקוּחוֹת וְכֵן אִשְׁתָּה בְּעַלְתָּ חוּב וּשְׁנֵי לְקוּחוֹת וְכַגּוֹן שְׁהִלְקִיחוּ' מְאֻחֲרִין וּבְעַל חוּב מְקוּדָם וְחוּבוֹ כְּנֶגֶד שְׁנֵיהֶם וְכַתֵּב בְּעַל חוּב לְלוּקַח מְאֻחֲרָה דִּין וּדְבָרִים אִין לִי עִמָּךְ וְחוּזָר עַל לוּקַח רֵאשׁוֹן לוּקַח רֵאשׁוֹן מוֹצִי' מִיַּד הַשְׁנֵי וּבְעַל חוּב מִיַּד הָרֵאשׁוֹן וְלוּקַח שְׁנֵי מִיַּד בְּעַל חוּב וְלוּקַח רֵאשׁוֹן מִיַּדוֹ וְחוּזָרִין חֲלִילָה.

וְקָשְׁיָא לִיהּ לְרַב ר' אַבְרָהָם ז"ל א"כ תִּיפְשֻׁט מִינָהּ בְּעַל חוּב מְאֻחֲרָה שְׁקָדָם וְגַבְהָ מֵהַ שְׁגָבָה לֹא גַבְהָ. וְאִיכָּא לְמִימַר כְּגוֹן דְּהֵוָּא אַפּוֹתִיקִי.

דְּאֶמַר לִיהּ לֹא יָהּ לָהּ פְּרִיעוֹן אֶלָּא מִזּוֹ: סְלִיק פְּרִיקָא בַּס"ד. פְּרִיק אֶלְמִנָּה נִיזוּנָת (שְׁם) מִתְּנִיתִין אֶלְמִנָּה נִיזוּנָת מְנַכְסֵי יְתוּמִים כּו' עַד לֹא תִמְכּוֹר אֶלָּא בַּב"ד אִי אֶמְרָתָּ בְּשִׁלְמָא דְהַנִּיזוּנָת תְּנִן שְׁמוּאֵל אֶמְתְּנִי' קָאִי אֶלָּא אִי אֶמְרָתָּ נִיזוּנָת תְּנִן שְׁמוּאֵל דְּאֶמַר כְּמֵאן לֹא כְּהִלְכְתָּא וְלֹא כְּמִתְּנִיתִין: (דָּף צ"ו) אֶמַר ר' יוֹסֵי בְּרַ חֲנִינָא כָּל מְלֵאכּוֹת שְׁהָאִשְׁתָּה עוֹשָׂה לְבַעֲלָהּ כּו' וְכָל הַגַּמ' עַד א"ל יַעֲקֹב בְּרַ נִפְתְּלֵי לְרַבִּינָא הִכִּי אֶמְרֵי' מִשְׁמִיָּה דְרַבָּא כְּנוּתָה דְקָאֶמַר לֹא אֶמְרֵי' אֶלָּא לְמִזוּנֵי אֶבְל לְכַתּוּבָה מְפָקִינוּ מִינָהּ.

וּבְשִׁתְּפִסָּה לְאַחַר מִיתָה וְאֶפ"ה אֶלְמוּהָ רַבְּנָן שְׁיַעְבּוּד' גַּבִּי מְזוּנֵי דְמִתְּנִיָּא לָהּ תְּפִישָׁה וְלֹא תִהְיֵי לָהּ לְכַתּוּבָה אֶבְל הִיכָּא דְתִפְשָׁה מִחַיִּים אִפִּי' לְכַתּוּב' מִתְּנִיָּא לָהּ תְּפִישָׁה. וְהִכִּי אֶמְרֵי' לְקַמֵּן הֵהִיא אִיתְתָּא דְתִפְשָׁה כְּסָא דְכִסְפָּא בְּכַתּוּבָתָהּ.

וְרַבִּינָא גּוּפְיָהּ הוּא דְאָמַר בְּפִרְקֵין דְלַעִיל רִישָׁא בְּשֵׁתִי תְּפִישׁוּת וְסִיפָא בְּשֵׁתִי תְּפִישׁוּת. וּבְמִסְכַּת שְׁבוּעוֹת נְמִי אָמְרִי לָא צְרִיכָה דְתַפְסָה מְטַלְטְלִין.

וּלְעִיל נְמִי בִּפְ הַפּוֹתֵב אָמְרִי הַנִּיחַ פִּירוֹת הַתְּלוּשִׁין מִן הַקְּרַקַּע פֶּל הַקּוֹדֵם בְּהֵן זָכָה זְכָתָה אִשָּׁה יָתֵר עַל פְּתוּבָתָה וּבַעַל חוֹב יָתֵר עַל חוּבוֹ וְהַמּוֹתֵר ר' טְרַפּוֹן אֹמֵר כּוֹ' וְאָמְרִי עָלָה בַּגִּמ' וּר"ע תְּפִישָׁה לָא מִהֲנִיָּא פֶּלֶל אָמַר רַבָּא אָמַר רַב נַחְמָן הוּא שְׁתַּפְּס מַחֲזִימִים.

וְאַף עַל גַּב דְּאִיפָּא לְדַחֲוִיָּה דְאַבְעַל חוֹב קָאֵי. מְכָל מְקוּם פֶּשְׁטָא דְמִילְתָּא אַתְרֵנוּיָּהּ קָאֵי בֵּין אַפְתוּבָה בֵּין אַבְעַל חוֹב.

וּבְפִרְקֵי הָאִשָּׁה שְׁנַפְּלוּ נְמִי אָמְרִי וְחַכְמִים אֹמְרִי פִירוֹת הַתְּלוּשִׁין מִן הַקְּרַקַּע שְׁלָה וְכָל הַקּוֹדֵם בְּהֵם זָכָה קָדָם הוּא זָכָה קָדָם הִיא יִלְקַח בְּהֵן קְרַקַּע וְהוּא אוֹכַל פִּירוֹת. וְכֵן דַּעַת מְקַצָּת הָרַאשׁוֹנִים ו"ל.

וּבִירוּשָׁלַי אִיפְּלִיגִי אִי אָמְרִי לָהּ אַחֲוִי מַה בְּיַדִּיךָ וְאִיפָּא מֵאן דֹּסֵב' דְּאָמְרִי לָהּ אַחֲוִי מַה בְּיַדִּיךָ. וְאִיפָּא מֵאן דָּלָא אָמְרִי לָהּ אַחֲוִי מַה בְּיַדִּיךָ פִּינּוּן שְׁהִיא צְרִיכָה לִישְׁבַע בְּסוּף קְשִׁימָה בְּתוּבָתָה.

אָמַר ר"י מְשׁוּם ר' יוֹסִי בֶן זִימְרָא כּוֹ' עַד לְהַבָּא יֵשׁ לָהּ. דְּוּוּקָא אֶלְמָנָה אַבְלָה אִשָּׁה אִישׁ וְאַפְּלִי מְכָרָה מְנַכְסִי מְלוּג שְׁלָה וְנִיזוּנִית מְחָלָה שְׁדִרְךָ הַנְּשִׁים לְסִייעַ לְבַעֲלִיהֶן וּלְגַלְגַּל עִמָּהֶן וְכֵן דַּעַת רַבִּינוּ ו"ר.

אַבְלָה אִם לְוִתָּה נִרְאִין דְּכָרִים בְּזוֹ שְׁלָא מַחֵל וְאַפְּלִי בְּאַשְׁתֵּי אִישׁ. וְהָא דְּבַעֲי ר"י יְתוּמִים אֹמְרִים נִתְּנֵנוּ וְהִיא אוֹמְרַת לָא נִטְלֵתִי עַל מִי לְהַבִּיא רְאִיָּה.

דְּוּוּקָא דְּפִלִּיגִי לְשַׁעֲבֵר. אַבְלָה לְהַבָּא אִינּוּן נְאָמְנִין דָּא"כ הַפְּסֻדָּת מְזוּנוּתִיהָ שְׁלָה אֶלְמָנָה לְגַמְרִי אֶלָּא וְדָאִי לְהַבָּא אִינּוּן נְאָמְנִין וְהָכִי מְשַׁמַּע מִהָא דְּאַתִּינּוּן לְמַפְּשֵׁט' מִינָּה דְּתַנִּי לֹוִי אֶלְמָנָה פֶּל זְמַן שְׁלָא נְשִׂאָת עַל הַיְתוּמִים לְהַבִּיא רְאִיָּה נְשִׂאָת עָלֶיהָ לְהַבִּיא רְאִיָּה וְהַלְכָת' כְּוִוְתִי' וְקָא מוֹכַח לִישְׁנָא דְּהוּי לְשַׁעֲבֵר.

וְאַמְרִינּוּ בִירוּשָׁלַי דְּוּוּקָא בְּשִׁלָּא לְוִתָּה וּבְשִׁאִין בְּיַדָּהּ מְשַׁכּוֹן הָא אִיפָּא חֲדָא מְהִי לָא מְחָלָה: (ע"ב) אָמַר רַב שִׁימִי בַר אֲשִׁי פְתַנְאִי כּוֹ' עַד וְכֵן פְּחָה יָפָה פִּי' הָא קִי"ל בְּמַתְנִי' דְּכָל אֶלְמָנָה מוֹכְרַת שְׁלָא בַב"ד בֵּין מִן הָאִירוּסִין בֵּין מִן הַנְּשׂוּאִין בֵּין לְמְזוּנוֹת בֵּין לְכַתוּבָה וְאִם מְכָרָה קְרַקַּע אֶחָד הָרִי הַדְּבָר בְּרִשׁוּתָהּ וְאִם רְצָתָהּ נוֹטְל' מְקַצָּת דְּמִים לְמְזוּנוֹת וּמְקַצָּת דְּמִים לְכַתוּבָ'.
וְהִינּוּ דְּקַתְנִי מוֹכְר' שְׁדָה אֶחָד וְנוֹטְל' מַה שְׁתַּרְצָ' מִן הַדְּמִים לְמְזוּנוֹת וּמַה שְׁתַּרְצָ' לְכַתוּבָתָה וּמְפָרְשֵׁת בְּשַׁעַת מְכִירָה מַה הִיא מוֹכְרַת לְמְזוּנוֹת וּמַה הִיא מוֹכְרַת לְכַתוּבָת' וְכוֹתְבַת אֵלּוּ לְמְזוּנוֹ' מְכַרְתִּי וְאֵלּוּ לְכַתוּבָ' מְכַרְתִּי דְּבָרִי ר"י ר' יוֹסִי אֹמֵר מוֹכְר' וְכוֹתְבַ' סָתָם.

פְּלוּמֵר מוֹכְרַת סָתָם וְאִינּוּ צְרִיכָה לְפָרֵשׁ מַה הִיא מוֹכְרַת לְמְזוּנוֹת וּמַה הִיא מוֹכְרַת לְכַתוּבָ' אֶלָּא מוֹכְרַת סָתָם וְכוֹתְבַת סָתָם וְאַחַר זְמַן הָרִשׁוּת בְּיַדָּהּ מַה הִיא רוֹצָה לְיִטְוֹל מִמָּה שְׁמְכָרָה לְמְזוּנוֹתֶיהָ וּלְכַתוּבָתָה.

פְּלוּמֵר מוֹכְרַת סָתָם וְאִינּוּ צְרִיכָה לְפָרֵשׁ מַה הִיא מוֹכְרַת לְמְזוּנוֹת וּמַה הִיא מוֹכְרַת לְכַתוּבָ' אֶלָּא מוֹכְרַת סָתָם וְכוֹתְבַת סָתָם וְאַחַר זְמַן הָרִשׁוּת בְּיַדָּהּ מַה הִיא רוֹצָה לְיִטְוֹל מִמָּה שְׁמְכָרָה לְמְזוּנוֹתֶיהָ וּלְכַתוּבָתָה.

מאי בָּהָא קָא מִיפְּלִיגִי דר"י סְבַר נִיכְסֵי בְּחֻזְקַת יְתָמֵי קִיָּמֵי. פִּי' וְכִינּוּן שְׁפֹן שְׁהַנְכָסִי בְּרִשׁוֹ הִיְתוּמִים אֵינָהּ יְכוּלָה לְהוֹצִיא אוֹתָן מִרְשׁוּתָם אֲא"כ תִּפְרֹשׁ לָמָּה.

וְאִם לֹא פִּירְשָׁה הַמְּכָר בְּטֵל. וְאֵע"פ שֶׁהִיא מוֹכֶרֶת שְׁלֵא בַב"ד צָרִיכָ' לְפָרֵשׁ בְּשַׁעַת מְכִירָה לְעֵדִים שְׁאֵינָהּ יְכוּלָה לְהוֹצִיא הַנְּכָסִים מִחֻזְקָתָן אֲא"כ מְפָרְשֶׁת לָמָּה.

וְכִינּוּן שְׁפֹן אִם לֹא פָתְבָהּ בְּשִׁטְר מֵה שְׁמֶכְר' לְמִזוּנוֹת וּמֵה שְׁמֶכְר' לְכַתְּנֻפָה נְאֻמְנִין הִיְתוּמִין עָלֶיהָ לֹא מְכָרָת וּיְכוּלִין לֹא מְכָרָת וְנִתְקַבְּלָת פְּתוּבְתִיךְ וְהַפְסַד' מִזוּנוֹתֶיךְ מֵאוֹתָהּ שְׁעָה וְאֵילָף אִם לֹא הִבִּיא' רֵאִי לָמָּה מְכָרָה שְׁכִינּוּן שְׁהַנְכָסִים בְּחֻזְקַת הִיְתוּמִים וְהִיא לָהּ לְפָרֵשׁ בְּשַׁעַת מְכִירָה וְהִיא לֹא פִּירְשָׁה צָרִיכָה לְהִבִּיא רֵאִי עַל הַפִּירוּשׁ.

וּר"י סְבַר נִיכְסֵי בְּחֻזְקַת אֶלְמָנָה קִיָּמֵי וְכִינּוּן שְׁפֹן אֵינָהּ צָרִיכָ' לְפָרֵשׁ בְּשַׁעַת מְכִירָה לָמָּה הִיא מוֹכֶרֶת אֶלָּא מוֹכֶרֶת סְתָם וְאֵח"פ הֶרְשׁוּת בְּיָדָהּ לֹא מְכָרָה הִיא רוֹצָה לְיִטְלָם אִם לְמִזוּנוֹת אִם לְכַתְּנֻפָה וְאִם בָּאוּ הִיְתוּמִי לְעַרְעֵר לֹא מְכָרָה שְׁבִשְׁשַׁעַת מְכִירָה פִּירְשׁ' לָמָּה מְכָרָה יְבִיא רֵאִי לְדַבְרֵיהֶם וְכֵן פְּחָה יָפָה שֶׁהִיא יְכוּלָ' לְיִמְלָךְ לָמָּה רוֹצָה לְנוֹטְלָן.

וְאִם אֵין שָׁם בְּנֵי חוֹרִין אֶלָּא מְשׁוּעָבְדִין אוֹמְרֵת שֶׁהִיא רוֹצָה לְיִטְלָן מֵה שְׁמֶכְרָה לְמִזוּנוֹת כְּדֵי שֶׁתִּגְבֶּה מִן הַמְשׁוּעָבְדִין כְּתוּבָת' וְאִם יֵשׁ שָׁם בְּנֵי חוֹרִין אוֹמְרֵת שֶׁמֵּה שְׁנִטְלָה לְכַתְּנֻפָתָהּ נִטְלָה כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה נִיזוּנוֹת בְּכָל מֵה שְׁנִשְׁאָר שָׁם מִכְּתוּבָת' דְּהָא קִי"ל דְּלִית' לְדַר"ש דְּאָמַר לֹא אָמְרִי מִקְצַת כֶּסֶף כָּל כֶּסֶף.

וְאָמְרִי מִמָּאֵי דִּילְמָא דַּכ"ע נִיכְסֵי בְּחֻזְקַת אֶלְמָנָה וּר"י עֲצָה טוֹבָה קַמ"ל. פְּלוֹמַר דַּכ"ע נִיכְסֵי בְּחֻזְקַת אֶלְמָנָה קִיָּמֵי וְאֵיְתִי דַּר"י שְׁפִיר דְּאָמַר מוֹכֶרֶת וְכוּתְבַת סְתָם.

טַעְמָא דַּר"י דְּאָמַר דְּתִמְכּוֹר בְּפִי וְתִיכְתוּב בְּפִירוּשׁ מְשׁוּם דְּעֲצָה טוֹבָה קַמ"ל דְּלֹא לְיִקְרוּ לָהּ רַעְבְּתְנִיתָא שֶׁהִרְוָא מוֹכֶרֶת כְּסָבוֹר שֶׁהִפְלִ מוֹכֶרֶת לְמִזוּנוֹת לְפִיכּוֹ הַשִּׁיאָה עֲצָה ר' יְהוּדָה שֶׁתִּפְרֹשׁ מֵה שֶׁדְּעָתָה לְמַכּוֹר לְמִזוּנוֹת וְתִכְתוּב בְּפִירוּשׁ דְּאֵי לֹא תִימָא הִכִּי הָא דְּבַעֵי ר"י תִּפְשׁוּט לִי מִמְתְּנִיתִין מוֹכֶרֶת וְכו' וְכוּתְבַת לְמִזוּנוֹת מְכָרְתִי דְּהָא נְמִי קְתַנִּי הִכִּי בְּלִישְׁנָא דַּר"י בְּבִרְיֵית' אֶלָּא מִמְתְּנִי לִיכָּא לְמִשְׁמַע מִינָהּ דְּעֲצָה טוֹבָה קַמ"ל ה"נ עֲצָה טוֹבָה קַמ"ל.

אֵי נְמִי דַּכ"ע נִיכְסֵי בְּחֻזְקַת יְתָמֵי קִיָּמֵי וְהִינּוּ טַעְמָא דַּר"י כְּדָא בִּי קְשִׁישׁ'. פְּלוֹמַר דַּאֲפ"ה דְּנִיכְסֵי בְּחֻזְקַת יְתָמֵי הֶרְשׁוּ בְּיָדָהּ לְנוֹטְלָן לָמָּה שֶׁתִּרְצֵ' וּמוֹכֶרֶת תְּחִילָ' סְתָם וְאֵח"פ יְכוּלָ' לְהִימְלָךְ וְהַדְּבָר תְּלוּי בְּדַעְתָּהּ לָמָּה תִּיטְוֹל אוֹתָן כְּדָא מ' אֲבִי קְשִׁישׁ' בְּשִׁכִּיב מְרַע שְׁאָמַר תַּנּוּ מְאִתִּים זִוּוּ לְפָלוּנִי בַּעַל חוֹבֵי רְצָה לְיִטְלָן בְּחוּבוֹ נוֹטְלִין וְאִם רְצָה לְיִטְלָן בְּמִתְנָהּ נוֹטְלִין.

וְאִף עַל פִּי דְּבִבְאָן הָרִי הַנְּכָסִין בְּרִשׁוֹת הִיְתוּמִים נוֹטְלָן תְּחִילָה בְּסְתָם וְאֵח"פ נְמִלָּךְ בּוֹ וְנוֹטְלָן לָמָּה שֶׁיִּרְצָה אִף אֶלְמָנָה אַע"פ שֶׁהַנְכָסִין בְּרִשׁוֹת הִיְתוּמִים וּבְחֻזְקַת הֶרְשׁוֹת בְּיָד הָאֶלְמָנָה לְנוֹטְלִין תְּחִילָה בְּסְתָם וְאֵח"פ הַדְּבָר תְּלוּי בְּדַעְתָּהּ לְיִטְלָן לָמָּה שֶׁתִּרְצָה.

כְּדֵי נִרְאֶה לְפָרֵשׁ וְזֶהוּ הַפִּירוּשׁ הַנֶּכּוֹן. וְהָא דְּאָמַר ר"י מוֹכֶרֶת וְכוּתְבַת סְתָם וְכָד פְּחָה יָפָה פִּירְשׁוּ בִירוּשְׁלַי בָּא מְלוֹנָה בְּשִׁטְר אוֹמְר' לְכַתְּנֻפָה מְכָרְתִי בָּא מְלוֹנָה בְּעֵדִים אוֹמְרֵת לְמִזוּנוֹת מְכָרְתִי.

כלומר אם בא מלנה בשטר לטרון מן המשועבדין ולהוציא מיד הלקוחות הדמים שהרי מוכרת לשנים עשר חדש ומפרנס אחד לשלשים יום אומר' לכתובת' מכרתי והיא קודמת ואם מוכרת למזונות הם מוציאים מידה הדמי'.

ואם בא מלנה ע"פ אומרת למזונות מכרתי שאלו מכרה לכתובתה טורף בני חורין דאיתנהו ועכשיו שמכרה למזונות מה שמכרה מכרה דתרנוייהו בעלי חוב ע"פ נינהו וכיון שכן מי שקדם מהן וגבה מה שגבה גבה ומוכרת שאר נכסים משום כתובה נמצא הסתם יפה לה.

ומהכא משמע דכל שאינו גובה מן המשועבדין אף על פי שהוא קודם הגובה מן המשועבדים קודם לו לגבות כמה שאמרו בירושלמי שאם בא מלנה בשטר והיא אומר' שמכרה למזונות מוציאים הדמים מידה ואף על פי שהיא מקודמת במזונותיה שהרי שיעבוד מזונותיה משעת כתובה ואמרינו התם שאלו מכרה לכתובה אינן מוציאים מידה אלא דבמלנה מאוחרת מכתובתה עסקינו ואפי' הכי למזונות מוציאים מידה.

והכי מוכח מהא דמבעיא לן מוכר' למזונות מהו שתחזור ותטרון לכתובתה ואמרינו דלא משום טעמא דאחריותי' דנפשיה מיהת קיבל עליה. אבל בית דין שמכרו למזונות.

ונדאיפשיטא לן שהיא חוזרת וטורפת לכתובתה ואף על פי שהן שוין בחיובן משע' אחת כתובה ומזונות כתובה גובה מהן: (דף צ"ז) והא דאמרינו נהי דאחריות דעלמא לא קבילת עלה דאחריות דנפשיה קבולי קבילת.

מהא משמע לן שהמוכר שדה לחבירו שלא באחריות חייב לו באחריות דנפשי' למימר' דאיהו גופיה מיהת לא ליהדר עליה. ודווקא בשום חוב ושום זכות שיש לו באותה שעה.

אבל אם בא זכות עליו אחר כך ונדאי נראין דברים שחוזר עליו פשם שאם הלוחו שחוזר עליו. ואפטרופסין שמכרו נראה לי שחוזרין וטורפין בחובן דליכא למימר הכי אלא באלמנה שמוכרת לצורך עצמה מה שאין פן באפטרופסין.

ולא דמיא למאי דאמרינו בבא בתרא בפרק ח"ה והא אית לי סהדי דאתאי ואימלכי כך באמרת לי זיל זבין. ומהדרי' דאמרי' השני נוח לי והראשון קשה ממנו.

ואמרינו עליה דטענתי טענה בין לאדמון בין לרבנן דכיון דלא הוי אלא דבורא מיקרי ואמר אלמא דאלו הנה מעשה פסיד. לא דמיא דהתם בתובע גוף הקרקע לומר שהוא שילו ולא הנה של אותו אחר.

ובהא אמרינו דמעשה מרע זכותיה אבל בתובע חובו ליכא למיתי עליה אלא במוכר לצרכו ולא במוכר לצורך אחרים וזה מבואר. דאי לא תימא הכי א"כ אפי' בי דינ' נמי אלא ונדאי פדכתובא.

הא דתנן מוכרת והולכת עד כדי כתובתה וסמוך לה שתגבה כתובתה מן השאר. נראין דברים בנדאי שכל אשה ניוזנת והולכת לעולם לאנשי גליל כל יומי מיגר אלמנותה ולאנשי יהוד' כל זמן שלא נפרעת מכתובתה ואע"פ שאכלה יותר מפדי כתובתה כמה פעמים.

ולא אמרו בכאן אלא שתמכר עד כדי שתשאר כדי פתובתה וסמוך לכן בשביל שתגבה פתובתה ממה ששיירה וקמ"ל שאינה חונרת וטורפת לכתובתה מה שמכרה למזונות. וכן דעת רבותינו הצרפתי ז"ל והוא מבואר.

והלכתא זבין ולא איצטריכו לי זוני הקרי זביני. פ"ל שלא היצרתי לו לפי שזכה באותו דבר שהוא צריף ולא הוצרך למעות פגון דזבין למזבן תורי ואתי לי תורי בלאו הכי וכגון בצורת דנהרדע' אבל אם נמלך שלא ליקח אותו דבר ונדאי בכי הא לא הקרי זביני והא דאמרי נמי דהקרי זביני דנוקא דגלי דעת' בשעת מכירה אע"ג דלא אתני הקרי זביני ולא הוו דברים שבלב דאומדנ' דמוכח שאני כדפרי' לעיל גפי מברחת הא לאו הכי ונדאי הוו להו דברי' שבלב ודברים שבלב אינן דברים (ע"ב) והא דתנן פה יורשי מוכרין שלא בב"ד ב' יורשיה משפחת לה חן כדפרי' עולא פגון שירשתה בתה או אחותה דשמעין מינה דפירושי' דחינה היינו שימצאו הנשים חן בעיני האנשים וישאו אותן כפר"ח ז"ל.

והא דאמרי' לא לאיתויי מגורשת ואינה מגורשת כדר"ז דא"ר זירא אמר רבה בר ירמיה' א"ש כל מקום שאמרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת בעלה חייב במזונותיה פלומר וקמ"ל דדנוקא מחיים דמיעגנה אפסולתי' אבל אח' מית' לא מדתנא סיפא דמתני' וגרושי' לא תמפן' אלא בב"ד שמעין מינה דהא דתני רישא וכל שאין לה מזונות מירבי' לן מינה מגורשת ואינה מגורשת מן הנישואין דלית לה מזוני וכיון דכן לא תמפור אלא בב"ד רבינו נ"ר ותו לא מדי.

והא דאמרי' מהו דתימא אלמנה מן האירוסינ הוא דלא נפיש חינה פלומ' שאינה צריכה להרבות חינה שהוא בלא"ה מרובה אבל גרושה דנפיש חן דידה פלומר שהיא צריכה להרבות חינה אימ' תיבעי חן כו': (שם) מתני' מכרה פתובתה או מקצתה משפנתה או מקצתה נתנתה לאחר או מקצתה לא תמפור את השאר אלא בב"ד פ"ל אוקימנא בגמ' כר' שמעון דסבר דכיון דנתקבלה קצת פתובתה שוב אין לה מזונות וכל שאין לה מזונות מוכרת בב"ד ונחכמים סוכרים דמוכרת אפי' ד' או ה' פעמים דס"ל דאע"פ שגבתה מקצת פתובת' עדאין היא נזונת עד שתהא לגמרי נפרעת ולכה מוכרת למזונות שלא בב"ד והוא הדין לכתובתה כל זמן שהיא נזונת אלא דנקט הא משום הא דבעי למימר עלה וכותבת למזונות מכרתי ופרישנא בגמ' דעצה טובה קמ"ל פי היכי דלא ליקרו לה רעבתניתא וגרושה לא תמפור אלא בב"ד לפי שאין לה מזונות: (דף צ"ח) שלח לי רבא ברי' דרב יוסף מוכרת שלא בב"ד צריכה שבועה או אינה צריכה שבועה.

יש שפירשו צריכה שבועה שלא מכרה בפחות ואע"ג דקיי"ל דב"ד הדיוטות מיהת צריכה דהא קיי"ל אין מקבלי' עדים שלא בפני בעל דין וכיון דכן לית לן לקבולי סהדותיהו. ולית' דליכא למימ' אין מקבלין עדים שלא בפני בעל דין אלא שלא לחייב בעל דין שלא בפניו.

אבל אם היו תובעין ראובן והוא מביא ראיה להפטר ונדאי מקבלין ראיתו שלא בפני בעל דינו שלא לחייבו. ועוד הרי מקבלין שבועה ובהא נמי איכא למימר דלא ניקבצה שלא בפני בעל דין.

ועוד דבכל מיילי דאלמנה ליתן לן דינא דאין מקבלין עדים שלא בפני בעל דין דאי לא אלמנה היכי גביא. והנכון פדברי רש"י ז"ל שפי' מוכרת שלא בב"ד צריכה שבועה שלא גבת יותר.

דאע"ג דקיי"ל היא צריכה בב"ד הדיוטות ה"מ למעבד לה שומ' אבל בתר הכי איהי מוזבנה מנפשה ואמרי' ותיבעי לן הכרזה כלו' ותיבעי לה אי בעיא הכרזה דהא ביהא תליא דאי בעיא הכרזה פיון דאכרזה שבועה לא תיבעי.

ואי לא בעיא הכרזה מסתברה דשבועה תיבעי. ואסיקנא צריכה שבועה ואינה צריכה הכרזה הילכך מעיקרא מקמי דתזבין פלל צריכה שבועה שלא נהנית מכתובתה פלום כדקיי"ל הבא ליפרע מנכסי תומים לא תפרע אלא בשבועה ולבתר הכי איבעיא מוזבנה ולא בבי דינא ואפי' בדלית לה מזוני אפי' בגרושה דקיי"ל פעולא דאמר משום חונה פדמוכח במסכת ערכין וצריכה שבועה שלא גבתה יותר ואי בעיא ליפטירי נפשה מהאי שבועה בתרייתא דלא גבתה יותר תזבין בב"ד המנמחין והן מכריזין ומוכרין לה והיגו דתנן שום היתומים שלוששים יום כו' למפור לאשה בכתובתה.

והיכא דגב' לאו בבי דינא ומכרה מקמי דתשתבע שלא נהנית מכתובתה פלום ונראין דברים שמכרה בטל והרב אלפסי ז"ל כתב שמכרה קנים והביא ראי' לדבריו מהא דאמ' לעיל בשלמא מן הנשואין משום מזוני וכיון דאמרי' הכי משום מזוני אלמא דבת מתזנ' עסיקינו ואי בשנשבעת הרי הפסידה מזונותיה משעה שתבעה פתובתה בב"ד ונשבעת כדקיי"ל התובעת פתובתה בב"ד אין לה מזונות אלא ונדאי בשלא נשבעת ואמרינו שיהא מוכרת ואפי' לכתחלה ובלבד שתשבע בסוף.

וליתה להאי ראי' דהא אפשר שנשבעת בב"ד בלא שתבעה פתובתה כדי שיהא הדבר מזומן בידה פל שעה שתתרה לגבות ולא תצטרף לשבועה. ועוד בשביל שאם מתה לא יפסידו יורשי' פדקיימא לן אדם מוריש שבועה לבניו.

אי נמי משפחת לה דליכא שבועה וכגון שחייב מודה. ותו דאפי' אית' דאשתבע' ותבעה פתובתה ופסדא מזוני אפי' הכי איכא לפרושי דמן הנשואין אע"ג דהשתא לא מימתנא משום תביעת פתובתה פיון שיהא בת מזונות וראוי' להן אקילו בה רבנן למפור לכתובתה שלא בב"ד כדי שתתרה יותר מתחלה לתבוע פתובתה ותפסיד מזונות פעין ההוא דאמרינו התם במסכת ערכין בפר' שום היתומים במאי דאמרי' התם דמכריזין ליתן לה לאשה בכתובתה היכי שבקי' מזוני דונדאי מפסדי' ונקטינו הכרזה דלא ידעינו אי מרואינו אי לא מרוחינו ואמרינו הא ל"ק בתובעת פתובתה בב"ד דקיי"ל דאפסדה מזוני.

ומקשי' אי אין לה מזוני אינזדקוקי נמי לא מינזדקינא לה דהא לעיל עלה פרישנ' התם דלא מינזדקינא לה אלא משום מזוני וכיון דאפסדה מזוני אמאי מינזדקינא לה ואמרי' אלא פיון דאינזדק לה מעיקרא מינזדקינא לה בסוף כלו' שאלו לא היו גיזקין לה בסוף אף היא לא תבוא מתחלה לתבוע פתובתה בב"ד.

אע"פ שאינן דומות דשניא ההיא דהתם דלא מינזדקינא לה פל עיקר ובהא ונדאי איכא למימר דילמא אתיא לאימניעי. ותו דאיכא לפרושי ההיא דהתם דלאו מהאי טעמא הוא אלא כפשט' לומר שפיון שהזקקנו לתביעתה שהפסידה בשבילו מזונות גיזקין לה

לגמור כל תביעתה וכיון דראי דרבינו ז"ל לא מוכיחא הכי בהדיא ונדאי נראין דברים שמה שעשתה קודם שתשבע לא עשתה ולא פלוג.

וכן הדין בבעל חוב כל מקום שהוא צריך שבוועה וזה נראה מבואר: אמר רבא אמר רב נחמן אלמנה ששמה לעצמה כו': (ע"ב) איבעיא להו אמר לי זיל זבין לי לתפא ואזל זבין לי פורא מאי מעביר על דבריו הוי ולתפא מיהא קני ואסיקנא דמוסיף על דבריו הוי דאי מעביר על דבריו הוא בעלהבית אמאי מעל.

קשיא לן ותקשי לן נמי שליח כיון דאמרת דמעביר על דבריו הוי שליח אמאי מעל שקרי פועלים לא קיימו דבריו. וניחא לן דבשלמא מעילה דבעל הבית תליא בדבורני דשליח אמר ליטול שמים אי אמרת במעביר על דבריו הוא.

לא לתר באותה שעה עבר על דבריו של בעל הבית. אבל מעילה דשליח באכילת פועלים תליא מילתא וכיון דאכלו שמים קיימו דבריו ומיד מעל השליח ולכי אכלי שלישיית מילתא אחריתי הוא דעבדי באפי נפשייהו ולכך הוא והן מועלים עליה.

ומאי אפי' היא אומר' אחזיר את הדינר ליורשי דינר מקרקעי ולפום הא דקס"ד השתא רשב"ג ארישא פליג ולא אסיפא דאלו הי' אומרת אני אחזיר את הדינר ליורשים דינר מקרקעי אפי' בכדי תשעה קבין ובגנה בית חצי קב הדין נותן שיהא המכר קיים דמאי איכפת לי כיון דמהדר לי אלא לאו ארישא קאי.

איכא דאמרי' הא ונדאי כו' עד דליפשו שטרא עלאי פי' רבינו אחי נ"ר מי אמרינו דכי אמר לי כורא לאו דנוקא קאמר לי אלא מראה מקום הוא לו ועד כורא קאמר לי למימרא דאי לא משפח לזבונא בציר מהכי לזבון עד הכי או דילמא דכי א"ל כורא קפידא הוא ודווקא כורא קאמר ולא בציר מהכי וטעמא מאי דאיכ' למיקפד עלה משום דיכיל למימר לא ניחא לי דלפשי שטרי עלאי.

ואתני' למפשט מדתנו נתן לו דינר של זהב ואמר לו הבא לי חלוק פלומ' בדינר של זהב בין דקאמר לי הכי בהדי' בין דמשמעו' הכי מסתמא והלה והביא לו בג' סלעים חלוק ובג' טלית שניה' מעלו.

אי אמרת בשלמא מוסיף על דבריו הוי לאו דווקא לישנא דמוסיף על דבריו אלא לאפוקי ממעביר על דבריו דלא הוי נקט נמי לישנא דלעיל. פלומר אי אמרת בשלמא דכל פי האי גונא לאו מעביר על דבריו הוי ולא קפידא הוא הילכך פי יתיב לי דינר זהב וא"ל הבא לי חלוק פלומר הבא לי חלוק עד דינר של זהב שאם אינו מוצא ליקח בפחות שימתן בו ע"כ.

וה"ה שאם מצא ליקח בפחות משום הכי בעל הבית מעל פשהלה זה והביא חלוק בשלש עשה שליחתו. אלא אי אמרת מעביר על דבריו הוי פלומר דכל פי האי גונא מעביר על דבריו הוי וקפידא הוא ודווקא בדינר זהב קאמר.

בעל הבית אמאי מעל והלא לא עשה שליח שליחתו. וקיי"ל לא עשה שליחתו השליח מעל ומפרקינן הכא במאי עסקינ' דאיתי לי שנה שש בשלש פלומר דבהא ונדאי לא הוי מעביר על דבריו דהא איתי לי חלוק יפה דינר זהב.

ומקשי' אי הכי שליח אמאי מעל פלומר אי אמרת בשלמא מוסיף על דבריו הוי ומתני' בדאייתי לי שנה שלש בשלש אתיא שפיר. דקס"ד דשניהם מעלו אחלוק קאי והיינו דבעל הבית מעל דכיון דמוסיף הוא הרי עשה שליחותו.

ושליח נמי מעל דאע"ג דלא הוי מעביר על דבריו ולא חשבינו ליה משנה מדעתו של בעל הבית: מ"מ מדעת עצמו עשה בשליחותו שהוא אמר לו ליקח בדינר זהב והוא לקח בג' סלעי וכיון דכן דינא הוא דלימעול איהו נמי ולימעלו תרנוניהו אבל השתא דאמרת דאייתי לי שנה שש בשלש הרי נעשה שליחותו לגמרי וכיון דכן שליח אמאי מעל פלל בעה"ב הוא דלימעול ולא שליח ומשני אטלית ומקשי' אי הכי אימא סיפא בעל הבית לא מעל מפני שיקול לומר לו חלוק גדול הייתי מבקש ואתה הבאת לי חלוק קטן ורע וכיון דאייתי לי שנה שש בשלש היכי קרי לי חלוק קטן ורע דהא אייתי לי חלוק בדינר זהב דדבא מיניה.

ומפרקינא מאי רע בדמים דא"ל אי אייתי לי בשית הוי שנה תריסר פלומר כיון שפצאת שהוול השער כל כף הנה לה ליקח גם בשית והנה שנה תריסר שאני חלוק טוב ויפה הייתי מבקש אלא שלא הייתי רוצה ליתן בו יותר מדינר זהב ולעולם הנה לו ליקח בדינר זהב דיקא נמי דקתני מודה ר"י בקטנית שקטנית בסלע וקטנית בפרוטה.

פיר"ש ז"ל דאי בדאייתי לי שנה שלש בשלש מאי שנא קטנית מחלוק בחלוק נמי יכול לומר לו לדינר קטנית הייתי צריך ומה שהבאת לי אינו מספיק אלא ונדאי בדאייתי לי שנה שש בשלש ובחילק איכ' טעמא דאי אייתי לי בשית הנה שנה תרי סרי אבל לא בקטנית שאלו בקטנית יחזור ויקח מהו והשתא מיהת הא אית לי מינא כדי צורפיה.

ולא נהיר' דאפי' תימא דאייתי לי שנה שלש בשלש איפא למימר הודאה דר"י דלא דמי קטנית לחלוק דבחלוק כיון שלקח לו חלוק קטן דלא חזי לא מצי לתקוני דאפי' זבין אחרינא נמי לא אהני מידי דהא תרנוניהו לא חזי.

אבל בקטנית כשלקח לו חצי מה שהוא צריך הרי הוא יכול לחזור וליקח לו פעם אחר' וראוי לו פאלו לקח לו מתחילה פולה בבת אחת. אבל הפי' הנכון דהיינו דיקא דר"י מדלא אנשכח מידי אחריתי דקא מוד' אלא בקטנית וא"כ דלא פליג ר"י אלא בדאייתי לי שנה שלש בשלש הנה לי לאודווי בחלוק גופיה ובדאייתי לי שנה שש בשלש.

ותו מדקתנא טעמא שקטני' בסלע וקטני' בפרוט' משמע דבחלוק דפליג משום ריעות' דדמ' קאמר והיינו דמוד' בקטני' דלית' להאי ריעותא דדמ' שקטני' בסלע וקטנית בפרוטה ובאתרא דמזבגי כבא כבא בפרוטה וליכא למימר בסלע הנה מוזלי גבא טפי.

ומקשי' ממתניתין דקתני היתה פתופתה ד' מאות וזו ומכרה לזה כו' דאמרי' של פולן מכרן קיים אלמא דטעמ' דאפוש' שטרי לא פלום הוא. ומפרקי' בקטיני' וה"ה דיכיל למימר לי דשאני מתני' דהוי בעלת חוב וכיון דכן דינא הוא דתיפתרע בדנפ'ש וכדמשכח.

אלא מסתבר' דהיינו דקשיא לי משום דקי"ל שהיא מוכרת שלא ברשות פלל וכיון דכן אלו הנה חשיב לן טעמא דאפוש' שטרי לאו כל פמינ' לזיבוגי דלאו ברשותייהו דיתמי דדילמא יתמי מסלקי לה בזווי כי היכי דלא תיזבון ולא ליפשו שטרי עלייהו ולא תהא

יכולה למכור בלא רשו' היתומי' אא"כ לכל כְּדֵי פְתוּבָתָהּ פֶּאֶחַת דְּתוֹ לִיכָא טַעְמָא דְאִפּוּשִׁי שְׁטָרֵי וְהֵינּוּ דְאִיזְטָרִיף לְאִוְקוּמָה בְּקִטְיֵי וְלַעֲנֵנּוּ בְּעֵינֵי אִיכָא מ"ד דְּסוֹגְיָנּוּ דְמַעְבִּיר עַל דְּבָרֵי הַגּוֹי מְדַדְיָקֵי לְהֵוּא דְמַפְרְקִינּוּ לְהֵאִי טַעְמָא דְמַעְבִּיר עַל דְּבָרֵי הַגּוֹי פִּי' דִּיק' נְמִי דְקַתְנִי.

וְאִיכָא לְדַחוּיֵי דְבִשְׁלָמָא מַעֲיָקָר' פִּי שְׁמַעִי לָהּ לְמַתְנִי דְהֵתָם בְּדִאִיִּתִי לִי שְׁוֵה שְׁלֵשׁ בְּשְׁלֵשׁ אִיכָא לְמִשְׁמַע מִינ' דְּוּדָאֵי מוֹסִיף עַל דְּבָרֵי הַגּוֹי וְלֹא מַעְבִּיר. אָבֵל הַשְׁתָּא דְשְׁמַעִי לָהּ בְּדִאִוִּיתִי לִי שְׁוֵה שְׁלֵשׁ אִיכָא לְמִימַר דְאָפִי בְּדִאִיִּתִי לִי שֵׁשׁ בְּשְׁלֵשׁ אָמְרִי דְאִיִּרִי נְמִי בְכַה"ג וְלֹא לְאִפּוּקִי לְהִיכָא דְאִיִּתִי לִי שְׁוֵה שְׁלֵשׁ בְּשְׁלֵשׁ דְמוֹסִיף עַל דְּבָרֵי הַגּוֹי.

וּר' יְהוּדָה נְמִי אֵית לִי לְעוֹלָם דְבַעַל הַבֵּית לֹא מְעַל וְאָפִי אִיִּתִי לִי שְׁוֵה שְׁלֵשׁ בְּשְׁלֵשׁ דְאִיִּתִי לִי חֲלוּק קָטָן וְרַע בְּדָמִים. וּבְקִיטְנִית נְמִי מוֹדָה לְעוֹלָם דְלֹא דְמִי חֲלוּק לְקִיטְנִית וְאָפִי בְּדִאִיִּתִי לִי שְׁוֵה שְׁלֵשׁ בְּדָפְרִי לְעֵיל מִיְהוּ פְלִיִּשְׁנָא קָמָא פִּי' מַעְבִּיר עַל דְּבָרֵי מְסַתְבָּרָא.

דְבִשְׁלָמָא מַעֲיָקָרָא דְמִשְׁמַע לָן הֵוּא בְּדִאִיִּתִי לִי שְׁוֵה שְׁלֵשׁ בְּשְׁלֵשׁ לֹא סָגִיא דְאֵית לָן דְמוֹסִיף עַל דְּבָרֵי אָבֵל הַשְׁתָּא דְאִיִּפְשָׁר דְמִשְׁמַע לָן הֵוּא בְּדִאִיִּתִי לִי שְׁוֵה שְׁלֵשׁ בְּשְׁלֵשׁ דְוּוּקָא וּמַעְבִּיר עַל דְּבָרֵי הַגּוֹי אִוּ שְׁוֵה שְׁלֵשׁ בְּשְׁלֵשׁ נְמִי וּמוֹסִיף עַל דְּבָרֵי הַגּוֹי.

וּבַת"ק הוּא דְאִיכָא לְסַפּוּקִי אָבֵל דַּר' יְהוּדָה וְוִדָאֵי פְּשִׁיטָא מְקִלְתָּא דְמַעְבִּיר עַל דְּבָרֵי אֵית לִי דְאָפִי אִיִּתִי לִי שְׁוֵה שְׁלֵשׁ אֵית לִי דְמַעְבִּיר עַל דְּבָרֵי הַגּוֹי וּבַעַל הַבֵּית לֹא מְעַל. וְכִינּוּ דְבְדָר' יְהוּדָה פְּשִׁיט' לָן מְקִלְתָּא וּבַת"ק אִיכָא סַפּוּקִי לִיכָא לְשׁוּנֵי בִינֵיהוּ פְּלוּגְתָּא בְּכַדִּי. אָלָא אָמְרִי דְמַדְר"י נְשַׁמַּע לְרַבָּנָן וְכוּלְהוּ אֵית לְהוּ מַעְבִּיר עַל דְּבָרֵי הַגּוֹי וְלֹא פְּלִיגִי אָלָא בְּדִאִיִּתִי לִי שְׁוֵה שְׁלֵשׁ וְכֵן דַּעַת מְקַצָּת הַגְּאוּנִים ו"ל וְהוּא הַנְּכֹון: (דָּף צ"ט ע"ב) פְּשִׁיטָא אָמַר לְחַד קְפִידָא אִמ' סְתָמָא מֵאִי.

פְּרִיִּשׁ רַבִּי נ"ר דְלַעֲיִל לֹא אִיבְעָיָא לָן אָלָא הִיכָא דְוַבִּין בְּתָרֵי שְׁטָרֵי. אָבֵל הַשְׁתָּא מְבַעֲיָא לָן הִיכָא דְוַבְנִי לְכוּלֵי כּוּרָא בְּחַד זִמְנָא לְתָרֵי שְׁוֹתְפִי בְּחַד שְׁטָרָא דְלִיכָא טַעְמָא דְאִפּוּשִׁי שְׁטָרֵי.

וּמְסַפְקָא לָן אִי אִיכָא טַעְמָא דְאִפּוּשִׁי בְּעֵלֵי דִינֵי דְהִיכִי דְאָמַר לִי זִיל וַבִּין לִי כּוּרָא לְחַד פְּשִׁיטָא דְקְפִידָא וּמִיבְעָיָא לָן הִיכִי דְאָמַר סְתָמָא מֵאִי. וְהִלְכְתָּא כַר"נ דָּאִמ' לֹאח' וְאָפִי לְשָׁנִים לְאַחַד וְאָפִי לְמֵאָה.

וְאָמְרִי וְאָפִי טַעְהָ שְׁלִיחַ. וּמַהֲדָרִי טַעְהָ שְׁלִיחַ לֹא קָאֲמִינ' דְכָל הִיכָא דְטַעְהָ שְׁלִיחַ הַדָּר כָּל מֵאִי דְעַבְד כָּל הִיכָא דְאִיִּפְשָׁר לְאִהֲדוּרִי וְהִיכָא דְלֹא אִיִּפְשָׁר נְמִי לְאִהֲדוּרִי מְבַטֵּל שְׁלִיחוּתִי וְלֹא חֲשָׁבִינּוּ לִי שְׁלִיחַ וּמֵאִי דְעַבְד לְגַרְמִי עַבְד כְּגוֹן הֵוּא עוֹבְדָא דְלַעֲיִל דְבְּפָרְק הַפּוּתָב דְאִבְיִמִי בְּרִיָה דַּר' אָבְהוּ דְאָמְרִי דְבִין כְּוָה וּבִין כְּוָה מְשַׁלֵּם.

וְהָא דְאָמְרִי בַּפ' גִּט פְּשוּט בְּהֵוּא אֲתָתָא דָּאִמ' לְהֵוּא לְמַזְבֵּן לָהּ אַרְעָא וְאָזִיל זַבְנ' שְׁלֵא בְּאַחֲרִיּוֹת וְאֲתָא לְקַמִּי דְרַב נַחְמָן וְאָמַר לִי לְמַזְבֵּן שְׁלֵא בְּאַחֲרִיּוֹ וְלַזְבוּנָה נִיְהֵלָה בְּאַחֲרִיּוֹת הֵתָם כְּגוֹן דְּזַבְנָה נִיְהֵלָה סְתָמָא וְלֹא אֲדַכֵּר בְּשַׁעַת זְבִינֵי דְשְׁלִיחַ הַנְּהָ.

וכינודכן בדין הוא דאי בעיא הוה אפתא לא זבין לה פלל מיגני' ואפי' באחריו' דילי' דאפשר
דלא ניחא לי' באחריותי' דהאי. ואי נמי בעי הוה גברא לא מזבין לה להו איתתא פלל.

אלא רב נחמן קאמר דמאי דעבד האי גברא לגרמין' הוא דעבד ואי בעיא לה האי איתתא
באחריות דלזבנה מיניה באחריות: (שם) מתני' שום הדייגין שפחתו שתות או הותירו
שתות מכרן בטל כו' עד שנה מאתי' במנה מכרן קינים.

קשיא לן הותירו שתות אמאי בשלמא פחתו שתות דינא הוא דכיון דטעו בהכי מאי
דעבדי מגרמיהו ליבטיל. אלא הותירו שתות היאך פולה יכול לחזו' בו ולא? הא פח הדיו'
חמור מפח הקדש.

ואלו האי לוקח מאינש דעלמא זבין לא הנה מצי הדר ביה השתא נמי היכי מצי הדר בי'.
ואפשר לפרש דאי בלוקח הכי נמי הנה יכול למהדר ביה אלא הכא בשום שהכניסוה
לבעל חוב בשומא שבית דין תחלה יורדין לשום ומכריזין שומא ומצאו יותר משומן.

ואם לא מצאו אלא פדי שומן מוכרין אותה. ואם לא מצאו אפי' שומא אין מוכרין בפחו'
אלא אומר לבעל חוב להפרע ממנה בשומן והיינו שטרי אחלטת'.

וכיון שבעל חוב בשומתן הוא יורד אם פחתו לו הדין נותן להחזיר אכל לוקח מדעת
עצמו הרי הוא כשאר לוקחין ואינו יכול לחזור בו זהו דעת הרב ר' משה בר נחמן ז"ל
ויש אומרים דאפי' בלוקח בשלקח' בשומתן שכן השוו חכמים מדותיהן שפשם שאם
פחתו בטל פה הותירו בטל: (שם) גמרא איבעיא להו שליח פמאן פי' שליח ב"ד קאמרי'
דשליח דידי' פשיטא דכל היכא דטע' פלל הדר ואי לא אפשר לאהדורי מאי דעבד לגרמין'
הוא דעבד אלא שליח ב"ד קא אמרי' היכא דשמויה ב"ד לארעא ואמרו לי' לחד שליח
לזבונה והוא שליח לא ידע שומא דידיהו פמה וטעה למוכר' בפחות מדמיה והלקתא
שליח פאלמני' דאפי' שליח דב"ד נמי בכל דהו הדר דכל היכא דטעה פלל מיבטיל
שליחותי' הנה לי' פאיני' דעלמא רבא אמר רב נחמן שליח כו' עד שליח פאלמנה וכן
הלכה: (דף ק) אמר רב יוסף ארמלתא כו' פלומר דלא אמרי' אחריות טעות סופר הוא
אלא בעלמא דאיכא למיחש דילמא נפיק עלה ערער.

אבל מאן דזבין סבר פל דמזבני בי דינא קלא אית לה דכל מקלת' דבי דינא קלא אית לה.
ואם איתא דאיכא עלה ערער פלל השתא הנה נפיק.

ומדלא נפק ש"מ דליכא עלה שום ערער ומסתמא לא בעי אחריות פלל קמ"ל: (ע"ב)
אמר אמימר משמין' דרב יוסף כו' פי' רבינו האי גאון ז"ל דרישא בדברים שמכריזין
עליהן והכריזו וזהו שאין שומן בטל אלא בשתות.

וסיפא בדברים שאין מכריזין עליהן והכריזו וכיון שאין מכריזין עליהן והם דקדקו
והכריזו אין שומתן בטל אלא ביתר ממחצה. ואם לא הכריזו פינו שאין צריכין הכרזה
הרי דינו בדברים שצריכין הכרזה והכריזו ואין שומתן בטלה אא"כ טעו יותר משתות.

ולא נהיר דא"כ לוקמה פולה בדברי' שאין צריכין הכרזה עליהן וריש' בדלא הכריזו
והיינו דשומתן בטלה בטעות יתר משתות ולא בפחות. וסיפא בדאכריזו כפשטא דמתני'
והיינו דאמרי' דלא מיבטיל עד פלגא אבל הנכון דרישא בדברים שאין מכריזין עליה'

שָׂאִין צְרִיכִין הַכְרֵזָה וְאִם הַכְרִיזוּ גַם כּוּן בְּאֵלּוּ לֹא מְהִי לֵהוּ וְלֹא מִיַּדִּי כִּינּוּן שְׁמֵן הַדִּין אִין צְרִיכִי הַכְרֵזָה וְלַעוֹלָם שׁוּמְתָן קִינִימַת עַד שְׁתוֹת וּבִיטֵר מְשֻׁתוֹת שׁוּמְתָן בְּטֵלָה וְסִיפֵא בְּדָבָרִים שְׁמִכְרִיזִין עֲלֵיהֶן וְהַכְרִיזוּ וְכִינּוּן שְׁכּוּן אִין שׁוּמְתָן בְּטֵלָה עַד מְחֻצָּה וְכוּן שְׁעָה שְׂאִין מְכָרִיזִין וּמְקוֹם שְׂאִין מְכָרִיזִין וְהָא דְאָמְרִינּוּ לְקַבּוּר' מְזַבְּנִין בְּלֹא אַכְרֻזְתָּא לֹא אַכְרֻז' דְשִׁלְשִׁי יוֹם קְאָמְרִי דֹא"כ פְּשִׁיטָא אַבְל הַכְרֻזָּת שְׁעָה נְמִי לֹא.

וּבְתוֹסְפוֹ פִּירְשׁוּ לֹא צְרִיכִי אֶלָּא שְׁלֵנָה לְצוֹרֵךְ קַבּוּר' וְהוּצֵר' לְמַפְּוֹר וְלַפְּרוּעַ חוּבוֹ דְמְזַבְּנִין בְּלֹא אַכְרֻזְתָּא שְׁלֵא תַנְעֵל דְלֵת בְּפִנֵי לוּוִין לְכַד וְכוּן לְכַרְגָּא וְכוּן לְמְזוּנִי. וּפּוֹר"ש ז"ל לְכַרְגָּא לְפָרוּעַ לְמַלְךְ פְּרָגָא לִיתְמִי לְמְזוּנִי מְזוּן הָאִשָּׁה וְהַבְּנוֹת וְהִיתוּמִי וְלְקַבּוּר' קַבּוּרַת הַמַּת וְהִיתוּמִי.

וְהוּקְשׁוּ עֲלֵיו וְכוּן לְשִׁאָר צְרִיכִי הִיתוּמִי לְלַבּוֹשׁ וְלַמְּפֹרֶת בְּרַחוּק וְלַגְּאוּל בְּקָרוּב אוֹ לִיקָח לְהֵם סֵפֶר תּוֹרָה אוֹ שְׁנִיר' מִי בַעִי הַכְרֵזָה וְהָרִי בַפ' שׁוּם הִיתוּמִי לֹא מְשַׁכַּח שׁוּם הִיתוּמִים שְׁלֵשִׁים אֶלָּא לְכַתְּנֻבַת אִשָּׁה מִשׁוּם חִינָא אֶלָּא בְּמְזוּנוֹת הָאִשָּׁה וְהַבְּנוֹת וְלְכַרְגָּא דְאִבְוֵהוּן וְלְקַבּוּרָה שְׁלוֹ, אִי נְמִי כְּגוֹן שְׁלוֹו לְהֵם מֵאֲחַר לְצוֹרֵךְ שְׁלוּשָׁה דְבָרִים הִלּוּ כְּמוֹ שְׁפַתְבְּתִי אַבְל צְרִיכִי הִיתוּמִים אִינּוּן צְרִיכִין הַכְרֵזָה: (שָׁם) מְתַנִּי מְמַאֲנ' כּו' פִּי הָא דְאָמְרִי דְאִילוּנִי יֵשׁ לָהּ ה"ה לְפִירוֹ וּמְזוּנוֹת וּבְלֹאוֹ וְדוּנֵק' אִילוּנִי אַבְל שְׁנִי כְּתוּבָה אַע"פ שְׁהַפִּיר בְּהָ אִין לָהּ כְּתוּבָה וּפִירוֹת וְלֹא מְזוּנוֹת וְלֹא בְּלֹאוֹת אַע"ג דְּחִיבִי לְאוּוִין דְּאוּרִיית' כְּגוֹן אֶלְמְנָה וְאִידָךְ דְּקַתְנִי בְּהַדָּה בְּמַתְנִי הִיכָא דְהַפִּיר בְּהוּ אִית לְהוּ כָּל הַנִּי כְּדִאִיתָהּ בְּגִמְרָא דְאָמְרִינּוּ דְכִי קַתְנִי לָהּ לְאֶלְמְנָה אֶפְלוּגְתָּא דְאִילוּנִית קִיאִי.

אֶפְלוּ הַכִּי שְׁנִי הוּא דְקַנְסוּיָה רַבְּנָן. דְּגִרְסִינּוּ בְּפֶרֶק יֵשׁ מוֹתְרוֹת תְּנוּ רַבְּנָן אֶלְמְנָה לְכַהֵן גְּדוּל גְּרוּשָׁה וְחֻלּוּצָה לְכַהֵן הַדְּיוּט יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָה פִירוֹת בְּלֹאוֹת מְזוּנוֹת כּו' עַד ד"א זְהוּ מְרַגְּלָה וְהָא דְאָמְרִי בְּאֶלְמְנ' דִּאִית לָהּ פִירוֹת.

פִּירְשׁוּ בִירוּשְׁלַמִי פִירוֹת שְׂאָכֵל. וּר' שְׁלֵמָה ז"ל פִּי מַה שְׁתַּחַת פִירוֹת דְהִינּוּ פִירְקוּנָה וְדִין פִירוֹ קִאמ' וְהָא נוֹדָאִי בְּפִלוּגְתָּא דְאִיפְלִיגוּ לְעִיל בְּפֶרֶק נַעֲרָה שְׁנַתְּפַתְתָּה אֶלְמְנָה לְכַהֵן גְּדוּל אִם חִיב לְפָדוּת' וְלָהּ מ"ד דְּאִינוּ חִיב לְפָדוּת' ס"ל פִירוֹת מְמַשׁ קְאָמֵר.

וְלָהּאִי סְבָרָא כִּינּוּן דְמַהֲדַר לָהּ פִירוֹת שְׂאָכֵל אֶפִי בְּהַפִּיר בְּהַ בְּנִשְׁוֹאִין כָּל שְׁכּוּן בְּלֹא הַפִּיר בְּהַ שְׁהוּא מְקַח טְעוֹת שְׁחִיב לְהַחְזִיר לָהּ פִירוֹת וְאֶפִי לְאִידָךְ סְבָרָא דִּאִית לִי דְפּוֹדָה בְּלֹא הַפִּיר בְּהַ מִיֵּהַת מוֹדָה כִּינּוּן דְהוּי מְקַח טְעוֹת וְאֶע"ג דְּבְאִילוּנִית לִית לָהּ בְּלֹא הַפִּיר בְּהַ וּמְפָרְשִׁי טַעַמ' הֵתָם מִשׁוּם דְמַחֲלָה בְּטְעוֹת שְׁמָה מְחִילָה בְּכִי הָאִי גּוֹנוּנָא.

הֵתָם הוּא בְּאִילוּנִית דְכִי הַפִּיר בְּהַ וְנִשְׁוֹאִיָּהּ נִשְׁוֹאִין אוֹכֵל פִירוֹת מִן הַדִּין שְׁהָרִי חִיב בְּפִירְקוּנָה. וְכִינּוּן דְכּוּן כִּי לֹא הַפִּיר בְּהַ נְמִי וְהָא סְבוּרָה שְׁנִשְׁוֹאִיָּהּ נִשְׁוֹאִין מְחֻלָּה גַבִּי.

אַבְל אֶלְמְנָה דְאֶפִי בְּהַפִּיר בְּהַ שְׁנִשְׁוֹאִי נִשְׁוֹאִין אִין חִיב בְּפִירְקוּנ' וְכִינּוּן שְׁכּוּן אִינוּ אוֹכֵל פִירוֹת דְלֹא תִיקוּן רַבְּנָן אַכִּילַת פִירוֹת לְבַעַל אֶלָּא בְּמְקוֹם פִירְקוּנָה כִּי לֹא הַפִּיר בְּהַ נְמִי לִית לִיהָ דְהָא לָאו דַּעֲתָא דְתִימְחוּל אֶלָּא בְּאֵלּוּ הַפִּיר בְּהַ.

אַבְל לְמ"ד דְאֶלְמְנָה בְּשְׁהַפִּיר בְּהַ פּוֹדָה וַיֵּשׁ לָהּ פִירוֹת נִרְאָה דְכִי לֹא הַפִּיר בְּהַ נְמִי אִית בְּאִילוּנִית דְהוּיָא לָהּ מְחִילָה בְּטְעוֹת כְּאִידָךְ. וְקִינִימָא לִן פְּרָבָא דְאָמֵר אִינָה חִיב לְפָדוּת' הִלְכָּהּ בִּין בְּהַפִּיר בְּהַ בִּין שְׁלֵא הַפִּיר בְּהַ יֵשׁ לָהּ פִירוֹת וְהוּא חִיב לְהַחְזִיר לָהּ בְּשְׂאָכֵלָן

וכן הלכתא: גמרא אומר שמואל ממאנ' אין לה פתובה כו' עד צריכה להמתין ג' חדשי איצטריכ' לי דלא תנן פלוג' בממאנת אלא בקטנה בנישואין גמורין ושמואל דאמ' כר"י דתני ר"י אומר מעשה קטנה פלוג' ובעלה כו' עד שיוצאה במיאון וכן הלכה: (דף ק"א) ולא בלאות א"ל רב הונא בר חייא כו' עד ש"מ מדר' כהנ' עיילה לי גלימ' קרנא הוי פי מדמפר' רב פהנא בלאות דמתני' ניקסי מלוג ש"מ דסבר דקרנא הוי דאי סבר פירא הוי למה לי למתני לה הא תני ברישא ולא בפירות ותרתי למה לי אלא לאו ש"מ קרנא הוי.

ומקשי' והא אמר ר"נ פירא הוי. ואמרי' דר"נ פליגא וקיי"ל פרב נחמן וכיון דכן ולא בלאות דמתני' בין דניכסי מלוג בין בנכסי צאן ברזל קאמר ובדליתנהו אבל בדאיתנהו לעולם אית לה ואין לה פתובה אומר שמואל ל"ש כו' פי' לאו דתליא מילתא בלישנא אלא בנשים שאמרו חכמים אין להו פתובה פלומר מן הדין שאין ראויות לכתובה פגון הממאנת והשני' וכל פיוצא בהו.

ונשים שאמרו חכמים יוצאות שלא בכתובה פלומר שהן ראויות לכתובה אלא שהן מפסידות אותה בשביל מעשיהו הרעים פגון העוברת על דת ותרבותיה. וה"ה לכל הנהו דתנן בפירק הזורק תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה.

וכן מוכיח בירושלמי. והא דאמרי' פגון הממאנת ותרבותיה יש שפירשו שניה ואילונית וכן דעת מקצת הגאונים ז"ל ואע"ג דאילונית בשלא הפיר בה אמרינן דלית לה פתובה ומינה הוא דאמרינן דתוספ' אית לה.

והא תמיהא מילתא פיון דהוי מקח טעות היכי אית לה תוספת. אלא דקסברי רבנןאמא ז"ל דתוספת דמדעת' דנפשיה אודי לי' ולא חש לאתגויי בה מידי לעולם אית לה.

וה"ה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר שפולן יש להו תוספת בשלא הפיר בהו אע"פ שאין לה פתובה.

ולפי דבריה' א"כ אפי' המקדש את האשה ונמצא בה מומין ששנינו למעלה שאין להם פתובה תוספת יש לה שהרי אינה מפסדת תוספת משום מקח טעות ודבריהם תמוהים. ונראין דברי האומר דאילונית פיון דהויא מקח טעות לית לה פלל לא פתובה ולא תוספת ולא אמרי' ממאנת ותרבותיה אלא אשני' ומשום דאיכא שניות טובא ונקט לי' גמי הך לישנא דתרבותיה אידי איך דאיכ' למימ' ותרבותיה ומיהו תמיהא מלתא שניה גופיה בשפיר בה וממאנת היכי אית להו תוספ' דהא קיי"ל דנכסי צאן ברזל ונכסי מלוג גמי דהוי דידה וקיימי ברשותה דהיכא דליתנהו אידי ואידי לית לה וכיון דכן היכי עדיף תוספת מנכסים דידה ואיכא למימ' לא צריכ' אלא שנתן לה שדה אחד לתוספת אבל היכי דלית' לתוספת בעין ונדאי לית לה ואם מתחלה נשאה לשם אילונית יש לה פתובה: (ע"ב) אומר רב הונא אילונית אשה ולא אשה אלמנה אשה (ולא אשה) [גמורה] כו' ורב יהודה אומר אחת זו ואחת זו אשה ואינה אשה.

פי' דהפיר בה יש לה פתובה ולא הפיר בה אין לה פתובה וכן הלכה הילכו נקטינן אליב' דהלכת' דכל שלא הפיר בה אין לה פלוג' אלא בלאותיה הקיימין בין דנכסי מלוג בין דנכסי צאן ברזל דהא אפי' בזינת' אמרי' דלא הפסיד' בלאותיה הקיימין וממאנת והשני' בשפיר בה אין להו פתוב' אבל תוספת יש להו.

וְאֶלְמָנָה לְכַהֵן גְּדוֹל גְּרוּשָׁה וְחַלּוּצָה לְכַהֵן הַדְּיוֹט וְהַשְּׁנוּיֹת עִמָּה בְּמִשְׁנֵתָנוּ בְּשִׁהֲכִיר בְּהֵן
הָרִי הֵן פְּאֻשָׁה גְּמוּרָה לְכָל דְּבָרֶיהָ חוּץ מִפִּירוֹת שְׂאִינֹ אוֹכֵל פִּירוֹת נְכֹסִי מְלוּג לְפִי שְׂאִינֹ
סָיִב בְּפִי־קוֹנָה דְקִי"ל פְּרָבָא פְּדֹאִתָּה לְעִיל.

וְנָשִׁים שְׂאֻמְרוּ הַחֲכָמִים יוֹצְאוֹת שְׂלָא בְּכַתְּוָבָה כְּגוֹן הָעוֹבְרֹת עַל דָּת וְחִבְרוּתֶיהָ אֵין לָהֶן
לֹא כְּתוּבָה וְלֹא תוֹסֶפֶת אֲלָא בְּלֹאוֹתֶיהֶן הַקְּיָמִין וְתוּ לֹא מִיָּדֵי. ע"כ מְצֻאָנוּ: תם
וְנִשְׁלַם שֵׁלֵב"ע